Imeničke kolokacije u engleskom jeziku ekonomske struke i model njihove leksikografske obrade

Duplančić Rogošić, Gorana

Doctoral thesis / Disertacija

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:874578

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Repository of Faculty of humanities and social sciences

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

POSLIJEDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
(DOKTORSKI STUDIJ) HUMANISTIČKE ZNANOSTI
MODUL: LINGVISTIKA

DOKTORSKA DISERTACIJA

Imeničke kolokacije u engleskom jeziku ekonomske struke i model njihove leksikografske obrade

Gorana Duplančić Rogošić

Split, siječanj, 2022.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

POSLIJEDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ
(DOKTORSKI STUDIJ) HUMANISTIČKE ZNANOSTI
MODUL: LINGVISTIKA

DOKTORSKA DISERTACIJA

IMENIČKE KOLOKACIJE U ENGLESKOM JEZIKU EKONOMSKE STRUKE I MODEL NJIHOVE LEKSIKOGRAFSKE OBRADE

Mentorica:
Goranka Blagus Bartolec

Doktorandica:
Gorana Duplančić Rogošić

Split, siječanj, 2022.

Sadržaj

O MENTORICI 5

ZAHVALE 7

POPIS KRATICA, OZNAKA I POKRATA 8

1. UVOD 11

1.1. Teorijska podloga teme 12

1.2. Istraživačke hipoteze, ciljevi i metodologija istraživanja 14

2. TEORIJSKI OKVIR 19

2.1. Uvod u proučavanje kolokacija 21

2.2. Kolokacije kao frazeološke jedinice 26

2.2.1. Bally 29

2.2.2. Razvoj frazeologije 30

2.2.3. Tradicionalna ili rana ruska frazeologija 31

2.2.4. Cowie 35

2.2.5. Meljčuk 37

2.2.6. Kolokacije i hrvatska frazeologija 43

2.3. Leksikografsko-korpusni pristup 47

2.3.1. Sinclair 47

2.3.2. Halliday 51

2.3.3. Benson 53

2.3.4. Hausmann 60

2.4. Pedagoški ili glotodidaktički pristup 64

2.5. Strani jezik struke 69

2.5.1. Engleski jezik struke 69

2.5.2. Poslovni engleski jezik 72

2.5.3. Kolokacije u jeziku struke 74

2.5.3.1. Kolokacije u općem jeziku i kolokacije u jeziku struke 75

2.6. Kolokacije na razmeđu triju teorija 83

2.6.1. Kolokacije u jeziku struke i nazivi 85

3. PRAKTIČNI OKVIR 87

3.1. Uvod u analizu kolokacija u rječnicima – tri glavna elementa 89

3.1.1. Kolokacije u stručnim rječnicima 95

3.1.1.1. Kolokacije u stručnim jednojezičnim englesko-engleskim rječnicima 97

3.1.1.1.1. *NTC's American Business Terms Dictionary* (ABTD) 97

3.1.1.1.2. *Dictionary of Business Terms* (DBT) 98

3.1.1.1.3. *Dictionary of Business* (DB) 101

3.1.1.1.4. *Oxford Business English Dictionary for Learners of English* (OBED) ... 106

3.1.1.1.5. *Cambridge Dictionary Online* (CD online) 111

3.1.1.1.6. *Longman Dictionary of Contemporary English Online* (LDOCE) 117

3.1.1.2. Kolokacije u stručnim dvojezičnim englesko-hrvatskim i hrvatsko-engleskim rječnicima 124

3.1.1.2.1. *Englesko-hrvatski ekonomski rječnik* (EHER) 124

3.1.1.2.2. *Englesko-hrvatski poslovni rječnik. English-Croatian Dictionary of Business and Economics* (EHPR) 129

3.1.1.2.3. *Hrvatsko-engleski ekonomski rječnik* (HEER) 132

3.1.1.2.4. *Hrvatsko-engleski poslovni rječnik. Croatian-English Dictionary of Business and Economics* (HEPR) 134

3.1.2. Kolokacije u općim rječnicima 137

3.1.2.1. Kolokacije u jednojezičnim općim rječnicima 137

3.1.2.1.1. Kolokacije u jednojezičnim općim američkim rječnicima 137

3.1.2.1.1.1. *Merriam-Webster's Dictionary* (MWD) 138

3.1.2.1.1.2. *The American Heritage Dictionary of the English Language* (AHD) .. 141

3.1.2.1.2. Kolokacije u jednojezičnim općim britanskim rječnicima 143

3.1.2.1.2.1. *Collins Online English Dictionary* (COED) 143

3.1.2.1.2.2. *Oxford Advanced Learner's Dictionary* (OALD) 147

3.1.2.2. Kolokacije u dvojezičnim općim rječnicima 153

3.1.2.2.1. *Veliki englesko-hrvatski rječnik.English-Croatian Dictionary* (VEHR) . 154

3.1.2.2.2. *Veliki hrvatsko-engleski rječnik.Croatian-English Dictionary* (VHER) . 157

3.1.3. Rezultati analize rječnika i smjernice za daljnji rad 159

3.2. Opis korpusā jezika ekonomske struke 163

3.3. Rezultati kombinirane analize leksikografskih priručnika i korpusā poslovnoga engleskog i poslovnoga hrvatskog jezika 166

3.3.1. Zaključno o analizi leksikografskih priručnika i korpusa 198

4. MODEL OBRADE RJEČNIČKE NATUKNICE 201

4.1. Primjeri modela obrade rječničke natuknice u englesko-hrvatskom rječniku 204

4.2. Primjeri modela obrade rječničke natuknice u hrvatsko-engleskom rječniku 249

4.3. Zaključno o modelu obrade rječničke natuknice 264

5. ZAKLJUČAK 268

6. LITERATURA 271

7. PRILOZI 289

8. POPIS SLIKA 349

9. POPIS TABLICA 350

10. SAŽETAK 351

11. SUMMARY 352

12. ŽIVOTOPIS I POPIS ZNANSTVENIH I STRUČNIH RADOVA 353

O MENTORICI

Goranka Blagus Bartolec rođena je 30. prosinca 1970. u Kneževu u Baranji. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala je 29. rujna 1995. opću lingvistiku i komparativnu književnost s radom *Usporedbe putopisnoga kronotopa u putopisima Antuna Nemčića i Milana Begovića*, mentor prof. dr. Dean Duda. Na Institutum Studiorum Humanitatis u Ljubljani magistrirala je 7. siječnja 2004. na programu Teorija jezika i lingvistika javne komunikacije s temom *Pragmatika medijskoga diskursa: Retorika informativnoga programa*, pod mentorstvom prof. dr. Dubravka Škiljana. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu doktorirala je 10. srpnja 2008. s temom *Kolokacijske sveze u hrvatskom jeziku (s posebnim osvrtom na leksikografiju)* pod mentorstvom prof. dr. Branke Tafre.

Od siječnja 1995. do listopada 1998. bila je zaposlena u Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža" na projektu *Rječnik hrvatskoga jezika*. U Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje zapošljava se 1. studenoga 1998. kao znanstvena novakinja na projektu *Rječnici suvremenoga hrvatskog jezika* na Odjelu za hrvatski standardni jezik.

Od 1998. radi na nizu domaćih projekata Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, kao primjerice *Rječnici suvremenoga hrvatskog jezika*, *Hrvatski normativni jednosvezačni rječnik*, *Muško i žensko u hrvatskome jeziku*, *Hrvatsko jezikoslovno nazivlje – JENA*, *Kolokacijska baza hrvatskoga jezika*, *Rječnik velikoga i maloga početnog slova*, *Hrvatski mrežni rječnik*. Od rujna 2014. članica je međunarodne COST akcije PARSEME unutar koje radi na međunarodnom projektu „PARSEME Shared task on automatic identification of verbal MWEs".

Od 2009. do 2013. radila je kao jezična savjetnica na terminološkoj bazi *Struna* na projektima *Korozija i zaštita materijala* i *Fizika* te druga jezična savjetnica na projektu *Brodostrojarstvo* te je u sklopu projekta Struna održala nekoliko terminografskih radionica suradnicima s područja korozije i zaštite materijala (CORMAT 2010., Hrvatsko društvo za zaštitu materijala), a od 2019. suradnica je na projektu JENA – Hrvatsko jezikoslovno nazivlje.

Redovito sudjeluje na domaćim i međunarodnim radionicama te znanstvenim skupovima, te drži javna predavanja i predstavljanja izdanja IHJJ-a. Predavala je nekoliko jezikoslovnih predmeta na diplomskim, poslijediplomskim i specijalističkim studijima u sklopu Hrvatskih studija i Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Od 1996. objavljuje jezične savjete u emisiji *Govorimo hrvatski* na Hrvatskome radiju.

Od 2018. urednica je rubrike *Čitaonica* u časopisu *Hrvatski jezik*. Jedna je od urednica *Hrvatskoga pravopisa* IHJJ-a te unutar matičnoga Odjela sudjeluje u sastavljanju jezičnih savjeta i odgovaranju na upite korisnika.

Bila je izvršna urednica *Rasprava: Časopisa Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 35/2009., tajnica *Rasprava* 34/2008., tajnica međunarodnoga znanstvenog skupa 4. Hrvatski sintaktički dani (Osijek, od 9. do 11. 11. 2012.), tajnica tematskoga broja *Rasprava* IHJJ-a 39/2/2013., članica Organizacijskoga odbora međunarodnoga znanstvenog skupa Hrvatski sintaktički dani, članica je Nadzornoga odbora HDPL-a, članica je Povjerenstva za standardizaciju geografskih imena u RH i Savjeta za jezik i govor HRT-a.

2014. dobila je Nagradu Ivan Filipović za *Hrvatski pravopis*, a 2013. Nagradu Grada Zagreba za izniman rezultat u teorijski utemeljenome radu u promicanju znanosti u prosvjeti za *Školski rječnik hrvatskoga jezika* (obje nagrade sa suurednicima i suautorima).

U posljednjih nekoliko godina objavila je samostalno knjigu *Riječi i njihovi susjedi: Kolokacijske sveze u hrvatskom jeziku* u izdanju Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2014.), te u suautorstvu *555 jezičnih savjeta* (2016.), e-izdanje *Hrvatskog pravopisa* (2013.), *Školski rječnik hrvatskoga jezika* (2012.), *Rječnik hrvatskoga jezika* (2000.) i *Govorimo hrvatski: jezični savjeti* (1997.)

Cijela bibliografija dostupna je na:
https://www.bib.irb.hr/pretraga?operators=and|Blagus%20Bartolec,%20Goranka%20%281699 6%29|text|profile

ZAHVALE

Veliku zahvalnost, u prvom redu, želim izraziti svojoj mentorici dr. sc. Goranki Blagus Bartolec na savjetima, pomoći, podršci, razumijevanju i strpljenju od samoga početka. Zahvaljujem joj što se pojavila u pravom trenutku. Zahvaljujem prof. dr. sc. Maji Bratanić s kojom sam započela put prema doktoratu.

Na kraju, nadasve zahvaljujem svojoj obitelji na podršci, ohrabrivanju i poticanju da ne odustanem.

POPIS KRATICA, OZNAKA I POKRATA

ABTD = NTC-ov *American Business Terms Dictionary*

AHD = *The American Heritage Dictionary of the English Language*, https://ahdictionary.com/

BEC = *Business English Corpus*

C = *countable noun*, ‘brojiva imenica’

CAED = *Cambridge American English Dictionary*, https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/

CALD = *Cambridge Advanced Learner's Dictionary*, https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/

CANBEC = *Cambridge and Nottingham Corpus of Business English*

CBEC = *Cambridge Business English Corpus*

CBED = *Cambridge Business English Dictionary*, https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/

CD = *Cambridge Dictionary online*, https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/

CLD = *Cambridge Learner's Dictionary*, https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/

COBUILD = *Collins-Birmingham University International Language Database*

COED = *Collins Online English Dictionary*, https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english

Collins COBUILD = *Collins Cobuild English Language Dictionary*

DB = *Dictionary of Business, Fourth Edition*

DBT = Barron's Educational Series *Dictionary of Business Terms, Third Edition*

EFL = *English as a Foreign Language*, ‘engleski kao strani jezik’

EHER = *Englesko-hrvatski ekonomski rječnik* (2. izmijenjeno izdanje) Ante Babića

EHPR = *Englesko-hrvatski poslovni rječnik. Croatian-English Dictionary of Business and Economics* Višnje Špiljak

ELT = *English Language Teaching*, ‘poučavanje engleskog kao stranog jezika’

EJS = ‘Engleski jezik struke’, eng. *English for Specific Purposes*

eng. = engleski

fr. = francuski

HEER = *Hrvatsko-engleski ekonomski rječnik* (2. izmijenjeno izdanje) Ante Babića

HEPR = *Hrvatsko-engleski poslovni rječnik. Croatian-English Dictionary of Business and Economics* Višnje Špiljak

im. = imenica

J1 = Jezik 1, materinski jezik

J2 = Jezik 2, strani jezik

JS = jezik struke, eng. *Language for Specific Purposes, LSP*

KBHJ = *Kolokacijska baza hrvatskoga jezika* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, http://ihjj.hr/kolokacije/

LBD = *Longman Business Dictionary,* https://www.ldoceonline.com/

LCD = *Longman Collocations Dictionary*

LDOCE = *Longman Dictionary of Contemporary English* online, https://www.ldoceonline.com/

m. r. = muški rod

MWD = *Merriam-Webster's Dictionary* online, https://www.merriam-webster.com/

MWLD = *Merriam-Webster's Learner's dictionary* online, https://learnersdictionary.com

njem. = njemački

OALD = *Oxford Advanced Learner's Dictionary,* https://www.oxfordlearnersdictionaries.com

OBED = *Oxford Business English Dictionary for Learners of English*

OED = *Oxford English Dictionary,* https://www.oed.com/

PEJ = Poslovni engleski jezik, eng. *Business English*

rus. = ruski

SE = *Sketch Engine*

sb = *somebody*, ‘netko’

s. r. = srednji rod

sth = *something*, ‘nešto’

U = *uncountable noun,* ‘nebrojiva imenica’

VEHR = *Veliki englesko-hrvatski rječnik.English-Croatian Dictionary* Željka Bujasa

VHER = *Veliki hrvatsko-engleski rječnik.Croatian-English Dictionary* Željka Bujasa

WS = *Word Sketch*

WSG = *Word Sketch grammar*

ZEROJ = Zajednički europski referentni okvir za jezike

ž. r. = ženski rod

* = Zvjezdica se u lingvistici upotrebljava za označavanje negramatičnog oblika ili strukture.

= *Hashtag* označava pragmatičnu neprihvatljivost.

~ = Tilda u rječnicima označava izostavljanje natuknice.

1. UVOD

U ovom radu istražene su imeničke kolokacije u engleskom jeziku ekonomske struke. U radu se analizira status kolokacija unutar rječnika, prikazuju korpusi engleskog i hrvatskog jezika ekonomske struke te daje model leksikografske obrade kolokacija. Kolokacijama se pristupa s gledišta jednojezične i dvojezične leksikografije općega jezika i jezika struke.

Teorijska se lingvistika već dugo bavi kolokacijama, a one su sve više i predmet interesa primijenjenih lingvista, posebice onih koji se bave poučavanjem stranih jezika jer raste svijest o važnosti njihova usvajanja radi uspješne komunikacije na stranom jeziku. Poznavati jezik određene struke znači, između ostalog, poznavati značenje leksema koji su karakteristični za tu struku. Za uspješnu usmenu i pismenu komunikaciju na stranom jeziku potrebno je znati kako se ti leksemi međusobno povezuju te su učenje i pravilna upotreba kolokacija osnovni preduvjeti za razvoj komunikacijske kompetencije na stranom jeziku kako u općem jeziku tako i u jeziku struke. Kolokacije obogaćuju mentalni leksikon pojedinca i upotrebu stranoga jezika čine točnijom i pravilnijom, a komunikaciju uspješnijom. Kolokacije bi stoga trebale biti sastavni dio jednojezičnih i dvojezičnih leksikografskih priručnika. Međutim, iskustvo u poučavanju poslovnoga engleskog jezika na tercijarnoj razini kao stranog jezika struke te u prevođenju i lektoriranju stručnih i znanstvenih radova iz područja ekonomije pokazalo je da su, posebice u dvojezičnim rječnicima jezika struke, kolokacije na stranom jeziku, ali i njihove hrvatske istovrijednice nedovoljno i neadekvatno zastupljene i prikazane.

Rad sadržava dva osnovna dijela – teorijski i praktični, a podijeljen je u pet poglavlja koja su podijeljena u potpoglavlja. U uvodnom poglavlju objašnjavaju se istraživačke hipoteze, ciljevi i metodologija istraživanja. U drugom poglavlju obrazlaže se teorijski okvir rada, prikazuju se semantička, sintaktička i strukturna obilježja kolokacija koje se promatraju s aspekta šire frazeologije, leksikografije, korpusne lingvistike i glotodidaktike te se donosi pregled relevantnih istraživanja kolokacija unutar prethodno navedenih disciplina.

U trećem se poglavlju donosi praktični okvir rada koji definira osnovne ciljeve, svrhu i metodologiju istraživanja. Slijedi kritička kvantitativna i kvalitativna analiza zastupljenosti za ovo istraživanje odabranih imenica u jednojezičnim i dvojezičnim rječnicima te analiza korpusa jezika ekonomske struke i prikaz rezultata navedene analize. U četvrtom se poglavlju na temelju kombinirane analize leksikografskih priručnika i korpusa donose leksikografske smjernice za

sustavnije uvrštavanje kolokacija u stručne rječnike i prikazuje se model obrade rječničke natuknice.

U petom poglavlju iznose se zaključne teze.

1.1. Teorijska podloga teme

Kolokacijama se već dugo vremena bave teorijska, ali i primijenjena lingvistika. Definicije se kolokacija razlikuju, ovisno o grani lingvistike koja ih proučava. Kolokacijama se u ovom radu pristupa s glotodidaktičkoga gledišta kojima se obuhvaćaju potrebe neizvornih govornika engleskoga jezika, što je proizišlo iz profesionalnog rada autorice kao dugogodišnje predavačice poslovnoga engleskog jezika na Ekonomskome fakultetu u Splitu. Uz rad u nastavi, autorica lektorira i prevodi stručne i znanstvene radove iz područja ekonomije.

Poučavanje engleskoga kao stranog jezika dugo je bilo usredotočeno na poučavanje gramatike i razvijanje gramatičke kompetencije. S vremenom se uvidjela važnost usvajanja i leksika pa se 60-ih godina 20. stoljeća razvija istraživanje komunikacijske kompetencije čija je leksička kompetencija sastavni dio. Do tada se naglasak stavljao na učenje novih riječi ili novih značenja već naučenih riječi, a manja je pozornost bila usmjerena na načine kombiniranja već poznatih riječi u smislene sveze, posebice ako se sveza može razumjeti bez problema. Učenici stoga nisu obraćali posebnu pozornost na te sveze, već samo na riječi čija značenja nisu znali te su imali dojam da su naučili nešto novo ako bi naučili u potpunosti novu riječ. Naime, učenik[1] može razumjeti značenje kolokacije na stranom jeziku ako razumije značenje sastavnica kolokacije, tj. pojedinačnih leksema koji čine kolokaciju na stranom jeziku čak i ako su sastavnice kolokacije u njegovu materinskom jeziku drugačije. Učenik može razumjeti značenje kolokacija *heavy traffic* iako je u hrvatskom promet ‘gust’, a ne ‘težak’ ili *meet the demand* ‘zadovoljiti potražnju’, a ne *‘upoznati potražnju’, dok se ne može s jednakom sigurnošću tvrditi da će neizvorni govornik oblikovati točnu kolokaciju na stranom jeziku pogađanjem ili dedukcijom.

Važnost učenja kolokacija u cilju razvoja kolokacijske kompetencije porasla je kad su istraživanja potvrdila da upotreba kolokacija omogućuje brže procesuiranje jezičnih

[1] U radu je zastupljena rodna jednakost bez obzira na uporabu naziva učenik, student, korisnik i slično

informacija (Ellis 2008: 6) te da neizvorni govornici sporije obrađuju kolokacije nego izvorni govornici (Siyanova-Chanturia i Schmitt 2008.; Matsuno 2017.).

Tijekom usvajanja materinskog jezika prirodno se usvajaju i kolokacije zbog kontinuirane izloženosti materinskom jeziku. Usvajanje kolokacija na stranom jeziku nije prirodan proces, te je stoga bitno da se kod učenika osvijesti važnost učenja kolokacija na stranom jeziku i da se razvija kolokacijska kompetencija. Zbog nerazvijene kolokacijske kompetencije nastaju pogreške u stranom jeziku jer se pri biranju riječi i njihovu povezivanju moraju poštovati leksička, morfološka i sintaktička ograničenja koja postoje u svakom jeziku, a koja se razlikuju od jezika do jezika. Usvajajući materinski jezik, izvorni govornici kontinuirano su izloženi jeziku koji usvajaju te u procesu usvajanja materinskog jezika razvijaju i kolokacijsku kompetenciju. Učeći strani jezik takva vida izloženosti stranomu jeziku nema, te je stoga bitno da su nastavni materijali oblikovani tako da kompenziraju nedostatak izloženosti jeziku koji se uči i da pomognu razvoju kolokacijske kompetencije na stranom jeziku. Osim nastavnika i nastavnih materijala (udžbenika, radnih bilježnica i slično) za učenika stranoga jezika važan izvor informacija o riječima, njihovim značenjima i primjerima upotrebe jest rječnik, pa je važno da su kolokacije zastupljene u rječnicima, posebice dvojezičnim, jer je problem s kolokacijama vezan uz problem produkcije, a manje recepcije, tj. razumijevanja, što su potvrdila i postojeća istraživanja (Pavičić Takač i Miščin 2013.; Begagić 2014.; Duplančić Rogošić 2014.; Miščin 2015.; Duplančić Rogošić i Koren 2017.).

Na temelju potvrđenosti imeničkih kolokacija u odabranim jednojezičnim rječnicima stručnog i općeg jezika te dvojezičnim rječnicima stručnog i općeg jezika provodi se kvantitativna i kvalitativna analiza navedenih rječnika. Zatim se analizom korpusa jezika struke utvrđuju kolokacije u jeziku struke. Na temelju podataka iz rječnika i korpusa te suvremenih teorijskih spoznaja iz relevantnih područja daje se model sustavnijeg i sveobuhvatnijeg uvrštavanja kolokacija u rječničku natuknicu s namjerom da se poboljša kvaliteta rječničke natuknice i samim tim rječnika u cjelini.

1.2. Istraživačke hipoteze, ciljevi i metodologija istraživanja

U radu se postavljaju sljedeće hipoteze:

> H1: Kolokacije su u jednojezičnim rječnicima poslovnog engleskog bolje obrađene nego u stručnim dvojezičnim rječnicima jezika struke s engleskim kao ciljnim ili polaznim jezikom
>
> H2: Natuknice u dvojezičnim rječnicima engleskog jezika ekonomske struke ne donose dodatne informacije o riječima osim prijevodnih istovrijednica.

Cilj je istraživanja potvrditi navedene hipoteze te ponuditi model izrade rječničke natuknice u dvojezičnom stručnom rječniku utemeljenom na korpusnoj analizi koja uključuje prijevodne istovrijednice kolokacija i primjere upotrebe u kontekstu, a koji može koristiti neizvornim govornicima hrvatskoga jezika. Kolokacije se u ovom radu u osnovi promatraju kao binarne kombinacije koje se sastoje od nosive riječi i kolokata. Binarna struktura može se realizirati i unutar složenije kolokacijske cjeline. Nosiva je riječ dio kolokacije čiji se obrazac kolociranja s drugim riječima promatra, dok je kolokat riječ koja se pojavljuje uz nosivu riječi u određenom kolokacijskom rasponu (Sinclair i drugi 2004: 10).

U teorijskom se dijelu rada prikazuju teorijski pristupi kolokacijama. U praktičnom dijelu promatraju se imeničke kolokacije u postojećim leksikografskim priručnicima i u posebno sastavljenom korpusu, te se nudi model njihove moguće leksikografske obrade.

Prvi dio rada posvećen je presjeku relevantnih istraživanja iz područja šire frazeologije, leksikografije, korpusa i korpusne lingvistike te glotodidaktike. U tom je dijelu opisana teorijska podloga istraživanja i analizirani teorijski pristupi kolokacijama s naglaskom na imeničke kolokacije u jeziku struke. Nadalje, definirano je što su imeničke kolokacije koje su razgraničene od glagolskih kolokacija, te su opisana sintaktička, semantička i pragmatička obilježja imeničkih kolokacija i određena njihova važnost unutar jezika struke. Objašnjene su sličnosti i razlike između kolokacija u općem jeziku i drugih leksičkih sveza koje postoje u jeziku struke, a koje se u literaturi nazivaju kolokacijskim svezama, specijaliziranim leksičkim kombinacijama i sl. Jasno je definirana granica između kolokacija i naziva u jeziku struke. Cilj je teorijskog dijela jednoznačno definirati kolokacije u jeziku struke i razgraničiti ih od drugih višerječnih jedinica koje, kao i kolokacije, mogu biti predmetom leksikografske obrade.

Drugi dio rada posvećen je praktičnoj analizi problema koja se provodi na temelju analize postojećih leksikografskih priručnika, teorijskim spoznajama opisanima u uvodnome dijelu i korpusnoj analizi, što odgovara istraživanom problemu i postavljenim ciljevima. Prvo se analizira zastupljenost i prikaz kolokacija u stručnim rječnicima. Korpusna analiza zatim potvrđuje potrebu uvrštavanja kolokacija u rječnike jezika struke. Na kraju se daje model za potpunije oblikovanje rječničkih natuknica u rječniku ekonomske struke.

U radu se analiziraju samo imeničke kolokacije u kojima je nosiva riječ imenica, a analiza uključuje 50 najčešćih imenica koje se obrađuju u osnovnoj literaturi na satima poslovnoga engleskog jezika struke na visokoškolskim ustanovama jer su studenti budući stručnjaci koji će se koristiti engleskim jezikom u poslovnoj komunikaciji. Materijali koji se primjenjuju na nastavi na tercijarnoj razini primarno su udžbenici, radne bilježnice i vježbenice poslovnoga engleskog jezika britanskih izdavača. Udžbenici poslovnoga jezika sadržavaju glosar (eng. *glossary*) ili popis riječi (eng. *word list*) koji studentima služe kao smjernica koje bi riječi trebali znati kad obrade određeni materijal te su stoga engleske riječi iz glosara/popisa riječi uzete kao polaznica za kvantitativnu i kvalitativnu analizu. Pri određivanju koje će riječi biti predmet analize, preuzeti su glosari i popisi riječi iz sljedećih udžbenika poslovnoga engleskog jezika:

- *Business Partner* (B1, B1+ i B2[2], iz 2018. i 2019., izdavač: Pearson)
- *Business Result* (*Pre-Intermediate*, *Intermediate*, *Upper-Intermediate* iz 2017., izdavač: Oxford University Press)
- *Market Leader* (*Pre-Intermediate*, *Intermediate*, *Upper-Intermediate* iz 2012., 2010., 2011., izdavač: Pearson Longman)

Prvo su iz svih devet glosara/popisa riječi uzete jednorječne imenice, koje su zatim poredane po čestoći pojavljivanja u glosarima/popisima riječi. Dobiveni popis uspoređen je s dostupnim informacijama iz korpusa poslovnoga engleskog jezika kako bi se potvrdio odabir, te je u analizu uključeno 50 imenica koje se javljaju najčešće u glosarima u poslovnom engleskom jeziku. Polazni je jezik engleski jer su materijali koji se primjenjuju na nastavi na engleskom jeziku. Za analizu je odabrano 50 engleskih imenica koje navodimo abecednim redom (u zagradama je navedeno u koliko se od ukupno devet glosara/popisa riječi navedena riječ javlja):

[2] Razine B1, B1+ i B2 suvremene su oznake razine poznavanja jezika prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike, tj. ZEROJ-u (Council of Europe 2006: 32) koje su zamijenile sada već zastarjele oznake *Pre-intermediate*, *Intermediate* i *Upper-intermediate.*

agenda (5), *asset* (4), *bonus* (5), *brand* (6), *budget* (8), *commission* (6), *company* (1), *consultant* (5), *consumer* (5), *contract* (7), *credit* (4), *customer* (5), *deadline* (5), *delivery* (4), *demand* (6), *development* (5), *discount* (6), *expertise* (5), *finance* (4), *growth* (5), *incentive* (6), *income* (5), *investment* (6), *investor* (4), *invoice* (4), *loan* (6), *market* (3), *negotiation* (5), *performance* (4), *policy* (5), *product* (5), *productivity* (5), *profit* (6), *promotion* (6), *qualification* (6), *retail* (5), *revenue* (6), *salary* (5), *sales* (4), *service* (3), *share* (5), *shareholder* (5), *skill* (6), *staff* (5), *strategy* (6), *supplier* (7), *target* (6), *trend* (6), *turnover* (7), *value* (5).

Provodi se zatim kvantitativna i kvalitativna analiza uvrštenosti i načina obrade odabranih imenica u postojećim engleskim jednojezičnim rječnicima ekonomske struke, engleskim jednojezičnim općim rječnicima, dvojezičnim englesko-hrvatskim i hrvatsko-engleskim rječnicima ekonomske struke i dvojezičnim englesko-hrvatskim i hrvatsko-engleskim općim rječnicima kako bi se dobio uvid u sve vrste leksikografskih priručnika dostupnih izvornim hrvatskim govornicima koji ujedno uče i engleski jezik. U hrvatsko-engleskim rječnicima analiziraju se prijevodne istovrijednice engleskih nosivih riječi. Kvantitativna analiza pokazuje brojčanu zastupljenost kolokacija u pojedinim rječnicima, a kvalitativna koje su kolokacije najzastupljenije u pojedinim rječnicima. Analizira se dostupnost leksikografskih podataka, tj. broj i točnost leksikografskih informacija te pristupačnost leksikografskih podataka, tj. jednostavnost pristupa leksikografskim podacima u rječniku. Komparativnom analizom kolokacija u jednojezičnim i dvojezičnim stručnim rječnicima dobiva se leksikografski prikaz kolokacija u rječnicima. Takav prikaz pokazuje nedovoljnu zastupljenost kolokacija u dvojezičnim rječnicima u odnosu na jednojezične rječnike, što u konačnici ne odgovara potrebama izvornih govornika hrvatskoga jezika, npr. studenata, nastavnika, znanstvenika, poslovnih ljudi, ali i prevoditelja i lektora pri produkciji na stranom jeziku. Time se potvrđuje i da su kolokacije veći problem na produktivnoj nego na receptivnoj razini upotrebe jezika.

Analiza korpusa donosi više informacija nego samo analiza postojećih leksikografskih priručnika te se u drugoj fazi sastavlja korpus tekstova ekonomske struke. Korpus obuhvaća: udžbenike na engleskom jeziku iz područja financija, računovodstva, opće ekonomije, makroekonomije, mikroekonomije i marketinga koji su pisani za izvorne govornike, članke iz popularnih i stručno-znanstvenih časopisa iz navedenih područja, udžbenike za učenje poslovnoga engleskog jezika te javno objavljenih godišnjih izvješća i oglasa za posao. Navedeni korpus sastoji se od tiskanih i mrežnih izdanja, što je posebno navedeno za svaki

izvor. Različiti izvori kombiniraju se zbog dostupnosti. Udžbenici struke i udžbenici poslovnoga engleskog jezika dostupni su u tiskanoj formi i nisu objavljeni na mreži. S druge strane, časopisi su dostupni na mreži, najveći broj oglasa za posao objavljuje se na mreži, a godišnja financijska izvješća veće tvrtke objavljuju na svojim mrežnim stranicama. Iz navedenog korpusa izdvojene su najuobičajenije sveze tj. kolokacije s prethodno odabranim imenicama kao nosivim riječima. Statistička analiza kolokacija u korpusu daje informacije o njihovoj čestoći, ali i donosi sve najčešće sveze koje se pojavljuju u tekstu, a nisu nužno kolokacije, pa za potpun opis upotrebe kolokacija statistički kriterij nije dovoljan. Stoga je osim statističkoga potrebno uzeti u obzir sintaktički i semantički kriterij. Sintaktički je kriterij potreban pri analizi kolokacija zbog položaja kolokacijskih sastavnica u rečeničnome nizu s obzirom na to da dvije sastavnice kolokacije ne stoje uvijek unutar teksta jedna do druge, kao npr. u rečenici „The *problem* is therefore, clearly a deeply rooted one and cannot be *solved* without concerted action by all parties.[3]" (Seretan 2011: 3), u kojoj su dvije sastavnice imeničke kolokacije (*problem* 'problem' i *solve* 'riješiti') razdvojene. Analiza rečenice na sintaktičkoj razini omogućava uvid u kolokacije unutar rečenice. Semantički kriterij znači da se kolokacija obrađuje pod onom riječju koja čini jezgru njegova značenja, a koju u kolokaciji nazivamo nosiva riječ jer je ona nositelj značenja u kolokaciji.

Korpus prikazuje upotrebu nosivih riječi u kontekstu, a dobiveni rezultati uspoređuju se s rezultatima analize rječnika. Korpusni rezultati omogućuju širi uvid u kolokacijski potencijal rječničkih natuknica, pa time i kvalitetniji pristup izradi leksikografskih priručnika.

Budući da se u kolokacijama povezuju imenice koje se upotrebljavaju unutar neke discipline, radi potpunijeg i sustavnijeg prikaza kolokacija u rječnicima stranog jezika struke potrebno je proširiti i nadopuniti rječničke natuknice. Na temelju rezultata dualnog pristupa, tj. pristupa koji se temelji na primjeni informacija iz postojećih rječnika i korpusa, izrađuje se model rječničke natuknice u rječnicima jezika struke koji uključuje, osim prijevodnih istovrijednica, kolokacije na engleskom jeziku i prijevode kolokacija na hrvatski jezik.

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje služi kao referentni rječnik za prijevode na hrvatski. S obzirom na to da je značenje pojedinih riječi najbolje vidljivo iz širega konteksta u kojemu se pojavljuju, u model rječničke natuknice uvrštavaju se i primjeri upotrebe kolokacija, kojih u postojećim analiziranim dvojezičnim

[3] „Problem je, dakle, duboko ukorijenjen i ne može ga se riješiti bez zajedničkog djelovanja svih strana." (Seretan 2011: 3).

rječnicima nema. Iz kolokacija i upotrebe riječi u kontekstu mogu se razgraničiti različita značenja pojedinih sadržaja koji se ostvaruju kao kolokacija, te nije dovoljno samo nabrojiti prijevodne istovrijednice, što je uobičajena praksa u dosadašnjoj hrvatskoj dvojezičnoj leksikografiji. Točna upotreba kolokacija omogućava uspješno i precizno komuniciranje unutar supkulture, a uspješna komunikacija jest i cilj učenja te primjene jezika struke (eng. *Language for Specific Purposes*). Kao rezultat istraživanja bit će ponuđen model obrade rječničke natuknice u dvojezičnom rječniku dobiven primjenom postojećih leksikografskih priručnika i posebno napravljenog korpusa, a koji će biti koristan ekonomskim stručnjacima, studentima ekonomije, prevoditeljima i lektorima.

Istraživanje će u konačnici rezultirati i korpusom imeničkih kolokacija u engleskom jeziku ekonomske struke koji može poslužiti za izradu glosara ili rječnika kolokacija jezika ekonomske struke ili kako bi se unaprijedili postojeći rječnici jezika struke. Rječnici struke trebali bi biti usmjereni digitalnim inačicama i/ili objavljivanju na mreži jer rječnici objavljeni na digitalnom mediju imaju nekoliko prednosti u odnosu na klasične tiskane rječnike. Digitalni rječnici nisu ograničeni brojem stranica kao tiskani rječnici te su mogućnosti uvrštavanja informacija o riječima brojnije pa rječnička natuknica može sadržavati i primjere upotrebe riječi u kontekstu, više kolokacija, više bilješki o riječima, kao npr. bilješke o čestim pogreškama, kulturološke informacije, dodatne informacije u upotrebi, a dio rječničke natuknice mogu biti i multimedijski sadržaji, kao npr. videozapisi i/ili zvučni zapisi, ali i slike, grafovi i slično.

2. TEORIJSKI OKVIR

Očekivano bi bilo, kada počinjemo poglavlje o konceptu važnom za ovaj rad, započeti s jasnom i jednoznačnom definicijom kolokacija. Međutim, čak i letimičan pogled na dostupnu literaturu pokazuje da je, iako se teorijska i primijenjena lingvistika desetljećima bave kolokacijama, teško dati preciznu definiciju koja bi odvojila i razgraničila taj jezični fenomen od drugih, što je posljedica različitih pristupa istraživanju jezika te različite strukture pojedinih jezika. Ovdje se donosi presjek povijesnog razvoja opisa kolokacija u nekoliko za ovaj rad relevantnih disciplina, kako bismo objasnili višeznačnost naziva kolokacija, klasificirali kolokacije te u posljednjem potpoglavlju ponudili vlastitu definiciju na temelju koje pristupamo obradi kolokacija.

U proučavanju kolokacija mogu se izdvojiti dva osnovna gledišta: semantičko i frekvencijsko, koja su pri analizi kolokacija neodvojiva te će u sljedećim paragrafima biti kratko objašnjeni kao uvod u prikaze različitih pristupa kolokacijama.

Osnova semantičkog gledišta jest da su kolokacije dio značenja riječi, odnosno predstavljaju unutrašnje značajke ovog tipa višerječne sveze (Evert 2005: 24), a uspješna komunikacija nije moguća bez poznavanja kolokacija. Važnost kolokacija u ovom smislu prisutna je od 30-ih godina 20. stoljeća kada je britanski lingvist Harold Palmer, koji je poučavao engleski kao strani jezik u Japanu, naglasio važnost kolokacija na semantičkoj razini i u poučavanju učenika engleskoga jezika (Palmer 1933.). Dvadesetak godina kasnije, drugi britanski lingvist, John Firth u *Modes of meaning* (Firth 1951.) ističe važnost kolokacija kao neizostavne sastavnice značenja prema kojoj riječi dio svojega značenja dobivaju na sintagmatskoj razini, odnosno u rečenici čiji su sastavni dio. Hrvatski lingvist Vladimir Ivir također je isticao da riječi u kolokacije ulaze sa svojim prototipnim značenjem koje se u potpunosti oblikuje u kolokaciji (Ivir 1992–1993: 184–185). Drugim riječima, značenje jedne sastavnice kolokacije određeno je značenjem druge sastavnice, odnosno kontekstom, a značenje cijele kolokacije je transparentno.

Kolokacije podvrsta su višerječnih sveza koje se smještaju na kontinuum od značenjskih najtransparentnijih sveza, koje nazivamo slobodne sveze, do značenjski netransparentnih sveza, koje nazivamo frazemi ili idiomi. Primjenjujući semantički kriterij razlikujemo kolokacije od frazema ili idioma s jedne i slobodnih sveza s druge strane.

Kako bi se utvrdilo koje višerječne sveze u jeziku možemo klasificirati kao kolokacije, potrebno je primijeniti i frekvencijski kriterij, tj. utvrditi koliko se često određene višerječne sveze javljaju u jeziku, što se postiže analizom upotrebe jezika u kontekstu. Važnost konteksta prisutna je u britanskoj leksikografiji od 18. stoljeća kad je Samuel Johnson (1755.) ilustrirao rječničke natuknice primjerima stvarne upotrebe jezika, a potvrdila se krajem 19. stoljeća kada počinje izrada novog engleskog rječnika i kada se ponovno naglašava važnost predstavljanja riječi u kontekstu kako bi se shvatilo njihovo značenje i upotreba (Murray 1879: 5). Johnson i Murray za ilustriranje upotrebe koriste se izoliranim rečenicama, a sredinom 20. stoljeća Firth naglašava da se jezik ne može promatrati kroz rečenice, već da se jezik treba proučavati u širem kontekstu (Firth 1957: 175–179):

> „The placing of a text…in a context of situation contributes to the statement of meaning since situations are set up to recognize use."[4] (Firth 1957: 179).

Firthovu tezu prihvaćaju John Sinclair i Michael Stubbs koji smatraju da ljudska intuicija o jeziku ne može biti dobar vodič za stvarnu upotrebu jezika (Sinclair 1991: 4) te da se jezik mora proučavati analizirajući velik korpus koji se sastoji od najmanje nekoliko milijuna riječi i koji se pretražuje s pomoću računala (Stubbs 1996: 32). Projekt *English Lexical Studies* 'Istraživanje engleskog leksika' koji je utemeljen na analizi korpusa govornoga engleskog jezika koji su Sinclair i suradnici započeli 1960-ih može se smatrati začetkom razvoja korpusne lingvistike. Osim Sinclaira i Stubbsa prednosti primjene korpusa istaknuo je i Halliday prije gotovo 60 godina kada je predložio stvaranje korpusa od 20 milijuna riječi za analizu kolokacija (Halliday 1966: 159).

Do punog zamaha upotrebe izvornih tekstova u analizi jezika dolazi u drugoj polovici 20. stoljeća daljnjim razvojem korpusne lingvistike, koja se ubrzava zadnjih desetljeća istog stoljeća tijekom razvoja tehničkih mogućnosti računala te je danas:

> „…it is difficult and arguably pointless to study such things [i.e. collocation] except through using large amounts of real data."[5] (Moon 1997: 41).

---

[4] „Smještanje teksta … u kontekst situacije doprinosi iskazu značenja jer su situacije postavljene da prepoznaju upotrebu." (Firth 1957: 179).

[5] „…teško je i nedvojbeno besmisleno proučavati takve stvari [tj. kolokacije], osim koristeći velike količine stvarnih podataka." (Moon 1997: 41).

Pri upotrebi korpusa, najdostupnije su informacije o frekvenciji ili učestalosti upotrebe, ali primjena samo frekvencijskog kriterija nije dovoljna za utvrđivanje kolokacija jer se pritom uključuju i vrlo uobičajene sveze koje mogu biti česte, ali nisu kolokacije.

Pri odlučivanju je li višerječna sveza kolokacija ili slobodna sveza treba primijeniti oba kriterija: frekvencijski, kao prvi kriterij kojim se određuju sveze riječi koje se najčešće pojavljuju u korpusu, i zatim semantički, kojim se određuje je li određena sveza kolokacija (*white coffee* 'bijela kava' gdje *white* znači *with milk* 's mlijekom') ili nije (*white house* 'bijela kuća' gdje *white* označava boju kuće)[6].

2.1. Uvod u proučavanje kolokacija

Budući da se kolokacijama u ovom radu pristupa iz anglističke perspektive, u paragrafima koji slijede bit će dan kratki povijesni pregled pristupu kolokacijama u engleskoj leksikografiji.

Pojam *kolokacija* ulazi u engleski jezik u 16. stoljeću s nizom drugih riječi koji engleski posuđuje iz latinskog. Baza leksikona odnosno rječnika ranoga modernoga engleskoga jezika, *the Lexicons of Early Modern English* (*LEME*)[7], zbirka je rječnika i sličnih tekstova nastalih od 1450. do 1800. Pretraga u navedenoj bazi pokazuje da se pojam kolokacija (eng. *collocation*) javlja u engleskim rječnicima od 17. stoljeća. Randle Cotgrave (1611.) definira kolokaciju kao „An orderlie placing, setling…things together."[8]. John Bullokar (1616.) kaže: „Collocation. A placing together"[9], Robert Cawdrey (1617.) je definira kao: „collocation, a disposing, or setting together, a placing in order"[10], a Elisha Coles (1677.) tvrdi da je: „Collocation, a placing in order, also a letting out to hire"[11]. Osim Cotgraveova rječnika, ostali navedeni rječnici jednojezični su rječnici engleskoga jezika pisani kako bi pomogli korisnicima razumjeti i koristiti se riječima posuđenim iz latinskoga jezika. Svim je definicijama zajedničko da se kolokacije definiraju kao jedinice temeljene na susmještaju riječi.

---

[6] Svi primjeri u teorijskom su dijelu autorski, osim ako nije posebno naznačeno u tekstu.
[7] Leksikoni ranog modernog engleskog jezika. Baza je dostupna na: https://leme.library.utoronto.ca/
[8] „Kolokacija. Pravilno postavljanje, smještanje…stvari zajedno." https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/298/9754 (pristupljeno 14. travnja 2020.).
[9] „Kolokacija. Postavljanje zajedno". Izvor: https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/323/727 (pristupljeno 14. travnja 2020.).
[10] „Kolokacija, smještanje ili zajedničko postavljanje, postavljanje zajedno". https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/820/572 (pristupljeno 14. travnja 2020.).
[11] Engleski rječnik „Kolokacija, Postavljanje zajedno, također davanje u najam." https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/555/4867 (pristupljeno 14. travnja 2020.)

Najraniji spomen kolokacija u smislu koji možemo smatrati lingvističkim zabilježen je u priručniku *the Art of Rhetorick Concisely and Compleatly Handled*[12] Johna Bartona iz 1634. u kojemu se kolokacija naziva *composition* i određuje se kao svojstvo svake riječi odabrane u procesu vještog povezivanja riječi i rečenica[13], gdje se naglašava važnost povezivanja riječi, a ne samo susmještaja riječi (prema Barnbrook i dr. 2013: 8).

Samuel Johnson (1755.) definira kolokacije slično kao i prethodnici:

> „COLLOCA'TION. n. s. [collocatio, Latin.]
> 1. The act of placing; disposition.
> 2. The state of being placed. In the collocation of the spirits in bodies, the collocation is equal or unequal; and the spirits are coacervate or diffused. Bacon's Natural History, No. 846."[14]

Novina je kod Johnsona da značenja ilustrira primjerima stvarne uporabe jezika. Johnson neke primjere preuzima od pisaca koje ne smatra majstorima stila i elegancije pisanja te je svjestan da svi primjeri nisu idealni, ali naglašava da se riječi moraju tražiti tamo gdje se i upotrebljavaju te da je uloga nekih primjera samo potvrditi postojanje riječi te poučiti korisnika strukturama i odnosima među riječima (1755: 8)[15].

U 19. stoljeću, članovi Filološkog društva iz Londona (eng. *the Philological Society of London*) zaključili su da su postojeći rječnici engleskoga jezika manjkavi te su 1879. dogovorili s predstavnicima izdavačke kuće Oxford University Press i Jamesom Murrayjem[16] početak rada na izradi novog engleskog rječnika, *New English Dictionary* (OED. https://public.oed.com/history/, pristupljeno 15. travnja 2020). Desetogodišnji projekt postao je tridesetogodišnji projekt tijekom kojeg su pozvani i građani na suradnju:

> „Make as many quotations as convenient to you for ordinary words, when these are used significantly, and help by the context to explain their own meaning, or show their use.

---

[12] „Umjetnost retorike sažeto i cjelovito obrađena." (Barton 1634. prema Barnbrook i dr. 2013: 8)
[13] „*Composition is a smooth linking together of select words and clauses.*" (Barnbrook i drugi 2013: 8).
[14] „ KOLOKACIJA, imenica [collocatio, latinski.] 1. Čin postavljanja; dispozicija/raspored. 2. Čin smještaja. U kolokaciji duhova u tijelima, kolokacija je jednaka ili nejednaka; a duhovi su koacervatni ili raspršeni" https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/1345/7375 (pristupljeno 14. travnja 2020.)
[15] https://leme.library.utoronto.ca/lexicons/1345/details#fulltext; str. 8 (pristupljeno 14. travnja 2020.)
[16] Sir James Murray bio je škotski leksikograf i prvi urednik rječnika *A New English Dictionary on Historical Principles* koji je danas poznat kao *Oxford English Dictionary* (OED) od 1879. do smrti 1915. (Izvor: Encyclopædia Britannica, https://www.britannica.com/biography/James-Murray, pristupljeno 15.travnja 2020.).

> …It is not necessary to quote a full sentence; but the quotation must be sufficient to show the meaning, or use, and to make connected sense."[17] (Murray 1879: 5).

Navedene upute za odabir citata odražavaju mišljenje autora rječnika da je potrebno predstaviti riječi u kontekstu kako bi se shvatilo njihovo značenje i upotreba. Drugim riječima, natuknice koje su uvrštene u *New English Dictionary* (koji će s vremenom postati *Oxford English Dictionary*), temelje se na strukturama značenja i obrascima upotrebe riječi u stvarnome kontekstu. Navodi, odnosno informacije o kolokacijskim obrascima riječi, navedeni su u tom rječniku kako bi se identificirala i razlikovala značenja natuknice iako se takvi obrasci ne nazivaju eksplicitno kolokacijama.

Cjelovit opis kolokacija kao višerječnih sveza započinje u 20. stoljeću s danskim lingvistom Ottom Jespersenom 1917. i britanskim lingvistom Haroldom Palmerom. Jespersen 1927. kaže:

> „*Little* and *few* are also incomplete negatives; note the frequent collocation with *no:* there is *little or no* danger."[18] (Jespersen 2010: 21).

H. E. Palmer u svojem izvješću na kongresu *Institute for Research and English Teaching* (IRET) održanom 1933. u Tokiju kolokacijama pristupa iz glotodidaktičke perspektive kao nizovima riječi koje predstavljaju poteškoću pri učenju stranoga jezika. Njegova kratka definicija kolokacija glasi:

> „A collocation is a succession of two or more words that must be learned as an integral whole and not pieced together from its component parts." [19] (Palmer 1933: 5, prema Meunier i Granger 2008: 36).

Iako povijesno nije bio prvi, određenje kolokacije u suvremenom lingvističkom smislu pripisuje se britanskom lingvistu Johnu Rupertu Firthu koji se 50-ih godina 20. stoljeća tim nazivom

---

[17] „Navedite onoliko citata koliko smatrate prikladnima za obične riječi, ako se one dosta upotrebljavaju, te se pomozite kontekstom kako biste objasnili njihovo značenje ili pokazali kako se koriste… Nije potrebno citirati cijelu rečenicu; ali citat mora biti dovoljno velik da pokaže značenje ili upotrebu te mora imati smisla." (Murray 1879: 5).

[18] „Malo i nekoliko su također nepotpuni negativi; primijetite uobičajene kolokacije s ne: ima malo ili uopće nema opasnosti." (Jespersen 2010: 21).

[19] „Kolokacija je niz od dviju ili više riječi koje se moraju naučiti kao cjelina, a ne sastaviti od sastavnih dijelova." (Palmer 1933: 5, prema Meunier i Granger 2008: 36).

koristi kako bi opisao lingvistički fenomen supojavljivanja riječi na temelju kompetencije izvornih govornika.

Firth u središte analize jezika stavlja značenje koje analizira na nekoliko razina (eng. *levels*). Svaka razina može se promatrati odvojeno te se može postaviti hijerarhijski počevši od društvenog konteksta preko sintakse i vokabulara do fonologije i fonetike, a nekad od fonetike prema društvenom kontekstu[20] (Firth, 1957: 192; Firth 1968: 176).

Prvi princip analize značenja po Firthu jest razlikovanje strukture (eng. *structure*) i sustava (eng. *system*). Struktura označava sintagmatsku os, a čine je sastavnice (eng. *elements*) poredane određenim redoslijedom prema redoslijedu uzajamnog očekivanja (eng. *an order of mutual expectancy*). Sustav označava paradigmatsku os analize, a čine ga međusobno zamjenjive sastavnice koje se mogu uvrstiti u određenu strukturu. Struktura nastaje izborom sastavnica dostupnih u sustavu (Firth, 1968: 200). Proučavajući sastavnice unutar strukture, Firth razlikuje gramatičku i leksičku razinu. Fonetska, fonološka, morfološka i sintaktička razina dio su gramatičke razine, dok leksik čini leksičku razinu. Gramatičku razinu određuju koligacije (eng. *colligation*), dok leksičku određuju kolokacije (eng. *collocation*).

Koligacija se određuje kao odnos među sintagmatskim jedinicama različitih gramatičkih kategorija, a Firth kao primjer navodi odnose među dijelovima rečenice *I watched him,* 'Gledao sam ga.', gdje se gramatički odnosi ne promatraju kao odnosi među riječima *watched* i *him,* već između osobne zamjenice u prvom licu jednine (*I*), glagola u prošlom vremenu (eng. *past simple* tj. *watched*) i osobne zamjenice u trećem licu jednine u akuzativu (*him*) (Firth 1968: 181). Koligaciju Firth definira kao „izražavanje značenja na gramatičkoj razini u smislu riječi i rečenica ili sličnih kategorija, te međusobne povezanosti tih kategorija."[21] (Firth 1968: 181).

Firth i leksik promatra na sintagmatskoj razini, tj. u njegovu situacijskom kontekstu (eng. *context of situation*) (Firth 1968: 179) te razvija ideju da riječi dio značenja dobivaju ulazeći u kolokacije s drugim riječima, čime postavlja pitanje o izvorima leksičkoga značenja i tvrdi da se ne radi samo o jukstapoziciji, već o redoslijedu uzajamnog očekivanja.

---

[20] „To make statements of meaning in terms of linguistics, we may accept the language event as a whole and then deal with it at various levels, sometimes in a descending order, beginning with social context...through syntax and vocabulary to phonoloy and...phonetics, and at other times in the opposite order." (Firth, 1957: 192; Firth 1968: 176).

[21] „The statement of meaning at the grammatical level is in terms of word and sentence classes or of similar categories and of the interrelation of those categories in colligations." (Firth 1968: 181).

„Collocations of a given word are statements of the habitual or customary places of that word in collocational order but not in other contextual order and emphatically not in any grammatical order. The collocation of a word or a 'piece' is not to be regarded as mere juxtaposition, it is an order of *mutual expectancy*. The words are mutually expectant and mutually prehended."[22] (Firth 1968: 181).

Međutim, uvodeći ideju uzajamnog očekivanja, Firth stvara začarani krug prema kojem riječi postaju dio kolokacije zbog svojega značenja, a dio svojeg značenja dobivaju upravo zato što ulaze u kolokaciju s određenom riječju. Firth uvodi i pojam značenje koje nastaje kolociranjem (eng. *meaning by collocation*) i kaže:

„Meaning by collocation is an abstraction at the syntagmatic level and is not directly concerned with the conceptual or idea approach to the meaning of words. One of the meanings of *night* is its collocability with *dark*, and of *dark*, of course, collocation with *night*."[23] (Firth 1957:196)

Međutim, Firthovo objašnjenje nije u potpunosti jasno jer nije objašnjeno o kakvu je tipu sveze riječ, koliko je čvrsta veza između riječi *dark* i *night*, nisu detaljnije određene mogućnosti kolociranja jedne riječi s drugim riječima, niti eventualne promjene značenja riječi nakon što su ušle u svezu, tj. kako se promijenilo značenje riječi *night* u kolokaciji s riječju *dark*. Firth uglavnom svoja gledišta ilustrira primjerima, te ih ne objašnjava pobliže, kako to tvrdi i Ivir (1992–1993: 183) koji je pokušao preciznije odrediti pojam uzajamnog očekivanja.

Prema Iviru, raspon mogućih veza među riječima kreće se od savršeno predvidivih, idiomatskih ili „zamrznutih" sveza, kao npr. *slijepi miš* u značenju *šišmiš*, do potpuno nepredvidljivih kao npr. *slijepi automobil* (Ivir 1992–1993: 183). Ivir smatra da pojam kolokacije upućuje na susmještaj (prema latinskom *com* 'zajedno' + *locare* 'smjestiti'), tj. supojavljivanje ili kombiniranje riječi u sintagmatskome nizu (Ivir 1992–1993: 181). Ivir pobija Firthovo određenje uzajamnog očekivanja prema kojem riječi ulaze u kolokacije zbog svojeg značenja, a dio značenja dobivaju jer su dio kolokacije i tvrdi da riječi ulaze u kolokacije sa svojim

---

[22] „Kolokacije određene riječi prikazi su ustaljenih ili uobičajenih mjesta te riječi u kolokacijskom redoslijedu, ali ne i u drugom kontekstnom redoslijedu i jasno nikako u bilo kojem gramatičkom redoslijedu. Kolokacija riječi ne smije se promatrati kao puka jukstapozicija, već kao redoslijed uzajamnog očekivanja. Riječi su uzajamno očekivane i uzajamno predodređene." (Firth 1968: 181).

[23] „Značenje koje nastaje kolociranjem je apstrakcija na sintagmatkoj razini i nije izravno povezana s konceptualnim ili idejnim pristupom značenju riječi. Jedno od značenje riječi *noć* proizlazi iz kolokabilnosti s riječju *mrkla*, a riječi *mrkla*, naravno, njena kolokacija s riječju *noć*." (Firth 1957: 196).

prototipnim ili jezgrenim značenjem, koje se u kolokaciji oblikuje u konkretno, specificirano značenje koje pretpostavlja ili dopušta konkretni kolokat. Ivir ilustrira svoje tvrdnje na primjeru značenjskog potencijala pridjeva *slijep* koji u kolokaciju ulazi sa značenjem 'koji ne može gledati', koje se realizira upravo tako u 'slijepom čovjeku', dok je 'slijepi putnik' ili onaj putnik koji ne vidi ili onaj putnik kojega drugi ne vide jer je sakriven, 'slijepa ulica' ulica je koja nema otvor kroz koji se može proći itd. (Ivir 1992–1993: 184–185). Ivir tvrdi da je prednost takva pristupa trostruka pri čemu se postiže:

- intuitivna prihvatljivost jer se pretpostavlja da govornici znaju prototipna značenja koja se u kolokaciji ostvaruju u skladu s govornikovim znanjem o izvanjezičnoj stvarnosti
- metodološka urednost kojom je izbjegnuta logička cirkularnost jer se smatra da prototipna značenja postoje neovisno o kolokacijama
- jezična kreativnost govornika, tj. mogućnost stvaranja i ispravno razumijevanje novih kolokacija (Ivir 1992–1993: 186).

Usprkos određenim prethodno navedenim nejasnoćama u Firthovu pristupu kolokacijama, on je svojim pristupom kolokacijama upozorio na njihovu važnost kao višerječnih sveza. Iako nije jasno odredio kriterije na temelju kojih riječi ulaze u međusobne veze, upozorio je na važnost kombiniranja riječi, a nakon njega proučavanje kolokacija razvija se u nekoliko smjerova. Iako se u teoriji ti pristupi mogu razgraničiti, oni su u praksi međusobno povezani, isprepleteni, dijelom se i preklapaju te se stoga ne mogu u potpunosti jasno odijeliti. Možemo govoriti o nekoliko pristupa proučavanju kolokacija: ranom ruskom frazeološkom pristupu te suvremenom frazeološkom, leksikografskom i glotodidaktičkom pristupu, koji će biti prikazani u sljedećim potpoglavljima. Rezultati se svih teorijskih pristupa kolokacijama u ovom radu isprepliću, kao i u jezičnoj praksi koja se temelji na primjeni ili obradi kolokacija, tj. u leksikografiji, prevoditeljstvu i glotodidaktici.

2.2. Kolokacije kao frazeološke jedinice

Frazeologija je u najširem smislu lingvistička disciplina koja proučava frazeološke jedinice s obzirom na njihovu višerječnu strukturu, uporabu i značenje[24] (Cowie 1994: 3168). U

[24] „[Phraseology can be loosely defined as] the study of structure, meaning and use of word combinations." (Cowie 1994: 3168).

anglosaksonskoj literaturi kolokacije predmet su proučavanja unutar frazeologije, a budući se anglosaksonski pristup frazeologiji razlikuje se od hrvatskog pristupa frazeologiji, prvo će se razgraničiti dva navedena pristupa.

Hrvatski pristup razlikuje frazeologiju (užu frazeologiju) i širu frazeologiju. Frazeologiju općenito čine tzv. neslobodni skupovi riječi, tj. oni koji se ne stvaraju u govornome procesu, već se reproduciraju u gotovu obliku koji se ustalio dugotrajnom uporabom (Mihaljević i Kovačević 2006: 2). Osnovna je jedinica frazeologije frazem koji čine najmanje dvije sastavnice (dvije autosemantičke ili kombinacija autosemantičke i sinsematičke jedinice) koje karakterizira cjelovitost i čvrsta struktura. Frazem se ne stvara u govornom procesu, već se kao zapamćena, usvojena ili naučena cjelina uključuje u diskurs, pa se stoga može govoriti o njegovoj ustaljenosti, odnosno reproduktivnosti. Frazeme nadalje karakterizira i slikovitost, ekspresivnost i konotativno značenje, kao npr. *lud sto gradi, bacati biserje pred svinje, baciti sidro, otići na drugi svijet, mačji kašalj, kad na vrbi rodi grožđe, trta baba lan da joj prođe dan, boriti se s vjetrenjačama, posljednji Mohikanac, glavom i bradom.*[25]

U širu frazeologiju ulaze višerječne sveze u kojima desemantizacija nije potpuna, tj. značenje se većine tih sveza ne desemantizira te govorimo o nultoj desemantizaciji. Te višerječne sveze karakterizira slikovitost, ekspresivnost, konotativno značenje, čvrsta struktura i cjelovitost (Fink-Arsovski 2002: 6–7). Višerječne sveze koje pripadaju široj frazeologiji najčešće su predmet terminologije i poučavanja jezika pojedinih struka., npr. *crno tržište*, *siva ekonomija*, *pranje novca*, *pustiti u promet*, *dovesti u pitanje*. U širu se frazeologiju ubrajaju i sveze u procesu frazeologizacije, koji su često žurnalizmi, kao npr. *okititi se olimpijskom medaljom*, i administrativizmi, kao npr. *izvršiti uplatu* (Mihaljević i Kovačević 2006: 2–3). Kolokacije se kao višerječne sveze prema navedenim obilježjima također mogu svrstati u širu frazeologiju. Zaključimo da su kolokacije stabilne sveze čije se sastavnice međusobno uvjetuju, a mogućnost kombiniranja sastavnica ograničena je i selektivna. Sveze koje nastaju čvršće su od slobodnih sveza, ali manje čvrste od frazema, kao npr. *crno-bijela slika* (eng. black-and-white picture), *jasna slika* (eng. clear picture), *iskrivljena slika* (eng. distorted picture), *cjelovita slika* (eng. overall picture) itd.

U užu frazeologiju ulaze frazemi čije sastavnice pokazuju veći ili manji stupanj desemantizacije, pa značenje cijelog frazema ne odgovara zbroju značenja njegovih dijelova.

[25] Primjeri su iz Vrgoč i Fink Arsovski (2008.).

Ako je provedena potpuna desemantizacija frazema, sve su sastavnice frazema doživjele semantičko preoblikovanje i niti jedna sastavnica ne zadržava značenje s kojim ulazi u frazem, kao npr. u *dok si rekao keks* u značenju 'vrlo brzo'. Ako je provedena djelomična desemantizacija, neke su sastavnice izgubile svoje prvotno leksičko značenje tj. desemantizirane su, dok su druge sastavnice zadržale svoje prvotno leksičko značenje, tj. nisu desemantizirane (Fink-Arsovski 2002: 6–7). U frazemu *lavovski dio,* u značenju 'najveći dio', 'nerazmjerno velik dio', pridjev *lavovski* izgubio je svoje prvotno značenje i ne odnosi se na lava kao životinju već *lavovski* ima preneseno značenje najvećeg u usporedbi s ostalima jer se slika lava kao kralja životinja prenosi na cijeli frazem. Navedeni primjeri frazema koji se proučavaju unutar uže frazeologije u hrvatskoj lingvistici, u anglosaksonskoj literaturi nazivaju se *idiomi*. Idiomi se definiraju kao „institucionalizirana višerječna konstrukcija, čije se značenje ne može u potpunosti izvući iz značenja njezinih sastavnih riječi, i koja se može smatrati samostalnom leksičkom jedinicom"[26] (Ayto 2006: 518). Na primjer, u engleskome se jeziku idiom *spill the beans* može razumjeti samo ako se idiom promatra kao jedinstvena semantička cjelina u značenju 'izbrbljati se', 'odati tajnu'. Takve idiomatske višerječne sveze neizvorni govornici pri učenju stranoga jezika ne mogu spontano razumjeti, nego ih moraju posebno naučiti.

Kolokacijama se u ovom radu, osim kao jedinicama koje su dio šire frazeologije, pristupa iz još dva kuta – glotodidaktičkog i leksikografskog. Glotodidaktički se pristup uzima u obzir jer su kolokacije problem produkcije na stranom jeziku (problem neizvornih govornika), a leksikografski je pristup važan jer se kolokacije koje pripadaju različitim jezicima različito uvrštavaju u leksikografske priručnike, posebice u dvojezične rječnike koji su potrebni neizvornim govornicima za točno i uspješno korištenje jedinicama stranoga jezika.

S obzirom na različita određenja frazeologije i frazeoloških jedinica, u nastavku će se ukratko objasniti najvažniji pristupi frazeologiji te odrediti status kolokacija unutar podjele frazeoloških jedinica.

[26] „An institutionalized multiword construction, the meaning of which cannot be fully deduced from the meaning of its constituent words, and which may be regarded as a self-contained lexical item." (Ayto 2006: 518).

2.2.1. Bally

Utemeljiteljem frazeologije kao lingvističke grane smatra se švicarski lingvist Charles Bally koji je 1909. u *Pregledu francuske stilistike* (*Traité de stylistique française*) govorio o frazeološkim izrazima (fr. *locutions phraséologiques*). Bally razlikuje frazeološke jedinice (fr. *unités phraséologiques*), tj. nerazdvojive sveze, kao npr. *à tout à l'heure* 'vidimo se kasnije', *tout de suite* 'odmah', *à peu près* 'otprilike', 'oko', *sans doute* 'nesumnjivo', *ne pas avoir froid aux yeux* 'biti hrabar' i nefrazeološke sveze riječi, frazeološke nizove ili ustaljene sveze (fr. *séries phraséologiques*), kao npr. *refuser catégoriquement* 'kategorički odbiti', *un ennemi irréconciliable* 'nepomirljivi neprijatelj', *diamétralement opposé* 'dijametralno suprotno'. Frazeološke sveze riječi stabilne su višerječne sveze s obilježjem idiomatičnosti. Bally kaže:

> „On dit qu'un groupe forme une unité lorsque les mots qui les composent perdent toute signification et que l'ensemble seul en a une; il faut en outre que cette signification soit nouvelle et n'équivale pas simplement à la somme des significations des éléments."[27] (Bally 1950: 74).

Nefrazeološke sveze riječi Bally definira kao stabilne i rekurentne sveze riječi bez obilježja idiomatičnosti, a koje bi odgovarale onim svezama koje danas nazivamo leksičkim kolokacijama:

> „Il y a série ou groupement usuel lorsque les éléments du groupe conservent leur autonomie, tout en laissant voir une affinité évidente qui les rapproche, de sorte que l'ensemble présente des contours arrêtés et donne l'impression du 'déjà vu'."[28] (Bally 1950: 70).

Ovu dihotomiju Bally je razvio poučavajući francuski kao strani jezik. Objašnjavajući nefrazeološke sveze riječi, Bally navodi primjer etimoloških dubleta iz francuskog jezika *gravement* i *grièvement*. Kako bi se iskazao intenzitet bolesti, u francuskome se upotrebljava sveza *gravement malade* 'teško bolestan', iako postoji cijeli niz sinonima koji bi se mogli

---

[27] „Kaže se da skupina tvori cjelinu kada riječi koje je čine/koje ih sastavljaju gube svako značenje i kada sama cjelina ima jedno značenje; ovo značenje mora također biti novo i nije jednostavno zbroj značenja pojedinačnih sastavnica." (Bally 1950: 74).

[28] „Postoji niz ili ustaljena sveza čije sastavnice zadržavaju svoju autonomiju uz očitu povezanost koja ih spaja na način da zajedno tvore zatvoreni oblik koji se čini već viđenim." (Bally 1950: 70).

navoditi uz imenicu *malade* kao npr. *sérieusement* ‘ozbiljno’ ili *dangereusement* ‘opasno’, pridjev *gravement* ne može se zamijeniti niti jednim sinonimom u ovoj svezi. S druge strane, kako bi se iskazala težina ranjavanja, u francuskome je ustaljena sveza *grièvement blessé* u značenju ‘teško ranjen’ (Bally 1950: 70), ali se ne može reći **grièvement malade*[29] jer bi takva sveza bila netočna i neupotrebljiva. Bally objašnjava tu pojavu jezičnom konvencijom koja isključuje upotrebu drugih bliskoznačnica kao što su pridjevi *sérieusement* ili *dangereusement* u navedenim primjerima. Proučavajući pravila povezivanja leksičkih jedinica na sintagmatskoj razini Bally nastavlja rad svojega mentora Ferdinanda de Saussurea koji je prvi govorio o potrebi da se pri analizi jezika uz paradigmatske odnose uključe i sintagmatski odnosi. Temelji današnjeg pristupa kolokacijama postavljeni su još tad iako se danas kolokacije shvaćaju u užem značenju u odnosu na Ballyja, kojemu kolokacije obuhvaćaju nefrazeološke sveze riječi, frazeološke nizove ili ustaljene sveze.

2.2.2. Razvoj frazeologije

Frazeologija se u punom opsegu počela razvijati kao samostalna disciplina u nekadašnjem Sovjetskom Savezu 40-ih godina 20. stoljeća, odakle se proširila u istočnu Europu (primarno u tadašnju Istočnu Njemačku i Čehoslovačku), gdje je doživjela svoj procvat 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća. Tijekom 70-ih i ranih 80-ih godina 20. stoljeća širi se dalje u Austriju, Švicarsku i tadašnju Zapadnu Njemačku, a tijekom 80-ih godina i u druge europske zemlje, u Belgiju, Španjolsku, Italiju, skandinavske zemlje te Veliku Britaniju. Do kraja 20. stoljeća frazeologija se nastavlja razvijati u snažnu granu lingvistike u tri osnovna smjera. Frazeolozi iz njemačkog i dijelom romanskog govornog područja bavili su se povijesnim razvojem, dijalektnim razlikama i prevođenjem, dok se britanski i belgijski autori bave leksikografijom orijentiranoj na korisnike kojima je engleski strani jezik (eng. *EFL lexicography*), korpusnom analizom rekurentnih višerječnih sveza i ulogom frazeologije u poučavanju i usvajanju jezika (Cowie 1998a.; Granger 1998.; Moon 1998.). Tijekom posljednjih dvaju desetljeća granica između tih dvaju pravaca prestala je biti tako izražena (Cowie 2005.). Ruska frazeološka teorija, koja je u svojem začetku nastojala oformiti frazeologiju kao samostalnu lingvističku disciplinu (Vinogradov 1947.), razrađivala je granice frazema te je posebnu pažnju posvećivala utvrđivanju kriterija koji su potrebni kako bi se frazeološke sveze i njihov različit stupanj

[29] * Zvjezdica se u lingvistici upotrebljava za označavanje negramatičnog oblika ili strukture.

nepromjenjivosti objasnili i klasificirali (Howarth 1996: 30; Meljčuk 1998.), te se s vremenom proširila kako bi uključila i kulturnu komponentu u opis frazema (prema Filipović Petrović 2018: 47–48).

Ruski i istočnoeuropski frazeolozi pripadnici su tradicionalnoga pristupa frazeologiji, koji frazeologiju vide kao kontinuum višerječnih sveza koje idu od najprozirnijih i promjenjivih na jednom kraju, te neprozirnih i fiksnih na drugom kraju (Cowie 1998b: 1). Ruskim i istočnoeuropskim frazeolozima zajedničko je da pokušavaju odrediti lingvističke kriterije frazeoloških jedinica kako bi ih razlikovali od idioma s jedne strane i slobodnih sveza s druge, koje imaju samo sintaktička i semantička ograničenja te ne spadaju u područje frazeologije (Cowie 1998b: 6). Cowiejev kontinuum prikazan na 3. slici u potpoglavlju 2.2.4. „potomak“ je shema Vinogradova i Amosove prikazanih u potpoglavlju 2.2.3.

2.2.3. Tradicionalna ili rana ruska frazeologija

Temelje frazeologije koje je Bally postavio nadogradit će ruski lingvist Viktor Vinogradov koji se smatra ocem ruske frazeologije i utemeljiteljem frazeologije kao samostalne lingvističke grane koja je odvojena od leksikografije. Vinogradov je na temelju Ballyjeve binarne klasifikacije frazema na frazeološke sraslice i frazeološke sveze razvio tročlanu shemu.

Vinogradov (Vinogradov 1947. prema Cowie 1998b: 3) frazeološke jedinice dijeli na frazeološke sraslice, frazeološke cjeline i frazeološke sveze, a osnovni razlikovni element klasifikacije frazemskih jedinica jest različiti stupanj značenjske neprozirnosti.

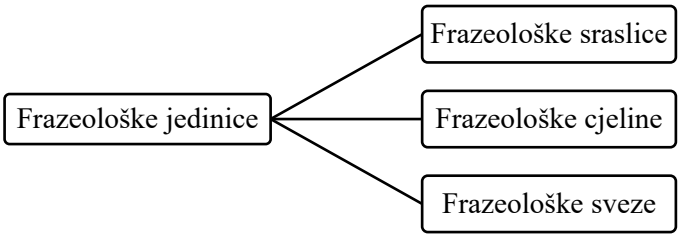

1. slika: Vinogradovljeva podjela frazeoloških jedinica (Cowie 1998c: 216). [30]

[30] frazeološke jedinice, eng. *phraseological units*, rus. *фразеологические единицы*; frazeološke sraslice, eng. *phraseological fusions*, rus. *фразеологические сращения*; frazeološke cjeline, eng. *phraseological unities*, rus. фразеологические единства; frazeološke sveze, eng. *phraseological combinations*, rus. *фразеологические сочетания*.

Prema Vinogradovu, frazeološke su sraslice sveze čije su sastavnice izgubile svoje značenje i značenje sraslice ne proizlazi iz značenja dijelova sastavnice, već sraslica ima vlastito značenje koje se ne može povezati sa značenjem njenih sastavnica kao npr. *spill the beans* 'odati tajnu', *red tape* 'papirologija', 'birokracija' ili *kick the bucket* 'otegnuti papke', 'umrijeti'[31]. Struktura sraslice fiksna je i nepromjenljiva. Ova definicija koja naglašava nemogućnost razumijevanja cjeline razumijevanjem dijelova odgovara standardnomu pristupu idiomatičnosti (eng. *idiomaticity*), koji će se poslije razviti u Velikoj Britaniji i Sjedinjenim Državama, što potvrđuju definicije idioma u bilo kojem standardnom jednojezičnom rječniku engleskoga jezika. Prema hrvatskim autorima (Menac i dr. 2003.), frazeološke sraslice odgovaraju frazemima u užem smislu.

Frazeološke cjeline također su semantički nedjeljivi frazemi, ali za razliku od frazeoloških sraslica njihovo je značenje djelomično motivirano značenjem sastavnica, tj. dolazi do metaforičkog proširenja izvorno neutralnog značenja. Na primjer, *to blow off steam* u doslovnom značenju 'ispuhati ventil', 'dati si oduška', proširuje se na 'rasteretiti se negativnih emocija', 'riješiti se stresa' ili *to stick to one's guns*, što bi doslovno značilo 'držati se svojih pušaka', ali je pravo značenje 'tvrdoglavo ustrajati na svojemu mišljenju'. Frazeološke sraslice i frazeološke cjeline karakterizira desemantizacija jer se značenje frazema ne podudara sa značenjem sastavnica te ih možemo povezati s Ballyjevim frazeološkim tj. nerazdvojivim jedinicama (fr. *unités phraséologiques*) koje je Vinogradov razradio i podijelio u dvije podskupine. U hrvatskoj su frazeologiji frazeološke sraslice i frazeološke cjeline predmet proučavanja uže frazeologije: frazeološke sraslice odgovaraju frazemima u kojima je desemantizacija potpuna, npr. *dok si rekao keks* u značenju 'vrlo brzo', a frazeološke cjeline frazemima u kojima je došlo do djelomične desemantizacije, npr. *lavovski dio* u značenju 'najveći dio', 'nerazmjerno velik dio'.

Frazeološke sveze razlikuju se od prethodnih dviju skupina jer, iako se značenje sveze može semantički raščlaniti, sama je veza među sastavnicama čvrsta i ustaljena i dijelovi sveze ne mogu se zamijeniti sinonimima jer se jedna sastavnica upotrebljava u frazeološki blokiranom značenju. Frazeološki blokirano značenje obilježje je frazemskih sveza koje se sastoje od dviju punoznačnica, kao npr. *meet the demand* 'zadovoljiti potražnju', u kojima se jedna sastavnica upotrebljava u primarnom značenju, u ovom slučaju imenica *demand*, dok se druga sastavnica, u ovom slučaju glagol *meet*, upotrebljava u značenju koje je određeno kontekstom upotrebe

[31] Engleski primjeri su autorski.

(Cowie 1998c: 216). Frazeološke sveze imaju čvrstu strukturu i u govoru/pismu realiziraju se u unaprijed određenom obliku, čime se razlikuju od slobodnih sveza. Vinogradovljeve frazeološke sveze odgovarale bi Ballyjevim nefrazeološkim svezama riječi (fr. *séries phraséologiques*), dok bi se, povlačeći paralelu s hrvatskom frazeologijom, navedene sveze mogle klasificirali unutar šire frazeologije.

Ruska lingvistica Natalija Amosova također promatra frazeološke jedinice na kontinuumu vještine kombiniranja riječi od najneprozirnijih i fiksnih na jednom kraju do najtransparentnijih i najpromjenjivijih na drugom te kao i Vinogradov primjenjuje tripartitnu podjelu, ali se koristi drugačijom terminologijom. Vinogradov razlikuje frazeološke sraslice kao nemotivirane jedinice, frazeološke cjeline kao motivirane i frazeološke sveze koje bi odgovarale kolokacijama. Dok Vinogradov razlikuje frazeološke sraslice i frazeološke cjeline, Amosova razlikuje nemotivirane od motiviranih frazeoloških jedinica iako ona za njih nema poseban naziv (Amosova 1963. prema Cowie 1998c: 213).

Novina je kod Amosove da unutar Vinogradovljeve kategorije frazeoloških sveza razlikuje dvije podskupine koje naziva frazemi (eng. *phrasemes*, rus. *Фраземы*) i frazeoloidi (eng. *phraseoloids*, rus. *фразеолоиды*). Prema Vinogradovu, u skupinu frazeoloških sveza spadaju sveze kao *meet the requirements* 'udovoljiti zahtjevima', u kojima se jedna sastavnica tj. imenica upotrebljava u primarnom značenju, dok se značenje glagola mijenja ovisno o kontekstu u kojem se nalazi, tj. ovisno o tome uz koju se imenicu upotrebljava. Amosova veze među riječima poput *meet the demand* 'zadovoljiti potražnju', naziva frazeoloidima i isključuje ih iz područja frazeologije jer smatra da su frazemi one sveze u kojima se figurativno značenje određuje mogućnošću kombiniranja sa samo jednom sastavnicom, kao u svezi *grind one's teeth* 'škrgutati zubima', u kojoj se *grind* upotrebljava samo s jednom imenicom (s imenicom *teeth*) (Cowie 1998c: 214). Amosova je u definiranje frazema uvela koncept frazeološki blokirano značenje.

Amosova shvaća frazeme vrlo usko te se jedinice koje ona naziva frazemima mogu smatrati pretečama ograničenih kolokacija koje će uvesti Cowie, razlikujući otvorene (eng. *open*) od ograničenih (eng. *restricted*) kolokacija. Ograničene su kolokacije one čije sastavnice ulaze u kolokaciju s vrlo malim brojem drugih sastavnica, kao npr. *rancid butter* 'užegli maslac', *acquiline nose* 'orlovski nos' i *foot the bill* 'platiti račun', te najčešće jednu od tih sastavnica ne nalazimo u drugim kolokacijama. U navedenim primjerima to su pridjevi *acquiline*, koji se upotrebljava samo uz imenicu *nose*, i *rancid*, kojim se označava karakteristika pokvarenosti

malog broja prehrambenih artikala, kao npr. maslaca, mesa i ulja, ali ne i drugih vrsta hrane, te glagol *foot*, koji u tom značenju nalazimo samo u svezama s imenicom *bill* (*foot the bill*), ali ne i, primjerice, **foot the invoice*, tj. fakturu. Razlika između otvorenih i ograničenih kolokacija jest u tome da se sastavnice ograničenih kolokacija, kao što i sam naziv sugerira, pojavljuju u ograničenom broju kolokacija. S druge strane, otvorene su kolokacije one u kojima obje sastavnice zadržavaju svoje primarno značenje i slobodno se kombiniraju, pa se imenica *answer* 'odgovor' može kombinirati s pridjevima *brief* 'kratak', *precise* 'precizan', *honest* 'iskren', ili s glagolima *receive* 'dobiti', *look for* 'tražiti' itd. Pridjev *brief* osim uz imenicu *answer* može se upotrijebiti i uz imenice *call* 'poziv', *comment* 'komentar', *conflict* 'sukob', a glagol *receive* dolazi i uz imenice *attention* 'pažnja', *confirmation* 'potvrda', *offer* 'ponuda', *order* 'narudžba' itd.[32]

Vinogradovljevu trodijelnu klasifikaciju preuzeo je i ruski frazeolog Nikolaj Šanski (1985.) koji je proširuje novom skupinom koju naziva *frazeološki izrazi* (rus. *фразеологические выражения*). Prema Šanskome frazeološki izrazi dio su šire frazeologije, a u frazeološke izraze ubraja višerječne semantički djeljive sveze u koje ulaze riječi u svom primarnom leksičkom značenju. Frazeološke izraze dijeli na komunikacijske i nominacijske frazeološke jedinice. Frazeološki izrazi komunikacijskog karaktera imaju rečeničnu strukturu i u njih se ubrajaju npr. poslovice (*Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača*.; *Tko rano rani, dvije sreće grabi*. [33]) i krilatice (*Država to sam ja*, koja se pripisuje francuskom kralju Luju XIV.). Frazeološki izrazi nominacijskog karaktera skupovi su riječi koji u jeziku imaju nominacijsku funkciju kao npr. *radni uspjesi*, *visokoškolska ustanova*. Kolokacije, kao npr. *visokoškolska ustanova*, prema takvoj klasifikaciji spadaju u frazeološke izraze nominacijskog karaktera te su dio šire frazeologije (Šanski 1985: 56–65, prema Fink 2018: 82–83). Podjelama koje navode Vinogradov, Amosova i Šanski zajedničko je da se frazeološke jedinice dijele prema stupnju značenjske prozirnosti i da se smještaju na kontinuum od neprozirnijih do prozirnijih.

Ruska frazeološka teorija koja se intenzivno razvijala od kasnih 40-ih do 60-ih godina dvadesetog stoljeća krajem 60-ih i tijekom 70-ih i 80-ih imala je velik utjecaj na europske, posebice britanske lingviste, kao primjerice na Cowieja i Sinclaira. Ruski pristup odozgo prema

[32] Primjeri kolokacija s *answer* i *brief* preuzeti su iz *Oxford Collocation Dictionary for Learners of English* na CD-u.
[33] Primjeri su autorski.

dolje semantički je pristup proučavanju kolokacija koji će nastaviti primjenjivati i Cowie, a iako se koristi drugačijim metajezikom, njegov je model umnogome sličan ruskom modelu.

2.2.4. Cowie

Britanski lingvist Anthony Cowie, jedan od predstavnika frazeološkog pristupa, nastavlja rusku tradiciju dijeleći sveze riječi, koje on naziva kombinacijama riječi, u dvije skupine: funkcionalne izraze (Cowie 1998b: 4) ili formule (Cowie 2001: 2) i kompozite[34] (Cowie 1998b: 4; Cowie 2001: 2).

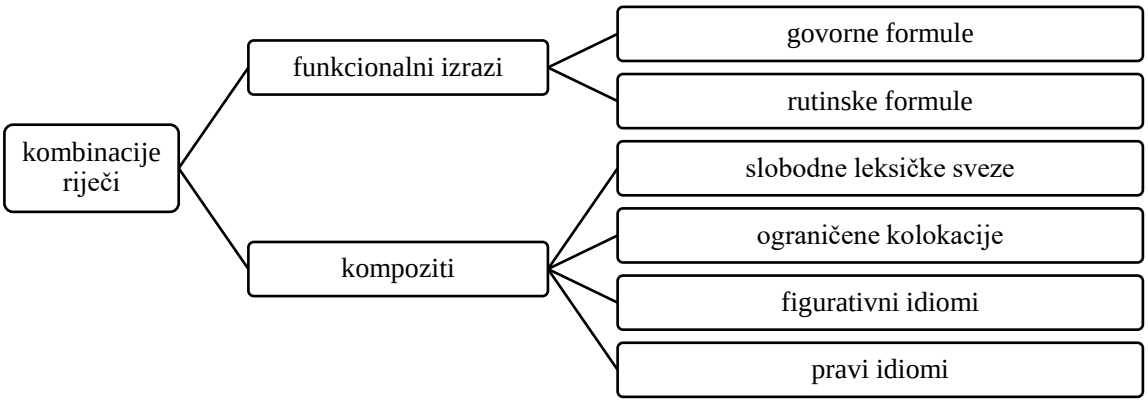

2. slika: Klasifikacija višerječnih sveza prema Cowieju (1998b:4, 6; 1998c: 216 te 2001: 2).[35]

Kompoziti su leksičke sveze koje imaju primarno sintaktičku funkciju, a ostvaruju se na ispodrečeničnoj razini. Unutar te skupine Cowie klasificira sveze riječi na kontinuumu na

[34] Iako se u hrvatskoj literaturi upotrebljava naziv *složenice* kao istovrijednica naziva *composites*, upitno je je li taj naziv prikladan. Naime, složenice su rezultat morfološkoga procesa slaganja, tj. tvorbe novih riječi od dviju osnova koje su ujedno i samostalne riječi kao npr. brodovlasnik (*Hrvatska enciklopedija*, 2020a). Složenice u smislu u kojem ih Cowie upotrebljava pokrivaju složenije leksičke sveze, pa bi ih bilo primjerenije zvati kompozitima. Nazivi *kompoziti* ili *kompozitni materijali* primjenjuju se u tehničkim znanostima kako bi se referiralo na međusobno čvrsto spojene različite materijale koji daju nove i drugačije materijale koji kao cjelina imaju svojstva koje sastavnice kompozita nemaju ili dobivaju svojstva koja nadmašuju svojstva pojedinačnih sastavnica (*Hrvatska enciklopedija*, 2020b). Kompoziti u jezičnom smislu, kako ih tumači Cowie, odnose se na višerječne sveze koje analiziramo kao cjelinu sa svojstvima koje pojedinačni dijelovi nužno nemaju. Primjenjujući definiciju kompozita iz tehničkih znanosti na kolokacije i idiome, očito je da je naziv *kompozit* u potpunosti primjenjiv jer značenje idioma nije samo zbroj značenja sastavnica idioma, već idiom kao cjelina ima novo značenje, kao što i sastavnice kolokacije ulaze u kolokaciju sa svojim prototipnim značenjem, osnovnim semantičkim svojstvima, koje se onda oblikuje u kolokaciji i kolokacija kao cjelina ima novo značenje.

[35] kombinacije riječi, eng. *word combinations*; funkcionalni izrazi, eng. *functional expressions*; govorne formule, eng. *speech formulae*; rutinske formule, eng. *routine formulae*; kompoziti, eng. *composites*; slobodne leksičke sveze, eng. *free combinations*; ograničene kolokacije, eng. *restricted collocations*; figurativni idiomi, eng. *figurative idioms*; pravi idiomi, eng. *pure idioms*.

temelju dvaju kriterija: zamjenjivosti (eng. *commutability/substitutability*) i transparentnosti/neprozirnosti (eng. *transparency/opacity*) sastavnica. Zamjenjivost sastavnica označava može li se i do koje mjere svaka sastavnica zamijeniti drugom sastavnicom. U primjerima kao što su *shrug one's shoulders* 'slegnuti ramenima', glagol *shrug* može se kombinirati samo s imenicom *shoulders*, pa je njegova zamjenjivost ograničena, a u primjeru *auburn hair* 'kestenjasta kosa', pridjev *auburn* upotrebljava se samo za opis kose. U ovim primjerima samo je jedna sastavnica ograničene zamjenjivosti (*shrug* i *auburn*), dok druga nije (uz imenicu *shoulders* mogu doći i glagoli *rub, dislocate, injure*[36] itd.[37], a uz imenicu *hair* mogu doći i pridjevi *brown, fair, straight, thick, untidy*[38] itd.)[39]. Kriterij transparentnosti označava imaju li sastavnice kolokacije pojedinačno značenje, tj. ima li kolokacija kao cjelina doslovno ili preneseno značenje. Primjerice, u složenici *take the bull by the horn,* iako cjelina može imati doslovno značenje 'uhvatiti bika za rogove', ona ima i preneseno značenje 'uhvatiti se ukoštac s problemom', 'uhvatiti se ukoštac s teškoćama'. Na temelju kriterija zamjenjivosti i transparentnosti, Cowie razlikuje četiri tipa leksičkih sveza koje smješta na kontinuum od značenjski najprozirnijih i sa sastavnicama koje se najlakše zamjenjuju drugim sastavnicama prema značenjski neprozirnim svezama čije sastavnice nije moguće zamijeniti bez promjene značenja, a kao i ruski autori prije njega, smješta sveze na kontinuum jer granice među svezama nisu stroge. Kontinuum je prikazan na 3. slici i kreće se od najtransparentnijih do najmanje transparentnih sveza.

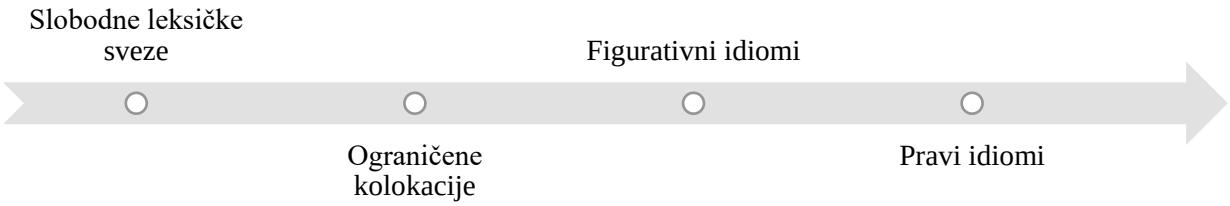

3. slika: Kompoziti prema Cowieju (1981.) prikazani na kontinuumu.

Slobodne leksičke sveze, npr. *drink tea*, 'piti čaj', čine sastavnice koje se u svezi ostvaruju u primarnome značenju te se mogu slobodno kombinirati. Sva ograničenja zamjene jedne sastavnice drugom uvjetovana su samo semantičkim ograničenjem sastavnica. Ograničene kolokacije, npr. *meet the demand* 'zadovoljiti potražnju', binarne su sveze dviju punoznačnica

[36] 'protrljati', 'iščašiti', 'ozlijediti'
[37] Primjeri su preuzeti s: https://skell.sketchengine.co.uk/run.cgi/wordsketch?lpos=iquery=shoulder (pristupljeno 3. lipnja 2020.).
[38] 'smeđa', 'svijetla', 'ravna', 'gusta', 'neuredna'
[39] Svi su primjeri kolokacija iz *Oxford Collocation Dictionary for Learners of English* na CD-u.

u kojima se jedna sastavnica, odnosno *demand* upotrebljava u primarnom značenju, dok druga, *meet,* ima figurativno značenje. Drugim riječima, značenje jedne sastavnice određeno je kontekstom tj. drugom sastavnicom, a značenje je cijele ograničene kolokacije transparentno. Riječi ulaze u svezu sa svojim prototipnim značenjem koje se onda u potpunosti oblikuje u kolokaciji, a zamjena je sastavnica moguća, ali ograničena (Cowie 1998: 1–20).

Figurativni idiomi dijelom su motivirane sveze čije je značenje metaforičko produženje nekog izvorno neutralnog značenja, kao npr. *have green fingers*, koje osim što doslovno označava 'imati zelene prste', ima i frazeološko značenje 'imati sreće s cvijećem', 'uspješno uzgajati cvijeće' ili *blow off steam* u kojem je došlo do figurativnog proširenja tehničkog značenja 'ispuhati ventile' na 'osloboditi se negativnih emocija/stresa'. Kod ovih sveza zamjena sastavnica rijetko je moguća.

Posljednju kategoriju čine pravi idiomi, a to su sveze koje su semantički u potpunosti značenjski netransparentne, nepromjenjive i nemotiviranog značenja, kao npr. *spill the beans* u značenju 'izbrbljati se', 'odati tajnu'. Značenje cjeline ne može se prepoznati iz značenja sastavnica, te se neizvorni govornici ne mogu pouzdati u to da će moći razumjeti cjelinu ako razumiju pojedinačne sastavnice idioma. Cjelina ima figurativno, tj. frazeološko značenje koje se uči kao cjelina. Ovu skupinu čine idiomi koji su nastali postupnim isušivanjem (eng. *draining away*) značenja pojedinačnih sastavnica sveze, pa je značenje preneseno na svezu kao cjelinu (Cowie 1992: 2).

Sljedeći prihvaćeni model predložio je Meljčuk (1995.) unutar teorije značenje – tekst. Meljčukov je model sličan Cowiejevu iako se koristi drugačijim metajezikom.

2.2.5. Meljčuk

Ruski lingvist Igor Meljčuk, pripadnik moskovskog semantičkog kruga 60-ih godina 20. stoljeća nastavlja razvijati tumačenje kolokacija unutar frazeologije, discipline koja se temelji na pretpostavci da postoji i frazeološki nivo jezika ili kako navodi Meljčuk:

> „People do not speak in words, they speak in phrasemes"[40] (Meljčuk 1995: 169).

[40] „Ljudi ne govore riječima, govore u frazemima." (Meljčuk 1995: 169).

Meljčuk (Meljčuk 2012: 42; Meljčuk 2013: 131; Beck i Meljčuk, 2011.) višerječne sveze dijeli na slobodne sveze i frazeme kao što je prikazano na 4. slici.

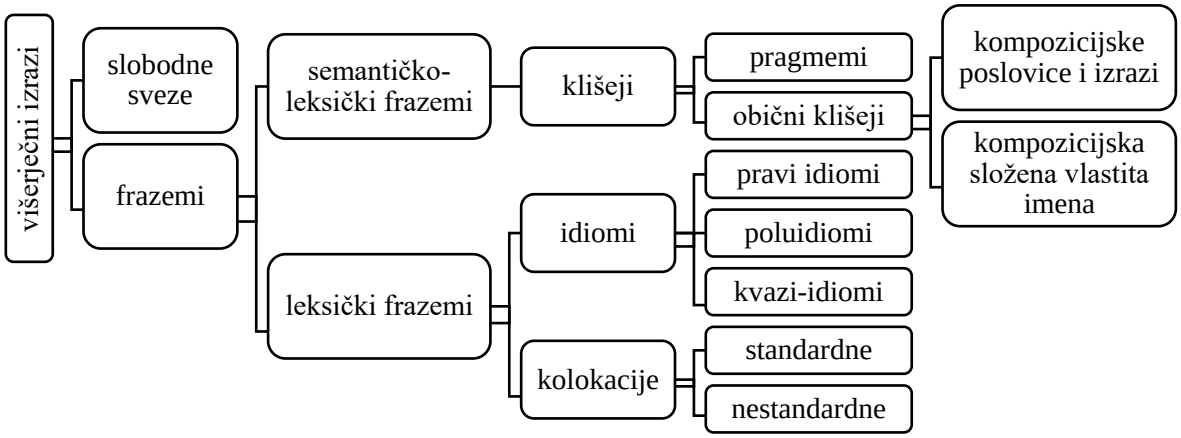

4. slika: Meljčukova tipologija frazema prema Meljčuk (2012: 42), Meljčuk (2013: 131) te Beck i Meljčuk (2011.).[41]

Frazeme dalje dijeli na semantičko-leksičke frazeme i leksičke frazeme. U semantičko-leksičke frazeme svrstava klišeje koje dijeli na pragmeme ili pragmatične frazeme, tj. pragmatički ograničene klišeje i obične klišeje, tj. pragmatički neograničene klišeje ili normalne klišeje. Normalne klišeje dijeli na kompozicijske poslovice i izraze te kompozicijska složena vlastita imena. Leksičke frazeme dijeli na idiome i kolokacije. Idiome dalje dijeli na prave idiome, poluidiome i kvaziidiome. Kolokacije dijeli na standardne i nestandardne.

Slobodne sveze one su sveze u kojima govornik na paradigmatskoj razini bira riječi nositelje značenja (ovdje Meljčuk ne ubraja gramatičke riječi) po semantičkom kriteriju i poštujući jezična tj. gramatička ograničenja jezika, ali neovisno o ostalim sastavnicama. Svaka sastavnica može na paradigmatskoj osi biti zamijenjena (manje ili više) sinonimnom sastavnicom ili sastavnicom koja odgovara komunikacijskoj situaciji bez promjene značenja ili bez promjene jezične točnosti na razini sveze, npr. rečenica *Moj brat kupio je crveni automobil*. može se

[41] višerječni izrazi, eng. *multi-word expressions*; slobodne sveze, eng. *free complex signs*; frazemi, eng. *phrasemes*; semantičko-leksički frazemi, eng. *semantic-lexical phrasemes*; leksički frazemi, eng. *lexical phrasemes*; klišeji, eng. *clichés*; pragmemi ili pragmatični frazemi, eng. *pragmateme*, tj. pragmatički ograničeni klišeji, eng. *pragmatically constrained clichés*; obični klišeji, eng. *normal clichés*, tj. pragmatički neograničeni klišeji ili „normalni" klišeji, eng. *pragmatically non-constrained*; *'normal' clichés*; kompozicijske poslovice i izrazi, eng. *compositional proverbs and sayings*; kompozicijska složena vlastita imena, eng. *compositional complex proper names*; idiomi, eng. *idioms*; kolokacije, eng. *collocations*; pravi idiomi, eng. *strong idioms*; poluidiomi, eng. *semi-idioms*; kvazi-idiomi, eng. *weak idioms*; standardne kolokacije, eng. *standard collocations*; nestandardne kolokacije, eng. *non-standard collocations*.

promijeniti i u *Moj braco kupio je crveni automobil*., te u *Moj brat kupio je plavi automobil*., ali i *Moj nećak kupio je crveni automobil*., ovisno o tome što pisac/govornik želi reći u određenoj komunikacijskoj situaciji. Broj slobodnih sveza u pojedinom jeziku je neograničen i govornik s pomoću ograničenog broja leksema i konačnog broja jezičnih pravila može proizvesti neograničen broj slobodnih sveza (Meljčuk 2013: 130).

Frazemi su neslobodne složene višerječne sveze u kojima govornik bar jedan leksički element ne bira slobodno, već njegov izbor ograničavaju različita kontekstna (lingvistička, pragmatička ili konvencionalna) ograničenja (Meljčuk 2013: 130).

Semantičko-leksički frazemi podvrsta su frazema koje govornik ne stvara, već ih upotrebljava u gotovu obliku u određenoj situaciji koja ograničava njihovu slobodu upotrebe (Meljčuk 2013: 139). Pragmemi, koji su podvrsta semantičko-leksičkih frazema, pragmatički su ograničeni klišeji koje uz semantičko-leksička ograničenja koja ograničavaju slobodu leksičkog izbora na sintagmatskoj osi karakteriziraju i situacijska, tj. pragmatička ograničenja koja ograničavaju upotrebu pragmema ovisno o situaciji. Kako bi se označilo da je nešto svježe obojeno u engleskom se mora upotrijebiti pragmem *Wet paint* 'svježe obojeno', jer bi bilo pragmatički netočno #[42]*Caution, painted* 'oprez, obojeno' iako je riječ o gramatički i semantički točnoj svezi (Meljčuk 2012: 34, 41). Obične klišeje, tj. pragmatički neograničene klišeje, koji su također podvrsta semantičko-leksičkih frazema, Meljčuk dijeli u dvije skupine. U prvu skupinu ubraja poslovice i sveze kao npr. *Birds of a feather flock together*. ili *Money isn't everything*.[43] Drugu skupinu čine kompozicijska složena vlastita imena kao npr. Shakespeareova drama *San ljetne noći*, Beethovenova *Mjesečeva sonata*, *Crveni planet* (nadimak za planet Mars), *Vječni Grad* (perifrazno ime Rima). „Lingvističko značenje složenoga vlastitog imena njegovo je doslovno značenje, ali idiosinkratično odgovara jednom konkretnom referentu." [44] (Meljčuk 2012: 42).

Leksički su frazemi oni frazemi čije značenje govornik slobodno tvori ovisno o situaciji, ali je izbor sastavnica ograničen. Dok pragmeme karakterizira ograničenost i upotrebe i oblika, leksičke frazeme karakterizira isključivo ograničenost oblika. Ovisno o tipu ograničenosti Meljčuk leksičke frazeme dijele na nekompozicijske idiome, npr. *It's raining cats and dogs*. 'Kiši kao iz kabla.' i kompozicijske kolokacije, npr. *torrential rain* 'pljusak'. Idiomi su frazemi

---

[42] Simbol „#" označava pragmatičnu neprihvatljivost.
[43] 'Svaka ptica svome jatu leti.'; 'Nije sve u novcu.'
[44] „The linguistic meaning of a complex proper name is its literal meaning, but it idiosyncratically corresponds to one particular referent." (Meljčuk 2012: 42).

čije je značenje netransparentno i značenje sveze nije zbroj značenja sastavnica kao npr. *by heart* ili *Let's cross that bridge when we come to it*[45] (Meljčuk 2013: 129). Meljčuk idiome dijeli prema stupnju neprozirnosti, tj. transparentnosti. Pravi su idiomi oni idiomi čije značenje nije zbroj značenja sastavnica, kao npr. *red tape, break a leg, shoot the breeze*[46] itd. Poluidiomi u svoje značenje uključuju jedno od značenja sastavnice, ali dolazi do pomaka značenja. Meljčuk (2013: 5) kao primjer navodi fr. *loup de mer* 'morski vuk' u značenju iskusni pomorac, tj. čovjek čija je profesija ploviti morem i iskusan je u tome, pa taj poluidiom uključuje značenje pridjeva *morski* i imenice *vuk*, ali s pomakom značenja. Kvaziidiomi ili slabi idiomi jesu idiomi čije značenje: 1. uključuje značenja obiju sastavnica, pri čemu niti jedno od tih značenja nije semantička osovina (eng. *semantic pivot*), 2. uključuje treće značenje koje je semantička osovina. Analizirajući kvaziidiom *bacon and eggs* 'slanina i jaja', zaključujemo da navedeni idiom uključuje značenje sastavnica *slanina* i *jaje*, ali samo kao cjelina označava tipičan doručak u Ujedinjenom Kraljevstvu, što je njegova semantička osovina (Meljčuk 2012: 38).

Sljedeću skupinu čine kolokacije koje su prema Meljčuku binarne sveze u kojima govornik slobodno bira jednu sastavnicu, tj. bazu (eng. i fr. *base*) na temelju njezina značenja, dok izbor druge sastavnice, kolokata (eng. *collocate*; fr. *collocatif*), ovisi o slobodno izabranoj sastavnici. Meljčuk kolokacije definira kako slijedi**:**

„Une collocation est un phrasème lexical compositionnel."[47] Meljčuk (2013: 135).

Baza, koju on naziva i ključna riječ (fr. *le mot clé*) zadržava svoje primarno značenje, dok je kolokat leksički ograničen. Izbor baze određuje i izbor kolokata, a kao primjer navodi sintagmu na francuskom *prendre une décision* 'donijeti odluku', 'odlučiti', u *Jean a pris une décision* 'Jean je odlučio.'. Ako je leksem *décision* 'odluka' slobodno izabran jer govornik želi govoriti o nekoj odluci, leksem *prendre* (doslovno 'uzeti') nije izabran slobodno jer u svezi *prendre une décision* glagol *prendre* u istome značenju ne mogu zamijeniti drugi francuski glagoli kao npr. *accepter, ramasser* ili *saisir*[48]. Ako govornik umjesto imenice *décision*, upotrijebi imenicu *choix* 'izbor', onda će reći *Jean a fait le choix de rester*.[49], a ne **Jean a pris le choix de rester*. (Meljčuk 2013: 130). Prema Meljčuku (2013: 130) kolokacije su leksički ograničene sveze jer

[45] 'napamet'; 'o tom potom', 'ostavimo tu temu za kasnije', 'riješit ćemo problem kad dođemo do njega'.
[46] 'birokracija'; 'sretno'; 'pretresati teme', 'čavrljati', 'ćaskati'.
[47] „Kolokacija je kompozicijski leksički frazem." Meljčuk (2013: 135).
[48] *accepter* 'prihvatiti'; *ramasser* 'pokupiti'; *saisir* 'zgrabiti', 'uhvatiti'.
[49] *Jean a fait le choix de rester.* 'Jean je odlučio ostati.'

nema semantičkih ili sintaktičkih ograničenja koja bi odredila da je *prendre une décision* pravilno, a **faire une décision* pogrešno. Drugim riječima, imenica *décision* nema niti jedno semantičko obilježje zbog kojeg je pravilno navoditi je uz glagol *prendre*, a nepravilno uz glagol *faire*.

Koncept kolokacija kako je prikazan u ovom dijelu potječe iz objasnidbeno-kombinacijske leksikografije (Meljčuk, 2012). Meljčuk u suradnji s ruskim lingvistima Žolkovskim i Apresjanom razvija „Objasnidbeno-kombinacijski rječnik" (eng. *Explanatory Combinatorial Dictionary*; rus. *Толково-комбинаторный словарь*), a koji je u potpunosti orijentiran na teoriju i namijenjen primarno lingvistima (Meljčuk i Žolkovski 1984. prema Benson, 1989.). Navedeni rječnik ima ograničen broj natuknica koje su detaljno gramatički i semantički objašnjene s pomoću više od 40 leksičkih funkcija (fr. *fonctions lexicales*) od kojih su neke složene i rijetke za primjenu u općim rječnicima, dok su druge poznate i zastupljene u općim rječnicima i prije Meljčuka kao npr. *Syn* koja označava sinonim. Leksičke funkcije (LF) su ujedno i najinovativniji element u rječniku, a riječ je o formalnim alatima koji su osmišljeni kako bi se sustavno opisale sve vrste leksičkih odnosa koji postoje između leksičkih cjelina (eng. *lexical units*) bilo kojeg jezika (Meljčuk 2015b: 157). Meljčuk ne polazi od tvrdnje da iste leksičke funkcije vrijede za sve riječi koje opisuje u rječniku, već polazi od semantičkoga potencijala svake pojedine riječi, tj. od konkretne realizacije značenja neke riječi u određenom komunikacijskom kontekstu te na osnovi toga opisuje njezine leksičke funkcije. Iako su neke leksičke funkcije rijetke ili složene, mogu se svesti na dva tipa odnosa, tj. na paradigmatske (Lpar) i sintagmatske (Lsint) odnose. Paradigmatski označuju semantičko polje ili koncept unutar kojega jedna leksička jedinica ostvaruje svoj značenjski potencijal, a na osnovi kojih, s obzirom na komunikacijski kontekst, nastaju različiti oblici kolokacijskih sveza (Meljčuk 1998: 34 prema Blagus Bartolec 2008.). Sintagmatski označuju semantička ograničenja sastavnica na temelju kojih se biraju sastavnice kolokacija. Objasnidbeno-kombinacijska leksikografija shvaća kolokacije kao rekurentne sveze koje se sastoje od dvaju leksičkih elemenata, baze koja se bira na temelju svojeg značenja, i kolokata koji ovisi o bazi (Meljčuk 2012: 39). Osim leksičke funkcije *Syn*, inovacija su u leksikografiji i funkcije *Magn* (magnus) koja znači 'vrlo', 'do (vrlo) visokog stupnja', 'intenzivno', 'u potpunosti'[50] (Meljčuk 2015a: 207) i *Func* (funkcija) koja znači 'osnovno djelovanje' ili 'funkcioniranje' (Meljčuk i Wanner 1996: 61).

[50] „Magn [Lat. magnus 'big, great']: intensifier The LF Magn means 'very', 'to a (very) high degree', 'intense(ly)', 'completely'". (Meljčuk 2015a: 207).

Meljčukove ideje nisu bile ograničene samo na ruski jezik, kao što je pokazao i Benson. Naime, Meljčukovu funkciju *Magn* Benson je primijenio na imenice iz engleskoga jezika te pokazao kako su navedene LF koje su koncipirali ruski lingvisti primjenjive i u drugim jezicima. Rezultat primjene LF *Magn* na imenice u engleskom jeziku koje počinju slovom *a* jesu imeničke kolokacije *pridjev* (kolokat) + *imenica* (nosiva riječ) kojima se izražava najveći intenzitet, najveći stupanj onoga što je određeno nosivom riječju, kao npr.: *a reckless abandon, a grave accusation, an outstanding achievement, a confirmed addict, pure alcohol, a burning ambition, deep animosity, outstanding aptitude, an irrefutable argument, brilliant artistry, a vile atrocity, undivided attention*[51]. Rezultat primjene LF *Magn* na englesku imenicu *crime* 'zločin' jesu kolokacije kojima se opisuju najstrašniji zločini: *abhorrent, abominable, atrocious, contemptible, despicable, disgusting, fiendish, foul, heinous, hideous, horrible, monstrous, outrageous, repugnant, shameful, vile*[52] itd. Primjena LF *Func* daje uvid u osnovno djelovanje kao značenjski potencijal određene imenice (nosive riječi) te su rezultat primjene ove LF imeničke kolokacije koje tvore *imenica* (nosiva riječ) + *glagol* (kolokat), kao npr: *adjectives modify, airplanes fly, alarms go off, bees buzz (sting, swarm), bells ring, birds chirp (fly, sing), blizzards rage, blood circulates (flows), bombs explode (go off), a breeze blows*[53] itd. Navedene je funkcije potrebno kritički primjenjivati jer bi njihova nekritička primjena dovela do uključivanja nepotrebnih i predvidljivih sveza u rječnike kao što su *bakers bake, boxers box, cooks cook, dancers dance*[54]itd. (Benson 1985: 63).

Meljčuk nadalje primjenjuje leksičke funkcije kao semantičku konstantu pri podjeli kolokacija u četiri skupine, što je prikazano u Nesselhauf (2004: 12):

1. kolokacije s glagolima kao što su *take, give, do, have, give*[55]. Navedeni se glagoli u engleskom nazivaju *delexical verbs* jer, kad se povezuju s određenim imenicama, zadržavaju malo vlastitoga značenja. Primjeri kolokacija s glagolima te podvrste

---

[51] 'bezobzirno napuštanje'; 'teška optužba'; 'izvanredno postignuće'; 'potvrđeni ovisnik'; 'čisti alkohol'; 'goruća ambicija'; 'duboki animozitet'; 'izvanredna sposobnost'; 'nepobitan argument'; 'sjajna umješnost'; 'odvratno zvjerstvo'; 'nepodijeljena pažnja'.
[52] 'gnusan'; 'strašan'; 'zvjerski'; 'prijezira vrijedan'; 'ogavan'; 'odvratan'; 'đavolski'; 'prljav'; 'gnusan'; 'užasan'; 'strašan'; 'čudovišni'; 'svirep'; 'odvratan'; 'sramotan'; 'opak'.
[53] 'pridjevi mijenjaju'; 'avioni lete'; 'alarmi se uključuju'; 'pčele zuje (bodu, roje se)'; 'zvona zvone'; 'ptice cvrkuću (lete; pjevaju)'; 'mećave bjesne'; 'krv kruži (teče)'; 'bombe eksplodiraju (aktiviraju se)'; 'povjetarac puše'.
[54] 'pekari peku'; 'boksači boksaju'; 'kuhari kuhaju'; 'plesači plešu'.
[55] 'uzeti'; 'dati'; 'činiti, raditi'; 'imati'; 'dati'.

jesu *take a* STEP ‘zakoračiti’, *to give a LOOK* ‘pogledati’, *to do a FAVOR* ‘učiniti uslugu’, u kojima je nositelj značenja imenica koja dolazi uz glagol, a ne sam glagol

2. kolokacije u kojima se značenje kolokata ostvaruje samo u ograničenom broju sveza, npr. u svezi *black COFFEE* ‘crna kava’ pridjev *black* u stvari znači ‘bez mlijeka’ (*without milk*), a što je pak slično Cowiejevim ograničenim kolokacijama
3. kolokacije u kojima se kolokat može upotrijebiti u istom značenju u vezi s mnogo drugih nosivih riječi, kao npr. *strong* ‘jak’ u kolokacijama *strong coffee, strong accent, strong wind*.[56]
4. kolokacije u kojima kolokat uključuje značenje nosive riječi, npr. značenje imenice *horse* ‘konj’ uključeno je u značenje glagola *neigh* ‘njištati’ jer se navedeni glagol upotrebljava ili u *the HORSE neighs* ili u *the PONY neighs*[57]. Drugi su primjeri *aquiline NOSE* ‘orlovski nos’, jer se pridjev *aquiline* upotrebljava samo u kolokaciji uz nosivu riječ *nose, rancid BUTTER* ‘užegli maslac’, jer pridjev *rancid* dolazi s vrlo malim brojem nosivih riječi kao npr. *meat, oil, smell, butter*[58].

Kao što je rečeno u uvodnom dijelu, stroge podjele u pristupu kolokacijama nisu moguće, pa iako Meljčuka svrstavamo među frazeologe, njegov je doprinos razvoju leksikografije nemjerljiv, pa ga možemo smatrati poveznicom između frazeološkog i leksikografskog pristupa.

2.2.6. Kolokacije i hrvatska frazeologija

U hrvatskoj lingvistici frazeološka istraživanja počinju se razvijati pod utjecajem ruske frazeološke teorije početkom 70-ih godina 20. stoljeća kada je Antica Menac primijenila rusku teoriju na hrvatsku frazeologiju i okupila suradnike čime je označen početak rada zagrebačke frazeološke škole. Menac (1978: 219) smatra da „frazeologiju jednoga jezika tvore izrazi čvrsto vezane strukture nastali na različite načine i pridošli iz različitih izvora, koji svi zajedno na specifičan način odražavaju i ilustriraju tip mišljenja, odnos prema stvarnosti, povijesne

[56] ‘jaka kava’; ‘jak naglasak’; ‘jak vjetar’.
[57] ‘konj njišti’ ili ‘poni njišti’.
[58] ‘meso’; ‘ulje’; ‘miris’; ‘maslac’; Primjeri su iz *Oxford Collocations Dictionary for Students of English, 2nd edition* (2009.).

reminiscencije, vezu s okolnim svijetom i još mnogo toga, karakterističnog za jednu jezičnu zajednicu."

Menac (2007: 9) sveze riječi dijeli na slobodne i frazeološke sveze. Slobodne su one u kojima svaka sastavnica zadržava svoje značenje, a značenje je cijele sveze zbroj značenja sastavnica. Slobodne sveze spontano se stvaraju u govornom procesu, pri čemu govornik, ovisno o govornoj situaciji slobodno odabire što želi reći, kao npr. *čitati knjigu, posuditi knjigu, izgubiti knjigu, napisati knjigu*. Frazeološke sveze one su sveze u kojima jedna ili više sastavnica gubi svoje značenje, pa značenje sastavnice nije zbroj značenja sastavnica. Iz sastavnica sveze *biti kuhan i pečen s kim* ne može se shvatiti njezino značenje 'biti vrlo blizak', 'biti u odličnim odnosima s kim'. U govornom procesu one ne nastaju slobodnim izborom govornika, već ih on već poznaje i koristi se njima kao gotovim svezama. Hrvatski frazeolozi kao osnovnu frazeološku jedinicu uzimaju frazem koji se sastoji od najmanje dviju sastavnica, a karakterizira ga cjelovitost, čvrsta struktura i ustaljenost (Fink 2018: 81; Menac, 2007: 11) i kao takav se ne stvara u govornom procesu već ga kao cjelinu uključujemo u diskurs. Značenje frazema ne proizlazi iz značenja pojedinih sastavnica, tj. nije jednako zbroju njihovih značenja, pa se iz pojedinačnih značenja sastavnica frazema *kula od karata* ili *kula od pijeska* ne može razumjeti da ti frazemi znače 'nešto slabo, neodrživo, osuđeno na propast'. Menac (1970.) teorijski određuje frazeme i naziva ih frazeologizmima. Prema Menac, struktura frazeologizama u pravilu je veoma čvrsta, reproduciraju se u unaprijed određenom obliku, tj. ne formiraju se svaki put iznova spontanim slaganjem pojedinih riječi kao što se formiraju slobodne sveze. Zbog takve čvrste strukture, njihovi se dijelovi obično i ne osjećaju kao riječi sa samostalnim značenjem, te značenje cijelog frazeologizma ne proistječe iz značenja pojedinih dijelova, tj. nije jednako zbroju njihovih značenja. Često je sastav frazeologizma čvrst do te mjere da se u njemu pojedini dio ne može zamijeniti drugom riječju, čak ni sinonimom ili riječju bliskom po sferi upotrebe, a sve zamjene su moguće unutar strogo određenih granica (Menac 1970: 1–3).

Menac (2007: 17–19) i Fink (2002: 8) dijele frazeme prema obliku na: fonetsku riječ, skup riječi i rečenicu.

5. slika: Klasifikacija frazema[59] prema Menac (2007: 17–19) i Fink (2002: 8).

Fonetska je riječ najmanji frazem koji se sastoji od jedne samostalne i naglašene (autosemantičke) riječi i jedne ili više nesamostalnih nenaglašenih (sinsemantičkih) riječi, koje zajedno tvore jednu izgovornu cjelinu kao npr. *ispod časti*, *preko volje*, *za po kući, bez pardona*, *u principu* (Menac 2007: 18; Fink 2002: 8). Menac napominje da neki frazeolozi fonetske riječi ne smatraju frazemima jer samo jedna sastavnica ima status samostalne (punoznačne) riječi (Menac 2007: 18). Rečenica kao najveća podvrsta frazema može biti jednostavna (*vrag ne spava*, *to nije mačji kašalj*) ili složena, koja može biti nezavisnosložena (*na jedno uho uđe, na drugo izađe*) ili zavisnosložena (*trla baba lan da joj prođe dan*) (Menac 2007: 18–19).

Skup riječi, kao najčešći oblik u kojem se frazem javlja, sveza je koja se sastoji od najmanje dviju ili više samostalnih riječi (autosemantičkih) uz pomoćne (sinsemantičke) riječi ili bez njih (Menac 2007: 18), a koje zajedno tvore najmanje dvije izgovorne cjeline. Skupovi riječi dijele se na nezavisne i zavisne, kako ih naziva Fink (2002: 8), odnosno neovisne i ovisne sintaktičke sveze, kako ih naziva Menac (2007: 18). Nezavisne sintaktičke sveze povezuju se sastavnim, suprotnim ili rastavnim veznicima, kao npr. *živ i zdrav*, *uzduž i poprijeko*, *sad ili nikad*. Zavisne sintaktičke sveze temelje se na tri tipa odnosa među sastavnicama: kongruencija/sročnost (sastavnice se podudaraju u rodu, broju i padežu, npr. *začarani krug, plava krv*), rekcija/upravljanje (glavna riječ određuje oblik zavisne riječi, npr. *poželjeti dobrodošlicu,*

[59] Iako se Menac i Fink terminološki razlikuju služeći se nazivima *frazeologizam* (Menac) i *frazem* (Fink), ovdje se zbog sustavnosti služimo samo nazivom *frazem*.

plivati protiv struje, kovati u zvijezde) i pridruživanje (zavisna je riječ nepromjenjiva ili se upotrebljava isključivo u svom osnovnom obliku, npr. *krivo gledati, mirno spavati*) (Menac 2007: 18–19). Fink (2002: 8) dijeli zavisne skupove riječi prema sintaktički glavnoj riječi na imeničke ili supstantivne, kao npr. *živa enciklopedija, na brzu ruku,* glagolske ili verbalne, kao npr. *nositi glavu u torbi,* te pridjevne ili adjektivne, kao npr. *brz na šakama, lud sto gradi*.

S obzirom na to da analiza kolokacija u ovom radu počinje od kolokacija u engleskome jeziku, podjela frazema u hrvatskome jeziku prema Menac i Fink nije u potpunosti primjenjiva na kolokacije. Međutim, na temelju obilježja frazeoloških jedinica koje Menac i Fink navode za frazeme, kolokacije na sintaktičkoj razini možemo svrstati u zavisne sintaktičke sveze jer se sastavnice kolokacija moraju podudarati u rodu, broju i padežu. Nadalje, glavna riječ, tj. nosiva riječ, određuje i zavisnu riječ, tj. kolokat, što bi odgovaralo Cowiejevim otvorenim kolokacijama, kao npr. *vjeran prijevod* 'close translation', *velika sličnost* 'close resemblance', *pomna pažnja* 'close attention', ili je zavisna riječ, tj. kolokat nepromjenjiv i upotrebljava se u osnovnom obliku, što bi odgovaralo Cowiejevim ograničenim kolokacijama, kao u npr. *užegao maslac* 'rancid butter'.

Doprinos Menac (2007.) frazeologiji jest podjela frazeologije na užu frazeologiju i širu frazeologiju. U užu frazeologiju svrstava neslobodne skupove riječi, tj. one koje se ne stvaraju u govornom procesu već se upotrebljavaju u gotovu obliku. Budući da njihove sastavnice pokazuju manji ili veći stupanj desemantizacije, značenje frazema nije jednako zbroju značenja njegovih sastavnica. Frazeme u širem smislu karakterizira nepotpuna provedenost desemantizacije članova (Menac 1980: V–VIII, prema Filipović Petrović 2018: 53). Budući da kolokacije karakterizira nepotpuna desemantizacija sastavnica, kolokacije svrstavamo u širu frazeologiju.

Turk (2018: 227) smatra da se u frazeološkim radovima kolokacije obično svrstaju u širu frazeologiju i da ne postoji jednoznačna definicija kolokacija i jednoznačno razgraničenje od frazema jer, iako kolokacije posjeduju frazeološka svojstva, ona nisu u njima u potpunosti zastupljena, već postoje određena odstupanja. Zajedničke karakteristike kolokacija i frazema jesu višečlana struktura, semantička pretvorba i reproduktivnost. Turk (2018: 255) nadalje smatra da su kolokacije specifične sveze leksema čije se sastavnice ne kombiniraju slobodno, već podliježu ograničenjima koja su specifična i arbitrarna, pa su u hrvatskom *crno vino* i *bijelo vino*, iako bi se po boji očekivalo da će se vinu pridružiti kolokati crveno i žuto, dok su u engleskom *red wine* i *white wine*, u francuskom *vin rouge* i *vin blanc*, te talijanskom *vino rosso*

i *vino bianco*. Iako su u primjerima koje navodi Turk (2018.), kolokacije jednake u trima jezicima jer je vino crveno odnosno bijelo u francuskom, engleskom i talijanskom, razlike među jezicima uobičajeno su vidljive na razini kolokata, a ne nosive riječi, kao što potvrđuju primjeri koji slijede. Engleski se kolokat *close* u hrvatskome prevodi različito, ovisno o nosivoj riječi, pa je *close translation* 'vjeran prijevod', *close resemblance* 'velika sličnost', *close attention* 'posebna pažnja', *close family* 'bliska/uža obitelj', a *close links/ties* su 'tijesne veze'.[60]

2.3. Leksikografsko-korpusni pristup

U uvodnom je dijelu rečeno da je teško strogo odvojiti različite pristupe proučavanju kolokacija, što će biti potvrđeno i u ovom potpoglavlju u kojem će biti riječi o statusu kolokacija u rječnicima iz leksikografske i korpusne perspektive.

2.3.1. Sinclair

Temelje nove metodologije u višejezičnoj korpusnoj lingvistici i leksikografiji postavili su neofirtovci Halliday (1966.) i Sinclair (1966.) u člancima koji se smatraju prekretnicom u navedenim granama. Oni nastavljaju razvijati Firthovo učenje, a iako je Firth utjecao na obojicu, njihove su se teorije razvijale u dvama različitim smjerovima, pa Halliday naglašava važnost gramatike pri proučavanju jezika, dok je za Sinclaira riječ polazište analize jezika, pa parafrazirajući Firtha (1957) kaže:

> „The basis of lexical patterning is the tendency of words to occur in the vicinity of each other to an extent that is not predicted by chance."[61] (Sinclair 1992: 390).

Sinclair smatra da se leksička jedinica (eng. *lexical item*) može definirati kolokacijskim obrascem (eng. *collocational pattern*) (Sinclair 1992: 412). Sinclair (1966.) nadalje definira neke od ključnih pojmova koji se i 50-ak godina od objave članka i dalje upotrebljavaju u korpusnoj lingvistici. Riječ je o pojmovima *čvor* (eng. *node*), kolokat (eng. *collocate*) te raspon (eng. *span*):

---

[60] Primjeri s pridjevom *close* su autorski.
[61] „Osnova leksičkih obrazaca čini sklonost riječi da se pojavljuju u blizini jedne do druge u mjeri koja se ne može pripisati slučaju." (Sinclair 1992: 390).

„We may use the term node to refer to an item whose collocations we are studying, and we may define a span as the number of lexical items on each side of a node that we consider relevant to that node. Items in the environment set by the span we will call collocates."[62] (Sinclair 1966: 415).

Prema Sinclairu (1966: 413), nijedna od dviju sastavnica kolokacije, ni čvor ni kolokat, nije značenjski nadređena, a druga podređena (kao kod Hausmanna), već su obje ravnopravne. Sastavnice kolokacije ne moraju biti u neposrednom sintagmatskom okruženju, već između njih može postojati veći razmak koji Sinclair (1966: 413) naziva kolokacijskim rasponom. Sinclair i dr. (2004.) predlažu da raspon od četiri riječi s obiju strana čvora odredi kolokaciju, a pri određivanju raspona treba uzeti u obzir leksičke i gramatičke čimbenike. Čvor i kolokat ključni su za statističko izdvajanje kolokacija iz korpusa koju Sinclair primjenjuje analizirajući kolokate riječi *money, pay* i *ticket*[63], donoseći popis kolokata koji naziva *Total Environment Table* 'Tablica potpunog okruženja' ili 'Tablica konteksta', koja prikazuje sve kolokate navedenih riječi prema frekvenciji (Sinclair 1966: 415–416). Sinclair smatra da se dokazi o načinu na koji jezik funkcionira i kako se njime koristimo dobivaju istražujući pojedinačne obrasce koji se onda „statistički procjenjuju, a rezultati te procjene pretaču se u lingvistički model koji tumači te dokaze" [64] (Sinclair 1996: 173), a koji se naziva frekvencijski ili statistički pristup. Sinclair nadalje smatra da je upotreba prirodnog jezika, tj. autentična komunikacija najbolji izvor jezičnih dokaza. Sinclair tvrdi da su pri analizi jezika posebno bitni cijeli tekstovi koje treba uključiti u korpus kako bi se kvalitetno analiziralo jezik što se ne može postići analizirajući pojedinačne riječi ili rečenice izvan konteksta te zaključuje:

„The ability to examine large text corpora in a systematic manner allows access to a quality of evidence that has not been available before."[65] (Sinclair 1991: 4)

Taj je pristup obilježio i njegov daljnji rad. Početkom 60-ih godina 20. stoljeća u Edinburghu je započeo rad na projektu *English Lexical Studies* 'Istraživanje engleskog leksika' koji je

---

[62] „Nazivom čvor koristimo se kako bismo označili jedinicu čije kolokacije proučavamo, a raspon možemo definirati kao broj leksičkih jedinica sa svake strane čvora koji smatramo relevantnima za taj čvor. Leksičke jedinice u okruženju koje je određeno rasponom nazivaju se kolokatima." (Sinclair 1966: 415)

[63] 'novac'; 'platiti'; 'ulaznica'.

[64] „Evidence of the most detailed patterning is evaluated statistically, but the results of this evaluation are then placed in a linguistic model that interprets the evidence." (Sinclair 1996:173).

[65] „Mogućnost sustavnog proučavanja velikih tekstualnih korpusa omogućava pristup kvalitetnim dokazima koji ranije nisu bili dostupni." (Sinclair 1991: 4).

nastavljen u Birminghamu 1967. gdje je i završen. Rezultat projekta jest i izvještaj OSTI (eng. *Report to the Office for Scientific and Technical Information, OSTI-Report*) koji je objavljen 1970. i kojim su postavljeni temelji razvoja teorije korpusne lingvistike i korpusne analize. Sinclair i dr. (2004.) koriste se malim korpusom engleskoga jezika kako bi proučavali kolokacije koje definiraju kao:

> „the more-frequent-than-average co-occurrence of two lexical items within five words of text"[66] (Sinclair i dr. 2004: xiii)

Kolokacija je binarna sveza riječi koja se sastoji od čvora i kolokata, tj. *riječi a* i *riječi b* koje se razlikuju po stupnju frekventnosti. Sinclair kolokacije dijeli na uzlazne (eng. *upward*) i silazne (eng. *downward*) kolokacije (Sinclair i dr. 2004: xxiii; Sinclair 1991: 115–116) ovisno o frekventnosti sastavnica kolokacija. Uzlazne su kolokacije one u kojima je kolokat *riječ a* koja je frekventnija od čvora koji je *riječ b*. Silazne kolokacije su one u kojima je čvor koji je *riječ a* frekventniji od *riječi b* koja je kolokat. Sinclair uvodi i neutralne (eng. *neutral*) kolokacije u kojima ne postoje zamjetne razlike između frekventnosti dviju sastavnica kolokacije. Sinclair također dijeli kolokacije na statistički važne (eng. *significant*) kod kojih se može utvrditi statistički iznadprosječno često pojavljivanje u tekstu i povremene (eng. *casual*) koje su statistički neznačajne (eng. *non-significant*). Drugim riječima, statistički važne one su kolokacije kod kojih postoji visok stupanj vjerojatnosti da se dvije riječi supojavljuju u tekstu, a uočena je vjerojatnost veća od puke slučajnosti. (Sinclair i dr. 2004: 10).

Na temelju rezultata izvještaja OSTI, te zahvaljujući napretku informacijske tehnologije, pod Sinclairovim vodstvom započet je i istraživački projekt COBUILD na Sveučilištu u Birminghamu. Budući je to bio zajednički projekt Odsjeka za engleski jezik (English Department) na Sveučilištu u Birminghamu i velikog komercijalnog izdavača Collins, korpus koji je nastao kao rezultat suradnje nazvan je *Collins-Birmingham University International Language Database* ili COBUILD (Sinclair 1987.), a napravljen je radi izrade rječnika engleskoga jezika za napredne neizvorne govornike. Glavni COBUILD-ov korpus dizajniran je kako bi predstavio engleski jezik u obliku relevantnom za potrebe učenika, nastavnika i drugih korisnika, dok je istodobno koristan i istraživačima suvremenog engleskog jezika (Kennedy 1998: 46). Kao rezultat suradnje nastao je rječnik „Collins COBUILD English Language

---

[66] „Češće nego li je to uobičajeno pojavljivanje dvaju leksičkih jedinica unutar pet riječi u tekstu." (Sinclair i dr. 2004: xiii).

Dictionary" (u daljnjem tekstu Collins COBUILD) koji je završen 1987. i koji je označio prekretnicu u razvoju leksikografije.

Collins COBUILD bio je prvi rječnik koji je sastavljen primjenom računalnog korpusa s milijunima riječi upotrijebljenih u autentičnim komunikacijskim situacijama. Pri izradi rječnika uzete su u obzir i frekvencije upotrebe pojedinačnih riječi, a na temelju frekvencije određen je vokabular kojim se definiraju rječničke natuknice te je odlučeno koja značenja riječi treba uvrstiti u rječnik. Novina je bila i dosljedna primjena autentičnih primjera temeljenih na korpusu koji su dodatno upućivali na značenje riječi ili su odabrani kao primjeri tipične upotrebe u kontekstu (Sinclair 1987., prema Frankberg-Garcia, 2018.). Upotreba korpusa omogućila je leksikografima da uobičajene sveze tj. kolokacije izvlače iz korpusa koristeći se statističkim metodama, što je sigurniji način od oslanjanja na intuiciju i/ili introspekciju tj. oslanjanja na izvorne govornike.

Korpus koji je služio kao baza riječi za Collins COBUILD-ov rječnik sastojao se od 7,5 milijuna riječi (Viana i dr. 2011: 177) i u to je vrijeme bio najveći korpus općeg jezika na svijetu. Leksikografima je omogućio da rangiraju značenja prema tome koliko su važna i korisna učenicima, da odrede kolokate, definiraju riječi koristeći se cijelim rečenicama itd. Korpusi su s vremenom rasli od nekoliko desetaka tisuća do nekoliko stotina milijuna riječi. Potrebu za velikim korpusom sažeo je Sinclair tumačeći da je jedina smjernica u razvoju korpusa da korpus treba biti što veći i nastaviti rasti[67] (Sinclair 1991: 18). Sinclair temelji potrebu za velikim korpusom na činjenici da su riječi neravnomjerno raspoređene u tekstu i da se većina riječi javlja samo jednom, pa je za proučavanje ponašanja riječi u tekstu potrebno raspolagati velikim brojem pojavnica (Sinclair 1991: 18). Kad su Sinclair i suradnici počeli rad na projektu, smatrano je da je nemoguće procesuirati tekstove koji imaju nekoliko milijuna riječi, što je do početka 90-ih godina 20. stoljeća postalo moguće, ali i popularno (Sinclair 1991: 1). Zahvaljujući napretku računalne znanosti razvili su se korpusi od nekoliko stotina milijuna riječi, od kojih ćemo navesti samo neke na engleskom jeziku: *Bank of English* (455 milijuna riječi), *Cambridge English Corpus* (1,8 milijardi riječi), *Oxford English Corpus* (2,1 milijardi riječi), korpus suvremenog američkog jezika ili *Corpus of Contemporary American English* (COCA) s više od 560 milijuna riječi, *British National Corpus* (BNC) sa 100 milijuna riječi, *Open American National Corpus* (OANC) s 15 milijuna riječi američkog engleskog i korpusom

[67] „The only guidance I would give is that a corpus should be as large as possible and keep on growing." (Sinclair 1991: 18).

govornog američkog engleskog, *Scottish Corpus of Texts & Speech* (SCOTS) s 4 milijuna riječi itd.

Sinclair je bio pionir korpusnih istraživanja. U knjizi *Corpus, Concordance, Collocation* (1991.), koja se smatra temeljem korpusne lingvistike, definira korpus, analizira mogućnosti korpusne pretrage kolokacija te načine njihove leksikografske obrade (Sinclair 1991: 5). Smatra da je u stvaranju korpusa važno utvrditi što je središnje i tipično u jeziku, a taj jezični segment naziva jezgrenim vokabularom (eng. *core vocabulary*), a korpus definira kao:

> „a collection of naturally-occurring language text, chosen to characterize a state or variety of a language."[68] (Sinclair 1991: 171).

Sinclair (1991: 109–112) opisuje dva suprotstavljena načela interpretacije značenja: načelo slobodnog izbora (eng. *the open-choice principle* ili *slot-and-filler model*) i idiomatsko načelo ili načelo idiomatičnosti (eng. *the idiom principle*). Prema načelu slobodnog izbora postoje praznine ili otvori (eng. *slots*) koje treba popuniti (eng. *fill*) riječima, a ograničenja su gramatičke prirode. Iako u teoriji prazninu može ispuniti bilo koja riječ, u stvarnosti jezik tako ne funkcionira i jasno je da se riječi ne pojavljuju u tekstu nasumce. Naime, načelo slobodnog izbora ne ograničava dovoljno moguće izbore te se smisleni tekst ne može proizvesti samo slijedeći ovo načelo. Govornik nije uvijek potpuno slobodan odabrati i slagati riječi u rečenice, već se mora koristiti i gotovim leksičkim svezama koje ne slaže proizvoljno sam. Govornika također ograničava idiomatičnost, tj. nekreativni dio jezika koji se reproducira u unaprijed gotovim i točno određenim, tj. definiranim jezičnim obrascima koji se primjenjuju na određenom mjestu u pismu/govoru. Idiomatsko načelo znači da govornik nije u potpunosti slobodan u stvaranju teksta, već da raspolaže velikim brojem postojećih višerječnih jedinica koje se odabiru i upotrebljavaju kao cjelina.

2.3.2. Halliday

Sinclair i Halliday od 60-ih 20. stoljeća razvijaju ideju o središnjem mjestu koje kolokacije imaju u leksiku, ne zanemarujući važnost gramatike. Halliday razvija sistemsku funkcionalnu gramatiku ili SFG (eng. *systemic functional grammar*) koja ispituje strukture većih jezičnih

---

[68] „(Korpus je) zbirka jezičnoga teksta koji se javlja prirodno, odabranog kako bi pokazao jezičnu raznolikost." (Sinclair 1991: 171).

jedinica – teksta ili diskursa te pokušava spojiti strukturne obavijesti s drugim vrstama obavijesti, nastojeći stvoriti koherentan izvještaj o jezičnome djelovanju govornika (Trask 2005: 93).

Halliday ponavlja Firthovu ideju da dio značenja riječi dolaze iz činjenice da riječi ulaze u kolokaciju s drugim riječima i kaže:

> „…it is part of the meaning of 'past' that it contrasts with 'present', and it is part of the meaning of *strong* that it collocates with *tea*."[69] (Halliday 1966: 160)

Halliday govori o čvoru kad govori o leksičkoj jedinici koja se proučava, kolokatu kako bi se referirao na leksičku jedinicu koja se javlja uz čvor, te (kolokacijskom) rasponu, kako bi označio okruženje u kojem se čvor i kolokat supojavljuju (Halliday 1966: 158). Prema Hallidayu, kolokacije su sintagmatska sveza među leksičkim jedinicama koje se mogu tekstno kvantificirati kao vjerojatnost da će se na udaljenosti *n* od leksičke jedinice *x* pojaviti leksička jedinica *a, b, c…* (Halliday 1961: 276).[70]

Kolokacije su sintagmatska sveza među riječima, ali Halliday uspostavlja i paradigmatsku kategoriju koju naziva leksički sklop (eng. *lexical set*), a obje su potrebne za razumijevanje leksika u jeziku iako priznaje da ne zna koliko kolokacijski obrasci ovise o strukturnim odnosima u koje jedinice ulaze[71] (Halliday 1966: 159). Riječi *strong* i *powerful*[72] članovi su istoga leksičkoga niza jer kolociraju s riječju *argument*, tj. *strong* i *powerful* u sintagmatskom su odnosu s *argument* (Halliday 1966: 151 i 157). Svaki element, dakle, ulazi u niz kolokacija koje su rangirane od više k manje vjerojatnima. Sastavnice se mogu potom grupirati ovisno o kolokacijskom opsegu (eng. *collocational spread*). Rezultat takva paradigmatskog grupiranja jest skup koji nije zatvoreni sustav (Halliday 1961: 276). S druge strane, *strong* i *powerful* nisu u sintagmatskom odnosu s riječima *car* ili *tea,* jer *powerful* ulazi u kolokaciju s *argument* i *car*, ali ne i *tea,* pa, primjerice, kolokacija **powerful tea*, *'moćan čaj' nije pravilna. Drugi primjer koji Halliday navodi uključuje pridjeve *bright, hot, shine, light, lie* i glagol *come out* [73] koji su

---

[69] „…dio značenja *prošlosti* jest da je u suprotnosti sa *sadašnjošću*, a dio je značenja *jakog* jest da kolocira s riječju *čaj*" (Halliday 1966: 160).

[70] „Collocation is the syntagmatic association of lexical items, quantifiable, textually, as the probability that there will occur, at n removes (a distance of n lexical items) from an item x, the items a, b, c ...." (Halliday 1961: 276).

[71] „It is not known how far collocational patterns are dependent on the structural relations into which the items enter… Linear co-occurrence together with some measure of significant proximity." (Halliday 1966: 159).

[72] *strong* 'snažan', 'jak'; *powerful* 'jak', 'moćan'

[73] *bright* 'svijetlo', *hot* 'vruće', *shine* 'sijati', *lie* 'zalaziti, '*come out*' izlaziti

članovi istoga leksičkoga niza jer svi kolociraju s riječju *sun*, 'sunce' (Halliday 1966: 158). Ovaj pristup proučavanju kolokacija prema leksičkim nizovima omogućava utvrđivanje višerječnih sveza sličnih kolokacijskih ograničenja.

Halliday nadalje smatra da kolokacije prelaze gramatičke granice navodeći primjere *a strong argument* 'snažan, uvjerljiv argument', *he argued strongly* 'snažno je tvrdio', *the strength of his argument* 'snaga njegovih argumenata', te *his argument was strengthened* 'njegov je argument osnažen', u kojima kolokacija između *strong* i *argument* opstaje usprkos gramatičkim promjenama u rečenici, te je riječ o primjerima istih sintagmatskih odnosa (Halliday 1966: 151). Halliday stoga preporučuje izučavanje kolokacijskih obrazaca koristeći se leksičkom analizom, ali uz pomoć gramatike. Konačno, kako bi se utvrdile sveze među riječima, potrebno je analizirati velike uzorke tekstova, te Halliday (Halliday 1966: 159) predlaže stvaranje korpusa od 20 milijuna riječi za analizu kolokacija jer se jedino na velikom uzorku teksta mogu utvrditi obrasci. Halliday (2014: 51) smatra da korpus ima temeljnu važnost u teorijskom proučavanju jezika, definirajući ga kao:

> „a large collection of instances – of spoken and written texts"[74] (Halliday 2014: 29).

Halliday (2014: 51–53) navodi tri prednosti upotrebe korpusa. Prvo, riječ je o autentičnom izvoru jezičnih podataka, što ujedno smatra i najvećom prednosti korpusa jer, ono što ljudi kažu, razlikuje se od onoga što misle da kažu, te se poprilično razlikuje od onoga što misle da bi trebali kazati. Nadalje, ono što ljudi kažu u eksperimentalnim uvjetima, razlikuje se od onoga što kažu u stvarnom životu. Razlike su manje izražene u pismu iako postoje. Druga je prednost da korpus uključuje i govorni jezik, a treća da korpus omogućuje kvantitativno proučavanje gramatike.

2.3.3. Benson

Pristup kolokacijama britanskog leksikografa Mortona Bensona jest semantički. Kao i Meljčuk i Hausmann, i Benson u svojim postavkama u tumačenju kolokacija primjenjuje semantički pristup. Benson je intenzivno surađivao s drugim britanskim leksikografima Evelyn Benson i

[74] „velika zbirka primjera - govornih i pisanih tekstova" (Halliday 2014: 29).

Robertom Ilsonom, a u Benson i dr. (1986: 252–254) razlikuju nekoliko tipova višerječnih leksičkih jedinica:

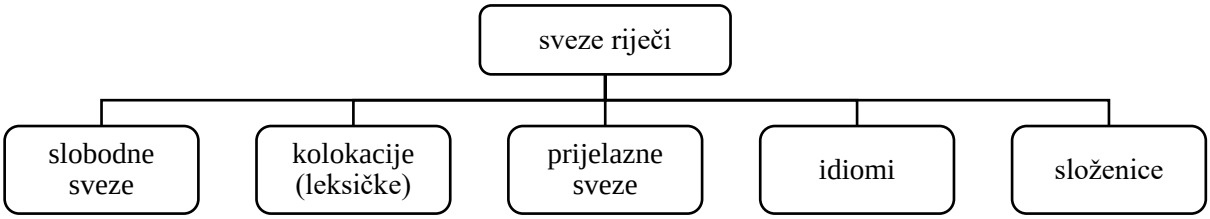

6. slika: Tipologija višerječnih sveza prema Benson i dr. (1986: 252–254).[75]

Benson i dr. (1986: 252–254) slobodne sveze (eng. *free combinations*) definiraju kao sveze čije se sastavnice slobodno kombiniraju s drugim sastavnicama. Prijelazne sveze (eng. *transitional combinations*) sveze su riječi između kolokacija i idioma, koje su više okamenjene od običnih kolokacija, tj. postoji manja mogućnost varijacije. Za razliku od idioma, njihovo značenje blisko je značenju koje sugeriraju sastavnice, kao npr. *to catch one's breath* 'doći do daha'. Idiomi (eng. *idioms*), kao npr. *to kill two birds with one stone* u značenju 'ubiti dvije muhe jednim udarcem' relativno su okamenjene sveze čije značenje nije zbroj značenja sastavnica. Benson i dr. (1986: 254) složenice (eng. *compounds*) definiraju kao leksičke elemente koji se sastoje od više od jedne riječi[76] u kojima zamjena sastavnica nije moguća, a kao tipične strukture navode *pridjev* + *imenica* i *imenica* + *imenica*.

Budući da složenice i kolokacije imaju često jednaku strukturu potrebno je dodatno pojasniti razliku između ovih dvaju tipova višerječnih sveza. Složenica se u engleskom definira kao novi leksem koji nastaje spajanjem dvaju ili više leksema[77] (Bauer 2003: 4), koji ima vlastito značenje i strukturu (Olsen 2000: 897), a novostvorena složenica obično je hiponim jedne od sastavnica koja se naziva glava složenice (eng. *head of the compound*) (Guevara 2013: 944). U engleskome jeziku postoji nekoliko tipova složenica: pridjev + imenica => imenica, npr. *high school* 'srednja škola', pridjev + pridjev => pridjev, npr. *bitter sweet* 'slatko-kiselo', prijedlog + imenica => imenica, npr. *underclothing* 'donje rublje', imenica + pridjev => pridjev, npr. *ice*

[75] sveze riječi, eng. *lexical combinations*; slobodne sveze, eng. *free combinations;* kolokacije (leksičke), eng. *collocations* (*lexical*); prijelazne sveze, eng. *transitional combinations;* idiomi, eng. *idiom;* složenice, eng. *compounds.*
[76] „… lexical elements consisting of more than one word." (Benson i dr. 1986: 254).
[77] „… the formation of a new lexeme by adjoining two or more lexemes is called compounding or composition" (Bauer 2003: 4).

cold ‘hladno kao led’, prijedlog + pridjev => pridjev, npr. *above-mentioned* ‘gore spomenuti’ (Guevara 2013: 944). Kako bi se u engleskome jeziku razlikovale složenice od kolokacija, primjenjuje se kriterij naglaska, sintaktičke nepromjenjivosti (Lieber i Štekauer 2009: 8) te semantičke cjelovitosti.

U engleskom složenice imaju jedan naglasak, npr. *blackbird,* ‘kos’, ili *loudspeaker,* ‘zvučnik’, gdje je naglasak na početku riječi, dok je kod binarnih kolokacija naglasak na drugoj sastavnici, npr. *black bird* (‘crna ptica’ gdje je naglasak na *bird*) ili *loud speaker* (‘glasni govornik’ gdje je naglasak na *speaker*)[78]. Sintaktička nepromjenjivost znači da je složenica kao cjelina leksikalizirana/okamenjena te da se upotrebljava samo kao cjelina, a između dijelova složenice ne mogu se dodavati novi leksemi. Dok se, primjerice, može reći *black paper bird* ‘crna papirnata ptica’, ne možemo ništa umetnuti između *black* i *bird* u *blackbird*, već možemo samo modificirati cijelu složenicu, pa i *kos* može biti papirnat, *paper blackbird*.

Semantička cjelovitost znači da se složenica kao cjelina odnosi na jedan element izvanjezične stvarnosti, pa se npr. *blackboard* ‘školska ploča’, odnosi na bilo koju ploču po kojoj se piše kredom bez obzira na boju ploče. Za razliku od složenica, u kolokacijama je nositelj značenja samo jedna sastavnica tj. nosiva riječ, dok kolokat modificira značenje nosive riječi kolokacije čiji je dio, pa primjerice ako je nosiva riječ soba, različito je je li dnevna ili spavaća, jer ti pridjevi modificiraju namjenu sobe.

Kolokacije su sveze riječi između slobodnih sveza i idioma, a značenje im proizlazi iz zbroja značenja sastavnica, kao npr. *to commit murder* ‘počiniti ubojstvo’. Kolokacije se razlikuju od slobodnih sveza jer je mogućnost zamjene sastavnica ograničena, pa se, primjerice, može reći *to commit murder* i *to perpetrate murder*, ali ne i **to do murder*, *‘napraviti ubojstvo’ ili se može reći *strong suspicion*, ali ne i **powerful, mighty, potent, forceful suspicion* iako su *powerful, mighty, potent, forceful* itd. sinonimi koji znače *snažan*. Benson (1985: 61–64) kolokacije definira kao rekurentne sveze riječi (eng. *recurrent phrases*) koje su proizvoljne i nepredvidive te se ne mogu prevesti doslovno (eng. *word for word*) u neki drugi jezik, već se

[78] Pisanje, tj. *spelling*, u engleskom se odbacuje kao kriterij određivanja složenica jer je ortografija engleskih složenica vrlo nekonzistentna, pa se neke složenice pišu kao jedna riječ, npr. *postcard*, razglednica ili *football*, nogomet, neke se pišu sa spojnicom, npr. *sound-wave* ‘zvučni val’ ili *tennis-ball* ‘teniska loptica’, dok se neke pišu kao dvije riječi, npr. *blood bank* ‘banka krvi’ (Szymanek 1989: 41 prema Lieber i Štekauer 2009: 8). Prema nekim autorima ni naglasak nije u potpunosti pouzdan kriterij jer naglasak složenice ovisi o govorniku (američki govornici imaju tendenciju k drugačijem naglašavanju složenica od britanskih), naglasak se mijenja ovisno o tome upotrebljava li se složenica izolirano ili unutar rečenice. Složenice su gramatički vrlo kompleksna kategorija u engleskome jeziku koja je predmet mnogih rasprava (npr. Lieber i Štekauer 2009., Sanchez-Stockhammer 2018.).

prevode kao cjelina jer su kao cjelina prisutne u umu govornika, te ih stoga naziva fiksnim svezama (eng. *fixed combinations*), rekurentnim svezama (eng. *recurrent combinations*) ili kolokacijama (eng. *collocations*) (Benson i dr. 1986: 254).

Benson i dr. (2010.) pri definiranju kolokacija osim semantičkog kriterija primjenjuju i funkcionalni kriterij te kolokacije dijele na gramatičke (eng. *grammatical*) i leksičke (eng. *lexical*). Gramatičke su kolokacije rekurentne sveze riječi koje se sastoje od dominantne leksičke riječi (glagol, imenica ili pridjev) i gramatičke riječi (obično prijedloga, prijedložnog izraza ili gramatičke strukture kao što su infinitiv ili surečenica (Benson i dr. 2010: xix). Benson i dr. (2010: xix–xxx) razlikuju osam osnovnih gramatičkih kolokacija (G). Iako gramatičke kolokacije nisu predmetom ovoga istraživanja, zbog sustavnoga prikaza vrsta kolokacija u 1. tablici navodi se podjela gramatičkih sveza prema Benson i dr. (2010: xix–xxx):

Tip kolokacije	**Struktura kolokacije**	**Primjeri iz engleskoga jezika**	**Prijevod na hrvatski jezik**
G1	imenica + prijedlog (osim imenica + *of* ili imenica + *by*)	*blockade against; apathy towards*	*blokada (čega); apatija prema*
G2	imenica + *to* + infinitiv	*It was a pleasure (a problem) to do it.*	*Bilo je zadovoljstvo (problem) to učiniti.*
G3	imenica + rečenica koja počinje s *that*	*We reached an agreement that she would represent us in court.*	*Postigli smo dogovor da će nas ona zastupati na sudu.*
G4	prijedlog + imenica	*by accident;* *in advance*	*slučajno;* *unaprijed*
G5	pridjev + prijedlog u predikatnim i bezglagolskim rečenicama	*They were angry at everyone.*	*Bili su ljuti na svih.*
G6	predikatni pridjev + *to* + infinitiv	*It was necessary to work.* *She is ready to go.*	*Trebalo je raditi.* *Ona je spremna krenuti.*
G7	pridjevi + rečenica koja počinje s *that*	*She was afraid that she would fail the examination.*	*Bojala se da će pasti na ispitu.*
G8	devetnaest obrazaca engleskih glagola:		
	A. glagol + neizravni objekt koji može doći prije izravnog objekta	*He sent the book to his brother – he sent his brother the book.*	*Poslao je knjigu bratu – poslao je bratu knjigu.*

Tip kolokacije	Struktura kolokacije	Primjeri iz engleskoga jezika	Prijevod na hrvatski jezik
	B. prijelazni glagol + neizravni objekt koji ne može doći prije izravnog objekta	*He screamed something to her.*	*Nešto joj je vrisnuo.*
	C. prijelazni glagoli + *for* koji se može izostaviti kako bi neizravni objekt došao prije izravnog objekta	*She bought a shirt for her husband – she bought her husband a shirt.*	*Kupila je košulju suprugu - kupila je suprugu košulju.*
	D. glagol + prijedlog + objekt	*to act as;* *to break in on*	*ponašati se kao, izigravati;* *upasti, prekinuti nešto*
	E. glagol + *to* + infinitiv	*They began to speak.* *He decided to come.*	*Počeli su govoriti.* *Odlučio je doći.*
	F. glagol + infinitiv bez *to*	*We must work.*	*Moramo raditi.*
	G. glagol + glagol na -*ing*	*They enjoy watching TV.*	*Uživaju u gledanju televizije.*
	H. glagol + objekt + *to* + infinitiv	*She asked me to come.*	*Zamolila me da dođem.*
	I. prijelazni glagol + izravni objekt + infinitiv bez *to*	*She heard them leave.* *We let the children go to the park.*	*Čula ih je kako odlaze.* *Pustili smo djecu da odu u park.*
	J. glagol + objekt + glagol na -*ing*	*I caught them stealing apples.* *He kept me waiting two hours.*	*Uhvatio sam ih kako kradu jabuke.* *Pustio me da ga čekam dva sata.*
	K. glagol + glagol na -*ing*	*They enjoy watching TV.*	*Uživaju u gledanju televizije.*
	L. glagol + objekt + *to* + infinitiv	*She asked me to come.*	*Zamolila me da dođem.*
	M. prijelazni glagol + izravni objekt + infinitiv bez *to*	*She heard them leave.* *We let the children go to the park.*	*Čula ih je kako odlaze.* *Pustili smo djecu da odu u park.*
	N. glagol + objekt + glagol na -*ing*	*I caught them stealing apples.* *He kept me waiting two hours.*	*Uhvatio sam ih kako kradu jabuke.* *Pustio me da ga čekam dva sata.*

Tip kolokacije	Struktura kolokacije	Primjeri iz engleskoga jezika	Prijevod na hrvatski jezik
	O. prijelazni glagoli + dva objekta bez *to/for*	*The teacher asked the pupil a question.*	*Nastavnik je učeniku postavio pitanje.*
	P. neprijelazni/povratni/prijelazni glagol + priložna oznaka	*He carried himself well.*	*Dobro se nosio.*
	Q. glagol + upitna riječ (*how*, *what*, *when*, *where*, *which*, *who*, *why*)/*whether* (bezglagolski oblik nakon kojega dolazi samo *what*)	*He asked how to do it.* *She could not decide whether or not to begin.*	*Pitao je kako to učiniti.* *Nije mogla odlučiti hoće li početi ili ne.*
	R. lažni *it* (eng. *dummy it*) + *to* + infinitiv (prijelazni glagol) ili *that* + rečenica + prijelazni glagol	*It puzzled me they never answered the telephone.*	*Zbunjivalo me je što se nikada nisu javljali na telefon.*
	S. neprijelazni glagol + predikatna imenica/predikatni pridjev	*She became an engineer.*	*Postala je inženjer.*

1. tablica: Tipovi gramatičkih kolokacija prema Benson i dr. (2010: xix–xxx).

Leksičke kolokacije sastoje se od imenica, pridjeva, glagola i priloga, s najčešćom strukturom: *pridjev* + *imenica*, *imenica* + *glagol* i *glagol* + *imenica*. Leksičke kolokacije za razliku od gramatičkih nemaju dominantnu riječ, nego su sve sastavnice jednako značenjski vrijedne. Benson i dr. (2010: xxxi–xxxiv) navode sedam leksičkih kolokacija (L) koje su prikazane u 2. tablici:

Tip kolokacije	Sastavni dijelovi kolokacije	Primjeri iz engleskoga jezika	Prijevod na hrvatski jezik
L1	glagol (u značenju *stvaranja* ili *aktivacije*) + imenica/zamjenica/prijedložni izrazi	*come to an agreement;* *fly a kite*	*postići dogovor;* *puštati zmaja*
L2	glagol (u značenju *iskorjenjivanja/ukidanja* i/ili *poništenja*) + imenica	*reject an appeal;* *demolish a house*	*odbiti žalbu;* *srušiti kuću*
L3	a) pridjev + imenica;	a) *strong tea*	a) *jak čaj*

Tip kolokacije	Sastavni dijelovi kolokacije	Primjeri iz engleskoga jezika	Prijevod na hrvatski jezik
	b) uključuje i mogućnost kombiniranja imenica koje se koriste u pridjevskoj funkciji	b) *a formidable challenge; house arrest; land reform*	b) *ozbiljan izazov kućni pritvor; zemljišna reforma*
L4	imenica + glagol (imenuje radnju koja je karakteristična za osobu ili stvar koja je njome određena)	*alarms go off; blizzards rage*	*alarmi se uključuju; mećave bjesne*
L5	cjelina povezana s imenicom koju čini imenica 1 tvorena od imenice 2 koje upućuju na sljedeće: a) veća cjelina kojoj pripada jedan član b) manja jedinica koja je sastavni dio nečega većega, općenitijega	a) *a herd of buffalo; a pack of dogs* b) *a piece of advice; an article of clothing*	a) *stado bizona; čopor pasa* b) *(jedan) savjet; odjevni predmet*
L6	prilog + pridjev	*deeply absorbed; strictly accurate*	*duboko uronjen; strogo precizan*
L7	glagol + prilog	*amuse thoroughly; apologize humbly*	*savršeno se zabaviti; ponizno se ispričati*

2. tablica: Tipovi leksičkih kolokacija prema Benson i dr. (2010: xxxi–xxxiv)

Benson i dr. (1986.) također pretpostavljaju da su kolokacije binarne sveze koje obično čine dvije sastavnice različita semantičkog statusa: semantički autonomna baza kao npr. *compliment* kombinira se sa semantički zavisnim kolokatom, kao npr. *pay*[79], tako da kolokat dobiva specifično značenje koje ovisi o bazi. Razlika u semantičkom statusu sastavnica omogućuje semantičarima da razlikuju slobodne sveze (u kojoj su obje sastavnice semantički autonomne) i kolokacije (baza je autosemantička sastavnica, a kolokat sinsemantička sastavnica). Međutim, analiza primjera iz 2. tablice pokazuje da su nepunoznačnice također dio kolokacije, kao u npr. *fly a kite*, za razliku od **fly kite*, zatim *a herd of buffalo, a piece of advice* za razliku od **a herd buffalo*, **a piece advice* itd. Sve se kolokacije mogu proširivati drugim kolokacijama, kao npr. kolokacije *come to an agreement* i *mutual agreement* moguće je povezati u jednu kolokaciju *come to a mutual agreement* 'zajednički odlučiti', 'zajednički se dogovoriti'.

[79] *compliment* je 'kompliment'; *pay* je 'platiti', ali u kolokaciji *pay sb a compliment* znači 'dati nekome kompliment'

Prema Hausmannu i Bensonu imeničke su kolokacije binarne sveze koje se sastoje od baze i kolokata koji su oboje punoznačnice. Baza kolokacije ima transparentno značenje, dok je kolokat više ili manje neproziran. Binarna podjela kolokacija na bazu i kolokat korisna je u leksikografiji jer se kolokacije uvrštavaju pod bazom, a takav prikaz kolokacija u rječniku pomaže korisnicima pri kodiranju tj. stvaranju teksta na stranom jeziku (Benson 1989.), što je u skladu s tradicijom pedagoške leksikografije.

2.3.4. Hausmann

Njemački lingvist Franz Joseph Hausmann, kao i Cowie i Firth prije njega, kolokacije promatra na sintagmatskoj razini. Hausmann kolokacije definira s leksikografskoga aspekta kako bi olakšao njihovo uvrštavanje u rječnike.

Hausmann (1984: 398–399 prema Netzlaff 2004: 11) dijeli sveze riječi (njem. *Wortverbindung*) na vezane ili fiksirane (njem. *fixierte Wortverbindungen*) i nevezane ili nefiksirane sveze (njem. *nicht fixierte Wortverbindungen*). Vezane sveze Hausmann još naziva i pseudosvezama (njem. *Pseudokombinationen*) jer ih smatra jedinstvenim jezičnim znakom te morfosintaktički stabilnim svezama. Vezane sveze dalje dijeli na složenice (njem. *Wortbildung*) kao npr. u hrvatskome *kućevlasnik, sjeverozapad, poluotok, zimzelen*[80] i frazeme (njem. *Redewendung*) kao npr. u hrvatskome *biti čija desna ruka, biti široke ruke* u značenju 'biti darežljiv', *biti na svoju ruku* u značenju 'biti svojeglav', 'biti čudan'. Značenje složenica uglavnom je transparentno i zbroj je značenja sastavnica. Značenje frazema nije transparentno i ne proizlazi iz zbroja značenja sastavnica jer frazem ima značenje kao cjelina, pa se npr. *desna ruka* u idiomu 'biti nečija desna ruka' ne odnosi na ruku na desnoj strani tijela, već znači 'pomagač', 'oslonac'. Promjene sastavnica koje čine frazem nisu moguće ili su vrlo ograničene, te se umjesto 'biti nečija desna ruka' u idiomatskome značenju ne može reći **biti nečija lijeva ruka* ili **biti nečija desna noga*.

Osnovna značajka nevezane sveze jest da je značenje ovih sveza zbroj značenja sastavnica. Nevezane sveze Hausmann dijeli na tri podvrste. Kontrakreacije su neuobičajene sveze kojima se koriste pisci kao stilsko sredstvo, npr. *Maša je moje sunce*. gdje se riječ sunce ne odnosi na planet u središtu Sunčeva sustava, već označava važnost, tj. emotivni odnos koji govornik ima prema Maši. Slobodne sveze jesu sveze koje govornici slobodno stvaraju u skladu s

[80] Primjeri su preuzeti s: https://proleksis.lzmk.hr/46218/ (pristupljeno 31. ožujka 2020.)

gramatičkim pravilima određenog jezika na temelju primarnoga značenja sastavnica te za njihovu produkciju nije nužno da su ih prethodno čuli ili pročitali, kao npr. *crvena haljina, žuta haljina*; *promatrati stablo, promatrati prolaznike*. Kolokacije su sveze riječi koje se mogu međusobno ograničeno kombinirati s riječima prema kojima imaju određeni afinitet koji Hausmann definira kao sklonost dviju riječi da se pojavljuju zajedno (Hausmann 1984, prema Stojić 2012: 32–34). Kolokacije su prema Hausmannu „polugotovi jezični proizvodi koje govornik ne kombinira na kreativan način, tj. potpuno slobodno prema vlastitoj potrebi već ih se prisjeća kao gotovih cjelina, a slušatelj ih doživljava kao poznate" (Hausmann 1984: 398, prema Šnjarić 2018: 52).

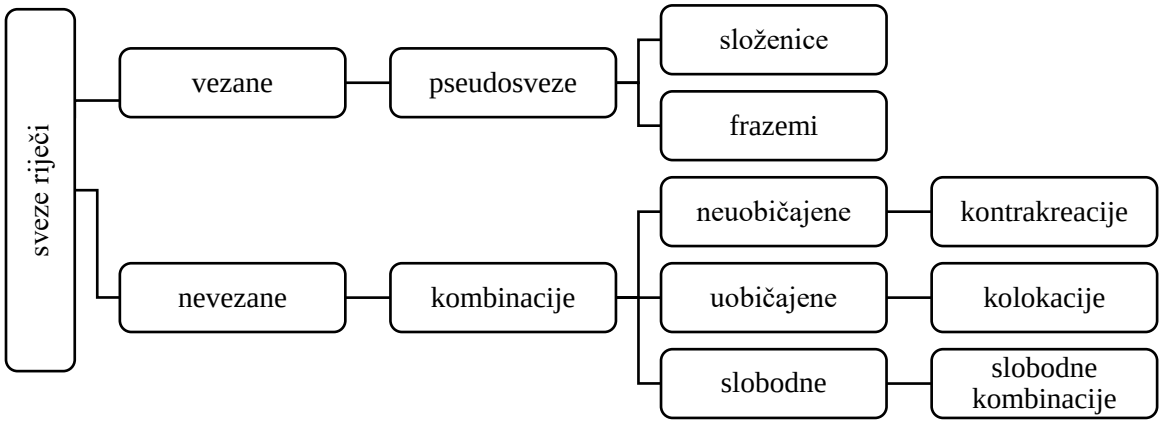

7. slika: Tipologija višerječnih sveza riječi prema Hausmannu (1984: 399, prema Netzlaff 2004: 11).[81]

Novina kod Hausmanna je u tome da on definira kolokacije kao binarne sveze koje se sastoje od baze i kolokata (Hausmann 1984: 403ff prema Bartsch 2004: 36), a sastavnice kolokacije nemaju jednak status u kolokaciji, što je prema nekim autorima (Nesselhauf 2004: 16–17) njegov najveći doprinos proučavanju kolokacija. Baza je leksem koji govornik bira slobodno jer ga može objasniti, prevesti i naučiti bez kolokata, te je ujedno i dominantan element kolokacije (Hausmann i Blumenthal 2006: 4). Baza je semantički autonomna, npr. *compliment*, a kombinira se sa semantički zavisnim kolokatom ovisno o bazi, kao *pay*, a koji onda dobiva posebno značenje, *offer* 'dati', koje ovisi o bazi. Takva je podjela motivirana značenjskim

[81] 'sveze riječi', njem. *Wortverbindung*; 'vezane', njem. *fixierte Wortverbindungen;* 'pseudosveze', njem. *Pseudokombinationen;* 'složenice', njem. *Wortbildung;* 'frazemi', njem. *Redewendung*; 'nevezane' ili 'nefiksirane', njem. *nicht fixierte Wortverbindungen;* 'neuobičajene' ili 'kontrakreacije', njem. *Konter-Kreation*; 'uobičajene', njem. *affin;* 'kolokacije', njem. *Kollokationen;* 'slobodne kombinacije', njem. *Frei/Ko-Kreation.*

potencijalom kolokacijskih sastavnica i prema njoj se „razlikuje glavna sastavnica čiji se značenjski potencijal prilagođuje značenjskom potencijalu promjenjivih sastavnica s kojima tvori svezu" (Blagus Bartolec 2014: 86–87). Hausmann promatra vezu između sastavnica kolokacija uzimajući u obzir isključivo semantički, ali ne i čestotni kriterij te se na temelju razlike u semantičkom statusu sastavnica razlikuju kolokacije, koje se sastoje od jedne semantički autonomne i jedne semantički zavisne sastavnice, od slobodnih sveza u kojima su obje sastavnice semantički autonomne. Nazivi baza i kolokat koje je Hausmann uveo 1984. zadržani su i danas iako se primjenjuju i Sinclairovi nazivi čvor (eng. *node*) i kolokat (eng. *collocate*), te Meljčukovi nazivi ključna riječ (fr. *le mot clé*) i kolokat (fr. *collocatif*),

Hausmann (1989. prema Seretan 2011: 131) kolokacije smatra uobičajenim svezama dviju riječi koje pripadaju jednoj od šest struktura ovisno o vrsti riječi kojoj pripada baza (istaknuta podebljano) na:

1. pridjev + **imenica,** npr. *bijeli kruh, filmska umjetnica, kućni prag*
2. glagol + **imenica** (kao subjekt), npr. *mačka mijauče, vlada zanimanje (za), nevrijeme bjesni, bura puše*
3. glagol + **imenica** (kao objekt), npr. *pjevati (operetnu) ariju, donijeti (konačnu) odluku (o), održati govor*
4. **imenica** + (prijedlog) + imenica, npr. *stado ovaca, šećer u prahu, gonič stada*
5. **glagol** + prilog, npr. *govoriti polako, polako se kretati, oštro kazniti*
6. prilog + **pridjev,** npr. *teško izlječiv, teško bolestan, duboko ukorijenjen*[82].

Iako Hausmann kolokacije smatra binarnim svezama, navedeni primjeri preispituju strogo binarnu podjelu kolokacija te je i pobijaju. Naime, Hausmann smatra da su sastavnice kolokacije samo punoznačnica, tj. imenice, glagoli, pridjevi i zanemaruje nepunoznačnice, tj. prijedloge, veznike itd., iako su sastavni dio nekih kolokacija upravo te riječi, kao na primjer u *to commit a crime* 'počiniti zločin' prema **to commit crime* ili *a pack of wolves* 'čopor vukova' prema **a pack wolves*[83].

[82] Hrvatski su primjeri autorski.
[83] Engleski su primjeri autorski.

Binarna podjela prema kojoj kolokacije čine dvije sastavnice, baza i kolokat, da upotrijebimo Hausmannovu terminologiju, praktična je s leksikografske strane jer ako se kolokacije sustavno uvrštavaju u rječnike pod bazom/nosivom riječju, korisniku se olakšava pretraga. Međutim, pogrešno je smatrati kolokacije isključivo binarnim svezama. Kao što vidljivo iz primjera u 2., 3. i 4. kategoriji osnovna binarna struktura može se proširiti nepunoznačnicama i punoznačnicama. Veza glagola kao kolokata i imenice kao baze (subjekt) proširuje se nepunoznačnicom tj. prilogom, pa npr. sveza *vlada zanimanje (za)* postaje kolokacija s trima sastavnicama. Dvije binarne kolokacije mogu se spojiti kao npr. *pjevati ariju* (glagol + imenica (objekt)) i *operetna arija* (pridjev + imenica) i nastaje trorječna kolokacija *pjevati operetnu ariju*. Kolokacija *donijeti konačnu odluku o* primjer je još složenije kolokacije koja ima četiri sastavnice jer se osnovna binarna kolokacija, koja se sastoji od glagola *donijeti* i imenice *odluka*, proširuje nepunoznačnicom *o*, tj. prijedlogom te se spaja s binarnom kolokacijom *konačna odluka*, a rezultat je četverorječna kolokacija. Iz navedenih je primjera vidljivo da je binarna struktura samo osnova kolokacije koja se proširuje ili nadopunjuje spajanjem sa sastavnicama drugih kolokacija pri čemu se tvore nove strukture.

Hausmann (2004: 316) je u svojim kasnijim radovima također proširio osnovnu binarnu strukturu kolokacije na trostruku strukturu, koju on naziva njem. *Tripel-Struktur*, a takve kolokacije naziva *Tripelkollokationen* 'trostruke kolokacije'.

Usprkos određenim nedostacima, Hausmannova izvorno binarna podjela također rješava pitanje praktične leksikografije jer određuje gdje bi se kolokacije u rječnicima trebale navoditi. U rječnicima koji pomažu korisnicima pri dekodiranju, tj. razumijevanju teksta, kolokacije treba navoditi pod kolokatom. U rječnicima koji moraju pomoći korisnicima pri kodiranju, tj. oblikovanju teksta na stranom jeziku, kao primjerice, engleski rječnici za učenike (eng. *learners' dictionaries*) kolokacije treba navoditi pod bazom jer prema Hausmannu korisnik koji piše tekst i potrebna mu je kolokacija, prvo će krenuti od baze (Hausmann 1985: 119–129; Hausmann, 1991. prema Dolezal i MacCreary 1999: 46 i 48). Iako je ovaj pristup vrlo praktičan s leksikografskog stajališta, treba napomenuti da se kolokacije (kognitivno) promatraju i kao konceptualne cjeline i kao takve ih korisnici pohranjuju u memoriji i „izvlače" iz memorije kada su im potrebne.

Razlikovanje između baze i kolokata ima svoju praktičnu primjenu ne samo u leksikografiji već i u glotodidaktici. Hausmann (1984. prema Košuta 2012: 269) smatra da se ta razlika može iskoristiti i u učenju i poučavanju jezika kao:

1. semaziološko učenje – učenik uči kombinacijske mogućnosti kolokata poboljšavajući receptivnu i produktivnu jezičnu kompetenciju
2. onomaziološko učenje – učenik uz bazu uči i moguće kolokate poboljšavajući produktivnu jezičnu kompetenciju
3. kontrastivno tj. dvojezično učenje – učenik uči kolokacijsku strukturu na stranom jeziku uspoređujući je s onom na materinskom jeziku. Učenik tako uči da se kolokacije ne prevode riječ po riječ i da ekvivalencija ne postoji na razini kolokata već na razini kolokacije kao cjelinu.

Hausmann također ističe i ulogu nastavnika u razvijanju kolokacijske kompetencije u radu na tekstu i u radu s dvojezičnim rječnicima. Na primjeru kolokacija nastavnik može učenika uputiti na granice dvojezičnih rječnika u prevođenju (Košuta 2012: 269).

2.4. Pedagoški ili glotodidaktički pristup

U središtu su pedagoškog ili glotodidaktičkog pristupa proučavanju kolokacija neizvorni govornici engleskoga jezika.

Poučavanje engleskog kao stranoga jezika (eng. *English Language Teaching*) ili skraćeno ELT, dugo je u središte interesa stavljalo poučavanje gramatike i razvoj gramatičke kompetencije jer je gramatika smatrana nužnim preduvjetom uspješne komunikacije. Smatralo se da će učenici sami naučiti riječi, tj. da će se vokabular naučiti po sebi. Međutim, 70-ih godina 20. stoljeća fokus se polako usmjerio na važnost i probleme poučavanja i učenja leksika te je, kao reakcija na dihotomiju koju uvodi Chomsky (Chomsky 2015: 2), odnosno distinkciju između kompetencije (eng. *competence*), tj. jezičnog znanja, i performanse (eng. *performance*), tj. situacija jezične upotrebe[84], uveden koncept komunikacijske kompetencije za koju Hymes (1972: 277) kaže:

[84] Bagarić i Mihaljević Djigunović (2007.) govore o kompetenciji, tj. znanju o jeziku koje posjeduje monolingvalni govornik slušatelj i performansi, tj. stvarnoj uporabi jezika u konkretnim situacijama. Jelaska (2005.) razlikuje jezičnu sposobnost, tj. nesvjesno, urođeno znanje jezika (fonoloških i sintaktičkih pravila) idealiziranoga govornika i jezičnu izvedbu, tj. stvarne uporabe jezika u konkretnoj situaciji. Na Struni su jezična kompetencija i jezično znanje nazivi za *competence* (IHJJ 2011.a), a jezična uporaba i jezična izvedba nazivi za *performance* (IHJJ 2011.b). U ovom se radu koristimo nazivima kompetencija i performansa (prema Bagarić i Mihaljević Djigunović 2007.)

„a normal child acquires knowledge of sentences not only as grammatical, but also as appropriate. He or she acquires competence as to when to speak, when not, and as to what to talk about with whom, when, where, in what manner. In short, a child becomes able to accomplish a repertoire of speech acts, to take part in speech events, and to evaluate their accomplishment by others."[85]

Komunikacijska kompetencija sastoji se od leksičke, gramatičke, semantičke, fonološke, ortografske i ortoepske kompetencije (Bagarić i Mihaljević Djigunović 2007: 90). Kolokacijska kompetencija, koju je uveo Hill (2000.), dio je leksičke kompetencije i smatra se ključnom sastavnicom komunikacijske kompetencije (Barfield i Gyllstad 2009.; Nation 2001.; Wray 2002., 2012.) jer je točna upotreba kolokacija preduvjet uspješne komunikacije, a usvajanje kolokacija pozitivno utječe na razvoj komunikacijske kompetencije jer obuhvaća pamćenje velikoga broja jezičnih sveza. Kolokacijska kompetencija odnosi se na sposobnost kombiniranja leksičkih i gramatičkih blokova kako bi se proizvele tečne, točne i semantički i stilistički prikladne sveze. Kolokacijska se kompetencija stoga stavlja u središte leksičkoga pristupa učenju jezika.

Razvoj proučavanja kolokacijske kompetencije označila je i ideja da nije dovoljno samo utvrditi sintagmatske sveze među riječima, već je bitno uključiti i paradigmatske sveze, te su s vremenom mnoga leksikološka istraživanja potvrdila da pojam leksika ili preciznije jedinice vokabulara ne treba poistovjećivati isključivo s jednorječnim leksičkim oblicima (eng. *single words*), već i s leksikaliziranim jedinicama, koje se sastoje od više od jedne „tipografske jedinice" (Svensen 1991. prema Pritchard 2002: 169). Za razliku od izvornih govornika, učenici stranoga jezika počinju prvo učiti pojedinačne nepoznate riječi, te postupno izgrađuju veće sklopove (eng. *chunks*), pa im je posebno teško utvrditi snažnije sveze među sastavnicama koje tvore kolokaciju (Wray 2002.). Oni stoga manje pohranjuju i manje se koriste već gotovim kolokacijama i sami kreativno kombiniraju riječi u nove sveze tj. primjenjuju Sinclairovo načelo slobodnog izbora umjesto načela idiomatičnosti. Nužno je pritom i na stranom jeziku naučiti kako se riječi kombiniraju u kolokacije, a jedan od prvih autora koji je naglasio važnost kolokacija u učenju jezika bio je Michael Lewis koji smatra da su uspješni učenici na visokoj razini znanja stranog jezika (eng. *advanced learners*) oni koji mogu komunicirati o čemu god

[85] „normalno dijete usvaja znanje rečenica ne samo kao gramatičko znanje, već i kao znanje što je primjereno. On ili ona stječu kompetencije kada treba govoriti, a kada ne, te o čemu razgovarati s kim, kada, gdje, na koji način. Ukratko, dijete postaje sposobno sudjelovati u govornim događajima i procijeniti kako su ih drugi ostvarili." Hymes (1972: 277).

žele, a jezik im je tečan, točan i stilski pravilan. Takvi učenici imaju i visoko razvijenu kolokacijsku kompetenciju s dovoljno velikim i znatnim fraznim mentalnim leksikonom (Lewis 2000: 177) koji im je na raspolaganju kad se žele koristiti jezikom. Neizvorni govornici imaju problema u komunikaciji ne zbog nedostatnog poznavanja gramatike, već zbog nepoznavanja kolokacija (Hill 2000: 49), što su potvrdila i druga istraživanja (Bahns 1993., Bahns i Eldaw 1993.).

Leksički pristup, čiji je glavni utemeljitelj Michael Lewis (1994.), težište nastavnoga procesa pomiče s tradicionalnog shvaćanja jezika kao skupa gramatičkih pravila koje treba poučavati prema načelu da je gramatika u službi leksika i da se jezik sastoji od višerječnih jezičnih jedinica, leksičkih sklopova među koje spadaju kolokacije, a na temelju kojeg se uočavaju i uče gramatički obrasci. Cijeli se leksički blokovi pri učenju stranoga jezika mogu usvajati kao jedna riječ i sposobnost usvajanja i reproduciranja cijelih leksičkih sklopova odražava se na tečnost i točnost upotrebe stranoga jezika (Lewis 1994., 1998.). Gramatika i leksik usko su isprepleteni te im se tako treba pristupati i u nastavi jer se gramatika ne može razumjeti bez znanja leksika, niti se riječi i rečenice mogu učiti i poučavati odvojeno od gramatike (Lewis 1994.; 1998.; Borić 2004.; Boers i dr. 2006.; Bergovec 2007.). U tom kontekstu i kolokacije dobivaju važniju ulogu jer su mnogi jezikoslovci pretpostavili da u svakom jeziku postoje čvršći leksički oblici pohranjeni u umu ili mentalnom leksiku izvornih govornika kao sklopovi riječi, a ne kao pojedinačne riječi. Načini na koji se leksičke jedinice međusobno povezuju u veće sklopove koji zvuče prirodno specifični su za svaki jezik i dio su kompetencije izvornih govornika. Dakle, tijekom učenja stranoga jezika potrebno je svladati ne samo značenje pojedinačnih riječi, već i kako se riječi međusobno kombiniraju (Nattinger i DeCarrico 1992.; Lewis 2000.; Woolard 2000.).

Osnovni problem koji kolokacije predstavljaju neizvornim korisnicima nije na razini recepcije ili dekodiranja jer su relativno transparentne, već na razini kodiranja ili produkcije. Naime, kolokacijski obrasci različiti su od jezika do jezika te ne postoje točno određena pravila prema kojima se određene riječi u nekome jeziku kombiniraju u prihvatljive sveze (Borić 2004: 65). Drugim riječima, problem nije u dekodiranju kolokacija na stranom jeziku (J2) tj. njihovu razumijevanju i prijevodu na materinski jezik (J1) jer ako učenik razumije dijelove kolokacije te ako je kontekst u kojem se kolokacija javlja dovoljno jasan, onda će moći i razumjeti značenje kolokacije, čak i ako se kolokacija na stranom jeziku razlikuje od kolokacije u materinskom jeziku (Nation 2001: 325). Učenik će razumjeti što znači na engleskom *place an order* 'naručiti', 'obaviti/izvršiti narudžbu' ili *pay a compliment* 'dati kompliment' ako zna što znače

place i *order*, odnosno *pay* i *compliment*. Problem je u tome što učenici kolokaciju semantički analiziraju kao odvojene riječi, a ne kao cjelinu s određenim značenjem koja je u mentalnom leksikonu izvornog govornika pohranjena upravo kao cjelina i pokušavaju prevesti kolokaciju riječ po riječi izravno iz J1 u J2. Značenje kolokacija nije jednostavno kombinacija značenja njenih sastavnica (Choueka 1988. prema Evert i Krenn 2003: 5), već riječi ulaze u kolokacije sa svojim osnovnim, prototipnim i semantički neodređenim značenjem koje se onda oblikuje u kolokaciji (Ivir 1992–1993: 181). Učenici koji zbog prozirnosti značenja kolokacija nisu svjesni kombinatornih ograničenja J2, ne primjećuju formalne razlike između kolokacija u J1 i onih u J2 (Laufer i Girsai 2008.), pa proizvode netočne sveze i upadaju u ono što Laufer (2011: 44) naziva zamkom varljive kompatibilnosti[86]. Primjerice, glagoli kao kolokati ne moraju biti isti u dva jezika, pa 'paziti na težinu' može umjesto *watch your weight* postati *look after your weight* iako se *look after*, koji znači 'paziti', upotrebljava kao glagol uz imenice kao što su *baby, health, interest, kid, relative* i *thing*[87]. Isto vrijedi i pri prevođenju s J2 na J1. U engleskom *high* 'visok', 'velik' može biti *official, wind, living* i *antiquity*. Međutim, u hrvatskom se kolokat *high* ne prevodi uvijek pridjevima 'visok' ili 'velik', već je *high official* 'visoki službenik', *high wind* je 'jaki, snažni vjetar', *high living* znači 'lagodan život' itd.[88]

Pri tvorbi kolokacija i J2 ima utjecaj na J1, pa pri prevođenju kolokacija sa stranog jezika na materinski učenici rade tri osnovne pogreške. Nosivu riječ u kolokaciji zamjenjuju lažnim parom, pa npr. *provizija* umjesto *commission* postaje *provision*, tj. 'opskrba' (Duplančić Rogošić 2014.). Učenici također posežu za direktnim prijevodom sa stranoga jezika i stvaraju kolokacije s riječima koje nisu dio hrvatskoga jezika, pa *provide information* postaje *'providirati informacije' umjesto 'dati informacije'. Nadalje, kad prepoznaju nosivu riječ, ali ne znaju uz koji kolokat dolazi, pribjegavaju predugim rečenicama i gube na preciznosti. Pri prevođenju kolokacije *poslužiti kupce* zbog npr. neznanja, umjesto jednostavne kolokacije 'serve customers' koriste se rečeničnim sklopovima: 'be kind to customers', 'nicely treat customers', 'please their customers kindly' itd. (Duplančić Rogošić i Koren 2017.).

Možemo zaključiti da je velik dio pogrešaka posljedica utjecaja strukture i leksika materinskog jezika, pa kolokacije na stranom jeziku iako mogu biti razumljive, sprječavaju nesmetanu komunikaciju. Thornbury (2002: 7) kaže da:

---

[86] „the trap of … deceptive compatibility" (Laufer 2011: 44).
[87] 'beba'; 'zdravlje'; 'interes'; 'dijete'; 'stvar'. Primjeri su iz *Oxford Collocations Dictionary for Students of English, 2nd edition* (2009.).
[88] Primjeri su iz Duplančić Rogošić i Koren (2017.).

„It should be clear […] the extent to which word choice is heavily constrained by what comes before and after. This is perhaps the single most elusive aspect of the lexical system and the hardest, therefore, for learners to acquire. Even the slightest adjustment to the collocations – by substituting one of its components for a near synonym […] turns the text into non-standard English." [89]

Pogreške u kolokacijama koje čine učenici među najčešćim su pogreškama neizvornih govornika. McCretton i Rider tvrde da su leksičke pogreške najozbiljnije pogreške jer se govornika može razumjeti ako upotrijebi pogrešno vrijeme, ali ako upotrijebi pogrešnu riječ, razumijevanje nije moguće. James (prema McCretton i Rider 1993: 181) navodi hijerarhiju pogrešaka (1998: 229):

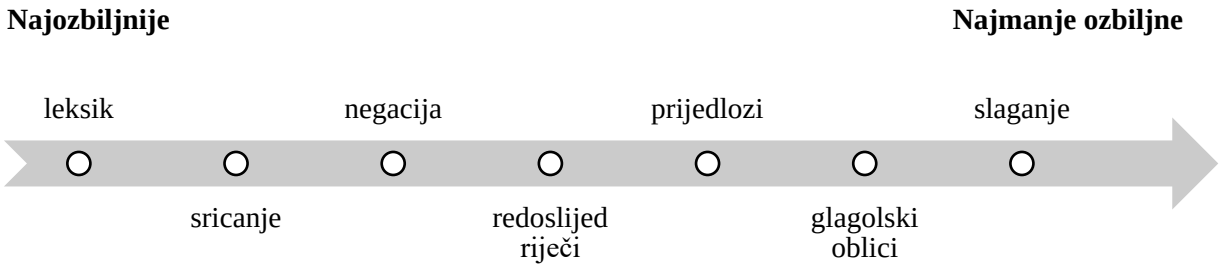

8. slika: Hijerarhija pogrešaka u McCretton i Rider (1993: 181) prema James (1998: 229)[90]

Zaključimo da su kolokacije, s gledišta neizvornih govornika, primarno problem produkcije, a ne jezične recepcije. Kao osnovni problemi u jezičnoj produkciji obično se navode:

- prekomjerna upotreba nekoliko općih jedinica što rezultira pojednostavljenim, ravnim, nezanimljivim stilom kojem nedostaje „sofisticiranosti pisanja" (Singleton 1999: 51)
- engleski koji zvuči čudno jer se (pogrešno) pretpostavlja da se sastavnice koje tvore kolokacije na J1 koriste pri produkciji kolokacija na J2 (Yang i Hendricks 2004.)

[89] „Treba biti jasno […] do koje je mjere odabir riječi jako ograničen onim što dolazi prije i poslije. Ovo je možda najneuhvatljiviji aspekt leksičkog sustava, te ga je stoga učenicima i najteže savladati. Čak i najmanja prilagodba kolokacija - zamjenom jedne njegove sastavnice približnim sinonimom […] pretvara tekst u nestandardni engleski." Thornbury (2002: 7).

[90] leksik, eng. *lexis*; sricanje, eng. *spelling*; negacija, eng. *negation*; redoslijed riječi, eng. *word order*; prijedlozi eng. *prepositions*; glagolski oblici, eng. *verb forms*; slaganje, eng. *concord* (McCretton i Rider (1993.) prema James (1998: 229).

- upotreba dužih rečenica ili izraza zbog nepoznavanja kolokacija koje su potrebne za precizno izražavanje. Naime, kad govornici ne znaju upotrijebiti potrebnu kolokaciju, koriste se dužim izrazima tj. posežu za gramatikalizacijom. Što više gramatikaliziraju ono što žele reći više griješe (Lewis 2000.).

Znanje kolokacija važno je za kompetentnu uporabu jezika struke. Gramatički točna rečenica neće biti savršena ili će zvučati neprirodno ili čudno ako se krše pravila kombiniranja sastavnica u pravilnu kolokaciju. Pawley i Syder (1983.) smatraju da se tečnost i prirodnost govora izvornog govornika može postići samo kada učenici prijeđu fazu doslovnog prevođenja iz materinskog jezika u strani jezik, pri čemu stvaraju nespretne i neidiomatske rečenice, te dođu do stupnja kad mogu povezati riječi u sveze koje se upotrebljavaju u ciljnom stranom jeziku.

2.5. Strani jezik struke

U ovom poglavlju bit će objašnjeno što je jezik struke (eng. *Language for Specific Purposes,* JS), na što se odnosi naziv engleski jezik struke (eng. *English for Specific Purposes*, EJS) i koje su opće značajke poslovnoga engleskog jezika (eng. *Business English,* PEJ).

2.5.1. Engleski jezik struke

Jezik struke temelji se na općem jeziku i proizlazi iz njega, a njime se služe stručnjaci u jednome području ili bliskim područjima (Sager i dr. 1980. prema Cabré i Sager 1998: 62). Drugim riječima,

> „Specialist language is the totality of all linguistics means that are applied within a certain communication area that is limitable by subject specification, in order to ensure understanding between the people engaged in this area"[91] (Hoffmann 1976. prema Potęga 2016: 80).

Naziv *jezik struke* odnosi se na podvrste jezika kojim se koriste stručnjaci u određenom području te u poučavanju takva stranoga jezika. Korištenje nazivom jezik struke u ova dva

[91] „Jezik struke sveukupnost je svih lingvističkih sredstava koja se primjenjuju unutar određenog komunikacijskog područja koje je ograničeno predmetnom specifikacijom, kako bi se osiguralo razumijevanje između ljudi koji se bave ovim područjem." (Hoffmann 1976. prema Potęga 2016: 80)

područja usko je povezano jer se analizom jezika koji se upotrebljava u određenoj struci utvrđuju značajke toga jezika te se određuje koji se elementi jezika i na koji način moraju poučavati kako bi se zadovoljile trenutačne i buduće potrebe korisnika jer njihove potrebe određuju sadržaj i ciljeve poučavanja. Osnovni cilj, tj. svrha jezika za posebne namjene jest omogućiti uspješnu komunikaciju među stručnjacima u nekoj struci.

Jezici struke doživljavaju svoj procvat poslije Drugog svjetskog rata, kada dolazi do širenja znanstvenih, tehničkih i trgovačkih djelatnosti širom svijeta pa svako područje i svaka struka razvijaju svoj posebni jezik. Posljednjih 40-ak godina javila se potreba da jedan jezik postane *lingua franca* komunikacije međunarodne zajednice, što će zbog ponajprije ekonomskih razloga, tj. ekonomske, ali i tehnološke dominacije Sjedinjenih Američkih Država s vremenom postati engleski (Hutchinson i Waters 1987.; Paltridge i Starfield 2013.). Sve veći broj ljudi stoga počinje učiti engleski jezik, ali ne iz želje da nauče točno određeni jezik i/ili upoznaju kulturu na tome jeziku, već iz pragmatičnih razloga. Znati engleski jezik postaje nužno prvo u međunarodnoj trgovini te s vremenom i u znanosti i tehnologiji, da bi se daljnjim širenjem globalizacije ta potreba proširila na sve sfere ljudskog djelovanja jer se komunikacija uvelike odvija na engleskom jeziku. Te promjene prati i razvoj engleskoga jezika struke. Na razvoj engleskoga jezika struke, osim ekonomskog razloga, utjecala je i promjena u načinu gledanja na učenika koji zauzima središnje mjesto u obrazovnom procesu. Naime, od 60-ih godina 20. stoljeća razvija se pristup poučavanju stranoga jezika koji je usmjeren na učenika (eng. *learner-centred approach*). Engleski jezik struke razvija se i zato što postojeći široki spektar tečajeva engleskog kao stranog jezika nije mogao učinkovito ili dovoljno dobro zadovoljiti vrlo specijalizirane potrebe točno određenih tipova učenika. Tijekom godina, engleski jezik struke razgranao se u čitav niz zasebnih potpolja kao npr. engleski jezik za znanost i tehnologiju (eng. *English for Science and Technology*), akademski engleski (eng. *English for Academic Purposes*), engleski za profesionalne namjene (eng. *English for Occupational Purposes*), engleski za poslovnu komunikaciju (eng. *English for Business Communication*), engleski jezik za društveno-kulturne struke (eng. *English for Sociocultural Purposes*), opći poslovni engleski jezik (eng. *English for General Business Purposes*), engleski jezik medicinske struke (eng. *English for Medical Purposes*), engleski jezik pravne struke (eng. *English for Legal Purposes*), engleski jezik za objavljivanje istraživanja (eng. *English for Research Publication Purposes*), te u novije vrijeme elektronički poslovni engleski (eng. *Electronic Business English*), i elektronički medicinski engleski (eng. *electronic Medical English*), da nabrojimo samo neke (Williams 2014: 2–3).

Iz podjele engleskog jezika struke vidljivo je da su se za potrebe različitih struka, razvile i zasebne podvrste engleskog jezika struke, a osnovna je razlika područje u kojem se jezik upotrebljava. Zajedničko im je sljedeće:

- Svaki jezik ima svoje jezike struka koji se upotrebljavaju u posebnim situacijama i za posebne namjene.
- Jezici struka razvijaju se na temelju analize potreba korisnika toga jezika (Robinson, 1991. prema Howard i Brown 1997: 58) te imajući na umu razloge zbog kojih učenik uči jezik (Hutchinson i Waters 1987: 19).
- Svaki jezik struke usmjeren je prema cilju (eng. *goal-oriented*), a krajnji je cilj da učenik nauči uspješno se koristiti jezikom u određenom području (Howard i Brown 1997: 58).
- Lingvistička analiza jezika struke određuje leksičke, gramatičke, stilske i ine karakteristike svakoga jezika određene struke.
- Jezik struke temelji se na rječniku i gramatici općega jezika.
- Svaki jezik struke, čiji je broj korisnika ograničen, mora ispuniti svoju praktičnu funkciju te se njegova pragmatičnost smatra njegovim osnovnim obilježjem.
- Programi poučavanja jezika struke razlikuju se od programa poučavanja općega jezika jer su osmišljeni kako bi zadovoljili točno određene potrebe učenika, teme su povezane s točno određenom disciplinom ili zanimanjem, primjenjuju se autentični materijali te su usmjereni na razvoj komunikacijske kompetencije u određenoj disciplini.
- Iako je moguće poučavanje učenika i na nižim razinama, programi poučavanja jezika struke namijenjeni su u prvome redu odraslim učenicima na srednjim i naprednim razinama učenja jezika jer većina tečajeva engleskog jezika struke podrazumijeva osnovno znanje jezičnih sustava (Dudley-Evans i St. John 1998: 3–4).

Opća obilježja jezika struke, tj. analiza potreba, osmišljavanje nastavnog plana i programa, i odabir i priprema nastavnih materijala poslovni engleski dijeli s drugim jezicima struka (Ellis i Johnson 1994: 3) čija je svrha jasna, precizna, direktna i koncizna komunikacija među stručnjacima.

2.5.2. Poslovni engleski jezik

Poslovni engleski nije jednoznačan pojam i različiti autori primjenjuju različite podjele. Jedni ga dijele na engleski za poslovnu komunikaciju, engleski za opće poslovne namjene i elektronički poslovni engleski (Williams 2014: 3), a drugi na engleski za opće poslovne svrhe (eng. *English for General Business Purposes*) i engleski za točno određene poslovne namjene (eng. *English for Specific Business Purposes*) (Dudley Evans i St John 1998: 56). Engleski za točno određene poslovne namjene dijeli se na engleski za računovodstvo, za financije, za marketing, tj. engleski za različita potpodručja ekonomije. Pojam poslovni engleski odnosi se na: 1. točno određeni stručni sadržaj u točno određenoj djelatnosti, tj. u poslovanju u najširem smislu riječi, 2. opću sposobnost učinkovite komunikacije, ali ne u uobičajenim komunikacijskim situacijama, već u poslovnim situacijama (Ellis i Johnson 1994: 3). Poslovni engleski jezik jezik je koji se upotrebljava u različitim poslovnim situacijama, te uključuje razgovor o poslu, ali i komunikaciju i poslovanje na engleskom. Posebnost poslovnog jezika jest u tome da se ne usvaja kao materinski jezik, već se savladava tijekom srednjoškolskog i/ili tercijarnog obrazovanja.

Kako tumači Thoma (2011: 101–102) poslovni je engleski jezik:

> „a linguistic variety that is used to communicate efficiently in business settings and that is caused by the structure of economic situations and ultimately the mental representations of these situations in the form of specific content knowledge." [92]

Opći engleski jezik i poslovni engleski jezik međusobno su isprepleteni. Bez poznavanja obilježja poslovnoga engleskog jezika uspješna komunikacija u poslovnim situacijama nije moguća, ali i svaka komunikacija u poslovnim situacijama može se ostvariti samo uz poznavanje općeg sadržaja, tj. uz poznavanje pravila učinkovite komunikacije. Iako je vokabular bitan, budući da jezike za posebne namjene odlikuje upotreba posebnog nazivlja, neophodne su i razvijene komunikacijske vještine kako bi govornik prenio poruku u poslovnom kontekstu jer bez razvijene komunikacijske kompetencije, uspješna komunikacija u poslovanju nije moguća. Dio je komunikacijske kompetencije, kako je već prethodno objašnjeno, i leksička kompetencija koja je posebno važna u poslovnom svijetu. Naime, istraživanja su potvrdila da

[92] „Jezična podvrsta koja je svojstvena učinkovitoj komunikaciji u poslovnome okružju, koja je uzrokovana strukturom ekonomskih situacija i, u konačnici, mentalnim prikazima situacija u obliku specifičnih znanja o sadržaju." Thoma (2011: 101–102).

postoji izravna veza između opsega nečijeg vokabulara i uspješnosti na poslu, te je utvrđeno da se razlike koje postoje između kvalificiranih radnika, nadzornika i rukovoditelja ogledaju i u činjenici da zaposlenici na višim funkcijama imaju veći vokabular i preciznije znaju značenja riječi (Guffey i Seefer 2010: 441). Kad govorimo o leksiku stručnoga jezika, u ovom slučaju poslovnoga engleskoga jezika, trebamo ga promatrati na kontinuumu povezanosti s leksikom općeg jezika jer leksik poslovnoga jezika i leksik općega jezika nije moguće u potpunosti odvojiti (Cabré i Sager 1999.; Meyer 2000.). Leksik poslovnog engleskog ne sastoji se samo od stručnog vokabulara, već i od uobičajenih riječi koje u određenom kontekstu poprimaju nova značenja, posebice u kombinaciji s drugim riječima. Kad leksičke sveze iz općeg jezika prelaze u poslovni jezik, dolazi do procesa terminologizacije ili pluriterminologizacije (Meyer i dr., 1997. prema Bowker 2003: 156; Cabré i Sager 1999.). Grygiel (2015: 9) objašnjava:

> „Terminology constitutes the basic and most characteristic component of Business English. Its elements – lexemes – always refer to precisely defined concepts, are never polysemous and ambiguous, additionally, they do not have exact synonyms. Another typical feature is formal style and lack of emotions. In Business English, words have a fixed meaning and purely denotative function. Concepts are expressed in the shortest possible way." [93]

Jezikoslovci koji se bave jezicima neke struke, analiziraju gramatičke strukture kojima se jezik odlikuje te nastoje opisati posebnosti pojedinog jezika struke u odnosu na opći jezik. Međutim, novija istraživanja jezika struke najviše se bave leksikom jer:

- korpusna istraživanja jezika naglašavaju vodeću ulogu koje riječi imaju u jeziku (Sinclair i dr. 2004)
- leksik je najvažniji razlikovni element između jezika struke i općega jezika i element po kojem se razlikuju različiti jezici struke (Sager i dr. 1980: 230 citiran u Gramley i Pätzold 2004: 161; Brumme 1998. citiran u Fuertes-Olivera i Arribas-Baño 2008:1)

[93] „terminologija je osnovni i najkarakterističniji element poslovnog engleskog jezika. Njegovi elementi – leksemi – uvijek se odnose na točno definirane pojmove, nikada nisu polisemni ili dvosmisleni, te nemaju točne sinonime. Još jedna tipična karakteristika jest formalni stil i nedostatak emocija. U poslovnom engleskom jeziku riječi imaju određeno značenje i čisto denotativnu funkciju. Koncepti su izraženi na najkraći mogući način." Grygiel (2015: 9).

- postoji snažna tradicija koja smatra da je leksik element po kojem se opći jezik i jezik struke razlikuju.

Zaključimo dakle da je leksik poslovnog engleskog jezika njegova najočitija razlikovna karakteristika (Thoma 2011: 101–102). Aurner (1940. citiran u Thoma 2011.) definira leksik poslovnog engleskog kao široku, uključivu, živahnu, a ponekad i tehničku skupinu engleskih riječi koje se upotrebljavaju radi efikasnog i uspješnog poslovanja. Poslovni engleski *posrednički* je *jezik* koji povezuje tehnikalije poslovanja i jezik javnosti, a vokabular općeg jezika stapa se s vokabularom poslovnog engleskog, dobiva nova značenja i ulazi u nove sveze (Pickett 1989: 6–9). Iako postoji jasno definiran leksik koji je statistički povezan s poslovnim engleskim te se smatra leksikom poslovnog engleskog, usprkos svojim posebnostima ne postoji kao zasebna cjelina, već ga njeguje opći jezik, koji ga zauzvrat hrani (Nelson 2000a: § 9.3.8.).

2.5.3. Kolokacije u jeziku struke

U prethodnim potpoglavljima utvrđeno je da su kolokacije česte u engleskom jeziku (Hill 2000.), da su najčešća vrsta višerječnih sveza u engleskom (Lewis 2000.) te da zauzimaju središnje mjesto komunikacijske kompetencije (Nation 2001.; Wray 2002.; Barfield i Gyllstad 2009.). Dosadašnja istraživanja uvelike su usredotočena na kolokacije u općem jeziku (Nattinger i DeCarrico 2001.; Wray 2002.; Meunier i Granger 2008.; Barfield i Gyllstad 2009.; Stojić i Murica 2010.; Blagus Bartolec 2014.; Ordulj i Žauhar 2018.). U dosadašnjim istraživanjima engleskih kolokacija u jezicima struke obuhvaćena su sljedeća područja: stomatologija (Štefić i dr. 2010.), medicina (Pavičić Takač i Miščin 2013.), pomorstvo (Borucinsky i Kegalj 2015.), tehničke znanosti/tehnika (Luzer i Tominac Coslovich 2016.), policijska struka (Radek i Pešut 2016.), znanost (Gledhill, 2000.). Kolokacije u engleskom jeziku ekonomske struke nisu istražene.

Kad govorimo o kolokacijama u jeziku struke, govorimo o kolokacijama u usmenim i pisanim tekstovima na određenu temu koje proizvode stručnjaci za određeno područje. U jezicima struke postoji niz višerječnih sveza: slobodne sveze (*write an article*, 'napisati članak'; *wooden box,* 'drvena kutija'), opće kolokacije (*certainly true*, 'sasvim sigurno'; *spread a rumour,* 'proširiti glasinu'), specijalizirane kolokacije (*pass judgment* 'izreći osudu', 'donijeti presudu'; *synthesize a protein,* 'sintetizirati protein'), gramatičke sveze (*in spite of,* 'usprkos', 'unatoč'), pridjevne i priložne skupine (*suitable for all ages,* 'pogodno za sve uzraste'; *from exit polls,*

‘prema izlaznim anketama’), višerječni nazivi (*methyl alcohol,* ‘metilni alkohol’, ‘metanol’; *arrest warrant,* ‘nalog za uhićenje’), ustaljene parne sveze (*duša i tijelo, život i smrt, iće i piće, muž i žena*), rutinske formule pristojnosti ili protokola (*Honourable Minister*, ‘Cijenjeni ministre’, *as evidence of compliance* ‘kao dokaz sukladnosti’) itd. (Lorente i dr. 2017: 202–203).

2.5.3.1. Kolokacije u općem jeziku i kolokacije u jeziku struke

Prije analize kolokacija u jeziku ekonomske struke potrebno je utvrditi razlikuju li se kolokacije u općem jeziku i one u jeziku struke. Neki autori (L'Homme 1997., 1998.; Laporte i L'Homme 1997.; L'Homme i Bertrand 2000.; Cohen 1986.; Martin 1992.; Heid 1994.) smatraju da se kolokacije u jeziku struke razlikuju od kolokacija u općem jeziku. Laporte i L'Homme (1997.), L'Homme (1998.), L'Homme i Bertrand (2000.), koji proučavaju kolokacije u francuskom jeziku[94], smatraju da se pojam kolokacija koji se odnosi na opći jezik ne može prenijeti u jezik struke, te da je u jeziku struke potrebno razlikovati posebne leksičke sveze (fr. *combinaisons lexicales spécialisées*). Uspoređujući kolokacije u općem jeziku i posebne leksičke sveze, Laporte i L'Homme (1997: 96–98) te L'Homme (1998.) utvrđuju sličnosti i razlike tih dviju kategorija, a koje su prikazane u 3. tablici:

	Kolokacije u općem jeziku	**Posebne leksičke sveze**
Struktura	dvije leksičke jedinice: nosiva riječ i kolokat	dvije leksičke jedinice: nosiva riječ (koja je naziv) i kolokat (glagoli, pridjevi ili imenice)
Konvencionalnost	rezultat konvencije među govornicima određenog jezika	rezultat konvencije unutar grupe stručnjaka
Zastupljenost u rječnicima	potrebno ih navoditi u rječnicima	potrebno ih navoditi u rječnicima struke
Kompozicionalnost	djelomično kompozicionalne	djelomično kompozicionalne ili potpuno nekompozicionalne

3. tablica: Sličnosti i razlike između kolokacija u općem jeziku i posebnih leksičkih sveza u jeziku struke (prema Laporte i L'Homme 1997., L'Homme 1998.).

[94] Iako francuski jezik nije predmet ovoga rada, vrelo članaka izdali su kanadski autori koji primjenjuju svoja saznanja na francuski i na engleski jezik te intenzivno uspoređuju razlike među kolokacijama u općem jeziku i kolokacijama u jeziku struke u francuskom i u engleskom jeziku.

Kolokacije se sastoje od dviju leksičkih jedinica: nosive riječi i kolokata, te ovisno o tome kojoj vrsti riječi pripada nosiva riječi, kolokacije se dijele u sljedeće kategorije: imenica + pridjev, imenica + imenica, imenica + glagol, glagol + prilog te pridjev + prilog (Benson i dr. 2010: xxxi–xxxiv; L'Homme 1998., 2000.). Posebne leksičke sveze sastoje se od nosive riječi, koja je naziv i najčešće je imenica, i kolokata (glagola, pridjeva ili imenice). Nosiva se riječ bira slobodno ovisno o tome što se želi reći, dok izbor kolokata ograničava nosiva riječ. Prema L'Homme (2000: 94) dijele se u sljedeće podvrste:

- imenica (naziv) + glagol: *create a link* 'stvoriti poveznicu', *boot a computer* 'podizati računalni sustav', *data flows* 'podaci se prenose', *load into memory* 'učitati u memoriju'
- imenica (naziv) + pridjev: *recoverable file* 'povratna datoteka', *permanent data* 'stalni podaci'
- imenica (naziv) + imenica: *transmission of data* 'prijenos podataka', *configuration of a printer* 'konfiguracija pisača'.

Podvrste *imenica+pridjev* i *imenica+imenica* dodatan su problem jer se navedene višerječne sveze u tradicionalnim rječnicima struke opisuju i kao složeni nazivi. Kako je prije objašnjeno, pogrešno je kolokacije u općem jeziku smatrati isključivo binarnim svezama jer se osnovna struktura može proširiti dodatnim sastavnicama koje mogu biti punoznačnice ili nepunoznačnice ili se dvije binarne sveze mogu spojiti. Isto pravilo vrijedi i za posebne leksičke sveze. Iz prethodno navedenih primjera vidljivo je da ni naizgled binarne sveze nisu binarne jer iako na leksičkoj razini sadržavaju dvije punoznačnice, na strukturnoj razini proširene su i drugim sastavnicama (prijedlogom i članom). Višerječna sveza kao npr. *configuration of a printer* 'konfiguracija printera' sastoji se od dviju punoznačnica, prijedloga i člana te bi ako se izostavila bilo koja od sastavnica kao u npr. **configuration a printer* i **configuration of printer* višerječna sveza bila netočna. Dvije posebne leksičke sveze mogu se spojiti kako bi tvorile trorječnu leksičku svezu kao kada npr. *boot a computer* i *powerful computer* 'snažno računalo' postaju *boot a powerful computer* ili *spend money (on)* 'trošiti novac', i *big money*, 'puno novca', i *wisely* 'pametno' postaju *wisely spend big money on*.

Kolokacije i posebne leksičke jedinice rezultat su konvencije, što znači da se sastavnice ne privlače zbog sintaktičkih ili semantičkih pravila, tj. ne privlače se zbog vlastitih lingvističkih odnosno jezičnih značajki. Kolokacije su rezultat konvencije unutar određene jezične zajednice.

Posebne leksičke sveze rezultat su konvencije unutar skupine stručnjaka u određenom području. Kolokacije u općem jeziku i posebne leksičke jedinice iz jezika u jezik prevode se kao cjeline, a ne sastavnica po sastavnica, pa ih je stoga potrebno naučiti kao cjelinu i uvrstiti u rječnike kao što tvrde i L'Homme and Leroyer (2009.). U rječnicima općeg jezika, kolokacije se uvrštavaju pod nosivom riječi koja, prema podjeli iz Benson i dr. (2010: xxxi–xxxiv), može biti imenica, pridjev ili glagol. U rječnicima jezika struke, posebne leksičke jedinice također se uvrštavaju pod nosivom riječi, ali kako je nosiva riječ terminološka jedinica tj. imenica, kolokacije se uvrštavaju pod imenicom (Heid and Freibott 1991.; L'Homme 1998.; L'Homme 2000.), čime se korisniku olakšava potraga, pa je praktična s leksikografske strane.

Iako su kolokacije rezultat konvencije, istraživanja su pokazala da je posebne leksičke jedinice moguće generalizirati na skupove semantički povezanih nosivih riječi jer proizvoljnost ne isključuje djelomičnu motivaciju (Meljčuk i Wanner 1996: 209). Semantički odnosi među dijelovima sastavnica mogu se generalizirati, tj. može postojati isti semantički odnos među sastavnicama različitih kolokacija (Cohen 1986., Laporte 1996.). Utvrđeno je da se kolokati u različitim posebnim leksičkim svezama kombiniraju s većim ili manjim brojem različitih nosivih riječi, tj. naziva. Meljčuk i Wanner (1996.) istraživali su imenice kojima se iskazuju emocije i utvrdili da se u nekim slučajevima mogu generalizirati neki glagoli, ali da generalizaciju nije moguće sustavno provesti, te su zaključili da leksemi koji kolociraju s istim leksemima također dijele određene semantičke značajke. Međutim, s obzirom na to da su korelacije daleko od apsolutnih, te budući da kolokacije obiluju posebnostima, Meljčuk i Wanner (1996: 213) smatraju da ih treba uvrstiti u rječnike. Istraživanjem je utvrđeno da je generalizacija moguća u jeziku medicine (L'Homme 1998.; Laporte 1996.), informatike (L'Homme i Jia 2015.) i burze (Bertrand 1999: 39 i Heid 1994.).

Heid (1994.) je proučavajući Cohenin rječnik burzovnih naziva (Cohen 1986.) primijetio da određeni leksemi dijele kolokacijska svojstva. Kao primjer navodi skupinu leksema *hausse, mouvement, progression, reprise* koji dijele kolokate (*s')amplifier*, (*s')accélérer* , *(s')accentuer* za iskazivanje rasta, odnosno lekseme *baisse, recul, repli* s kolokatima *ralentir, limiter, freiner*[95] za iskazivanje smanjenja (Heid, 1994: 238).

[95] *hausse* 'povećanje', 'rast'; *mouvement* 'pomicanje', 'kretanje'; *progression* 'napredak', 'porast', 'progresija' ; *reprise* 'oporavak'; *(s')amplifier* 'pojačavati se' , (*s')accélérer* 'ubrzavati se', *(s')accentuer* 'povećavati se' ; *baisse* 'pad', 'smanjenje'; *recul* 'povlačenje', 'smanjenje', *repli* 'povlačenje', 'smanjenje', *ralentir* 'usporavati', *limiter* 'ograničavati', *freiner* 'kočiti'

Heid (1994: 238) smatra da nazivi koji dijele značenjske karakteristike imaju slične kolokate, kao što je prikazano u 4. tablici:

Nosiva riječ / Nazivi koji dijele značenjske karakteristike	**Glagolski kolokati sa značenjem *povećanja***	**Glagolski kolokati sa značenjem *smanjenja***
chômage 'nezaposlenost' *coût* 'trošak' *consommation* 'potrošnja' *demande* 'potražnja' *dividende* 'dividenda' *exportation* 'izvoz' *importation* 'uvoz' *investissement* 'ulaganje' *profit* 'profit'	*s'accroître* 'povećavati se' *augmenter* 'rasti' (imenica kao subjekt); *accroître* 'povećavati se' (imenica kao objekt)	*baisser* 'spustiti' (imenica kao subjekt); *freiner* 'usporiti', *réduire* 'smanjiti' (imenica kao objekt)
charges 'troškovi' *déficit*' deficit' *dépenses* 'izdaci' *dette* 'dug' *emprunt* 'zajam' *épargne* 'štednja'	*s'accroître* 'rasti' 'porasti' *augmenter* 'povećati' (imenica kao subjekt); *accroître* 'rasti' 'porasti' (imenica kao objekt)	*diminuer* 'smanjiti' (imenica kao subjekt); *diminuer* 'smanjiti' (imenica kao objekt)

4. tablica: Nosive riječi koje imaju iste glagolske kolokate prema Cohen (1986.) prikazano u Heid (1994: 238)

Generalizacija na skupove semantički povezanih nosivih riječi, tj. naziva koji pripadaju istoj konceptualnom razredu, čini se u jezicima struke vrlo produktivnom, što nije iznenađujuće ako se uzme u obzir da unutar određenoga značenjskog polja, mnogi nazivi dijele semantičke karakteristike. Međutim, pogrešno bi bilo zaključiti da je generalizacija apsolutno moguća, te stoga niz autora (Cohen 1986.; Heid 1994.; Bertrand 1999.; L'Homme i Bertrand 2000.) posebne leksičke sveze dijeli na leksičke i konceptualne kolokacije. Leksičke kolokacije su posebne leksičke sveze u kojima se kolokat kombinira samo s jednim nazivom, dok su konceptualne kolokacije posebne leksičke sveze u kojima se jedan kolokat kombinira s nekoliko naziva. Bertrand kao primjere leksičkih kolokacija navodi sveze: *Maîtriser + [art]* ***direction***, ***Équipement*** *+ certifié, Implanter + [art]* ***radar***, ***Grand*** *+ trafic,* ***Piste*** *+ transversale,* ***Radar*** *+ secondaire, Prescrire + [art]* ***zone***[96] (Bertrand 1998: 92–93) u kojima se masno otisnuta nosiva riječ kombinira sa samo jednim kolokatom, dok su primjeri konceptualnih kolokacija prikazani u 4. tablici.

[96] 'svladati' + [član] 'smjer', 'oprema' + 'odobrena', 'postaviti' + [član] 'radar', 'velik' + 'promet', 'uzletište' + 'poprečno', 'radar + 'sekundarni', 'propisati' + [član] 'zona'(Bertrand 1998: 92–93)

Konceptualne su kolokacije produktivnije u jezicima struke, što je dokazala Bertrand (1999.) koja je analizirajući 6000 posebnih leksičkih jedinica u korpusu sastavljenom od francuskih tekstova iz područja aeronautike i filozofije utvrdila da se 86 % posebnih leksičkih jedinica može definirati kao konceptualne kolokacije. Istraživanja Meyer i Mackintosh (1994., 1996.) na području optičkih diskova dala su slične rezultate. Cohen (1986.) smatra da se neki glagoli kombiniraju s većim brojem naziva kao nosivom riječju koji dijele određene semantičke značajke, dok se drugi glagoli kombiniraju s manjim brojem nosivih riječi. Na temelju toga razlikuje leksičke kolokacije (koje se ne mogu generalizirati) i konceptualne kolokacije (u kojima se nosiva riječ može generalizirati s većim brojem kolokata).

S druge strane, niz autora ne smatra da između kolokacija u općem jeziku i kolokacija u jeziku struke postoje znatne razlike. Orliac (2008: 379–380) kolokacije u jeziku struke naziva posebnim kolokacijama (eng. *specialized collocations*) te ih definira kao uobičajene sveze među leksemima u određenoj struci koje su uobičajeni način izražavanja u stručnom diskursu kojim se koriste stručnjaci u određenom području. Posebne kolokacije tvore leksemi koji su povezani na unaprijed utvrđen način koji se mora naučiti, kao što se moraju naučiti i kolokacije u općem jeziku. Orliac ih razlikuje po semantičkim značajkama od idioma, čije se značenje ne može izvući iz značenja sastavnica, kao npr. *[to] run the gauntlet* or *[to] run the gamut*[97]. Značenje kolokacija semantički je prozirnije jer unutar sveze jedna sastavnica, koja se smatra nosivom riječju kolokacije, zadržava svoje značenje. Idiomatsko se značenje izražava kolokatom koji ovisi o nosivoj riječi i koje zbog toga može biti dijelom netransparentno, kao npr. *run* 'pokrenuti' u kolokaciji *run a program,* 'pokrenuti program'. Imenica, tj. nosiva riječ, određuje kolokat, tj. glagol, kako bi se izrazilo određeno značenje, kao što ilustriraju primjeri koji slijede gdje u svakom paru dvije semantički bliske imenice ulaze u kolokaciju s različitim glagolima kako bi izrazili isto značenje: *[to] start a program* prema *[to] launch an application* ('pokrenuti'), *[to] issue a command* prema *[to] give an instruction* ('izdati') i *the command works* prema *the instruction executes* ('raditi').

Lorente i dr. (2017.) također govore o kolokacijama u jeziku struke kao o posebnim kolokacijama (eng. *specialized collocations*), koje su prema njima podvrsta leksičkih sveza koje se javljaju u stručnom diskursu. Nosiva je riječ u posebnoj kolokaciji uvijek naziv (eng.

---

[97] *to run the gauntlet* 'protrčati kroz dva reda ljudi oboružanih palicama, užadi itd.; fig. biti izvrgnut oštroj kritici (neprijateljstvu, vatri)' (VEHR: 355); *[to] run the gamut* 'experience, display, or perform the complete range of something; proći kroz sva raspoloženja' (Siefring 2004: 120).

terminological unit), a struktura specijaliziranih kolokacija odgovara manjem ili preferencijalnom skupu obrazaca u usporedbi sa strukturnom raznolikošću općih kolokacija (Lorente i dr. 2017: 201). U nekim posebnim kolokacijama, uz nosivu riječ i kolokat može biti nositelj posebnog značenja tj. kolokat se ne mora upotrebljavati u općem jeziku, kao npr. *enact a law* ili *purchase insurance*[98]. Nadalje, značajka posebnih kolokacija jest da se isti kolokati koriste s različitim nazivima koji pripadaju istom semantičkom polju. Lorente i dr. (2017.) se referiraju na L'Homme and Bertrand (2000.) koje razlikuju leksičke od konceptualnih kolokacija od kojih su potonje produktivnije u jeziku struke i koje prema njima nisu prave kolokacije jer su manje ograničene. Prema Lorente i dr. (2017: 208), posebne se kolokacije ne razlikuju od općih ili nespecijaliziranih kolokacija niti u strukturi niti semantičkom sastavu.

Luzer i Tominac Coslovich (2016.) pri analizi leksikografske obrade glagola, glagolskih kolokacija i sintagmi u dvojezičnim tehničkim rječnicima ne razlikuju kolokacije u općem jeziku i kolokacije u odabranim stručnim rječnicima tehničkih jezika, već se pri analizi kolokacija koriste Hausmannovom podjelom (Hausmann 1989. prema Stojić i Murica (2010: 116)) na glagol + imenica (baza), pridjev + imenica (baza), imenica (baza) + glagol, imenica + imenica (baza), prilog + pridjev (baza), prilog + glagol (baza). Druga općeprihvaćena podjela kolokacija jest Bensonova (1985.), a temelji se na nosivoj riječi u kolokacijskoj svezi. Primjenom njegove klasifikacije kolokacija u hrvatskome jeziku dobivaju se četiri osnovne strukture koje navode i Luzer i Tominac Coslovich (2016.) prema Stojić i Murica (2010: 117):

1. imenička kolokacija, npr. *oštra zima, prstohvat soli*
2. glagolska kolokacija, npr. *srce kuca, pucketati prstima*
3. pridjevska kolokacija, npr. *neizlječivo bolestan, smrtno ranjen*
4. priložna kolokacija, npr. *potpuno nebitno, sasvim dovoljno*.

Borucinsky i Kegalj (2015.) koje proučavaju kolokacije u engleskom pomorske struke također ne razlikuju kolokacije u općem jeziku od kolokacija u jezik struke već citiraju Henriksen (2013: 29):

> „Collocations are frequently recurring two-to-three word syntagmatic units which can include both lexical and grammatical words, e.g., verb + noun (*pay tribute*), adjective +

[98] 'donijeti zakon'; 'kupiti osiguranje'

noun (*hot spice*), preposition + noun (*on guard*) and adjective + preposition (*immune to*).”[99]

Hocenski-Dreiseidl i Marušić (2010.) analiziraju kolokacije leksema *Geld* u općem i poslovnom njemačkom jeziku, a pri definiranju kolokacija citiraju rječničke izvore prema kojima su kolokacije obvezatna ili uobičajena sveza riječi koja nije određena gramatikom (Anić 2003: 591), odnos nekog pojma prema njegovoj okolini (Klaić 1978: 707) i način na koji se neke riječi često upotrebljavaju ili određena kombinacija riječi koja se upotrebljava na taj način (LDOCE, 2000: 254). Novina kod Hocenski-Dreiseidl i Marušić (2010: 284) jest da kolokacije nazivaju komunikacijske kolokacije jer smatraju da je primarna funkcija jezika komunikacijska te da je usmena i pismena komunikacija nezamisliva bez poznavanja kolokacija, ali ne objašnjavaju dalje svoj izbor. Štefić i dr. (2010: 176) kolokacije definiraju kao riječi ili nazive koji se često i predvidivo zajedno pojavljuju u sintagmatskom nizu i tako mijenjaju značenja pojedinih riječi ili pojmova kad se prevode odvojeno. Pavičić Takač i Miščin (2013: 236) analizirajući razinu kolokacijske kompetencije neizvornih korisnika engleskoga jezika medicine radi rasvjetljavanja aspekata glagolskih kolokacija koji zahtijevaju poseban pristup pri poučavanju jezika medicine, koriste se Firthovom definicijom prema kojoj pojam kolokacija dolazi od latinskog (*com* zajedno + *locare* smjestiti) i odnosi se na višerječne sveze koje se supojavljuju na sintagmatskoj razini. Radek i Pešut (2016: 371) definiraju kolokacije kao supojavljivanje riječi koje se kombiniraju kako bi zvučale prirodno u pisanome i govornome obliku. Načini njihova povezivanja u pojmovne cjeline specifični su za svaki jezik iako se jezici dijelom i poklapaju. Nadalje citiraju Irsulu Peñu (Irsula Peña, 1994: 50 prema Radek i Pešut, 2016: 371), koji kolokacije definira kao smislene, gramatički besprijekorne, za pojedine jezike tipične, relevantne, specifične, uvriježene, čvrste sveze koje se mogu reproducirati, a označavaju tipične sadržaje, objekte i pojave u izvanjezičnoj stvarnosti. Prema Radek i Pešut (2016: 372) dvočlane kolokacije često su nazivi s prozirnim ili neprozirnim značenjima, a višečlane leksičke jedinice mogu imati frazeološka (iznimno i paremiološka) svojstva.

[99] „Kolokacije su sintagmatske jedinice koje se često ponavljaju, a koje se sastoje od dvije do tri riječi koje mogu biti i leksičke i gramatičke riječi, npr. glagol + imenica (*odati počast*), pridjev + imenica (*ljuti začin*), prijedlog + imenica (*na straži, na oprezu*) i pridjev + prijedlog (*imun na*).” (Henriksen 2013: 29 prema Borucinsky i Kegalj 2015: 39)

Zajedničko je svim autorima koji proučavaju kolokacije u jeziku struke da se uglavnom usredotočuju na probleme koje neizvorni govornici imaju s kolokacijama te ističu važnost usvajanja kolokacija kao neizostavnog dijela komunikacijske kompetencije u jeziku struke.

Iako neki autori smatraju da postoje razlike između kolokacija u jeziku struke i kolokacija u općem jeziku, osnovna su im obilježja zajednička. Kolokacija u jeziku struke ima proširivu binarnu strukturu, što znači da je osnovna struktura binarna, ali se može proširiti i prijedlozima, članovima (u engleskome jeziku) bez kojih kolokacija na strukturnoj razini nije točna. U općem jeziku mogu se spojiti dvije binarne kolokacije, kao npr. *pjevati pjesmu* i *ljubavna pjesma*, kako bi nastala trodijelna kolokacija *pjevati ljubavnu pjesmu*. U jeziku struke također se mogu spojiti dvije binarne kolokacije kao npr. *državni proračun* i *prihvatiti proračun* pri čemu nastaje trodijelna kolokacija *prihvatiti državni proračun.*

Binarna struktura kolokacija praktična je za opću leksikografiju i za stručnu leksikografiju usmjerenu na neizvorne govornike. Budući da se kolokacije često, ovisno o kolokaciji u polaznom jeziku, razlikuju od jezika do jezika te ih se prevodi kao cjelinu, a ne sastavnicu po sastavnicu, potrebno ih je navoditi u rječniku. Ako želimo prevesti *academic qualifications* na hrvatski jezik i prevodimo svezu riječ po riječ dobit ćemo svezu 'akademske kvalifikacije', dok je primjerenije 'akademski stupanj' ili 'školska sprema' za što smo našli potvrdu u rječnicima i korpusu dok za 'akademske kvalifikacije' nismo. Značenje kolokacija u općem jeziku i jeziku struke je transparentno i ne predstavlja veći problem prilikom dekodiranja teksta na stranom jeziku. Kolokacije su problem neizvornim govornicima pri kodiranju na stranome jeziku te je kolokacije stoga potrebno u rječnicima navoditi pod nosivom riječju jer se kolokacija gradi na temelju značenja odabrane nosive riječi te nosiva riječ određuje kolokat koji često ima ili neprozirno značenje za neizvornog govornika i/ili je kolokat u J2 drugačiji od kolokata u J1.

Kao polaznu osnovu razlike između nosive riječi u kolokaciji u općem jeziku i nosive riječi u kolokaciji u jeziku struke uzimamo da je nosiva riječ u imenskoj kolokaciji u općem jeziku imenica, dok u jeziku struke može, ali ne mora biti i naziv, koji je uglavnom po vrsti riječi imenica. Potrebno je naglasiti da granicu između imenice i naziva nije moguće uvijek strogo odijeliti te navedenu granicu u potpunosti jednoznačno definirati. Odnos kolokacija općeg jezika i jezika struke složen je u poslovnome engleskom jeziku zbog isprepletenosti poslovnog jezika i općeg jezika jer, kao što je objašnjeno u potpoglavlju 2.5.2., kad promatramo leksik poslovnog engleskog jezika, moramo ga promatrati na kontinuumu povezanosti s leksikom općeg jezika jer se ta dva leksička skupa ne mogu u potpunosti odvojiti. Specifičnost poslovnog

jezika jest da je bliži općem jeziku nego što je to možda slučaj s nekim drugim jezicima struke (Pickett 1986: 1) te granicu između kolokacija u općem jeziku i kolokacija u poslovnom određuje kontekst upotrebe i kolokat iako ta granica nije uvijek u potpunosti stroga i jasna.

Primjeri prikazani u potpoglavlju 3.1.1. upućuju na razlike između kolokata u poslovnom jeziku i kolokata u općem jeziku, iako se na primjerima koji slijede vidi isprepletenost općeg i poslovnog jezika. U OBED-u (2005.), kad se *budget* 'budžet, proračun' upotrebljava u poslovnom jeziku, kao sveze mogu se javiti *departmental budget* 'proračun odjela', *federal/government budget* 'savezni/državni proračun/budžet', *a balanced budget* 'uravnotežen proračun/budžet' ili *an austere budget* 'strog proračun/budžet'. S druge strane, višerječna sveza *a tight budget* 'organičen budžet' može pripadati i općem jeziku i poslovnom jeziku ovisno o kontekstu. U rečenici *Someone had furnished the place on a tight budget*[100] (COED: budget, pristupljeno 9. prosinca 2019.) sveza *tight budget* pripada općem jeziku. U rečenici *Tight monetary policy [...] and fiscal austerity (tight budgets) were used to bring down the hyperinflation.*[101], koja je preuzeta iz korpusa poslovnog engleskog izrađenog za potrebe istraživanja, *tight budget* pripada poslovnom jeziku.

2.6. Kolokacije na razmeđu triju teorija

Obrada imeničkih kolokacija u ovom radu temelji se na trima pristupima: frazeološkom, leksikografskom i glotodidaktičkom, a proučavane su kolokacije sa strukturom imenica kao nosiva riječ i glagol, pridjev i imenica (u funkciji pridjeva) kao kolokat, npr. *to reduce liabilities, price drops, huge bonus, unexpected bonus, luxury brand*[102]. Prikaz triju navedenih pristupa pokazao je da se različite tradicije nadopunjuju i nadograđuju.

U frazeološkim teorijama koje su prikazane u poglavlju 2.2. višerječne sveze svrstavaju se na kontinuum od najprozirnijih sveza, koje se nazivaju slobodne sveze, preko poluprozirnih, tj. kolokacija, do u potpunosti neprozirnih sveza, tj. frazema odnosno idioma (u anglističkoj literaturi). Iako se slobodne sveze smatraju slobodnima, sloboda je relativna i arbitrarna s obzirom na to da sintagmatski i paradigmatski odnosi određuju moguće sveze. Naime, broj je mogućih leksičkih sveza u nekom jeziku neograničen i možemo *čitati knjigu/časopis/strip/,*

---

[100] 'Netko je opremio stan s ograničenim budžetom.' (COED: budget, pristupljeno 9. prosinca 2019.)

[101] 'Restriktivna monetarna politika […] i fiskalna štednja (ograničeni proračuni) korištene su za smanjenje hiperinflacije'.

[102] 'smanjiti obaveze'; 'cijena pada'; 'veliki bonus'; 'neočekivani bonus'; 'luksuzna marka','luksuzni brend'

roman itd., pa među sastavnicama tih rečenica ne postoji uzajamno očekivanje i čine dio tisuća sveza na koje možemo naići u svakodnevnoj komunikacija. Ograničenja kombiniranja sastavnica u slobodnim svezama postavljaju gramatička pravila jezika, ali i logika i zdravi razum, kao što je već rečeno. Na drugom kraju kontinuuma višerječnih sveza nalaze se idiomi koji imaju sintaktička i semantička ograničenja. Dok se u slobodnoj svezi *čitati knjigu* sastavnica knjiga može zamijeniti drugom sastavnicom čija je glavna semantička odrednica nešto što sadržava tekst, u frazemu *ne suditi knjigu po koricama* sastavnicu *knjiga* ne možemo zamijeniti na paradigmatskoj razini s niti jednom drugom riječju, a da zadržimo značenje koje frazem ima kao cjelina. Frazemi su stabilni i semantički neodvojivi kao npr. *take the bull by the horns* 'hrabro, odlučno rješavati problem', 'uhvatiti se u koštac s kim/čim'.

Između dviju krajnosti slobode odabira sastavnica i stabilnosti leksičkih elemenata sastavnica, nalaze se višerječne sveze, koje se u hrvatskoj frazeologiji promatraju unutar uže frazeologije i nazivaju frazemi, dok se u anglosaksonskoj literaturi proučavaju unutar frazeologije, ali i kao podpodručje leksikologije koja proučava višerječne jedinice (eng. *multi-word units*) ili višerječne sveze radi nalaženja najboljih rješenja za uvrštavanje tih sveza u leksikografske priručnike.

Kolokacije su djelomično slobodne višerječne sveze koje ne nastaju u potpunosti spontano u govornom procesu, kao slobodne sveze, već ih govornik priziva iz memorije, ali im struktura nije stroga kao kod frazema. Iako kolokacije karakterizira cjelovitost i čvrsta struktura unutar kolokacija moguća je zamjena sastavnica, za razliku od frazema, ali je ograničena te ne postoji potpuna sloboda stvaranja kolokacija.

U prikazanim frazeološkim i leksikološkim teorijama kolokacije se smatraju u osnovi binarnim svezama koje se sastoje od nosive riječi i kolokata. Nosiva riječ nositelj je značenja kolokacije i nju prvi odabire govornik ovisno o poruci koju želi prenijeti, dok je izbor kolokata, iako ovisi također o poruci, ograničen nosivom riječju, pa je npr. *umjetno disanje* 'artificial respiration', a *umjetni zubi* su 'false teeth'.

Nosiva riječ i kolokat su punoznačnice, od kojih se jedna sastavnica tj. nosiva riječ upotrebljava u primarnom značenju, dok se druga sastavnica, tj. kolokat, upotrebljava u frazeološki blokiranom značenju, tj. značenju koje je točno određeno kontekstom upotrebe. Možemo se složiti da je osnovna struktura sastavnica binarna, ali navedeno ne možemo smatrati apsolutnim jer sastavnice kolokacije mogu biti i nepunoznačnice, tj. članovi, prijedlozi itd., a ovisno o jeziku, kao npr. *stay within the budget*, 'ostati unutar proračuna', čime se proširuje osnovna

binarna struktura kolokacije. Bez ovih dodatnih sastavnica, tj. prijedloga *within* i određenog člana *the*, kolokacija nije točna. Analiza kolokacija kao binarne strukture korisna je prije svega iz praktičnog leksikografskog kuta jer olakšava uvrštavanje kolokacija u rječnike i slične priručnike, ali se pri stvaranju rječničke natuknice ne smije zaboraviti uključiti i ostale sastavnice kolokacije.

Nadalje, veza je među sastavnicama kolokacija čvrsta, ali ne može se objasniti zašto se točno određene sastavnice unutar kolokacije privlače te zašto se kolokacije razlikuju od jezika do jezika. Navedeno je problem neizvornim govornicima određenog jezika koji zbog toga, iako kolokacije mogu razumjeti, jer su primarno problem produkcije, a ne recepcije, na stranom jeziku tvore pogrešne kolokacije jer preslikavaju obrasce iz materinskog jezika. Kolokacije su stoga bitne u glotodidaktici jer učenici često zanemaruju i lako previde konstrukcije koje smatraju laganima, dok se veća pažnja često posvećuje idiomatskim svezama, kao primjerice *it's raining cats and dogs*[103] nego kolokacijama. Naime, s jedne strane kod učenika je potrebno osvijestiti postojanje idiomatskih sveza u stranom jeziku, ali je s pragmatičke strane pitanje je je li učenicima korisnije ovladati cijelim nizom frazema ili kolokacijama. Frazemi su prikladni za poučavanje jer su često zabavni, vizualni i lako se ilustriraju primjerima, dok s kolokacijama to nije slučaj. Iskustvo izravnog rada u nastavi pokazalo je da studenti često imaju problema s prevođenjem kolokacija ne samo na strani jezik već i s prevođenjem na materinski jezik i da negativni transfer ne postoji samo u smjeru materinski jezik – strani jezik već i obratno. Iako se kolokacije najčešće smatraju problemom produktivne prirode, problem su i receptivne prirode, što treba uzeti u obzir pri leksikografskom radu.

2.6.1. Kolokacije u jeziku struke i nazivi

Kolokacije i nazivi u jeziku struke razlikuju se po svojim semantičkim obilježjima. Višerječni su nazivi leksikalizirani i kao cjelina se odnose na jedan predmet ili pojam u izvanjezičnoj stvarnosti. Zamjene sastavnica višerječnog naziva nisu moguće jer dolazi do promjene značenja, pa npr. *shift bonus* samo kao cjelina znači ‘bonus za smjenski (noćni) rad’, a *attendance bonus* samo je kao cjelina ‘bonus za (stalnu) prisutnost na radu’. U kolokacijama je nositelj značenja nosiva riječ, a promjene kolokata moguće su bez promjene značenja

[103] ‘pljušti kao iz kabla’

kolokacije kao cjeline, pa *bonus* može biti i *big* i *large*, a *brand* može biti *well-known* i *famous*[104].

Iako se kolokacije i višerječni nazivi razlikuju po svojim semantičkim obilježjima te ih se može jasno teorijski definirati, pitanje je je li navedeno nužno s praktične leksikografske strane. Naime, ako pretpostavimo da su dvojezični rječnici orijentirani neizvornim govornicima određenoga jezika, smatramo da je potrebno sve navedene sveze navoditi unutar rječničke natuknice, što će pobliže biti prikazano u 4. poglavlju.

Mišljenja smo da korisniku pri traženju informacija o višerječnim svezama u nekom jeziku nije bitno znati je li riječ o kolokaciji i višerječnom nazivu jer s korisničke strane granica između tih dviju vrsta sveza nije uvijek jasna. Analiza britanskih jednojezičnih, kako poslovnih tako i općih, rječnika potvrđuje pravilnost tvrdnje jer se unutar polja u koje se svrstavaju kolokacije u rječnicima navode i višerječni nazivi kao u primjerima iz CALD-a:

> **Collocations with bonus**
>
> **annual bonus** *The annual bonus is calculated on the basis of the number of months worked in the factory.*
>
> **cash bonus** *The group with the lowest accident rate was promised a prize, often in the form of a cash bonus at the end of the contest period.*
>
> (Bonus collocation | CALD 2020.)

Strogo analizirajući primjere, sveza *annual bonus* označava godišnju premiju na plaću, godišnji dodatak na plaću, godišnji bonus (EHPR: 35), a *cash bonus* označava dodatak u gotovini (EHPR: 95), dakle, obje sveze označavaju točno određene vrste dodataka na plaću, pa iako su u CALD-u klasificirani kao kolokacije, možemo ih klasificirati kao višerječne nazive jer se kao cjelina odnose na točno određeni bonus u platnome poslovanju.

Stoga ćemo u ovom radu na strukturnoj razni i višerječne sveze *pridjev* + *imenica* i *imenica* (u funkciji pridjeva) + *imenica* zbog navedenih razloga, koji u prvi plan ističu korisnike leksikografskih priručnika, promatrati kao kolokacije, dakle u obzir se uzima praktična razina obrade višerječnih sveza u rječnicima s gledišta korisnika rječnika

[104] ‘robna marka’, ‘brend’; ‘poznat’

3. PRAKTIČNI OKVIR

U praktičnom će okviru prvo biti objašnjeno način odabira leksema koje su predmet ove analize u rječnicima i korpusu. Zatim će se prikazati tipični sadržaj rječničke natuknice koji služi kao referentni opis s kojim se uspoređuju natuknice u analiziranim leksikografskim priručnicima.

Polazni je jezik analize engleski jezik jer su iz udžbenika poslovnoga engleskog jezika izdvojene riječi koje će biti analizirane. Čestotni rječnik poslovnog engleskog jezika ne postoji, te su imenice koje će biti predmet proučavanja odabrane na sljedeći način.

Glotodidaktičkim pristupom ističe se važnost kolokacija za neizvorne govornike, pa je stoga očekivano da će kolokacije biti dio udžbenika, radnih bilježnica i ostalih materijala za učenje stranoga jezika struke. Sastavni su dio udžbenika glosari ili popisi stručnih riječi koje bi studenti trebali usvojiti[105]. Kako je prostor u tiskanim udžbenicima ograničen, uz glosare/popise riječi navedene su samo kratke definicije na engleskom jeziku, dok studenti daljnje informacije mogu tražiti u rječnicima. Iz ukupno devet udžbenika za učenje poslovnoga engleskoga kao stranoga jezika uzeti su glosari i/ili popisi riječi od kojih su neki sastavni dio udžbenika, a neki su dostupni na mrežnim stranicama izdavača kao referentni materijal. U analizu su uključeni udžbenici: *Business Partner*, *Business Result* te *Market Leader*. Riječ je o usporedivim udžbenicima namijenjenima neizvornim govornicima engleskoga jezika koji su na jednoj od triju razina znanja stranoga jezika prema ZEROJ-u. Navedeni udžbenici obrađuju na istim razinama iste ili vrlo slične teme kao primjerice *careers, marketing, logistics, projects, finance*[106], pa se može očekivati i da će obrađivati sličan vokabular.

Iz glosara u devet udžbenika izdvojene su samo imenice te je pobrojeno u koliko je od dostupnih 9 glosara svaka imenica uvrštena. Imenice su poredane po čestoći pojavljivanja i abecedno unutar svake kategorije te je dobivena tablica koja je u punom opsegu navedena u 1. prilogu.

U 5. tablici prikazan je samo dio s najčešćim riječima u glosarima:

Imenice (navedene abecednim redom)	**Broj pojavljivanja**
budget, revenue	8
contract, recruitment, subsidiary, supplier, turnover	7

[105] Predmet analize nisu udžbenici poslovnog engleskog jezika kao stranog jezika struke, te stoga nije analizirano ima li u udžbenicima vježbi koje su namijenjene razvoju kolokacijske kompetencije.
[106] ‘karijere’; ‘marketing’; ‘logistika’; ‘projekti’; ‘financije’.

Imenice (navedene abecednim redom)	Broj pojavljivanja
brand, commission, demand, discount, incentive, investment, loan, profit, promotion, qualification, retailer, skill, strategy, target, trend, workforce	6
agenda, bonus, bureaucracy, cashflow, concept, consensus, consultant, consumer, customer, deadline, development, expertise, facilities, growth, income, innovation, logo, manufacturer, marketing, negotiation, policy, product, productivity, profile, range, retail, salary, share, shareholder, staff, value, warehouse	5
appraisal, asset, benefit, bill, candidate, charity, compensation, corruption, credit, delivery, department, entrepreneur, feedback, finance, flexibility, headquarters, hospitality, investor, invoice, issue, loyalty, outlet, overtime, partner, partnership, performance, perk, procedure, production, proposal, receipt, refund, relocation, sales, sector, security, segment, sponsor, standard, takeover, training, vacancy	4

5. tablica: Najčešće imenice u glosarima u odabranim udžbenicima.

Namjera je bila navedeni popis usporediti s čestotnim rječnikom poslovnoga engleskog jezika, ali kako takav rječnik ne postoji, usmjerili smo se na korpuse poslovnoga engleskog jezika kojih ima nekoliko.

Wolverhampton Business English Corpus korpus je koji je kreirala skupina Computational Linguistics Group na Sveučilištu Wolverhampton u Velikoj Britaniji. Korpus sadržava 10 milijuna riječi te se sastoji uglavnom od pisanih materijala preuzetih s mreže. Pristup korpusu je moguć, ali izlazi iz financijskih okvira autorice ovoga rada. *Cambridge Business English Corpus* (CBEC) korpus je od 200 milijuna riječi koji se sastoji od velikog broja pisanih podataka i zasebnog korpusa *Cambridge and Nottingham Corpus of Business English* (CANBEC). CANBEC, koji je rezultat projekta koji je pokrenulo učilište School of English Studies na Sveučilištu u Nottinghamu, a financirao ga je Cambridge University Press, korpus je govornoga poslovnog engleskog jezika. CBEC i njegov dio CANBEC zajednički tvore dio *Cambridge English Corpus*-a koji nije javno dostupan, već pristup imaju samo autori materijala koje objavljuje Cambridge University Press koji je nositelj licencije (Jaworska 2017: 595–596).

Business English Corpus koji je izradio britanski lingvist na radu u Finskoj Mike Nelson sastoji se od milijun riječi, uključuje primjere britanskog i američkog engleskog te ima jednak udio pisanog i govornog registra. Nelsonov korpus nije dostupan na mreži, ali su dostupni popisi *BEC lemmatised frequency list (Top 100 lemmas)* (Nelson 2000b) i *BEC positive key words (Top 100)* (Nelson 2000c).

BEC positive key words (top 100) popis je koji sadržava 100 riječi koje se javljaju češće u poslovnom engleskom nego u općem engleskom jeziku i koncepcijski je najbliži čestotnomu rječniku u odnosu na sve druge dostupne izvore.

Dva Nelsonova popisa (Nelson 2000b i Nelson 2000c) uspoređena su s popisom dobivenim iz glosara, te su za daljnju analizu uzete sljedeće imenice (podcrtane su one koje su i među 100 pozitivnih riječi), a na početku retka navedeno je u koliko se glosara navedena imenica pojavljuje:

- 8: *budget*, *revenue*
- 7: *contract*, *supplier*, *turnover*
- 6: *brand*, *commission*, *demand*, *discount*, *incentive*, *investment*, *loan*, *profit*, *promotion*, *qualification*, *skill*, *strategy*, *target*, *trend*
- 5: *agenda*, *bonus*, *consultant*, *consumer*, *customer*, *deadline*, *development*, *expertise*, *growth*, *income*, *negotiation*, *policy*, *product*, *productivity*, *retail*, *salary*, *share*, *shareholder*, *staff*, *value*
- 4: *asset*, *credit*, *delivery*, *finance*, *investor*, *invoice*, *performance*, *sales*
- 3: *market*, *service*
- 1: *company*.

Kako bi se utvrdilo postoje li kvalitativne i kvantitativne razlike zastupljenosti kolokacija u stručnim rječnicima poslovnog jezika i općim rječnicima u kojima je hrvatski polazni, a engleski odredišni jezik, analizirane su i prijevodne istovrijednice na hrvatski za 50 odabranih imenica. U analizu su uvrštene iste riječi kako bi se bolje mogli usporediti rezultati kvalitativne i kvantitativne analize.

3.1. Uvod u analizu kolokacija u rječnicima – tri glavna elementa

Zastupljenost kolokacija unutar rječničke natuknice ovisi o nekoliko elemenata od kojih ćemo za ovo istraživanje navesti tri najvažnija, a to su medij, korisnici rječnika i leksikografska tradicija unutar koje se rječnik radi.

Medij na kojem je rječnik objavljen određuje mogući opseg rječnika. Tiskani rječnici ograničeni su brojem stranica, dok su rječnici u digitalnom formatu, bilo na CD-u, na mreži ili

kao aplikacija neograničenoga opsega. Nadalje, zastupljenost kolokacija ovisi i ciljanim korisnicima rječnika, te je očekivano, s obzirom na to da su kolokacije primarno problem produkcije, a manje recepcije, da će kolokacije biti zastupljen(ij)e u rječnicima koji su namijenjeni neizvornim govornicima. Neizvornim govornicima problem je, primjerice, odrediti koji pridjev ulazi u kolokaciju s određenom imenicom, posebice ako su kolokacije različite od jezika do jezika. Neizvornim govornicima kolokacije mogu biti i problem na razini recepcije, te se ne može u potpunosti tvrditi da će izvorni govornik pri prevođenju kolokacija sa stranog jezika na materinski kolokaciju točno prevesti, što su potvrdila neka istraživanja (npr. Duplančić Rogošić i Koren 2017.).

Treći element koji se uzima u obzir pri analizi jesu britanska i američka leksikografska tradicija jer se analiziraju rječnici britanskih i američkih izdavača s obzirom na to da su dostupniji na hrvatskom tržištu od rječnika izdavača drugih područja gdje je engleski materinski jezik. Stoga će biti kratko prikazana britanska i američka leksikografska tradicija.

Osnovna karakteristika britanske leksikografske tradicije jest razvoj rječnika koji su od svojih početaka imali pedagošku ulogu, tj. pisani su kako bi korisnici naučili engleski jezik. U počecima razvoja, korisnici su bili izvorni govornici da bi se s vremenom rječnici uvelike usmjerili na potrebe neizvornih govornika, pa se razvijaju rječnici za učenike (eng. *learners' dictionaries*). Barnbrook i dr. (2013: 22–23) smatraju da su rječnici engleskoga jezika imali pedagošku ulogu još od 17. stoljeća te kao primjer navode puni naziv rječnika Roberta Cawdreya iz 1604. koji glasi:

> *A Table Alphabetical, Containing and Teaching the Understanding of Hard Usual English Words borrowed from the Hebrew, Greek, Latin, or French, etc.*
> *With the interpretation thereof by plaine English words, gathered for the benefit i helpe of Ladies, Gentlewomen, or any other vnskilfull persons.* [107]

Cawdreyjev rječnik prvi je tiskani rječnik engleskoga jezika koji objašnjava riječi jednog jezika prijevodnim istovrijednicama na drugom jeziku. Pedagoška tradicija britanske leksikografije nastavlja se u 17. i 18. stoljeću, kao što je prikazano u potpoglavlju 2.1. Kraj 19. i početak 20. stoljeća obilježio je rad na razvoju novog rječnika engleskoga jezika pod vodstvom Jamesa Murrayja. Navedeni rječnik razvija se unutar smjera koji se može zvati povijesnim jer su u 20

[107] „Abecedna tablica, koja sadržava i poučava teške riječi koje se uobičajeno upotrebljavaju u engleskom, a posuđene su iz hebrejskog, grčkog, latinskog ili francuskog, te su objašnjene jednostavnim engleskim riječima, a skupljene su kao pomoć damama, gospodi ili bilo kojim drugim nevještim osobama.” (Cawdrey, 1604.).

tomova rječnika *Oxford English Dictionary* zabilježene etimološke i semantičke promjene riječi u engleskome jeziku (Hartmann 1992: 151).

Iz jednojezičnih rječnika engleskoga jezika nastalih unutar pedagoške tradicije razvio se *learner's dictionary* ili rječnik za učenike. Za njegov su razvoj posebno zaslužna tri britanska jezikoslovca i nastavnika koja su proučavala engleski jezik i poučavala ga kao strani jezik u Aziji i to: Albert Sidney (A.S.) Hornby, Harold Palmer te Michael West (Cowie 1999: 2). Prema Cowieju (1999: 2), oni su utemeljili primijenjenu lingvistiku[108] jer su se posvetili istraživanjima jezika kako bi poboljšali metode poučavanja i olakšali učenje engleskoga kao stranoga jezika. Posebno su ih zanimale potrebe neizvornih govornika, pa su nadogradili mikrostrukturu rječnika nizom značajki motiviranih potrebama neizvornih govornika koji uče engleski kao strani jezik (Rundell 1998: 316). Osnovne su značajke njihova rada prema Rundellu (1998: 316–317):

- kontrola leksika (eng. *vocabulary control*) prema kojoj se u rječnik ne uvrštavaju rijetke i tehničke riječi, a manje uvrštenih riječi se onda detaljnije obrađuje. Drugi važan element jest definicijski vokabular (eng. *defining vocabulary*), tj. primjena unaprijed definiranoga ograničenog vokabulara te jednostavnih gramatičkih struktura pri definiranju riječi.
- uloga primjera koja je u britanskoj leksikografiji poznata od vremena Johnsona i Murraya i izrade rječnika za izvorne govornike. Hornby i suradnici smatrali su da je potrebno kontinuirano uvrštavanje primjera koji imaju primarno pedagošku upotrebu jer služe kao model prema kojem neizvorni govornici oblikuju svoj izričaj.
- Gramatičke kategorije detaljnije su opisane te sadržavaju više sintaktičkih informacija nego rječnici za izvorne govornike.
- Frazeološke informacije dio su natuknice jer su istraživanja koja su Palmer i Hornby proveli u 30-im godinama 20.stoljeća „otkrila rasprostranjenost gotovih sekvenci u svakodnevnom govoru i pismu".[109] Njihova upotreba pojma kolokacija preširoka je

[108] „Harold Palmer, Michael West and A.S. Hornby …were the founding fathers of applied linguistics." (Cowie 1999: 2).
[109] „revealed the prevalence of ready-made sequences in everyday speech and writing" (Rundell 1998: 318).

iz današnje perspektive jer su pod tim uključili kolokacije, idiome i fraze, tj. sveze riječi iako je njihov doprinos svakako neupitan (Rundell 1998: 318).

Dok početkom 20. stoljeća u Britaniji počinje razvoj novoga rječnika, tj. jednojezičnoga rječnika engleskoga jezika za neizvorne govornike koji žele naučiti jezik, kao odgovor na razvoj u pristupu poučavanju jezika i s obzirom na važnost koju engleski dobiva prvo kao europski, a s vremenom i kao svjetski jezik (Barnbrook i dr. 2013: 23), s druge strane Atlantskog oceana razvija se nešto drugačija leksikografska tradicija.

Američki pristup izradi rječnika jest enciklopedijski jer se smatra da je linija koja razdvaja naše znanje o svijetu i naše znanje o riječima kojima se koristimo kako bismo ga opisali vrlo tanka, pa se minimalizira razlikovanje između enciklopedijskog i jezičnog rječnika (Hartmann 1992: 152). Prvi su rječnici u Ameriku došli iz Britanije, da bi poslije Američke revolucije krajem 18. stoljeća, koja je primarno bila politička, uslijedila i revolucija za kulturnom neovisnošću koja se odrazila i na leksikografiju (Algeo 1995: 206).

Najveći američki leksikograf toga razdoblja bio je Noah Webster koji je 1828. objavio jednojezični rječnik *An American Dictionary of the English Language* koji je sadržavao ukupno 70 000 riječi od kojih je 12 000 riječi i između 30 000 i 40 000 definicija bilo potpuno novo jer nisu nikada prije objavljeni ni u jednom rječniku. Websterov rječnik bio je baziran na ideji da upotreba riječi proizlazi iz govornog jezika, a ne pisanoga kao kod britanskih leksikografa (An American Dictionary of the English Language | dictionary by Webster, 2020; pristupljeno 30. lipnja 2020.). U rječnik je uveo američke riječi kao npr. *skunk* ‘tvor’ i *squash* ‘tikva’ kojih nije bilo u britanskim rječnicima. Webster je smatrao britanski pravopis prekompliciranim, pa je u rječnik uveo novi pravopis koji danas nazivamo američkim i koji je s vremenom prihvaćen. Umjesto *colour* uvodi *color*, umjesto *waggon* uvodi *wagon*, te *center* umjesto *centre*[110] (Webster's Dictionary 1828, n.d.; pristupljeno 30. lipnja 2020.). Webster je također u rječnik uključio i riječi koje nisu pripadale isključivo književnosti, već i tehničke, tj. stručne nazive iz umjetnosti i znanosti. Drugi američki leksikograf Joseph Emerson Worcester objavio je 1846. rječnik *A Universal and Critical Dictionary of the English Language* u koji je unio mnogo neologizama toga razdoblja (Read 2016.). Do kraja 19. stoljeća Worcesterov se rječnik prestao tiskati zbog poduzetnijih promotivnih aktivnosti i uređivačke politike izdavača Websterovih

[110] *colour* i *color* ‘boja’, *waggon* i *wagon* ‘teretna kola’; *centre* i *center* ‘središte’.

rječnika (Joseph Emerson Worcester | American lexicographer. 2019; pristupljeno 15. travnja 2020.).

Naime, sredinom 19. stoljeća započinje tzv. „rat rječnika" između Websterovih i Worcesterovih pristaša, što je u stvari bio sukob između nakladnika koji su željeli ući na tržište osnovnih škola. Webster je već stekao ugled kao reformator pravopisa i prvak američkih inovacija[111], dok je Worcester slijedio tradiciju. U tom razdoblju Websterov je rječnik izdavala nakladnička kuća čiji su agenti agresivno promovirali rječnik te su uredbom državnog zakonodavnog tijela osiguravali da se Websterov rječnik nađe u svakoj školi u državi. Obitelji Merriam, koja je 1843. otkupila prava na Websterov rječnik, 1846. objavila je *the unabridged*, neskraćeni rječnik u kojima je etimološke informacije dao njemački lingvist Karl August Friedrich Mahn.

Treći rječnik objavljen u drugoj polovici 19. stoljeća bio je *The Century Dictionary,* koji je uredio William Dwight Whitney te je sadržavao dosta enciklopedijskih informacija. Isaac Kauffman Funk 1893. objavio je *A Standard Dictionary of the English Language* u kojem je glavna inovacija bilo navođenje definicija po njihovoj važnosti, a ne povijesnom redoslijedu. Edward L. Thorndike je 30-ih godina 20. stoljeća objavio niz rječnika za školu (*Beginning, Junior, and Senior*) koji su za cilj imali potaknuti učenike, izvorne govornike američkog engleskog da uče o riječima, a 40-ih godina 20. stoljeća Clarence L. Barnhart prenio je taj model na rječnike za studente objavivši *The American College Dictionary* (Read 2016). Tijekom 20. stoljeća razvili su i Thorndike-Barnhartovi školski rječnici, koji su se upotrebljavali diljem Sjedinjenih Država, a koji su bili namijenjeni učenicima u školama (TBD 2015).

Na primjeru natuknice iz Merriam-Websterova rječnika na 9. slici prikazana je struktura natuknice u američkim rječnicima. Natuknica se sastoji od riječi, slogova, izgovora, vrste riječi, izvora (etimološke informacije), značenja, godine kad je zabilježena prva uporaba na engleskom te ilustracije[112]. Analiza odabranih rječnika pokazat će da su američki rječnici do danas uvelike zadržali ovu strukturu.

---

[111] „reformer of spelling and a champion of American innovations" (Read 2016.)

[112] *spelling, syllables, pronunciation, part of speech, source, meanings, dates of earliest recorded use in English, illustration* (Read 2016.)

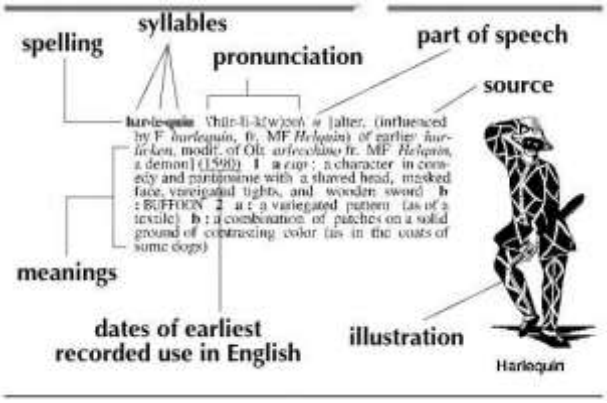

9. slika: Natuknica riječi harlequin 'harlekin' iz 9. izdanja rječnika Merriam-Webster's Collegiate Dictionary (Read 2016).

Iako se britanski utjecaj na američku leksikografiju od sredine 19. stoljeća smanjio, dvije su leksikografije i dalje bile povezane. Naime, britanski utjecaj na američku leksikografiju počeo je pratiti i paralelan američki utjecaj na nekadašnju domovinu (Algeo 1995: 206). Međusobni utjecaj uvelike je bio uvjetovan ekonomskim tj. poslovnim razlozima jer su britanski izdavači bili vlasnici i američkih izdavačkih kuća. Izdavačka kuća Collins bila je vlasnik američkog izdavača Word koji je tiskao rječnike *Webster's New World dictionaries*, te je Collins 70-ih godina 20. stoljeća izdao *Concise Dictionary* oblikovan prema američkom *concise*, sažetom ili jezgrovitom rječniku, a *The Merriam Webster's Collegiate Dictionary* utjecao je na izradu *The Longman Dictionary* (Ilson 1986: 52). Međutim, usprkos dugoj povijesti međusobne povezanosti britanskih i američkih rječnika i dalje postoje snažne nacionalne preferencije pri izradi rječnika s obiju strana Atlantika.

Iz kratkog prikaza povijesti američke leksikografije, vidljivo je da su rječnici u Sjedinjenim Državama često bili pisani za učenike i studente. Razlika u odnosu na britanske rječnike jest što su ti učenici i studenti bili izvorni govornici engleskoga jezika kojima je trebalo pomoći razumjeti tekst napisan na njihovu materinskom jeziku. Američka je leksikografija dakle bila usmjerena na rječnike za izvorne govornike engleskoga jezika kojima u rječniku nisu bile potrebne u rječniku sve informacije koje se nalaze u rječnicima za učenike, a koji su se s vremenom razvili unutar britanske leksikografije. Američku leksikografiju karakterizira također i velik broj enciklopedijskih elemenata, što će biti ilustrirano primjerima u sljedećim poglavljima.

Američki jednojezični rječnici primarno su orijentirani na izvorne govornike engleskoga jezika, dok su britanski jednojezični rječnici primarno orijentirani na neizvorne govornike engleskoga jezika.

3.1.1. Kolokacije u stručnim rječnicima

Prije analize kolokacija u rječnicima, kratko će se navesti uobičajeni dijelovi rječničke natuknice. Natuknica se definira kao „osnovna rječnička jedinica koja je grafički obilježena, koja ima u rječniku početni položaj i koja je predmet leksikografskoga opisa. U jezikoslovnoj se literaturi često umjesto naziva natuknica upotrebljava naziv lema" (Tafra 2012: 111). Kako se natuknica najčešće nalazi s lijeve strane rječnika, natuknički niz naziva se i *lijeva strana rječnika*. Obrada natuknice nalazi se desno od natuknice, te se taj dio naziva *desna strana rječnika*. U daljnjoj će se analizi primjenjivati navedeni nazivi. Struktura rječničke natuknice sastoji se od natuknice, tj. riječi koja se objašnjava, informacija o izgovoru, oznake vrste riječi kojoj natuknica pripada kao osnovna gramatička informacija o natuknici, te definicije, tj. objašnjenja natuknice u jednojezičnom rječniku ili prijevoda na stranom jeziku u dvojezičnom rječniku ili stranim jezicima u višejezičnom rječniku. Ako riječ ima više značenja, svako od njih najčešće je označeno brojem 1, 2, 3 itd. Ovisno o tipu rječnika i formatu, natuknica može sadržavati i primjere koji pomažu boljem razumijevanju značenja riječi unutar određenoga konteksta, etimološke informacije, tj. informacije o porijeklu riječi, izvedenice, napomene o uporabi, informacije o sklonidbi i/ili konjugaciji, sinonime, antonime, sintagmatske sveze, kolokacije, te uputnice tj. kratice koje upućuju korisnika na vezu između dviju natuknica.

U sljedećim potpoglavljima bit će prikazana kvalitativna i kvantitativna analiza kolokacija u rječnicima ovim redoslijedom:

- stručni jednojezični američki i britanski rječnici
- stručni dvojezični englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski rječnici
- opći jednojezični američki i britanski rječnici
- opći dvojezični englesko-hrvatski i hrvatsko-engleski rječnici.

U analizu je uključeno 50 engleskih imenica koje se navode abecednim redom s prijevodima na hrvatski u zagradama:

1. *agenda* (dnevni red; prioriteti)
2. *asset* (imovina; sredstvo; aktiva)
3. *bonus* (bonus, dodatak, premija, nagrada)
4. *brand* (marka, trgovački znak, brend)
5. *budget* (budžet, proračun)
6. *commission* (provizija, pristojba; komisija)
7. *company* (poduzeće, tvrtka, društvo, kompanija)
8. *consultant* (konzultant, savjetnik)
9. *consumer* (potrošač, kupac)
10. *contract* (ugovor)
11. *credit* (kredit)
12. *customer* (kupac, potrošač)
13. *deadline* (rok)
14. *delivery* (doprema, dostava, isporuka)
15. *demand* (potražnja)
16. *development* (razvoj)
17. *discount* (diskont, popust, rabat)
18. *expertise* (ekspertiza, stručnost)
19. *finance* (novac, financije)
20. *growth* (rast)
21. *incentive* (poticaj, stimulans)
22. *income* (dohodak; dobit; prihod)
23. *investment* (investicija, ulaganje)
24. *investor* (ulagač, investitor)
25. *invoice* (faktura, račun)
26. *loan* (zajam, kredit)
27. *market* (tržište, trgovina; burza)
28. *negotiation* (pregovori)
29. *performance* (uspješnost, rezultat, performansa)
30. *policy* (politika)
31. *product* (proizvod)
32. *productivity* (produktivnost, proizvodnost)
33. *profit* (dobit, profit)
34. *promotion* (promocija, promidžba)
35. *qualification* (kvalifikacija)
36. *retail* (trgovina na malo, maloprodaja)
37. *revenue* (prihod)
38. *salary* (plaća)
39. *sales* (prodaja)
40. *service* (servis; usluga)
41. *share* (dionica; udio)
42. *shareholder* (dioničar)
43. *skill* (vještina)
44. *staff* (osoblje, službenici, zaposlenici, namještenici, radnici)
45. *strategy* (strategija)
46. *supplier* (dobavljač)
47. *target* (cilj)
48. *trend* (trend)
49. *turnover* (obrtaj, promet)
50. *value* (vrijednost)

3.1.1.1. Kolokacije u stručnim jednojezičnim englesko-engleskim rječnicima

U ovom se potpoglavlju donosi prikaz nekoliko jednojezičnih engleskih rječnika ekonomske struke. Prvo su prikazani američki jednojezični (navedeni pod rednim brojevima 1. i 2.), a zatim britanski jednojezični rječnici (navedeni pod rednim brojevima 3. – 6.).

1. NTC-ov *American Business Terms Dictionary* (ABTD)
2. Barron's Educational Series *Dictionary of Business Terms, Third Edition* (DBT)
3. Collinov *Dictionary of Business, Fourth Edition* (DB)
4. *Oxford Business English Dictionary for Learners of English* (OBED)
5. *Cambridge Dictionary* online (CD)
6. *Longman Dictionary of Contemporary English* online (LDOCE)

Za svaki se rječnik navodi nekoliko primjera natuknica kako bi se prikazala rječnička mikrostruktura.

3.1.1.1.1. *NTC's American Business Terms Dictionary* (ABTD)

Rječnik *American Business Terms Dictionary* (*Rječnik američkih poslovnih naziva*) ili ABTD uključuje 4000 osnovnih riječi i višerječnih sveza koje se upotrebljavaju u poslovnoj komunikaciji u Sjedinjenim Državama. U predgovoru se navodi da su za rječnik odabrane najosnovnije i najkorisnije riječi iz računovodstva, bankarstva, ekonomije, financija, upravljanja ljudskim resursima, međunarodne trgovine, prava, menadžmenta, marketinga, proizvodnje itd., te da je rječnik namijenjen poslovnim ljudima i studentima (ABTD: iii).

Od 50 analiziranih imenica, ukupno 14 (*deadline*, *development*, *expertise*, *growth*, *incentive*, *income*, *loan*, *negotiation*, *performance*, *product*, *qualification*, *sales*, *supplier*, *target*) nije navedeno u rječniku.

Slijedi nekoliko primjera natuknica, a zatim i osnovni opis natuknice:

> **budget** a statement of anticipated results expressed in numerical terms. (A *budget* may be stated in dollars, in numbers of items, in numbers of machine hours, in numbers of people, or any other quantitative terms.) *A budget may show cash flow (the cash budget), it may show projected expenditures (the expense budget), or it may refer to anticipated capital outlays (capital expenditures budget).*
>
> (ABTD: 38)

discount 1. an allowance given for the settlement of a debt before it is due. *Our normal trade discount is 10 percent if the invoice is paid within five working days.* 2. the excess of par or face value of a security over the amount paid or received for it. *The discount on the bond was $100.* 3. the commission deducted by a broker for selling an issue of securities. *The broker's discount on that issue is 10 percent.* 4. a reduction of a principal amount. *Although the invoice price on that automobile is $12,500, we will be able to grant a discount of $1,500.*

(ABTD: 95)

promotion 1. all those activities that supplement personal selling and advertising. *Displays, trade shows, exhibits, and demonstrations are examples of promotion.* 2. an advancement to a position of greater responsibility. *A promotion usually brings with it increased compensation.*

(ABTD: 246)

salary the fixed compensation paid to an employee weekly, monthly, etc. *Unlike wages, salary does not depend directly upon the number of hours worked.*

(ABTD: 269)

skill the ability to use one's knowledge or proficiency in devising an efficient method of accomplishing a given objective. *A skill may be mental or manual.*

(ABTD: 281)

Navedeni primjeri pokazuju da se desna strana rječnika sastoji od objašnjenja na engleskom jeziku i primjera upotrebe koji je istaknut kosim slovima. Značenja su odvojena brojevima, kao što je vidljivo u natuknicama *discount* ili *promotion*. Autori su u neke natuknice uvrstili i objašnjenja naziva, kao u primjeru imenice *budget*.

Ni u jednoj natuknici, od uvrštenih 36, ne navode se kolokacije. Iz primjera i opisa natuknica može se zaključiti da je rječnik namijenjen korisnicima s vrlo dobrim i odličnim znanjem engleskoga jezika kojima je potrebno razumjeti značenje određene imenice.

3.1.1.1.2. *Dictionary of Business Terms* (DBT)

Rječnik *Dictionary of Business Terms* u izdanju Barron's Educational Series sadržava 7000 naziva koji se odnose na računovodstvo, ekonomiju, menadžment, marketing, oglašavanje, financije itd. Definicije su kratke kako bi se mogle pročitati brzo i kako bi se naziv mogao shvatiti u nekoliko sekundi (DBT: vi).

Od analiziranih 50, u ovom rječniku nema sljedećih 9 imenica: *agenda*, *expertise*, *finance*, *growth*, *incentive*, *qualification*, *sales*, *skill* i *target*. U nastavku se donose primjeri natuknica iz DBT-ja:

> **BUDGET** estimate of revenue and expenditure for a specified period. Of the many kinds of budgets, a CASH BUDGET shows cash flow, an *expense budget* shows projected expenditures, and a CAPITAL BUDGET shows anticipated capital outlays. The term refers to a preliminary financial plan. In a *balanced* budget, revenues equal expenditures.
>
> (DBT: 72)

> **DISCOUNT**
> 1. difference between a bond's current market price and its FACE VALUE.
> 2. manner of selling securities such as Treasury bills, which are issued at less than face value and are redeemed at face value.
> 3. relationship between two currencies. The Canadian dollar may sell at a *discount* to the U.S. dollar, for example.
> 4. to apply all available news about a company in evaluating its current stock price, for instance, taking into account the introduction of an exciting new product.
> 5. method whereby INTEREST on a bank loan or note is deducted in advance.
> 6. reduction in the selling price of merchandise.
> 7. percentage off the INVOICE price in exchange for quick payment.
>
> (DBT: 191)

> **INCOME** economic benefit; money or value received. *See also* GROSS INCOME; NET INCOME; TAXABLE INCOME.
>
> (DBT: 326)

> **LOAN** transaction wherein an owner of property, called the lender, allows another party, the borrower, to use the property. The borrower customarily promises to return the property after a specified period with payment for its use, called INTEREST. The documentation of the promise is called a PROMISSORY NOTE when the property is cash.
>
> (DBT: 392)

> **PROMOTION**
> 1. job advance, with higher level of pay and responsibility.
> 2. selling techniques, including advertising, printing, and salesperson commissions.
>
> (DBT: 544)

> **SALARY** regular compensation received by an employee as a condition of employment. Salaries are composed of basic wage and performance-based pay and indirect fringe benefit compensation, usually computed on an annual basis.
>
> (DBT: 605)

Na primjerima natuknica vidljivo je da lijeva strana uključuje samo imenicu, dok desna uključuje osnovno objašnjenje imenice. U nekim natuknicama korisnike se unutar definicije upućuje na drugu natuknicu kako bi bolje shvatili imenicu koji su izvorno pretraživali. Na primjer, u definiciji imenice *loan* 'zajam', korisnik je upućen na natuknicu *interest* 'kamata', tj. na imenicu značenjski usko povezanu sa zajmom. Primjeri unutar natuknice istaknuti su kosim slovima. U nekim natuknicama navedena su i dodatna objašnjenja kojima se objašnjava upotreba imenice ili definicija, kao npr. u natuknici *budget*. U natuknici se ne navodi vrsta riječi, izgovor ili gramatičke informacije koje bi bile korisne neizvornim govornicima jer je rječnik pisan za izvorne govornike američkoga engleskog. Kolokacije se ni u ovom rječniku ne navode kao dio natuknice.

U rječniku se neki nazivi objašnjavaju s pomoću grafova, kao npr. u natuknici *Laffer curve*:

> LAFFER CURVE, named for U.S. economist Arthur Laffer, that relates marginal tax rates to total tax revenue. At first, increases in the marginal tax rate raise total tax revenue, but eventually, a tax rate is reached beyond which total tax revenues decrease.

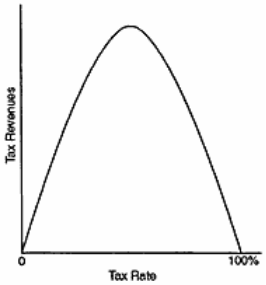

Figure 5: Laffer Curve (DBT: 371)

s pomoću formula, kao npr. u sljedećem primjeru:

> INTERNAL RATE OF RETURN (IRR) true annual rate of earnings on an investment. It equates the value of cash returns with cash invested; considers the application of compound interest factors; and requires a trial-and-error method for solution. The formula is:
>
> $$\sum_{t=1}^{n} \frac{\text{periodic } \textit{cash flow}}{(1+i)^t} = \text{Investment amount}$$
>
> where i is the internal rate of return, t is each time interval, n the total number of time intervals, and Ñ is summation.
>
> (DBT: 349)

te s pomoću dijagrama, kao u primjeru koji slijedi:

> MARKETING DIRECTOR head of all marketing functions within the structure of an advertiser's company, including advertising, sales promotion, research, and all other marketing elements.

(DBT: 412)

Grafovi, formule i dijagrami ilustriraju značenja riječi, te je vidljivo da su rječnici namijenjeni osobama s dobrim poznavanjem ne samo engleskoga jezika, već i ekonomije i poslovanja.

3.1.1.1.3. *Dictionary of Business* (DB)

Četvrto izdanje *Dictionary of Business* (DB) Petera Collina sadržava 12 000 osnovnih riječi iz niza područja ekonomije i poslovanja od rada na burzi do međunarodnih sajmova, a uključuje riječi iz britanskog i američkog engleskog te je namijenjen svima koji trebaju provjeriti značenje ili izgovor poslovnog naziva, ali posebno onima kojima je engleski strani jezik (DB: preface), pa je idealan za učenike i studente (DB: naslovnica) čime je jasno određeno tko su ciljani korisnici ovog rječnika.

Lijeva strana sadržava natuknicu, informacije o izgovoru te vrsti riječi kojoj natuknica pripada. Osim imenica u ovom se rječniku navode i glagoli te pridjevi. Desna strana sadržava jednostavno objašnjenje na engleskom jeziku, te primjer(e) uporabe riječi u kontekstu. Budući da je engleski jezik svjetski jezik poslovanja, uvršteni su primjeri upotrebe iz različitih međunarodnih izvora kao npr. *Financial Times*, *Guardian*, *Marketing*, *Marketing Week*, *Management Today*, *Personnel Today* itd. Različita značenja označena su brojevima kao pod natuknicom *promotion.* Označene su riječi koje se smatraju neformalnima, kao npr. „admin, noun 1. the work of administration, especially paperwork (informal); 2. administration staff or the administration department.” (DB: 8).

Navedeni su nadalje primjeri nepravilnih množina ili množina koje neizvornom govorniku mogu biti nepoznate ili nerazumljive, kao npr. *salary, salaries,* koje su uvedene s napomenom NOTE tj. bilješka.

U rječniku se pod bilješkom svrstavaju i druge dodatne informacije, kao npr.:

- antonimi, npr.

- **above-the-line advertising** *noun* (NOTE: as opposed to direct marketing) (DB: 1)

- gramatičke informacije:
  - prijedlozi: **accompany** *verb* [...][113] (NOTE: accompanied **by** something) (DB: 3); **accountable** *adjective* [...] (NOTE: You are accountable **to** someone **for** something.) (DB: 4)
  - nepostojanje množine: **admin** *noun* [...] (NOTE: no plural; as a group of people it can have a plural verb) (DB: 3)
  - nepravilna množina: **analysis** *noun* [...] (NOTE: The plural is analyses.) (DB: 15)
  - upotreba samo u množini: **core workers** *plural noun* [...] workers who are in full-time employment [...] (DB: 89)
  - izvedeni oblici: **admit** *verb* [...] (NOTE: admitting – admitted) (DB: 8)
  - specifičnosti upotrebe: **afford** *verb* [...] (NOTE: Only used after can, cannot, could, could not, able to) (DB: 11)
- razlike između britanskoga engleskog i američkoga engleskog, kao npr.
  - u različitim imenicama: **accountancy** [...] (NOTE: The US term is accounting in this meaning.) (DB: 4); **administered price** US [...] (NOTE: The UK term is resale price maintenance.) (DB: 8)
  - razlike u slovkanju između dviju varijanti: **a.m.** adverb (NOTE: The US spelling is A.M.) (DB: 14)
- enciklopedijske informacije:
  - **acre** *noun* a measure of the area of land (= 0.45 hectares) [...] (NOTE: The plural is used with figures, except before a noun: *he has bought a farm of 250 acres, he has bought a 250 acre farm*.) (DB: 6)
- kulturološke informacije:

[113] [...] označava da dio natuknice nije naveden.

- **creative destruction** [...] (NOTE: The term was very popular during the dot-com boom of the late 1990s and early 2000s.) (DB: 95)
- **age discrimination** *noun* [...] (NOTE: Countries such as Australia and the United States have passed laws to make age discrimination illegal) (DB: 11)

- dodatna objašnjenja pojma, kao npr.:
  - **action-centred leadership** *noun* [...] (NOTE: Action-centred leadership is usually illustrated by three overlapping circles, which represent the three key activities undertaken by leaders: achieving the task, building and maintaining the team and developing the individual.) (DB: 6)
  - **auditors' report** *noun* [...] (NOTE: If the auditors are satisfied, the report certifies that, in their opinion, the accounts give a 'true and fair' view of the company's financial position.) (DB: 24)
- promjene značenja: **articled clerk** *noun* [...] (NOTE: Such as person is now officially called a trainee solicitor, though the old term is still used) (DB: 20).

Uz neke natuknice navedeni su i komentari koji:

- dodatno pojašnjavaju riječ:
  - **corporation** *noun* [...] COMMENT: A corporation is formed by registration with the Registrar of Companies under the Companies Act (in the case of public and private companies) or other Acts of Parliament (in the case of building societies and charities). (DB: 90)
- donose informacije o upotrebi:
  - **dear** *adjective* [...] COMMENT: First names are commonly used between business people in the UK; they are less often used in other European countries (France and Germany), for example, where business letters tend to be more formal. (DB: 105)
  - **debenture** *noun* [...] COMMENT: In the UK, debentures are always secured on the company's assets. In the USA, debenture bonds are not secured. (DB: 105)

- **decimal point** *noun* [...] COMMENT: The decimal point is used in the UK and USA. In most European countries a comma is used to indicate a decimal, so 4,75% in Germany means 4.75% in the UK. (DB: 107).

Iz navedenog opisa natuknica i mogućih sastavnica kolokacija vidljivo je da je DB pisan primarno za učenike i studente te da je, s obzirom na broj dodatnih informacija o riječima, posebice onima kulturološkim te onima o uporabi, iznimno koristan i neizvornim govornicima.

Za ilustraciju navodimo i nekoliko natuknica u kojima se donose kolokacije analiziranih imenica kao nosivih riječi:

> **budget** /ˈbʌdʒɪt/ *noun* **1.** a plan of expected spending and income for a period of time. ○ *to draw up a budget for salaries for the coming year.* ○ *We have agreed the budgets for next year.* **2.** □ **the Budget** the annual plan of taxes and government spending proposed by a finance minister. In the UK, the budget is drawn up by the Chancellor of the Exchequer. ○ *The minister put forward a budget aimed at boosting the economy.* □ **to balance the budget** to plan income and expenditure so that they balance. ○ *The president is planning for a balanced budget.*
>
> ‘…the Federal government's budget targets for employment and growth are within reach according to the latest figures’ [*Australian Financial Review*]
>
> (DB: 45)

> **deadline** /ˈdedlaɪn/ *noun* the date by which something has to be done □ **to meet a deadline** to finish something in time □ **to miss a deadline** to finish something later than it was planned ○ *We’ve missed our October 1st deadline.*
>
> (DB: 104)

> **discount** *noun* /ˈdɪskaʊnt/ **1.** the percentage by which the seller reduces the full price for the buyer ○ *to give a discount on bulk purchases* □ **to sell goods at a discount *or* at a discount price** to sell goods below the normal price □ **10% discount for cash *or* 10% cash discount** you pay 10% less if you pay in cash **2.** The amount by which something is sold for less than its value □ **shares which stand at a discount** shares which are lower in price than their asset value or their par value □ **shares are discounting a rise in the dollar** shares have risen in advance of a rise in the dollar price
>
> ‘…pressure on the Federal Reserve Board to ease monetary policy and possibly cut its discount rate mounted yesterday’ [*Financial Times*]
>
> ‘…banks refrained from quoting forward US/Hongkong dollar exchange rates as premiums of 100 points replaced the previous day's discounts of up to 50 points’ [*South China Morning Post*]
>
> (DB: 119)

> **income** /ˈɪnkʌm/ *noun* **1.** money which a person receives as salary or dividends □ **lower income bracket**, **upper income bracket** the groups of people who earn low or high

salaries considered for tax purposes **2.** money which an organization receives as gifts or from investments ○ *The hospital has a large income from gifts.*

> '…there is no risk-free way of taking regular income from your money much higher than the rate of inflation' [*Guardian*]

(DB: 201)

loan /ləʊn/ *noun* money which has been lent

> '…over the last few weeks, companies raising new loans from international banks have been forced to pay more, and an unusually high number of attempts to syndicate loans among banks has failed' [*Financial Times*]

(DB: 237).

U ovom se rječniku nalazi svih 50 imenica koje se analiziraju. Unutar natuknice ne postoji posebna rubrika u kojoj se navode kolokacije. Međutim, unutar natuknice podebljano su otisnute u ukupno 10 analiziranih imenica imenske kolokacije (*budget, company, contract, deadline, demand, negotiation, profit, promotion, share, target*), što se prikazuje primjerima kako slijedi:

to balance the budget to plan income and expenditure so that they balance ○ *The president is planning for a balanced budget.*

(DB: 45)

to put a company into liquidation to close a company by selling its assets for cash □ **to set up a company** to start a company legally**.** □ **a tractor**, **aircraft, chocolate company** company which makes tractors, aircraft or chocolate

(DB: 73)

to void a contract to make a contract invalid

(DB:85)

to meet a deadline to finish something in time □ **to miss a deadline** to finish something later than it was planned – *We've missed our October 1st deadline.*

(DB: 104)

to meet or fill a demand to supply what is needed □ *The factory had to increase production to meet the extra demand***.**

(DB: 110)

to enter into *or* to start negotiations to start discussing a problem □ **to resume negotiations** to start discussing a problem again, after talks have stopped for a time □ **to break off negotiations** to stop discussing a problem □ **to conduct negotiations** to negotiate □ **negotiations broke down after six hours** discussions stopped because no

agreement was possible '…after three days of tough negotiations, the company reached agreement with its 1,200 unionized workers' [*Toronto Star*]

(DB: 266)

to take your profit to sell shares at a higher price than was paid for them, and so realise the profit, rather than to keep them as an investment □ **to show a profit** to make a profit and state it in the company accounts - *We are showing a small profit for the first quarter.* □ **to make a profit** to have more money as a result of a deal - **to move into profit** to start to make a profit - *The company is breaking even now, and expects to move into profit within the next two months.* □ **to sell at a profit** to sell at a price which gives you a profit □ **healthy profit** quite a large profit

(DB: 318)

Imeničke kolokacije navedene u rječniku jesu kolokacije u kojima je nosiva riječ imenica, a kolokat glagol, npr. *to meet a deadline* 'ispoštovati rok', pridjev, npr. *healthy profit* 'zdravi profit' ili imenica u funkciji pridjeva, npr. *marketing plans* 'marketinški planovi'. Kolokacije su objašnjene jednostavnim konstrukcijama i riječima na engleskom jeziku, te su neke potvrđene primjerima upotrebe u kontekstu s namjerom da se olakša razumijevanje kolokacije.

3.1.1.1.4. *Oxford Business English Dictionary for Learners of English* (OBED)

OBED je rječnik je koji je objavljen kao knjiga i na CD-ROM-u. U analizu je uključeno izdanje na CD-ROM-u kako bi se ispitale mogućnosti koje digitalni medij ima u odnosu na tiskani.

Rječnik na CD-u podijeljen je u tri dijela: *dictionary* 'rječnik', *topics* 'teme' i *exercises* 'vježbe'. Uključeno je 25 tema: Accounting, Commerce, E-commerce, Economics, Finance, HR, IT, In the office, Industries, Insurance, Jobs, Law, Management, Manufacturing, Marketing, Meetings, Out of the office, Presentations, Production, Property, Stock Exchange, Telephoning, Trade, Transport i Trends[114]. Unutar svake teme navedeni su pojmovi, kratice i/ili glagoli karakteristični za određenu temu, što je posebno korisno i izvornim i neizvornim govornicima koji nisu nužno stručnjaci u poslovnom jeziku.

Vježbe su klasificirane u 10 kategorija: Idioms, Listening: names, numbers and amounts, Listening: reorder sentences, Listening: dictation, Phrasal verbs, Prepositions, Synonyms and

[114] ' računovodstvo', 'trgovina', 'e-trgovina', 'ekonomija', 'financije', 'ljudski resursi', 'informatička tehnologija', 'u uredu', 'industrije', 'osiguranje', 'poslovi', 'pravo', 'menadžment', 'proizvodnja u tvornici', 'marketing', 'sastanci', 'izvan ureda', 'prezentacije', 'proizvodnja', 'nekretnine', 'burza', 'telefoniranje', 'trgovina', 'promet', 'trendovi.

opposites, Vocabulary Matching, Word combinations i Word families.[115] Tri su osnovna tipa vježbi. U tri potkategorije *listening*, sve su vježbe slušne, dok su u drugim potkategorijma dostupna tri tipa vježbi: *match*, *drop down* (*multiple choice*) i *fill in the gap* tj. spajanje parova, višestruki izbor te vježbe nadopunjavanja.

Definicije su pisane s pomoću 3000 najčešćih riječi u engleskom jeziku koje su odabrane jer se smatraju najvažnijima i najkorisnijima pri učenju engleskoga kao stranoga jezika na razinama od A1 do B2. Ograničeni broj riječi koji se primjenjuje u definicijama čini definicije jednostavnima i jasnima, ali istodobno točnima i iscrpnima. OBED je namijenjen učenicima od srednje (eng. *intermediate*) do napredne (eng. *advanced*) razine znanja jezika (OBED: v).

Rječnik je pregledno strukturiran, što je prikazano na primjerima natuknica u kojima su navedene kolokacije:

> **budget** /ˈbʌdʒɪt/ *noun*
>
> **1** (***Accounting***) [C, U] a plan for a particular period of time of the income and spending of a company, an organization or part of a company, etc:
>
> *Each department sets its own budget.* ◊ *Revenues are approximately in line with the budget.* ◊ *Sales have exceeded budget expectations this year.*
>
> ☒ an ***annual***/a ***departmental/draft*** budget ♦ to ***agree/approve/balance/draw up/present/set*** a budget ♦ ***below/in line with/on/over/under/within*** budget ♦ budget ***constraints/cuts***
>
> **2** (***Economics***) (*BrE spelling also* **Budget**) [C]
>
> the official statement made by a government of the country's income from taxes, etc. and how it will be spent:
>
> *tax cuts in this year's Budget* ◊ *The budget deficit widened to 2.6% of GDP.* ◊ *The president passed an austere budget* (= one with big spending cuts) *for the coming year.* ◊ *The paper has the full text of the Budget speech.*
>
> ☒ the ***annual/draft/federal/government*** budget ♦ a ***balanced*** budget ♦ an ***austere***/a ***tax-cutting/tough*** budget ♦ a budget ***deficit/shortfall/surplus***
>
> **3** [C, U] an amount of money that a person or a company can spend on particular activities, equipment, etc:
>
> *He was given a budget of $1 billion to buy assets.* ◊ *We had to furnish the offices* ***on a*** *tight budget* (= without spending too much money). ◊ *Is there any money left* ***in the*** *advertising budget? They* ***went over*** *budget* (= spent too much money). ◊ *The project came in under budget* (= did not spend all the money available). ◊ *He was travelling* ***on a budget*** (= without much money to spend).

[115] 'Idiomi', 'Slušanje: imena, brojevi i iznosi', 'Slušanje: redoslijed rečenica', 'Slušanje: diktat, glagolski izrazi, prijedlozi, sinonimi i suprotno, spajanje riječi, kombinacija riječi, obitelji riječi'

☒ a ***generous/large/low/small/tight*** budget ⬩ to ***be given/have/keep to*** a budget ⬩ to be/come in ***below/over/under/within*** budget ⬩ to ***cut/trim*** a budget

(OBED)

discount /'dɪskaʊnt/ *noun*

See also **BULK DISCOUNT, CASH DISCOUNT, DEEP-DISCOUNT, FREQUENCY DISCOUNT, NO-CLAIMS DISCOUNT, TRADE DISCOUNT, VOLUME DISCOUNT**

1 (***Commerce***) [C, U]

an amount of money that is taken off the usual cost of sth:

We give a 15% discount ***on*** *large orders. They were forced to sell their old stock* ***at a discount*** (= at reduced prices). *Retailers are offering deep discounts to get shoppers into stores. a discount* ***for*** *paying within 30 days a discount airline* (= one that sells tickets at low prices) See note at **REDUCTION**

☒ to ***get/give/offer*** a discount ⬩ a ***big/deep/heavy*** discount ⬩ discount ***airlines/carriers/fares/tickets*** ⬩ a discount ***brand/chain/retailer/store***

2 (***Finance***) [C, usually sing.]

if a share, etc. is bought or sold at a **discount**, its price is lower than sth, such as its price at an earlier time or its par value (= the value shown on the share, etc.):

> *The company should continue* ***trading at a discount to*** *the rest of the industry. ◊ The new shares were issued at 131¢, at a discount of 14.5¢ to yesterday's closing price. ◊ The gilts were offered at a discount of 10%. bonds trading at a discount to par*

(OBED)

Svih 50 imenica koje su predmet analize uvršteno je u OBED. Svaka se natuknica sastoji od transkribiranog izgovora u varijanti britanskog i američkog engleskog te se oba izgovora mogu i poslušati u zvučnome zapisu koji prati svaku natuknicu. Za svaku natuknicu navodi se vrsta riječi.

Svako značenje odvojeno je brojem te je navedeno je li u tom u značenju riječ brojiva ili nebrojiva jer o tome ovisi dolazi li uz nju glagol u jednini ili u množini. Uz svako značenje navedeni su primjeri upotrebe riječi u rečenici. Gdje je potrebno, unutar natuknice se određuje i u kojem potpodručju ekonomije se riječ upotrebljava te specifičnosti značenja u navedenom području, kao npr. u natuknici *discount*. Unutar rečenice, gdje je potrebno, podebljano su otisnute višerječne sveze, a u zagradama su dana objašnjenja te sveze, kao npr. „They were

forced to sell their old stock **at a discount** (= at reduced prices)"[116]. Ako postoji bitna informacija o upotrebi, navodi se uputa *See note at*[117] te se korisnik upućuje na drugu riječ gdje su objašnjene riječi sličnoga značenja kao npr. pod natuknicom *discount* korisnik se upućuje na natuknicu *reduction*, gdje je uvrštena rubrika WHICH WORD? sa sljedećim imenicama: *reduction*/*cashback*/*deduction*/*discount*/*rebate*/*refund* u kojoj se u definicijama i primjerima objašnjavaju riječi sličnoga značenja. Slijedi primjer razlikovanja riječi sličnoga značenja unutar analiziranih imenica:

> **WHICH WORD?**
>
> **income/earnings/revenue**
>
> These words all describe money that is earned.
>
> **Income** is used to describe money earned by a person, an organization or a country, especially on a regular basis. It is usually used in the singular or as an uncountable noun: *an income of $10 000 a year • a drop in income*. In the plural, it refers only to money earned by individuals: *The research shows that families on low incomes are struggling with debts.*
>
> **Earnings** is a plural noun and is used mainly in the context of calculating or reporting amounts that are earned by people or businesses: *Full-year earnings rose by 15%. • You must declare all earnings to the tax office.* It is also used to describe money that a country earns from exporting goods: *export earnings*
>
> **Revenue** [U] or **revenues** [plural] are used about money earned by a business: *A product generates revenue for the business. • Over half the company's revenues are in dollars.*
>
> **Income** [U] or **revenue** [U or plural], not earnings, are used when describing the way in which money is earned: *fee/investment/sales income* (= money earned from fees/investments/sales) • *licence/sales/tax revenues.*
>
> (OBED)

Svih 50 analiziranih imenica uvršteno je u OBED. Kolokacije su jasno prikazane unutar natuknice te su navedene posebno za svako značenje. Kao primjer prikaza kolokacija u rječniku navodi se imenica *demand* 'potražnja':

> **demand** /di'mɑ:nd/, *AmE* /di'mænd/ *noun*
>
> **1** [U, C]
>
> the desire or need of customers for goods or services which they want to buy or use:
>
> *Demand **for** new cars has fallen. ◊ a sharp fall in car demand ◊ The plant has increased production in order to meet demand. ◊ Demand for the aircraft has outstripped* (= has been greater than) *supply. ◊ The price is determined by the balance between **demand***

[116] 'Bili su prisiljeni prodati stare zalihe s popustom (= po sniženim cijenama). '
[117] 'Vidi bilješku pod. '

and supply. ◊ *Traders reported a strong demand* ***from*** *investors.* ◊ *The movie has created a huge demand for the books and related products.* ◊ *She blamed the company's failure on weak global demand.*

☒ demand ***falls/drops/slows down/weakens*** ♦ demand ***grows/picks up/recovers/rises*** ♦ to ***meet/ keep up with/satisfy*** demand ♦ to ***boost/create/increase/reduce/stimulate*** demand ♦ demand ***outstrips/exceeds*** supply ♦ (a) ***strong/growing/huge/rising*** demand ♦ (a) ***declining/falling /poor/low/weak*** demand ♦ ***domestic/external/global/world*** demand ♦ ***consumer/investor/ market*** demand

2 [C]

a very firm request for sth; sth that sb needs or asks for:

Management has rejected the union's demand for a 40 per cent pay rise. ◊ *The firm is struggling to satisfy the demands of its shareholders.*

☒ to ***accept/agree to/meet/reject/satisfy*** a demand

3 [C]

a written request to pay money that is owed:

You will receive a demand for the extra tax owing.

☒ to ***get/ignore/issue/receive*** a demand

(OBED)

Uz pojedine natuknice kolokacije nisu posebno navedene, ali su podebljano otisnute u primjerima upotrebe, što je prikazano u natuknici *agenda* ‘dnevni red’:

agenda /əˈdʒen.də/ *noun* [C]

HIDDEN AGENDA

1 a list of topics to be discussed at a meeting:

The next item ***on the agenda*** *is the publicity budget.*
The meeting has no formal agenda.
See note at **MEETING**

2 the things that sb thinks are important and wants to achieve; a plan of action:

The problems of the banks were ***at the top of*** *his* ***agenda*** (= the most important matter for him).
In our company, quality is ***high on the agenda****.*
Some managers ***pursue their own agenda*** *without considering their staff.*
Companies are no longer ***setting the agenda*** *of* (= making the decisions about) *what customers want.*

(OBED)

Ako promatramo i višerječne nazive kao kolokacije, onda pod nekim natuknicama kolokacije s imenicom kao nosivom riječju, a s pridjevom ili imenicom kao kolokatom nalazimo i u rubrici *See also*, što je to vidljivo u natuknici *product* ‘proizvod’:

product *noun* [C,U]

See also AUGMENTED PRODUCT, BY-PRODUCT, COMMODITY PRODUCT, CONSUMER PRODUCT, DERIVATIVE PRODUCT, DIFFERENTIATED PRODUCT, END PRODUCT, GROSS DOMESTIC PRODUCT, GROSS NATIONAL PRODUCT, HIGH-INVOLVEMENT PRODUCT, HOME PRODUCT, HOUSEHOLD PRODUCT, INDUSTRIAL PRODUCT, INFERIOR PRODUCT, INSURANCE PRODUCT, LOW-INVOLVEMENT PRODUCT, NEW-PRODUCT, SHOPPING PRODUCT, WASTE PRODUCT

(OBED)

U analiziranim primjerima navode se imeničke kolokacije u kojima je imenica nosiva riječ, a kolokat je glagol koji dolazi ispred ili iza nosive riječi, npr. *to create demand* i *demand rises*[118] ili je kolokat imenica, kao npr. *domestic demand* ili *(a) strong demand*[119], a članom je određeno je li imenica nebrojiva ili brojiva. U natuknicama se navode i kolokacije s imenicom u pridjevnoj funkciji, kao npr. *a year-end bonus, a loyalty/retention bonus*[120].

Navedeni primjeri ilustriraju osnovnu orijentaciju rječnika ka neizvornim govornicima engleskoga jezika, što je u skladu s britanskom leksikografskom tradicijom.

3.1.1.1.5. *Cambridge Dictionary Online* (CD online)

CD *online* dostupan je na mrežnoj stranici https://dictionary.cambridge.org/, a objavljuje ga Cambridge University Press. Preko navedene poveznice pristupa se trima osnovnim kategorijama rječnika, koje ćemo klasificirati kao standardni rječnici, tj. *English*, rječnik za učenike, tj. *Learner's Dictionary* i dvojezični rječnici (s engleskim kao polaznim ili ciljnim, a francuskim, ruskim, poljskim, njemačkim, indonezijskim, talijanskim, japanskim, portugalskim, nizozemskim, katalonskim, kineskim, češkim, danskim, korejskim, malajskim, norveškim, tajlandskim, turskim i vijetnamskim kao ciljnim ili polaznim jezikom). Dvojezični rječnici nisu predmet interesa i bit će isključeni iz daljnje analize.

Rječnik za učenike ili *Cambridge Learner's Dictionary* (u nastavku CLD) namijenjen je korisnicima s vrlo dobrim znanjem jezika na srednjoj razini poznavanja jezika (*intermediate*) ili na razini od A2 i B1 do B2 prema ZEROJ-u. Ograničavanjem pretrage na *Learner's Dictionary*, tražena se riječ pretražuje samo u tom rječniku. U CLD-u natuknica sadržava oznaku vrste riječi, oznaku brojivosti imenice, britansku i američku varijantu izgovora, oznaku

---

[118] ‘stvoriti potražnju’; ‘potražnja raste’
[119] ‘domaća potražnja’; ‘snažna potražnja’
[120] ‘bonus na kraju godine’; ‘bonus za vjernost’; ‘bonus za zadržavanje zaposlenog (u radnom odnosu)’

o transkribiranom izgovoru, oznaku razine kojoj riječ pripada prema ZEROJ-u, jednostavnu definiciju i primjere upotrebe u kontekstu. Za ilustraciju se navodi primjer natuknice *salary* u CLD-u:

> **salary**
> *noun* [C, U] /ˈsæləri/
> **B1 a fixed amount of money that you receive from your employer, usually every month**
> Examples
>
> - *He's now being paid a six-figure salary.*
> - *He earns a decent salary.*
> - *He's perfectly justified in asking for a larger salary.*
> - *I can't keep a family on that salary.*
> - *Your tax payment increases in proportion to your salary.*
>
> (CLD: salary, pristupljeno 16. lipnja 2020)

Kategorija s oznakom *English* uključuje paralelnu pretragu triju rječnika: *Cambridge Advanced Learner's Dictionary* (CALD), *Cambridge American English Dictionary* (CAED) i *Cambridge Business English Dictionary* (CBED). CALD je namijenjen naprednim korisnicima, tj. govornicima s odličnim poznavanjem engleskoga jezika (od B2 do C2 prema ZEROJ-u). U pretrazi smo se koristili kategorijom *English* jer omogućava paralelnu pretragu dvaju rječnika koji su predmet analize, CALD i CBED, a natuknice su složenije i s više elemenata u odnosu na natuknice u CLD-u, što će biti detaljnije pojašnjeno u paragrafima koji slijede.

Pretraga riječi *salary* primjenom oznake *English*, donosi sljedeću natuknicu, tj. natuknice u 3 rječnika koji su objedinjeni na istoj mrežnoj stranici, što korisniku daje potpuni uvid u riječ. Slijedi primjer natuknice *salary* u CALD-u, CAED-u i CBED-u, koji nam ujedno služi i kao ilustracija analiziranih riječi. Zbog opsežnosti obrade iz ovoga se rječnika navodi samo jedna natuknica kao primjer:

> **salary**
> *noun* [C or U]
> uk /ˈsæl.ər.i/ us /ˈsæl.ɚ.i/
> **B1 a fixed amount of money agreed every year as pay for an employee, usually paid directly into his or her bank account every month:**
>
> - *an **annual** salary of £40,000*
> - *His net **monthly** salary is €2,500.*
> - *She's **on** quite a good/decent salary in her present job.*
> - *He **took a drop in** (= accepted a lower) salary when he changed jobs.*

- *a ten percent salary* ***increase***

Compare

earnings

wage *noun*

stipend

pay *noun*

remuneration *formal*

— **More examples**

- *She retired at 50 on a full salary.*
- *It's not by any means a brilliant salary but it's adequate for our needs.*
- *Your salary will be paid on the third week of each calendar month.*
- *They're raising three kids on one small salary so money is very tight.*
- *I wouldn't work for them if they paid me twice my current salary.*

Thesaurus: synonyms and related words

Earning money

bank
basic
benny
benefits package
bring home the bacon *idiom*
emolument
gravy train
income
paycheck
rake sth in
shift
black money
commission
expatriate
base pay
immoral
line your pocket(s) *idiom*
quid
scrape
stipendiary

(Definition of salary from the Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus © Cambridge University Press)

salary | American Dictionary

salary noun [C] us

/ˈsæl·ə·ri/

aa[121] fixed amount of money paid to someone for the work the person is employed to do, esp. the amount paid every year:

- *a meager/generous salary*
- *Teachers' salaries would rise an average of $1000 under the proposal.*

(Definition of salary from the Cambridge Academic Content Dictionary © Cambridge University Press)

salary | Business English

salary

noun [C or U]

uk /ˈsæləri/ us plural salaries

[121] Pogreška u izvorniku.

HR, WORKPLACE

the total amount of money that an employee is paid every year to do their job, or one of the payments they receive each month as part of this:

- **an annual/a monthly salary** *Her annual salary exceeds €100,000.*
- **be on a salary of sth** *He must be on a salary of at least $90,000.*
- **pay sb a salary of sth** *I was being paid a salary of around $75,000.*
- ***earn/get a salary***
- ***high/low salary***
- **salary increase/cut** *Employees say they expect salary cuts of 13% or more.*
- *Your **starting salary** will be in line with your previous experience.*
- ***on (a) salary** I have six more months on salary after I step down.*
- *He earns about $1.2 million in **salary and benefits** at the bank.*
- ***a competitive salary***

See also

average salary	*final-salary*
base salary	*net salary*
basic salary	*starting salary*

(Definition of salary from the Cambridge Business English Dictionary © Cambridge University Press)

Examples of salary

salary

The average salary per soldier is about $3,500 per month, with top helicopter pilots and country commanders earning about $7,500.

From Cambridge English Corpus

All economically active individuals were then asked about the income they earned in one month through salaries, wages, business, trade or agricultural production.

From Cambridge English Corpus

These examples are from the Cambridge English Corpus and from sources on the web. Any opinions in the examples do not represent the opinion of the Cambridge Dictionary editors or of Cambridge University Press or its licensors.

More examples

COLLOCATIONS WITH SALARY

These are words often used in combination with salary.

Click on a collocation to see more examples of it.

annual salary *They were therefore guaranteed initially an annual ' rent ' in cattle from each kraal, and then an annual salary, in order to secure their compliance.*

decent salary *We are the seventeenth richest country in the world, yet we dare not pay ourselves a decent salary.*

fixed salary *When established practices try to recruit young colleagues the negotiation is about a fixed salary or even an hourly rate.*

gross salary *This figure relates to gross salary, and disregards changes in taxation.*

high salary *Formerly the medical superintendent doing the administrative work in an ordinary hospital enjoyed quite a high salary.*

huge salary *The reason for the higher-tax band figures is that well-paid people have received huge salary increases.*

maximum salary *In the hospital service the maximum salary for one so qualified is £720 a year.*

meagre salary *The other side of estimating her net earnings is how much she has to pay out of her very meagre salary or earnings for expenses.*

median salary *The median salary of a secondary school teacher with 10 years' experience is not available for the years before 1985.*

minimum salary *First, they could adopt a minimum salary level based on a percentage of the total contract value.*

modest salary *River camp early in 1957, he could use his modest salary to provision his home.*

monthly salary *This finding suggests that the number of service days per case increases as the average monthly salary of the insured becomes smaller.*

reduced salary *There are complications—reduced salary here, not very large salaries at the other end.*

regular salary *Some teachers made more money by tutoring than from their regular salary.*

salary level *It is essential to clarify the threshold copayment rate at which the salary level begins to enhance the reduction in the case rate.*

salary negotiation *This salary negotiation was about the structure of pay as well as the level.*

salary range *This salary range was expected, given that most respondents were graduate teaching assistants and full-time students (82%).*

salary structure *What is revealing is the absence, as late as 1700, of a salary structure for opera.*

substantial salary *Five of seven outliers had substantial salary increases in their last five years.*

total salary *The contribution rate is 6 % of total salary.*

weekly salary *A primary school teacher pays, out of a weekly salary of £205, some £61 in tax and national insurance contributions.*

yearly salary *The new grants which have been approved have also to provide for the normal yearly salary increases which have to be paid over the period.*

(CALD: salary; pristupljeno 16. lipnja 2020.)

U CD-u *online* u rječniku za napredne učenike natuknica sadržava podatke o vrsti riječi, izgovoru (britanska i američka varijanta) koji se uz transkripciju može i poslušati. Različita su značenja obrojčena, donosi se podatak o brojivosti imenice te kojoj razini riječ pripada (od A1 do C2). Svako značenje ilustrirano je primjerima upotrebe riječi.

U poslovnome rječniku različita značenja riječi raspoređena su u različita potpodručja ekonomije, kao npr. financije, računovodstvo, i ilustrirana su primjerima uz koje su navedene kolokacije u kojima natuknica tj. nosiva riječ ulazi u sveze s glagolima, prijedlozima, imenicama u funkciji pridjeva, npr. *their research/marketing budget*[122].

Od analiziranih 50 imenica samo imenica *sales* nije samostalna natuknica, nego je navedena pod natuknicom *sale*, dok su ostale imenice u CD-u *online* navedene kao samostalne natuknice. U rječniku su, osim za imenicu *retail*, za sve analizirane imenice koje su ujedno i nosive riječi, navedene i njihove kolokacije. No iz primjera upotrebe imenice *retail* vidljiva je i njezina kolokabilnost s drugim riječima, ali ne u svojstvu nosive riječi, nego kolokata; tj. imenice u funkciji pridjeva:

> **► a retail chain/outlet/store**
>
> **a store or group of stores that sells goods to the public:**
>
> - They operate the largest toy retail chain in the country.
>
> **► the retail market/sector/trade**
>
> **the business activity of selling goods through stores to the public, or the companies involved in this:**
>
> - The company is now the UK's eighth-largest motor insurer in the retail market.
>
> **►a retail buyer/consumer/customer**
>
> **a person who buys goods, rather than a store or other business:**
>
> - Both companies are trying to attract retail customers.
>
> (CD: retail, pristupljeno 26. lipnja 2020.)

Za sve ostale analizirane imenice kolokacije su navedene unutar natuknice kao dio definicije (*retail*, *sales*), unutar natuknice kao dio definicije i u rubrici *see also* (*asset*, *brand*, *company*, *consultant*, *demand*, *development*, *discount*, *invoice*, *service*, *value*), unutar natuknice kao dio

[122] 'Njihov budžet za istraživanje/marketing.'

definicije i u rubrici *collocation* (*agenda, commission, consumer, deadline, expertise, negotiation, qualification, target, trend*), dok su kod većine analiziranih imenica kolokacije navedene i unutar natuknice, u rubrikama kolokacije i u rubrici *see also* (*bonus, budget, customer, contract, credit, delivery, finance, growth, incentive, income, investor, investment, loan, market, performance, policy, product, productivity, profit, promotion, revenue, salary, share, shareholder, skill, staff, strategy, supplier, turnover*).

Većina kolokacija unutar osnovnoga dijela natuknice ilustrirana je primjerima, dok se u rubrici kolokacije uz svaku kolokaciju navodi jedan primjer, dok su dodatni primjeri kolokacije dostupni klikom na samu kolokaciju. Iz analiziranih primjera može se zaključiti da neizvorni govornik engleskoga jezika pretražujući CD *online* može dobiti informacije o velikom broju kolokacija te vidjeti primjere njihove upotrebe u kontekstu.

Osim prototipne kolokacijske strukture pridjev (kolokat) + imenica (nosiva riječ) u CD-u *online* unutar natuknica navode se kolokacije kojima je nosiva riječ imenica, a kolokat glagol s direktnim objektom, kao npr. *earn/get/receive a bonus*, glagol s indirektnim i direktnim objektom, kao npr. *pay (sb) a bonus*, imenica u funkciji pridjeva, kao npr. *a Christmas bonus*, glagol + imenica, kao npr. *be awarded/win/land a contract* ili *a deadline approaches/looms*[123].

CD nema predgovor koji je uobičajen u klasičnim tiskanim rječnicima, pa nije jasno kako sastavljači rječnika definiraju kolokacije tj. što smatraju nosivom riječju, a što kolokatom. Pod natuknicom *consumer*, među ostalima se navode i ove kolokacije: *consumer complaint*, *consumer acceptance*, *consumer advocacy* i *consumer satisfaction*[124]. Ako pogledamo natuknice *complaint*, *acceptance*, *advocacy* i *satisfaction*, također ćemo naći prethodno navedene kolokacije s *consumer*. Iz navedenih se primjera može zaključiti da autori smatraju kolokacijama i višerječne nazive.

3.1.1.1.6. *Longman Dictionary of Contemporary English Online* (LDOCE)

LDOCE dostupan je na mreži besplatno na poveznici https://www.ldoceonline.com/ preko koje se osim općeg engleskog jezika pretražuje i rječnik kolokacija *Longman Collocations*

---

[123] ‘dobiti bonus’; ‘isplatiti nekome bonus’; ‘božićnica’; ‘ugovor je dodijeljen’, ‘osvojiti ugovor’; ‘rok se približava/ističe’

[124] ‘pritužba potrošača’; ‘pristanak potrošača’; ‘zastupanje interesa potrošača’; ‘zadovoljstvo potrošača’

Dictionary (LCD) te rječnik poslovnog engleskog jezika *Longman Business Dictionary* (LBD), a moguća je i pretraga dvojezičnog englesko-japanskog i englesko-korejskog rječnika te pristup osnovnom latinsko-američko španjolskom rječniku.

Izdavačka kuća Longman preko navedene poveznice nudi pristup nizu jednojezičnih i dvojezičnih rječnika koji su posebno izrađeni za učenike i nastavnike engleskog jezika, te za osobe koje se koriste engleskim kao drugim jezikom na poslu. Longmanovi rječnici na mreži integriraju tezauruse, kolokacije i važne gramatičke informacije te nude interaktivne vježbe iz gramatike i vokabulara kako bi korisnicima omogućili usvajanje sinonima, kolokacija, idioma i gramatike na srednjoj (*intermediate*) i naprednoj (*advanced*) razini. LDOCE upotrebljava 2000 uobičajenih riječi u definicijama, a najuobičajenija značenja riječi prikazana su prva. Ukupno 88 000 rečenica koje služe kao primjer izgovorili su izvorni govornici britanskog ili američkog engleskog. U LBD-u uključeni su primjeri iz autentičnih publicističkih izvora kao npr. *the Financial Times* i *Wall Street Journal* (LDOCE: about; pristupljeno 16. lipnja 2020.). Struktura natuknice u LDOCE-u navodi se u primjeru natuknice *salary*:

> **SALARY**
>
> **From Longman Dictionary of Contemporary English**
>
> Related topics: Wages
>
> sal·a·ry /ˈsæləri/ ●●● S2 W3
>
> noun (plural salaries) [countable, uncountable] money that you receive as payment from the organization you work for, usually paid to you every month → wage, pay
>
> *The average salary for a teacher is $39,000 a year.*
>
> **COLLOCATIONS**
>
> **VERBS**
>
> **earn/get/receive a salary** *She's now earning a good salary as an interpreter.*
>
> **be on a salary** British English (=be earning a **salary**) *He won't tell me what salary he's on.*
>
> **command a salary** formal (=be able to get a particular **salary**) *Which graduates command the highest salaries?*
>
> **pay somebody a salary** *Large companies often pay better salaries.*
>
> **offer somebody a salary** *We offer competitive salaries to graduates.*
>
> **increase somebody's salary** *His salary was increased to £80,000 a year.*
>
> **cut somebody's salary** (=reduce someone's salary) *They will cut salaries before they cut jobs.*

ADJECTIVES

high/good *She moved to a job with a higher salary.*

low *It sounds an interesting job, but the salary is too low.*

a six-figure salary (=one over £100,000 or $100,000) *He's now a top executive with a six-figure salary.*

annual salary *His annual salary is $200,000.*

monthly salary *What's your monthly salary?*

current salary *His current salary is just over £30,000 a year.*

basic/base salary (=the basic amount that someone is paid) *You get a basic salary, and then other benefits on top.*

starting salary (=the salary someone gets when they start a job) *The starting salary for a hotel manager is $26,400.*

final salary *Your pension is based on a proportion of your final salary.*

SALARY + NOUN

a salary increase *He was given a huge salary increase.*

a salary cut (=a decrease in someone's salary) *The workforce agreed to take salary cuts.*

the salary scale/structure (=the list of increasing salaries that someone in a job can earn) *He is almost at the top of his salary scale.*

PHRASES

a drop/cut in salary (=a reduction in salary) *He couldn't afford to take a drop in salary*.

an increase/rise in salary *They were offered a 10% increase in salary*.

THESAURUS

salary noun [countable] the money that you receive regularly for doing your job, usually paid to you every month.

Salary is usually used for professional jobs such as teachers, managers, doctors, etc

Nurses earn a basic salary of £21,250.

Her salary is paid directly into her bank account.

pay noun [uncountable] the money you receive for doing a job

The pay is pretty good.

Teachers are asking for higher pay.

wages noun [plural] (also **wage** [singular]) the money that someone is paid every week by their employer, especially someone who works in a shop or factory

Practically all my wages go on housing and transport to work.

The average weekly wage was £350.

a wage increase

income noun [countable, uncountable] the money that you receive regularly for doing your job, and from things such as a business or investments

The amount of tax you have to pay depends on your income.

*People on **low incomes** are finding it difficult to pay their fuel bills.*

earnings noun [plural] the total amount of money you earn from any job you do – used especially when the amount is different each month or year

The average worker's earnings have not kept up with inflation.

Examples from the Corpus

salary • I joined the company in 1985, on a **salary** of $22,000 a year. • The university provides a **salary** of $3,000 a month plus benefits. • He reportedly earns an annual **salary** of $20 million. •

[….]

From Longman Business Dictionary

sal·a·ry /ˈsæləri/ noun (plural salaries) [countable, uncountable]

money that you receive as payment from the organization you work for, usually paid to you every month

She's on a salary of £28,000 a year.

This is my first increase in salary.

→ basic salary → gross salary → net salary → starting salary

Origin salary (1200-1300) Latin salarium "money to pay for salt", from sal "salt"

(LDOCE: salary, pristupljeno 17. lipnja 2020.)

Natuknica u LDOCE-u sadržava sljedeće podatke: transkribirani izgovor, oznaku vrste riječi, gramatičke informacije o nepravilnoj množini te klasifikaciji imenice kao brojive ili nebrojive. Uz neke natuknice, kao npr. *salary*, stoje oznake S i W s brojem od 1 do 3. Navedena slovno-brojčana oznaka označava čestoću pojavljivanja riječi u tisućama riječi u govornom (S, eng. *spoken*) ili pisanom jeziku (W, eng. *written*). Oznaka S2W3 uz *salary* označava da je riječ u prvih 2000 riječi u govornom odnosno prvih 3000 u pisanom jeziku). Natuknica sadržava definiciju na engleskom jeziku i primjer upotrebe. Dio su natuknice kolokacije, tezaurus (*thesaurus*), primjeri iz korpusa (*examples from the Corpus*) te podatak o etimologiji (*Origin*).

Kolokacije su često svrstane u posebnu kategoriju, a uključuju kolokacije s glagolima kao kolokatom bez objekta (*earn a salary*) ili s objektom (*offer somebody a salary*), s pridjevom kao kolokatom (*starting salary*), s imenicom kao kolokatom (*a salary increase*) te kolokacije sa strukturom imenica + prijedlog (*deadline of*). Uz neke se kolokacije navode objašnjenja značenja kao cjeline, npr. *cut somebody's salary* (=reduce someone's salary) i primjer upotrebe kolokacije u kontekstu, npr. *She's on a salary of £28,000 a year.* U rubriku kolokacije autori svrstavaju i višerječne sveze (koje oni nazivaju *phrases,* 'fraze') kao npr. *a drop/cut in salary*

(= a reduction in salary), *be on the political agenda, place/put a high value on something*.[125] Fraze su tipovi čvrstih višerječnih jedinica, kao npr. *a drop in salary,* ili cijele rečenice, kao npr. *place a high value on something,* u kojima značenje nije broj značenja sastavnica te tvore jedinstvenu sintaktičku i semantičku cjelinu bez mogućnosti zamjene sastavnica unutar cjeline, kao npr. **be on a political agenda*, ali s mogućnošću proširivanja kao npr. *be high on the political agenda*.

Natuknica u LBD-u sastoji se od transkribiranog izgovora, oznake vrste riječi, oznake brojivosti imenice, definicije i primjera upotrebe, ali navedeno se ne može smatrati nedostatkom jer pretraga mrežnog rječnika omogućuje potpuni pregled natuknice u trima različitim rječnicima, pa korisnik na jednoj stranici dobiva sve informacije o natuknici tj. riječi.

Svih 50 analiziranih imenica obrađeno je u Longmanovim rječnicima. Za 34 analizirane imenice kolokacije su navedene u posebnoj rubrici (COLLOCATIONS), za 35 imenica kolokacije su navedene unutar primjera odnosno definicije, a kod 32 postoji rubrika *See also,* što je detaljno navedeno u 3. prilogu. Pri analizi natuknice promatra se paralelno i LDOCE i LBD jer se oba rječnika nalaze na istoj mrežnoj stranici. Kolokacije su navedene unutar primjera koji ilustriraju značenje i otisnute su podebljanim slovima, kao npr.

> **AGENDA**
>
> **From Longman Dictionary of Contemporary English**
>
> a·gen·da /əˈdʒendə/ ●●○ noun [countable]
>
> 1 a list of problems or subjects that a government, organization etc is planning to deal with
>
> [...]
>
> *The government* ***set an agenda*** *for constitutional reform.*
>
> **political/economic/legislative/domestic etc agenda**
>
> [126]*Our Centre has limited its research agenda to four areas.*
>
> (LDOCE: agenda, pristupljeno 2. srpnja 2020.)

Imeničke kolokacije s imenicom kao nosivom riječju najčešće su navedene u posebnoj rubrici, gdje su podijeljene u četiri moguće podskupine: glagoli + nosiva imenica, pridjevi + nosiva

---

[125] ‘zaraditi plaću’; ‘ponuditi nekome plaću’; ‘početna plaća’; ‘povećanje plaće’; ‘srezati komu plaću (smanjiti nečiju plaću)’; ‘Ima godišnju plaću od £28,000.’; ‘smanjenje plaće’; ‘biti na političkom dnevnom redu’; ‘visoko cijeniti nešto’

[126] Neke primjere korisnik može i preslušati u cjelini, što je posebno označeno.

imenica, nosiva imenica + imenica i ustaljene višerječne sveze, kao u primjeru natuknice *investment*:

INVESTMENT

From Longman Dictionary of Contemporary English

[….]

COLLOCATIONS – Meaning 1 : the use of money to get a profit or to make a business activity successful, or the money that is used

VERBS

make an investment (in something) *We have made a huge investment in our website.*
attract investment *The company is trying to attract investment from overseas.*
stimulate/encourage investment *The government has cut taxes in order to stimulate investment.*
protect your investment *It's best to invest in several funds, in order to protect your investment.*
recoup your investment (=get back the money that you have invested) *Investors will have to take legal action to recoup their investment.*

ADJECTIVES

a good investment *Property is usually a good investment*.
a bad/poor investment *The shares turned out to be a poor investment.*
a big/major/massive/huge investment *Developing a new computer system is always a big investment for any organisation.*
a safe investment (=in which you are unlikely to lose money) *Electricity shares are still a safe investment.*
a wise investment (=very sensible) *A pension might be a wise investment.*
a risky investment (=in which you are likely to lose money) *Risky investments usually have higher yields.*
foreign/overseas investment *The government is eager to attract foreign investment to fund building projects.*
a long-term investment (=one that will give you profit after a long time) *Buying a house is a long-term investment.*
a short-term investment (=one that will give you profit in a short time) *Interest rates will be cut on short-term investments.*
private investment (=investment by private individuals) *Public expenditure in declining areas will attract future private investment.*
public investment (=investment by the government or state) *There have been drastic cuts in public investment in housing.*
capital investment (=investment in machines, equipment etc) *A huge capital investment will have to be made to maintain the buildings.*

INVESTMENT + NOUN

an investment scheme British English, **an investment program** American English: *Most investment schemes are subject to tax.*
an investment opportunity *She took advantage of a unique investment opportunity.*
an investment adviser *He has served as an investment adviser for several major banks.*

an investment banker *He is an investment banker at a prestigious Wall Street firm.*
investment income (=money that you earn from your investments) *The rate of taxation on investment income is set to increase.*
investment funds *The city is in a good position to attract new investment funds.*

PHRASES

the (rate of) return on an investment (=profit from an investment) We *expect a high return on our investment.*

[….]

From Longman Dictionary of Business English

→ ALTERNATIVE INVESTMENT → CAPITAL INVESTMENT → COMMUNITY INVESTMENT → CORPORATE INVESTMENT → DIRECT INVESTMENT → DOMESTIC INVESTMENT → EQUITY INVESTMENT → ETHICAL INVESTMENT → FINANCIAL INVESTMENT → FIXED-INCOME INVESTMENT → FIXED INVESTMENT → FOREIGN INVESTMENT → GOVERNMENT INVESTMENT → GROSS INVESTMENT → INCUBATION INVESTMENT → INSTITUTIONAL INVESTMENT → INWARD INVESTMENT → LEGAL INVESTMENT → NET INVESTMENT → OUTWARD INVESTMENT → OVERSEAS INVESTMENT → PERSONAL INVESTMENT → PRIVATE INVESTMENT → PROPERTY INVESTMENT → PUBLIC INVESTMENT → REAL ESTATE INVESTMENT → SPECULATIVE INVESTMENT

(LDOCE: investment, pristupljeno 3. srpnja 2020.)

Iz primjera je vidljivo da su kolokacije u LDOCE-u jasno navedene, da su često dodatno pojašnjene i ilustrirane primjerima, s namjerom da se korisniku omogući točna upotreba riječi. Međutim, iz primjera je također vidljivo da su višerječni nazivi u natuknici uvršteni pod kolokacije, ali i da se korisnik upućuje strelicom (→) na višerječne nazive kao npr. *foreign/overseas investment*, *private investment*, *public investment*, *capital investment*[127]. Kao što je rečeno u poglavlju 2.6., kolokacije u jeziku struke moramo promatrati vrlo široko jer višerječne sveze po svojoj strukturi mogu biti kolokacije, ali i imati funkciju određenog naziva.

Od svih prethodno analiziranih rječnika LDOCE i CD *online* razlikuju se po tome što se paralelno prikazuju rezultati općeg rječnika i poslovnog rječnika, što je prednost za korisnika koji na taj način ima uvid u širu sliku o riječima. Potrebno je istaknuti i da su korisnici kojima su potrebne informacije iz jezika ekonomske struke u prednosti u odnosu na korisnike drugih struka jer ni u jednom drugom analiziranom britanskom jednojezičnom rječniku ne postoji mogućnost paralelne pretrage općega rječnika i rječnika određene struke.

[127] ‘strana/inozemna ulaganja’, ‘privatna ulaganja’, ‘javna ulaganja’, ‘kapitalna ulaganja’

3.1.1.2. Kolokacije u stručnim dvojezičnim englesko-hrvatskim i hrvatsko-engleskim rječnicima

50 engleskih imenica prvo se analizira u englesko-hrvatskim rječnicima poslovnog jezika, a zatim se analiziraju njihove hrvatske istovrijednice u hrvatsko-engleskim rječnicima. U analizu su uključeni sljedeći rječnici:

1. *Englesko-hrvatski ekonomski rječnik* (2. izmijenjeno izdanje) Ante Babića (EHER)
2. *Englesko-hrvatski poslovni rječnik. Croatian-English Dictionary of Business and Economics* Višnje Špiljak (EHPR)
3. *Hrvatsko-engleski ekonomski rječnik* (2. izmijenjeno izdanje) Ante Babića (HEER)
4. *Hrvatsko-engleski poslovni rječnik. Croatian-English Dictionary of Business and Economics* Višnje Špiljak (HEPR).

Navedeni rječnici odabrani su jer je riječ o parovima rječnika istih autora objavljenih istodobno, slična su opsega, te su i najnoviji objavljeni rječnici poslovnoga engleskog jezika.

3.1.1.2.1. *Englesko-hrvatski ekonomski rječnik* (EHER)

EHER urednika Ante Babića nastao je kao produkt rada ekonomskih stručnjaka okupljenih oko nakladničke kuće MATE koja je specijalizirana za prijevode relevantne svjetske literature iz područja ekonomije, menadžmenta i srodnih područja. Kad su početkom 90-ih godina 20. stoljeća ekonomski stručnjaci unutar MATE-a počeli prevoditi temeljne udžbenike iz područja ekonomije i poslovanja, susreli su se problemima u prijevodu. Problemi su bili dvojaki: jezik iz prethodnoga razdoblja smatrali su „onečišćenim velikim brojem primjesa iz drugih južnoslavenskih jezika" (EHER: 5), a pojmovi koji su vrijedili u socijalističkom ekonomskom sustavu nisu odgovarali pojmovima u sustavu tržišne privrede. Kako bi približili materiju svima kojima su udžbenici namijenjeni, a ponajprije studentima, morali su prevesti do tada neprevedene pojmove. U procesu su „naglašavali ekonomski smisao termina, a nije se toliko inzistiralo na lingvističkoj ispravnosti" (EHER: 5), što je vidljivo iz detaljnije analize rječnika. Rad na prvom izdanju EHER-a započet je 1995., a rječnik je objavljen 2001. Osam godina poslije objavljeno je i novo, revidirano i dopunjeno izdanje s više od 10 000 lako razumljivih pojmova i naziva iz svih područja poslovnog života koja su obuhvaćena analizom.

U englesko-hrvatskom rječniku natuknica se sastoji od osam dijelova: engleski naziv, oznaka – područje, oznaka – potpodručje, hrvatski naziv, hrvatsko objašnjenje, englesko objašnjenje, geografija. U 6. tablici navedeno je nekoliko primjera natuknica bez engleskog objašnjenja i geografije jer nisu dio prikazanih natuknica.

ENGLESKI NAZIV	OZNAKA – PODRUČJE	OZNAKA – POTPODRUČJE	HRVATSKI NAZIV	HRVATSKO OBJAŠNJENJE
Budget	makro; posl.	fisk.; financ.	1. budžet; 2. proračun; državni budžet, državni proračun	1. novčani plan za neko razdoblje; 2. blagajna ili račun s kojeg se ostvaruje taj plan; 3. najčešće se misli na državni budžet i državni proračun
Discount	posl.		diskont, popust	
Income	mikro, makro		dohodak	Općenito predstavlja tijek novca ili roba koji dotječe pojedincu, grupi pojedinaca, poduzeću ili privredi tijekom određenog vremena. Dobit kod poduzeća u SAD-u.
Investment (I)	makro		investicija (I)	(1) Ekonomska aktivnost koja žrtvuje današnju potrošnju imajući u vidu povećanje proizvodnje u budućnosti. Investicije mogu biti u opipljivi (stvarni) kapital (zgrade, opremu i zalihe) i u neopipljive investicije (Obrazovanje ili "ljudski kapital", istraživanje i razvoj te zdravstvo). Neto investicija je vrijednost ukupne investicije nakon što su se odvojila sredstva za amortizaciju. Bruto investicije su investicije bez odvajanja za amortizaciju. (2) U financijskom smislu, investicija ima sveukupno drugačije značenje i označuje kupovanje vrijednosnih papira, poput dionica ili obveznica.
Loan	makro	monet.	kredit, zajam	
Promotion	posl.	market	promocija, promidžba	
Salary	makro	ek. rada	plaća	
Skill	makro	ek. rada	1.vještina; 2.sposobnost; 3. znanje	

6. tablica: Primjeri natuknica u EHER-u.[128]

[128] Nazivi stupaca preuzeti su izvorno iz EHER-a.

Od 50 analiziranih imenica u EHER-u nisu obrađene imenice: *consultant, expertise, incentive, policy, qualification, staff, target*, dok su imenice *negotiation* i *service* navedene samo u množini. Ni pod jednom se imeničkom natuknicom u rječniku ne navode informacije o kolokacijama.

Natuknice u EHER-u donose informacije koje su korisne ekonomistima i poslovnim ljudima, studentima i profesorima na ekonomskim fakultetima i školama diljem Hrvatske te ostaloj stručnoj ekonomskoj javnosti koja je u svakodnevnom doticaju s poslovnim i ekonomskim pojmovima, a koje za cilj imaju smjestiti pojmove u širi kontekst ekonomije kao znanosti te dodatno pojasniti ekonomske pojmove koje autor drži kompliciranijima „za studente i drugo neupućeno čitateljstvo" (EHER: 6).

Iz primjera u 6. tablici vidljivo je da se pojmovi sustavno klasificiraju unutar područja, kojih ima ukupno šest: *mikro* (mikroekonomija), *makro* (makroekonomija), *stat*. (statistika i ekonometrija), *mat*. (matematika (ekonomska)), *info*. (informatika, računalstvo, poslovna informatika, poslovni informacijski sustavi), te *posl*. (poslovno upravljanje, poslovanje) (EHER: 9). Dva su osnovna potpodručja: poslovanje i makroekonomija. Poslovanje uključuje *financ.* (financije, financijske institucije i tržišta, bankarstvo, osiguranja, računovodstvo i reviziju), *manag.* (upravljanje, management, strateško upravljanje, organizaciju poslovanja) i *market.* (marketing i promociju. Makroekonomija uključuje *ek. rada* (ekonomija rada), *monet.* (monetarna ekonomija), *fisk.* (javne financije i fiskalna politika), *međun.*, (međunarodna ekonomija i međunarodne financije), te *nac. rač.* (nacionalno računovodstvo, privredna statistika, brojčani pokazatelji i agregati privrede (EHER: 10–11). Tri su govorna i zemljopisna područja: „*SAD*, (koja) označava pojmove specifične za američki engleski i američku privredu, *UK*, (koja) označava pojmove specifične za engleski i privredu velike britanije[129], te *EU*, (koja) označava pojmove specifične za europske institucije" (EHER: 11). U ovom se rječniku također posebno napominje pripada li imenica američkom ili britanskom rječniku, ali je neuobičajena upotreba napomene „engleski" kako bi se istaknulo da imenica pripada britanskom engleskom jer je za to uobičajena napomena britanski engleski ili *British English.*

[129] U analiziranom rječniku (EHER: 11) Velika Britanija navedena je malim početnim slovima.

Iz primjera natuknica u 6. tablici vidljivo je da je svaka imenica smještena u odgovarajuće područje, a neke i u potpodručje. Nadalje, navedeni su istovrijedni hrvatski nazivi, od kojih „prvi izraz uvijek upućuje na najpoželjniji prijevod (po ekonomskom smislu), a ostali navedeni (gdje ih ima) predstavljaju inačice koje se koriste." (EHER: 11), kao npr. „*discount* diskont, popust" (EHER: 302). U nekim primjerima vidimo da su različita značenja odijeljena brojevima, a hrvatsko objašnjenje, ako je navedeno, prati značenja riječi odvojena brojevima, kao npr. „*Budget* 1. budžet; 2. proračun; državni budžet, državni proračun; 1. novčani plan za neko razdoblje; 2. blagajna ili račun s kojeg se ostvaruje taj plan; 3. najčešće se misli na državni budžet i državni proračun" (EHER: 144–145). Ako imenica ima samo jedno značenje, onda objašnjenje ima edukativnu ulogu, tj. objašnjava korisniku dodatno riječ, ali ne s leksikografskog, već s enciklopedijskog gledišta, kao npr. pod natuknicom *investment* nalazimo sljedeće objašnjenje na hrvatskom: **„**(1) Ekonomska aktivnost koja žrtvuje današnju potrošnju imajući u vidu povećanje proizvodnje u budućnosti. Investicije mogu biti u opipljivi (stvarni) kapital (zgrade, opremu i zalihe) i u neopipljive investicije (Obrazovanje ili "ljudski kapital", istraživanje i razvoj te zdravstvo). Neto investicija je vrijednost ukupne investicije nakon što su se odvojila sredstva za amortizaciju. Bruto investicije su investicije bez odvajanja za amortizaciju. (2) U financijskom smislu, investicija ima sveukupno drugačije značenje i označuje kupovanje vrijednosnih papira, poput dionica ili obveznica.**"** (EHER: 555).

Natuknice u ovom rječniku ne donose niti jednu informaciju koja je uobičajena u rječnicima, kao npr. vrstu riječi ili informacije o izgovoru. U rječniku nema ni primjera upotrebe riječi u kontekstu. Sve su natuknice pisane velikim početnim slovom, što može navesti korisnika da pomisli da se imenice u engleskom jeziku pišu velikim početnim slovom, što je pogrešno.

Englesko objašnjenje navedeno je pod nekim natuknicama koje nisu predmet analize, ali ih navodimo radi ilustracije. Sljedeći su primjeri takvih natuknica u kojima su dijelovi (engleski naziv, oznaka – područje, oznaka – potpodručje, hrvatski naziv, hrvatsko objašnjenje, englesko objašnjenje, geografija) odvojeni zarezom, a oznaka Ø znači da u određenoj rubrici nema navedenih informacija:

Commitee of Governors of the central banks of the Member States of the European Economic Community:[130], makro, međun., Odbor guvernera središnjih banaka zemalja članica Europske Ekonomske zajednice, Ø, Committee created in May 1964 on the basis of Article 105(2) of the EEC Treaty to foster cooperation among central banks. In 1994 its tasks were taken over by the newly established European Monetary Institute (EMI) and the Committee was dissolved[131].

(EHER: 206–207)

FSLIC, makro, monet. FSLIC, Federalno poduzeće za osiguranje štednih depozita, Federal Savings and Loan Insurance Corporation, SAD

(EHER: 454–455)

MMC, posl., financ., certifikati tržišta novca, vrijednosni papiri tržišta novca, Money Market Certificate, Ø

(EHER: 638–639)

Time deposit, makro, monet., oročeni depozit, Fondovi, koji se drže u banci, a koji imaju barem minimalno "vrijeme podizanja"[132]. Uključuju se u širu definciju novca (M2), ali ne i u M1, zato što se ne prihvaćaju kao sredstvo plaćanja; Funds deposited in an account that has a fixed term to maturity and technically cannot be withdrawn before maturity without advance notice (for example, a certificate of deposit). Most time deposits earn interest.[133]

(EHER: 902–903)

U nekoliko navedenih primjera vidljive su određene nelogičnosti. FSLIC označava instituciju u Sjedinjenim Državama čije je ime prevedeno na hrvatski, ali hrvatska istovrijednica ne može biti FSLIC jer je riječ o pokrati izvorno engleskog naziva. U nekim natuknicama navedeno je

---

[130] Dvotočka je dio natuknice u izvorniku.
[131] „Odbor osnovan u svibnju 1964. temeljem članka 105. stavka 2. Ugovora o EEZ-u s ciljem poticanja suradnje između središnjih banaka. Godine 1994. njegove zadatke preuzeo je novoosnovani Europski monetarni institut (EMI) i Odbor je raspušten." (EHER: 206–207).
[132] Navodnici u izvorniku nisu navedeni u skladu s hrvatskim pravopisom.
[133] „Sredstva deponiranana računu koji ima fiksni rok dospijeća i tehnički se ne mogu podići prije dospijeća bez prethodne najave (na primjer, potvrda o pologu). Većinu vremena depoziti zarađuju kamate." (EHER: 902–903).

i hrvatsko i englesko objašnjenje, npr. u natuknici *time deposits*, a u nekima samo englesko. Budući je riječ o englesko-hrvatskom rječniku, te je ciljni jezik hrvatski, nije logično niti opravdano da su objašnjenja (samo) na engleskom jeziku. Iako se može smatrati da su ciljani korisnici ekonomski stručnjaci s dobrim poznavanjem engleskoga jezika, sva engleska objašnjenja trebala su biti prevedena na hrvatski jezik.

Analizirajući odabrane natuknice, možemo zaključiti da rječnik može koristiti kao enciklopedijski priručnik iz kojeg korisnik može saznati više o nekoj imenici s ekonomskog gledišta, dok rječnik ne može zadovoljiti leksikografsku znatiželju. Nadalje, budući da su ciljani korisnici rječnika ekonomisti, pažnja je posvećena svladavanju značenja pojmova, dok osoba koja uči engleski kao strani jezik neće dobiti dovoljno informacija o riječima i upotrebi riječi.

3.1.1.2.2. *Englesko-hrvatski poslovni rječnik. English-Croatian Dictionary of Business and Economics* (EHPR)

EHPR urednice Višnje Špiljak djelo je 20 autora i urednika, a obuhvaća ukupno 40 000 naziva iz područja „ekonomske teorije i politike, poslovnih i javnih financija, bankarstva, osiguranja, računovodstva, revizije, organizacije, menadžmenta, marketinga, trgovine, međunarodnih financija, burzovnog poslovanja, transporta, turizma, trgovačkog prava, statistike, matematike, operacijskih istraživanja i informatike" (EHPR: 7). Rječnik je namijenjen ekonomskim stručnjacima, studentima i nastavnicima ekonomskih i srodnih poslovnih visokih učilišta, te prevoditeljima.

U EHPR-u natuknica se sastoji od dva dijela: engleskog naziva i prijevoda na hrvatski/istovrijednice na hrvatskom. Natuknica je ilustrirana s nekoliko primjera u 7. tablici.

ENGLESKA IMENICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA U RJEČNIKU
budget	proračun, budžet, financijski plan
discount	popust, skonto, diskont; odbitak, disažio
income	dohodak; dobit; prihod
investment	investicija, plasman, plasman novca, ulaganje
loan	kredit, zajam, pozajmica

ENGLESKA IMENICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA U RJEČNIKU
promotion	1. napredovanje, unapređenje, promaknuće 2. promocija, promotivne aktivnosti
salary	osobni dohodak, plaća (mjesečna ili godišnja za razliku od nadnice)
skill	1. kvalifikacija, stručna sprema, stručnost 2. vještina, spretnost

7. tablica: Primjeri natuknica u EHPR-u.[134]

U EHPR-u obrađeno je svih 50 imenica. Iz primjera je vidljivo da korisnik u rječniku neće naći informacije o vrsti riječi ili izgovoru. Različita značenja pojedine natuknice obilježena su brojevima, kao u npr. „*promotion* 1. napredovanje, unapređenje, promaknuće 2. promocija, promotivne aktivnosti" (EHPR: 498). Vrlo slična i bliska značenja odvojena su točkom sa zarezom, npr. „*income* - dohodak; dobit; prihod" (EHPR: 299), dok su sinonimna značenja odvojena zarezom, npr. „*budget* - proračun, budžet, financijski plan" (EHPR: 77). Na lijevoj strani rječnika nalaze se i kratka objašnjenja u zagradama, npr. „*salary* - osobni dohodak, plaća (mjesečna ili godišnja za razliku od nadnice)" (EHPR: 550).

Sve su natuknice navedene abecednim redom, bez obzira od koliko se sastavnica sastoje, kao npr.

income dohodak; dobit; prihod
income account račun dobiti; račun dohotka
income allocation raspoređivanje dobiti
income-based price dohodovna cijena
income bonds dohodovne obveznice

(EHPR: 299)

Navedeni je prikaz praktičan ako korisnik traži svezu koja počinje imenicom *income*, no ako želi pronaći kolokaciju koja se sastoji od pridjeva i imenice *income*, neće moći, što se može

[134] Nazivi stupaca su autorski i nisu preuzeti iz EHPR-a.

ilustrirati sljedećim primjerima u kojima su u zagradama navedene stranice rječnika na kojima se nalaze navedene natuknice:

> **accrued income** nastali dohodak, obračunati dohodak, obračunati prihod, obračunata dobit.
>
> (EHPR: 17)
>
> **earned income** dohodak iz rada, dohodak od rada, zarađena dobit, zarađeni dohodak
>
> (EHPR: 198)
>
> **fixed income** fiksni dohodak; renta
>
> (EHPR: 243)
>
> **operating income** dobit iz redovne aktivnosti, dobit prije oporezivanja, poslovna dobit (dohodak)
>
> (EHPR: 432)
>
> **premium income** dohodak od premija, prihod od premije
>
> (EHPR: 479)
>
> **unearned income** dobit od kapitala, dohodak od kapitala, dohodak od imovine, dohodak od ulaganja; dohodak bez osobnog rada, nezarađeni dohodak, fundirani dohodak
>
> (EHPR: 654).

Navedena struktura rječnika korisna je korisnicima s vrlo dobrim poznavanjem engleskoga jezika jer natuknicu čine samo dva dijela, tj. naziv i prijevodna istovrijednica. U hrvatskom dijelu rječnika dani su nazivi koji su uvriježeni u hrvatskoj ekonomskoj znanosti i stručnoj praksi, bilo da je riječ o izvorno hrvatskim nazivima ili o udomaćenim tuđicama (EHPR: 7).

U sljedećim dvama potpoglavljima donosi se analiza kolokacija u hrvatsko-engleskim rječnicima. U hrvatsko-engleskim rječnicima analizirane su hrvatske prijevodne istovrijednice 50 imenica uzetih za polaznu analizu na engleskom jeziku. Uzete su iste imenice zbog sustavnije komparativne analize u dvojezičnim rječnicima u kojima su polazni i prijevodni jezici engleski i hrvatski. Budući da imenice na jednom jeziku nemaju samo jednu istovrijednicu na drugom jeziku, analizirano je nekoliko prijevodnih ekvivalenata na hrvatski.

3.1.1.2.3. *Hrvatsko-engleski ekonomski rječnik* (HEER)

HEER urednika Ante Babića nastao je paralelno s *Englesko-hrvatskim ekonomskim rječnikom* istog urednika. Ovaj je rječnik također rezultat rada ekonomskih stručnjaka okupljenih oko nakladničke kuće MATE, te se opći opis ovog rječnika naveden u predgovoru i informacije o podjeli u područja i potpodručja ne razlikuje od predgovora i informacija u EHER-u istog autora te se ovdje neće ponovno navoditi.

U HEER-u natuknica sadržava osam rubrika kako slijedi: hrvatski naziv, oznaka – područje, oznaka – potpodručje, engleski naziv, englesko objašnjenje, hrvatsko objašnjenje, geografija. U 8. tablici navedeno je nekoliko primjera natuknica bez hrvatskoga objašnjenja i geografije jer nisu dio prikazanih natuknica.

HRVATSKI NAZIV	OZNAKA – PODRUČJE	OZNAKA - PODPODRUČJE	ENGLESKI NAZIV	HRVATSKO OBJAŠNJENJE
budžet	makro; posl.	fisk.; financ.	Budget	
proračun	makro; posl.	fisk.; financ.	Budget	
kredit	posl.	financ.	Credit	
diskont, popust	posl.		Discount	iznos za koji nominalna vrijednost premašuje prodajnu cijenu
popust, trgovački popust, rabat, gotovinski popust	posl.	financ.	Trade discount	
promocija, promidžba	posl.	financ.	Promotion	
plaća	makro	ek. rada	Salary	

HRVATSKI NAZIV	OZNAKA – PODRUČJE	OZNAKA - PODPODRUČJE	ENGLESKI NAZIV	HRVATSKO OBJAŠNJENJE
vještina	makro	ek. rada	Skill	
obrtaj; promet	posl.		Turnover	opseg poslovanja nekog trgovačkog društva, iskazan u računu dobiti i gubitka

8. tablica: Primjeri natuknica u HEER-u.[135]

Od 50 analiziranih imenica u HEER-u nisu obrađeni: *konzultant, savjetnik* 'consultant', *rok* 'deadline', *ekspertiza* 'expertise', *kvalifikacija* 'qualification', *politika* 'policy', *poticaj,* koji u HEER-u nije 'incentive' već 'bounty', dok su *pregovor* 'negotiation' i *usluga* 'service' navedeni samo u množini.

Iz primjera u 8. tablici vidljivo je da se imenice sustavno klasificiraju unutar područja i potpodručja. Hrvatske imenice s lijeve strane prevedene su jednom imenicom na desnoj strani natuknice. Niti jedna natuknica nema informacija o kolokacijama. Hrvatska objašnjenja u analiziranim natuknicama ista su kao i hrvatska objašnjenja u EHER-u.

Natuknice u ovom rječniku ne donose gramatičke informacije o npr. vrsti riječi ili rodu imenice koje su uobičajene u rječnicima. Svi hrvatski nazivi pisani su malim početnim slovom, ali su engleski nazivi i u ovom rječniku pisani velikim početnim slovom, što ponovno može navesti korisnika zaključak da se imenice u engleskom jeziku pišu velikim početnim slovom. U ovom je rječniku očita nelogičnost i izrazita nesustavnost u poretku hrvatskih naziva. Ako su se autori odlučili za abecedni poredak natuknica, nejasno je zašto se npr. pod natuknicom *diskont,* navodi i imenica *popust* jer se ne očekuje da bi korisnik imenicu *popust* tražio pod slovom *d,* odnosno pod natuknicom *diskont*.

U 9. tablici navedeno je nekoliko primjera nesustavnosti natuknica HEER-u.

[135] Nazivi stupaca preuzeti su izvorno iz HEER-a.

HRVATSKI NAZIV	OZNAKA – PODRUČJE	OZNAKA - PODPODRUČJE	ENGLESKI NAZIV
diskont, popust	posl.		Discount
popust, trgovački popust, rabat, gotovinski popust	posl.	financ.	Trade discount
rabat, popust	posl.	financ.	Rabate

9. tablica: Primjeri nesustavnosti natuknica HEER-u.

Uspoređujući uvode EHER-a i HEER-a doznajemo da je rječnik nastao kao rezultat rada na prevođenju stručne ekonomske literature. HEER je zrcalno okrenut EHER i ne prati leksikografske uzuse izrade rječničke natuknice. Dok je u EHER-u prva rubrika u rječniku jedan naziv, a s desne su strane ostale informacije koje su autori željeli uvrstiti (oznake područja, hrvatski nazivi itd.), navedena se struktura ne primjenjuje u HEER-u. Naime, s lijeve strane natuknice navedeno je nekoliko imenica, kojima je pridružena jedna engleska imenica. Iako hrvatske imenice jesu sinonimne, navedeni je način organiziranja natuknice neobičan te smatramo za prosječnog korisnika i vrlo zbunjujući.

3.1.1.2.4. *Hrvatsko-engleski poslovni rječnik. Croatian-English Dictionary of Business and Economics* (HEPR)

HEPR urednice Višnje Špiljak djelo je 19 autora i urednika, a obuhvaća ukupno 46 000 naziva iz područja „poslovnih i javnih financija, računovodstva i revizije, osiguranja i reosiguranja, bankarstva, trgovačkog prava, trgovine, transporta, marketinga, turizma, statistike, matematike, operacijskih istraživanja, informatike, ekonomske teorije i politike, opće ekonomije" (HEPR: 7). Natuknice su poredane abecednim redom, a autorica u uvodu dodaje i da su abecedno poredane i „kolokacije nastale iz osnovnih pojmova" (HEPR: 7), ali nije definirano što autori smatraju kolokacijama. Međutim, analizirajući rječnik postaje jasno da autori kolokacijama smatraju i višerječne nazive.

Osnovnu strukturu natuknice čine hrvatski naziv i engleska istovrijednica. Natuknice su ilustrirane primjerima u 10. tablici.

HRVATSKA IMENICA	ENGLESKA ISTOVRIJEDNICA U RJEČNIKU
budžet	budget, financial budget
proračun	1. (*izračun)* calculation, computation 2. (*budžet*) budget, financial budget
diskont	discount
popust	allowance; discount, rebate, trade discount
kredit (*dogovor s bankom ili dobavljačem)*	credit
kredit (*novac zajma)*	loan
zajam	loan; credit
promocija	1. promotion (*mark.*) 2. graduation ceremony, (*američka sveučilišta*) commencement, conferement of a degree
promidžba	ø
plaća	salary, pay, (*radnička*) wages; remuneration, payment, emolument, reward
vještina	skill, skillfulness; (*sposobnost)* competence, capability*; (spretnost)* dexterity*; (okretnost)* adroitness, talent, knack; (*umijeće)* art, accomplishment
promet	turnover; net sales, sales result; (*promet)* traffic; (*kolanje)* circulation
obrtaj	turnover, turn

10. tablica: Primjeri natuknica u HEPR-u.[136]

[136] Nazivi stupaca su autorski i nisu preuzeti iz HEPR-a.

Iz primjera u 10. tablici vidljivo je da se u natuknicama ne navodi vrsta riječi ni rod imenice. Unutar nekih natuknica, koje ovdje nisu prikazane, autori su, gdje su smatrali potrebnim, naveli i gramatičke informacije kao npr. nepravilna množina imenice „*polica* shelf (pl. shelves)" (HEPR: 384) ili enciklopedijske informacije „*jard* yard (0.914 m)" (HEPR: 165). Različita značenja su brojčano odvojena te gdje je potrebno u zagradama su navedena dodatna objašnjenja, kao npr. u natuknicama *promocija* i *plaća*.

U HEPR-u je unutar natuknica navedeno je li prijevod na engleskom jeziku formalan ili neformalan, npr. „*izvršni korak* execute step (inf.)" (HEPR: 164), je li sleng, npr. „*zanimanje* (zvanje) occupation, vocation; proffession[137]; (kol) calling" (HEPR: 679), te je li figurativan, „*odlediti* (i fig.) unfreeze" (HEPR: 313). Razlike između američkog ili britanskog engleskog označene su ako je riječ o razlikama u pisanju, npr. „*odaslati robu* consign, (brit.) despatch, (am.) dispatch, ship, ship off" (HEPR: 310) i ako se američki i britanski prijevodi hrvatskih naziva u potpunosti razlikuju, kao npr. „*ministar financija* finance minister, (SAD) Secretary of the Treasury, (UK) Chancellor of the Exchequer" (HEPR: 239) ili „*ministar trgovine* minister of trade, President of the Board of Trade (UK), Secretary of Commerce (SAD)" (HEPR: 239). Gdje su autori smatrali potrebnim, navedena je i oznaka područja u kojem se imenica upotrebljava, npr. „*složeni* 1. composite, mixed 2. complex; compound (fin., stat., rač.); composite (fin.)" (HEPR: 533).

Svih 50 analiziranih imenica uvršteno je u *Hrvatsko-engleski poslovni rječnik* (HEPR), ali se pod tim imenicama kao nosivim natuknicama ne navode kolokacije. Međutim, ako primijenimo tvrdnju iz predgovora da su abecedno poredane i kolokacije nastale iz osnovnih natuknica, moguće je zaključiti da višerječni nazivi imaju status kolokacija. Ti se višerječni nazivi abecedno navode u rječniku, što korisniku ne olakšava potragu jer bi praktičnije bilo navođenje takvih sveza unutar nosive imenice. Međutim, kao što se vidi iz primjera s imenicom *bonus*, u rječniku ih korisnik može naći samo ako hrvatska natuknica počinje tom nosivom imenicom (na engleskom), kao npr.:

> **bonus** bonus, extra dividend, special dividend, superdividend, surplus dividend, overrider

[137] Greška je u izvorniku.

bonus za kraj godine end-of-year bonus
bonus za smjenski rad (noćni) rad shift bonus
bonus za (stalnu) prisutnost na radu attendance bonus

(HEPR: 37)

Primjeri s imenicom *bonus* ilustriraju da HEPR sveze pridjeva i imenice te imenice (u funkciji pridjeva) i imenice na engleskom jeziku smatra kolokacijama. Problem pri takvu navođenju kolokacija jest taj da korisnik najčešće zna nosivu riječ i, kad traži kolokat u rječniku, kreće od nosive riječi, a ne od kolokata. Stoga bi, ako se u obzir uzme korisnička perspektiva, sve kolokacije trebale biti uvrštene pod natuknicu koja ima status nosive riječi u višerječnome nazivu, odnosno u kolokaciji jer ako npr. korisnik traži u rječniku naziv koji definiramo kao 'bonus koji se dobije jednom godišnje', neće ga naći pod natuknicom *bonus*, već pod natuknicom „godišnji bonus – *annual bonus*" (HEPR: 123).

3.1.2. Kolokacije u općim rječnicima

Iako su predmet analize kolokacije u jeziku ekonomske struke, analiza nije ograničena samo na stručne rječnike, već su uključeni i rječnici općega jezika kako bi se provjerila zastupljenost kolokacija u tim rječnicima s obzirom na to da su i ti rječnici na raspolaganju korisnicima. Analizirani rječnici dijelom su mrežni rječnici, a dijelom tiskani rječnici.

U nastavku će biti prikazani odabrani britanski i američki opći rječnici kako bi se utvrdila kvantitativna i kvalitativna zastupljenost kolokacija u tim rječnicima.

3.1.2.1. Kolokacije u jednojezičnim općim rječnicima

U ovom će dijelu biti prikazani rezultati analize prikaza kolokacija u dvama jednojezičnim općim američkim rječnicima i u dvama britanskim jednojezičnim općim rječnicima.

3.1.2.1.1. Kolokacije u jednojezičnim općim američkim rječnicima

U ovom potpoglavlju bit će prikazana dva opća rječnika američkog engleskoga. Oba rječnika su objavljena na mreži, a riječ je o:

1. *Merriam-Webster's Dictionary* (MWD)

2. *The American Heritage Dictionary of the English Language* (AHD)

3.1.2.1.1.1. *Merriam-Webster's Dictionary* (MWD)

MWD, odnosno Merriam-Websterov mrežni rječnik jednojezični je opći rječnik američkog engleskog jezika koji je dostupan na poveznici: https://www.merriam-webster.com/. Merriam-Webster se opisuje kao vodeći i najpouzdaniji američki pružatelj jezičnih informacija čiji su rječnici dostupni u tiskanome obliku već 150 godina, a u novije vrijeme i na mreži. Publikacije Merriam-Webstera uključuju *Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*, za koji se navodi da je jedna od najprodavanijih knjiga u američkoj povijesti (https://www.merriam-webster.com/about-us; pristupljeno 24. veljače 2020.) Preko poveznice https://www.merriam-webster.com moguć je pristup rječniku općega jezika i tezaurusu te igrama riječima i kvizovima, riječi dana, popisima riječi za učenje vokabulara *Vocabulary Learning Lists*. Poveznice omogućuju pristup i dvama stručnim rječnicima – pravni rječnik (eng. *legal dictionary*) i medicinski rječnik (eng. *medical dictionary*).

Osim navedenog rječnika koji je namijenjen izvornim govornicima, Merriam-Webster je razvio i *Rječnik za učenike* (*Learner's dictionary*), u daljnjem tekstu MWLD, koji je dostupan na poveznici: https://learnersdictionary.com/. Rječnik za učenike sadržava sljedeće rubrike: *ask the editor* (pitaj urednika) u kojoj se odgovara na pitanja o gramatici i leksiku, *Learner's Word of the Day*, kvizove (vokabular i vizualni kviz) te popis od 3000 osnovnih riječi koje su svrstane u 18 tema: sportski vokabular, putovanje avionom, okoliš, članovi obitelji, poslovi/zanimanja, pravni engleski, riječi za emocije, dijelovi tijela, nebrojive imenice, priložne oznake vremena, zdravlje, vrste ličnosti, vremenska razdoblja, zaposlenje, akademsko pisanje, život na fakultetu i sveučilištu, ekonomija i vrijeme[138] (MWLD, pristupljeno 13. srpnja 2020.). Tri su teme vezane uz područje ekonomije: poslovi/zanimanja u kojom su nabrojena zanimanja, npr. *knjigovođa, glumac, arhitekt* itd., zaposlenje: riječi za rad u tvrtki, npr.

[138] ‘Sports vocabulary’, ‘Air Travel’, ‘The Environment’, ‘Family members’, ‘Jobs/Professions’, ‘Legal English’, ‘Words for emotions’, ‘Parts of your body’, ‘Noncount nouns’, ‘Time adverbs’, ‘Health’, ‘Personality types’, ‘Periods of time’, ‘ Employment’, ‘Academic writing’, ‘College and university life’, ‘Economics i Weather.

poslodavac, *otpustiti*, *pola radnog vremena* itd., te ekonomija pod kojom su navedeni pojmovi kao npr. *depresija*, *fiskalan*, *ulagati*, *financije* itd.[139]

Natuknice u MWLD-u po svojoj su strukturi puno jednostavnije i sadržajno siromašnije nego natuknice u britanskim rječnicima za učenike kao što se vidi iz primjera natuknice *invoice*:

> **invoice** /ˈɪnˌvoɪs/ noun
> *plural* **invoices**
> Learner's definition of INVOICE
> [count]
> a document that shows a list of goods or services and the prices to be paid for them: bill
> - Payment is due within 30 days after receipt of the *invoice*.
>
> (MWLD: invoice, pristupljeno 2. srpnja 2020.)

Budući su natuknice u MWD-u složenije, kao što se vidi iz primjera imenice *invoice* koji slijedi, MWD je uzet za analizu.

> **in·voice** | /in-ˌvȯis/ noun
> **Definition of *invoice***
> (Entry 1 of 2) US
> 1: an itemized list of goods shipped usually specifying the price and the terms of sale **:** bill
> 2: a consignment of merchandise
> **Synonyms for invoice**
> Synonyms: Noun
> account, bill, check, statement, tab
> Visit the Thesaurus for More
> **Examples of *invoice* in a Sentence**
> **Noun**
> Payment is due within 30 days after receipt of the *invoice*.
> the *invoice* stated that we owed $1500
> **Recent Examples on the Web:**
> **Noun**
> Kester said some vendors, as well as his leaseholder, gave him a reduced rate during the closure or extended the dates on his invoices. — Brieanna J. Frank, azcentral, "Wickenburg shop owners say those who reopened early don't represent town," 14 May 2020

[139] ‘Jobs/Professions: Types of jobs and careers’; ‘Employment: Words for work in a company’; ‘ Economics: Concepts in economics

There is a catch, though: no additional late fees will be added to your invoices for the time being. — Ben Tobin, The Courier-Journal, "RiverLink is closing offices due to the coronavirus. Here's how it will impact toll fees," 18 Mar. 2020

First Known Use of *invoice*

Noun
1560, in the meaning defined at sense 1

History and Etymology for *invoice*

Noun
modification of Middle French *envois*, plural of *envoi* message — more at envoi

More Definitions for invoice

invoice noun

English Language Learners Definition of invoice

(Entry 1 of 2)
: a document that shows a list of goods or services and the prices to be paid for them

invoice noun

in·voice | \ ˈin-ˌvȯis

Kids Definition of invoice

: a list of goods shipped usually showing the price and the terms of sale

invoice noun

Legal Definition of invoice

1: a seller's itemized statement to a buyer usually specifying the price of goods or services and the terms of sale: bill sense 4
2: a consignment of merchandise
More from Merriam-Webster on invoice
Thesaurus: All synonyms and antonyms for invoice
Rhyming Dictionary: Words that rhyme with invoice
Spanish Central: Translation of invoice
Nglish: Translation of invoice for Spanish Speakers
Britannica English: Translation of invoice for Arabic Speakers

Comments on invoice

What made you want to look up invoice? Please tell us where you read or heard it (including the quote, if possible).

(MWD: invoice, pristupljeno 2. srpnja 2020.)

Natuknice se sastoje od oznake vrste riječi, transkribiranog izgovora, audio izgovora, oblika imenice u množini te oznake brojivosti imenice. Različita su značenja obrojčena te ilustrirana jednostavnim primjerima upotrebe i novijim primjerima s mreže. U natuknici se donose i informacije o godini prve upotrebe riječi i etimologiji te sinonimi. Definicije koje se navode u MWALD-u primjerene su neizvornim govornicima tj. učenicima engleskoga jezika te djeci,

izvornim govornicima. Dok se u LDOCE-u i CD *online*-u pretražuju paralelno opći i poslovni rječnik, u ovom se rječniku donose i definicije koje pripadaju jeziku pravne struke.

MWD sadržava i rubriku za komentare (*Comments on*) u kojoj se korisnika poziva da komentira zbog čega je potražio određenu riječ u rječniku, da navede kad je pročitao i čuo za određenu riječ te da uključi citat (što nas vraća na Murrayja i kraj 19. stoljeća i izradu jednojezičnog rječnika engleskoga jezika).

Od 50 analiziranih imenica imenica *investor* 'ulagač' nije navedena kao posebna natuknica u MWD-u, već je nalazimo pod glagolom *invest* 'ulagati'. U ovome se rječniku ne navode kolokacije ni za jednu analiziranu imenicu.

3.1.2.1.1.2. *The American Heritage Dictionary of the English Language* (AHD)

AHD jednojezični je rječnik američkoga engleskog jezika u izdanju bostonskog izdavača Houghtona Mifflina, a dostupan je na poveznici https://ahdictionary.com/. Rječnik kombinira preskriptivne i deskriptivne informacije o riječima te se koristi informacijama iz korpusa kako bi se dobila frekvencija riječi i opisala stvarna upotreba u jeziku. Citati se temelje na milijunskom korpusu koji je pripremio jezikoslovac Henry Kučera sa Sveučilišta Brown. Jubilarno 5. izdanje 4. je put objavljeno 2011. na 50-u godišnjicu rječnika. Struktura natuknice prikazuje se na primjerima imenica *demand* i *loan*:

de·mand (dĭ-mănd') *n.*

1. An act of demanding; an urgent request.
2. Something demanded: *on strike until they get their demands.*
3. An urgent requirement or need: *the heavy demands of her job; the emotional demands of his marriage; an increased oxygen demand.*
4. The state of being sought after: *in great demand as a speaker.*
5. *Economics* The desire for goods or services in an economy, measured as the amount people are ready to buy at a given price: *Supply should rise to meet demand.*
6. *Law* **a.** A formal claim. **b.** A request that some act be done or payment made in accordance with a legal requirement.
7. *Archaic* An emphatic question or inquiry.

Idiom:

on demand

1. When presented for payment: *a note payable on demand.*
2. When needed or asked for: *fed the baby on demand.*

[Middle English *demanden*, from Old French *demander*, to charge with doing, and from Medieval Latin *dēmandāre*, to demand, both from Latin, to entrust : *dē-*, de- + *mandāre*, to entrust; see **man-**[2] in the Appendix of Indo-European roots.]

(AHD: demand, pristupljeno 23. lipnja 2020.)

loan (lōn) *n.*

1. An instance of lending: *a bank that makes loans to small businesses.*

2. a. A sum of money that is lent, usually with an interest fee: *took out a loan to buy a car; repaid the loan over five years.* **b.** The agreement or contract specifying the terms and conditions of the repayment of such a sum. **c.** The repayment obligation associated with such an agreement: *She couldn't afford the loan after losing her job.* **d.** The right to payment associated with such an agreement: *a bank that buys consumer loans.*

3. The state of being lent for temporary use: *a painting on loan from another museum.*

Middle English *lan*, *lon*, from Old Norse *lān*; see **leik**^{w}**-** in the Appendix of Indo-European roots.]

Usage Note: The verb *loan* has been criticized by usage writers since the 19th century as an illegitimate form. The verb had fallen out of use in Britain, and the British criticism of the word got picked up by writers in the United States, where the verb had survived. In fact, the use of *loan* goes back to the 16th century and possibly earlier. It has seen vigorous use in American English right up to today and must be considered standard: *"Lenny was delighted and even loaned his friend the capital needed for a stake in the firm."* (Louis Auchincloss). Note that *loan* is used to describe only physical transactions, as of money or goods, while *lend* is correct not just for physical transactions, but for figurative ones as well: *"Experience with death does not lend wisdom to physicians any more than to undertakers."* (Bernard Lown).

(AHD: loan, pristupljeno 3. srpnja 2020.)

Natuknica se sastoji od transkribiranog izgovora, snimljenog izgovora i oznake vrste riječi. Različita su značenja obrojčena i neka su ilustrirana primjerima upotrebe, ali ne punim rečenicama, već samo dijelovima rečenice. Posebno je naznačeno ako se neko značenje primjenjuje u određenoj struci, kao npr. *economics* 'ekonomija' ili *law* 'pravo'. Ako je neko značenje arhaično, to je također navedeno u natuknici. Dio su natuknice i idiomi (eng. *idioms*), kao npr. *on demand*, te su unutar nekih natuknica navedene i informacije o etimologiji. Neke natuknice imaju i napomenu o upotrebi (*usage note*) u kojoj se navode specifične informacije o upotrebi koje bi mogle biti korisne, kao npr. u natuknici *agenda*: „Usage Note: The term *agendum* has largely been supplanted by its Latin plural *agenda*, which is treated as a singular noun and denotes a list or program of numerous things, as in '*The agenda for the meeting has*

not yet been set.' In this use, the plural of *agenda* is *agendas.*" [140] (AHD: agenda, pristupljeno 13. srpnja 2020.).

Informacija o kolokacijama u rječniku nema niti unutar primjera upotrebe, niti u posebnoj rubrici. Od 50 analiziranih imenica imenice *investor* i *supplier* nisu posebne natuknice, već su navedene unutar glagolskih natuknica *invest* i *supply*, a imenica *sales* navedena je pod natuknicom *sale*. Kolokacije nisu dio niti jedne natuknice analiziranih imenica.

3.1.2.1.2. Kolokacije u jednojezičnim općim britanskim rječnicima

Kratki prikaz britanske leksikografske tradicije pokazao je orijentiranost britanskih jednojezičnih rječnika na neizvorne govornike engleskoga jezika. Navedeno je potvrđeno u analizi LDOCE-a i CALD-a, a u ovom dijelu analiziramo ove britanske rječnike:

1. *Collins Online English Dictionary* (COED)
2. *Oxford Advanced Learner's Dictionary* (OALD).

3.1.2.1.2.1. *Collins Online English Dictionary* (COED)

COED početna je stranica za pristup jednojezičnim i dvojezičnim rječnicima, gramatikama, tezaurusima, prevoditelju, potpori za igru Scrabble, blogu, kvizovima, a dostupna je na mreži na poveznici https://www.collinsdictionary.com/. Predmet je analize englesko-engleski rječnik, ali će prvo biti kratko prikazane dostupne jezične informacije kako bi se prikazale mogućnosti toga rječnika na mreži.

Na navedenoj je poveznici moguć pristup, osim englesko-engleskom rječniku, i drugim dvojezičnim rječnicima kojima je engleski polazni ili ciljni jezik, a drugi je jezik kineski, francuski, njemački, hindu, talijanski, španjolski, portugalski i španjolski. Osim rječniku korisnik može pristupiti i opširnim gramatikama engleskoga jezika (*English, English Usage* i *Grammar patterns*)[141], te manje opširnim gramatikama francuskog, njemačkog, talijanskog, španjolskog te engleskoj gramatici na hindiju. Pristup je svim navedenim rječnicima i

---

[140] „Napomena o upotrebi: Riječ *agendum* je zamijenjena množinom na latinskom *agenda,* koji se tretira kao jednina i označava popis brojnih stvari, kao npr. Agenda (op.a.'Dnevni red') sastanka još nije donesen. U ovom smislu množina imenice *agenda* glasi *agendas*."

[141] 'Engleski'; ' Upotreba engleskog'; 'Gramatički obrasci'

gramatikama besplatan, dok je pristup rječnicima za osnovnu i srednju školu (*Collins Dictionaries for Schools*) dostupan uz plaćanje. Na stranicama su dostupni i tezaurusi britanskoga i američkoga engleskog te automatski prevoditelj. Automatski prevoditelj omogućava korisniku i da analizira riječ po riječ na prevedenom jeziku. COED nudi i resurse za ljubitelje riječi i obuhvaća mnoge književne i rijetke riječi korisne pri rješavanju križaljki i igara kao što je Scrabble.

Analiza 50 odabranih imenica pokazala je da natuknica sadržava oznake vrste riječi, brojivosti imenice, oblika množine, čestoće pojavljivanja (5 kružića koji označavaju koliko često se javlja unutar 10 000 riječi), zvučni zapis izgovora jednine i množine, videozapis izgovora, značenja natuknice u britanskom engleskom, značenja natuknice u američkom engleskom[142], primjere upotrebe, sinonime, podatke o trendovima upotrebe riječi od 1708. do danas s mogućnošću određivanja razdoblja, prijevoda natuknice na druge jezike[143] s izgovorom. Neke natuknice sadržavaju informacije iz rječnika idioma (*Collins Idioms*) te rječnika kolokacija (*Collins Collocations*).

Struktura natuknice u COED-u prikazuje se na primjeru imenice *budget*:

> **budget** (bʌdʒɪt)
>
> **1. COUNTABLE NOUN**
>
> Your budget is the amount of money that you have available to spend. The budget for something is the amount of money that a person, organization, or country has available to spend on it.
>
> *She will design a fantastic new kitchen for you–and all within your budget.*
>
> [...]
>
> **2. COUNTABLE NOUN**
>
> The budget of an organization or country is its financial situation, considered as the difference between the money it receives and the money it spends.
>
> [business]
>
> *The hospital obviously needs to balance the budget each year.*
>
> […] *his readiness to raise taxes as part of an effort to cut the budget deficit.*

---

[142] Definicije i primjeri iz američkog engleskog preuzimaju se iz 4.izdanja *Webster's New World College Dictionary* iz 2010. u izdanju Houghton Mifflin Harcourt.

[143] Arapski, brazilski portugalski, kineski, hrvatski, češki, danski, nizozemski, europski španjolski, finski, francuski, njemački, grčki, talijanski, japanski, korejski, norveški, poljski, europski portugalski, rumunjski, ruski, latinoamerički španjolski, švedski, tajlandski, turski, ukrajinski i vijetnamski.

3. PROPER NOUN

In Britain, the Budget is the financial plan in which the government states how much money it intends to raise through taxes and how it intends to spend it. The Budget is also the speech in which this plan is announced.

The Chancellor could use the Budget to bring in taxation reforms.

[...]

budget in Accounting [...]

Word forms: (regular plural) budgets

noun

(***Accounting****: Management*)

The budget of an organization is its financial situation, considered as the difference between the money that it expects to receive and the money that it expects to spend over a particular period.

The final effect of all the planning is reflected in the statement of planned financial position at the close of the ***budget*** *period.*

[...]

COBUILD Key Words for Accounting. Copyright © HarperCollins Publishers

budget in Accounting (bʌdʒɪt)

Word forms: (regular plural) budgets

noun

(***Accounting****: Management*)

A **budget** is the total amount of money allocated for a particular purpose during a particular period of time.

Last year the company launched a new product with only 25 percent of its advertising ***budget*** *allocated to TV.*

[...]

operating budget

COBUILD Key Words for Accounting. Copyright © HarperCollins Publishers

[...]

Examples of 'budget' in a sentence

budget

These examples have been automatically selected and may contain sensitive content.

Some councils have removed litter bins to save money after government cuts to their budgets.

TIMES, SUNDAY TIMES (2017)

They can also scope and budget for desktop hardware upgrades.

COMPUTING (2010)

The budget airline last week settled out of court for an undisclosed sum.

THE SUN (2017)

[...]

COBUILD Collocations

budget

agree a budget
austerity budget
blow the budget
cut the budget
double the budget
education budget
entire budget
health budget
military budget
modest budget
overall budget

police budget	research budget	tiny budget
production budget	set a budget	total budget
protect a budget	shrink a budget	transport budget
realistic budget	stretch the budget	
reduce the budget	suit a budget	

(COED: budget, pristupljeno 9. prosinca 2019.)

Uz određene natuknice u COED-u postoji i rubrika *Specialist English* u kojoj se navodi posebno značenje i primjena određenih riječi u jeziku struke, kao npr. za imenicu *budget*. Kolokacije koje su navedene u posebnoj rubrici poredane su prema prvom slovu prve riječi kolokata bez posebne podjele na tipove kolokacija, tj. pridjev + imenica ili glagol + imenica. U COED-u nalazimo svih 50 analiziranih imenica, a kolokacije za ukupno 32 imenice u rubrici *COBUILD Collocations*: *agenda, asset, bonus, brand, budget, consultant, customer, deadline, discount, expertise, finance, growth, incentive, income, negotiation, performance, policy, product, productivity, promotion, qualification, salary, service, share, shareholder, skill, staff, strategy, target, trend, turnover* i *value.*

Pretragom odabranih imenica u COED-u utvrđuje se da su dio natuknice i informacije iz *specialist English*, tj. iz nekih od rječnika struke u izdanju istog izdavača (HarperCollins Publishers) i to iz *COBUILD Key Words for Accounting*, *COBUILD Key Words for Finance*, *COBUILD Key Words for Insurance* i *COBUILD Key Words for Retail* u izdanju HarperCollins Publishers gdje su definicije i primjeri upotrebe iz navedenih rječnika. Unutar rubrike *specialist English*, navode se npr. primjeri višerječnih sveza koje nisu posebno kategorizirane, kao npr.:

> income account, income statement, income tax, net income, operating income, other income, statement of earnings and comprehensive income, unearned income
>
> COBUILD Key Words for Accounting. Copyright © HarperCollins Publishers
>
> (COED: income, pristupljeno 3. srpnja 2020.)

ili su u dijelu natuknice gdje se pobliže opisuje imenica kolokati istaknuti podebljanim slovima, kao npr. u natuknici *sale*.

> Talking about sales
>
> Companies report that sales of a particular product have **risen** or **grown** when they have gone up. They say that they have **fallen**, **dropped** or **slumped** when they have gone down.

Something that causes sales to go up is said to **boost** sales.

If a product is selling well, sales are **up**, **brisk** or **booming** and if it is not selling well, sales are **down**, **flat** or **sluggish**.

COBUILD Key Words for Retail. Copyright © HarperCollins Publishers

(COED: sale, pristupljeno 3. srpnja 2020.)

Posebne kategorizacije koje su slične rubrici *See also* iz nekih drugih rječnika nalazimo za natuknice *discount*, *invoice*, *market*, *profit*, *retail* i *revenue*, dok neke natuknice (npr. *brand*, *customer*, *contract*, *market*, *policy* i *sales*) sadržavaju i rubriku *Talking about* u kojoj su kolokacije istaknute podebljanim slovima.

3.1.2.1.2.2. *Oxford Advanced Learner's Dictionary* (OALD)

OALD-u se pristupa preko poveznice https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/. Na navedenoj poveznici moguć je besplatan pristup dvama rječnicima: *Oxford Advanced Learner's Dictionary* i *Oxford Advanced American Dictionary*, dok su za *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Academic English*, *Oxford Collocations Dictionary* i *Das Oxford Schulwörtherbuch* potrebni kodovi uz plaćenu naknadu.

U nastavku se prvo donosi primjer dijela natuknice *budget* u OALD-u koju nije potrebno navesti u punom opsegu jer nije relevantna za analizu.

budget *noun B2* /ˈbʌdʒ.ɪt/

1 [countable, uncountable] the money that is available to a person or an organization and a plan of how it will be spent over a period of time:

- *an **annual budget** of £10 million*
- *a **balanced budget*** (= one where the amount spend matches the amount available)
- *Many families struggle to **balance the** household **budget**.*
- ***to cut/slash a budget***
- *the **education/defence budget*** (= the amount of money that can be spent on this) [...]
- **on a budget** *We decorated the house on a tight budget* (= without much money to spend).
- **on/within budget** *The work was finished on time and within budget* (= did not cost more money than was planned).
- **over budget** *They went over budget* (= spent too much money).
- **under/below budget** *The project came in under budget.*
- **in the budget** *Is there any money left in the budget?*

- *The hospital now faces severe* ***budget cuts.***
- ***a budget surplus/shortfall*** (= when there is more/less money than is needed)

COLLOCATIONS

Business

Running a business

set up/establish/start/start up/launch a business/company
run/operate a business/company/franchise
head/run a firm/department/team
[...]

Sales and marketing

find/build/create a market for something
develop/launch/promote a product/website
create/generate demand for your product
[...]

Finance

draw up/set/present/agree/approve a budget
keep to/balance/cut/reduce/slash the budget
be/come in below/under/over/within budget
[...]

Failure

lose business/trade/customers/sales/revenue
accumulate/accrue/incur/run up debts
suffer/sustain enormous/heavy/serious losses
[...]

Collocations

Finance

Income

earn money/cash/(informal) a fortune/the minimum wage/a living wage
depend/be dependent on (British English) benefits/(North American English) welfare/social security
[...]

Expenditure

lose your money/inheritance/pension
use up/ (informal) wipe out all your savings
pay (in) cash
pay by/make out a/write somebody a/accept a (British English) cheque/(US English) check
[...]

Banks

have/hold/open/close/freeze a bank account/an account
deposit money/funds in your account
withdraw money/cash/£30 from an ATM, etc.
(formal) make a deposit/withdrawal
[...]

Personal finance

manage/handle/plan/run/ (especially British English) sort out your finances
plan/manage/work out/stick to a budget
pay for something in (especially British English) instalments/(North American English usually) installments

[...]

Financial difficulties

run out of/owe money
face/get/ (informal) be landed with a bill for £…
fall behind with/ (especially North American English) fall behind on the mortgage/ repayments/rent
tackle/reduce/settle your debts

[...]

2 *(British English also Budget) [countable, usually singular]*

(BrE also Budget) an official statement by the government of a country's income from taxes, etc. and how it will be spent:

- *Tax cuts are expected to be a major part of this year's Budget.*
- ***a budget deficit*** (= when the government spends more money than it earns)
- *The finance ministry is trying to reduce the budget deficit.*
- *Military spending accounts for around 17% of the federal budget.*

Collocations

The economy

Managing the economy

handle/run/manage the economy
boost investment/spending/employment/growth
stimulate demand/the economy/industry

[...]

Economic problems

push up/drive up prices/costs/inflation
damage/hurt/destroy industry/the economy
cause/lead to/go into/avoid/escape recession

Public finance

cut/reduce/slash/increase/double the defence/education/aid budget
balance the (state/federal) budget
achieve/maintain a balanced budget

Culture

the budget

To people in Britain the budget means an announcement made in autumn each year by the Chancellor of the Exchequer, the minister in charge of finance, about the government's plans concerning taxation and public spending (= money to be spent by the government). [...]

OXFORD COLLOCATIONS DICTIONARY

adjective • fixed • limited • low…
verb + budget • get • have • allocate…
budget + noun • expenditure • deficit • shortfall…

preposition • over budget •under budget • on budget…

Word Origin

late Middle English: from Old French bougette, diminutive of bouge 'leather bag', from Latin bulga 'leather bag, knapsack', of Gaulish origin. Compare with bulge. The word originally meant a pouch or wallet, and later its contents. In the mid 18th cent., the Chancellor of the Exchequer, in presenting his annual statement, was said "to open the budget". In the late 19th cent. the use of the term was extended from governmental to other finances.

(OALD: budget, pristupljeno 10. veljače 2020.)

Natuknica sadržava oznaku vrste riječi, razine prema ZEROJ-u, transkribirani te snimljeni britanski i američki izgovor. Značenja su riječi obrojčena te su ilustrirana primjerima upotrebe i kolokacijama unutar svakog značenja. Kolokacije su objašnjene u zagradama, kao npr. *a balanced budget* (= one where the amount spend matches the amount available[144]). Imenice su također svrstane unutar određenih područja ekonomije.

Pretraga riječi u ovom rječniku uključuje samo pretragu osnovnoga rječnika, tj. OALD-a u kojemu se unutar natuknica nekoliko kolokacija navodi u posebnoj rubrici, ali u pretragu OALD-a nisu uključene kolokacije koje su uvrštene u *Oxford Collocation Dictionary* kojemu se pristupa uz naknadu.

OALD sadržava i rubriku u kojoj se navode kolokacije koje se ponavljaju uz značenjski povezane natuknice. Za kolokacije iz te rubrike uvodimo naziv *krovne kolokacije*[145] jer su primjenjive u određenome širem području upotrebe i ne uključuju nužno natuknicu uz koju se javljaju. U OALD-u među 50 analiziranih imenica krovne kolokacije nalazimo u sljedećim natuknicama: imenica *budget* u prvome značenju 'the money that is available to a person or an organization and a plan of how it will be spent over a period of time'[146] povezana je s dvjema krovnim skupinama kolokacija iz područja *Business* koje uključuje potpodručja *Running a business*, *Sales and marketing*, *Finance* i *Failure*[147] te područja *Finance* koje uključuje

[144] 'Uravnoteženi budžet (= onaj gdje potrošeni iznos odgovara dostupnom iznosu).'
[145] Naziv krovne kolokacije je autorski naziv. U engleskom postoji pojam *umbrella term* koji se odnosi na riječ ili frazu koja pokriva širok raspon pojmova koji pripadaju zajedničkoj kategoriji, te je na temelju te ideje koncipiran naziv krovne kolokacije koji se odnosi na značenjski povezane kolokacije.
[146] 'Budžet: novac koji je dostupan osobi ili organizaciji te plan kako će biti potrošen u određenom vremenskom razdoblju.'
[147] 'Poslovanje: vođenje tvrtke, prodaja i marketing, financije, neuspjeh.'

potpodručja *Income, Expenditure, Banks, Personal finance, Financial difficulties*[148]**.** Te su kolokacije navedene i uz imenice *income, saving* i *turnover*, a imenica *business* navedena i uz imenicu *revenue*. Uz *budget* u drugom značenju 'proračun' („an official statement by the government of a country's income from taxes, etc. and how it will be spent"[149]), navedena je skupina kolokacija iz područja *The economy* koje uključuje potpodručja *Managing the economy, Economic problems, Public finance*[150]. Uz imenice *customer* i *discount* navedena je skupina kolokacija imenice *shopping* iz područja *Shopping, At the shop/store, Buying goods*[151]. Uz imenicu *target* navedene su krovne kolokacije iz područja *Business* s prethodno navedenim potpodručjima. Imenica *negotiation* nadopunjena je krovnim kolokacijama iz područja *International relations* koje uključuje potpodručja *Trade, Politics and law, Meetings and agreements, Conflict, Aid*[152], a imenica *policy* dopunjena je krovnim kolokacijama iz područja *Politics* koja uključuju potpodručja *Power, Political debate, Policy, Making laws*[153]. Imenice *promotion* i *staff* obogaćene su kolokacijama koje se odnose na područje *Jobs* koje uključuje potpodručja *Getting a job, Doing a job, Building a career, Leaving your job*[154]. Imenica *qualification* dopunjena je krovnim kolokacijama iz tematskoga područja *Education* koje uključuje potpodručja *Learning, School, Problems at school, Work and exams, University*, a imenica *strategy* dopunjena je kolokacijama iz tematskih područja koja uključuju potpodručja *War and peace, Starting a war, Military operations, Fighting, Civilians in war* i *Making peace*.

Za svih 50 imenica koje su predmetom ove analize u OALD-u se navode kolokacije unutar primjera upotrebe u kontekstu gdje su kolokacije otisnute podebljanim slovima te s isječkom iz informacija dostupnih u rječniku kolokacija kao npr.:

> **loan** noun B2 /ləʊn/
>
> **1 [countable] money that an organization such as a bank lends and somebody borrows**
>
> - to **take out/repay a loan** (= *to borrow money/pay it back)*
> - She took out an $8 000 **personal loan.**

---

[148] 'Financije: prihod, rashod, banke, osobne financije, financijske poteškoće.'
[149] 'Proračun: službeno izvješće vlade o prihodu države od poreza itd. te kako će biti potrošen.'
[150] 'Ekonomija: upravljanje gospodarstvom, ekonomski problemi, javne financije.'
[151] 'Kupnja: kupnja, u trgovini/u prodavaonici, kupnja robe.'
[152] 'Međunarodni odnosi: trgovina, politika i pravo, sastanci i sporazumi, sukob, pomoć.'
[153] 'Politika: vlast, politička rasprava, politika, donošenje zakona.'
[154] 'Posao: pronalaženje posla, obavljanje posla, izgradnja karijere, napuštanje posla.'

- **bank loans** with low interest rates
- It took three years to repay my **student loan** (= money lent to a student).
- a **car/home loan** (= *a loan to buy a car/house*)
- The bank almost collapsed under the weight of **bad loans** (= *loans that will never be paid back*).

OXFORD COLLOCATIONS DICTIONARY

adjective • large • massive • small •……
verb + loan • apply for • ask for • request • …
loan + verb • total something
loan + noun • application • agreement • arrangement • …
preposition • on loan (from) • loan from
phrases • security for a loan
[...]

(OALD: loan, pristupljeno 3. srpnja 2020.)

Analizirane imenice u OALD-u također su u rječniku povezane su s određenim temama (*topics*) kojih ima ukupno 18 (Animals, Appearance, Communication, Culture, Food and drink, Functions, Health, Homes and buildings, Leisure, Notions, People, Politics and society, Science and technology, Sport, The natural world, Time and space, Travel, Work and business[155]). Svaka je tema mini rječnik koji čine skupine riječi povezane zajedničkim tematskim područjem. Unutar svake teme postoje podteme, pa se rad i posao dalje dijele na *business*, *jobs*, *money* i *working* life[156]. Tema *Business* uključuje podteme *Business deals, Business people, Manufacturing, Marketing, Running a business*[157]. Tema *Jobs* uključuje podteme *Describing jobs, Job titles, Jobs and professions*[158], a tema *Money* uključuje podteme *Banking, Buying and selling, Economic trends, Finance, Gambling, Payments, The economy* i *Value*[159]. Tema *Working life* uključuje podteme *Business meetings, Describing work, Job interviews, Office life,*

[155] 'Životinje', 'Izgled', 'Komunikacija', 'Kultura', 'Hrana i piće', 'Funkcije', 'Zdravlje', 'Kuće i zgrade', ' Slobodno vrijeme', 'Pojmovi', 'Ljudi', 'Politika i društvo', 'Znanost i tehnologija', 'Sport', 'Prirodni svijet', ' Vrijeme i prostor', 'Putovanja', 'Rad i posao'.
[156] 'poslovanje, posao, novac i radni život.'
[157] 'Poslovanje: poslovne ponude, poslovni ljudi, proizvodnja, marketing, vođenje poduzeća.'
[158] 'Posao: opisivanje poslova, nazive poslova, poslove i zanimanja.'
[159] 'Novac: uključuje bankarstvo, kupnja i prodaja, ekonomska kretanja, financije, kockanje, plaćanja, ekonomija i vrijednost.'

Pay and conditions at work[160]. Unutar svake od rubrika navedene su riječi od razine A1 do C2 koje im pripadaju, a svrha je mini rječnika omogućiti učenicima da izgrade svoj vokabular.

3.1.2.2. Kolokacije u dvojezičnim općim rječnicima

U analizu dvojezičnih rječnika uključena su dva dvojezična rječnika. Analizirat će se *Veliki englesko-hrvatski rječnik*/*English-Croatian Dictionary* (VEHR) i *Veliki hrvatsko-engleski rječnik*/*Croatian-English Dictionary* (VHER) Željka Bujasa kao par u hrvatskoj leksikografiji najsuvremenijih i paralelno objavljenih dvojezičnih rječnika jednakoga opsega s engleskim kao polaznim ili ciljnim jezikom.

Željko Bujas dopunio je, osuvremenio i uredio Drvodelićev *Englesko-hrvatski rječnik* (1962²–1981⁶) unoseći vlastite jezične podatke, tj. 22 000 englesko-hrvatskih rječničkih kartica, 18 000 kartica američko-britanskih vokabularskih i civilizacijskih razlika te 15 000 stranica publicističkih tekstova, ponajprije informativnih tjednika kao što su časopisi *Time Magazine*, *Newsweek*, *The Economist* te publikacije kao što su *The New Yorker*, *National Geographic* i sl. (VEHR: 9).

Bujas je također preradio Drvodelićev *Hrvatsko-engleski rječnik* (1978⁴–1996⁷) unoseći vlastitu opsežnu leksikografsku građu s oko 210 000 kartica koje su nastale čitanjem vodećih američkih i britanskih informativnih tjednika i dnevnih novina, praćenjem američkih i britanskih televizijskih i radijskih programa, konzultiranjem s izvornim govornicima tijekom višegodišnjih boravaka u Velikoj Britaniji i Sjedinjenim Državama te praćenjem hrvatskoga dnevnog i tjednog tiska (VHER: 8). Navedeni autorov pristup je značio suvremenost skupljenih jezičnih informacija, kako hrvatskih tako i engleskih.

Profesor Bujas krenuo je u pisanje višesveščanog *Hrvatsko ili srpsko-engleskoga enciklopedijskog rječnika*, od kojih su izdana prva dva sveska: A–LJ 1983. i M–O 1989. Nakladnik Grafički zavod Hrvatske otišao je u stečaj, politička se situacija promijenila, autor je otišao u diplomaciju, a treći svezak zbog smrti autora nikad nije tiskan. Posmrtno su mu objavljeni *Veliki englesko-hrvatski rječnik* i *Veliki hrvatsko-engleski rječnik* (1999).

---

[160] Poslovni život: poslovni sastanci, opisivanje posla, razgovori za posao, uredski život, plaća i uvjeti na poslu.' prema https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/topic/ (pristupljeno 10. veljače 2020.) i https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/topic/category/work-and-business (pristupljeno 19. lipnja 2020.).

3.1.2.2.1. *Veliki englesko-hrvatski rječnik.English-Croatian Dictionary* (VEHR)

VEHR djelo je akademika Željka Bujasa koje je prvi put izdano 1999., a u ovom radu analizira se četvrto izdanje iz 2011. Rječnik sadržava 100 000 leksičkih jedinica od kojih 58 000 natuknica i 42 000 fraza, izraza i kolokacija. U rječniku se obrađuje 177 000 značenja i 41 000 jedinica s usporednim američkim i britanskim izgovorom. Rječnik sadržava i kratice s engleskoga govornog područja, vlastita i zemljopisna imena, pretvorbene tablice anglo-američkih mjera, popis nepravilnih glagola i poredbeno-civilizacijski (američko/britanski) dodatak autorskih tekstova (VEHR: korice).

U uputama za uporabu rječnika autor navodi smjernice za pronalaženje dvočlanih i višečlanih sveza. Engleske idiome i višerječne sveze treba tražiti pod imenicom, kao npr. sveza *to keep in mind*, 'imati na umu', nalazi se pod imenicom *mind*. U idiomima u kojima su dvije imenice, kao npr. *birds of a feather flock together*[161], idiom je naveden pod prvom imenicom, dakle *bird*. Engleske dvorječne sveze koje čine pridjev i imenica, uvrštene su pod imenicom, npr. svezu *blind tiger* tražimo pod *tiger*, svezu *soft soap* pod *soap*, svezu *live wire* pod *wire*[162]. Dvorječnim engleskim svezama sastavljenima od dviju imenica ne pristupa se ujednačeno, ali se uglavnom svrstavaju pod prvom imenicom, u frazeološkome bloku, npr. *coal-bed*, 'sloj (naslaga) ugljena' pod *coal*, 'ugljen'. U manjem broju slučajeva takvi se dvoimenični izrazi isto svrstavaju pod prvom imenicom, ali kao zasebna natuknica, pogotovo ako imaju vlastite fraze, npr. *coat-tail* u *to ride on smb's coat-tails*[163]. U ograničenom broju slučajeva dvoimenični izrazi svrstavaju se pod drugom imenicom, kad je ona očito dominantna u značenju čitavog izraza, npr. *motor home*[164] pod *home* (VEHR: 10). Struktura natuknice u VEHR-u donosi se u nekoliko primjera:

> **budget**[1] ['bʌdʒɪt, AE 'bədžət] ***n*** budžet ▏**a ~ of news** puna torba novosti
>
> (VEHR: 115)

> **discount**[1] ['diskaunt] *n* odbitak, popust, odračunavanje, diskont, skonto; uzimanje u obzir; iskup mjenice ▏**at a ~** ispod nominale (prvobitne cijene); *fig* u slaboj potražnji, na

---

[161] 'Svaka ptica svomu jatu leti.'
[162] 'tajna točionica' (za vrijeme prohibicije), 'bunker'; 'krem-sapun'; *coll* 'laskanje, komplimenti'; 'žica pod strujom'; *fig*. 'živa, energična osoba'
[163] *to ride on smb's coat-tails* 'prikrpati se, iskorištavati tuđu popularnost'
[164] 'velika stambena prikolica (zapravo stan na kotačima) koji se rijetko prevozi'

maloj cijeni; ~ **store** robna kuća (trgovina) s nižim cijenama; ***AE* ~ rate** bankovni kamatnjak, eskontna stopa

(VEHR: 236)

income ['iŋkʌm, *AE*-əm] *n* dohodak │~**tax** porez na ukupni osobni dohodak

(VEHR: 439)

loan[1] [ləun, *AE* loun] *n* pozajmljivanje, posuđivanje; zajam, pozajmica, nešto pozajmljeno i posuđeno) │**I asked him for the ~ of the book** molio sam ga da mi pozajmi knjigu; **on ~** pozajmljen

(VEHR: 513)

promotion [prə'məušən, *AE* -'mou-] *n* promicanje, unapređenje; stimuliranje; pomaganje, zagovaranje, reklamiranje, razvijanje, financiranje, promoviranje, promocija; predstavljanje (nove knjige) │ ~ **copy** reklamni tekst

(VEHR: 695)

salary ['sæləri, *AE* -l(ə)ri:] *n* (mjesečna, često izražena u godišnjem iznosu) plaća (za razl. od tjedne nadnice) │**to draw a ~** ubirati plaću

(VEHR: 774)

skill ['skil] *n* vještina, iskusnost, sposobnost, spretnost, umijeće; stručna sprema, kvalifikacije

(VEHR: 822)

Natuknica se sastoji od transkribiranog izgovora na britanskom i američkom engleskom te oznake vrste riječi. Različita značenja odvojena su točkom sa zarezom, a posebno je navedeno ako se riječ upotrebljava u određenoj struci, npr. *commission* com 'provizija' gdje *com* označava *commercial* 'komercijalni (trgovački) izraz' (VEHR: 15). Značenja nisu ilustrirana primjerima.

Unutar natuknice, kao što je navedeno na koricama, uvršteni su i idiomi, npr. *to see eye to eye with smb* 'biti istoga mišljenja s nekim' (VEHR: 296), fraze, koje obuhvaćaju poslovice i izreke, *honesty is the best policy* 'najbolje je načelo u životu biti pošten' (VEHR: 670) i kolokacije *to meet smb's demands* 'udovoljiti traženju' (VEHR: 220), *to enter into negotiations with* 'započeti pregovore s' (VEHR: 580), *to fall below target* 'pasti ispod planiranog (zacrtanog)' (VEHR: 987), *editorial staff* 'redakcija, uredništvo', *teaching staff* 'nastavnički zbor' (VEHR: 853) koje su otisnute podebljano. U glagolskim natuknicama S GLAGOLIMA uvedena je rubrika s prilozima i prijedlozima koji su uneseni abecednim redoslijedom.

U VEHR-u imenica *sales* nije navedena ni kao posebna natuknica, ni unutar natuknice *sale*, što je bio slučaj u nekim drugim rječnicima, dok su sve druge imenice dio rječnika. Kolokacije su uvrštene unutar sljedećih natuknica:

> **to meet smb's demand** udovoljiti traženju
>
> (VEHR: 220)
>
> **low** (ili **flat, dull, dead**) **market** mrtvo tržište, slaba potražnja; **brisk ~** aktivno (živahno) tržište; **bull** (**bear**) **market** tržište s tendencijom porasta (pada), **black market** crno tržište
>
> (VEHR: 535)
>
> **to enter into negotiations with** započeti pregovore s
>
> (VEHR: 580)
>
> **inland revenue** unutarnji drž. prihodi
>
> (VEHR: 754)
>
> **to draw a salary** ubirati plaću
>
> (VEHR: 774)
>
> **to fall below target** pasti ispod planiranog (zacrtanog)
>
> (VEHR: 897)

Budući da je riječ o rječniku srednjeg opsega čija je namjena omogućiti razumijevanje suvremenih tekstova, nije bilo očekivano da će kolokacije s analiziranim imenicama biti znatnije zastupljene jer su dio rječničke natuknice i ostale relevantne informacije o riječima.

Potrebno je napomenuti da natuknice u rječniku također sadržavaju dvije posebne rubrike koje autor naziva „Fraze i izrazi", te „S glagolima (po abecedi)". U frazama i izrazima navode se različite višerječne sveze u kojima se riječ pojavljuje, a u rubrici s glagolima različite primjere upotrebe natuknice s različitim glagolima u kojima ima kolokacija, ali i različitih idioma i višerječnih sveza, kao npr. u primjeru koji slijedi:

> eye [ai] *n* oko; *fig* vid; oko na krumpiru; oko (paunova pera); ušica igle [...]
>
> FRAZE I IZRAZI
>
> **evil ~** zao pogled, uroci *A sl* **private ~** privatni detektiv; **black** ~ modrica na oku; *fig* loš glas; *mil* ~***s right***! nadesno ravnaj se!; *fig* **green** ~ ljubomora, zavist, jal; **he's all** ~ sav se pretvorio u oči; **with a friendly (jealous)** ~ prijazno (zavidno, ljubomorno); **with the naked** ~ prostim (golim) okom; **to be much in the public** ~ biti ciljem promatranja (u središtu zanimanja) javnosti; **with the wishful** ~ čeznutljivo; **it is the master's ~ that**

makes him work radi samo kad ga gospodar gleda [...] **that's all my ~ and Betty Martin** to je sve glupost (besmisao) [...] **it was a sight for sore ~s** i slijepac bi progledao da to vidi [...]

S GLAGOLIMA **(po abecedi)**

not to bat an ~ ne trepnuti okom; to catch smb's ~ zapeti za oko, upasti u oči**; to clap an ~ on** ugledati; [...] **to be dressed up to the ~s** biti (žena) savršeno odjeven; [...] **to cry one's ~s out** isplakati oči od žalosti za nekim [...]; **to see an ~ of the storm** vidjeti i malo vedrine kroz olujne obalk; **to set ~y on** opaziti [...]

(VEHR: 296–297)

U nekim natuknicama, kao što je npr. *eye*, uvrštene su imeničke kolokacije s imenicom kao nosivom riječi i s glagolima kao kolokatom, dok ostalih podvrsta imeničkih kolokacija nema.

Iako se obrada sveza može smatrati određenim nedostatkom, ipak je u cjelini VEHR izvanredno postignuće suvremene hrvatske leksikografije koje bi moglo biti unaprijeđeno izdavanjem rječnika u digitalnom obliku, na CD-u ili na mreži.

3.1.2.2.2. *Veliki hrvatsko-engleski rječnik.Croatian-English Dictionary* (VHER)

VHER akademika Željka Bujasa prvi je put izdano 1999., a u ovom radu analizira se četvrto izdanje iz 2011. U rječniku se obrađuje 223 000 značenja. Rječnik sadržava 123 000 leksičkih jedinica od kojih je 75 000 natuknica i 48 000 frazema. U rječniku se 8500 natuknica određuje kao srbizam i upućuje se na hrvatsku istovrijednicu. Rječnik također sadržava i 26 razrađenih tvorbenih natuknica, 166 velikih natuknica koje su razrađene prema hrvatskom padežu, glagolskim oblicima ili imeničko-glagolskim svezama, 85 civilizacijskih komentara uz natuknicu, 72 upozorenja na lažne hrvatsko-engleske prijatelje, oko 20 000 indeksima signaliziranih britansko-američkih pravopisnih razlika, morfoloških podataka i tvorbenih inačica (VHER: korice).

U uputama za uporabu rječnika autor objašnjava tvorbene natuknice, raščlanjivanje velikih imenica po padežu, civilizacijske komentare uz natuknicu, upozorava na lažne sličnosti, obrazlaže međuupućivanje te obrojčene indekse nad tekstom (VHER: 10–17).

Svih je 50 imenica uvršteno u VHER, a primjeri ilustracija nalaze se u 11. tablici:

ENGLESKA IMENICA	HRVATSKA ISTOVRIJEDNICA U RJEČNIKU
BUDGET	**budžet** *m* budget **(→** proračun) | *fin* **neuravnotežen** ~ adverse b.; *fig* **obiteljski** ~ family b.; *fig* **sa skromnim ~om** on a modest/slender/shoestring b.
	proračun *m* estimate, calculation; (*državni*) budget | **grubi ~** rough/preliminary estimate; ~ **troškova** estimate of costs, estimated costs, bill of costs; **prijedlog (drž.) ~a** budget proposal, UK b.estimates; **uravnotežiti (drž.) ~** balance the budget; **probiti** ~ not keep within budget; **predvidjeti u ~u** budget for
LOAN	**zajam** *m* loan; credit | **zatražiti** ~ apply for a loan; **odobriti** ~ approve/grant a loan; **dati** ~ make a loan (to) **uzeti/dignuti ~** raise (*ili* take out) a loan; **otplatiti ~** repay (*ili* pay off) a loan; **otplaćivanje zajma** loan repayment, paying back; **potrošački** ~ consumer loan/credit; **referent za zajmove** loan/credit officer; **raspisivanje narodnog zajma** (floatation of a) bond issue
	kredit *m com, fin i bank* credit; loan | **potrošački ~i** consumer c; **privredni ~i** business c.; **poljoprivredni ~i** agricultural c.; **industrijski ~i** industrial/corporate c.; **hipotekarni ~i** mortgage loan; **kratkoročni (srednjoročni, dugoročni) ~i** short-term (medium-term, long-term) c.; **strani ~i** foreign c./loans; **kamatni (beskamatni, niskokamatni) ~i** interest-bearing (interest-free, low-interest) c.; **studentski ~** student loan(s); **poslovati na ~** deal on c.; **kupiti na ~** buy on c. (→**otplata**); charge; **odobriti** ~ grant c., extend c. (→zajam); **otvoriti** ~ open (a) c.; **obustaviti ~** cut off c., discontinue c., suspend c.; **uzeti ~** take a loan
SALARY	**plaća** *f* salary, pay; *fig* paycheck; (*radnička*) wages *pl;* (*primanja*) stipend, emoluments | **početna ~a** starting salary; **osnovna ~a** base salary/pay; **položajna ~a** pay supplement; (salary) bonus; **čista ~a** take-home pay, pay after deductions; **~ a od koje se može živjeti** living wage/salary; **~a** salary**; vrlo visoka ~a** six-figure salary; ~**a po pravilniku → pravilnik; „~a prema dogovoru"** salary is negotiable; **~a po učinku** salary according to performance; **smanjenje ~a** pay cut(s); **slaba ~ a** low pay/salary; **povišenje ~a** pay increase(s); *coll* pay boost(s) (→**povišica); zahtjev za više ~e** pay claims; **štrajk radi viših ~a** strike in support of pay claims, strike for higher pay/salaries/wages; **povisiti ~e** increase pay, award pay increase; **spor oko visine ~** pay dispute; **naći novac za ~e** meet a payroll; **nemati navaca za ~e** be unable to meet a/one's payroll; **ograničenje ~e** (*gornja granica*) ceiling on salary, salary cap; **podizati ~u** draw/collect one's pay; **referent za ~e** payroll clerk; **odrezak od ~e** (*obračun) pay-slip;* **na (redovnoj) ~i** on the payroll, salaried; **na punoj ~i** on full pay; **na pol ~e** on half pay; **raditi bez ~e** work for free, donate one's time; **ustegnuti od ~e** stop out of one's pay; *prov* **kakav rad, takva ~a** as the work, so the reward; *fig* ~ **za trud** reward for one's efforts; *fig* ***~ a za grijehe*** wages of sin

11. tablica: Primjeri strukture natuknica u VHER-u.[165]

[165] Nazivi stupaca su autorski i nisu preuzeti iz VHER-a.

Iz tablice je vidljivo da natuknica sadržava prijevod na hrvatski, pri čemu su različita značenja odvojena točkom sa zarezom. Unutar natuknice navodi se stilska odrednica ovisno o tome je li značenje figurativno (*fig* **obiteljski budget** family b.), kolokvijalno (**kompulzivni kupac** *coll* shopaholic), ako je lijeva strana rječnika dio poslovice (*prov* **kakav rad, takva plaća** as the work, so the reward) te strukovna odrednica ako riječ pripada određenoj struci (*fin* **neuravnotežen budžet** adverse b.)

U VHER uvrštene su i kolokacije s imenicom kao nosivom riječju te pridjevom kao kolokatom, npr. *početna plaća* 'starting salary'; *osnovna plaća* 'base salary/pay', imenicom u funkciji pridjeva kao kolokatom, npr. *hipotekarni krediti* 'mortgage loan' i glagolom kao kolokatom, npr. *povisiti plaće* 'increase pay'; *uzeti/dignuti zajam* 'raise (ili take out) a loan' zbog čega je VHER vrlo koristan neizvornim govornicima engleskoga jezika. Kolokacije su navedene samo za tri engleske imenice, *budget*, *loan* i *salary* kao ilustracija smjera u kojem se natuknice u dvojezičnim rječnicima mogu razvijati. Iz primjera je vidljivo da su bez obzira na početno slovo prve sastavnice kolokacije, kolokacije navedene pod nosivom riječju, što korisniku olakšava pretragu kolokacija u rječniku.

3.1.3. Rezultati analize rječnika i smjernice za daljnji rad

Kumulativna kvantitativna i kvalitativna analiza odabranih jednojezičnih i dvojezičnih rječnika jezika struke potvrdila je hipotezu H1:

> H1: Kolokacije su u jednojezičnim rječnicima poslovnog engleskog bolje obrađene nego u stručnim dvojezičnim rječnicima jezika struke s engleskim kao ciljnim ili polaznim jezikom.

Analiza je također pokazala da su kolokacije bolje obrađene u britanskim jednojezičnim rječnicima nego u američkim, kako stručnim tako i općim, a što je u skladu s britanskom, odnosno američkom leksikografskom tradicijom, što je opisano u poglavljima 3.1.1.1. i 3.1.2.1. Analiza je nadalje potvrdila i hipotezu H2:

> H2: Natuknice u dvojezičnim rječnicima jezika engleskog jezika ekonomske struke ne donose dodatne informacije o riječima osim prijevodnih istovrijednica.

U natuknicama u stručnim rječnicima ekonomske struke navode se samo hrvatske istovrijednice, a što je iscrpno prikazano u poglavlju 3.1.1.2.

Iz analize je vidljivo da postoji potreba za izradom kolokacijskoga rječnika koji bi neizvornim govornicima pomogao u upotrebi i razumijevanju kolokacija te da je potrebno sustavnije uvrštavanje kolokacija u dvojezične rječnike jezika struke, kako bi korisnici uspješnije i točnije komunicirali na stranom jeziku.

Postojeći rječnici poslovnog jezika struke mogu poslužiti kao polazište za izradu potpuno novog rječnika, unaprjeđivanje postojećih rječnika ili izradu rječnika kolokacija jezika struke jer sadržavaju sustavno organizirane informacije o leksiku. Informacije u postojećim rječnicima ne zastarijevaju preko noći, ali je potrebno pratiti upotrebu riječi kako bi se vidjelo je li određena riječ ili određeno značenje nestalo, promijenilo se ili se razvilo novo značenje neke riječi. Pri upotrebi postojećih rječnika, također treba voditi računa o tome da se ne ponavljaju već postojeće pogreške u rječnicima. Pogreškom možemo smatrati primjerice prethodno navedene primjere iz HEER-a gdje su imenice *popust, trgovački popust, rabat, gotovinski popust* dio iste natuknice. Nadalje, pri izradi novog rječnika ili dopuni postojećeg rječnika, ne treba analizirati samo strukturu natuknice već i makrostrukturu rječnika koju je, u slučaju postojećih dvojezičnih rječnika ekonomske struke, potrebno promijeniti, što će biti objašnjeno u paragrafima koji slijede.

Kolokacije u jeziku struke definirane su u poglavlju 2.6. kao djelomično slobodne višerječne sveze koje ne nastaju u potpunosti spontano u govornom procesu, već ih govornik priziva iz memorije. Karakterizira ih unutarnja cjelovitost i čvrsta struktura, a zamjena sastavnica moguća je, ali je i ograničena. Osnovna je struktura kolokacija binarna, ali se u engleskome jeziku može proširiti prijedlozima i/ili članovima npr. *meet the deadline*, kako bi se dobila gramatički točna kolokacija, ili se dvije kolokacije mogu spojiti kako bi nastala trodijelna, četverodijelna kolokacija, kao u npr. *increase somebody's basic salary*, u kojoj su spojene kolokacije *increase somebody's salary* i *basic salary*. Nositelj značenja kolokacije nosiva je riječ, koja je u kolokacijama u jeziku struke naziv. Kolokacije i nazivi u jeziku struke po strukturi su često isti ili vrlo slični, kao npr. *large bonus*, koji je kolokacija, i *shift bonus*, koji je naziv. Kolokacije od naziva razlikujemo po semantičkim obilježjima, što znači da u kolokaciji kolokat možemo zamijeniti drugim kolokatom bez promjene značenja kolokacije, pa *bonus* može biti i *large* i *huge* i *big*. Zamjena sastavnice višerječnog naziva nije moguća te kolokacija *loyalty bonus* samo

kao cjelina znači ‘dodatak za vjernost tvrtki’, a imenicu *loyalty* ne možemo zamijeniti s *fidelity* iako i *loyalty* i *fidelity* znače vjernost. Zaključeno je da se kolokacije i višerječni nazivi razlikuju po svojim semantičkim obilježjima te da ih je moguće jasno teorijski definirati.

S praktične leksikografske strane, posebice one orijentirane na neizvorne govornike, navedena podjela nije potrebna ni praktična. Uz pretpostavku da su dvojezični rječnici orijentirani ka neizvornim govornicima ili ciljnog ili polaznog jezika, smatramo da je sve navedene sveze koje imaju istu nosivu riječ potrebno navoditi unutar rječničke natuknice bilo da je riječ o kolokacijama ili nazivima, što će biti prikazano na primjeru imenice *income*. U EHPR-u pod natuknicom *income* nalazimo samo hrvatske istovrijednice *dohodak; dobit; prihod.* Međutim, imenica *income* dio je i višerječnih natuknica, kao npr. *accrued income, earned income, fixed income, operating income*[166], koje bi, ako primijenimo našu definiciju kolokacija, sve trebale biti uvrštene pod natuknicu *income*, čime bi korisniku bile dostupne relevantne informacije o svezama nosive riječi *income*. U analiziranim rječnicima nalazimo imeničke kolokacije s imenicom ili pridjevom kao nosivom riječju, dok drugih imeničkih kolokacija nema. Iz kombinirane analize korpusa poslovnoga engleskog jezika, korpusa poslovnoga hrvatskog jezika, te informacija iz analiziranih rječnika, ponudit ćemo model obrade rječničke natuknice u englesko-hrvatskom i hrvatsko-engleskom rječniku poslovnog jezika.

Analizirani dvojezični rječnici struke tiskani su rječnici, dok bi ubuduće trebali biti u digitalnom obliku kako bi se izbjegla prostorna ograničenja, iako sam rječnik treba pažljivo strukturirati kako korisnik ne bi bio preplavljen informacijama. U stručnim rječnicima treba jasnije definirati tko su korisnici takvih rječnika, tj. kojim su korisnicima ti rječnici namijenjeni. Smatramo da su rječnici stranoga jezika struke predmet interesa osoba s minimalno vrlo dobrim poznavanjem jezika jer je pretpostavka da se prvo uči opći, a tek onda jezik struke. Rječnicima jezika struke koriste se i stručnjaci u nekom području koji zbog prirode posla moraju poznavati i jezik određene struke. Korisnici su također i studenti koji čitaju stručnu literaturu na stranom jeziku zbog zahtjeva nastavnika i pisanja studentskih radova na stranom jeziku. U konačnici, ali ne

[166] ‘nastali dohodak’, ‘obračunati dohodak/prihod/dobit’; ‘dohodak iz rada’, ‘dohodak od rada’, ‘zarađena dobit, zarađeni dohodak’; ‘fiksni dohodak’; ‘dobit iz redovne aktivnosti’, ‘dobit prije oporezivanja’, ‘poslovna dobit (dohodak)’.

manje bitno, rječnici jezika struke bili bi namijenjeni i prevoditeljima koji su jezični stručnjaci, ali ne nužno i stručnjaci u ekonomiji i poslovanju ili drugim strukama koje rječnik pokriva.

Analiza rječnika dostupnih u tiskanom obliku pokazala je da se rječnička natuknica u dvojezičnim rječnicima struke sastoji od natuknice i prijevoda na strani jezik. Ako riječ ima više značenja, svako od njih najčešće je označeno brojem 1, 2, 3 itd. Osim tih informacija dvojezični opći rječnici sadržavaju i informaciju o izgovoru, oznaku vrste riječi kojoj natuknica pripada, civilizacijske komentare, upozorenja na lažne prijatelje, pravopisne razlike i morfološke podatke. Jednojezični stručni rječnici u papirnatom obliku sadržavaju natuknice, definicije, tj. objašnjenja natuknice, primjere i dodatne informacije o uporabi, sinonime, antonime, gramatičke informacije, razlike između britanskoga engleskog i američkoga engleskog, etimološke, enciklopedijske i kulturološke informacije, dodatna objašnjenja pojma u tekstnom obliku ili u obliku grafa, formule ili dijagrama, uputnice tj. kratice, koje upućuju korisnika na vezu između dviju natuknica te kolokacije.

Kratka usporedba sastavnica rječničkog članka dvojezičnih i jednojezičnih rječnika jezika struke upućuje na skroman sadržaj pojedinačne natuknice u dvojezičnim rječnicima. Iako brojčano natuknica u analiziranim dvojezičnim rječnicima ekonomske struke ima mnogo (EHER i HEER 10 000, EHPR 40 000, a HEPR 46 000), rječnički članci siromašniji su od onih u jednojezičnim rječnicima.

Natuknice u digitalnim rječnicima osim što sadržavaju sve sastavnice tiskanih rječnika, navode i slike kao ilustraciju imenice, oznake razine prema ZEROJ-u, zastupljenost u pisanom i govornom korpusu, definicije prilagođene djeci, učenicima i izvornim govornicima, a klikom na nepoznatu riječ omogućen je brz pristup nepoznatim riječima unutar definicije. Korisniku je nadalje omogućena pretraga općeg rječnika i rječnika struke (u rječnicima koje izdaju Cambridge University Press, Longman, Collins COBUILD te Merriam Webster). Umjesto samo transkribiranog izgovora dio su natuknice i zvučni zapisi izgovora riječi, ali i zvučni zapisi cijelih rečenica. Rječnici na mreži donose i različite igre riječima, kvizove, riječ dana, popise riječi za učenje te su pomoć pri rješavanju križaljka itd.

U rječnicima jezika struke potrebno je unaprijediti natuknicu primjerima upotrebe riječi u kontekstu i kolokacijama, za što nam je potreban posebno sastavljen korpus jezika struke.

3.2. Opis korpusā jezika ekonomske struke

S obzirom na to da se analizom korpusa može dobiti više informacija nego samo analizom postojećih leksikografskih priručnika, u drugoj fazi sastavljeni su korpusi tekstova iz područja ekonomije. Sastavljena su dva korpusa. Prvo je sastavljen engleski korpus u cilju dobivanja potvrda o kolokacijama koje su dostupne u analiziranim leksikografskim priručnicima te u cilju pronalaženja kolokacija koje nisu već uvrštene u rječnike. Kako je dvojezične rječnike struke potrebno proširiti prijevodima kolokacija na hrvatski jezik, sastavljen je i korpus poslovnog hrvatskog jezika koji uz *Kolokacijsku bazu hrvatskoga jezika* (KBHJ) Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje služi kao referentni materijal za prijevode na hrvatski jezik. Korpusi služe i kao vrelo primjera upotrebe kolokacija u kontekstu, te su poslužili i za uvrštavanje primjera u model obrade natuknice.

Pri obradi korpusa primijenjen je korpusni softver Sketch Engine koji je dostupan preko poveznice: http://www.sketchengine.eu. Sketch Engine (SE) alat je za upravljanje korpusom (eng. *corpus management*) i pretraživanje korpusa (eng. *corpus query*) kojim se koriste lingvisti, leksikografi, prevoditelji i izdavači širom svijeta. Autor SE-a britansko-češka je istraživačka tvrtka Lexical Computing, koju je 2003. osnovao Adam Kilgarriff.[167] Algoritmi SE-a automatski analiziraju autentične tekstove kako bi utvrdili što je tipično u jeziku, a što se rijetko javlja. SE se primjenjuje za analizu tekstova (eng. *text analysis*) i za aplikacije za rudarenje teksta (eng. *text mining applications*). SE sadržava 500 korpusa na više od 90 jezika od kojih svaki ima 30 milijardi riječi kako bi korpus bio reprezentativan za jezik (Lexical Computing, pristupljeno 18. lipnja 2019.).

Korpus poslovnoga engleskog jezika sastavljen je primjenom dviju funkcija unutar Sketch Enginea. Dio korpusa kreiran je na temelju dostupnih tekstova u doc, .docx i PDF formatima, a dio korpusa čine tekstovi preuzeti s mrežnih stranica. Korpus poslovnoga engleskog jezika čine:

---

[167] Adam Kilgarriff (1960. – 2015.) britanski je znanstvenik koji se u svojemu radu bavio računalnom lingvistikom, korpusnom lingvistikom i leksikografijom te je bio jedan od osnivača tvrtke Lexical Computing. Njegov rad na korpusima bio je usko povezan s njihovom primjenom u računalnoj leksikografiji. Kilgarriff tvorac je pojma *skica riječi* (eng. word sketch). (https://en.wikipedia.org/wiki/Adam_Kilgarriff, pristupljeno 4. kolovoza 2020.) Skica riječi dio je SE-a u kojem se procesuiraju kolokati i druge riječi s kojima se riječ iz pretrage pojavljuje, te mogu koristiti kao sažetak od jedne stranice koji pokazuje ponašanje riječi s gramatičkog i kolokacijskog aspekta.

- udžbenici na engleskom jeziku iz područja financija, računovodstva, opće ekonomije, makroekonomije, mikroekonomije i marketinga, koji su pisani za izvorne govornike, a dio su obavezne ili preporučene literature na stručnim ekonomskim kolegijima na Ekonomskom fakultetu u Splitu
- članci iz popularnih i stručno-znanstvenih časopisa iz navedenih područja koji su dostupni preko knjižnice istog Fakulteta, a kojima se nastavnici i studenti koriste pri pisanju stručnih i znanstvenih radova, završnih radova, diplomskih radova, magistarskih radova i doktorata
- udžbenici za učenje poslovnoga engleskog jezika relevantnih izdavača udžbenika i priručnika za učenje stranoga jezika
- javno objavljena godišnja izvješća koje su tvrtke listirane na Burzi dužne objaviti svake godine
- oglasi za posao koji su objavljeni na mreži
- časopisi koji se bave ekonomijom i poslovanjem te časopisi koje objavljuju međunarodne financijske organizacije (Međunarodni monetarni fond (eng. *International Monetary Fund*) i Međunarodna organizacija rada (eng. *International Labour Organization*)).

Detaljan popis članaka, udžbenika, monografija i mrežnih stranica koji čine korpus poslovnoga engleskog jezika naveden je u 5. prilogu.

Drugi sastavljeni korpus jest korpus poslovnoga hrvatskog jezika koji je sastavljen na isti način kao i korpus poslovnoga engleskog jezika. Dio korpusa sadržava dostupne tekstove u doc, .docx i PDF formatima, dok se dio sastoji od mrežnih stranica preuzetih s pomoću SE-a.

Korpus poslovnoga hrvatskog jezika čine:

- udžbenici i monografije iz ekonomije i poslovanja koje su objavili nastavnici Ekonomskog fakulteta u Splitu
- stručni i znanstveni članci pisani na hrvatskom jeziku, objavljeni u hrvatskim stručnim časopisima koji su dostupni na portalu znanstvenih i stručnih časopisa Hrčak

- mrežne stranice koje možemo podijeliti u četiri podskupine:
    - službene mrežne stranice hrvatskih financijskih institucija
    - mrežne stranice koje se bave posredovanjem pri zapošljavanju
    - mrežne stranice koje se bave samo temama iz ekonomije i poslovanja
    - rubrike dnevnih novina koje su posvećene ekonomiji i poslovanju.

Detaljan popis članaka, udžbenika, monografija i mrežnih stranica dostupan je u 6. prilogu.

Članci su odabrani nasumičnom metodom iz ukupno 10 hrvatskih časopisa koji su u Hrčku uvršteni u područje društvenih znanosti, a koji su izvorno objavljeni na hrvatskom jeziku. Članci su također novijeg datuma jer su i svi ostali tekstovi (udžbenici i mrežne stranice) također vrlo recentni. Nadalje, pri uvrštavanja u korpus, tekstovi su iz PDF formata prebačeni u Wordov format kako bi, kao i u izvješćima u prethodnom korpusu, bili uklonjeni za ovu analizu nepotrebni dijelovi teksta kao što su imena autora i tablice s brojčanim pokazateljima, a koji su sastavni dio članaka iz ekonomije i poslovanja jer u njima autori svoju analizu najčešće potkrepljuju tablicama s brojevima. Iz članaka je izbačena i literatura jer velik broj citiranih autora nije iz hrvatskoga govornog područja. Iz članaka su u konačnici izbačeni i sažetci na engleskom jeziku jer nisu potrebni u korpusu na hrvatskom jeziku. Nakon izdvajanja za analizu nepotrebnih dijelova teksta, članci su uvršteni u SE. Na tekstovima iz udžbenika i monografija također je prije uvrštavanja u korpus provedena jednaka minimalna intervencija koja je uključivala izbacivanje brojki iz tablica, literature i sažetaka na engleskom jeziku.

Iz korpusa poslovnoga engleskog jezika izvučene su kolokacije, kako su definirane u 2.6., primjenom funkcije *Word Sketch* (WS) u SE-u. Pri pretrazi korpusa *Word Sketch* donosi kolokacije kategorizirane u nekoliko podskupina prema gramatičkim svezama s analiziranom riječju. WS donosi i mogućnost pretrage svake pojedine kolokacije unutar korpusa te daje uvid u primjere upotrebe kolokacije u kontekstu. Navedena se pretraga odvija automatski unutar SE-a koji definira *Word Sketch grammar* (WSG). WSG je skup gramatičkih pravila koji definiraju gramatičke odnose u WS-u i koji se razlikuju među jezicima, te se isti WSG ne primjenjuje za različite jezike (https://www.sketchengine.eu/my_keywords/word-sketch-grammar/ pristupljeno 16. kolovoza 2020.). Iz korpusa poslovnoga hrvatskog jezika primjenom WS-a izvučene su kolokacije u poslovnome hrvatskom jeziku te su povezane s kolokacijama na

poslovnome engleskom jeziku čime je oblikovana dvojezična baza s engleskim kao polaznim, a hrvatskim kao ciljnim jezikom koja može poslužiti za unapređenje postojećih i/ili izradu novih rječnika jezika ekonomske struke.

3.3. Rezultati kombinirane analize leksikografskih priručnika i korpusā poslovnoga engleskog i poslovnoga hrvatskog jezika

Analiza rječnika i korpusa usredotočena je na imenske kolokacije s imenicom kao nosivom riječju, te pridjevom, imenicom (u funkciji pridjeva) ili glagolom kao kolokatom. Prethodno je u potpoglavlju 2.6. objašnjeno stajalište da korisniku kojemu su potrebne informacije o višerječnim svezama u nekom jeziku razlika koja postoji između kolokacija i višerječnih naziva nije bitna, te su stoga višerječni nazivi sa strukturom pridjev + imenica i imenica (u funkciji pridjeva) + imenica uključeni u kombiniranu analizu, a u sljedećim se paragrafima naziv kolokacija odnosi i na kolokacije i na višerječne nazive kao dva tipa višerječnih sveza uključenih u analizu.

Popis koji slijedi izrađen je na sljedeći način. Prvo je provedena analiza odabranih stručnih i općih englesko-engleskih rječnika iz kojih su izvučene kolokacije na engleskom jeziku. Englesko-engleski rječnici ne razlikuju kolokacije i višerječne nazive po funkciji, već oba tipa višerječnih sveza uvrštavaju u natuknicu te ih grupiraju prema njihovoj strukturi koja je često ista, tj. pridjev + imenica i imenica (u funkciji pridjeva) + imenica mogu biti i kolokacija i višerječni naziv. Rezultati rječničke analize zatim su dopunjeni kolokacijama iz posebno napravljenog korpusa poslovnoga engleskog jezika, čije su sastavnice detaljno navedene u 7. prilogu. Pretraženi su zatim stručni i opći dvojezični rječnici radi dobivanja hrvatskih istovrijednica engleskih kolokacija. Rezultati kvantitativne i kvalitativne analize jednojezičnih i dvojezičnih rječnika, koji su prikazani u potpoglavljima 3.1.1. i 3.1.2., pokazali su da su u analiziranim jednojezičnim rječnicima najzastupljenije imenske kolokacije s pridjevom i imenicom kao nosivom riječju, dok je kolokacija s glagolima kao kolokatom malo te da u dvojezičnim rječnicima nema kolokacija. Budući da je pretraga englesko-hrvatskih rječnika imala ograničene rezultate, te su uglavnom potvrđene neke hrvatske istovrijednice višerječnih naziva, sastavljen je korpus poslovnoga hrvatskog jezika koji je prikazan u potpoglavlju 3.2. te se analiza nastavila na tome korpusu. U posebno sastavljenom korpusu poslovnoga hrvatskog

jezika pronađene su hrvatske kolokacije za prethodno utvrđene engleske kolokacije 50 analiziranih imenica. Pronađene hrvatske kolokacije zatim su povezane s engleskim izvornicima pri čemu se primijenilo vlastito prethodno znanje poslovnoga engleskog i poslovnoga hrvatskog jezika te *Kolokacijska baza hrvatskoga jezika* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje za hrvatske kolokacije.

U nastavku slijede rezultati kombinirane pretrage rječnika jezika struke i dvaju korpusa koji uključuju izvorno analiziranu imenicu, prijevode imenice na hrvatski, te dvije rubrike: imeničke kolokacije s pridjevom ili imenicom kao kolokatom, koje su svrstane u rubriku „Višerječne sveze s pridjevima i imenicama", i imeničke kolokacije s glagolom kao kolokatom u rubrici „Kolokacije s glagolima". Različita značenja imenica odvojena su točkom sa zarezom. U popisu su navedene sve višerječne sveze, tj. i kolokacije i višerječni nazivi jer oba tipa sveza moraju biti dio natuknice. Imajući u vidu korisnike rječnika i jednostavnost korištenja rječnika, razlike među kolokacijama i višerječnim nazivima ne smatramo potrebnima navoditi unutar natuknice.

U popisu su sve kolokacije za svaku imenicu navedene abecedno prema prvoj sastavnici sveze koja je najčešće kolokat. Manji dio kolokata grupiran je na oba jezika zbog jasnoće prezentacije informacija. Kolokati su grupirani prema značenjskim cjelinama kao npr. *domestic/national/foreign/global/international brand*[168] 'domaća marka'/'nacionalni brend'/'strani brend'/'internacionalni brend'/'globalna marka'/'globalni brend', gdje se svaki kolokat odnosi na prostorno podrijetlo brenda ili *an annual/monthly/weekly budget* 'godišnji/mjesečni/tjedni proračun', 'godišnji/mjesečni/tjedni budžet', gdje se svaki kolokat odnosi na određeno razdoblje. Kolokati koje tvore sinonimnu skupinu također su navedeni zajedno, kao npr. a *company makes/manufactures* 'tvrtka proizvodi' ili *a loyal/regular/ repeat customer* 'vjeran kupac', 'lojalan kupac/potrošač', 'stalni kupac', 'stalna mušterija', a kolokati su poredani abecedno na izvornom jeziku. Zajedno su navedeni i kolokati koji tvore antonimnu skupinu, kao npr. *intangible/tangible assets* 'nematerijalna imovina', 'neopipljiva imovina'/'materijalna imovina', 'opipljiva (dodirljiva) imovina'. Kolokacije s glagolom kod kojih postoji inačica svršenoga i nesvršenoga glagola navode se zajedno s nosivom riječju za oba kolokata, npr. *achieve/hit/meet/reach a target* 'ispuniti/ispunjavati cilj', 'postići/postizati

[168] U hrvatskome se za englesku riječ *brand* upotrebljava i proširen dvorječni naziv *robna marka*. U radu se služimo hrvatskom istovrijednicom *brend* jer se ona navodi u analiziranim rječnicima.

cilj', 'ostvariti/ostvarivati cilj'. Navedene su samo kolokacije koje su potvrđene u rječniku i/ili korpusu na ciljnom jeziku.

U popisu koji slijedi podcrtani su svi prijevodi engleskih kolokacija koji ne uključuju izvorne hrvatske prijevode navedene u 3.1.1. jer se neke višerječne sveze na engleskom u hrvatskom prevode kao jedna riječ, kao npr. *Christmas bonus* 'božićnica' ili *trust company* koje osim što je 'povjereničko društvo' se prevodi i kao 'zaklada' i *retirement income* koje je 'mirovina' i 'mirovinski dohodak'. Postoje pimjeri gdje se nosiva riječ u višerječnoj svezi ne prevodi s hrvatskom istovrijednicom koja je uzeta za analizu, a kako je prikazano u 3.1.1., već su u navedenoj svezi prevodi s potpuno novom istovrijednicom kao npr. *bank customer* je 'bančin komitent' ili 'bankovni komitent'. Konačno, za opće/opisne kolokacije u hrvatskom jeziku kao prototipni može se uzeti neodređeni oblik pridjeva, a u kolokacijama koje možemo smatrati višerječnim nazivom, u hrvatskom jeziku preteže određeni oblik pridjeva jer su višerječni nazivi terminologizirani, kao npr. *oporezivi dohodak*. Međutim, u nekim primjerima koji slijede navedeno se nije pratilo jer su dostupni rječnici (EHER i EHPR) pokazali da se navedeno pravilo sustavno ne slijedi u dvojezičnim rječnicima ekonomske struke.

Slijedi dvojezični popis višerječnih sveza izdvojenih iz jednojezičnih i dvojezičnih rječnika te korpusa poslovnog engleskog i poslovnog hrvatskog na uzorku koji čini 50 analiziranih imenica, a koje se navode abecednim slijedom:

agenda, *noun* = dnevni red; prioriteti

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **economic agenda** ekonomski prioritet
- **national agenda** nacionalan nacionalni prioritet

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **agree an agenda** dogovoriti dnevni red
- **create/establish/set an agenda** utvrditi dnevni red, dogovoriti dnevni red, objaviti dnevni red, predložiti dnevni red, slijediti dnevni red
- **put something on the agenda** staviti na dnevni red

asset, *noun* [usually plural] = imovina; aktiva; sredstvo; fond

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **actual assets** aktiva, čista imovina
- **capital/fixed assets** dugotrajna imovina, fiksna imovina, stalna imovina
- **circulating assets** cirkulirajuća sredstva, obrtni fondovi

— **company assets** imovina društva
— **current assets** kratkotrajna imovina, obrtna sredstva, tekuća imovina
— **depreciated assets** rashodovana imovina
— **financial/non-financial assets** financijska aktiva, potraživanja, financijska imovina; nefinancijska imovina
— **frozen assets** blokirana imovina, blokirana sredstva, zamrznuta imovina, zamrznuta sredstva
— **intangible/tangible assets** nematerijalna imovina, neopipljiva imovina; materijalna imovina, opipljiva (dodirljiva) imovina
— **liquid assets** likvidna imovina, likvidna aktiva, likvidna sredstva
— **net assets** neto aktiva, neto imovina
— **operating assets** obrtna imovina, poslovna imovina, obrtna sredstva
— **residual assets** preostala imovina, preostala sredstva
— **risky assets** rizična imovina
— **underlying assets** vezana imovina
— **wasting assets** imovina koja protekom vremena gubi na vrijednosti, neobnovljiva sredstva

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **acquire/buy assets** stjecati imovinu, kupovati imovinu
— **dispose of/reduce assets** umanjiti imovinu
— **freeze/unfreeze assets** zamrznuti imovinu; odmrznuti imovinu
— **have/hold/own assets** imati imovinu, posjedovati imovinu
— **record/show sth as an asset** prikazati kao imovinu
— **sell assets** prodati imovinu

bonus, *noun* = bonus, dodatak, premija, nagrada

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **added/additional bonus** dodatan bonus, dodatna nagrada
— **annual bonus** godišnji bonus, godišnja nagrada
— **capital bonus** kapitalni dodatak
— **cash bonus** dodatak u gotovini, novčani bonus, novčana nagrada
— **Christmas/Easter/holiday bonus** božićnica, uskrsnica, regres
— **employee/management bonus** bonus za zaposlenike; menadžerski bonus
— **one-off bonus** jednokratna nagrada
— **performance bonus** premija za postignute rezultate
— **productivity bonus** dodatak na premašenje norme, dodatak na produktivnost
— **special bonus** poseban dodatak, specijalan dodatak
— **unexpected bonus** neočekivan bonus

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **earn/get/pay (sb)/receive a bonus** osvajati/osvojiti nagradu, dobiti/dobivati bonus, dobivati dodatak, isplaćivati/isplatiti bonus, plaćati/platiti premiju

brand, *noun* = marka, trgovački znak, brend

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **car/fashion/food brand** marka automobila; modna marka, modni brend; prehrambeni brend
- **corporate brand** korporativna marka, korporativan brend
- **dealer's brand** distribucijska marka, distributerska marka
- **domestic/national/foreign/global/international brand** domaća marka, nacionalni brend; strani brend; globalna marka, globalan brend; internacionalni brend
- **exclusive/luxury brand** ekskluzivan brend, luksuzan brend
- **generic brand** generička marka
- **key brand** ključan *brand*, ključan brend
- **leading brand** vodeća marka
- **name brand/own brand/private brand** distributerska marka, trgovačka marka, vlastita marka, vlastita (privatna) marka
- **popular/well-known brand** poznata marka, popularna marka
- **quality brand** kvalitetan brend
- **strong brand** snažan brend
- **successful/top-selling brand** uspješna marka, uspješan brend, najprodavanija marka

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **buy a brand** kupovati brend
- **define a brand** definirati brend, definirati marku
- **sell a brand** prodavati brend
- **a brand gives/offers** brend pruža
- **a brand represents** brend predstavlja, marka predstavlja

budget, *noun* = budžet, proračun

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **advertising/marketing/defence/education/sales budget** budžet za oglašavanje; budžet za obranu, budžet za obrazovanje; prodajni proračun (budžet)
- **annual/monthly/weekly budget** godišnji proračun, godišnji budžet; mjesečni proračun, mjesečni budžet; tjedni proračun, tjedni budžet
- **austerity budget** proračun štednje, budžet štednje
- **balanced budget** uravnoteženi budžet, uravnoteženi proračun
- **big/large/low/small/limited/shoestring budget** velik budžet, velik proračun; malen budžet, malen proračun; ograničen budžet, ograničen proračun
- **capital budget** kapitalni budžet, kapitalni proračun, budžet kapitala
- **cash budget** gotovinski budžet, gotovinski proračun, novčani budžet/proračun
- **city/national/state budget** gradski budžet, gradski proračun; nacionalni budžet, nacionalni proračun; državni budžet, državni proračun
- **financial budget** proračun, budžet, financijski plan
- **fixed budget** stalni proračun, stalni budžet
- **general budget** opći budžet, opći proračun
- **gross budget** bruto proračun, bruto budžet

— **household budget** kućni budžet
— **overall/total budget** ukupan budžet, ukupan proračun
— **tight budget** budžet štednje, restriktivni proračun, oskudan proračun
— **unbalanced budget** neuravnoteženi budžet, neuravnoteženi proračun
— **variable budget** promjenjivi budžet, promjenjivi proračun

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **adopt/pass a budget** usvajati/usvojiti budžet, usvajati/usvojiti proračun, donijeti/donositi budžet, donijeti/donositi proračun
— **cut/reduce a budget** smanjiti budžet, smanjiti proračun
— **have a budget** imati budžet, imati proračun
— **increase/raise the budget** povećati budžet, povećati proračun
— **prepare the budget** pripremati budžet, pripremati proračun
— **set the budget** odrediti budžet

commission, *noun* = provizija, pristojba; komisija

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **acceptance commission** akceptna provizija
— **government commission** državna komisija, vladina komisija
— **international commission** međunarodna komisija
— **per annum/monthly commission** godišnja/mjesečna provizija
— **small commission** mala provizija
— **special commission** posebna komisija
— **trade commission** trgovačka provizija

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **appoint a commission** imenovati komisiju
— **create/establish/set up a commission** osnovati komisiju
— **pay a commission** plaćati/platiti proviziju, plaćati/platiti pristojbu

company, *noun* = poduzeće, tvrtka, društvo, kompanija

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **affiliated company** poduzeće u djelomičnom ili punom vlasništvu drugog poduzeća
— **airline/biotech/car/chemical/confectionery/construction/consulting/digital/energy/food/Internet/logistic/manufacturing/media/oil/pharmaceutical/shipping/software/tech/technology/telecommunication/transport/transportation/utility company** zrakoplovna tvrtka; biotehnološka tvrtka; automobilska tvrtka; kemijska tvrtka; konditorska tvrtka; građevinska tvrtka; konzultantska tvrtka; digitalna tvrtka; energetska tvrtka; prehrambena tvrtka; internetska tvrtka; logistička tvrtka; proizvodno poduzeće, proizvodna tvrtka; medijska tvrtka; naftna tvrtka; farmaceutska tvrtka; brodarska tvrtka; softverska tvrtka; tehnološka tvrtka; telekomunikacijska tvrtka; prijevoznička tvrtka, prometno poduzeće; komunalno poduzeće, komunalna tvrtka
— **ambitious company** ambiciozno poduzeće, ambiciozna tvrtka
— **American/U.S./British/Dutch/French company** američka tvrtka; britanska tvrtka; nizozemska tvrtka; francuska tvrtka

— **big/large/major/medium/medium-sized/small company** velika tvrtka; srednje poduzeće; mala tvrtka, malo poduzeće
— **commercial company** trgovačko poduzeće, trgovačka tvrtka, trgovinsko poduzeće
— **controlling company** nadzorno poduzeće, vladajuće poduzeće
— **daughter/subsidiary/parent/sister company** kompanija-kćer, poduzeće-kći; ovisno poduzeće, supsidijarna kompanija; matično poduzeće, matična tvrtka, krovna tvrtka; sestrinska tvrtka, poduzeće kojim upravlja isto poduzeće-majka
— **domestic/foreign/global/local/international/multinational/national company** domaće poduzeće, domaća tvrtka; strano poduzeće, inozemno poduzeće, inozemna tvrtka; globalna tvrtka, globalno poduzeće; lokalno poduzeće, lokalna tvrtka; međunarodna tvrtka, internacionalna tvrtka, međunarodno poduzeće; multinacionalno poduzeće, multinacionalna tvrtka; nacionalna tvrtka
— **dynamic company** dinamična tvrtka
— **family/private/public/state/state-owned/state-run company** obiteljsko poduzeće, obiteljska tvrtka; privatna tvrtka, privatno poduzeće; javno poduzeće, javna tvrtka; državno poduzeće, državna tvrtka
— **fast-growing/high-growth company** brzorastuća tvrtka, brzorastuće poduzeće
— **finance company** financijska kompanija, financijska tvrtka, financijsko društvo
— **green company** zeleno poduzeće
— **holding company** holding društvo, holding kompanija, holdinška kompanija, holdinško poduzeće
— **independent company** nezavisna tvrtka
— **industrial company** industrijska tvrtka, industrijsko poduzeće
— **innovative company** inovativna tvrtka, inovativno poduzeće
— **insurance company** osiguravajuće društvo
— **investment company** investicijsko društvo
— **joint company** zajednička tvrtka, zajedničko poduzeće
— **joint-stock company** dioničko društvo, dioničko poduzeće
— **limited/unlimited company** društvo s ograničenom odgovornošću; društvo s neograničenom odgovornošću, poduzeće s potpunom odgovornošću (s p.o.)
— **listed/quoted company** poduzeće s kotacijom, uvršteno poduzeće, poduzeće uvršteno na burzu, listirano poduzeće
— **modern/young company** moderno poduzeće, moderna tvrtka, suvremeno poduzeće; mlado poduzeće, mlada tvrtka
— **monopolistic company** monopolističko poduzeće, monopolsko poduzeće
— **mutual company** uzajamno društvo
— **offshore company** izvanteritorijalno poduzeće, *offshore* poduzeće, *offshore* tvrtka
— **open-end investment company** otvoreni investicijski fond, otvoreno investicijsko društvo
— **overseas company** kompanija u inozemstvu (izvan UK ili SAD)
— **profitable company** profitabilna tvrtka
— **registered company** registrirano poduzeće, registrirana tvrtka
— **reputable/respectable company** renomirana tvrtka, respektabilna tvrtka
— **research company** istraživačka tvrtka
— **responsible company** odgovorna tvrtka, odgovorno poduzeće
— **rival company** konkurentsko poduzeće, konkurentska tvrtka

— **service company** uslužno poduzeće
— **start-up company** *start-up* tvrtka, *start-up* poduzeće[169]
— **successful company** uspješna tvrtka, uspješno poduzeće
— **target company** ciljana kompanija, ciljna kompanija
— **traditional company** tradicionalno poduzeće
— **trust company** povjereničko društvo, zaklada
— **UK-based company** tvrtka/poduzeće sa sjedištem u Ujedinjenom Kraljevstvu; tvrtka/poduzeće sa sjedištem u Zagrebu
— **well-known company** poznato poduzeće, poznata tvrtka

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **build a company** izgraditi tvrtku, graditi poduzeće
— **buy/buy out/take over a company** kupiti/kupovati tvrtku, kupiti/kupovati poduzeće; preuzeti tvrtku/poduzeće
— **close/dissolve/liquidate a company** zatvarati/zatvoriti tvrtku
— **develop a company** razvijati poduzeće
— **establish/found/open/set up/start a company** osnovati/osnivati tvrtku, osnovati/osnivati poduzeće, otvoriti tvrtku, otvoriti poduzeće, pokrenuti/pokretati tvrtku, pokrenuti/pokretati poduzeće, utemeljiti tvrtku/poduzeće
— **hire a company** angažirati tvrtku
— **identify a company** identificirati poduzeće
— **manage/run a company** voditi poduzeće, voditi tvrtku, upravljati poduzećem, upravljati tvrtkom
— **own a company** posjedovati poduzeće, imati tvrtku
— **represent a company** predstavljati poduzeće
— **sell a company** prodati tvrtku, prodati poduzeće
— **take over a company** preuzeti tvrtku
— **work for a company** raditi za tvrtku
— **a company makes/manufactures** tvrtka proizvodi
— **a company operates** tvrtka posluje

consultant, *noun* = konzultant, savjetnik

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **financial/political consultant** financijski savjetnik; politički savjetnik, savjetnik za politiku
— **management consultant** savjetnik za menadžment
— **outside consultant** vanjski savjetnik
— **tax consultant** porezni savjetnik

[169] Iako u hrvatskom za *start-up* postoji i naziv *razvojna tvrtka*, u praksi prevladava engleski naziv *startup* ili *start-up*. *Start-up* i razvojna tvrtka se ne odnose na isti tip tvrtke jer se *startupovima* nazivaju i timovi koji su pokrenuli inovativan proizvod ili uslugu, a da još nisu formalno registrirali tvrtku. Nadalje, razvojne tvrtke mogu biti „razvojne" i u kasnijim fazama. Relevantne poduzetničke potporne institucije u RH također se koriste nazivom *start-up* (privatna korespondencija).

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **employ/engage/hire a consultant** zaposliti/zapošljavati konzultanta, angažirati konzultanta

consumer, *noun* = potrošač, kupac

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **average consumer** prosječan potrošač
— **final consumer** krajnji potrošač
— **great/large consumer** velik potrošač
— **household/industrial consumer** kućni potrošač; industrijski potrošač
— **individual consumer** pojedinačni kupac
— **ultimate consumer** krajnji potrošač, konačni potrošač

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **attract a consumer** privlačiti kupca
— **encourage a consumer** poticati kupca

contract, *noun* = ugovor .

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **current/existing contract** postojeći ugovor
— **employment contract** ugovor o zaposlenju, ugovor o zapošljavanju
— **futures contract** terminski ugovor
— **hire purchase contract** ugovor o kupnji robe na otplatu
— **labor contract** ugovor o radu
— **lending contract** ugovor o kreditu, ugovor o posudbi
— **long-term/short-term contract** dugoročni ugovor; kratkoročni ugovor
— **lucrative contract** unosan/profitabilan ugovor
— **one-year/two-year contract** jednogodišnji ugovor; dvogodišnji ugovor
— **option contract** opcijski ugovor
— **signed contract** potpisan ugovor
— **turnkey contract** ugovor o isporuci objekta “ključ u ruke”, ugovor o predaji gotovog objekta
— **unilateral contract** jednostrani ugovor
— **void contract** ništavni ugovor
— **written contract** pisan ugovor

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **agree/agree to a contract** produljiti ugovor, produžiti ugovor
— **cancel a contract** otkazati/otkazivati ugovor
— **end/terminate a contract** raskidati/raskinuti ugovor
— **enter (into) a contract** sklapati/sklopiti ugovor
— **get/obtain/win a contract** dobiti ugovor
— **have a contract** imati ugovor
— **sign a contract** potpisati/potpisivati ugovor

credit, *noun* = kredit

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **affordable/cheap credit** jeftin kredit
- **bad/poor/weak credit** loš kredit; nenaplativ kredit
- **bank credit** bankovni kredit
- **commodity credit** robni kredit
- **consumer credit** potrošački kredit
- **domestic/foreign/international credit** domaći kredit; inozemni kredit; međunarodni kredit
- **financial credit** financijski kredit
- **individual credit** pojedinačni kredit
- **interest-free credit** beskamatni kredit
- **investment credit** investicijski kredit
- **long-term/short-term credit** dugoročni kredit; kratkoročni kredit
- **medium-term credit** srednjoročni kredit
- **personal credit** osobni kredit
- **revolving credit** revolving kredit
- **secured credit** kredit s pokrićem, lombardni kredit, osigurani kredit
- **trade credit** trgovinski kredit

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **get/obtain credit** dobiti kredit
- **give/offer credit** dati/davati kredit
- **use credit** koristiti kredit

customer, *noun* = kupac, potrošač

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **American/domestic/foreign/global/international customer** američki kupac, američki potrošač; domaći kupac, domaći potrošač; inozeman kupac, inozeman potrošač; globalan kupac, globalan potrošač; međunarodni kupac
- **average customer** prosječan potrošač
- **bank customer** bančin komitent, bankovni komitent
- **big/important/large/major customer** velik kupac, velik potrošač; važan kupac, važan potrošač
- **business customer** poslovan kupac
- **existing customer** postojeći kupac
- **external customer** vanjski kupac
- **future/potential/prospective customer** budući kupac; potencijalni kupac, potencijalni potrošač
- **good customer** dobar potrošač
- **happy/satisfied customer** sretan kupac, zadovoljan kupac
- **industrial customer** industrijski potrošač
- **key customer** ključan kupac

— **loyal/regular/repeat customer** vjerni kupac, lojalni kupac, lojalni potrošač, stalni kupac, stalna mušterija
— **online customer** *online* kupac
— **principal customer** glavni kupac
— **target customer** ciljani kupac
— **ultimate customer** krajnji potrošač, krajnji kupac, konačni potrošač
— **urban customer** urbani kupac

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **attract customers** privlačiti kupce
— **keep/retain customers** zadržati kupce
— **lose a customer** izgubiti kupca
— **serve a customer** poslužiti kupca
— **a customer buys** kupac kupuje
— **a customer orders** kupac naručuje
— **a customer pays** kupac plaća

deadline, *noun* = rok

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **final deadline** krajnji rok
— **legal/statutory deadline** zakonski rok
— **October deadline** rok do listopada
— **tight deadline** kratak rok

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **define the deadline** definirati rok
— **establish/impose/set the deadline** odrediti/određivati rok
— **extend the deadline** produžiti rok
— **meet the deadline** poštovati rok
— **miss the deadline** propustiti rok
— **the deadline has passed** rok je prošao

delivery, *noun* = doprema, dostava, isporuka

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **electronic delivery** elektronička isporuka
— **express/prompt/quick/rapid/spot delivery** brza dostava, brza isporuka
— **food/grocery delivery** dostava hrane; dostava namirnica
— **free delivery** besplatna dostava
— **general delivery** uobičajena isporuka
— **just-in-time/on-time/timely delivery** isporuka na vrijeme
— **online delivery** *online* isporuka
— **package/parcel delivery** paketna dostava
— **part delivery** djelomična isporuka

— **personal delivery** osobna isporuka
— **physical delivery** fizička isporuka
— **special delivery** posebna dostava

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **do/make a delivery** dostavljati, vršiti dostavu
— **ensure delivery** osigurati isporuku
— **include delivery** uključivati dostavu
— **offer/provide delivery** nuditi isporuku
— **require delivery** zahtijevati isporuku

demand, *noun* = potražnja

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **aggregate demand** agregatna potražnja
— **big/high/huge/strong demand** velika potražnja, jaka potražnja, značajna potražnja
— **current demand** trenutačna potražnja
— **cyclical demand** ciklička potražnja
— **declining/falling/slowing demand** opadajuća potražnja, smanjena potražnja,
— **domestic/global/world/worldwide demand** domaća potražnja; globalna potražnja, svjetska potražnja
— **effective demand** efektivna potražnja
— **elastic/inelastic demand** elastična potražnja; neelastična potražnja
— **excess demand** prekomjerna potražnja, pretjerana potražnja
— **final demand** finalna potražnja
— **future demand** buduća potražnja
— **great/huge demand** jaka potražnja, velika potražnja
— **growing/increasing/rising demand** rastuća potražnja
— **increased demand** povećana potražnja
— **individual demand** individualna potražnja, pojedinačna potražnja
— **inelastic demand** neelastična potražnja
— **low/weak demand** niska potražnja, slaba potražnja
— **market demand** tržišna potražnja, potražnja na tržištu
— **money demand** potražnja za novcem
— **overall demand** ukupna potražnja
— **primary demand** primarna potražnja
— **rival demand** konkurentska potražnja
— **selective demand** selektivna potražnja
— **variable demand** promjenjiva potražnja

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **boost/increase demand** povećati potražnju
— **meet/satisfy demand** zadovoljiti potražnju
— **reduce demand** smanjiti/smanjivati potražnju
— **demand decreases/falls** potražnja opada, potražnja pada
— **demand increases/rises** potražnja raste

development, *noun* = razvoj

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **brand development** razvoj marke
— **career development** razvoj karijere
— **commercial/economic development** ekonomski razvoj, gospodarski razvoj
— **industrial development** industrijski razvoj
— **management development** razvoj menedžmenta
— **market development** razvoj tržišta
— **new-product development** razvoj novog proizvoda
— **product development** razvoj proizvoda

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **assist/support development** pomagati razvoj, podržati/podržavati razvoj, podupirati razvoj

discount, *noun* = diskont, popust, rabat

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **big/deep/huge/substantial discount** dobar popust, velik popust, velik rabat, značajan popust
— **bulk discount** popust na veliku količinu, količinski popust
— **cash discount** popust na gotovinu, gotovinski popust
— **commodity discount** popust na robu
— **special discount** poseban popust
— **trade discount** popust, rabat, trgovački popust

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **ask for a discount** tražiti popust, tražiti rabate
— **be entitled to a discount** imati pravo na popust
— **get/receive a discount** dobiti popust, ostvariti popust
— **give/offer a discount** dati popust, davati popust, ponuditi popust

expertise, *noun* = ekspertiza, stručnost

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **academic expertise** akademska stručnost
— **business expertise** poslovna stručnost, poslovna ekspertiza
— **considerable/extensive expertise** znatna stručnost
— **professional expertise** profesionalna stručnost
— **scientific expertise** znanstvena ekspertiza
— **specialist expertise** stručna ekspertiza
— **technical expertise** tehnička ekspertiza

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **develop/gain/pick up expertise** razvijati ekspertizu, steći ekspertizu, graditi ekspertizu

finance, *noun* = novac, financije

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **business/corporate finance** poslovne financije, korporativne financije
- **government finance** državni novac, državne financije
- **personal/public finance** osobne financije; javne financije

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **control your finances** kontrolirati novac, kontrolirati financije
- **get/obtain/raise finance** dobiti/dobivati novac, pribaviti novac, prikupiti novac
- **handle/manage your finances** voditi financije, upravljati financijama
- **need/require/seek finance** trebati novac

growth, *noun* = rast

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **annual growth** godišnji rast
- **average growth** prosječan rast
- **consistent/continued growth** kontinuiran rast, konstantan rast
- **economic growth** ekonomski rast, gospodarski rast
- **enormous growth** ogroman rast
- **excessive growth** prekomjeran rast
- **expected/projected growth** očekivan rast
- **explosive growth** eksplozivan rast
- **exponential growth** eksponencijalni rast
- **fast/rapid growth** brz rast
- **future growth** budući rast
- **long-term growth** dugoročan rast
- **modest growth** skroman rast
- **monetary growth** monetarni rast, povećanje novčane mase, rast novčane mase
- **negative growth** negativan rast
- **overall growth** ukupan rast
- **personal growth** osobni rast
- **phenomenal/remarkable/substantial/tremendous growth** izniman rast, značajan rast
- **professional growth** profesionalan rast
- **revenue growth** rast prihoda
- **robust/strong growth** snažan rast
- **slow/weak/zero growth** spor rast, slab rast, nulti rast
- **smart growth** pametan rast
- **steady growth** postojan rast
- **sustainable growth** održivi rast
- **sustained growth** ravnomjeran rast, stalan rast
- **unbalanced growth** neuravnotežen rast

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **achieve growth** ostvariti rast

- **encourage/promote/stimulate growth** poticati rast
- **maintain/sustain growth** održavati rast

incentive, *noun* = poticaj, stimulans

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **additional/extra incentive** dodatan poticaj
- **big/great/generous incentive** velik poticaj, golem poticaj
- **economic/financial/fiscal incentive** ekonomski poticaj; financijski poticaj, financijski stimulans, fiskalni poticaj
- **main incentive** glavni poticaj
- **monetary incentive** monetarni poticaj
- **significant/strong/powerful incentive** značajan poticaj, snažan poticaj
- **tax incentives** porezni poticaj, porezni stimulans

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **act as an incentive** biti poticaj
- **create an incentive** stvoriti/stvarati poticaj
- **give/offer/provide somebody with an incentive** dati poticaj, nuditi poticaj
- **have an incentive** imati poticaj, biti potaknut

income, *noun* = prihod; dohodak; dobit

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **accrued income** nastali dohodak, obračunati dohodak, obračunati prihod, obračunata dobit
- **additional income** dodatna dobit, dodatni dohodak, dodatni prihod
- **adjusted gross/gross income** prilagođena bruto dobit, bruto dobit, bruto prihod, bruto dohodak
- **aftertax income** dohodak po odbitku poreza, dobit po odbitku poreza
- **annual/monthly income** godišnji dohodak, godišnji prihod; mjesečni prihod, mjesečni dohodak, mjesečna dobit
- **average income** prosječni dohodak
- **current income** tekući dohodak, tekuća dobit
- **declared income** objavljena dobit, prijavljeni dohodak, iskazani dohodak
- **deferred income** odgođeni dohodak
- **discretionary income** diskrecijski dohodak
- **disposable income** neto osobni dohodak, raspoloživi dohodak
- **earned income** dohodak iz rada, dohodak od rada, zarađena dobit, zarađeni dohodak
- **extra/extraordinary income** izvanredni dohodak, izvanredni prihod, dodatni dohodak, dodatni prihod
- **farm/premium income** dohodak od poljoprivrede; dohodak od premija, prihod od premija
- **financial income** financijska dobit
- **fixed income** fiksni dohodak
- **guaranteed income** zajamčeni dohodak

— **high/large/low/small income** velik dohodak, visok dohodak; malen dohodak, nizak dohodak, nizak prihod, mala dobit
— **individual income** dohodak pojedinca, prihod pojedinca
— **joint income** zajednički dohodak
— **marginal income** granični prihod, marginalna dobit, marginalni dohodak, granični dohodak
— **minimum income** minimalni dohodak
— **money income** novčani dohodak
— **national income** društveni dohodak, nacionalni dohodak
— **net income** neto dohodak, neto dobit
— **net operating/operating income** neto poslovna dobit, dobit iz redovne aktivnosti, dobit prije oporezivanja, poslovna dobit
— **overall income** ukupni dohodak
— **per capita income** dohodak per capita, dohodak po stanovniku
— **personal income** osobni dohodak
— **quarterly income** tromjesečni dohodak
— **real income** realni dohodak
— **regular/steady income** redovan prihod, stalni dohodak
— **retirement income** mirovina, mirovinski dohodak
— **taxable income** oporezivi dohodak, oporeziva dobit
— **tax-exempt income** dohodak oslobođen poreza
— **total income** ukupna dobit, ukupni dohodak
— **transfer income** transferirani dohodak
— **unearned income** dobit od kapitala, dohodak od kapitala, dohodak od imovine, dohodak od ulaganja, dohodak bez osobnog rada, nezarađeni dohodak

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **earn/have/receive (an) income** ostvariti dobit, ostvariti prihod, ostvariti dohodak
— **increase your income** povećati/povećavati dobit

investment, *noun* = investicija, ulaganje

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **alternative investment** alternativna investicija, alternativno ulaganje
— **autonomous investment** autonomna investicija, samostalno ulaganje
— **bad/poor/good investment** loša investicija; dobra investicija, dobro ulaganje
— **big/considerable/enormous/huge/major/massive/significant/substantial investment** veliko ulaganje, velika investicija; značajno ulaganje, značajna investicija, ogromna investicija, ogromno ulaganje, golemo ulaganje, golema investicija
— **capital investment** kapitalno ulaganje, kapitalna investicija
— **cash investment** novčano ulaganje
— **direct investment** izravno ulaganje, izravna investicija, direktna investicija
— **domestic/foreign/overseas investment** domaća investicija; inozemno ulaganje, inozemna investicija; prekomorsko ulaganje
— **financial investment** financijska investicija, financijsko ulaganje

— **fixed investment** fiksna investicija, stalna investicija
— **government investment** državno ulaganje
— **gross/net investment** bruto investicija, bruto ulaganje; neto investicija
— **industrial investment** ulaganje u industriju
— **initial investment** početno ulaganje, inicijalno ulaganje
— **inward investment** unutarnja investicija
— **long-term/short-term investment** dugoročna investicija, dugoročno ulaganje; kratkoročna investicija, kratkoročno ulaganje
— **personal investment** osobno ulaganje
— **private investment** privatna investicija, privatno ulaganje
— **profitable investment** profitabilno ulaganje, profitabilna investicija
— **public investments** javna ulaganja, javne investicije
— **risky/safe investment** rizična investicija, rizično ulaganje; nerizično ulaganje, sigurno ulaganje
— **total investment** ukupna investicija
— **wise investment** pametno ulaganje

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **attract investment** privlačiti/privući ulaganje, privlačiti/privući investiciju
— **encourage/stimulate investment** potaknuti/poticati ulaganje, potaknuti investiciju, stimulirati ulaganje
— **make an investment** uložiti
— **protect your investment** zaštititi ulaganje, zaštititi investiciju

investor, *noun* = ulagač, investitor

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **domestic/foreign/international/overseas investor** domaći investitor; strani investitor, međunarodni investitor, inozemni ulagač
— **individual/institutional/private investor** pojedinačan ulagač, pojedinačan investitor; institucionalan ulagač, institucionalan investitor; privatan ulagač, privatan investitor
— **large/major/small investor** velik ulagač/investitor, glavni ulagač/investitor; mali investitor
— **long-term investor** dugoročni ulagač
— **potential investor** potencijalan investitor
— **private investor** privatni ulagač

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **attract/lure investors** privlačiti investitore, privlačiti ulagače
— **encourage investors** ohrabriti investitore, ohrabriti ulagače
— **worry investors** zabrinuti investitore, zabrinuti ulagače

invoice, *noun* = faktura, račun .

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **consignment invoice** konsignacijska faktura

— **final invoice** konačna faktura
— **outstanding invoice** nepodmirena faktura
— **pro-forma invoice** predračun, pro forma faktura
— **purchase invoice** ulazna faktura, račun o kupnji
— **sales invoice** izlazna faktura, račun o prodaji
— **tax invoice** porezna faktura

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **generate/issue/raise an invoice** izdati/izdavati račun
— **pay/settle an invoice** plaćati račun, plaćati fakturu, podmiriti račun
— **send/submit an invoice** ispostaviti fakturu, ispostaviti račun

loan, *noun* = zajam, kredit

S PRIDJEVIMA I IMENICAMA

— **annuity loan** anuitetni zajam
— **bad loan** loš/nenaplativ kredit
— **bank loan** bankovni zajam, bankarski zajam
— **bridge loan** kredit za premošćivanje
— **business/commercial loan** poslovni zajam, komercijalni zajam
— **car loan** zajam za automobil
— **commodity loan** robni kredit
— **consumer loan** potrošački zajam
— **emergency loan** kredit u slučaju nužde
— **foreign/national loan** inozemni zajam; narodni zajam
— **industrial loan** proizvodni zajam, zajam za proizvodnju
— **interest-free loan** beskamatni zajam
— **long-term/short-term loan** dugoročni zajam; kratkoročni zajam, kratkoročna pozajmica
— **money loan** novčani zajam, zajam u gotovini, gotovinski zajam
— **overnight loan** prekonoćni zajam
— **personal loan** osobni zajam
— **soft loan** povoljan zajam

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **approve/refuse a loan** odobriti zajam, odobriti kredit; odbiti zajam
— **pay back/pay off/repay a loan** otplatiti kredit
— **service a loan** otplaćivati kredit
— **take out a loan** uzeti zajam

market, *noun* = tržište, trgovina; burza .

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **bear market** medvjeđe tržište, tržište s padajućim cijenama
— **big/large market** veliko tržište

— **black/grey market** crna burza, crno tržište; sivo tržište
— **bond market** tržište obveznica
— **bull market** bikovsko tržište
— **buoyant markets** tržište u porastu, prosperirajuće tržište
— **car/chemicals/coffee/telecoms market** automobilsko tržište; tržište kemijskih proizvoda; tržište kave; telekomunikacijsko tržište
— **commodity market** tržište roba
— **competitive markets** konkurentno tržište, konkurentsko tržište
— **currency market** valutno tržište, devizno tržište
— **declining market** opadajuće tržište, tržište u padu
— **derivative market** tržište derivata, tržište izvedenica, tržište derivatnih instrumenata
— **discount market** diskontna trgovina, diskontno tržište
— **domestic/home/local/global/world/international/overseas market** domaće tržište; lokalno tržište; svjetsko tržište; međunarodno tržište; prekomorsko tržište
— **efficient market** efikasno tržište, učinkovito tržište
— **equity market** tržište dionica (glavnice)
— **exchange market** tržište valuta
— **expanding market** tržište koje se širi, ekspandirajuće tržište
— **export market** izvozno tržište
— **financial market** financijsko tržište
— **foreign exchange market** devizna burza, devizno tržište
— **forward market** terminsko tržište
— **free market** slobodno tržište
— **futures market** terminsko tržište, ročno tržište
— **individual market** pojedinačno tržište
— **investment market** investicijsko tržište
— **job/labour market** tržište rada, tržište radnih mjesta, tržište radne snage
— **key market** ključno tržište
— **loan market** tržište kredita, zajmovno tržište
— **main market** glavno tržište
— **money market** tržište novca
— **mortgage market** hipotekarno tržište, tržište hipoteka
— **options market** tržište opcija
— **perfect market** savršeno tržište
— **primary market** primarno tržište, emisijsko tržište
— **rising market** rastuće tržište, tržište koje se širi, tržište u razvoju
— **secondary market** sekundarno tržište
— **securities market** tržište vrijednosnih papira
— **seller's market** prodajno tržište, tržište prodavača
— **single market** jedinstveno tržište
— **spot market** promptno tržište, tržište na kojem se roba isporučuje odmah, spot tržište
— **stock market** burza
— **street market** neslužbena burza, neslužbeno tržište
— **strong market** snažno tržište
— **target market** ciljno tržište
— **terminal market** terminsko tržište

— **the US market** američko tržište
— **weak market** slabo tržište

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **break into/enter/penetrate a market** ući na tržište
— **create/open up a market** stvoriti tržište, otvoriti tržište
— **develop/expand a market** razvijati tržište, proširiti tržište

negotiation, *noun* [usually plural] = pregovori

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **bilateral negotiation** bilateralni pregovori
— **budget/contract/salary/wage negotiations** pregovori o budžetu, pregovori o proračunu; pregovori o ugovoru; pregovori o plaći
— **difficult/tough negotiations** mukotrpni pregovori, teški pregovori
— **diplomatic negotiations** diplomatski pregovori
— **intense/intensive negotiations** intenzivni pregovori
— **lengthy/prolonged/protracted negotiations** dugotrajni pregovori
— **peace negotiations** mirovni pregovori
— **secret negotiations** tajni pregovori
— **serious negotiations** ozbiljni pregovori
— **successful negotiations** uspješni pregovori
— **trade negotiations** trgovački pregovori, trgovinski pregovori

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **begin/enter into/open negotiations** početi pregovore, pokrenuti pregovore
— **break off negotiations** prekinuti pregovore
— **conduct negotiations** voditi pregovore, pregovarati
— **resume negotiations** nastaviti pregovore
— **negotiations break down** pregovori se prekidaju
— **negotiations start** pregovori počinju

performance, *noun* = uspješnost, rezultat, performansa

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **bad/disappointing/poor performance** slabi rezultati, loši rezultati
— **business/economic performance** poslovna uspješnost, ekonomski rezultati, gospodarski rezultati, gospodarska uspješnost
— **financial performance** financijska uspješnost, financijske performanse
— **good/solid/strong performance** dobra uspješnost, dobri rezultati, odlični rezultati
— **outstanding performance** zavidni rezultati
— **overall performance** ukupni rezultati

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **assess somebody's performance** ocjenjivati/ocijeniti nečiju uspješnost, procjenjivati uspješnost, vrednovati performansu
- **boost/improve performance** povećati uspješnost
- **monitor somebody's performance** mjeriti nečiju uspješnost, bilježiti nečije rezultate
- **produce a performance** ostvariti rezultate, postići/postizati rezultate

policy, *noun* = politika

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **accounting policy** računovodstvena politika
- **acquisition policy** nabavna politika
- **active policy** aktivna politika
- **agricultural policy** agrarna politika, poljoprivredna politika
- **austerity policy** politika stroge štednje
- **company/hospital/university policy** politika tvrtke; politika bolnice; politika sveučilišta
- **credit policy** kreditna politika
- **economic/financial policy** ekonomska politika, gospodarska politika, financijska politika,
- **educational policy** obrazovna politika
- **energy policy** energetska politika
- **fiscal/monetary policy** fiskalna politika, monetarna politika
- **government/public/state policy** vladina politika, državna politika
- **innovative policy** inovativna politika
- **investment policy** investicijska politika
- **lending policy** kreditna politika
- **long-term policy** dugoročna politika
- **macro-economic policy** makroekonomska politika
- **national policy** nacionalna politika
- **open-door policy** politika otvorenih vrata
- **overall policy** opća politika
- **public policy** javna politika
- **pricing policy** politika cijena
- **restrictive policy** restriktivna politika
- **security policy** sigurnosna politika
- **selling policy** politika prodaje
- **stabilization policy** stabilizacijska politika
- **tax policy** porezna politika
- **trade policy** trgovačka politika, trgovinska politika

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **adopt a policy** usvojiti politiku
- **develop/formulate/ shape a policy** kreirati politiku
- **follow/pursue a policy** primjenjivati politiku

— **implement a policy** provoditi politiku

product, *noun* = proizvod

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **agricultural/bakery/chemical/confectionary/dairy/electronic/pharmaceutical/tobacco product** poljoprivredni proizvod; pekarski proizvod; kemijski proizvod; konditorski proizvod; mliječni proizvod; elektronički proizvod; farmaceutski proizvod; duhanski proizvod
— **bath/hair/cleaning product** proizvod za kupanje; proizvod za kosu; proizvod za čišćenje
— **commercial product** komercijalan proizvod
— **competitive product** konkurentan proizvod
— **consumer product** potrošački proizvod
— **core product** osnovni proizvod
— **counterfeit product** krivotvoren proizvod
— **domestic/global/local product** domaći proizvod; globalan proizvod; lokalni prozvod
— **export/import/imported product** izvozni proizvod; uvozni proizvod, proizvod iz uvoza
— **final/finished product** krajnji proizvod, gotov proizvod, finalni proizvod, završeni proizvod; završni proizvod
— **financial product** financijski proizvod
— **generic product** generički proizvod
— **gross product** bruto proizvod
— **gross domestic product (GDP)** bruto domaći proizvod (BDP), ukupan domaći proizvod
— **gross national product (GNP)** bruto nacionalni proizvod
— **high-tech product** visokotehnološki proizvod
— **industrial product** industrijski proizvod
— **innovative product** inovativan proizvod
— **investment product** investicijski proizvod
— **key product** ključan proizvod
— **low-end product** jeftin proizvod
— **luxury product** luksuzan proizvod
— **manufactured product** polugotov proizvod
— **metal/steel/wood product** metalan proizvod, proizvod od metala; proizvod od čelika; drvni proizvod, proizvod od drva
— **natural product** prirodan proizvod
— **quality product** kvalitetan proizvod
— **refined product** rafiniran proizvod
— **related product** povezan proizvod
— **software product** softverski proizvod
— **substitute product** zamjenski proizvod
— **value-added product** proizvod s dodanom vrijednosti

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **buy/purchase a product** kupiti proizvod
- **distribute a product** distribuirati proizvod
- **introduce/launch a product** uvoditi proizvod, lansirati proizvod
- **sell a product** prodati/prodavati proizvod
- **withdraw a product** povući/povlačiti proizvod

productivity, *noun* = produktivnost, proizvodnost

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **high/low productivity** visoka proizvodnost; niska produktivnost
- **increased productivity** povećana produktivnost
- **labour productivity** produktivnost rada, produktivnost radne snage
- **long-term productivity** dugotrajna produktivnost
- **marginal productivity** granična produktivnost, granična proizvodnost,
- **overall/total productivity** ukupna produktivnost, ukupna proizvodnost

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **boost/improve/increase/raise productivity** povećati/povećavati produktivnost, poboljšati/poboljšavati produktivnost, dizati produktivnost, podizati produktivnost

profit, *noun* = dobit, profit

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **accounting profit** računovodstvena dobit
- **after-tax/pre-tax profit** dobit nakon poreza; dobit prije poreza
- **annual profit** godišnji profit, godišnja dobit
- **average profit** prosječna dobit, prosječni profit
- **big/enormous/huge profit** velika dobit, velik profit, ogromna dobit, ogroman profit
- **book profit** knjigovodstveni profit
- **business profit** poslovni profit, poslovna dobit, dobit iz poslovanja
- **capital profit** kapitalna dobit
- **consolidated profit** konsolidirana dobit
- **corporate profit** dobit poduzeća, profit poduzeća
- **current/future profit** tekuća dobit; buduća dobit
- **expected profit** očekivana dobit, očekivani profit
- **extra profit** dodatna dobit, dodatan profit
- **gross/net profit** bruto profit, bruto dobit; neto profit, neto dobit
- **low/small profit** niska dobit, nizak profit, mali profit, mala dobit
- **marginal profit** granični profit
- **maximum profit** maksimalna dobit
- **normal profit** normalni profit
- **operating profit** operativni profit, operativna dobit, dobit iz poslovanja, dobit iz redovnog poslovanja

— **pure profit** čista dobit
— **reasonable profit** razuman profit
— **short-term profit** kratkoročni profit
— **taxable profit** oporeziva dobit
— **total profit** bruto dobit, bruto profit, ukupna dobit, profit
— **zero profit** nulti profit

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **boost/increase profits** povećati/povećavati dobit
— **generate/make/realize/turn a profit** generirati profit, imati profit, ostvariti/ostvarivati profit
— **maximize profits** maksimalizirati dobit, maksimizirati profit
— **record a profit** zabilježiti profit
— **reduce profit** smanjiti/smanjivati dobit
— **profits fall/plunge/slump** profit pada
— **profits grow/increase/leap/rise/soar** dobit raste, profit raste

promotion, *noun* = promocija, promidžba

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **export promotion** poticanje izvoza, unapređenje izvoza
— **marketing promotion** marketinška promocija
— **sales promotion** promicanje prodaje

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **do/run a promotion** napraviti promidžbu, raditi promociju
— **get/receive a promotion** biti unaprijeđen

qualification, *noun* = kvalifikacija

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **academic qualifications** akademski stupanj, školska sprema
— **educational qualifications** obrazovne kvalifikacije
— **formal qualifications** formalne kvalifikacije
— **professional qualifications** profesionalne kvalifikacije
— **recognized qualifications** priznate kvalifikacije
— **vocational qualifications** stručne kvalifikacije

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **gain/get/obtain a qualification** steći/stjecati kvalifikaciju
— **have/hold a qualification** imati kvalifikaciju, posjedovati kvalifikaciju
— **lack qualifications** nemati kvalifikacije

revenue, *noun* = prihod

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **additional revenue** dodatan prihod
- **advertising/sales revenue** prihod od oglašavanja; prihod od prodaje, prihod od prometa
- **annual revenue** godišnji prihod
- **average/high/large/low revenue** prosječan prihod; visok prihod, velik prihod; niski prihod
- **deferred revenue** odgođeni prihod
- **extra revenue** dodatan prihod, izvanredan prihod
- **financial revenues** financijski prihod, novčani prihod
- **future revenue** budući prihod
- **general revenue** opći prihod
- **gross revenue** bruto prihod
- **lost revenue** izgubljeni prihod
- **marginal revenue** granični prihod, marginalni prihod
- **overall/total revenue** ukupan prihod
- **public revenue** javni prihod
- **surplus revenues** višak prihoda
- **tariff revenues** carinski prihodi
- **tax revenue** fiskalni prihod, prihod od poreza, porezni prihod

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **boost/increase revenue(s)** povećati prihod(e), povećavati prihod(e)
- **bring in/collect/generate/raise revenue(s)** donijeti prihod(e), donositi prihod(e), prikupiti prihod(e)

salary, *noun* = plaća .

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **annual/yearly/monthly/weekly salary** godišnja plaća; mjesečna plaća; tjedna plaća
- **average salary** prosječna plaća
- **base/basic salary** osnovna plaća
- **decent salary** pristojna plaća
- **executive salary** menadžerska plaća
- **fixed salary** fiksna plaća
- **gross/net salary** bruto plaća; neto plaća, neto osobni dohodak
- **good/high/low salary** dobra plaća; velika plaća, visoka plaća; niska plaća
- **minimum salary** minimalna plaća
- **reduced salary** smanjena plaća
- **regular salary** redovita plaća
- **total salary** ukupna plaća

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **cut somebody's salary** smanjiti/smanjivati plaću
- **earn/get/receive a salary** zaraditi plaću, primati/primiti plaću
- **increase somebody's salary** povećati/povećavati plaću
- **offer somebody a salary** ponuditi plaću
- **pay sb a salary of sth** isplaćivati/isplatiti plaću

sales, *noun* = prodaja

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **annual sales** godišnja prodaja
- **big/large sales** velika prodaja
- **car/house sales** prodaja automobila; prodaja kuće
- **commodity sales** prodaja robe
- **direct sales** direktna prodaja
- **foreclosure sale** pljenidbena prodaja, prisilna prodaja
- **gross/net sales** bruto prodaja; neto prodaja
- **internet/online sales** prodaja *online*, internetska prodaja
- **security sales** prodaja vrijednosnih papira
- **spot sales** promptna prodaja
- **total sales** ukupna prodaja

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **achieve sales** ostvariti prodaju
- **ban sales** zabraniti prodaju
- **close/complete a sale** realizirati prodaju, zaključiti prodaju, prodati
- **put sth up for sale** dati na prodaju
- **start sales** pokrenuti prodaju
- **sales go up/increase/rise** prodaja raste
- **sales decline/fall/go down** prodaja pada

service, *noun* = usluga, servis

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **additional services** dodatne usluge
- **after-sales services** usluge nakon prodaje
- **bad/poor/excellent/good service** loša usluga; dobra usluga
- **banking service** bankarska usluga, bankovna usluga
- **communication services** komunikacijske usluge
- **customer service** usluga kupcu
- **debt service** otplata duga, vraćanje duga, servisiranje duga
- **digital services** digitalne usluge
- **financial service** financijska služba, financijska usluga

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **get/receive service** dobiti uslugu
— **give/provide a service** isporučiti/isporučivati uslugu, pružati/pružiti uslugu
— **offer your services (as sth)** nuditi uslugu, ponuditi uslugu

share, *noun* = dionica; udio

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **additional shares** dodatne dionice
— **authorised share** odobrena dionica
— **bonus shares** dodatne dionice, bonus dionice
— **common shares** obične dionice, redovne dionice
— **cyclical shares** cikličke dionice, kružne dionice
— **defensive shares** defenzivne dionice, obrambene dionice
— **depositary shares** deponirane dionice
— **growth shares** rastuće dionice, dionice kojima raste vrijednost
— **listed/quoted share** burzovna dionica, dionica uvrštena na burzi
— **management shares** dionice u vlasništvu menedžera, dionice uprave
— **new shares** nove dionice
— **non-voting/voting share** dionica bez prava glasa; dionica s pravom glasa
— **no par value share** dionica bez nominalne vrijednost
— **ordinary share** obična dionica
— **original shares** dionice prve emisije
— **paid-up share** uplaćena dionica
— **preference/preferred share** povlaštena dionica, preferencijalna dionica
— **steel shares** dionice industrije čelika
— **treasury share** trezorska dionica
— **unlisted share** neuvrštena dionica
— **voting share** dionica s pravom glasa
— **additional share** dodatan udio
— **average share** prosječan udio
— **capital share** udio kapitala
— **equity shares** dionice (udjeli) u vlastitom kapitalu, vlasnički udjeli
— **large share** velik udio
— **market share** tržišni udio, udio na tržištu
— **overall share** ukupan udio

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **acquire shares** stjecati dionice
— **buy/invest in shares** kupiti/kupovati dionice; ulagati u dionice
— **deal in/trade in shares** trgovati dionicama
— **have/hold/own shares** imati dionice, posjedovati dionice
— **issue shares** izdavati dionice
— **list/quote shares** uvrstiti dionice
— **receive shares** dobiti dionice

— **sell shares** prodati dionice, prodavati dionice

shareholder, *noun* = dioničar

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **big/large shareholder** velik dioničar
— **controlling shareholder** kontrolirajući dioničar, većinski dioničar
— **existing/former shareholder** postojeći dioničar; bivši dioničar
— **individual shareholder** pojedinačni dioničar
— **main/major shareholder** glavni dioničar, većinski dioničar
— **minority shareholder** manjinski dioničar
— **ordinary shareholder** običan dioničar
— **outside shareholder** vanjski dioničar

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **pay shareholders** isplatiti dioničare

skill, *noun* = vještina .

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **advanced skills** napredne vještine
— **analytical skills** analitičke vještine
— **basic/fundamental skills** osnovne vještine, temeljne vještine
— **communication skills** komunikacijske vještine
— **computer/IT skills** računalne vještine, vještina rada s računalom
— **considerable/excellent/extraordinary/great skills** izvrsne vještine, odlične vještine
— **decision-making skills** vještine odlučivanja
— **entrepreneurial skills** poduzetničke vještine
— **interpersonal skills** interpersonalne vještine
— **leadership skills** liderske vještine
— **managerial skills** upravljačke vještine, menadžerske vještine
— **marketing skills** marketinške vještine
— **negotiating skills** pregovaračke vještine
— **organizational skills** organizacijske vještine
— **practical skills** praktične vještine
— **problem-solving skills** vještine rješavanja problema
— **professional skills** profesionalne vještine
— **soft skills** meke vještine
— **specific skills** specifične vještine
— **technical skills** tehničke vještine, stručne vještine

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **acquire/develop/gain/learn skills** razvijati/razviti vještine, stjecati/steći vještine, usvojiti vještine, naučiti vještinu

— **apply/use skills** primjenjivati vještine, koristiti se vještinama
— **broaden/improve/sharpen/upgrade skills** unaprijediti vještine, usavršavati vještine, nadograditi vještine
— **have/possess/lack skills** imati vještine, posjedovati vještine, nemati vještine
— **hone a skill** poboljšati vještinu
— **require a skill** zahtijevati vještinu

staff, *noun* = osoblje, službenici, zaposlenici, namještenici, radnici

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **academic/administrative/clerical/office/medical/sales/support/technical staff** akademsko osoblje; administrativno osoblje; kancelarijsko osoblje, uredsko osoblje; medicinsko osoblje; prodajno osoblje; pomoćno osoblje; tehničko osoblje
— **bank staff** bankarski službenici
— **experienced staff** iskusni radnici
— **ground staff** zemaljsko osobolje
— **junior staff** niže osoblje
— **permanent staff** stalni radnici
— **qualified staff** kvalificirani radnici, stručno osoblje
— **senior staff** menedžersko osoblje, stariji radnici
— **temporary staff** privremeno osoblje
— **trained staff** stručno osoblje

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **employ/hire/recruit staff** zaposliti radnike
— **fire staff** otpuštati radnike
— **train staff** educirati radnike

strategy, *noun* = strategija

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **alternative strategy** alternativna strategija
— **basic strategy** osnovna strategija
— **business strategy** poslovna strategija
— **clear/coherent strategy** jasna strategija, dosljedna strategija, koherentna strategija
— **competitive strategy** konkurentska strategija
— **comprehensive strategy** sveobuhvatna strategija
— **corporate strategy** korporativna strategija, korporacijska strategija, strategija poduzeća
— **developing/development strategy** razvojna strategija
— **dominant strategy** dominantna strategija
— **economic strategy** ekonomska strategija
— **effective/successful strategy** učinkovita strategija, uspješna strategija
— **financial strategy** financijska strategija
— **grand strategy** glavna strategija, glavna strategija poduzeća, opća strategija poduzeća

— **growth strategy** strategija rasta
— **high-risk/risky strategy** visokorizična strategija, rizična strategija, riskantna strategija
— **innovative strategy** inovativna strategija
— **integrated strategy** integrirana strategija
— **intended strategy** naumljena strategija, planirana strategija
— **investment strategy** investicijska strategija
— **long-term strategy** dugoročna strategija
— **marketing strategies** marketinške strategije
— **mix/mixed strategy** mješovita strategija
— **overall strategy** cjelokupna strategija
— **political strategy** politička strategija
— **push strategy** strategija guranja
— **sales/selling strategy** strategija prodaje, prodajna strategija
— **survival strategy** strategija opstanka, strategija preživljavanja
— **winning strategy** pobjednička strategija, strategija koja dobiva

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **come up with/design/develop/devise/evolve/produce/work out a strategy** razvijati strategiju, osmisliti/osmišljavati strategiju, izraditi strategiju, kreirati strategiju, razraditi strategiju, razviti strategiju
— **consider a strategy** razmotriti strategiju
— **employ/use a strategy** koristiti strategiju
— **follow/pursue a strategy** slijediti strategiju
— **implement a strategy** provoditi/provesti strategiju
— **prepare a strategy** pripremati/pripremiti strategiju

supplier, *noun* = dobavljač .

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **domestic/local supplier** domaći dobavljač, lokalan dobavljač
— **foreign/global supplier** inozeman dobavljač, svjetski dobavljač
— **key supplier** ključan dobavljač
— **leading supplier** vodeći dobavljač
— **main supplier** glavni dobavljač
— **reliable supplier** pouzdan dobavljač

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **pay a supplier** platiti dobavljača, isplatiti dobavljača

target, *noun* = cilj

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **achievable/realistic target** ostvariv cilj, realan cilj
— **economic/financial targets** ekonomski ciljevi, financijski ciljevi

- **growth target** razvojni cilj
- **main target** glavni cilj
- **modest target** skroman cilj
- **performance targets** cilj rada
- **production target** proizvodni cilj, cilj proizvodnje
- **sales target** cilj prodaje, prodajni cilj
- **specific target** određen cilj
- **strategic target** strateški cilj

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **achieve/hit/meet/reach a target** ispuniti/ispunjavati cilj, postići/postizati cilj, ostvariti/ostvarivati cilj
- **exceed a target** premašiti cilj
- **set a target** zacrtati cilj, odrediti cilj, postaviti cilj

trend, *noun* = trend

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **business/economic/market trend** poslovni trend, ekonomski trend, tržišni trend
- **demographic trend** demografski trend
- **downward/upward trend** silazni trend, uzlazni trend
- **fashion trend** modni trend
- **future trend** budući trend
- **general trend** opći trend
- **global/international/world-wide trend** globalan trend, međunarodan trend, svjetski trend
- **growing/increasing/rising trend** rastući trend
- **linear trend** linearni trend
- **long-term trend** dugoročan trend
- **overall trend** opći trend
- **positive trend** positivan trend
- **technology trend** tehnološki trend

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **change a trend** mijenjati trend
- **follow/track a trend** slijediti trend
- **reverse the/a trend** preokrenuti trend
- **set the/a trend (for sb/sth)** predvoditi trend

turnover, *noun* = obrtaj, promet

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **annual/yearly/daily turnover** godišnji promet; dnevni promet
- **asset turnover** obrtaj imovine

— **average turnover** prosječan promet
— **capital turnover** obrtaj kapitala
— **cash turnover** blagajnički promet, novčani promet
— **fast/rapid turnover** brzi obrtaj
— **high/strong turnover** velik promet, visok obrtaj
— **inventory turnover** obrtaj zaliha
— **overall/total turnover** ukupan promet
— **sales turnover** brzina obrtaja u prodaji, promet u prodaji
— **stock turnover** brzina obrtanja zaliha, obrtaj zaliha

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **generate the turnover** ostvariti promet
— **have a turneover** imati promet
— **increase the turnover** povećati promet
— **turnover fell/rose** promet je pao, promet je narastao

value, *noun* = vrijednost

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **added value** dodana vrijednost
— **annual value** godišnja vrijednost
— **asset value** vrijednost imovine
— **book value** knjigovodstvena vrijednost
— **capital value** vrijednost kapitala
— **cash value** aktualna vrijednost
— **commodity value** vrijednost robe
— **estimated value** procijenjena vrijednost
— **excellent/good value** odlična vrijednost, izvrsna vrijednost
— **expected value** očekivana vrijednost
— **extrinsic value** vanjska vrijednost
— **face value** nazivna vrijednost, nominalna vrijednost
— **fair value** fer vrijednost, pravična vrijednost
— **future value** buduća vrijednost
— **gross value** bruto vrijednost, ukupna vrijednost
— **intrinsic value** intrinzična vrijednost, unutrašnja vrijednost
— **low/poor value** mala vrijednost
— **market/marketable value** tržišna vrijednost, utrživa vrijednost
— **net realizable value** neto ostvariva vrijednost, neto tržišna vrijednost
— **nominal value** nominalna vrijednost
— **original value** izvorna vrijednost
— **par value** nominalna vrijednost (vrijednosnih papira)
— **present value** sadašnja vrijednost
— **real value** stvarna vrijednost, realna vrijednost
— **replacement value** zamjenska vrijednost
— **residual value** ostatak vrijednost, preostala vrijednost, rezidualna vrijednost

— **street value** ulična vrijednost
— **selling value** prodajna cijena, prodajna vrijednost
— **trade value** trgovačka vrijednost

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **calculate the value** izračunati vrijednost
- **drop/fall/go down in value** smanjiti vrijednost
- **estimate the value** procijeniti vrijednost
- **go up/increase/rise in value** povećati vrijednost
- **the value of something falls** vrijednost nečega pada
- **the value of something increases/rises** vrijednost nečega raste
- **something holds its value** drži na vrijednosti

3.3.1. Zaključno o analizi leksikografskih priručnika i korpusa

Rezultati kombinirane analize leksikografskih priručnika i korpusā poslovnog engleskog i poslovnog hrvatskog jezika potvrđuju opravdanost uvrštavanja kolokacija i višerječnih naziva u natuknice jer se iz prethodno navedenog popisa može vidjeti niz razlika između dvaju analiziranih jezika, a koji će biti navedeni u sljedećim paragrafima. Navode se samo primjeri razlika između engleskih izvornika i hrvatskih istovrijednica jer je polazni jezik engleski.

Višerječna sveza na jednom jeziku se ne prevodi uvijek višerječnom svezom u drugom jeziku, pa je *Christmas bonus* 'božićnica', *Easter bonus* 'uskrsnica', a *holiday bonus* je 'regres'. Višerječna sveza na jednom jeziku može se prevesti višerječnom svezom ili jednom riječju na drugi jezik, kao npr. *actual assets* je na hrvatskom i 'aktiva' i 'čista imovina', a *retirement income* je 'mirovina', ali i 'mirovinski dohodak'. Nadalje, višerječne sveze mogu se prevesti i kao višerječne sveze, ali i opisno, kao u primjerima koji slijede: *sister company* je 'sestrinska tvrtka', ali i 'poduzeće kojim upravlja isto poduzeće-majka'; *spot market* 'promptno tržište', 'tržište na kojem se roba isporučuje odmah'; *wasting assets* 'neobnovljiva sredstva', 'imovina koja protekom vremena gubi na vrijednosti'. Višerječni nazivi prevode se nekad i samo opisno, kao npr. *interest-bearing assets* 'imovina koja ostvaruje prihod od kamata' ili *turnkey contract* 'ugovor o isporuci objekta 'ključ u ruke'', 'ugovor o predaji gotovog objekta'. Sveze pridjev (kolokat) + nosiva riječ(imenica) u jednom jeziku se ne prevode nužno istim tipom sveze u drugom jeziku, kao npr. *industrial investment* 'ulaganje u industriju' ili *advertising budget* 'budžet za oglašavanje'.

Detaljna analiza rječnika i korpusa također je pokazala da je u nekim višerječnim svezama nosiva riječ u višerječnim svezama imenica na hrvatskom koja nije izvorno navedena u 3.1. prema informacijama iz rječnika. Primjerice, analizirana imenica *asset* u hrvatskim se rječnicima struke prevodi kao „imovina, sredstvo" (EHPR: 42), „imovina, aktiva, financijski instrument, sredstvo" (EHER:70), odnosno *assets* „aktiva, imovina" (EHPR: 42), „aktiva, ukupna imovina" (EHER:72) dok su *circulating assets* 'cirkulirajuća sredstva', ali i 'obrtni fondovi'.

Analiza popisa također upućuje na to da iako su višerječne sveze primarno problem produkcije, mogu biti i problem recepcije jer se značenje višerječne sveze može razumjeti samo kao cjelina iako su značenja sastavnica transparentna, kao npr. u *soft loan* u značenju 'povoljan zajam', jer navedena sveza nije zbroj značenja sastavnica *soft* 'mekan' i *loan* 'zajam' ili *deep discount* u značenju 'velik popust', jer navedena sveza nije zbroj značenja sastavnica *deep* 'dubok' i *discount* 'popust'.

Razlike među jezicima postoje i u svezama glagola kao kolokata i imenice kao nosive riječi u kojima neizvorni govornik ne može pogoditi koji od niza sinonimnih glagola tvori pravilnu kolokaciju s određenom nosivom riječju. Primjerice, nosiva riječ *turnover* ulazi u svezu *generate the turnover* 'ostvariti promet', iako glagol *generate* ima niz sinonima, kao npr. „generate, v. 1. produce, create, originate, make, manufacture […] 2. spawn, […] bring into being, procreate, breed […]. 3. produce, create, give rise to, inspire […] 4. produce, create, invent, coin, make up, fabricate, fashion […]"[170] (Urdang 1994: 656-657), ili u svezu *increase the turnover* 'povećati promet' iako i glagol *increase* ima niz sinonima, kao npr. „increase v. 1. grow, swell, enlarge, dilate […] 2. prolong, advance, further, improve, better, strengthen […]" [171] (Urdang 1994: 812).

U poglavlju 2.5.2. opisana su opća obilježja poslovnog jezika te je istaknuto da su opći engleski jezik i poslovni engleski jezik međusobno isprepleteni. Rečeno je da kad promatramo poslovni engleski jezik, trebamo ga promatrati na kontinuumu povezanosti s leksikom općeg jezika jer

---

[170] „generirati, gl. 1. proizvoditi, stvarati, poticati, izrađivati, proizvoditi (koristeći strojeve). 2. okotiti, […], stvoriti, razmnožavati, uzgajati, rađati […] 3. proizvoditi, stvoriti, pokrenuti, inspirirati […] 4 proizvoditi, stvorati, izmisliti, skovati, izmišljati, smisliti, oblikovati" (Urdang 1994: 656-657)

[171] „povećati v. 1 rasti, nabubriti, povećati, proširiti […] 2. produžiti, unaprijediti, dodatno poboljšati, poboljšati, ojačati […]" (Urdang 1994: 812)

leksik poslovnoga jezika i leksik općega jezika nije moguće u potpunosti odvojiti (Cabré i Sager 1999.; Meyer 2000.). Specifičnost leksika poslovnoga engleskog jezika jest da se ne sastoji samo od stručnog vokabulara, kao npr. *asset* 'imovina', 'sredstvo', 'aktiva' ili *turnover* 'obrtaj', 'promet' već i od riječi koje pripadaju leksiku općeg jezika, kao npr. *budget* 'budžet', 'proračun' ili *market* 'tržnica', 'tržište' koje se upotrebljavaju i u svakodnevnom jeziku. Međutim, kad leksičke sveze prijeđu iz općeg jezika u poslovni jezik, može doći i do terminologizacije ili pluriterminologizacije (Meyer i dr., 1997. citiran u Bowker 2003: 156; Cabré i Sager 1999.), kao npr. u sljedećim višerječnim nazivima: *futures market* 'terminsko tržište', 'ročno tržište' ili *austerity budget* 'proračun štednje', 'budžet štednje', *parent company* 'matično poduzeće', 'matična tvrtka' ili *joint-stock company* 'dioničko društvo', 'dioničko poduzeće'.[172]

[172] Iako je u poglavlju 2.5.2. navedeno „Terminologija je osnovni i najkarakterističniji element poslovnog engleskog jezika. Njegovi elementi – leksemi – uvijek se odnose na točno definirane pojmove, nikada nisu polisemni ili dvosmisleni, te nemaju točne sinonime Grygiel" (2015: 9), analiza je pokazala da se engleski pojmovi ne prevode uvijek jednoznačno, što možemo ilustrirati sljedećim primjerom: *forward market* je 'terminsko tržište' kao i *futures market* 'terminsko tržište', koje je i 'ročno tržište'. Primjeri upućuju na postojanje sinonimije i polisemije u terminologiji financijskog jezika o čemu više piše Maradin (2019.). Budući da navedeno smatramo primarno terminološkim problem koji potvrđuje da je potrebno izraditi i stručno nazivlje ekonomske struke, odnosno potpodručja ekonomske struke kao npr. financije, bankarstvo itd., o tom se problemu ovdje dalje ne raspravlja.

4. MODEL OBRADE RJEČNIČKE NATUKNICE

Postojeći dvojezični rječnici poslovnog jezika s engleskim kao polaznim ili ciljnim jezikom sadržajno su bogati informacijama o leksiku, ali ih je potrebno unaprijediti i reorganizirati. U sljedećim će se paragrafima iznijeti smjernice za leksikografsku obradu imenica u rječnicima jezika struke. Imenice su odabrane jer se smatra da imenice imaju najplodniji semantički potencijal kao osnovne nominacijske jedinice. Sve smjernice dane su pod pretpostavkom da su korisnici rječnika jezika struke korisnici s minimalno vrlo dobrim poznavanjem stranoga jezika te da se prvo uči opći jezik, a tek onda jezik struke. Pretpostavka je da su korisnici rječnika struke ponajprije stručnjaci, tj. profesionalci ili istraživači u određenom području koji prate literaturu na stranom jeziku i pišu o struci te budući stručnjaci, tj. studenti struke. Također, korisnici su i prevoditelji koji su jezični stručnjaci, ali ne nužno i stručnjaci u ekonomiji i poslovanju ili drugim bliskim strukama.

Postojeći dvojezični rječnici jezika ekonomske struke navode nosivu riječ na polaznom jeziku i istovrijednicu/e na ciljnom jeziku. Takvu je strukturu potrebno znatnije promijeniti te se stoga predlaže model imeničke natuknice u englesko-hrvatsko i hrvatsko-engleskom rječniku jezika ekonomske struke.

Imenica kao rječnička natuknica u englesko-hrvatskom i hrvatsko-engleskom rječniku trebala bi sadržavati sljedeće podatke:

- leksem koji se obrađuje
- transkribirani izgovor (samo u englesko-hrvatskom rječniku) i snimljeni izgovor (u oba rječnika) pod pretpostavkom da se rječnici objavljuju u digitalnom obliku
- informaciju o vrsti riječi te
    - oznaku brojivosti ili nebrojivosti imenice kao osnovne gramatičke informacije koja određuje upotrebu imenice u jednini ili množini (samo u englesko-hrvatskom rječniku)
    - rod imenice (samo u hrvatsko-engleskom rječniku)
- oblik nepravilne množine za imenicu ako postoji

- istovrijednicu ili istovrijednice na ciljnom jeziku odvojene zarezom, ako je riječ o istovrijednicama koje su sinonimnog značenja, ili obrojčene ako je riječ o različitim značenjima, kao u primjeru koji je naveden u potpoglavlju 4.1. npr. „*budget* 1. budžet, proračun 2. plan", gdje su 'budžet' i 'proračun' sinonimi, dok je 'plan' drugo značenje imenice *budget.*
- primjere upotrebe istovrijednice u kontekstu
- kolokacije nosive riječi poredane abecednim redoslijedom prvog slova sastavnice koje su navedene zasebno za obrojčena različita značenja nosive riječi (npr. 1. tržište, 2. tržnica) odnosno skupno za sinonimna značenja (npr. tvrtka, kompanija, poduzeće)
- primjere upotrebe kolokacija u kontekstu na ciljnom jeziku.

U rječniku jezika struke kolokacije bi prvo trebalo navoditi prema formalnom kriteriju tj. prema vrsti riječi nosive riječi u kolokaciji.

Prvo bi se navodile sveze imenica s pridjevima i s imenicama u funkciji pridjeva tako da sve višerječne sveze budu poredane abecedno bez obzira kojoj od dvije osnovne podskupine pripadaju. Jednu podskupinu čine kolokacije u kojima kolokat označava svojstvo (značajku) nosive riječi, kao npr. *big company,* 'velika tvrtka', *modern company* 'moderno poduzeće', 'moderna tvrtka' ili *successful company* 'uspješno poduzeće', 'uspješna tvrtka'. Kolokacije bliskih značenja bi se grupirale, kao npr. *big/large/major/medium medium-sized/small company* 'velika tvrtka'; 'srednje poduzeće'; 'malo poduzeće, mala tvrtka' u kojima se svi kolokati odnose na isto značenjsko obilježje tj. veličinu tvrtke. Grupirale bi se sinonimne kolokacije kao npr. *reputable/respectable company* 'renomirana tvrtka', 'respektabilna tvrtka'. Ako je u ciljnom jeziku kolokat isti, a nosiva se riječ razlikuje, ali je sinonimnog značenja, kao u primjeru *responsible company* 'odgovorna tvrtka', 'odgovorno poduzeće', nosiva bi se riječ u hrvatskome kao ciljnom jeziku trebala ponavljati zbog promjene roda imenice. Kolokati su unutar sinonimnih i antonimnih skupina poredani kombinirano abecednim redoslijedom i prema značenjskoj povezanosti, kao npr. u natuknici *budget* 'budžet'/'proračun', unutar koje

jednu skupinu grupiranih kolokata čine *big/large/limited/low/shoestring/small budget*[173], pri čemu su *big* i *large* poredani abecedno jer se oba kolokata odnose na 'veliki proračun', slijede *low* i *small* koji se odnose na 'mali proračun' te *limited* i *shoestring* koji se odnose na 'ograničeni budžet'. Smatramo da je ovaj način grupiranja kolokata dobar jer su informacije namijenjene korisnicima s vrlo dobrim znanjem jezika te će korisnik moći sam odabrati odgovarajući kolokat, u čemu će mu dodatno pomoći i primjeri.

Drugu podskupinu čine kolokacije koje se odnose na klasifikaciju nosive riječi prema vrsti, a koje bi u osnovi bili nazivi u jeziku struke. Nazive u jeziku struke treba navoditi unutar natuknice prema nosivoj riječi, a ne primjenjujući abecedni kriterij, kako je uobičajeno u objavljenim rječnicima jezika ekonomske struke koje smo analizirali i što je prikazano na primjeru imenice *income* u poglavlju 3.1.1.2.2. Grupirane bi bile i sve višerječne sveze povezanih značenja koje nisu kolokacije, već višerječni nazivi, ali koje, imajući u vidu potrebe korisnika rječnika, također uvrštavamo u rječničku natuknicu kao npr. *daughter/subsidiary/parent/sister company* 'tvrtka kći', 'kompanija-kći', 'poduzeće-kći'; 'ovisno poduzeće', 'supsidijarna kompanija'; 'matično poduzeće', 'matična tvrtka', 'krovna tvrtka'; 'sestrinska tvrtka', 'poduzeće kojim upravlja isto poduzeće majka', 'povezana tvrtka'. Kolokacije i nazivi ne bi se odvajali unutar rječničke natuknice jer prosječan korisnik, koji je vrlo često stručnjak u nekom stručnom području, ali ne u jeziku, ne zna razliku između kolokacija i naziva te se abecedno navođenje smatra najjednostavnijim prikazom višerječnih sveza.

Drugu skupinu činile bi kolokacije imenice i glagola podijeljene u dvije podskupine, ovisno o tome dolazi li glagol ispred ili iza imenice. Unutar obiju skupina kolokati bi bili grupirani na jednak način, tj. grupirani bi bili glagoli sinonimnog značenja, kao npr. *manage/run a company* 'voditi poduzeće/tvrtku', 'upravljati poduzećem/tvrtkom' ili *a company makes/manufactures* 'tvrtka/poduzeće proizvodi'. Ako je u ciljnome jeziku kolokat isti, a nosiva se riječ razlikuje, ali je sinonimnog značenja kao npr. *company* 'poduzeće/tvrtka', glagol nije potrebno ponavljati uz svaku istoznačnu nosivu riječ.

---

[173] 'veliki budžet' / 'veliki proračun', 'mali budžet' / 'mali proračun', 'ograničeni budžet' / 'ograničeni proračun'

Višerječne sveze bile bi ilustrirane primjerima upotrebe, što izrada rječnika jezika struke u digitalnom formatu omogućuje. Pri odabiru primjera uvrštenih u model obrade rječničke natuknice primijenjena je opcija GDEX (*Good Dictionary Example,* 'dobri primjeri za rječnik'), koji iz korpusa automatski bira najbolje primjere upotrebe riječi, čime se leksikografu olakšava postupak izbora primjera koji će biti dio natuknice. Svi su primjeri preuzeti iz korpusa pisanoga poslovnoga engleskog jezika koji je sastavljen za ovo istraživanje, ali se ne navode izvori za svaki pojedini primjer jer svi primjeri pripadaju pisanom registru zbog dostupnosti materijala uvrštenih pri izradi korpusa. Primjeri koji su bili predugi i nije smatrano da ih je potrebno navesti u cijelosti kako bi se ilustriralo značenje natuknice skraćeni su, a umjesto izostavljenoga dijela navode se uglate zagrade. Primjeri nisu uvršteni za sve kolokacije jer u sastavljenom korpusu nisu bili dostupni primjeri za sve višerječne sveze, što se posebno odnosi na višerječne nazive čija je upotreba ograničenija od upotrebe kolokacija. Iako se preko platforme SketchEngine može pristupiti korpusu hrvatskoga jezika, primjeri iz toga korpusa nisu uvršteni jer taj korpus nije specijalizirani korpus poslovnoga jezika, već korpus općega jezika te se primjeri dostupni u tom korpusu ne smatraju odgovarajućima za ovo istraživanje.

Unutar skupina višerječnih sveza sinonimnih značenja te kolokacija s glagolom kao kolokatom moguće je i hijerarhizirati istovrijednice, odnosno odgovarajuće glagole, odnosno na prvo mjesto staviti onu kolokaciju koja ima prednost u upotrebi ili koja je najproširenija za što bi bio potreban puno veći korpus te iscrpne konzultacije sa stručnjacima u području koje pokriva rječnik. Puno veći korpus, na čijem bi sastavljanju morao raditi tim stručnjaka, omogućio bi i dodavanje odrednice o češćoj upotrebi određene kolokacije u potpodručju ekonomije i poslovanja npr. financija, računovodstva, makroekonomije itd. Korpus upotrijebljen u ovom istraživanju isključivo je pisani korpus zbog dostupnosti materijala koji čine korpus, dok bi se u budućem radu trebao uključiti i korpus govornog jezika kako bi se posebno navelo ako je neka kolokacija više razgovorna, nego pisana.

4.1. Primjeri modela obrade rječničke natuknice u englesko-hrvatskom rječniku

Na primjerima leksema *budget, company, discount, growth, income, investment, loan, market, product, profit, revenue* i *strategy* kao natuknicama u nastavku se navodi prijedlog modela

obrade rječničke natuknice u englesko-hrvatskom rječniku ekonomske struke. Prijevodi na hrvatski čine istovrijednice pronađene u rječniku i/ili korpusu poslovnoga hrvatskog jezika koji su povezani s izvornicima na engleskom jeziku, a autorica se koristila vlastitim znanjem poslovnoga jezika stečenog tijekom gotovo dva desetljeća rada na kolegijima poslovnog engleskog.

budget, UK /ˈbʌdʒ.ɪt/ US /ˈbʌdʒ.ɪt/ *noun* [C or U] = 1. budžet, proračun 2. plan

- *Program traje od 2007. do 2013. godine, s ukupnim budžetom od 450 milijuna eura za 27 država članica.*
- *Sredstva za provedbu ovog programa osiguravaju se u Državnom proračunu.*
- *Proračunski dokument [...]prikazuje plan prihoda s jedne strane i strukturu troškova s druge strane.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **advertising/marketing/defence/education/sales budget** budžet za oglašavanje; budžet za obranu; budžet za obrazovanje; prodajni proračun (budžet)
  - *Smanjivanjem budžeta za oglašavanje mediji su ostali bez velikog izvora prihoda, a od njih se u ovim vremenima očekuje još više kvalitetne produkcije i sadržaja.*
  - *Budžetom za marketing upravlja davatelj franšize.*

— **annual/monthly/weekly budget** godišnji proračun, godišnji budžet; mjesečni proračun, mjesečni budžet; tjedni proračun, tjedni budžet
  - *Iako se ukupan godišnji proračun EU-a od oko 140 milijardi eura čini velikim, predstavlja tek oko 1 % bruto nacionalnog dohotka država članica EU-a.*
  - *Prekoračenje po tekućem računu trebalo bi služiti samo za pokrivanje "rupa" u mjesečnom proračunu, do uplate plaće ili nekih drugih primanja.*
  - *U Zagrebu se stvara 32,4% hrvatskog izvoza […], a grad ima godišnji budžet veći od milijardu eura.*

— **austerity budget** proračun štednje, budžet štednje

— **balanced budget** uravnotežen budžet, uravnotežen proračun
  - *Nijedna zemlja nije imala uravnoteženi proračun, dok je prema prvoj Eurostatovoj procjeni to bila samo Irska.*

— **big/large/low/small/limited/shoestring budget** velik budžet, velik proračun; mali budžet, mali proračun; ograničen budžet, ograničen proračun
  - *Kao glavni i veliki grad […] Grad Zagreb ima i veliki proračun koji utječe na život svih njegovih stanovnika, a posredno i žitelja čitave države.*
  - *Digitalni marketing vam omogućava da komunicirate svoj brend i dosegnete veliki broj potencijalnih kupaca u Hrvatskoj i svijetu za mali budžet.*
  - *[…] je namijenjen prvenstveno studentima, backpackerima i festivalcima koji imaju želju za društveno,ekološkim putovanjem, ali imaju i ograničen budžet.*

— **capital budget** kapitalan budžet, kapitalan proračun, budžet kapitala
  - *Kapitalni budžet pokriva planove za razdoblja od pet do deset godina.*
  - *Na rashodnoj strani glavni su problemi nepostojanje dugoročnog paniranja kapitalnih projekata te izostanak odvojenog vođenja tekućih i kapitalnih proračuna.*
— **cash budget** gotovinski budžet, gotovinski proračun, novčani budžet, novčani proračun
  - *Pro forma financijski izvještaji i novčani proračun daju opći pregled djelotvornosti budućeg poslovanja poduzeća, koji su rezultat plana poslovanja.*
  - *Novčani proračuni pokazuju visinu potrebnih sredstava koji su potrebni u redovitom poslovanju.*
— **city/national/state budget** gradski budžet, gradski proračun; nacionalni budžet, nacionalni proračun; državni budžet, državni proračun
  - *Uzmemo li da po jednom automobilu oko 25 posto vrijednosti odlazi u državni budžet, pad prodaje učinit će u proračunu "rupu" od ravno milijardu kuna!*
  - *Državni se prihodi i rashodi utvrđuju u državnom proračunu.*
  - *Građani su također suočeni s problemima kada pokušaju doći do informacija o gradskim proračunima na službenim internet stranicama gradova.*
— **financial budget** proračun, budžet, financijski plan
  - *Kako napraviti dobar financijski plan za svoj startup?*
  - *Izrada proračuna ili financijskog plana jest proces u kojem postoji točno određen redoslijed aktivnosti kojih se svi moraju držati.*
— **fixed budget** stalan proračun, stalan budžet
— **general budget** opći budžet, opći proračun
  - *Porezi su u opći proračun donijeli 58% ukupnih proračunskih sredstava.*
— **gross budget** bruto proračun, bruto budžet
— **household budget** kućni budžet
  - *Neko domaćinstvo odlučuje o usmjeravanju kućnog budžeta na kupnju novih zavjesa za stan ili plaćanje satova španjolskog jezika za svoje dijete.*
— **overall/total budget** ukupan budžet, ukupan proračun
  - *Za provođenje natječaja Europska komisije osnovala je Europsko istraživačko vijeće, a ukupni budžet za razdoblje od 2007.-2013 iznosi 7,5 mrd €.*
  - *EK predložila je članicama ukupni proračun u razdoblju od 2021. do 2027.*
  - *Ukupni proračun projekta procjenjuje se na 225.000 eura.*
— **tight budget** budžet štednje, restriktivni proračun, oskudan proračun
— **unbalanced budget** neuravnoteženi budžet, neuravnoteženi proračun
  - *Proračunska ravnoteža osigurava stabilnost domaće valute i zaštita njene kupovne snage i time otklanja teške poremećaje koji u financijama i u čitavom gospodarstvu mogu ostaviti neuravnoteženi proračuni, a posebno u slučaju njihovog kroničnog deficita.*
— **variable budget** promjenjiv budžet, promjenjiv proračun

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

- **adopt/pass a budget** usvajati/usvojiti budžet, usvajati/usvojiti proračun, donijeti/donositi budžet, donijeti/donositi proračun
  - *Predstavničko tijelo lokalne jedinice usvaja proračun najkasnije do kraja godine.*
  - *Općine, gradovi i županije obvezne su donijeti proračun do 15. prosinca tekuće godine za sljedeću fiskalnu godinu.*
- **cut/reduce a budget** smanjiti budžet, smanjiti proračun
  - *Vlada je smanjila proračun ali je stavka za mjere aktivne politike zapošljavanja povećana za 30%.*
- **have a budget** imati budžet, imati proračun
  - *[…] 70% ispitanika izjasnilo (se) kako ima budžet, dok je njih 63% odgovorno za financije i ima budžet.*
  - *Međutim, šest organizacija (22%) ima proračun veći od 100 tisuća kuna.*
- **increase/raise the budget** povećati budžet, povećati proračun
  - *Ispitanici su rekli da su najviše povećali budžete za društvene mreže (47,5 posto), a na drugom mjestu je izravna komunikacija s potrošačima (37,3 posto).*
- **prepare the budget** pripremati budžet, pripremati proračun
  - *Opis radnih zaduženja: […] - priprema budžete te odgovara za praćenje i analizu P&L-a.*
  - *Županijska skupština upravlja proračunskim procesom, ali nije zanemariva ni uloga župana i pročelnika, koji pripremaju proračun.*
- **set the budget** odrediti budžet
  - *Odredite budžet predviđen za sajam (zakup prostora, dizajn štanda, promo materijali, putni troškovi...).*

company, /ˈkʌmpəni/ *noun* [C][174] (pl. companies) = poduzeće, tvrtka, kompanija, društvo; fond; zaklada

- *Naime, uspješni menadžeri konstantno razmišljaju o budućnosti poduzeća te traže načine i putove kako tamo stići.*
- *Radi se o timu koji godinama pomaže tvrtkama unaprijediti svoja poslovanja kroz pametno korištenje tehnologije.*
- *Kompanije se također žale na neizvjesno pravno okruženje, više troškove rada i prepreke u regulatornom okruženju.*
- *Članovi nadzornog odbora moraju obavijestiti tajnika društva o svojem članstvu u nadzornom odboru ili upravi drugih društava.*
- *Vlada mora uspostaviti brži i efikasniji sustav EU fondova kako bi realni sektor brže mogao do sredstava za investicije.*

[174] *noun [C] = countable*, ‘brojiva imenica’

- *U SAD-u se bilježi porast udjela mirovinskih fondova i zaklada kao investitora, te pad udjela osiguravajućih društava i banaka.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **affiliated company** poduzeće u djelomičnom ili punom vlasništvu drugog poduzeća

— **airline/biotech/car/chemical/confectionery/construction/consulting/digital/energy/ food/Internet/logistic/manufacturing/media/oil/pharmaceutical/shipping/software /tech/technology/ telecommunication/transport/transportation/utility company** zrakoplovna tvrtka; biotehnološka tvrtka; automobilska tvrtka; kemijska tvrtka; konditorska tvrtka**;** građevinska tvrtka; konzultantska tvrtka; digitalna tvrtka; energetska tvrtka; prehrambena tvrtka; internetska tvrtka; logistička tvrtka; proizvodno poduzeće, proizvodna tvrtka**;** medijska tvrtka; naftna tvrtka; farmaceutska tvrtka; brodarska tvrtka; softverska tvrtka; tehnološka tvrtka; telekomunikacijska tvrtka; prijevoznička tvrtka, prometno poduzeće; komunalno poduzeće, komunalna tvrtka

  - *[…] je predstavio rezultate studije koju je njegova konzultantska tvrtka napravila na zahtjev Ministarstva.*
  - *Budući da su proizvodna tvrtka, u skladu s prihodima raste i proizvodnja pa tako i broj zaposlenih.*
  - *Komunalno poduzeće ima tri električna vozila za održavanje gradskih groblja i zelenih površina.*

— **ambitious company** ambiciozno poduzeće, ambiciozna tvrtka

— **American/U.S./British/Dutch/French company** američka tvrtka; britanska tvrtka; nizozemska tvrtka; francuska tvrtka

— **big/large/major/medium/medium-sized/small company** velika tvrtka; srednje poduzeće; mala tvrtka, malo poduzeće

  - *Dok u maloj tvrtki većina stvari teče stihijski, odluke donose ad hoc, srednje velika tvrtka igra po utvrđenim pravilima i procedurama te planira puno unaprijed.*
  - *Malo poduzeće ostvaruje poslovni profit u iznosu od 130 000 kn.*

— **commercial company** trgovačko poduzeće, trgovačka tvrtka, trgovinsko poduzeće

  - *Neko trgovačko poduzeće kupilo je trajno dobro iz grupe poslovnog inventara i za njega je platilo 10 000 kn.*

— **controlling company** nadzorno poduzeće, vladajuće poduzeće

— **daughter/subsidiary/parent/sister company** kompanija-kćer, poduzeće-kći; ovisno poduzeće, supsidijarna kompanija; matično poduzeće, matična tvrtka, krovna tvrtka; sestrinska tvrtka, poduzeće kojim upravlja isto poduzeće-majka

  - *Poznato je kako međunarodne podružnice poznaju lokalno tržište u većoj mjeri nego što su saznanja koja posjeduje matično poduzeće.*
  - *Danas će se […] znati hoće li tjedna koji je počeo odlukom da u stečaj ide jedna od najvažnijih članica grupe […] završiti i odlukom da u stečaj ide i krovna tvrtka.*
  - *Proizvođač električnih bicikala […]Bikes, sestrinska tvrtka Rimac Automobila […]službeno je počeo s poslovanjem u SAD-u.*

— **domestic/foreign/global/local/international/multinational/national company** domaće poduzeće, domaća tvrtka; strano poduzeće, inozemno poduzeće, inozemna tvrtka; globalna tvrtka, globalno poduzeće; lokalno poduzeće, lokalna tvrtka; međunarodna tvrtka, internacionalna tvrtka, međunarodno poduzeće; multinacionalno poduzeće, multinacionalna tvrtka; nacionalna tvrtka

- *[...] prema broju odobrenih kliničkih ispitivanja gotovo je na začelju u Europi, domaća tvrtka specijalizirana baš za to jedna je od najboljih u Europi.*
- *U globalnoj ekonomiji u kojoj danas dominiraju multinacionalna poduzeća (MNP), inozemna ulaganja predstavljaju najznačajniji oblik međunarodnih poslovnih aktivnosti.*
- *[...] je međunarodna tvrtka koja uspješno posluje u industriji odjeće više od 20 godina.*

— **dynamic company** dinamična tvrtka

- *....mlada je i dinamična tvrtka koja rezidencijalnim i poslovnim korisnicima nudi inovativna rješenja za smanjenje potrošnje energenata.*

— **family/private/public/state/state-owned/state-run company** obiteljsko poduzeće, obiteljska tvrtka; privatna tvrtka, privatno poduzeće; javno poduzeće, javna tvrtka; državno poduzeće, državna tvrtka

- *Kako omogućiti karijeru obiteljskim članovima koji neće voditi obiteljsko poduzeće?*
- *Privatno i javno poduzeće razlikuje se u svim bitnim određenjima vlasničkih funkcija.*
- *S aspekta razvitka i jačanja tržišta kapitala najznačajnija je metoda izravne prodaje dionica po kojoj se državno poduzeće u cjelini ili djelomično prodaje na sekundarnom tržištu vrijednosnih papira.*

— **fast-growing/high-growth company** brzorastuća tvrtka, brzorastuće poduzeće

- *Zahvaljujući svojoj fleksibilnosti i pogodnostima privukli su najpoznatijeg domaćeg poduzetnika, te brojne druge, vrlo žive i brzorastuće tvrtke i industrije.*

— **finance company** financijska kompanija, financijska tvrtka, financijsko društvo

- *Budući su aktivne i na tržištu novca i na tržištu kapitala, financijske kompanije povezuju ova dva tržišta i pomažu procesima usklađivanja kratkoročnih i dugoročnih kamatnih stopa.*

— **green company** zeleno poduzeće

— **holding company** holding društvo, holding kompanija, holdinška kompanija, holdinško poduzeće

- *Na taj način holding društvo ima utjecaj na poslovanje svih tih društava koja su pravno samostalna, ali ekonomski zavisna od holdinga.*

— **independent company** nezavisna tvrtka

- *Poduzetnički centri djeluju kao dijelovi županijskih/gradskih uprava, kao nezavisne tvrtke ili kao udruge odnosno nevladine organizacije.*

— **industrial company** industrijska tvrtka, industrijsko poduzeće

- *Primjerice, industrijsko poduzeće može raditi u jednoj, u dvije ili u tri smjene sve radne dane u godini ili sve dane u godini; prodavaonice mogu biti otvorene dvokratno ili stalno, itd.*

— **innovative company** inovativna tvrtka, inovativno poduzeće
  - *Svrha projekta je povećanje konkurentnosti inovativnog poduzeća na hrvatskom, europskom i svjetskom tržištu vezano uz iskorištavanje obnovljivih izvora energije koji nisu štetni za okoliš.*

— **insurance company** osiguravajuće društvo
  - *Dodatno, izuzetno nam je važno ponašanje osiguravajućeg društva prema oštećenim strankama, odnosno zaštita potrošača i adekvatnost tržišnog postupanja.*

— **investment company** investicijsko društvo
  - *Na ovoj skupini konta iskazuju se prihodi koji investicijsko društvo ostvaruje na temelju obavljanja investicijskih usluga definiranih člankom 5.*

— **joint-stock company** dioničko društvo, dioničko poduzeće
  - *Dioničko društvo može osnovati i samo jedna osoba, odnosno društvo može imati i samo jednog dioničara.*

— **joint company** zajednička tvrtka, zajedničko poduzeće
  - *Zajedničko (skupno) vlasništvo i zajedničko poduzeće osnovano od strane korisnika infrastrukturnih usluga, najčešće primjenjivo na lokalnoj (ruralnoj) razini…*

— **limited/unlimited company** društvo s ograničenom odgovornošću; društvo s neograničenom odgovornošću, poduzeće s potpunom odgovornošću (s p.o.)
  - *Krenuli su kao obrt, no prije par mjeseci registrirali su društvo s ograničenom odgovornošću.*

— **listed/quoted company** poduzeće s kotacijom, uvršteno poduzeće, poduzeće uvršteno na burzu, listirano poduzeće
  - *U postizanju takve održivosti važnu ulogu imaju burze vrijednosnica, središnje pozicionirane između ulagača, listiranih poduzeća i regulatornih tijela, povezujući ponudu i potražnju na tržištima kapitala.*

— **modern/young company** moderno poduzeće, moderna tvrtka, suvremeno poduzeće; mlado poduzeće, mlada tvrtka
  - *Svoje zalaganje za prihod kao cilj obrazlagao je činjenicom da moderno poduzeće vodi menadžer a ne vlasnik, pa stoga menadžer teži maksimalizaciji vlastite korisnosti, a ne maksimalizaciji profita*
  - *Mi smo mlada tvrtka osnovana prije tri godine s ciljem i misijom proizvodnje iz recikliranih materijala.*

— **monopolistic company** monopolističko poduzeće, monopolsko poduzeće
  - *Monopolsko poduzeće u odnosu na poduzeća koja djeluju u drugim tržišnim strukturama uživa određenu tržišnu moć.*

— **mutual company** uzajamno društvo

— **offshore company** izvanteritorijalno poduzeće, *offshore* poduzeće/tvrtka

- *Jer namjera otvaranja offshore tvrtke je naravno bila da se izbjegnu visoki porezi kod nas.*

— **open-end investment company** otvoreni investicijski fond, otvoreno investicijsko društvo
  - *Otvoreni investicijski fond prilikom osnivanja ne izdaje dionice već udjele.*

— **overseas company** kompanija u inozemstvu (izvan UK ili SAD)

— **profitable company** profitabilna tvrtka

— **registered company** registrirano poduzeće, registrirana tvrtka
  - *To znači da će poslodavci koji uvoze radnike morati dokazat da posluju u Hrvatskoj, da imaju registrirano poduzeće.*

— **reputable/respectable company** renomirana tvrtka, respektabilna tvrtka
  - *Naš klijent je renomirana tvrtka u području prodaje i distribucije poznatih svjetskih brandova.*

— **responsible company** odgovorna tvrtka, odgovorno poduzeće
  - *[...] kao odgovorna tvrtka i poslodavac vodi iznimnu brigu o svojim zaposlenicima, njihova sigurnost i očuvanje radnih mjesta su nam prioritet ...*

— **research company** istraživačka tvrtka
  - *Globalni prihodi ostvareni u elektronskoj trgovini na malo lani su prvi put premašili 1.000 milijardi dolara [...] objavila je istraživačka tvrtka [...].*

— **rival company** konkurentsko poduzeće, konkurentska tvrtka
  - *Primjer sekvencijalnih igara je slučaj kada jedno oligopolističko poduzeće donosi odluku o cijeni nakon što je konkurentsko poduzeće donijelo odluku o cijeni.*

— **service company** uslužno poduzeće
  - *Ova novoosnovana tvrtka osmišljena je kao uslužno poduzeće u potpunosti usmjereno na razvoj i provedbu IT rješenja za digitalnu transformaciju.*

— **start-up company** *start-up* tvrtka, *start-up* poduzeće
  - *Prilikom pokretanja start-up poduzeća pojedinac je u mogućnosti svoje vlastite ideje pretvoriti u poslovni pothvat.*

— **successful company** uspješna tvrtka, uspješno poduzeće
  - *Svako uspješno poduzeće usmjereno na konkurentnost i trajni rast zahtjeva znanja i kompetencije iz teorije i prakse marketinga i prodaje.*

— **target company** ciljno poduzeće, ciljana kompanija, ciljna kompanija
  - *U fazi koja prethodi procesu preuzimanja poduzeće preuzimatelj traži odgovarajuću metu, tj. ciljno poduzeće.*

— **traditional company** tradicionalno poduzeće
  - *Dok je tradicionalno poduzeće orijentirano na to da obuči radnike kako izvršavati djelomični posao (odgovor na pitanje "kako"), dotle je preoblikovano poduzeće orijentirano na to da radnicima omogući snalaženje u potpuno novim uvjetima (odgovor na pitanje "zašto").*

— **trust company/trust** povjereničko društvo, zaklada

- *Posebne pogodnosti za aktivnosti pranja novca daju različite zaklade, fondacije ili druge forme udruženih imovina ili imovina danih na upravljanje - npr. često prisutna pravna forma udruživanja u povjereničko društvo.*

— **UK-based/Zagreb-based company** tvrtka/poduzeće sa sjedištem u Ujedinjenom Kraljevstvu; tvrtka/poduzeće sa sjedištem u Zagrebu

- *Korisnik potpore može biti poduzeće sa sjedištem u Hrvatskoj koje spada u mikropoduzeća prema kriterijima Europske komisije.*

— **well-known company** poznato poduzeće, poznata tvrtka

- *Bain&Company, u Hrvatskoj možda najmanje poznata tvrtka iz velike konzultantske trojke […] u krizi prepoznaje dosad najveću priliku da se svijet okrene prema održivom modelu razvoja.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

glagol + imenica

— **build a company** izgraditi tvrtku, graditi poduzeće

- *Vlasnik […] želi pronaći rješenje koje bi zadovoljilo ne samo njega već i zaposlenike koji su uz njega godinama gradili poduzeće.*

— **buy/buy out/take over a company** kupiti/kupovati tvrtku, kupiti/kupovati poduzeće; preuzeti tvrtku/poduzeće

- *Tko su potencijalni kupci i zašto bi bili zainteresirani kupiti poduzeće (konkurencija, dobavljači, klijenti, poduzeća srodnih djelatnosti, zaposlenici)?*

— **close/dissolve/liquidate a company** zatvarati/zatvoriti tvrtku

- *[…] samo 10 posto tvrtki planira dići kredite s kojima će podmirivati tu vrstu obveza (najam), dok ih 23 posto planira zatvoriti tvrtku, a time i otpustiti zaposlene.*

— **develop a company** razvijati poduzeće

- *Vlasnici poduzeća su često snažno emotivno vezani uz poduzeće koje su stvorili i očekuju veliku predanost profesionalnog menadžera kako bi održao i nastavio razvijati poduzeće.*

— **establish/found/open/set up/start a company** osnovati/osnivati tvrtku, osnovati/osnivati poduzeće, otvoriti tvrtku, otvoriti poduzeće, pokrenuti/pokretati tvrtku, pokrenuti/pokretati poduzeće, utemeljiti tvrtku/poduzeće

- *Cilj nam je da kroz naš program prolaze timovi koji još nisu osnovali tvrtku ili su u jako ranoj fazi poslovanja, do godinu dana.*
- *Ciklus je namijenjen sadašnjim (koje su pokrenule tvrtku/obrt unatrag 3 godine) i budućim poduzetnicama kako bi im omogućili nova znanja i vještine u kreiranju vlastitog poduzeća.*
- *Kod svakog obiteljskog poslovanja u prvi se plan ističu njegovi osnivači, koji su utemeljili poduzeće, koje će, vjerojatno, jednog dana prenijeti na svoje nasljednike.*

— **hire a company** angažirati tvrtku

- *Za uspješnu online prodaju nije dovoljno angažirati tvrtku za izradu web-trgovine i digitalni marketing, nego treba i unutar organizacije razvijati znanja i kompetencije*

— **identify a company** identificirati poduzeće
- *Drugi pristup bio bi da identificira poduzeće koje taj proizvod/uslugu već nudi na tržištu i u tome je izuzetno uspješno, ima izgrađen sistem poslovanja, predstavlja brand u toj djelatnosti i spremno je prodati svoju franšizu.*

— **manage/run a company** voditi poduzeće/tvrtku, upravljati poduzećem/tvrtkom
- *Menadžer vodi poduzeće u ime vlasnika prema postavljenom cilju.*
- *Starija generacija koja je pokrenula poslovanje često do kasnih godina drži kontrolu nad poslom zbog straha da nasljednici neće moći jednako uspješno upravljati tvrtkom.*

— **own a company** posjedovati poduzeće, imati tvrtku/poduzeće
- *Započinjanje poduzetničke karijere kroz nasljeđivanje obiteljskog poduzeća jedan je od mogućih načina započinjanja poduzetničke karijere za članove obitelji koje posjeduju poduzeće.*

— **represent a company** predstavljati poduzeće
- *Osnovni prezentacijski materijali koji predstavljaju poduzeće potencijalnim investitorima su kratki profil poduzeća ili teaser i informacijski memorandum.*

— **sell a company** prodati tvrtku/poduzeće
- *Osim zaposlenika kao potencijalnih preuzimatelja poduzeća, vlasnik bi mogao prodati poduzeće vanjskoj osobi ili drugom poduzeću.*
- *Provjerom potencijala poduzeća za prijenos poslovanja pomaže se vlasniku poduzeća koji namjerava prodati poduzeće da pokaže i promovira potencijal i snagu poduzeća.*

— **take over a company** preuzeti tvrtku
- *Kada ste preuzeli tvrtku, jeste li samo nastavili staru politiku ili ste sve promijenili?*

— **work for a company** raditi za tvrtku
- *Uzorak jezgre je kao suvenir poklonjen muškarcu […] koji je radio za tvrtku koja je bila uključena u konzervatorske radove te je bio na lokalitetu tijekom bušenja.*

imenica + glagol

— **a company makes/manufactures** tvrtka proizvodi
- *Tvrtka proizvodi široku paletu mliječnih proizvoda (mlijeko, sir, jogurt, kefir).*

— **a company operates** tvrtka posluje
- *Tvrtka posluje već više od 20 godina i trenutno proizvodi drvene i metalne noge za namještaj (kreveti, sofe i stolovi).*

customer, UK/ˈkʌs.tə.mər/ US /ˈkʌs.tə.mɚ/*noun* [C] = kupac, potrošač, komitent

- *Očekujemo da će naši kupci lansirati nove inovativne proizvode za što ćemo im mi pravovremeno osigurati modernu i kvalitetnu ambalažu.*
- *Potrošači sve više kupuju online i sve veći broj trgovaca prodaje online.*
- *Kreditna linija je kratkoročni bankarski kredit koji se dodjeljuje komitentima za financiranje kratkotrajne imovine.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **American/domestic/foreign/global/international customer** američki kupac, američki potrošač; domaći kupac, domaći potrošač; inozeman kupac, inozeman potrošač; globalan kupac, globalan potrošač; međunarodni kupac

  - *Kineski su kupci spremniji prihvatiti alternativne pogonske sklopove nego europski ili američki kupci.*
  - *Nakon prodaje domaćem kupcu roba se može iznijeti iz konsignacijskog skladišta i predati kupcu tek kada su plaćene sve carinske i uvozne pristojbe te devizna vrijednost robe.*
  - *Predmet istraživanja su činitelji koji imaju izravan ili neizravan utjecaj na oblikovanje marketinškog programa za inozemne kupce.*
  - *Naš je cilj povezati lokalne poljoprivrednike s globalnim kupcima, što će ne samo povećati razinu prihoda već će i masovno povećati zaposlenost u poljoprivrednoj industriji.*

— **average customer** prosječan potrošač

  - *Prosječan potrošač ne može samostalno utvrditi je li npr. krumpir koji kupuje uzgojen organskim ili standardnim metodama uzgoja.*

— **bank customer** bančin komitent, bankovni komitent

  - *Odvija se prvenstveno na blagajni banke gdje se obavljaju uplate i isplate za račun bančinih komitenata.*
  - *Znatno manji dio gotovog novca u poslovne banke dolazi njegovim pologom od strane bankovnih komitenata.*

— **big/important/large/major customer** velik kupac, velik potrošač; važan kupac, važan potrošač

  - *Čak trideset posto prihoda dobivaju direktno od države putem poticaja, a nekada im je država i najveći kupac.*
  - *Stoga, kompanije koje su veliki potrošači vode, prve trebaju odgovorno i održivo pristupati potrošnji.*
  - *Djeca utječu i na kupnju roditelja, a korisnici su i džeparca te su važan potrošač, stoga je dobro obavljen posao ako ih pravilno naučimo i ispravno uputimo u području financija.*

— **business customer** poslovan kupac

- *Poslovni kupci se mogu informirati o proizvodima i uslugama te ih kupiti bez čekanja i gubljenja vremena na dodatne razgovore s prodavačima.*

— **existing customers** postojeći kupac

- *Glavni zadatak je obrada tržišta, što uključuje pronalazak novih i obradu postojećih kupaca te prezentiranje kataloga proizvoda na tržištu.*

— **external customer** vanjski kupac

- *Nitko od vanjskih kupaca Društva ne predstavlja značajan izvor prihoda.*

— **future/potential/prospective customers** budući kupac; potencijalni kupac, potencijalni potrošač

- *Određivanje obveze za varijabilne ugovore zahtijeva procjenu jer se temelji na procijenjenom broju budućih kupaca i diskontne stope.*
- *U 2017. planira i dalje svim sadašnjim i budućim kupcima ponuditi nov, još bolji asortiman i usluge te inovacije koje će još više unaprijediti korisničko iskustvo.*
- *Teško je predvidjeti hoće li potencijalni potrošači prihvatiti novi stil, jer promjena stila pretpostavlja diskriminiranje postojećeg stila…*

— **good customer** dobar potrošač

- *Brojni svjetski stručnjaci proučavali su samce kao potrošače i zaključili da su iznimno dobri potrošači i da ih zanimaju uglavnom premium brendovi i brendovi sa zanimljivim inovativnim pristupom.*

— **happy/satisfied customer** sretan kupac, zadovoljan kupac

- *Agencija ističe da su zadovoljni kupci i prodavatelji dokaz njihova uspješnog dugogodišnjeg i poštenog rada te da su iskustvo i kreativnost najveće prednosti agencije.*

— **industrial customer** industrijski potrošač

- *Koliki god dio potrošnje otpada na industrijske potrošače, veliki dio ovisi o temperaturi.*

— **key customer** ključan kupac

- *(Tvrtka) ove godine očekuje pad prihoda, zbog toga što su ključni kupci i u Europi i Rusiji zaustavili proizvodnju na mjesec dana.*

— **loyal/regular/repeat customer** vjerni kupac, lojalni kupac, lojalni potrošač, stalni kupac, stalna mušterija

- *Tvrtka će redizajnirati i svoj klub vjernosti koji trenutno broji gotovo 500 tisuća vjernih kupaca.*
- *Prednost praktične primjene ove strategije u upravljanju proizvodom je u mogućnosti stvaranja jedinstvenog tržišnog identiteta i stjecanja lojalnih kupaca.*
- *Cilj svake marke je imati lojalne potrošače koji pozitivno utječu na njezin imidž.*

- *Koji je gubitak bio teži, restorani ili stalni kupci na tržnicama?*

— **online customer** *online* kupac

- *Odmah nakon toga slijedi panel rasprava s poznatim hrvatskim online kupcima, koji će nam otkriti što ih najviše frustrira na domaćim webshopovima.*

— **principal customer** glavni kupac

- *Nije zbog toga iznenađujuće da se upravo banke i osiguravajuće kompanije pojavljuju kao glavni kupci ovih vrijednosnih papira.*

— **target customer** ciljani kupac

- *U tom smislu sinergija upravljanja markom na razini upravljanja komercijalizacijom novog proizvoda na ovoj razini može osigurati premijski dodatak koji će ciljani kupci biti u konačnici spremni i platiti.*

— **ultimate customer** krajnji potrošač, krajnji kupac, konačan potrošač

- *Ujedno je to jedan od načina u ova teška vremena da se podrže lokalni proizvođači te dovedu direktno do krajnjeg potrošača.*
- *Krajnji kupac ovog broda je također zadovoljan kvalitetom proizvedenih brodova, ali ukupnim rezultatom rada koje je brodogradilište ostvarilo.*

— **urban customer** urbani kupac

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **attract customers** privlačiti kupce

- *Individualni pristup kupcima i posvećenost detaljima ono je što privlači kupce na ponovni dolazak.*

— **keep/retain customers** zadržati kupce

- *Put dugoročnom uspjehu vodi preko efektivnog upravljanja ljudskim potencijalima, koji za uzvrat pronalaze, uslužuju i zadržavaju kupce.*

— **lose a customer** izgubiti kupca

- *Ignoriranje bilo koje od uloga možemo izgubiti kupca.*

— **serve a customer** poslužiti kupca

— **a customer buys** kupac kupuje

- *Domaći kupci kupuju domaće brodove u inozemstvu i ondje ih registriraju.*

— **customer orders** kupac naručuje

- *Mi prodamo prava na franšizu, ali onda kupci naručuju kuhinje, ambalažu, sve se to kupuje u Hrvatskoj i donosi prihode gospodarstvu.*

— **a customer pays** kupac plaća

- *U primjeru količinskih popusta obično kupac plaća višu cijenu ako kupuje manju količinu, a manju cijenu ako kupuje veću količinu.*

discount, /ˈdɪs.kaʊnt/ *noun* [C] = popust, rabat, diskont

- *U sklopu otvorenja i dobrodošlice svim kupcima, brojni su trgovci pripremili i posebne popuste i promotivne akcije do kraja vikenda.*
- *Uz rabat od 30%, samo za pokrivanje hladnog pogona knjižara bi morala imati mjesečno oko 100.000 kuna prometa.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **big/deep/huge/substantial discount** dobar popust, velik popust, velik rabat, značajan popust
  - *Budite oprezni kod velikih popusta ili izrazito primamljivih online ponuda.*

— **bulk discount** popust na veliku količinu, količinski popust
  - *U primjeru količinskih popusta obično kupac plaća višu cijenu ako kupuje manju količinu, a manju cijenu ako kupuje veću količinu.*

— **cash discount** popust na gotovinu, gotovinski popust
  - *Ako postoji gotovinski popust, preferiram.*

— **commodity discount** popust na robu
  - *Ukupna vrijednost prodane robe umanjena za vraćenu robu, popuste na promptnu isplatu, popust na robu s greškom i drugo.*

— **special discount** poseban popust
  - *U sklopu otvorenja i dobrodošlice svim kupcima, brojni su trgovci pripremili i posebne popuste i promotivne akcije do kraja vikenda.*

— **trade discount** popust, rabat, trgovački popust
  - *To smanjenje može postići tako da kupcu odobrava rabat, 'kasa skonto' (popust za promptno plaćanje) ili daje popust na veću količinu kupljenih proizvoda.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **ask for a discount** tražiti popust, tražiti rabat

— **be entitled to a discount** imati pravo na popust
  - *Za zakup oglasnog prostora u Malom oglasniku agencija ima pravo na popust od 10%.*

— **get/receive a discount** dobiti popust, ostvariti popust
  - *Moguće je dobiti popust od 80 posto na cijenu hotelske sobe, noćenja s doručkom ili apartmana s prehranom u vlastitom aranžmanu, a mogu se zatražiti i druge poreze olakšice.*
  - *Na svim lokacijama moguće je ostvariti popust na sljedeće preglede…*

— **give/offer a discount** dati popust, davati popust, ponuditi popust

- *Jedini kriterij po kojem nekom prijevozniku možemo dati popust je - što veći broj putnika, to bolja cijena.*
- *[...] je ponudio popuste radijskim i TV nakladnicima te drastično prilagodio uvjete plaćanja.*

growth, UK/grəʊθ/ US /groʊθ/ *noun* [C or U] = rast; prirast

- *Projekt će potaknuti održiv i uključiv rast te osnažiti zapošljivost, osobito mladih ljudi.*
- *Svi ostali gradovi imali su negativan prirast, odnosno u godinu dana je više građana umrlo, nego što ih se rodilo.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **annual growth** godišnji rast
  - *Na svim je tržištima zabilježen prosječni godišnji rast izvoza prehrambenih proizvoda i pića u promatranom razdoblju.*

— **average growth** prosječan rast
  - *U 2004. prosječni rast europodručja iznosio je jedva 2,2%, dok je ekonomija SAD-a rasla 4,3%, Japana 4,4%, Indije 6,4% i Kine 9%.*

— **consistent/continued growth** kontinuirani rast, konstantan rast
  - *Dok je većina drugih industrija bilježila pad, igre su bilježile kontinuirani rast.*
  - *Tijekom godine zabilježen je konstantan rast broja korisnika.*

— **economic growth** ekonomski rast, gospodarski rast
  - *Prema njihovu stajalištu ključan element za pokretanje ekonomskog rasta je pokretanje privatne investicijske i poduzetničke aktivnosti.*
  - *Obrazovanje mladih i učenje za poduzetništvo temelj su budućeg gospodarskog rasta svake zemlje.*

— **enormous growth** ogromni rast
  - *Generalno gledajući, neke industrije će doživjeti ogroman rast, a ostale će se morati prilagoditi, što se i događa.*

— **excessive growth** prekomjerni rast
  - *Veći pesimizam [...] mogao bi se objasniti oprezom zbog značajne neizvjesnosti, ali i strateškim korištenjem projekcija u svrhu obuzdavanja prekomjernog rasta državne potrošnje.*

— **expected/projected growth** očekivan rast
  - *Međutim, rekordno niska cijena nafte, očekivan rast cijene u relativno kratkom vremenu, [...] uzrokovali su izraženu potražnju za tankerima kao plutajućim skladištima.*

— **explosive growth** eksplozivan rast

- *Na pitanje koja su im projekcije do kraja ove godine i mogu li ponoviti eksplozivni rast prošle, Širola je oprezan.*

— **exponential growth** eksponencijalni rast

- *Elektronička trgovina svoj eksponencijalni rast i veliku popularnost zahvaljuje brojnim pogodnostima u odnosu na klasične načine trgovanja.*

— **fast/rapid growth** brz rast

- *Zbog vrlo brza rasta izazov nam je i pronalaženje dovoljno kvalitetnih softverskih inženjera.*

— **future growth** budući rast

- *To su neformalni individualni investitori koji svojim poslovnim iskustvom savjetuju mlade tvrtke i poduzetnike i pomažu njihovom budućem rastu.*

— **long-term growth** dugoročan rast

- *Kanal utjecaja poslovnih ciklusa na dugoročni rast ne mora nužno ići preko njihova utjecaja na veličinu investicija.*

— **modest growth** skroman rast

- *Uz skromniji rast na mjesečnoj razini od 0,8 posto, godišnja stopa rasta iznosila je 6,7 posto, ističu analitičari RBA.*

— **monetary growth** monetarni rast, povećanje novčane mase, rast novčane mase

- *Kratkoročni krediti koje središnja banka odobrava poslovnim bankama predstavljaju osnovni i dominirajući tijek emisije primarnog novca i povećanja novčane mase.*
- *U suprotnom rast novčane mase postaje slab indikator buduće inflacije, a samim tim i slab temelj ekonomskim subjektima za formiranje inflacijskih očekivanja.*

— **negative growth** negativan rast

- *Podatci pokazuju […] da je usporavanju gospodarskog rasta u eurozoni pridonio nizak ili čak negativan rast industrijske proizvodnje u velikim zemljama članicama.*

— **overall growth** ukupan rast

- *Privatna potrošnja ostvarila je najveći doprinos ukupnom rastu BDP-a, kao i sve veći izvoz robe.*

— **personal growth** osobni rast

- *Tražimo osobe koje su, kao i mi, motivirane novim izazovima i radom na međunarodnim projektima gdje vide priliku za osobni rast i razvoj.*

— **phenomenal/remarkable/substantial/tremendous growth** izniman rast, značajan rast

- *Uzevši u obzir da je gotovo zanemariv broj njih opremljen platnim terminalima, jasno je da je riječ o segmentu kojeg čeka izniman rast.*

— **professional growth** profesionalan rast

- *Nudimo neprocjenjivo iskustvo rada u dinamičnom poslovnom okruženju koje pruža podršku za profesionalni rast te rad na uzbudljivim projektima.*

— **revenue growth** rast prihoda
  - *Rast prihoda pod svaku cijenu kojim se gubi profitabilnost može trajati samo vrlo ograničeno vrijeme.*
  - *Prošle smo godine imali rast prihoda od osam posto u našem core biznisu.*

— **robust/strong growth** snažan rast, značajan rast, izniman rast
  - *Sektor ugostiteljstva predstavlja važan dio europskog gospodarstva te doživljava snažan rast.*
  - *Možemo očekivati značajan rast u prehrambenom sektoru i industriji suvremenih tehnologija u preradi metala i automobilskoj industriji.*
  - *Uzevši u obzir da je gotovo zanemariv broj njih opremljen platnim terminalima, jasno je da je riječ o segmentu kojeg čeka izniman rast.*

— **slow/weak/zero growth** spori rast, slab rast, nulti rast
  - *S druge strane, spori rast novih investicija u sektoru privatnih poduzeća ipak zabrinjava.*
  - *To je ponajviše posljedica strahovanja ulagača da bi izlazak Britanije iz Europske unije mogao naštetiti ionako slabom rastu globalnog gospodarstva.*
  - *Za razliku od prethodnih modela pretpostavka o nultom rastu stanovništva nije uvrštena u model radi pojednostavljenja, već je […] nužna pretpostavka za postizanje stabilne stope ravnotežnog rasta.*

— **smart growth** pametan rast
  - *Pri tom se pametan rast zasniva na razvoju gospodarstva utemeljenog na znanju i inovacijama.*

— **steady growth** postojan rast
  - *Poduzeće koje je utemeljeno na ispravnim etičkim načelima […] i kojim upravljaju menadžeri koji su usvojili i prakticiraju ključne vrline, takvo poduzeće okrenuto je svome održivom opstanku te je orijentirano postojanom rastu i razvoju.*

— **sustainable growth** održivi rast
  - *Naći ćete stručnjake za upravljanje inovacijama koji vam mogu pomoći u implementaciji najučinkovitijih poboljšanja kao osnovice za održivi rast.*
  - *Ako dobijemo te milijarde, to je novac s kojim možemo osigurati održivi rast.*

— **sustained growth** ravnomjeran rast, stalan rast
  - *SAD je fokusirana na ulaganje u 5G i razvoj gigabitnog društva koje će omogućiti ravnomjeran rast i razvoj zemlje, posebice ruralnih dijelova.*
  - *Nakon što su godinama bilježile stalni rast, plaće od prošle godine padaju iz mjeseca u mjesec.*

— **unbalanced growth** neuravnotežen rast
  - *Uravnotežen i neuravnotežen rast izravno proizvodnih djelatnosti i infrastrukture.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **achieve growth** ostvariti rast
    - *Mreža omogućuje ambicioznim i inovativnim malim i srednjim poduzećima da ostvare rast i internacionaliziraju poslovanje.*
— **encourage/promote/stimulate growth** poticati rast
    - *Iako zbog njihovih brojnih negativnih posljedica država treba biti vrlo oprezna prema potporama, one nerijetko mogu i poticati rast.*
    - *Održivost i limiti ekonomskog rasta u takvim okolnostima uvelike ovise o tome jesu li, i u kojoj mjeri, ta sredstva potrošena u produktivne svrhe, koje mogu poticati rast u budućnosti.*
— **maintain/sustain growth** održavati rast
    - *Umjesto toga, poručili su da će 'djelovati prikladno' kako bi održali rast gospodarstva, a signalizirali su i da bi do kraja ove godine mogli smanjiti kamate i za 0,50 postotnih bodova.*

income, UK /ˈɪŋ.kʌm/ US /ˈɪn.kʌm/ *noun* [C or U] = prihod; dohodak; dobit

- *U prvih šest mjeseci prosječno se ostvaruje oko 30 posto godišnjih prihoda.*
- *Što je veći dohodak, to je lakše otplatiti dug.*
- *Izvještaj treba uzeti s velikom rezervom zbog značajnih metodoloških ograničenja podataka o dobiti i gubicima kao i ukupnim obvezama.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **accrued income** nastali dohodak, obračunati dohodak, obračunati prihod, obračunata dobit
    - *Osnovni elementi polazišnog poreznog sustava uključuju stope i razrede, jedinice oporezivanja, razdoblje oporezivanja, tretman inflacije u obračunatom dohotku te mjere predviđene za ublažavanje ili ukidanje dvostrukog oporezivanja u oporezivanju dobiti.*
    - *Pozicija obuhvaća obračunate prihode od naknada i provizija od pružanja usluge investicijskog savjetovanja.*
    - *Obračunati prihodi mogu biti od poslovanja ili od prodaje nefinancijske imovine.*
— **additional income** dodatna dobit, dodatni dohodak, dodatni prihod
    - *[….] ako poveća potrošnju u prvom razdoblju u odnosu na raspoloživi dohodak prvog razdoblja, odnosno smanji potrošnju u drugom razdoblju u odnosu na raspoloživi dohodak drugog razdoblja.*
    - *Ukupan fiskalni učinak ovisit će o tome kako će lokalne zajednice i središnja vlast potrošiti dodatni prihod.*
— **adjusted gross/gross income** prilagođena bruto dobit, bruto dobit, bruto prihod, bruto dohodak
    - *Privremeni nerevidirani podaci za prvo tromjesečje upućuju na smanjenje bruto dobiti od 22,7 posto.*

- *Preneseni dobitak iz prethodne poslovne godine i subvencije države i samoupravnih tijela nisu ulazili u bruto prihod.*
- *Prosječna stopa poreza na dohodak raste s bruto dohotkom što govori da je porez na dohodak progresivan.*

— **aftertax income** dohodak po odbitku poreza, dobit po odbitku poreza

- *…. ukupan godišnji prihod ostvaren u poslovnoj godini obuhvaća prihod kojeg je društvo za upravljanje, odnosno trgovačko društvo depozitar […] ostvarilo u godini počinjenja prekršaja […], a po odbitku poreza na dodanu vrijednost i drugih poreza izravno vezanih za obavljanje djelatnosti.*

— **annual/monthly income** godišnji prihod; mjesečni prihod, mjesečni dohodak, mjesečna dobit

- *Uglavnom smo orijentirani na hrvatsko tržište, dvadeset do trideset posto godišnjeg prihoda nam je izvoz.*
- *Stopa poreza na dobit od 18 posto tako ostaje za one koji ostvare godišnji prihod veći od 7,5 milijuna kuna.*
- *Pritom naglašava da mjesečni prihod nekad bude 50.000 kuna, nekad 120.000 kuna i nije uvijek mjerilo profita jer udio dijelova varira u prihodu.*
- *Oni koji rade kao samozaposleni, mikropoduzeća s jednim ili dvoje zaposlenih, imat će pravo na mjesečni dohodak u visini od 70 posto minimalne plaće.*

— **average income** prosječni dohodak

- *Skupine A, B i C raspolažu s približno jednakim prosječnim dohotkom - nešto više od 2500 kuna mjesečno po članu kućanstva.*

— **current income** tekući dohodak, tekuća dobit

- *Dakle, porast tekućeg dohotka će rezultirati porastom ponude kredita na kreditnom tržištu i smanjenjem tržišne kamatne stope.*

— **declared income** objavljena dobit, prijavljeni dohodak, iskazani dohodak

- *Rizik kod građana svodi se samo na gubitak posla (jer je iskazani dohodak uz HROK najvažniji element odobravanja), a rizik kod poduzeća mnogo je kompleksniji i teže ga je sagledati.*

— **deferred income** odgođeni dohodak

— **discretionary income** diskrecijski dohodak

- *Ne treba zaboraviti da hrvatski BDP per capita nije dovoljno visok da bi omogućio značajniju razinu diskrecijskog dohotka koji bi se mogao preliti u domaću turističku potražnju u tolikoj mjeri da značajnije nadoknadi inozemnu potražnju, posebice jer domaća noćenja u ukupnim noćenjima čine svega 12 posto.*

— **disposable income** neto osobni dohodak, raspoloživi dohodak

- *Te promjene imaju za cilj povećati raspoloživi dohodak građana te potaći aktivnost u službenom gospodarstvu.*
- *Ti brojevi označavaju koliko jedinica pojedinog dobra može nabaviti potrošač ako raspoloživi dohodak u cijelosti troši samo na jedno dobro.*

- *U mjerenju prezaduženosti najviše se koristi stopa zaduženosti definirana kao postotak duga u odnosu na raspoloživi dohodak.*

— **earned income** dohodak iz rada, dohodak od rada, zarađena dobit, zarađeni dohodak

- *U nekoliko zemalja-članica […] nije moguće kumuliranje minimalnih mirovinskih prava i dohotka iz rada.*
- *Porez na dohodak od rada smanjuje prihode koje ekonomski subjekt ostvaruje od iznajmljivanja vlastitog rada.*
- *U tu se svrhu u dosta zemalja (posebice u SAD-u) koristi umanjenje porezne obveze na zarađeni dohodak […].*

— **extra/extraordinary income** izvanredni prihod, izvanredni dohodak, dodatni dohodak, dodatni prihod

- *Prihodi u računu dobiti i gubitka se prate kao poslovni prihodi, financijski prihodi i izvanredni prihodi.*
- *Izvanredni prihodi su neplanirani i neočekivani prihodi.*
- *Ukupan fiskalni učinak ovisit će o tome kako će lokalne zajednice i središnja vlast potrošiti dodatni prihod.*
- *Dodatni prihodi ne podliježu porezu na dobit kad su namijenjeni obrazovanju.*
- *Prodaja nekretnina i svako povećanje osobne potrošnje koju ona donosi stvaraju dodatni prihod PDV-a i poreza na promet nekretnina.*

— **farm/premium income** dohodak od poljoprivrede; dohodak od premija, prihod od premija

- *Dohodak od samostalne djelatnosti činio je dohodak od: obrta i slobodnih zanimanja te poljoprivrede i šumarstva kao i drugih djelatnosti čiji je krajnji cilj ostvarivanje dohotka.*

— **financial income** financijska dobit

- *Primarni cilj je financijska dobit, stoga se nefinancijskim kriterijima pridaje relativno malen značaj.*

— **fixed income** fiksni dohodak

— **guaranteed income** zajamčeni dohodak

- *To je program socijalne skrbi koji osigurava minimalni zajamčeni dohodak za stare i radno nesposobne osobe.*

— **high/large/low/small income** velik dohodak, visok dohodak; malen dohodak, nizak dohodak, nizak prihod, mala dobit

- *Što je veći dohodak, to je lakše otplatiti dug.*
- *Prema ovom prijedlogu pojedinci koji više doprinose društvu zaslužuju veći dohodak.*
- *Najviša uključenost privatnog sektora u infrastrukturne sustave je u zemaljama*[175] *u razvoju sa najvišim dohotkom po stanovniku.*

---

[175] Greška je u izvorniku.

- *Ako očekuje veći dohodak u budućnosti, neka će osoba biti sklonija potrošiti više danas nego ako u budućnosti očekuje manji dohodak.*
- *Zemlje niskog dohotka su tržišta s ograničenim potencijalom.*
- *Uveden je sustav odbitka porezne obveze za obitelji s niskim dohotkom te odbitka porezne obveze za djecu.*
- *Relativno niski prihodi od doprinosa u Hrvatskoj mogli bi se dijelom objasniti nešto nižim stopama doprinosa za mirovinsko osiguranje od prosjeka EU-a.*

— **individual income** dohodak pojedinca, prihod pojedinca

- *Porez na dohodak se obračunava izravno na oporezivi dohodak pojedinca.*
- *Tako je od 2001. godine na snazi novi zakonski okvir oporezivanja dohotka pojedinca.*
- *U okviru istraživanja razvijen je model poreza i socijalnih naknada kojim se izračunavaju granične efektivne porezne stope, odnosno koliki se dio prihoda pojedinca i obitelji gubi u tranziciji iz nezaposlenosti ili neaktivnosti u zaposlenost.*
- *Pad prihoda pojedinca nakon umirovljenja je drastičan.*

— **joint income** zajednički dohodak

- *Neoporezivi dohodak iznosi 5.151 eura, bilo za pojedinog poreznog obveznika ili obitelj kojoj se oporezuje zajednički dohodak.*

— **marginal income** granični prihod, marginalna dobit, marginalni dohodak, granični dohodak

- *Granični prihod pokazuje za koliko će se povećati ukupni prihod ako se količina poveća za jedinicu proizvoda.*

— **minimum income** minimalan dohodak

- *Finska uvodi bezuvjetni minimalni dohodak koji će u eksperimentalnoj fazi iznositi 550, a kasnije oko 800 eura mjesečno.*
- *U drugoj preporuci se traže mjere za jačanje tržišta rada, adekvatnije naknade za nezaposlene i sheme minimalnog dohotka.*

— **money income** novčani dohodak

- *[...] ključno ograničenje pojedinačnog potrošača njegov (je) novčani dohodak, a ne problem stvarne raspoloživosti dobara.*

— **national income** društveni dohodak, nacionalni dohodak

- *Kad se granice otvore međunarodnoj trgovini i zemlje usredotoče na proizvodnju dobara u kojima imaju komparativne prednosti nacionalni dohodak svake pojedinačne zemlje koja sudjeluje u razmjeni se povećava.*

— **net income** neto dohodak, neto dobit

- *Neto dohodak kućanstva dobiva se zbrajanjem dohodaka njegovih članova iz različitih izvora.*
- *Neto dobit grupe u promatranome razdoblju iznosi pet milijuna kuna.*
- *Porez na dobit je vrsta poreza koja se obračunava u vidu postotka na neto dobit poduzeća.*

- *Ostvarena neto dobit iz poslovanja iznosi 201 milijun kuna.*

— **net operating/operating income** neto poslovna dobit, dobit iz redovne aktivnosti, dobit prije oporezivanja, poslovna dobit
  - *Dobit prije oporezivanja iznosila je 1,4 milijarde kuna, što je za 24 posto više nego u istom lanjskom razdoblju.*

— **overall income** ukupan dohodak
  - *Ukupni dohodak koji se ostvaruje od ostalih djelatnosti relativno je nizak što se može pripisati potrošno orijentiranom sustavu.*
  - *Odbici za djecu dijeli se među supružnicima na jednake dijelove ako im se ukupni dohodak ne oporezuje kao zajednički.*
  - *Treba analizirati ukupni dohodak umirovljeničkih kućanstava, broj članova tih kućanstava i njihov ekonomski status.*

— **per capita income** dohodak per capita, dohodak po stanovniku
  - *Više razine dohotka po stanovniku znače viši životni standard.*
  - *Kao mjera fiskalnog kapaciteta županije koristi se bruto dohodak po stanovniku županije 2004. godine.*

— **personal income** osobni dohodak
  - *Obveznici poreza koji su utvrđeni Zakonom o porezima građana su oni građani koji ostvaruju osobni dohodak, naknadu ili prihod te koji imaju ili steknu imovinu.*
  - *Temeljni osobni dohodak mora postati temeljno ljudsko pravo i mora omogućiti da život nijednog hrvatskog građanina 21. stoljeća ne bude ugrožen, kažu inicijatori te ideje.*

— **quarterly income** tromjesečni dohodak

— **real income** realni dohodak

— **regular income** redovan prihod, stalan dohodak
  - *Kapitalna dobit koju ostvare hrvatske pravne osobe, ulazi u osnovicu poreza na dobit kao i svi drugi redovni prihodi.*
  - *U dugom roku ukupan dohodak se svodi na stalni dohodak tj. potrošnja je ovisna sam o njemu.*

— **retirement income** mirovinski dohodak (v. mirovina)
  - *Djelomično umirovljenje podrazumijeva mogućnost rada nakon umirovljenja uz istovremeno primanje mirovine ili dijela mirovine.*
  - *Cilj je takvog ulaganja svakom članu fonda omogućiti isplatu što veće mirovine u budućnosti.*

— **steady income** stalan dohodak
  - *U dugom roku ukupan dohodak se svodi na stalni dohodak tj. potrošnja je ovisna sam o njemu.*

— **taxable income** oporeziv dohodak, oporeziva dobit
  - *Porez na dohodak se obračunava izravno na oporezivi dohodak pojedinca.*

- *Porezni obveznik u 2011. godini nije ostvarivao ostali oporezivi dohodak, osim dohotka od samostalne djelatnosti.*

— **tax-exempt income** dohodak oslobođen poreza
  - *Ako određena država primjenjuje režim EET to znači da su doprinosi i prinosi od ulaganja oslobođeni poreza, ali se isplaćene mirovine oporezuju odnosno dohodak koji se dobiva kao mirovina se oporezuje, ali dio koji se uštedi za buduću potrošnju nije oporezovan.*

— **total income** ukupna dobit, ukupan dohodak
  - *Za rezidenta je porezna osnovica ukupna dobit ostvarena u Hrvatskoj i u inozemstvu, a za nerezidenta dobit ostvarena u Hrvatskoj.*
  - *Ukupni dohodak koji se ostvaruje od ostalih djelatnosti relativno je nizak što se može pripisati potrošno orijentiranom sustavu.*

— **transfer income** transferirani dohodak
  - *Jaz siromaštva pokazuje koliko bi dohotka trebalo transferirati siromašnom stanovništvu da se dohodak kućanstva podigne do granice siromaštva (uz pretpostavku da transferirani dohodak ne utječe na radne napore primatelja).*

— **unearned income** dobit od kapitala, dohodak od kapitala, dohodak od imovine, dohodak od ulaganja, dohodak bez osobnog rada, nezarađeni dohodak
  - *Osnovni argument iz kojeg proizlazi takav zaključak je da porez na dohodak od kapitala smanjuje stopu povrata na kapital.*
  - *Po stopi od 12 posto sada će se oporezivati samo konačni dohodak od imovine i kapitala te osiguranja.*
  - *Pritom treba imati na umu da dividende, povlačenja dohotka kvazidruštava, kamate i sl. mogu biti sadržani u bilo kojem od prethodno navedenih tipova dohotka od ulaganja.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **earn/have/receive (an) income** ostvariti dobit, ostvariti prihod, ostvariti dohodak
  - *Pritom su ti poduzetnici u 2016. ostvarili dobit od 89 milijuna kuna, dok je gubitak ostalih iznosio oko 43 milijuna kuna.*
  - *Gospodarski se subjekti odlučuju za proizvodnju kad cjenovni signali s tržišta pokažu da je moguće ostvariti prihode veće od troškova.*

— **increase your income** povećati/povećavati dobit
  - *Ako su pak fiksni troškovi u potpunosti pokriveni prodajom na domaćem tržištu, za razliku se povećava dobit (pomnožena razlika po jedinici s prodanom količinom).*
  - *Kvaliteta ove usluge je upravo u tome da klijenti povećaju dobit, odnosno umanje troškove.*

investment, UK /ɪnˈvest.mənt/ US /ɪnˈvest.mənt/ *noun* [C or U] = investicija, ulaganje

- *Radi se o investiciji vrijednoj tri milijuna eura.*
- *Ulaganje u razvoj znanja i tehnologija glavni su pokretači današnjeg ekonomskog napretka i ključni za postizanje konkurentske prednosti.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **alternative investment** alternativna investicija, alternativno ulaganje

— **autonomous investment** autonomna investicija, samostalno ulaganje

  - *Uglavnom je lakše postići diverzifikaciju ulaganjem u fond, u odnosu na samostalno ulaganje u pojedine dionice ili obveznice.*

— **bad/poor/good investment** loša investicija; dobra investicija, dobro ulaganje

  - *U današnjem svijetu koji se sve više digitalizira i transformira, polaznici MBA-a sve se više pitaju jesu li vrijeme i novac uloženi u MBA studij dobra investicija imajući u vidu da mnogi od njih već imaju dobro plaćene poslove i uspješnu poslovnu karijeru.*
  - *Premijer […] je bio i na otvaranju Poduzetničkog inkubatora, gdje je izrazio uvjerenje da je 11 milijuna kuna, koliko vrijedi objekt s opremom, dobra investicija koja će pomoći tom gradu u njegovu razvoju.*
  - *Zbog toga treba naći način da se te aplikacije, kao dobra investicija, zadrže u sustavu čak i ako posjedujemo integralni sustav.*
  - *Stjecanje novih znanja s naglaskom na informatiku, ekonomiju te kreativna rješenja i metodologije za integriranje globalnih ciljeva održivosti i postizanje korporativne održivosti nameću se kao dobro ulaganje za budućnost.*

— **big/considerable/enormous/huge/major/massive/significant/substantial investment** veliko ulaganje, velika investicija; značajno ulaganje, značajna investicija, ogromna investicija, ogromno ulaganje, golemo ulaganje, golema investicija

  - *Izgradnja impozantne riječke tvornice […] bila je velika investicija od oko 360 milijuna kuna.*
  - *Te prednosti uključuju snažnu socijalnu državu, značajno ulaganje u istraživanje i razvoj te visoke socijalne, zdravstvene i ekološke standarde.*
  - *Na temelju tog projekta […]uskoro bi trebala stići i značajna investicija koja će […] omogućiti da, do kraja svibnja 2019. godine, dovrše proces istraživanja i razvoja […] i krenu u proizvodnju.*
  - *Faze procesa preuzimanja Preuzimanja su, kao i svaka kupovina koja zahtijeva značajno ulaganje resursa, složen proces.*
  - *Ta će golema investicija, dakle, svjetlo dana ugledati najkasnije 2022. godine.*

— **capital investment** kapitalno ulaganje, kapitalna investicija

  - *Pojam zadržavanje podrazumijeva neko razdoblje trajanja […] nego je defi nirano mogućnošću da se kapitalna investicija preseli u drugu industriju.*

— **cash investment** novčano ulaganje

  - *Metoda razdoblja povrata temelji se na izračunu broja godina koje su potrebne da se početno novčano ulaganje povrati.*

— **direct investment** izravno ulaganje, izravna investicija, direktna investicija

  - *Međutim, uz bankovnu štednju, 2006. i u prvoj polovini 2007. u Hrvatskoj se povećalo ulaganje stanovništva u investicijske fondove te izravno ulaganje na tržištu kapitala.*

— **domestic/foreign/overseas investment** domaća investicija; inozemno ulaganje, inozemna investicija; prekomorsko ulaganje
    - *Stoga je Tesla izabrao upravo Kinu za prvo veliko inozemno ulaganje i trenutno proširuje svoj Gigafactory u Šangaju kako bi mogao proizvoditi više električnih terenaca Model Y.*
— **financial investment** financijska investicija, financijsko ulaganje
    - *Početna točka prilikom odabira odgovarajućeg modela prijenosa poslovanja je razumijevanje primarnih ciljeva poduzeća: […] financijska investicija čiji je cilj ostvarivanje zarade, dio osobnosti i životnog stila vlasnika, dio obiteljske povijesti koja se prenosi iz generacije u generaciju ili nešto drugo?*
    - *Održivo i odgovorno financijsko ulaganje postalo je važno obilježje financijske djelatnosti […] te predstavlja relevantno pitanje na institucionalnoj, nacionalnoj i supranacionalnoj razini.*
— **fixed investment** fiksna investicija, stalna investicija
— **government investment** državno ulaganje, državna investicija
    - *Zadnja velika državna investicija u luku […] privukla je koncesionara koji će Zadru osigurati poziciju home port-a brodovima za kružna putovanja, što jamči dodatnu zaposlenost i potencijal za razvoj u popratnim djelatnostima.*
— **gross/net investment** bruto investicija, bruto ulaganje; neto investicija
    - *Državna potrošnja i neto izvoz djelovali su pozitivno, a osobna potrošnja i bruto investicije negativno na dinamiku realnog BDP-a.*
    - *Najveći pozitivan doprinos ovogodišnjem rastu BDP-a ostvaren je kod državne potrošnje i bruto investicija u fiksni kapital.*
    - *Neto ulaganje u leasing čini bruto ulaganje u leasing diskontirano za kamatnu stopu sadržanu u leasingu.*
    - *U analizi se posebno izdvaja podatak prema kojem su mikro poduzeća šampioni rasta u 2018., s rastom ukupnog prihoda od 28,8 posto, zaposlenih za 13,8 posto i neto investicija za gotovo 44 posto.*
— **industrial investment** ulaganje u industriju
— **initial investment** početno ulaganje, inicijalno ulaganje
    - *Očekuje se da će projekt privući značajna sredstva ulaganja iz drugih izvora u privatnom i javnom sektoru, čime će se početno ulaganje EIT-a znatno uvećati.*
    - *Početno ulaganje u AIF iznosilo je 70 milijuna dolara, njime je osigurana hrana za dva milijuna djece te stalan prihod poljoprivrednicima, pretežito ženama.*
    - *Smatram da prednost svakako moraju imati projekti koji uz inicijalno ulaganje javnog novca mogu pridonijeti mobilizaciji i ulaganju privatnoga kapitala kako bi financijska poluga imala što veći učinak u rastu investicijske aktivnosti.*
— **inward investment** unutarnja investicija
— **long-term/short-term investment** dugoročna investicija, dugoročno ulaganje: kratkoročna investicija, kratkoročno ulaganje

- *Avioprijevoznici koji su sada na koljenima i bilježe ogromne gubitke, mogli bi, prema njemu, biti dobra dugoročna investicija.*
- *[...] što će [...] opravdati ovu činjenicu da je HT dionica prepoznata kao kvalitetno dugoročno ulaganje.*
- *Također se očekuje se da će se kroz ovaj paket natječaja stvoriti oko 165.000 radnih mjesta, te dugoročno ulaganje u pametniju, održivu Europu.*

— **personal investment** osobno ulaganje
- *Sudionici plana kupuju dionice DT-a prije početka plana ("dobrovoljno osobno ulaganje ").*

— **private investment** privatna investicija, privatno ulaganje
- *Ljudi nerijetko sumnjaju u načine postupanja čim je u pitanju privatna investicija, a OIE projekte je godinama razvijao isključivo privatni sektor.*
- *Javne investicije stvaraju povoljno ekonomsko okruženje koje potiču privatno ulaganje u fizički i ljudski kapital.*

— **profitable investment** profitabilno ulaganje, profitabilna investicija
- *Preferencije za sustav kapitalizirane štednje najviše izražavaju mlađi zaposlenici vjerujući da će stvaranjem individualnog osnovnog kapitala i njegovim profitabilnim ulaganjem ostvariti veće mirovine.*

— **public investments** javna ulaganja, javne investicije
- *Javna ulaganja u profesionalnu rehabilitaciju mogu postići značajne materijalne i nematerijalne koristi, pri čemu je presudno da polaznici imaju stalnu vezu s tržištem rada.*
- *Javne investicije stvaraju povoljno ekonomsko okruženje koje potiču privatno ulaganje u fizički i ljudski kapital.*

— **risky/safe investment** rizična investicija, rizično ulaganje; nerizično ulaganje, sigurno ulaganje
- *Spremnost globalnih ulagača na rizična ulaganja dodatno se smanjila zbog problema s javnim dugom u Grčkoj, Portugalu i Irskoj.*
- *Opisane isprave na prvi pogled mogu zvučati kao jednostavno i sigurno ulaganje te kao dobra alternativa ulaganju u dionice i obveznice, s atraktivnijim prinosima i manje papirologije.*

— **total investment** ukupna investicija
- *Ukupna investicija u obnovu tog apartmanskog naselja s četiri zvjezdice iznosi šezdesetak milijuna kuna.*

— **wise investment** pametno ulaganje, pametna investicija
- *Kupnjom zelene energije pokazali su kako ulaganje u zeleniju proizvodnju nije samo obaveza i trošak, već i pametna investicija u održivi razvoj.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **attract investment** privlačiti/privući ulaganje, privlačiti/privući investiciju
- *Logično je da stabilan, predvidiv i pravedan sustav privlači ulaganja.*

- *Bugarska se, uz to, nada da će privući ulaganja od južnokorejskog proizvođača automobila […].*
- *Namijenjen je […] i svim društvima koja žele slijediti najviše standarde upravljanja kako bi osigurali održivost te privukli ulaganja.*
- *U studenom prošle godine je privukao investiciju fonda […] vrijednu 10 milijuna eura.*

— **encourage/stimulate investment** potaknuti/poticati ulaganje, potaknuti investiciju, stimulirati ulaganje

- *Kako bi se potaknulo ulaganje u istraživanje i razvoj, iste se godine uvode olakšice za obveznike koji ulažu upravo u navedenu djelatnost.*
- *Državna potpora također bi trebala potaknuti ulaganja u tržište koje još ne može samostalno funkcionirati i potrebni su mu poticaji, dodaje se u priopćenju.*
- *Ekonomska politika koja potiče ulaganje u takvo obrazovanje imat će negativne, a ne pozitivne efekte na ekonomski razvoj.*
- *Države bi svojom fiskalnom politikom trebale stimulirati ulaganja u istraživanje i razvoj kroz razne oblike poreznih olakšica.*

— **make an investment** uložiti

- *U javnoj ponudi želimo prikupiti 40 milijuna dolara koje bismo uložili u kupnju novih brodova.*
- *Partneri su uložili dvjesto tisuća kuna i s početnim kapitalom kupili prvi sustav za elektroničko mjerenje vremena.*

— **protect your investment** zaštititi ulaganje, zaštititi investiciju

- *Cilj je novčanih fondova zaštititi ulaganje od tržišnih oscilacija te osigurati visoku likvidnost i sigurnost uloga, uz stalan rast vrijednosti uloga odnosno stabilan prinos.*

loan, UK /ləʊn/ US /loʊn/ *noun* [C]= zajam, kredit

- *Zajam koji nam je osigurala država je 1,8 milijardi eura.*
- *Kada govorimo o dugoročnom zaduživanju, najčešće se misli na stambene kredite koji su uglavnom osigurani hipotekom na nekretnine.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **annuity loan** anuitetni zajam

— **bad loan** loš/nenaplativ kredit

- *Tako je lakše postaviti pitanje odgovornosti za dodjelu loših kredita koji mogu dovesti i do problema likvidnosti pojedinih institucija.*
- *Fokus kompanije je otkup nenaplativih kredita banaka osiguranih založnim pravima na nekretninama.*

— **bank loan** bankovni zajam, bankarski zajam

- *Za što se najčešće koriste bankarski zajmovi?*

- *Rastući prinosi na opseg […] mogu nastati i zbog financijskih razloga, kao u primjeru količinskih popusta pri kupovini većih količina potrebnih inputa ili nižeg kamatnjaka na veće iznose bankarskih zajmova.*

— **bridge loan** kredit za premošćivanje
  - *Dodjeljuju se u sklopu programa kreditiranja izvoza preko HBOR-a, a 244 odnose se na financiranje izgradnje brodova (2001. i 2002) ili na kredite za premošćivanje tekuće nelikvidnosti brodogradilišta (u svim godinama).*

— **business/commercial loan** poslovni zajam, komercijalni zajam
  - *… investicije u izgradnju autocesta koje su provela ta dva društva financirane su većim dijelom komercijalnim zajmovima te zajmovima međunarodnih financijskih institucija….*

— **car loan** zajam za automobil
  - *Pružamo sve vrste kredita kao što su obrazovni zajam, poslovni zajam, zajam za stanovanje, poljoprivredni […]zajam, osobni zajam, zajam za automobile i drugi dobri razlozi, uz pristupačnu kamatnu stopu od 2%.*

— **commodity loan** robni kredit
  - *Veći iznos obrtnih sredstava može se koristiti ako poduzetnik ugovori robni kredit s kupcem.*

— **consumer loan** potrošački zajam, potrošački kredit

— **emergency loan** kredit u slučaju nužde

— **foreign/national loan** inozemni zajam**;** narodni zajam
  - *Na inozemnom su tržištu otplaćeni inozemni zajmovi i obveznice, dok je manjim dijelom generirano novo zaduživanje zajmovima.*

— **industrial loan** proizvodni zajam, zajam za proizvodnju

— **interest-free loan** beskamatni kredit, beskamatni zajam
  - *Sindikalni beskamatni krediti su praksa koja je najzastupljenija u tranzicijskim zemljama, dok je u razvijenim zemljama EU takva praksa nepoznanica.*
  - *Udruga gradova izvještava svoje članice da će beskamatni zajam za povrat poreza građanima trebati vratiti u roku godina dana.*

— **long-term/short-term loan** dugoročan zajam**;** kratkoročan zajam
  - *Na istu poziciju se navode i obveze temeljem primljenih kratkoročnih zajmova te tekuće dospijeće dugoročnih zajmova od ostalih domaćih kreditora.*
  - *Obveze za dugoročne zajmove od ostalih kreditora iskazuju se zajmovi s dospijećem preko 1 godine primljeni od ostalih kreditora (nefinancijskih institucija).*

— **money loan** novčani zajam, zajam u gotovini, gotovinski zajam, gotovinski kredit
  - *Brojke govore da je u slučaju gotovinskih kredita zaduživanje u kunama 40 posto skuplje nego u devizama.*

— **overnight loan** prekonoćni zajam
  - *Određene promjene očekuju se i kod ponašanja financijskih institucija koje mogu zamijeniti repo poslove prekonoćnim zajmovima ili kratkoročnim zajmovima za likvidnost (Europska komisija, 2013a).*

— **personal loan** osobni zajam
— **soft loan** povoljan zajam
    - *Mnogo je oko tog "dobra" još nepoznato, ali prema postojećim kriterijima za instrument EU Nove generacije, za Hrvatsku je moguć ovakav scenarij: ukupno 10,01 milijardu eura od čega su 7,36 milijardi eura bespovratna sredstva te 2,65 milijardi eura povoljni zajmovi.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **approve/refuse a loan** odobriti zajam, odobriti kredit; odbiti zajam
    - *Ukupni iznos odobrenih zajmova u 2018. godini iznosi 177 milijuna kuna.*
    - *Potraživanja za kamate podrazumijevaju potraživanje po osnovu kamata po odobrenim zajmovima kao i potraživanje za kamate po osnovu plasmana u drugu financijsku imovinu.*
    - *Jednom je klijentu banka odbila kredit jer je poslodavac primio pomoć države u koronakrizi*
— **pay back/pay off/repay a loan** otplatiti kredit
    - *Formulacija kreditnog ugovora kao fiksne novčane obveze omogućuje banci da smanji troškove, koristeći skupi proces nadzora rezultata samo u slučajevima kada dužnik ne uspije otplatiti kredit.*
    - *Tim se jamstvima Grad obvezao otplatiti kredite ukoliko ih sama trgovačka društva ili ustanove ne budu mogli otplaćivati.*
— **service a loan** otplaćivati kredit
    - *Instrumenti osiguranja su sredstva naplate potraživanja koja kreditnoj instituciji stoje na raspolaganju u slučaju kada dužnik prestane otplaćivati kredit ili ga otplaćuje neredovito.*
— **take out a loan** uzeti zajam
    - *Otplata dugoročnih zajmova i primici od uzetih zajmova*

market, UK /ˈmɑː.kɪt/ US/ˈmɑːr.kɪt/ *noun* = tržište; burza; trgovina

- *Kada govorimo o dugoročnom zaduživanju, najčešće se misli na stambene kredite koji su uglavnom osigurani hipotekom na nekretnine.*
- *To je izazvalo oštar pad cijena dionica na svjetskim burzama.*
- *U Austriji je […] broj sati koje jedna trgovina tijekom tjedna može raditi ograničen na 72 sata.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **bear market** medvjeđe tržište, tržište s padajućim cijenama
— **big/large market** veliko tržište
    - *Ciljana publika ove mreže su organizacije i tvrtke koje koriste međunarodne natječaje,ali važnu skupinu čini i privatni sektor pošto se ulaskom u EU za njih otvara veliko tržište.*
— **black/grey market** crna burza, crno tržište; sivo tržište

- *Manjak na tržištu nadoknađuje crno tržište tako što osigurava bilo koju količinu sve dok su kupci spremni platiti cijenu koja je uspostavljena u novoj točki tržišne ravnoteže.*
- *Naime, visina trošarine uzrok je zaostajanja cijele gospodarske grane, a time se potiče sivo tržište.*

— **bond market** tržište obveznica
- *Događaji kao što su slom burze, bankroti banaka, slom tržišta obveznica i sl. utjecat će na ekonomsku aktivnost realnog sektora uzrokujući probleme u financiranju investicija, ali će ti problemi biti kratkoročne prirode.*

— **bull market** bikovsko tržište

— **buoyant markets** tržište u porastu, prosperirajuće tržište
- *Kako je ovo tržište u porastu, društvo sam registrirala radi pružanja svih navedenih usluga na jednom mjestu.*

— **car/chemicals/coffee/telecoms market** automobilsko tržište; tržište kemijskih proizvoda; tržište kave; telekomunikacijsko tržište
- *Primjer za ovakav smjer promjena može se navesti hrvatsko automobilsko tržište koje u dobroj mjeri ovisi o dostupnosti kredita za kupovinu automobila.*
- *Kad je u pitanju telekomunikacijsko tržište u uvjetima prisilne digitalizacije, glavni direktor za tehnika A1 Hrvatska otkrio je kako tržište bilježi "fenomenalne pokazatelje dijela poslovanja".*

— **commodity market** tržište roba
- *Širina asortimana ključna je za konkurentnost poduzeća na tržištu robe široke potrošnje.*
- *Preporučuje se daljnje smanjenje parafiskalnih nameta i ograničenja u reguliranju tržišta roba i usluga.*

— **competitive markets** konkurentno tržište, konkurentsko tržište
- *Svi znamo kako je teško biti poduzetnik i plasirati bilo kakav proizvod na izrazito konkurentno tržište.*

— **currency market** valutno tržište, devizno tržište
- *Valutno tržište jedno je od dinamičnijih i efikasnijih tržišta značajnih volumena trgovanja […] uz kontinuiranu dominaciju tržišno najznačajnijih valuta.*
- *Devizni tečaj utječe na proizvodnju, inflaciju, međunarodnu trgovinu i druge važne ekonomske ciljeve stoga države reguliraju svoje devizno tržište.*

— **declining market** opadajuće tržište, tržište u padu

— **derivative market** tržište derivata, tržište izvedenica, tržište derivatnih instrumenata
  — *U tom smislu, u slučaju no-deal Brexita ne bi trebalo doći do trenutačnog poremećaja na tržištu izvedenica.*

— **discount market** diskontna trgovina, diskontno tržište

— **domestic/home/local/global/world/international/overseas market** domaće tržište; lokalno tržište; svjetsko tržište; međunarodno tržište; prekomorsko tržište

- *Relativno malo domaće tržište na kojem je sve izraženija konkurencija dodatno naglašava važnost izlaska na međunarodna tržišta.*
- *Kada je riječ o visokoj tehnologiji, rijetko je u pitanju samo lokalno tržište, takvi proizvodi se u pravilu razvijaju za veliko regionalno ili globalno tržište.*

— **efficient market** efikasno tržište, učinkovito tržište

- *Dolaskom nove informacije na efikasno tržište investitori usklađuju imovinu sukladno novopristigloj informaciji što dovodi do promjena cijena.*

— **equity market** tržište dionica (glavnice)

- *Izlazak na tržište dionica još uvijek je zanemariva strategija hrvatskih poduzeća za financiranje poslovnog rasta.*
- *Danas su tržišta dionica sve više povezana i integrirana, stoga se smanjuju mogućnosti međunarodne diverzifikacije portfelja.*

— **exchange market** tržište valuta

- *Može intervenirati direktno na tržištu valuta prodajući domaću valutu i kupujući stranu kako bi manipulirala ponudom strane valute do željenog nivoa.*

— **expanding market** tržište koje se širi, ekspandirajuće tržište

— **export market** izvozno tržište

- *Nakon preliminarne analize poduzeća, kao i proizvoda koji će se nuditi inozemnom tržištu, potrebno je odabrati zemlju koja će biti ciljno izvozno tržište.*

— **financial market** financijsko tržište

- *Financijsko tržište - predstavlja mjesto ili mehanizam preko kojega se financijska imovina razmjenjuje i gdje se utvrđuje njena cijena.*
- *Svjetsko se financijsko tržište snažno razvijalo u protekla dva desetljeća prije izbijanja ekonomske krize.*

— **foreign exchange market** devizna burza, devizno tržište

- *Devizni tečaj utječe na proizvodnju, inflaciju, međunarodnu trgovinu i druge važne ekonomske ciljeve stoga države reguliraju svoje devizno tržište.*

— **forward market** terminsko tržište

— **free market** slobodno tržište

- *U takvoj privredi ključno mjesto imaju: poduzetnici koji su nositelji cjelokupnog ekonomskog razvitka i slobodno tržište čije funkcioniranje omogućuje maksimiranje funkcije cilja poduzetnika tj. maksimalni profit.*

— **futures market** terminsko tržište, ročno tržište

— **individual market** pojedinačno tržište

— **investment market** investicijsko tržište

- *Naglašava da će investicijsko tržište biti vrlo oprezno dok se ne raščisti situacija oko ovogodišnjeg poslovanja hotelskih kompanija, budući da će onima koje su snažnije zadužene vjerojatno biti dosta teško.*

— **job/labour market** tržište rada, tržište radnih mjesta, tržište radne snage

- *Danas tržište rada traži fleksibilan stav prema radnim pozicijama i poslovima općenito.*
- *Iako potražnja za tehničkim vještinama sve više raste na brzo rastućem tržištu radnih mjesta, mekane vještine ostaju neke od najtraženijih osobina među zaposlenicima.*
- *Ravnoteža na tržištu radne snage je određena ponudom i potražnjom i izražava se u realnoj nadnici.*

— **key market** ključno tržište
- *Do 2023. tvrtka namjerava lansirati više od osam novih električnih modela, uz Kinu kao ključno tržište.*

— **loan market** tržište kredita, zajmovno tržište
- *Iz toga zaključujemo da porast kapitalnih investicija dovodi do porasta potražnje za kreditima na tržištu kredita.*

— **main market** glavno tržište
- *Prema tome, to je naše glavno tržište na kojem, primjerice, prodajemo duplo više nego u Hrvatskoj.*

— **money market** tržište novca
- *Ravnotežna tržišna kamatna stopa je ona kamatna stopa koja izjednačava ponudu i potražnju za novcem na tržištu novca.*

— **mortgage market** hipotekarno tržište, tržište hipoteka
- *U širem smislu ono obuhvaća: kreditno-investicijsko tržište na kome se daje, uzima i koristi kapital u formi dugoročnih investicijskih kredita; hipotekarno tržište na kome se koristi kapital u formi hipotekarnih kredita; tržište dugoročnih vrijednosnih papira ili tržište efekata.*

— **options market** tržište opcija
- *Odnos zaštite govori da je za potrebu zaštite vrijednosti dugog položaja imovine "I" potrebno na tržištu opcija kupnje prodati broj opcijskih ugovora.*

— **perfect market** savršeno tržište

— **primary market** primarno tržište, emisijsko tržište
- *Primarno tržište obuhvaća emisiju vrijednosnih papira, a sekundarno tržište promet već emitiranih vrijednosnih papira.*

— **rising market** rastuće tržište, tržište koje se širi, tržište u razvoju
- *Izrada aplikacija za mobilne i web platforme novo je brzo rastuće tržište.*
- *Razvijene zemlje pokušavaju relaksirati politiku prema tržištima u razvoju.*

— **secondary market** sekundarno tržište
- *Oni pronalaze kanale za distribuciju novih vrijednosnica i time razvijaju sekundarno tržište.*

— **securities market** tržište vrijednosnih papira
- *I obveznice i založnice mogu se prenositi, nasljeđivati i prodavati na tržištu vrijednosnih papira.*

— **seller's market** prodajno tržište, tržište prodavača

- *Ukoliko finalni proizvod zadovoljava sve propisane kriterije, tada ga se plasira na prodajno tržište s ciljem zadovoljenja potreba kupaca.*

— **single market** jedinstveno tržište
- *Iako jedinstveno tržište postoji više od dvadeset godina poduzetnici se i dalje gotovo svakodnevno susreću s brojnim izazovima pri poslovanju u drugim članicama EU.*

— **spot market** promptno tržište, tržište na kojem se roba isporučuje odmah, spot tržište
- *Atlantska plovidba trenutno operira s 12 brodova, od kojih su 6 u dugoročnom najmu, a 6 na spot tržištu.*

— **stock market** burza
- *To je izazvalo oštar pad cijena dionica na svjetskim burzama.*

— **street market** neslužbena burza, neslužbeno tržište

— **strong market** snažno tržište
- *Ovo je posebno izraženo u zemljama u kojima postoji snažno tržište menadžera.*

— **target market** ciljno tržište
- *Nacionalni proizvod se razvija posebno za svako inozemno ciljno tržište.*

— **terminal market** terminsko tržište

— **the US market** američko tržište
- *Za izlazak na američko tržište motivirala ih je želje za znanjem, ali i potraga za investitorima.*

— **weak market** slabo tržište
- *To su primjerice, nedostatak posla, stagnacija radionice, slabo tržište i slično ili pak nezadovoljstvo izučenim naučnikom.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **break into/enter/penetrate a market** ući na tržište
- *Prihvaćeno ime pomaže tvrtki da lakše i brže uđe na tržište s novim kategorijama proizvoda.*

— **create/open up a market** stvoriti tržište, otvoriti tržište
- *Razvijajte se u području poslovanja; ne pokušavajte stvoriti tržište tamo gdje uopće ne postoji.*
- *Za održivi razvoj lokalne zajednice i brendiranja […] moguće je stvoriti prepoznatljivost cijele destinacije temeljem popularnosti NP Plitvička jezera i time otvoriti tržište za lokalne proizvode i usluge.*

— **develop/expand a market** razvijati tržište, proširiti tržište
- *Digitalizacija u ovom sektoru prije svega ima zadaću optimizirati proizvodnju te proširiti tržište i smanjiti ovisnost o malom broju kupaca.*

product, UK/ˈprɒd.ʌkt/ US /ˈprɑː.dʌkt/ *noun* = proizvod

- *Odluka o uvođenju novog proizvoda jedna je od najvažnijih u upravljanju asortimanom.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **agricultural/bakery/chemical/confectionary/dairy/electronic/pharmaceutical/tobacco product** poljoprivredni proizvod; pekarski proizvod; kemijski proizvod; konditorski proizvod; mliječni proizvod; elektronički proizvod; farmaceutski proizvod; duhanski proizvod
  - *Takvo je tržište mnogih poljoprivrednih proizvoda, posebice žitarica poput pšenice ili kukuruza.*
  - *Iznimno je u ove dane dopušten rad kioscima, pekarnicama, trgovinama kruhom i pekarskim proizvodima i trgovinama na benzinskim postajama.*

— **bath/hair/cleaning product** proizvod za kupanje; proizvod za kosu; proizvod za čišćenje
  - *Skok sa 37 posto na 53 posto bilježe i proizvodi za čišćenje i higijenu, a hrana za kućne ljubimce porasla je za četvrtinu u odnosu na razdoblje prije ožujka.*

— **commercial product** komercijalan proizvod
  - *Naša je želja da u budućnosti, ako projekt postane komercijalni proizvod, omogućimo hrvatskim institucijama besplatno korištenje Birdboxa.*

— **competitive product** konkurentan proizvod
  - *Jamstvo od 3 godine je bila glavna prednost u odnosu na konkurentne proizvode.*
  - *U konačnici, životni vijek svakog proizvoda ovisi o tržišnoj evaluaciji proizvoda, te usporednoj evaluaciji konkurentnih proizvoda koji se nude.*

— **consumer product** potrošački proizvod
  - *Kao prvo, zato što će organizacija većine potrošačkih proizvoda biti vođena digitalizacijom i robotizacijom, vjerojatno već za 10 do 20 godina.*

— **core product** osnovni proizvod
  - *Goveda drže u sustavu krava-tele što podrazumijeva da je osnovni proizvod ovog oblika stočarstva tele koje je spremno za daljnji uzgoj i tov.*

— **counterfeit product** krivotvoren proizvod
  - *Krivotvoreni farmaceutski proizvodi mogu predstavljati izravnu prijetnju zdravlju i životu ljudi.*

— **domestic/global/local product** domaći proizvod; globalan proizvod; lokalni prozvod
  - *Rezultat su toga visoki troškovi proizvodnje i nekonkurentnost domaćih proizvoda na svjetskom tržištu.*
  - *Proizvod se razvija i prolazi sve razvojne faze - od generiranja ideje do komercijalizacije, u skladu s uvjetima većeg broja nacionalnih tržišta (multinacionalni proizvod) ili pak, svjetskog tržišta (globalni proizvod).*

— **export/import/imported product** izvozni proizvod; uvozni proizvod, proizvod iz uvoza
  - *Ove prepreke (barijere) otežavaju ili onemogućuju izvoz proizvoda, ili pak izvozni proizvod, zbog visokih carinskih opterećenja, nije konkurentan na inozemnom tržištu.*
  - *Snažni organizatori proizvodnje, otkupljivači i distributeri bi se trebali okrenuti mogućnosti kako organizirati proizvodnju za izvoz umjesto da tržište opskrbljuju uvoznim proizvodima.*

— **final/finished product** krajnji proizvod, gotov proizvod, finalni proizvod, završeni proizvod, završni proizvod
  - *Krajnji proizvod mora biti lagan, tih, energetski i troškovno učinkovit.*
  - *Na taj način pokriva sve potrebne aktivnosti dobavljačkog lanca od definiranja potreba kupaca do dostave gotovog proizvoda.*
  - *Sastoje se od 5 do 20 zaposlenika različitih kvalifikacija koji rotiraju poslove i proizvode završni proizvod.*

— **financial product** financijski proizvod
  - *Financijsko obrazovanje mora biti prilagođeno svakoj ciljanoj skupini te mora poticati odgovoran odnos pojedinaca prema financijskim proizvodima i uslugama.*

— **generic product** generički proizvod
  - *Tim se odgađa mogućnost stavljanja u promet konkurentskih tzv. generičkih proizvoda, koji su u pravilu znatno jeftiniji.*

— **gross product** bruto proizvod
  - *Doprinos hrvatskom bruto proizvodu trebao bi biti 250 milijuna eura, odnosno 1,1 posto današnjeg BDP-a.*

— **gross domestic product (GDP)/gross national product (GNP)** bruto domaći proizvod (BDP), ukupan domaći proizvod, bruto nacionalni proizvod
  - *Ozbiljni ekonomski analitičari već godinama upozoravaju da je u gospodarskoj slici Hrvatske prevelika ovisnost domaćeg bruto proizvoda o turizmu.*

— **high-tech product** visokotehnološki proizvod
  - *Laboratoriji će biti dostupni svima, s ciljem razvoja novih visokotehnoloških proizvoda i usluga.*

— **industrial product** industrijski proizvod
  - *Razloge nepovoljnih kretanja u industrijskom sektoru valja tražiti ponajprije u padu domaće i inozemne potražnje za industrijskim proizvodima.*

— **innovative product** inovativan proizvod
  - *Razvojem svojih inovativnih proizvoda oni će aktivno sudjelovati u rješavanju klimatskih izazova s kojima smo suočeni.*

— **investment product** investicijski proizvod
  - *Certifikati su novi investicijski proizvod koji je po svojoj prirodi kompleksniji od klasičnih investicijskih proizvoda poput dionica i obveznica.*

— **key product** ključan proizvod
    - *Ključni proizvod projekta je interaktivna digitalna 3D knjižnica kulturne baštine koja bi trebala biti mjesto/medij putem kojega bi se omogućila široka dostupnost digitaliziranih informacija svim korisnicima.*
— **low-end product** jeftin proizvod
    - *Kvalitetan i jeftin proizvod osnova je razvoja svakog proizvodnog poduzeća i garancija njegova prosperiteta.*
— **luxury product** luksuzan proizvod
    - *U ovom slučaju kava se tretira kao luksuzni proizvod, a ona to nije.*
— **manufactured product** polugotov proizvod
    - *Dodavanje hrane u polugotov proizvod (začini i dr.)*
— **metal/steel/wood product** metalan proizvod, proizvod od metala; proizvod od čelika; drvni proizvod, proizvod od drva
    - *Bavi se izradom ručnih i strojnih alata za serijsku proizvodnju i obradu proizvoda od metala, plastičnih masa i drugih materijala.*
    - *U industriji čelika stalna poboljšanja u tehnologiji lučnih peći […] omogućila su čeličanama s najnovijim pogonima postupno širenje proizvodnje proizvoda od čelika.*
— **natural product** prirodan proizvod
    - *Ukupna prodaja im stalno raste i u Hrvatskoj i u svim zemljama u kojima su prisutni, što im je najbolji pokazatelj da su potrošači sve svjesniji da su prirodni proizvodi bolji za njihovo zdravlje.*
— **quality product** kvalitetan proizvod
    - *Stvaranje kvalitetnog proizvoda ili usluge je danas jedini model osiguranja dugoročnog poslovnog uspjeha.*
— **refined product** rafiniran proizvod
    - *Na godišnjoj razini statistika pokazuje da je najveći pad zabilježen u proizvodnji rafiniranih naftnih proizvoda.*
— **related product** povezan proizvod
    - *Potraživana količina nekog proizvoda ovisi o njegovoj cijeni, cijeni povezanih proizvoda, dohotku potrošača, ukusima i mnogim drugim varijablama.*
— **software product** softverski proizvod
    - *Učiti od softverskih tvrtki koje imaju sposobnost rapidno razvijati upotrebne situacije i pretvarati ih u softverske proizvode*
— **substitute product** zamjenski proizvod
    - *Vjerujemo da je ukidanje jednokratne plastike i uvođenje novih, održivijih zamjenskih proizvoda značajan korak u tome.*
— **value-added product** proizvod s dodanom vrijednosti
    - *Ta nula ne bi bila problem da se s dolaskom industrije 4.0 […] R&D nije počeo promatrati kao alat za stvaranje novih usluga i proizvoda s dodanom*

vrijednosti, velikim potencijalom izvoza i zapošljavanja mladih i dobro obrazovanih, a time i sprečavanja odljeva mozgova.

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **buy/purchase a product** kupiti proizvod
  - *Prodaja će vjerojatno biti visoka čak i nakon što kupci prvi put kupe proizvod.*

— **distribute a product** distribuirati proizvod
  - *U procesu oblikovanja proizvoda neophodno je izvršiti prethodno planiranje određenih marketinških aktivnosti, kao što su: […]* izrada programa prodaje i razvoja kanala prodaje (kako prodavati, kako distribuirati proizvode do potrošača, selekcija prodajnog osoblja i drugo)….*

— **introduce/launch a product** uvoditi proizvod, lansirati proizvod
  - *U teoriji i praksi međunarodnog marketinga iskristalizirale su se dvije strategije uvođenja novog proizvoda.*
  - *Malo tvrtki posjeduje dostatnu samouvjerenost, kapital i kapacitete da lansira proizvod za potpunu nacionalnu ili globalnu distribuciju.*

— **sell a product** prodati proizvod, prodavati proizvod
  - *Koja je najniža vrijednost prodajne cijene kada poduzeće ne može prodati proizvod po cijeni koštanja?*
  - *Kako mogu prodavati proizvode i usluge putem Interneta?*

— **withdraw a product** povući proizvod, povlačiti proizvod
  - *S tržišta se povlači proizvod zbog povećanog broja enterobakterija*

profit, UK /ˈprɒf.ɪt/ US /ˈprɑː.fɪt/*noun* [C or U] = profit, dobit

- *Malo poduzeće ostvaruje poslovni profit u iznosu od 130 000 kn.*
- *Neto dobit iznosi 446 milijuna kuna, što predstavlja rast od 19 posto.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **accounting profit** računovodstvena dobit
  - *Obračunata računovodstvena dobit društva 1,72 mlrd. je zapravo gubitak od 777, mil. kuna iskazan po gotovinskom načelu.*

— **after-tax/pre-tax profit** dobit nakon poreza; dobit prije poreza
  - *Konsolidirani podaci za grupu Zagrebačke banke pokazuju da je 2019. godine ostvarena dobit nakon poreza od 1,76 milijardi kuna, 13,8 posto manje nego godinu ranije.*
  - *Navedena odluka dovela je do povećanja tehničkih pričuva iz osiguranja, odnosno ima učinak na dobit prije poreza (nakon reosiguranja) u predmetnom izvještajnom razdoblju u iznosu od više od 80 milijuna kuna.*

— **annual profit** godišnji profit, godišnja dobit

- *Metoda prosječne stope povrata predstavlja utvrđivanje prosječne stope povrata preko omjera prosječnog godišnjeg profita nakon oporezivanja i investicije u projekt.*

— **average profit** prosječna dobit, prosječan profit
- *Cijena u situaciji monopola sadrži: troškove + prosječni profit + monopolski extra profit.*

— **big/enormous/huge profit** velika dobit, velik profit, ogromna dobit, ogroman profit
- *Kvaliteta utječe na ostvarenje prodajnih ciljeva te ostvarenje većeg profita.*

— **book profit** knjigovodstveni profit

— **business profit** poslovni profit, poslovna dobit, dobit iz poslovanja
- *Malo poduzeće ostvaruje poslovni profit u iznosu od 130 000 kn.*

— **capital profit** kapitalna dobit
- *Kapitalna dobit koju ostvare hrvatske pravne osobe, ulazi u osnovicu poreza na dobit kao i svi drugi redovni prihodi.*

— **consolidated profit** konsolidirana dobit
- *Polugodišnja konsolidirana dobit […] nakon oporezivanja i udjela manjinskih dioničara iznosila je 204 milijuna kuna […] objavila je ta tvrtka u petak.*

— **corporate profit** dobit poduzeća, profit poduzeća
- *Sustav oporezivanja dobiti poduzeća koncipiran je na način koji se može smatrati povoljnim za poslovanje trgovinskih poduzeća i ostalih poslovnih subjekata.*

— **current/future profit** tekuća dobit; buduća dobit
- *Računi vlastitog kapitala predstavljaju zakonsko pravo dioničara na sredstva poduzeća, radi se o vlastitom kapitalu poduzeća (osnovni kapital, rezerve, zadržana i tekuća dobit).*

— **expected profit** očekivana dobit, očekivani profit
- *To povećava troškove nadzora i smanjuje očekivani profit banke te rezultira već poznatom situacijom u kojoj rast kamatne stope na kredite ima dvostruki efekt na profitabilnost banaka.*

— **extra profit** dodatna dobit, dodatan profit
- *Preuzimanjem rizičnijih poslova nadaju se postići dodatne profite kojima će pokriti gubitke u poslovanju i povećati kapitalnu adekvatnost.*

— **gross/net profit** bruto profit, bruto dobit; neto profit, neto dobit[176]
- *Najčešće korištene mjere financijskih učinaka kod većine malih poduzeća su prodaja i bruto profit.*
- *Banke su lani imale bruto dobit u iznosu od 5,6 milijardi kuna.*

---

[176] Upotreba u stručnoj praksi razlikuje se od preporučenog pravopisnog oblika. U radu navodimo ove višerječne sveze kao dvije riječi jer se tako koriste u stručnoj praksi iako pravopis preporučuje sastavljeni zapis.

- *Gotovo proporcionalno udjelu prihoda, identičan je i udio neto profita regije – 10,8% (sjever 3 – RH 28,2 milijarde kuna).*
- *Neto dobit u drugom je tromjesečju tako pala na 484 milijuna dolara, pokazalo je izvješće o poslovnim rezultatima.*

— **low/small profit** niska dobit, nizak profit, mali profit, mala dobit

- *Moguće je da se poduzeće odluči na preuzimanje čak i ako to znači niži profit u usporedbi s početnom situacijom.*
- *Niži profiti su, pak, znak da je ponuda određenih proizvoda veća od potražnje za njima, ili da potrošači ne žele više određeni(e) proizvod(e) ili da je proizvodnja neefikasna.*
- *Međutim, tvrtke ne propadaju zato što imaju male prihode ili mali profit, nego zato što ostanu bez novca, zato što ne mogu platiti račune.*

— **marginal profit** granični profit

- *Kod prilagođene strategije cijene poduzeće kao polazište utvrđivanja cijena uzima granični profit (metoda djelomičnog pokrića troškova).*

— **maximum profit** maksimalna dobit

- *Konačna odluka o tome koliki obujam proizvodnje i kolika cijena proizvoda trebaju biti da bi se ostvarila maksimalna dobit donosi se uključivanjem vrijednosti ukupnih i graničnih troškova.*

— **normal profit** normalan profit

- *I jedno i drugo poduzeće ostvaruje normalni profit, jer su im na razini optimuma cijena i prosječni trošak jednaki.*

— **operating profit** operativni profit, operativna dobit, dobit iz poslovanja, dobit iz redovnog poslovanja

- *Operativna dobit grupacije iznosi 46 milijuna kuna, odnosno dvostruko više nego krajem lipnja 2018.*
- *Ostvarena neto dobit iz poslovanja iznosi 201 milijun kuna.*

— **pure profit** čista dobit

- *Promjenjivi dio naknade za upravljanje, sukladno Pravilima Fonda, Društvo može naplatiti samo ako je ostvarena čista dobit, u kojem slučaju Društvo ima pravo naplatiti ulagatelju iznos koji iznosi 20% čiste dobiti.*

— **reasonable profit** razuman profit

- *Mjerama se tako osigurava da poduzeća mogu primati javna sredstva za pokrivanje svih troškova, uključivši i razuman profit za pružanje javnih usluga koje su definirane i koje im je povjerila javna vlast.*

— **retained/undistributed profit** zadržana dobit, neraspodijeljena dobit, neraspoređena dobit

- *U protivnom, zadržana dobit se može reinvestirati, što će potaknuti rast poduzeća.*
- *Neraspoređena dobit se formira iz ostvarene dobiti koju poduzeće zadržava za unapređenje svog poslovanja (razvoj).*

- *Odlučeno je da gotovo 36 milijuna kuna dobiti iz 2019. kao i prethodno zadržana dobit od 4,2 milijuna kuna ostaju u rezervama za vlastite dionice.*

— **short-term profit** kratkoročni profit

- *Ponekad je potrebno žrtvovati kratkoročni profit da bi tvrtka dugoročno profitabilno poslovala, što osigurava značajnu prodaju, rast tržišnog udjela i potrošača.*

— **taxable profit** oporeziva dobit

- *Odgođena porezna imovina priznaje se do iznosa za koji je vjerojatno da će buduća oporeziva dobit (ili raspuštanje odgođenih poreznih obveza) biti dostatna da bi se privremene razlike mogle iskoristiti.*
- *Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine preispituje se na svaki datum izvještaja o financijskom položaju i priznaje se isključivo u visini u kojoj je vjerojatno da će se ostvariti buduća oporeziva dobit dostatna za iskorištenje privremenih poreznih razlika i neiskorištenog poreznog gubitka.*

— **total profit** bruto dobit, bruto profit, ukupna dobit, profit

- *Za rezidenta je porezna osnovica ukupna dobit ostvarena u Hrvatskoj i u inozemstvu, a za nerezidenta je to dobit ostvarena samo u Hrvatskoj.*

— **zero profit** nulti profit

- *Drugim riječima, polje strategije bavi se "uvjetima pod kojima se može prevladati mikroekonomski ekvilibrij homogenih poduzeća s nultim profitima".*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **boost/increase profits** povećati/povećavati dobit

- *Poduzeće nije zadovoljno postignutim rezultatom te povećanjem cijene za 10% želi povećati dobit, ali pri tome ne želi ostvariti manji dobitak od onog kojeg sada ostvaruje.*

— **generate/make/realize/turn a profit** generirati profit, imati profit, ostvariti/ostvarivati profit

- *Vidite li onda tu težnju monopolskoj poziciji kao razlog zašto brojne tvrtke privlače stotine milijuna dolara investicija i ogromne valuacije, a s druge strane nisu sposobne generirati profit.*
- *Poduzetništvo je proces kreiranja nove vrijednosti koji za rezultat ima profit i osobno zadovoljstvo kao nagradu.*
- *Klijenti mogu imati dobru ideju i solidan budžet, ali zbog malog tržišta neće ostvariti profit.*

— **maximize profits** maksimalizirati dobit, maksimizirati profit

- *Njegova je odgovornost da proizvodi dobra i usluge koje društvo želi i da maksimizira profite za svoje vlasnike i dioničare.*

— **record a profit** zabilježiti profit

- *PSA je […]kupio gubitaški brend […] te u samo godinu dana preokrenuo prodaju i zabilježio profit od pola milijarde eura.*

— **reduce profit** smanjiti/smanjivati dobit

- *Troškovi očekivanih gubitaka po neprihodonosnim kreditima već su im uz pad prihoda znatno smanjili dobit.*

— **profits grow/increase/leap/rise/soar** dobit raste, profit raste

- *Vidi se to i u vašim poslovnim rezultatima, da vam dobit raste znatno bržim stopama od prihoda, koji su praktički stabilni.*
- *Prihodi padaju, ali profit raste.*

— **profits fall/plunge/slump** profit pada

revenue, UK/ˈrev.ən.juːUS/ˈrev.ə.nuː/*noun* [U] = prihod

- *Uglavnom smo orijentirani na hrvatsko tržište, dvadeset do trideset posto godišnjeg prihoda nam je izvoz.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **additional revenue** dodatan prihod

- *U nekim područjima, turističke aktivnosti donose ograničen dodatni prihod.*

— **advertising/sales revenue** prihod od oglašavanja; prihod od prodaje, prihod od prometa

- *U skladu s rastom količina i cijena u 2019. godini ostvaren je porast prihoda od prodaje za osam posto.*
- *U usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem ostvareno je 22 posto prihoda od prodaje.*
- *Smanjenje prihoda u nepokretnoj telefoniji uglavnom se može pripisati promjenama u prihodu od prometa koji je pao za 19,3%.*

— **annual revenue** godišnji prihod

- *Sustav nadoknade troškova ostvaruje sredstva od doprinosa svih operatora javno dostupnih telefonskih usluga čiji je udjel u ukupnom godišnjem prihodu ostvarenom na domaćim maloprodajnim tržištima javno dostupnih telefonskih usluga veći od 2%.*

— **average/high/large/low revenue** prosječan prihod; visok prihod, velik prihod; nizak prihod

- *Iz navedenog se može zaključiti kako ispitanici s višim prihodima iskazuju višu razinu sudjelovanja u konvencionalnim političkim aktivnostima u odnosu na ispitanike s ispodprosječnim prihodima.*
- *Navedena skupina zahtijeva i niže određene cijene, ali dugoročno donosi veće prihode širenjem usluga u druge skupine korisnika.*

— **deferred revenue** odgođeni prihod

- *Iako se novim Zakonom očekuje odgođeni prihod od naplate PDV-a, (Ministar) smatra da to ne bi trebalo značiti probleme za Državni proračun.*

— **extra revenue** dodatan prihod, izvanredan prihod

- *U nekim područjima, turističke aktivnosti donose ograničen dodatni prihod, ali, generalno, ne postoji odgovarajuća koordinacija između zaštićenih područja i sektora turizma.*

— **financial revenues** financijski prihod, novčani prihod
  - *Dobitak ili gubitak nastao iz promjene tečaja nakon datuma transakcije evidentira se u sveobuhvatnoj dobiti u sklopu financijskih prihoda odnosno financijskih rashoda.*
  - *Financijski prihodi bilježe značajan pad na razini prvog polugodišta kao i na razini drugog tromjesečja u odnosu na ista prošlogodišnja razdoblja.*

— **future revenue** budući prihod
  - *Nadalje, ako poduzeće zaustavi poslovanje, ono će također izgubiti sve svoje buduće prihode.*
  - *Pri procjeni budućih prihoda također treba imati u vidu i povećane troškove rada porezne uprave koji podrazumijevaju pripremu porezne uprave i poreznih obveznika u početku praktične provedbe novog poreza.*

— **general revenue** opći prihod
  - *Sredstva za financiranje plaća osiguravaju se općim prihodima i primicima, doprinosima te primicima od zaduživanja.*

— **gross revenue** bruto prihod
  - *Preneseni dobitak iz prethodne poslovne godine i subvencije države i samoupravnih tijela nisu ulazili u bruto prihod.*
  - *Fizička osoba koja povremeno obavlja djelatnost određenih usluga pravnim osobama, plaća porez na dobit u postotku od svakog pojedinačno ostvarenog bruto prihoda.*

— **lost revenue** izgubljen prihod
  - *Budući da jedinice lokalne uprave, kojima uglavnom pripada prihod od poreza na vlasništvo nad nekretninama, zbog takvih izuzeća ostaju bez dijela poreznih prihoda, u takvim slučajevima često središnja država lokalnoj iz svojega proračuna nadoknađuje izgubljene prihode.*

— **marginal revenue** granični prihod, marginalni prihod
  - *Ako se zaposli peti radnik, granični prihod je za 150 kn manji od graničnog troška.*
  - *Granični prihod pokazuje za koliko će se povećati ukupni prihod ako se količina poveća za jedinicu proizvoda.*

— **overall/total revenue** ukupan prihod
  - *Iz tog trgovačkog lanca upozoravaju kako su ukupni prihodi tvrtke u prošloj godini dosegli milijardu i 954 milijuna kuna.*

— **public revenue** javan prihod
  - *Porezi moraju osigurati dovoljan iznos javnih prihoda za pokrivanje razumne visine javnih rashoda.*

— **surplus revenues** višak prihoda

- *Razlika između ostvarenih prihoda i rashoda u 2007. godini evidentirana je kao višak prihoda u iznosu od 374.095 kuna.*

— **tariff revenues** carinski prihodi

- *Priključivanje donosi transfere iz proračuna EU-a, ali i gubitak carinskih prihoda i potrebu prilagodbe strukture poreznih prihoda.*

— **tax revenue** fiskalni prihod, prihod od poreza, porezni prihod

- *Prihod od poreza ostvarenih na prodaji karata i u turističkoj potrošnji procjenjuje se na 180 milijuna eura.*
- *Porezni prihodi su najznačajniji izvor sredstava državnog proračuna.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **boost/increase revenue(s)** povećati prihod(e), povećavati prihod(e)

- *S obzirom na vrlo lošu financijsku situaciju, uprava kluba na sve moguće načine pokušava povećati prihod.*
- *To se smatra odgovornim i održivim, jer država povećava prihode ili smanjuje rashode kad se suočava s rastom javnog duga.*

— **bring in/collect/generate/raise revenue(s)** donijeti prihod(e), donositi prihod(e), prikupiti prihod(e)

- *Ingra [...] ima još neke poslove […] koji su joj u prvom polugodištu prošle godine donijeli prihod od 14 milijuna i 800 tisuća kuna.*
- *Nadalje, to ne znači da se neprofitna organizacija mora suzdržavati od obavljanja djelatnosti koje donose prihod ….*

strategy, uk /ˈstræt.ə.dʒi/ us /ˈstræt̬.ə.dʒi/*noun* [C or U]= strategija

- *Ova strategija nas je dovela do položaja važnog dobavljača za naše dugogodišnje kupce u većini europskih zemalja.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **alternative strategy** alternativna strategija

— **basic strategy** osnovna strategija

- *Osnovna strategija izrade kopija: kopija podataka iz baze podataka informacijskog sustava se izrađuje svakodnevno na storage serveru automatskim backupom…*

— **business strategy** poslovna strategija

- *Na tome se ne može temeljiti dugoročna poslovna strategija tvrtke.*
- *Poslovna strategija je usmjerena na razinu poslovnih jedinica ili strateških poslovnih jedinica.*

— **clear/coherent strategy** jasna strategija; dosljedna strategija, koherentna strategija

- *Naime, kako se ističe u ocjeni Ministarstva, uvjeti u školama su neujednačeni, a nije vidljiva niti jasna strategija osnivača u sustavu financiranja školskih ustanova […].*

— **competitive strategy** konkurentska strategija

— **comprehensive strategy** sveobuhvatna strategija

  - *Sveobuhvatna strategija usklađivanja svih hrvatskih propisa sa svim relevantnim zahtjevima EU-a svakako je nužan početak.*

— **corporate strategy** korporativna strategija, korporacijska strategija, strategija poduzeća

  - *Korporacijska strategija naglašava razinu poduzeća kao cjeline, te daje odgovor na pitanje djelokruga (područja poslovanja) i razmještaja resursa.*
  - *Postupak planiranja proizvodnje je oblikovan u svrhu zadovoljenja tržišnih potreba te je podrška ostvarenju ukupne strategije poduzeća.*

— **developing/development strategy** razvojna strategija

  - *Osim što će to biti izvrsna prilika za turističku promociju Grada, predstaviti će se gradski projekti odnosno razvojna strategija te će se otvoriti mogućnost za buduću suradnju s predstavnicima uprava europskih gradova koji će sudjelovati na Forumu.*
  - *Korona je potvrdila da je razvojna strategija koju smo si zacrtali prije gotovo tri godine postavljena ne samo sukladno zahtjevima korisnika kojih smo svjesni, već i vizionarski.*

— **dominant strategy** dominantna strategija

  - *[…] tvrtki omogućuje održavanje postojeće ili povećanje zaposlenosti, privatizacija postaje dominantna strategija zapošljavanja u tranziciji.*

— **economic strategy** ekonomska strategija

— **effective/successful strategy** učinkovita strategija, uspješna strategija

  - *Uspješna strategija fokusiranja iskorištava razlike između segmenta s povoljnim uvjetima poslovanja i cijele industrije.*
  - *Izlaganje na lokacijama povoljnim za impulzivnu kupovinu također je učinkovita strategija za povećanje prodaje i profitabilnosti određenih artikala.*

— **financial strategy** financijska strategija

  - *Ključna komponenta provedbenog plana jest investicijska, tj. financijska strategija za provedbu konkretnih zahtjeva propisanih u svakoj pojedinačnoj direktivi.*
  - **growth**

— **growth strategy** strategija rasta

  - *Strategija rasta karakterizira ona poduzeća koja nastoje povećati opseg svoga poslovanja polazeći od devize da je rast uvjet opstanka.*

— **high-risk/risky strategy** visokorizična strategija, rizična strategija, riskantna strategija

  - *Diferencijacija je u ovom slučaju riskantna strategija, jer su izgledi da će poduzeće nadoknaditi sredstva uložena u prilagodbe mali.*

— **innovative strategy** inovativna strategija

— **integrated strategy** integrirana strategija

- *Integrirana strategija i inovativna rješenja na području pametne moblinosti, obrazovanja, zdravstva, upravljanja energijom, javne uprave i okoliša, te sustav za praćenje napretka projekata polučili su rezultat.*

— **intended strategy** naumljena strategija, planirana strategija

— **investment strategy** investicijska strategija

- *To su sve one informacije kojima se izričito ili prešutno predlaže ili preporuča investicijska strategija, a davatelji preporuka obvezni su poštivati uvjete navedene u Zakonu o tržištu kapitala.*

— **long-term strategy** dugoročna strategija

- *Dugoročna strategija ulaganja građana koji pred sobom imaju još godine radnog vijeka, nadoknadit će eventualne kratkoročne gubitke.*

— **marketing strategies** marketinške strategije

- *Razviti marketinške strategije koje će uključivati i druge suvremene kanale promocije osim usmene predaje.*

— **mix/mixed strategy** mješovita strategija

- *Iz navedenog proizlazi da se mješovita strategija sastoji od udjela različitih mogućnosti izbora.*

— **overall strategy** cjelokupna strategija

- *Banke su trebale pokazati ne samo otpornost bilance i uspješne financijske pokazatelje, već i uspjehe na područjima kao što su cjelokupna strategija, inovativnost i postignuća u razvoju i dostupnosti bankarskih proizvoda i usluga putem višekanalnih platformi te djelovanje u segmentu financijske uključenosti.*

— **political strategy** politička strategija

— **push strategy** strategija guranja

- *Strategijom guranja, marketer se obraća posrednicima u kanalu distribucije s ciljem da ih zainteresira za svoju marketinšku ponudu […]*

— **sales/selling strategy** strategija prodaje, prodajna strategija

- *Odgovornosti koje vas očekuju na ovom radnom mjestu uključuju prodaju rješenja pomoću učinkovitih taktika i strategija prodaje, kako biste zadovoljili poslovne potrebe muzeja.*

— **survival strategy** strategija opstanka, strategija preživljavanja

- *Slijedi teško razdoblje koje će biti obilježeno kriznim menadžmentom i primjenom poslovne strategije opstanka .*
- *[...] čelnik tvornice […] kaže da se njihova strategija preživljavanja temeljila na osvajanju novih tržišta.*

— **winning strategy** pobjednička strategija, strategija koja dobiva

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

— **come up with/design/develop/devise/evolve/produce/work out a strategy** razvijati strategiju, osmisliti/osmišljavati strategiju, izraditi strategiju, kreirati strategiju, razraditi strategiju, razviti strategiju
    - *Opis radnih zaduženja: - razvija strategiju lanca opskrbe te integrira ključne poslovne procese (nabava, skladištenje, distribucija) za trgovine i web kanal prodaje s ciljem maksimiziranja zadovoljstva korisnika i minimiziranja troškova.*
    - *Mi smo prateći sklad čovjeka i tehnologije osmislili strategiju s velikim naglaskom na participaciju građana.*
    - *Nakon prvotnog šoka, brzo je izradio strategiju njezina prevladavanja koja se sastoji od tri faze, od kojih svaka traje po tri mjeseca i ima točno definirane aktivnosti.*
    - *Ako se automatski stabilizatori ocijene nedovoljnima za stabiliziranje gospodarstva […] potrebno je razviti strategiju fiskalnog aktivizma koja bi mogla brzo i fleksibilno povećavati i smanjivati proračunski deficit, u skladu s kretanjem gospodarskog ciklusa.*
— **consider a strategy** razmotriti strategiju
— **employ/use a strategy** koristiti strategiju
    - *U fazi uvođenja proizvoda poduzeće koristi strategiju kapaciteta vođenu potražnjom jer kapaciteti poduzeća moraju biti raspoloživi za proizvodnju bilo koje razine potražnje.*
— **follow/pursue a strategy** slijediti strategiju
    - *Društvo ulaže značajan napor u praćenje i reagiranje na trendove tržišta, striktno slijedeći strategiju profitabilnog rasta te će isto raditi i u budućnosti.*
— **implement a strategy** provoditi/provesti strategiju
    - *[…]nastavljamo provoditi strategiju koja se od početka mandata ove vlade zasniva na fiskalnoj konsolidaciji, provedbi strukturnih reformi i jačanju investicijskih aktivnosti.*
    - *Dobar menadžer mora znati puno o poslu kojim se bavi, odnosno provoditi strategiju tvrtke, ali isto tako mora znati upravljati ljudima.*
— **prepare a strategy** pripremati/pripremiti strategiju
    - *Tvrtka nije na "vrijeme i mudro pripremila strategiju razvoja", tvrdi Yuan kojemu trenutačni rast predstavlja veliki stres u vođenju biznisa.*

4.2. Primjeri modela obrade rječničke natuknice u hrvatsko-engleskom rječniku

Analiza leksikografskih priručnika uključila je i dvojezične hrvatsko-engleske rječnike ekonomske struke te se pokazalo da se natuknica u tim rječnicima sastoji od nosive riječi na

polaznom jeziku i istovrijednica/e na ciljnom jeziku. Natuknice u takvu rječniku trebalo bi poboljšati primjenom istoga modela obrade koji je prikazan za englesko-hrvatski rječnik, uz nekoliko nadopuna. U primjeru modela obrade koji slijedi prijevodima kolokacija na engleski jezik u kojima su kolokati različiti, a nosiva riječ ista, nosiva se riječ ne ponavlja.

Navest će se nekoliko primjera kao model moguće obrade natuknica u dvojezičnom hrvatsko-engleskom rječniku ekonomske struke: *društvo*/*kompanija*/*poduzeće*/*tvrtka* s istovrijednicom *company* u engleskome *potrošač*/*komitent*/*mušterija* s istovrijednicom *customer* u engleskome i *ugovor* s istovrijednicom *contract* u engleskome. U primjeru koji slijedi navedene su informacije dobivane kombiniranom leksikografskom i korpusnom analizom koje se mogu proširiti korištenjem većeg korpusa.

Strukturu natuknice čini imenica na hrvatskom jeziku koja se obrađuje, oznaka vrste riječi i roda imenice, engleska istovrijednica ili istovrijednice odvojene zarezom, ako je riječ o sinonimnim istovrijednicama, ili obrojčane, ako je riječ o različitim značenjima, zatim množina imenice na engleskom ako je riječ o nepravilnoj množini te uputnica označena odrednicom Usp. (usporedi) na sinonimne natuknice, kolokacije nosive riječi koje su abecedno poredane prema početnom slovu prve riječi koja tvori višerječnu svezu (kolokaciju ili višerječni naziv) te primjer upotrebe višerječne sveze iz posebno sastavljenog rječnika poslovnoga engleskog jezika. Sinonimni su kolokati navedeni zajedno, kao npr. *bančin*/*bankovni* u *bančin*/*bankovni komitent* ili *vjeran*/*lojalan* u *vjeran*/*lojalan kupac.* Zajedno se navode kolokati koji su značenjski povezani npr. *američki/domaći/globalni/inozemni/međunarodni kupac*, gdje svi kolokati određuju nosivu riječ (*kupca*) prema geografskoj pripadnosti.

<u>društvo,</u> <u>im. s. r. = company (Usp. poduzeće, tvrtka, kompanija; fond; zaklada)</u>

- *Online companies benefited the most from the spending, with sales up more than 30% on the year.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **dioničko društvo** joint-stock company
  - *The first step in privatizing state enterprises […]requires the approval of the relevant ministry, management, and employees to set up a joint-stock company that can be sold.*

— **društvo s ograničenom odgovornošću** limited company
  - *Similarly, small private limited companies are often managed by their shareholders, who might all be members of the same family.*

— **financijsko društvo** finance company
    - *For example, a global finance company will have very different employee and recruitment challenges to a not-for-profit organisation.*
— **holding društvo** holding company
    - *The holding company only records investment in the subsidiary and dividends received that may be distributed to shareholders.*
— **investicijsko društvo** investment company
    - *Any subsidiaries of the investment company that deliver services to the invest ment company and its investments have to be consolidated.*
— **osiguravajuće društvo** insurance company
    - *What would be the implications if an insurance company ignored any important factor in setting the premium it charges?*
— **otvoreno investicijsko društvo** open-end investment company
    - *The Investment Company Act generally allows open-end investment companies to leverage themselves only by borrowing from a bank, and only if the borrowing is subject to 300 percent asset coverage.*
— **povjereničko društvo** trust company
    - *The board of directors or management of Hershey Trust Company decides how these shares will be voted.*
— **uvršteno društvo** listed company
    - *Many listed companies pay a dividend every quarter or six months.*
— **uzajamno društvo** mutual company

komitent, im. m. r. = customer (Usp. potrošač, kupac, mušterija)

- *Wholesale customers are invoiced when products are shipped or delivered.*
- *We gain 80 percent of revenues from 20 percent of our customers.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **bančin/bankovni komitent** bank customer
    - *A bank customer rings an automated number and is prompted to enter an account number.*

kompanija, im. ž. r. = company (Usp. poduzeće, tvrtka, društvo; fond; zaklada)

- *The Company operates in a rapidly evolving and highly competitive retail business environment.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **ciljana/ciljna kompanija** target company
    - *A data room where all economic, financial, and legal information concerning the target company is available is usually set up.*

— **financijska kompanija** finance company
    - *For example, a global finance company will have very different employee and recruitment challenges to a not-for-profit organisation.*
— **holding/holdinška kompanija** holding company
    - *The holding company only records investment in the subsidiary and dividends received that may be distributed to shareholders.*
— **kompanija-kćer** daughter company
— **kompanija u inozemstvu (izvan UK ili SAD)** overseas company
    - *What sort of difficulties has China sometimes encountered in its attempts to buy up overseas companies?*
— **supsidijarna kompanija** subsidiary company
    - *A parent company loses control of a subsidiary company when it can no longer govern the subsidiary's financial and operating policies.*

kupac, im. m. r. = customer (Usp. potrošač, komitent, mušterija)

- *Customers responded well to our innovation in product.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **američki/domaći/globalni/inozemni/međunarodni kupac** American/domestic/ global/foreign/international customer
    - *Service firms, such as banks and accounting firms, often follow their domestic customers into foreign markets.*
    - *Multinational companies pursuing strategies of product adaptation run the risk of failing to be successful against global competitors that have recognized opportunities to serve global customers.*
    - *Foreign customers are sensitive to rumors of distress because distressed firms often service their home market first.*
    - *The export marketer does not simply take the domestic product "as is" and sell it to international customers.*
— **budući kupac** future customer
    - *Customer equity (CE) is defined as the lifetime value of current and future customers.*
— **ciljani kupac** target customer
    - *Companies set up criteria describing the ideal target customer for a particular offer.*
— **glavni kupac** principal customer
    - *The principal customers for Pet Nutrition products are authorized pet supply retailers, veterinarians and ecommerce retailers.*
— **ključan kupac** key customer
    - *Your department is not meeting its financial targets and key customers are less loyal than before.*

— **krajnji kupac** ultimate customer
  - *Bulky products usually require channel arrangements that minimize shipping distances and the number of times products change hands before they reach the ultimate customer.*
— **online kupac** online customer
  - *While all of its stores are closed to the public, the retailer says there are some items in its shops which have already been ordered and promised to online customers.*
— **poslovan kupac** business customer
  - *Business customers will demand 90 trips, and vacation customers will purchase 30 trips.*
— **postojeći kupac** existing customer
  - *[…] increasing sales to existing customers with new offerings and opportunities.*
— **potencijalni kupac** potential customer
  - *What proportion of potential customers can be converted into actual customers?*
— **sretan/zadovoljan kupac** happy/satisfied customer
  - *Advertisements for cars often depict satisfied customers enjoying special quality and cost attributes of their new car.*
— **urbani kupac** urban customer
— **vanjski kupac** external customer
  - *Revenue from sales to external customers and revenue from sales to other segments should be reported separately*.
— **važan/velik kupac** important/big customer
  - *Losing important customers in key markets due to sub-par relationship management would result in significant sales shortfalls.*
  - *If we lose our biggest customer, the company may not survive.*
— **vjeran/lojalan/stalan kupac** loyal/regular/repeat customer
  - *Established brands have cheated on and betrayed their most loyal customers.*
  - *In general, customers are encouraged to pay for their purchases immediately, but certain regular customers have a monthly account with the company.*
  - *Marketing efforts can then concentrate on converting the prospects into first-time customers, then into repeat customers, and then into clients – people to whom the company gives very special and knowledgeable treatment.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

glagol + imenica

— **izgubiti kupca** lose a customer
  - *The company has been losing customers to rivals and, in February, blamed a big loss in 2019 on the energy price cap and falling gas prices.*
— **poslužiti kupca** serve a customer

- *Pubs and restaurants can start serving customers indoors, although it will be limited to table service only.*

— **privlačiti kupce** attract customers

- *Consumers must spend time searching the market for the goods they desire and firms advertise in order to attract customers.*

— **zadržati kupce** keep/retain customers

- *More companies now recognise the importance of satisfying and retaining customers.*

imenica + glagol

— **kupac kupuje** a customer buys

- *However, many of these extra apps are available only if a critical mass of customers buys the smartphone.*

— **kupac naručuje** a customer orders

- *… when customers order a product […] it sends a text message when the product is ready for collection.*

— **kupac plaća** a customer pays

- *Such firms can price discriminate by letting the price that each customer pays vary with the number of units purchased.*

mušterija, im. ž. r. = consumer, customer (Usp. potrošač, kupac, komitent)

- *[…] told the BBC's Today programme that consumers were placing greater importance on nutrition […].*
- *We gain 80 percent of revenues from 20 percent of our customers.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **stalna mušterija** repeat customer

- *In the hotel industry, for example, CRM can take the form of front desk staff who monitor, respond to, and anticipate the needs of repeat customers.*

poduzeće, im., s. r. = business, company, corporation, firm (Usp. tvrtka, kompanija, društvo; fond; zaklada)

- *In order to finance their new ventures, many family businesses will have to raise capital on public markets.*
- *Determine the income from the investment that each company will record.*
- *It also can have a profound effect on the structure of the domestic and foreign operations of multinational corporations.*
- *A competitive analysis grid is a tool for organizing the information a firm collects about its competitors.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

- **ambiciozno poduzeće** ambitious company
  - *London Stock Exchange has always played a central role in attracting ambitious companies from around the world with globally-minded investors.*
- **brzorastuće/rastuće poduzeće** fast-growing/high-growth company
  - *It is particularly encouraging to see the increasing influence of women in leadership roles in these fast-growing companies, playing a pivotal role in shaping the future of African business.*
- **domaće/globalno/inozemno/strano/lokalno/međunarodno/multinacionalno poduzeće** domestic/global/foreign/local/international/multinational company
  - *These were local cars built by local companies, mostly destined for local or regional markets.*
  - *Multinational companies operate plants in many countries and move their operations around the world to take advantage of low costs.*
- **državno/javno/obiteljsko/privatno poduzeće** state-owned/state/state-run company/public/ family/private company
  - *By law, a public company has to publish its statutory accounts every year.*
  - *Many others were existing private companies in which that government had bought shares.*
- **holdinško poduzeće** holding company
  - *Such situations occur if shareholders bundle their shares in the parent of a group by using a holding company.*
- **industrijsko poduzeće** industrial company
  - *Big industrial companies that supply machinery to farmers are thinking about how to provide water more efficiently.*
- **inovativno poduzeće** innovative company
  - *The more innovative companies will manage the situation without damaging the service experience or lowering quality.*
- **izvanteritorijalno/offshore poduzeće** offshore company
  - *Some Egyptians use offshore companies that they set up to pose as foreign …*
- **komunalno poduzeće** utility company
  - *The primary competitors to our solar energy business are the traditional local utility companies that supply energy to our potential customers.*
- **konkurentsko poduzeće** rival company
  - *We recently defended a pharmaceutical company's patent for a blockbuster drug that was being opposed by several rival companies.*
- **malo/srednje poduzeće** small company; medium/medium-sized company
  - *But what's it like to turn a very small company into a huge, multinational one?*
- **matično poduzeće** parent company
  - *This means that all transactions at local level are remeasured by applying the accounting system of the parent company.*

— **mlado/moderno/suvremeno poduzeće** young company; modern company
  - *It was a young company, armed with a new technology, offering a compelling growth story at a time when a big market opportunity was opening.*
— **monopolističko/monopolsko poduzeće** monopolistic company
— **nadzorno/vladajuće poduzeće** controlling company
  - *These differences have to be recorded by the controlling company using the tax rate of this company.*
— **odgovorno poduzeće** responsible company
  - *We believe that acting as a responsible company will contribute to lasting economic success.*
— **ovisno poduzeće** daughter company, subsidiary
  - *Power is more or less the ability to make decisions about the subsidiary and to direct its activities.*
— **poduzeće-kći** daughter company, subsidiary
  - *Several insurers are subsidiaries of the country's insolvent banks.*
— **poduzeće kojim upravlja isto poduzeće-majka** parent company
  - *A parent company and its subsidiaries are separate legal entities.*
— **poduzeće sa sjedištem u Ujedinjenom Kraljevstvu, poduzeće sa sjedištem u Zagrebu** UK-based/Zagreb-based company
  - *When asked what kind of company they want to work at […] 17% say a large UK-based company…*
— **poduzeće s kotacijom/uvršteno na burzu** listed/quoted company
  - *Many listed companies pay a dividend every quarter or six months.*
— **poduzeće s potpunom odgovornošću (s p.o.)** unlimited company
  - *This broad definition covers all kinds of legal forms: incorporated legal entities as well as limited liability companies, unlimited companies, partnerships and trusts.*
— **poduzeće u djelomičnom ili punom vlasništvu drugog poduzeća** affiliated company
  - *GAAP identifies material transactions between affiliated companies as related-party transactions requiring financial statements disclosure.*
— **poznato poduzeće** well-known company
  - *Matters tend to involve large, well-known companies that are more likely to influence competition on markets.*
— **proizvodno poduzeće** manufacturing company
  - *He needed to approach the European nuclear and energy manufacturing companies.*
— **prometno poduzeće** transport/transportation company
  - *The reductions in fuel consumption quickly pay off for transport companies, and the environment and society benefit from the decrease in emissions.*
— **registrirano poduzeće** registered company

- *Not all voluntary organisations are run by volunteers, for example, and many charities are also registered companies operating on large budgets.*

— ***start-up* poduzeće** start-up company
  - *His only asset is shares in an Internet start-up company.*

— **tradicionalno poduzeće** traditional company
  - *In response, many traditional companies engaged in reintermediation and became 'brick-and-click' retailers, adding online services to their existing offerings.*

— **trgovačko/trgovinsko poduzeće** commercial company
  - *To facilitate global delivery, transportation companies are forming alliances and becoming an important part of industry value systems.*

— **uslužno poduzeće** service company
  - *The current list of Fortune 500 companies contains more service companies and fewer manufacturers than in previous decades.*

— **uspješno poduzeće** successful company
  - *What risks do small firms face when partnering with large, successful companies?*

— **uvršteno poduzeće** listed/quoted company
  - *Many listed companies pay a dividend every quarter or six months.*

— **zajedničko poduzeće** joint company

— **zeleno poduzeće** green company
  - *The transport of values from a smaller green company to a large multinational that has taken it over is impossible.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

glagol + imenica

— **identificirati poduzeće** identify a company
  - *These private-equity investors typically commit to investing a certain amount of money over the life of the fund […] when it has identified a company in which the fund will invest.*

— **imati/posjedovati poduzeće** own a company
  - *A private equity firm is not interested in owning a company for long, and plans to sell the firm at the end of three years.*

— **osnivati/osnovati/utemeljiti/otvoriti poduzeće** found/set up/establish/open a company
  - *He developed an innovative approach to an existing product and, in 1961, founded a company that manufactures and markets it.*
  - *She plans to open a company that will design and manufacture accessories for smartphones.*

— **pokrenuti/pokretati poduzeće** start a company

- *He developed an innovative product, created a brand, and started a company to market it.*

— **predstavljati poduzeće** represent a company
  - *During his years managing the Templeton Funds, he always kept a 'wish list' of securities representing companies that he believed were well run but priced too high…*

— **preuzeti poduzeće** take over a company
  - *Taking over a company to acquire its expertise, gain critical mass, make economies of scale or even just to eliminate a competitor is ethical.*

— **prodati poduzeće** sell a company
  - *A dual track arrangement is an attempt to sell a company to another firm or to financial investors while preparing to have shares offered and listed on the stock exchange as a backup.*

— **razvijati poduzeće** develop a company
  - *They developed the company by making top-of-the-range electronics products for higher income groups.*

— **upravljati poduzećem/voditi poduzeće** run/manage a company
  - *Do you have any desire to run a company yourself?*

potrošač, im. m. r. = consumer, customer (Usp. kupac, komitent, mušterija)

- *Consumers select the mix of goods and services that makes them as happy as possible given their limited wealth.*
- *These companies focus on the customer and are organised to respond effectively to changing customer needs.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **američki/globalan/inozeman potrošač** American/foreign/global customer
  - *Add to this small companies' over-reliance on doing business in the US - it only has American customers - and it is clear that Lotus is very, very vulnerable.*
  - *Multinational companies pursuing strategies of product adaptation run the risk of failing to be successful against global competitors that have recognized opportunities to serve global customers.*

— **dobar potrošač** good customer
  - *However, income does not always predict the best customers for a given product.*

— **industrijski potrošač** industrial consumer

— **konačan/krajnji potrošač** final/ultimate consumer
  - *An important implicit assumption of the theory of demand is that firms sell their products directly to the final consumers.*
  - *For this reason, the business marketer must closely monitor the buying patterns of ultimate consumers.*

— **kućni potrošač** household consumer

— **lojalan potrošač** loyal customer

- *They win loyal customers by charging a fairly low price for a high-quality offering.*

— **potencijalni potrošač** potential customer

- *Some firms employ a sales force that calls on potential customers to try to close sales.*

— **prosječan potrošač** average consumer, average customer

- *Health care products […]can be so complex that the average consumer finds it difficult to make informed choices.*

— **velik potrošač** large/great consumer

- *Many of the world's largest consumer firms are struggling– against small online brands….*

tvrtka, im. ž. r. = company, firm, enterprise (Usp. poduzeće, kompanija, društvo; fond; zaklada)

- *Think the world's third-largest food company with international operations across the world.*
- *Firms that do well typically have both large cash flows and good future prospects.*
- *A single enterprise may be partially owned by a government and partially owned by individuals.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA

— **ambiciozna tvrtka** ambitious company

— **američka/britanska/francuska/nizozemska itd. tvrtka** American/U.S./British/Dutch/French etc. company

- *The UK government has indicated it is prepared to rescue large British companies severely affected by the coronavirus crisis.*

— **automobilska/biotehnološka/brodarska/digitalna/energetska/farmaceutska/građevinska/internetska/kemijska/komunalna/konditorska/konzultantska/logistička/medijska/naftna/prehrambena/proizvodna/prijevoznička/softverska/tehnološka/telekomunikacijska/zrakoplovna tvrtka** car/biotech /shipping/digital/energy/ pharmaceutical/construction/Internet/chemical/utility/confectionery/consulting/logistic /media/oil/food/manufacturing/transport/transportation/software/technology/tech/telecommunication/airline company

- *This technique is used by pharmaceutical companies that give physicians free samples to distribute to their patients as appropriate.*
- *Food companies typically are limited to a multidomestic strategy because food preferences vary significantly from country to country.*

— **brzorastuća tvrtka** fast-growing company

- *Last September Easdaq, Europe's version of America's Nasdaq market for fast-growing companies, opened for business.*

— **dinamična tvrtka** dynamic company

- *Its location [...] makes it the ideal home to more than 1,000 companies from 100 countries, including many of the world's largest, most successful and dynamic companies.*

— **domaća/globalna/lokalna/međunarodna/internacionalna/multinacionalna/nacionalna tvrtka** domestic/global/local/international/multinational/national company

- *Other firms are international companies operating in more than one country but are not global.*

— **državna/javna/obiteljska/privatna tvrtka** state-owned/state/state-run/public /family/private company

- *Many others were existing private companies in which that government had bought shares.*

— **financijska tvrtka** finance company

- *For example, a global finance company will have very different employee and recruitment challenges to a not-for-profit organisation.*

— **industrijska tvrtka** industrial company

- *Oil contracts are used by airlines and industrial companies to manage or insure themselves against big swings in their fixed costs.*

— **inovativna tvrtka** innovative company

- *We serve clients in over 120 countries and they include more than half of those listed by Forbes as the world's 100 most innovative companies.*

— **istraživačka tvrtka** research company

- *There are several major market research companies out there that are willing to take on graduates.*

— **konkurentska tvrtka** rival company

- *We recently defended a pharmaceutical company's patent for a blockbuster drug that was being opposed by several rival companies.*

— **krovna/matična tvrtka** parent company

- *A parent company and its subsidiaries are separate legal entities.*

— **mlada/moderna tvrtka** young/modern company

- *The three-stage model is appropriate for young companies just entering the growth phase.*

— **nezavisna tvrtka** independent company

- *As independent companies, our bottling partners […]make their own business decisions that may not always align with our interests.*

— **odgovorna tvrtka** responsible company

- *We believe that acting as a responsible company will contribute to lasting economic success.*

— ***offshore* tvrtka** offshore company

- *Some Egyptians use offshore companies that they set up to pose as foreign …*

— **poznata tvrtka** well-known company

- *Matters tend to involve large, well-known companies that are more likely to influence competition on markets.*

— **profitabilna tvrtka** profitable company
  - *They invest in already mature and profitable companies.*

— **registrirana tvrtka** registered company
  - *Not all voluntary organisations are run by volunteers […] and many charities are also registered companies operating on large budgets.*

— **renomirana/respektabilna tvrtka** reputable/respectable company
  - *Since then I have procured internships at reputable companies such as J.P. Morgan, BlackRock, KPMG and PwC.*

— **sestrinska tvrtka** sister company
  - *In the case of foreign companies, much of this is purchased from parent and sister companies abroad.*

— ***start-up* tvrtka** start-up company
  - *A risk-averse decision maker would prefer the certain salary of the established company to the risky salary of the start-up company.*

— **uspješna tvrtka** successful company
  - *But as history shows, successful companies can be born in tough times.*

— **trgovačka tvrtka** commercial company
  - *Only three of these carriers […] are privatised, and intent on behaving like truly commercial companies.*

— **tvrtka sa sjedištem u Ujedinjenom Kraljevstvu, tvrtka sa sjedištem u Zagrebu** UK-based/Zagreb-based company

— **velika tvrtka** big company
  - *Big companies are tightening their hold over the global economy.*

— **zajednička tvrtka** joint company

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

glagol + imenica

— **angažirati tvrtku** hire a company

— **graditi/izgraditi tvrtku** build a company
  - *A founder builds a company from scratch so is perhaps by definition more of a risk taker.*

— **imati tvrtku** own a company
  - *A private equity firm […] is not interested in owning a company for long, and plans to sell the Bangladeshi firm at the end of three years …*

— **kupiti/kupovati tvrtku** buy/buy out a company
  - *She explains why they bought the company and their plans for the future development of Highview.*

— **osnovati/osnivati/otvoriti/utemeljiti tvrtku** found/set up/establish/open/start a company
    - *Sandy is a young businesswoman who wants to set up a company to sell eco-friendly men's cosmetics that are natural and good for the environment.*
    - *Naomi plans to open a company that will design and manufacture accessories for smartphones.*
    - *He developed an innovative product, created a brand, and started a company to market it.*
— **preuzeti tvrtku** take over a company
    - *For example, an offer to take over a company may be made and the directors may propose that it is accepted but this will be subject to a vote by shareholders.*
— **prodati tvrtku** sell a company
    - *A dual track arrangement is an attempt to sell a company to another firm or to financial investors while preparing to have shares offered and listed on the stock exchange as a backup.*
— **raditi za tvrtku** work for a company
    - *Suppose you work for a company that is downsizing its operations in order to increase its profitability.*
— **upravljati tvrtkom/voditi tvrtku** run/manage a company
    - *....the group of people who have been elected to manage a company by those holding shares in the company boardroom*

imenica + glagol

— **tvrtka proizvodi** a company makes/manufactures
    - *The company manufactures and sells cables to the Asian market.*
— **tvrtka posluje** a company operates
    - *The Company operates internationally through several foreign subsidiaries.*

ugovor, im. m. r. = contract

- *In addition to its remuneration, employment contracts often cover complex and extensive agreements.*

VIŠERJEČNE SVEZE S PRIDJEVIMA ILI IMENICAMA ILI S IMENICOM+PRIJEDLOGOM+IMENICOM

— **dugoročni/kratkoročni ugovor** long-term/short-term contract
    - *They will sign long-term contracts with suppliers to ensure a steady flow of materials.*
    - *Job security may be an issue as the work is frequently dominated by short-term contracts.*
— **jednogodišnji/dvogodišnji ugovor** one-year/two-year contract

- *You may need to take on a temporary role to start with, or sign up for a one-year contract before an offer of permanent employment is made.*

— **jednostran ugovor** unilateral contract

— **ništavan ugovor** void contract

— **opcijski ugovor** option contract

- *These instruments include cross-currency swap contracts and foreign exchange forward and option contracts.*

— **pisan ugovor** written contract

- *There is little scope for dispute, so a written contract can be dispensed with.*

— **postojeći ugovor** current/existing contract

- *If the current contract offers an advantage compared to the market transaction, it is a favourable contract, otherwise the contract is unfavourable.*
- *The period immediately following a change in the value of a currency in which existing contracts do not allow any change in prices–yet.*

— **potpisan ugovor** signed contract

- *It is also likely that some time may pass before all exchange rate changes are finally reflected in the prices of traded goods, including the period over which previously signed contracts are delivered upon.*

— **profitabilan/unosan ugovor** lucrative contract

- *Whether a business was profitable was not always material, since it could enrich owners in other ways–by awarding lucrative contracts to firms controlled by family members.*

— **terminski ugovor** futures contract

- *He has heard about the use of futures contracts on commodities and is learning more about them.*

— **ugovor o isporuci objekta "ključ u ruke", ugovor o predaji gotovog objekta** turnkey contract

— **ugovor o kreditu, ugovor o posudbi** lending contract

- *A new bankruptcy law, introduced in May 2016, may enable the enforcement of lending contracts.*

— **ugovor o kupnji robe na otplatu** hire purchase contract

— **ugovor o radu** labor contract

- *As a result, workers and firms become more reluctant to enter into labor contracts that set nominal wages for a long period of time.*

— **ugovor o zaposlenju, ugovor o zapošljavanju** employment contract

- *There is a statutory minimum but some employment contracts and employers are more generous.*

KOLOKACIJE S GLAGOLIMA

glagol + imenica

- **dobiti ugovor** get/obtain/win a contract
  - *…and get a contract are difficult, everyone's trying to cut costs.*
  - *Costs to obtain a contract mainly relate to commissions paid to our sales personnel for the sale of vehicles.*
  - *In 2015 it won a contract for health-care services with USAID worth up to $10.5bn over eight years.*
- **imati ugovor** have a contract
  - *…the payment service provider (credit institution) does not have a contract with the payee.*
- **otkazati /otkazivati ugovor** cancel a contract
  - *…a consumer wishes to exercise rights under the contract, including rights to terminate or cancel a contract or to switch to another product or another trader…*
- **potpisati/potpisivati ugovor** sign a contract
  - *If the independent stores sign a contract that commits them to share the cost of the guards, they achieve the practical advantage from a merger.*
- **produljiti/produžiti ugovor** agree (to) a contract
  - *A principal and an agent may agree to a contract that does not eliminate moral hazards or optimally share risk but strikes a balance between these two objectives.*
  - *… to agree a contract of longer than a one-year rolling duration.*
- **raskidati/raskinuti ugovor** end/terminate a contract
  - *Costs related to contract terminations include continuing payments to a third party after the Company has ceased benefiting from the rights conveyed in the contract, or a payment made to terminate a contract prior to its expiration.*
- **sklapati/sklopiti ugovor** enter (into) a contract
  - *The government would solicit bids from prime contractors, who would enter into a contract with the government […] and assume full responsibility for its completion.*

4.3. Zaključno o modelu obrade rječničke natuknice

Na temelju navedenih primjera predstavljen je predloženi model obrade rječničke natuknice u dvojezičnom rječniku ekonomske struke s engleskim i hrvatskim kao ciljnim ili polaznim jezikom. Natuknice su oblikovane pod pretpostavkom da su korisnici takva rječnika osobe s minimalno vrlo dobrim poznavanjem stranoga jezika kojima navedena organizacija pomaže

saznati više o ponašanju riječi te koji iz tako oblikovane natuknice mogu izvesti zaključke o upotrebi riječi.

U primjerima modela obrade englesko-hrvatskog i hrvatsko-engleskog rječnika navedene su samo informacije dobivene kombiniranom leksikografskom i korpusnom analizom, kao u primjerima koji slijede. Za višerječnu svezu *prosječan potrošač* kao engleske istovrijednice navedene su 'average consumer' i 'average customer', dok za *pojedinačnog kupca* navodi se samo 'individual consumer', ali ne i 'individual customer' jer za tu svezu nema potvrde u korpusu. Kako bi se utvrdilo je li sveza 'individual customer' također moguća, potrebno je istraživanje temeljiti na znatno većem korpusu.

Za analizu su izabrane i dvije imenice, *credit* i *loan*, koje na razini natuknice možemo smatrati sinonimima, a kako bismo utvrdili eventualna ograničenja koja mogu postojati s obzirom na upotrebu. Uspoređujući kolokate s kojima ove dvije imenice ulaze u sveze možemo zaključiti da se ne može pretpostaviti da ako su nosive riječi sinonimne da ulaze u višerječne sveze s istim pridjevima i/ili imenicama kao kolokatima. U nekim višerječnim svezama, obje imenice kolociraju s istim pridjevima ili imenicama i imaju sinonimno značenje, kao npr. *bank loan* 'bankovni zajam' i *bank credit* 'bankovni kredit', *consumer loan* 'potrošački zajam' i *consumer credit* 'potrošački kredit', *interest-free loan* 'beskamatni zajam' i *interest-free credit* 'beskamatni kredit', *long-term loan* 'dugoročni zajam' i *long-term credit* 'dugoročni kredit', te *personal loan* 'osobni zajam' i *personal credit* 'osobni kredit'. U nekim višerječnim svezama kolokat iz jedne sveze ne ulazi u svezu sa sinonimnom nosivom riječju kao, npr. *car loan* 'zajam za automobil', ali ne i **car credit* ili *money loan* 'novčani zajam', 'gotovinski zajam', ali ne i **money credit.*

Postojeći dvojezični rječnici poslovnog jezika s hrvatskim kao polaznim ili ciljnim jezikom sadržavaju mnogo informacija o leksiku, ali su ograničeni ponajprije medijem na kojem se objavljuju. Naime, svi analizirani rječnici objavljeni su u tiskanoj verziji, dok bi prva promjena u cilju sveobuhvatnijeg unapređenja rječnika bila objava u digitalnom obliku i/ili na mreži jer bi novi medij omogućio proširivanje natuknica potrebnim informacijama. Iscrpan prikaz natuknica koji je prethodno naveden zahtijeva i dužu obradu natuknica, ali i dužu izradu rječnika. Prednost je digitalnih rječnika u tome da se stalno mogu dopunjavati novim primjerima, novim značenjima već postojećih riječi i potpuno novim riječima ta da im korisnici lakše mogu pristupiti u odnosu na tiskana izdanja.

Model obrade natuknice u rječnicima jezika struke temelji se na frazeološkim, leksikografskim i glotodidaktičkim teorijama. Frazeološke i leksikološke teorije prikazane u poglavljima 2.2. i 2.3. tumače kolokacije u osnovi binarnim svezama koje se sastoje od nosive riječi i kolokata. Nosiva riječ, koja je punoznačnica, nositelj je značenja kolokacije i nju prvi odabire govornik ovisno o poruci koju želi prenijeti. Izbor kolokata, koji je također punoznačnica, ograničen je nosivom riječju i porukom koja se želi prenijeti. Osnova prikazanog modela binarna je struktura koja je proširiva nepunoznačnicama, kao npr. članom (*agree a contract*) ili članom i prijedlogom (*work for a company*) u engleskome, bez kojih kolokacija nije točna te stoga i nepunoznačnice moraju biti dio rječničke natuknice.

Smatramo da je osnovna binarna struktura praktična za oblikovanje rječničke natuknice jer olakšava uvrštavanje kolokacija i drugih višerječnih sveza u rječnike i slične priručnike. Uz kolokacije važne višerječne sveze u jeziku struke jesu i višerječni nazivi, o čemu je bilo riječ u poglavlju 2.6. Struktura je imenskih kolokacija i višerječnih naziva najčešće jednaka. Strukturu *pridjev + imenica* mogu imati i imenske kolokacije, kao npr. *young company*, 'mlado poduzeće', *modern company* 'moderno poduzeće' ili *responsible company* 'odgovorno poduzeće', ali i višerječni nazivi, kao npr. *quoted company* 'uvršteno poduzeće' ili *monopolistic company* 'monopolsko poduzeće'. Osnovna je razlika između tih dviju vrsta sveza semantička, odnosno mogućnost zamjene kolokata unutar sveze: u kolokacijama je takva zamjena moguća, dok se sastavnice višerječnog naziva ne mogu mijenjati jer se višerječni naziv samo kao cjelina odnosi na predmet ili pojam u izvanjezičnoj stvarnosti, tj. u području određene struke. Mišljenja smo da semantička razlika između kolokacija i višerječnih naziva nije prosječnom korisniku bitna jer kad korisnik želi nešto reći ili napisati u rječniku prvo odabire nosivu riječ. Uvrštavanje i kolokacija i višerječnih naziva pod odgovarajuću nosivu riječ korisniku omogućava da u rječniku pronađe sve informacije o višerječnim svezama u nekom jeziku.

Sve višerječne sveze, i kolokacije i višerječni nazivi, za svaku imenicu navode se abecedno prema prvoj sastavnici sveze koja je najčešće kolokat. Kolokati su u natuknici grupirani prema značenjskim cjelinama, sinonimnim skupinama ili antonimnim skupinama jer se od korisnika rječnika s vrlo dobrim znanjem jezika očekuje da može prepoznati koja mu je višerječna sveza potrebna, te da dodatna tumačenja nisu potrebna. Za sveze se navode i primjeri koji ilustriraju upotrebu višerječne sveze na ciljnom jeziku.

Zaključimo da su dvije najvažnije promjene u predloženome modelu obrade kolokacije u dvojezičnome englesko-hrvatskom i hrvatsko-engleskom rječniku mogućnost objave rječnika na mreži te navođenje svih višerječnih sveza, tj. kolokacija i višerječnih naziva, pod istom natuknicom, tj. nosivom riječju.

5. ZAKLJUČAK

U ovoj disertaciji raspravljalo se o imenskim kolokacijama u engleskom jeziku ekonomske struke i ponuđen je model njihove leksikografske obrade.

U uvodnom poglavlju objašnjena je tema rada te su iznesene hipoteze, ciljevi i metodologija istraživanja. Drugo poglavlje posvećeno je teorijskom okviru proučavanja kolokacija koje se promatraju iz frazeološke, leksikografske, korpusne i pedagoške, odnosno glotodidaktičke perspektive. U potpoglavlju posvećenom frazeologiji, unutar koje se, s gledišta ovoga istraživanja, smještaju i kolokacije, prikazana je povijest razvoja frazeologije, te metodologija razvrstavanja i analiziranja kolokacija od začetnika frazeologije, švicarskog lingvista Ballyja, preko tradicionalne ili rane ruske frazeologije s Vinogradovom i Amosovom do suvremene frazeologije s britanskim lingvistom Cowiejem i ruskim lingvistom Meljčukom te je potpoglavlje zaključeno prikazom mjesta koje kolokacije zauzimaju u hrvatskoj frazeologiji. U sljedećem potpoglavlju prikazana su gledišta autora leksikografsko-korpusnog pristupa, tj. britanskih jezikoslovaca Sinclaira, Hallidaya i Bensona te njemačkoga jezikoslovca Hausmanna i te je prikazana važnost korpusa pri određivanju kolokacija. Zatim je prikazano mjesto i važnost kolokacija pri učenju stranoga jezika unutar glotodidaktičkog pristupa s posebnim osvrtom na učenike i druge neizvorne govornike koji uče strani jezik struke.

U posljednjem potpoglavlju praktičnog dijela tri su teorije povezane i ponuđeno je vlastito gledište na kolokacije u jeziku struke. Zaključeno je da su kolokacije višerječne sveze koje govornik priziva iz memorije kao sveze koje imaju cjelovitu i čvrstu strukturu te unutar kojih je moguća ograničena zamjenjivost sastavnica. Osnovna je struktura imeničke kolokacije binarna i kolokacije se sastoje od nosive riječi i kolokata, koje su punoznačnice, ali se ta struktura može proširiti spajanjem dviju ili više kolokacija, pri čemu nastaju višedijelne kolokacije. Binarna se struktura proširuje i nepunoznačnicama, kao npr. prijedlozima ili članovima u engleskome jeziku, koje se nužne sastavnice točne kolokacije. Binarna struktura praktična je i lako primjenjiva u leksikografiji te je analiza u praktičnom dijelu usmjerena na taj oblik kolokacija. Kako se rječnicima jezika struke ne koriste samo jezični stručnjaci, već i stručnjaci iz područja struke čiji se leksik obrađuje u rječnicima, naglašena je važnost uključivanja i višerječnih naziva kako bi se proširila rječnička natuknica bez obzira na semantičke razlike između kolokacija u jeziku struke i naziva u jeziku struke. Naime, višerječni

nazivi i imenske kolokacije u obliku *imenica (u funkciji pridjeva) + imenica* te *pridjev + imenica* po svojoj se strukturi ne razlikuju. Razlike koje postoje između tih dviju vrsta višerječnih sveza na semantičkom su polju: višerječni nazivi samo se kao cjelina odnose na jedan pojam ili predmet u izvanjezičnoj stvarnosti i zamjena sastavnice imenice (u funkciji pridjeva) ili pridjeva u prethodno navedenoj strukturi nije moguća bez promjene značenja cijelog naziva. Promjena kolokata unutar kolokacije jest ograničena, ali je moguća upotreba cijelog niza kolokata radi nijansiranja ili preciznijeg određivanja nosive riječi bez promjene osnovnog značenja. Semantičke razlike treba zanemariti kako bi se korisnicima rječnika jezika struke, koji bi morali biti vrlo dobri poznavatelji jezika, omogućio bolji uvid u višerječne sveze u jeziku struke. Smatramo da su korisnici rječnika jezika struke osobe s vrlo dobrim poznavanjem jezika koji su ili stručnjaci u nekom području ili studenti koji čitaju stručnu literaturu na stranom jeziku ili prevoditelji koji nisu stručnjaci u određenoj struci. Navedenim je skupinama korisnika korisnije da su sve višerječne sveze navedene pod istom natuknicom negoli abecedno prema prvom slovu prve riječi višerječne sveze, kako je to slučaj u analiziranim dvojezičnim rječnicima jezika ekonomske struke, a što je pokazala analiza prikazana u praktičnom dijelu.

Naime, cilj praktičnoga dijela bio je izdvojiti imenske kolokacije 50 odabranih imenica u jednojezičnim i dvojezičnim stručnim i općim rječnicima te dobivene informacije o kolokacijama proširiti kolokacijama iz posebno sastavljenih korpusa. Analizirana su ukupno četiri dvojezična rječnika struke, šest jednojezičnih rječnika jezika struke i općih rječnika te dva dvojezična opća rječnika. Utvrđeno je da najviše kolokacija donose jednojezični britanski rječnici. Američki jednojezični rječnici ne donose kolokacije, a dvojezični opći rječnici vrlo rijetko. U dvojezičnim rječnicima jezika struke dostupni su stručni višerječni nazivi koji su u rječnicima navedeni abecedno prema prvom slovu prve riječi naziva, što korisniku otežava pretragu. U praktičnom dijelu zatim je napravljena analiza korpusa poslovnoga engleskog jezika u cilju pronalaženja novih i potvrđivanja već pronađenih kolokacija. Analiziran je potom korpus poslovnoga hrvatskog jezika kako bi se utvrdile hrvatske istovrijednice pronađenih kolokacija te su u posljednjem potpoglavlju predstavljeni rezultati kombinirane leksikografsko-korpusne analize kolokacija.

Istraživanje u praktičnom dijelu rada prema postavljenim hipotezama potvrdilo je:

1. hipotezu H1 prema kojoj su kolokacije u jednojezičnim rječnicima poslovnog engleskog bolje obrađene nego u stručnim dvojezičnim rječnicima jezika struke s engleskim kao ciljnim ili polaznim jezikom i
2. hipotezu H2 prema kojoj natuknice u dvojezičnim rječnicima jezika engleskog jezika ekonomske struke ne donose dodatne informacije o riječima osim prijevodnih istovrijednica.

Analiza je potvrdila opravdanost i važnost potpunije obrade rječničke natuknice u dvojezičnim rječnicima jezika struke te je u pretposljednjem poglavlju, na temelju dobivenih leksičkih informacija, razrađen model moguće obrade rječničke natuknice. Predmet analize bile su imenice te su smjernice dane samo za tu vrstu riječi.

Natuknica u analiziranim englesko-hrvatskim i hrvatsko-engleskim rječnicima jezika struke sastoji se od riječi koja se obrađuje i prijevodnih istovrijednica. Kako bi se znatnije unaprijedili rječnici jezika struke, potrebno je natuknice proširiti kako bi sadržavale: riječ koja se obrađuje, transkribirani izgovor (samo u englesko-hrvatskom rječniku) i snimljeni izgovor (u obama rječnicima), informaciju o vrsti riječi te oznaku brojivosti ili nebrojivosti imenice (samo u englesko-hrvatskom rječniku jer je to osnovna gramatička informacija koja određuje upotrebu imenice u jednini ili množini) ili rod imenice (samo u hrvatsko-engleskom rječniku jer određuje oblik pridjeva), oblik nepravilne množine (ako postoji), istovrijednicu/e na ciljnom jeziku odvojene zarezom, ako je riječ o sinonimima, ili obrojčene, ako je riječ o potpuno različitim značenjima, primjere upotrebe istovrijednica/e, sve višerječne sveze, tj. i kolokacije i višerječne nazive poredane abecednim redoslijedom prvog slova sastavnice koje su navedene zasebno za obrojčena različita značenja nosive riječi (npr. 1. tržište, 2. tržnica), odnosno skupno za sinonimna značenja (npr. tvrtka, kompanija, poduzeće) te primjere upotrebe kolokacija u kontekstu. Osim što bi se postojeće natuknice proširile svim u ovom paragrafu prethodno navedenim elementima, novina je i da bi se sve kolokacije i svi višerječni nazivi u jeziku struke navodili pod nosivom riječju, kako bi korisnik lakše pronašao odgovarajući kolokat, odnosno višerječni naziv.

Ovakav iscrpan prikaz natuknica zahtijeva i drugi medij, te je rječnike potrebno objavljivati u digitalnom obliku kako bi se natuknice mogle nadopunjavati novim primjerima, novim značenjima već postojećih riječi i potpuno novim riječima, te kako bi zvučni zapis snimljenog izgovora mogao biti dio natuknice.

6. LITERATURA

MONOGRAFIJE, ČLANCI, RJEČNICI I MREŽNI IZVORI

1. 2004. *The Oxford Dictionary of Idioms, 2nd edition*. Ur. Siefring, Judith. Oxford University Press. Oxford.
2. *3,000 Core Vocabulary Words*. 2020. Merriam-Webster Learner's Dictionary. https://learnersdictionary.com/3000-words (pristupljeno 15. lipnja 2020.).
3. *About Merriam-Webster*. 2020. Merriam-Webster's Dictionary. https://www.merriam-webster.com/about-us (pristupljeno 24. veljače 2020.).
4. ABTD = Caruth, Donald; Stovall, Steven. 1994. *NTC's American Business Terms Dictionary*. NTC Contemporary. Lincolnwood, Illinois, USA.
5. Adam Kilgarriff. wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Adam_Kilgarriff (pristupljeno 4. kolovoza 2020.)
6. ADEL = *An American Dictionary of the English Language*. 2016. Encyclopædia Britannica. https://www.britannica.com/topic/An-American-Dictionary-of-the-English-Language (pristupljeno 29. lipnja 2020.)
7. AHD = *The American Heritage Dictionary of the English Language*. 2019. https://ahdictionary.com/ (pristupljeno 11. prosinca 2019.)
8. Algeo, John. 1995. British and American Biases in English Dictionaries. *Cultures, Ideologies, and the Dictionary Studies in Honor of Ladislav Zgusta*. Ur. Kachru, Brian; Kahanet, Henry. Max Niemeyer Verlag. Tübingen. 205–212.
9. Amosova, Natalia. 1963. *Osnovui anglijskoy frazeologii*. University Press. Leningrad.
10. Anić, Vladimir. 2003. *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Novi Liber. Zagreb.
11. Aurner, Robert Ray. 1940. *Effective Business English*. South-Western Publishing Company. Cincinnati.
12. Ayto, John. 2006. Idioms. *Encyclopedia of language and linguistics. Volume 1*. Ur. Brown, E.; Asher, Ron. Elsevier. London. 518–521.
13. Bagarić, Vesna; Mihaljević Djigunović, Jelena. 2007. Definiranje komunikacijske kompetencije. *Metodika* 8/4. 84–93.
14. Bahns, Jens. 1993. Lexical collocations: a contrastive view. *ELT Journal* 1/47. 56–63.
15. Bahns, Jens; Eldaw, Moira. 1993. Should we teach EFL students collocations?. *System* 21/1. 101–114.
16. Bally, Charles. 1950. *Traité de stylistique française. Premier volume. Seconde Édition.* Librairie C. Klincksieck. Paris. https://archive.org/details/traitdestylist01ball/mode/2up. (pristupljeno 27. rujna 2019.)

17. Barfield, Andy; Gyllstad, Henrik. 2009. *Researching Collocations in Another Language*. Palgrave Macmillan. Houndmills.

18. Barnbrook, Geoff; Mason, Oliver; Krishnamurthy, Ramesh. 2013. *Collocation: Applications and Implications*. Palgrave Macmillan. Houndmills.

19. Barton, John. 1634. *The Art of Rhetorick Concisely and Compleatly Handled*. Nicolas Alsop. London

20. Bartsch, Sabine. 2004. *Structural and functional properties of collocations in English*. Gunter Narr Verlag. Tübingen.

21. Bauer, Laurie. 2003. *Introducing Linguistic Morphology, 2nd edition*. Edinburgh University Press. Edinburgh.

22. Beck, David; Meljčuk, Igor. 2011. = Beck, David; Mel'čuk, Igor. 2011. Morphological phrasemes and Totonacan verbal morphology. *Linguistics* 49/1. 175–228.

23. Begagić, Mirna. 2014. English language students' productive and receptive knowledge of collocations. *Exell* 2/1. 46–67.

24. Benson, Morton. 1985. Collocations and idioms. *Dictionaries, lexicography, and language learning.* Ur. Ilson, Robert. Pergamon Press Ltd.–The British Council. Oxford. 61–68.

25. Benson, Morton. 1989. A Collocational Dictionary of Russian. *The Slavic and East European Journal* 33/4. 593–608.

26. Benson, Morton; Benson, Evelyn; Ilson, Robert. 1986. *Lexicographic Description of English.* John Benjamins Publishing Company. Amsterdam.

27. Benson, Morton; Benson, Evelyn; Ilson, Robert. 2010. *The BBI combinatory dictionary of English, 3rd edition revised by Robert Ilson.* John Benjamins Publishing Company. Amsterdam–Philadelphia.

28. Bergovec, Marina. 2007. Leksički pristup u nastavi stranih jezika s posebnim osvrtom na hrvatski. *Lahor: Časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik* 1/3. 53–66.

29. Bertrand, Claudine. 1999. *Étude comparative des combinaisons lexicales spécialisées dans deux domaines de spécialité: collocations lexicales et collocations conceptuelles en aéronautique et en philosophie.* Université de Montréal. Montréal.

30. Blagus Bartolec, Goranka. 2008. Leksičke funkcije kao pokazatelji značenjskih odnosa u kolokacijskim svezama hrvatskoga jezika. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 34. 15–38.

31. Blagus Bartolec, Goranka. 2014. *Riječi i njihovi susjedi: Kolokacijske sveze u hrvatskom jeziku*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.

32. Boers, Frank; Eyckmans, June; Kappel, Jenny; Stengers, Helene; Demecheleer, Murielle. 2006. Formulaic Sequences and Perceived Oral Proficiency: Putting a Lexical Approach to the Test. *Language Teaching Research* 10/3. 245–261.

33. Borić, Neda. 2004. Kolokacije kao dio leksičkog pristupa u nastavi stranih jezika (s posebnim osvrtom na engleski jezik). *Suvremena kretanja u nastavi stranih jezika.* Ur. Stolac Diana; Ivanetić, Nada; Pritchard, Boris. Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku. Zagreb-Rijeka. 63–68.

34. Borucinsky, Mirjana; Kegalj, Jana. 2015. Collocations in Marine Engineering English. *Scripta Manent* 10/2. 36–51.

35. Bowker, Lynne. 2003. Specialized lexicography and specialized dictionaries. *A Practical Guide to Lexicography.* Ur. van Sterkenburg, Piet. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam–Philadelphia. 154–164.

36. Brumme, Jenny (ur). 1998. *Llenguatges descpecialitat. Seleccio' de textos*. Institut Universitari de Lingüística Aplicada. Barcelona.

37. Bullokar, J. (1616). *Collocation.* An English Expositor. https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/323/727 (pristupljeno 9. srpnja 2020.).

38. Bujas, Željko. 1983. *Hrvatsko ili srpsko - engleski enciklopedijski rječnik = Croatoserbian - English Encyclopedic Dictionary*. *Sv.1: A – LJ.* Grafički zavod Hrvatske. Zagreb.

39. Bujas, Željko. 1989. *Hrvatsko ili srpsko - engleski enciklopedijski rječnik = Croatoserbian - English Encyclopedic Dictionary*. *Sv.2: M – O.* Grafički zavod Hrvatske. Zagreb.

40. Cabré, Maria Teresa; Sager, Juan C. 1998. *Terminology: theory, methods, and applications*. John Benjamins Publishing. Amsterdam–Philadelphia.

41. CALD = Cambridge University Press. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary.* Cambridge Dictionary. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/ (pristupljeno 16. lipnja 2020.).

42. Cawdrey, Robert. 1604. *A Table Alphabeticall, conteyning and teaching the true writing, and vnderstanding of hard vsuall English wordes, borrowed from the Hebrew, Greeke, Latine, or French, & c.* Edmund Weaver. London. https://leme.library.utoronto.ca/lexicons/276/details. (pristupljeno 14. travnja 2020.).

43. Cawdrey, Robert. 1617. *collocation*. A Table Alphabetical, Containing and Teaching the Understanding of Hard Usual English Words. https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/820/572 (pristupljeno 14. travnja 2020.).

44. CD = Cambridge University Press. 2019. Cambridge Dictionary. *English Dictionary*. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/ (pristupljeno 26. studenog 2019).

45. Chomsky, Noam. 2015. *Aspects of the Theory of Syntax, the 50th anniversary edition*. The MIT Press. Cambridge, MA.

46. Choueka, Yaacov. 1988. Looking for needles in a haystack or locating interesting collocational expressions in large textual databases. *Proceedings of the RIAO 88: User-Oriented Content-Based Text and Image Handling*. Cambridge, MA. 609–623.

47. CLD = Cambridge University Press. *Cambridge Learner's Dictionary*. Cambridge Dictionary. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/ (pristupljeno 29. lipnja 2020.).

48. COED = Collins. 2019. *English Dictionary*. Collins Dictionary. https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english (pristupljeno 9. prosinca 2019.).

49. Cohen, Betty. 1986. *Lexique de cooccurrents – Bourse et conjuncture économique*. Linguatech. Montréal.

50. Coles, Elisha. 1677. *Collocation*. An English Dictionary. https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/555/4867 (pristupljeno 9. srpnja 2020.).

51. Collins COBUILD = Sinclair, John. 1987a. *Collins COBUILD (Collins Birmingham University International Language Database) English language dictionary*. Collins. London.

52. Cotgrave, Randle. 1611. *Collocation*. A Dictionary of the French and English Tongues. https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/298/9754 (pristupljeno 9. srpnja 2020.).

53. Cotton, David; Falvey, David; Kent, Simon. 2010. *Market Leader, Intermediate, 3rd edition, Course Book*. Pearson Education Limited. Harlow.

54. Cotton, David; Falvey, David; Kent, Simon. 2011. *Market Leader, Upper Intermediate, 3rd edition, Course Book*. Pearson Education Limited. Harlow.

55. Cotton, David; Falvey, David; Kent, Simon. 2012. *Market Leader, Pre-intermediate, 3rd edition, Course Book*. Pearson Education Limited. Harlow.

56. Council of Europe. 2006. *Common European Framework of Reference for Languages.* Cambridge University Press. Cambridge.

57. Cowie, Anthony. 1981. The Treatment of Collocations and Idioms in Learners' Dictionaries. *Applied Linguistics* II/3. 223–235.

58. Cowie, Anthony. 1992. Multiword Lexical Units and Communicative Language Teaching. *Vocabulary and Applied Linguistics.* Ur. Arnaud, Pierre; Béjoint, Henri. Palgrave Macmillan. London. 1–12.

59. Cowie, Anthony. 1994. Phraseology. *The encyclopedia of language and linguistics.* Ur. Asher, R.E.; Simpson, J.M.Y. Pergamon Press. Oxford. 3168–3171.

60. Cowie, Anthony. 1998a. *Phraseology: Theory, Analysis and Applications.* Ur. Cowie, Anthony. Oxford University Press. Oxford.

61. Cowie, Anthony. 1998b. Introduction. *Phraseology: Theory, Analysis and Applications.* Ur. Cowie, Anthony. Oxford University Press. Oxford. 1–20.

62. Cowie, Anthony. 1998c. Phraseological Dictionaries: Some East-West Comparisons. *Phraseology: Theory, Analysis and Applications*. Ur. Cowie, Anthony. Oxford University Press. Oxford. 208–243.

63. Cowie, Anthony. 1999. *English Dictionaries for foreign learners: A History*. Claredon Press. Oxford.

64. Cowie, Anthony. 2001. Speech formulae in English: problems of analysis and dictionary treatment. *Making Senses: From Lexeme to Discourse. In Honor of Werner Abraham*. [Groninger Arbeiten zur germanistishen Linguistik 44] Ur. Van der Meer, Geart; Ter Meulen, Alice G. B. Center for Language and Cognition. Groningen. 1–12.

65. Cowie, Anthony. 2005. Phraseology. *Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd edition, (volume 2).* Ur. Brown, K. Elsevier Science & Technology. Oxford. 579–584.

66. DB = Collin, Peter. 2006. *Dictionary of Business, Fourth Edition*. A & C Black. London.

67. DBT = Friedman, Jack P. (ur). 2000. *Dictionary of Business Terms, Third Edition*. Barron's Educational Series. Hauppauge, New York.

68. Dolezal, Frederic Thomas; MacCreary, Don R. 1999. *Pedagogical lexicography today*. Niemeyer. Tübingen.

69. Drvodelić, Milan. 1982. *Englesko-hrvatski ili srpski rječnik, English-Croatian Dictionary*. Školska knjiga. Zagreb.

70. Drvodelić, Milan. 1996. *Hrvatsko-engleski rječnik, Croatian-English Dictionary, VII. prerađeno i dopunjeno izdanje*. Školska knjiga. Zagreb.

71. Dubicka, Iwonna i dr. 2018. *Business Partner, B1+, Coursebook*. Pearson Education Limited. Harlow.

72. Dubicka, Iwonna i dr. 2018. *Business Partner, B2, Coursebook*. Pearson Education Limited. Harlow.

73. Dudley-Evans, Tony; St. John, Maggie Jo. 1998. *Developments in English for Specific Purposes: A Multi-Disciplinary Approach*. Cambridge University Press. Cambridge.

74. Duplančić Rogošić, Gorana. 2014. Lexical Collocations as a Building Block in Teaching ESP. *Contemporary Issues in Economy and Technology* CIET 2014. Ur. Plazibat, Bože; Kosanović, Silvana. Sveučilišni odjel za stručne studije. Split. 171–180.

75. Duplančić Rogošić, Gorana; Koren, Sonja. 2017. Comparing collocational competence of selected first-year university students in Croatia. *Od teorije do prakse u jeziku struke, From Theory to Practice in Language for Specific Purposes.* Ur. Omrčen, Darija; Krakić, Ana-Marija. UNJSVU. Zagreb. 23–33.

76. EHER = Babić, Ante. 2009a. *Englesko-hrvatski ekonomski rječnik, 2. izmijenjeno izdanje.* MATE. Zagreb.

77. EHPR = Špiljak, Višnja. 2000a. *Englesko-hrvatski poslovni rječnik. Croatian-English Dictionary of Business and Economics.* MASMEDIA. Zagreb.

78. Ellis, Nick. 2008. Phraseology: The Periphery and the Heart of Language. *Phraseology in Foreign Language Learning and Teaching.* Ur. Meunier, Fanny; Granger, Sylviane. John Benjamins. Amsterdam. 1–13.

79. Ellis, Mark; Johnson, Christine. 1994. *Teaching Business English.* Oxford University Press. Oxford.

80. Evert, Stefan. 2005. *The Statistics of Word Cooccurrences: Word Pairs and Collocations.* Doktorski rad. Universität Stuttgart, Institut für maschinelle Sprachverarbeitung. Stuttgart.

81. Evert, Stefan; Krenn, Brigitte. 2003. *Computational approach to lexical collocation.* www.collocations.de/EK/Articles/ESSLLI-1.ppt. (pristupljeno 29. travnja 2020.).

82. Filipović Petrović, Ivana. 2018. *Kada se sretnu leksikografija i frazeologija. O statusu frazema u rječniku*. Srednja Europa. Zagreb.

83. Fink, Željka. 2018. Može li se sve dovesti u pitanje? : (o hrvatskim kolokacijskim svezama i frazemima sa sastavnicom pitanje). *Od dvojbe do razdvojbe: zbornik radova u čast profesorici Branki Tafri.* Ur. Košutar, Petra; Kovačić, Mislav. Ibis grafika. Zagreb. 81–93.

84. Fink-Arsovski, Željka. 2002. *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra*. FF press. Zagreb.

85. Firth, John Rupert. 1951. *Modes of Meaning*. Bobbs-Merrill. Indianapolis.

86. Firth, John Rupert. 1957. *Papers in Linguistics 1934–1951*. Oxford University Press. London.

87. Firth, John Rupert. 1968. A Synopsis of Linguistic Theory. 1930–1955. *Selected papers of J.R.Firth 1952–59*. Ur. Palmer, Frank. Longmans. London-Harlow. 168–205.

88. Frankenberg-Garcia, Ana. 2018. Combining user needs, lexicographic data and digital writing environments. *Language Teaching* 53/1. 29–43.

89. Fuertes-Olivera, Pedro; Arribas-Baño, Ascensión. 2008. *Pedagogical Specialised Lexicography*. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam-Philadelphia.

90. Gledhill, Christopher J. 2000. *Collocations in Science Writing*. Gunter Narr Verlag. Tübingen.

91. Gramley, Stephan; Pätzold, Kurt-Michael. 2004. *A Survey of Modern English, 2nd edition*. Routledge. London.

92. Granger, Sylviane. 1998. *Learner English on Computer*. Longman. London-New York.

93. Grygiel, Marcin. 2015. Business English from a linguistics perspective. *English for Specific Purposes – World, Special Issue* 1/16. 1–12.

94. Guevara, Emiliano. 2013. Compound Words. *The Encyclopedia of Applied Linguistics.* Ur. Chapelle, Carol. Blackwell Publishing Ltd. Oxford. 807–810.

95. Guffey, Mary; Seefer, Carolyn. 2010. *Business English*. South-Western Cengage Learning. Hampshire.

96. Halliday, Michael. 1961. Categories of the Theory of Grammar. *Word* 17/2. 241–292.

97. Halliday, Michael. 1966. Lexis as a linguistic level. *In Memory of J.R. Firth.* Ur. Bazell, Charles Ernest i dr. Longman. London. 148–162.

98. Halliday, Michael; Matthiessen, Christian (redaktor). 2014. *Halliday's Introduction to functional grammar.4th edition*. Routledge. London–New York.

99. Hartmann, Reinhard R. K. 1992. Lexicography, with particular reference to English learners' dictionaries. *Language Teaching* 25. 151–159.

100. Hausmann, Franz. 1984. Wortschatzlernen ist Kollokationslernen. *Praxis Des Neusprachlichen Unterrichts* 4. 395–406.

101. Hausmann, Franz Josef. 1985. Kollokationen im deutschen Wörterbuch. Ein Beitrag zur Theorie des lexikographischen Beispiels. *Lexikographie und Grammatik. Akten des Essener Kolloquiums zur Grammatik im Wörterbuch* 28.–30.6.1984. Ur. Bergenholtz, Henning; Mugdan, Joachim. Niemeyer. Tübingen. 118–129.

102. Hausmann, Franz. 1989. *Le dictionnaire de collocations. Wörterbücher: ein internationales Handbuch zur Lexikographie. Dictionaries, Dictionnaires.* Ur. Hausmann F. i dr. Mouton de Gruyter. Berlin. 1010–1019.

103. Hausmann, Franz Josef. 1991. Collocations in monolingual and bilingual English dictionaries. *Languages in contact and contrast: Essays in contact Linguistics*. Ur. Ivir, Vladimir; Kalogjera, Damir. Mouton de Gruyter. Berlin. 225–236.

104. Hausmann, Franz Josef. 2004. Was sind eigentlich Kollokationen? Oder: Wie pervers ist der wissenschaftliche Diskurs?. *Wortverbindungen - mehr oder weniger fest*. Ur. Steyer, Kathrin. Walter de Gruyter. New York–Berlin. 309–334.

105. Hausmann, Franz Josef; Blumenthal, Peter. 2006. Présentation: collocations, corpus, dictionnaires. *Langue française* 150/2. 3–13.

106. HEER = Babić, Ante. 2009b. *Hrvatsko-engleski ekonomski rječnik, 2. izmijenjeno izdanje*. MATE. Zagreb.

107. Heid, Ulrich. 1994. On the Way Words Work Together - Topics in Lexical Combinatorics. *Euralex '94 Proceedings* Euralex 1994. Ur. Martin, Willy i dr. Amsterdam. 226–257.

108. Heid, Ulrich; Freibott, Gerhard. 1991. Collocations dans une base de données terminologiques et lexicale. *Meta* 36/1. 77–91.

109. Henriksen, Birgit. 2013. Research on L2 learners' collocational competence and development – a progress report. *Eurosla Monograph Series. L2 Vocabulary Acquisition, Knowledge and Use*. Ur. Bardel, Camilla; Lindquist, Christina; Laufer, Batia. 29–56.

110. HEPR = Špiljak, Višnja. 2000b. *Hrvatsko-engleski poslovni rječnik. Croatian-English Dictionary of Business and Economics*. MASMEDIA. Zagreb.

111. Hill, James. 2000. Revising priorities: From grammatical failure to collocational success. *Teaching Collocation. Further Developments in the Lexical Approach.* Ur. Lewis, Michael. Language Teaching Publications. Hove. 47–69.

112. Hocenski-Dreiseidl, Mirna; Marušić, Borislav. 2010. Komunikacijske kolokacije leksema Geld u općem i poslovnom njemačkom jeziku. *Ekonomski Vjesnik /*

Econviews - Review Of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues 23/1. 282–289.

113. Hoffmann, Lothar. 1976. Towards a theory of LSP. Elements of a methodology of LSP Analysis. *Fachsprache* 1/1–2.12–17.

114. Howard, Ron; Brown, Gillian. 1997. *Teacher education for languages for specific purposes*. Multilingual Matters. Clevedon–Philadephia-Toronto-Adelaide-Johannesburg.

115. Howarth, Peter Andrew. 1996. *Phraseology in English academic writing: some implications for language learning and dictionary making*. Max Niemeyer Verlag. Tübingen.

116. Hutchinson, Tom; Waters, Alan. 1991. *English for Specific Purposes, A learning-centred approach*. Cambridge University Press. Cambridge.

117. Hymes, Dell. 1972. On communicative competence. *Sociolinguistics: selected readings.* Ur. Pride, J.B.; Holmes, Janet. Penguin. Harmondsworth. 269–293.

118. Ilson, Robert. 1986. British and American lexicography. *Lexicography: An Emerging International Profession* Proceedings of colloquia sponsored by the United States – United Kingdom Educational Commission: The Fulbright Papers Commision, London. Ur. Ilson, Robert. Manchester University Press. Manchester. 51–71.

119. IHJJ = Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. *Pojmovnik*. Hrvatski mrežni rječnik – Mrežnik. http://ihjj.hr/mreznik/page/pojmovnik/6/ (pristupljeno 18. travnja 2020.).

120. IHJJ 2011.a = Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. 2011a. *Jezična kompetencija*. Hrvatsko strukovno nazivlje. http://struna.ihjj.hr/naziv/jezicna-kompetencija/21443/#naziv (pristupljeno 22. travnja 2020.).

121. IHJJ 2011.b = Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. 2011b. *Jezična uporaba*. Hrvatsko strukovno nazivlje. http://struna.ihjj.hr/naziv/jezicna-uporaba/21444/#naziv (pristupljeno 22. travnja 2020.).

122. Irsula Peña, Jesús. 1994. *Substantiv-Verb-Kollokationen: kontrastive Untersuchungen Deutsch-Spanisch*. Peter Lang. Frankfurt am Main.

123. Ivir, Vladimir. 1992–1993. Kolokacije i leksičko značenje. *Filologija* 20–21. 181–189.

124. James, Carl. 1998. *Errors in Language Learning and Use: Exploring Error Analysis.* Routledge. New York.

125. Jaworska, Sylvia. 2017. Corpora and corpus linguistic approaches to studying business language. *Handbook of Business Communication: Linguistic Approaches*. Ur. Mautner, Gerlinde; Rainer, Franz; Ross, Christopher. Mouton De Gruyter. Boston–Berlin. 583–606.

126. Jelaska, Zrinka. 2005. Jezik, komunikacija i sposobnosti: nazivi i bliskoznačnice. *Jezik:časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika* 52/4. 128–138.

127. Jespersen, Otto. 2010. *Selected Writings of Otto Jespersen*. Routledge. Abingdon.

128. Johnson, Samuel. 1755. *A Dictionary of the English Language*. London: Strahan. https://leme.library.utoronto.ca/lexicons/1345/details (pristupljeno 14. travnja 2020.).

129. Johnson, Samuel. 1755. *Collocation*. A Dictionary of the English Language. https://leme.library.utoronto.ca/lexicon/entry/1345/7375 (pristupljeno 14. travnja 2020.).

130. Joseph Emerson Worcester. 2020. *Encyclopædia Britannica*. https://www.britannica.com/biography/Joseph-Emerson-Worcester (pristupljeno 15. travnja 2020.).

131. KBHJ = *Kolokacijska baza hrvatskoga jezika*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. http://ihjj.hr/kolokacije/ (pristupljeno 15. ožujka 2019.).

132. Kennedy, Graeme. 1998. *An Introduction to Corpus Linguistics*. Longman. London–New York.

133. Klaić, Bratoljub. 1978. *Rječnik stranih riječi*. Nakladni zavod Matice Hrvatske. Zagreb.

134. Košuta, Nataša. 2012. O pitanju stjecanja kolokacijske kompetencije u stranome jeziku. *Strani jezici* 41/3. 263–276.

135. Lancashire, Ian. 2018. *Lexicons of Early Modern English (LEME).* University of Toronto Press–the University of Toronto Library. Toronto. https://leme.library.utoronto.ca (pristupljeno 14. travnja 2020.).

136. Laporte, Isabelle. 1996. *Méthode de recensement et de présentation des combinaisons lexicales en langue de spécialité, accompagnée d'un lexique combinatoire de la pharmacologie cardiovasculaire*. Université de Montréal. Montréal.

137. Laporte, Isabelle; L'Homme, Marie-Claude. 1997. Recensement et consignation des combinaisons lexicales en langue de spécialité: exemple d'application dans le domaine de la pharmacologie cardiovasculaire. *Enquêtes Terminologiques* 16. 95–101.

138. Laufer, Batia. 2011. The Contribution of Dictionary Use to the Production and Retention of Collocations in a Second Language. *International Journal Of Lexicography* 24/1. 29–49.

139. Laufer, Batia; Girsai, Nany. 2008. The use of native language for improving second language vocabulary: An Exploratory Study. *Studies in Language and Language Education (Essays in Honor of Elite Olshtain).* Ur. Stavans, Anat; Kupferberg, Irit. The Hebrew University Magnes Press. Jerusalem. 261–275.

140. LDOCE = Pearson Longman. *Longman Dictionary of Contemporary English.* https://www.ldoceonline.com/ (pristupljeno 13. veljače 2020.).

141. Lexical Computing. *About us.* Lexical Computing. https://www.lexicalcomputing.com/lexical-computing/ (pristupljeno 18. lipnja 2019.).

142. Lexical Computing. *SketchEngine*. http://www.sketchengine.eu (pristupljeno 15. lipnja 2018.).

143. Lewis, Michael. 1994. *The Lexical Approach. The State of ELT and A Way Forward*. Language Teaching Publications. London.

144. Lewis, Michael. 1998. *Implementing the Lexical Approach, Putting Theory into Practice.* Language Teaching Publications. London.

145. Lewis, Michael. 2000. *Teaching Collocation: Further Developments in the Lexical Approach.* Language Teaching Publications. Hove.

146. L'Homme, Marie-Claude. 1997. Méthode d'accès informatisé aux combinaisons lexicales en langue technique. *Meta:journal des traducteurs/Meta:Translators' Journal* 42/1. 15–23.

147. L'Homme, Marie-Claude. 1998. Caractérisation des combinaisons lexicales spécialisées par rapport aux collocations de langue générale. *Euralex '98 Proceedings: Actes from the 8th Euralex International Congress*. *Vol. 2* Euralex 1998. Ur. Fontenelle, Thierry i dr. Université de Liège. Liège. 513–522.

148. L'Homme, Marie-Claude. 2000. Understanding specialized lexical combinations. *Terminology* 6/1. 89–109.

149. L'Homme, Marie-Claude; Bertrand, Claudine. 2000. Specialized lexical combinations: Should they be described as collocations or in terms of selectional restrictions?. *Proceedings of the Ninth Euralex International Congress* Euralex 2000. Ur. Heid, Ulrich; Evert, Stefan; Rohrer, Christian. Universität Stuttgart. Stuttgart. 497–506.

150. L'Homme, Marie-Claude; Jia, Zhichao. 2015. Classement des combinaisons lexicales spécialisées à base nominale dans un dictionnaire d'informatique. *Cahiers de lexicologie* 106. 229–251.

151. L'Homme, Marie-Claude; Leroyer, Patrick. 2009. Combining the semantics of collocations with situation-driven search paths in specialized dictionaries. *Terminology* 15/2. 258–283.

152. Lieber, Rochelle; Štekauer, Pavol. 2009. Introduction: status and definition of compounding. *The Oxford Handbook of Compounding.* Lieber, Rochelle; Štekauer, Pavol. Oxford University Press. Oxford. 3–18.

153. Lorente, Mercè; Martínez-Salom, Àngels; Santamaría, Isabel; Vargas-Sierra, Chelo. 2017. Specialized collocations in specialized dictionaries. *Collocations and Other Lexical Combinations in Spanish.* Ur. Torner Castells, Sergi; Bernal Gallen, Elisenda. Routledge. London-New York. 200–222.

154. Luzer, Josip; Tominac Coslovich, Sandra. 2016. Leksikografska obrada glagola, glagolskih kolokacija i sintagmi u dvojezičnim tehničkim rječnicima. *Jezikoslovlje* 17/3. 519–556.

155. Maradin, Maša. 2019. *Polisemija i sinonimija u financijskoj terminologiji hrvatskoga jezika.* Doktorski rad. Sveučilište u Zadru. Zadar.

156. Martin, Willy. 1992. Remarks on Collocations in Sublanguages. *Terminologie et traduction* 2–3. 157–164.

157. Matsuno, Kazuko. 2017. Processing collocations: Do native speakers and second language learners simultaneously access prefabricated patterns and each single word? *Journal of the European Second Language Association* 1/1. 61–72.

158. McCretton, Elena; Rider, Nigel. 1993. Error gravity and error hierarchies. *International Review of Applied Linguistics* XXXI/3. 177–188.

159. McIntosh, Colin; Francis, Ben; Poole, Richard. 2009. *Oxford Collocations Dictionary for Students of English, 2nd edition.* Oxford University Press. Oxford.

160. Meljčuk, Igor. 1995. = Mel'čuk, Igor. 1995. Phrasemes in Language and Phraseology in Linguistics. *Idioms. Structural and Psychological Perspectives*. Ur. Everaert, Martin; van der Linden, Erik-Jan; Schenk, André. Lawrence Erlbaum Associates. Hillsdale, N.J. 167–232.

161. Meljčuk, Igor. 1998. = Mel'čuk, Igor. 1998. Collocations and lexical functions. *Phraseology: Theory, Analysis and Applications.* Ur. Cowie, Anthony. Oxford University Press. Oxford. 23–53.

162. Meljčuk, Igor. 2012. = Mel'čuk, Igor. 2012. Phraseology in the language, in the dictionary, and in the computer. *Yearbook of Phraseology* 3/1. 31–56.

163. Meljčuk, Igor. 2013. = Mel'čuk, Igor. 2013. Tout ce que nous voulions savoir sur les phrasèmes, mais… *Cahiers de lexicologie* 1/102. 129–149.

164. Meljčuk, Igor. 2015a. = Mel'čuk, Igor. 2015a. Clichés, an Understudied Subclass of Phrasemes. *Yearbook of Phraseology* 5. 35–50.

165. Meljčuk, Igor. 2015b. = Mel′čuk, Igor. 2015b. Semantics. *From meaning to text, Volume 3.* Ur. Beck, David; Polguère, Alain. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam–Philadelphia.

166. Meljčuk, Igor; Wanner, Leo. 1996. = Mel'čuk, Igor, i Wanner, Leo. 1996. Lexical Functions and Lexical Inheritance for Emotion Lexemes in German. *Lexical Functions In Lexicography And Natural Language Processing*. Ur. Wanner, Leo. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam–Philadelphia. 209–278.

167. Meljčuk, Žolkovski i Apresjan. 1984. = Mel’čuk, Igor Aleksandrovič; Žolkovsky, Aleksandr Konstantinovič; Apresjan, Ju. 1984. *Толково-комбинаторный словарь современного русского языка: Опыты семантико-синтаксического описания русской лексики. [Explanatory Combinatorial Dictionary of Modern Russian: Semantico-Syntactic Studies of Russian Vocabulary*]. Wiener Slawistischer Almanach. Vienna.

168. Menac, Antica. 1970. O strukturi frazeologizma. *Jezik : časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika* 18/1. 1–4.

169. Menac, Antica. 1978. Neka pitanja u vezi s klasifikacijom frazeologije. *Filologija* 8. 219–226.

170. Menac, Antica. 1980. O tautološkim frazeoshemama. *Iz frazeološke problematike*. Ur. Menac, Antica. Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb. 17–46.

171. Menac, Antica. 2007. *Hrvatska frazeologija*. Knjigra. Zagreb.

172. Menac, Antica; Fink-Arsovski, Željka; Venturin, Radomir. 2003. *Hrvatski frazeološki rječnik.* Naklada Ljevak. Zagreb.

173. Meunier, Fanny; Granger, Sylviane. 2008. *Phraseology in foreign language learning and teaching*. John Benjamins Publishing. Amsterdam.

174. Meyer, Ingrid. 2000. Computer Words in Our Everyday Lives: How are they interesting for terminography and lexicography?. *Proceedings of IX EURALEX International Conference 2000*. Euralex 2000. Ur. Heid, Ulrich i dr. Universität Stuttgart. Stuttgart. 39–57.

175. Meyer, Ingrid; Mackintosh, Kristen. 1994. Phraseme Analysis and Concept Analysis: Exploring a Symbiotic Relationship in the Specialized Lexicon. *Euralex '94 Proceedings.* Euralex 1994. Ur. Martin, Willy i dr. Amsterdam. 339–348.

176. Meyer, Ingrid; Mackintosh, Kristen. 1996. Refining the Terminographer's Concept Analysis Methods: How Can Phraseology Help?. *Terminology* 3/1. 1–26.

177. Meyer, Ingrid; Mackintosh, Kristen; Varantola, Krista. 1997. Exploring the reality of virtual: On the lexical implications of becoming a knowledge society. *Lexicology* 3/1. 129–163.

178. Mihaljević, Milica; Kovačević, Barbara. 2006. Frazemi kroz funkcionalne stilove. *Jezik: Časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika* 53/1. 1–15.

179. Mish, Frederik. (ur.) 1983. *Webster's Ninth New Collegiate Dictionary.* Merriam-Webster Inc. Springfield.

180. Miščin, Evelina. 2015. Collocational competence of primary and secondary school students. *Exell* 3/1. 8–25.

181. Moon, Rosamund. 1997. Vocabulary Connections: Multiword-Items in English. *Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy*. Ur. Schmitt, Norbert; McCarthy, Michael. Cambridge University Press. Cambridge. 40–63.

182. Moon, Rosamund. 1998. *Fixed expressions and idioms in English: a corpus-based approach*. Clarendon Press. Oxford.

183. Murray, James. 1879. *An Appeal to the English-speaking and English-reading public to read books and make extracts for the Philological Society's New English Dictionary*, second edition, June 24th 1879. https://public.oed.com/history/archives/june-1879-appeal/ (pristupljeno 15. travnja 2020.).

184. MWD = Merriam-Webster Inc. *Merriam-Webster's Dictionary*. https://www.merriam-webster.com/ (pristupljeno 10. prosinca 2019.).

185. MWLD = Merriam-Webster. *Merriam-Webster Learners Dictionary*. https://learnersdictionary.com (pristupljeno 15. lipnja 2020.).

186. Nation, Ian. 2001. *Learning Vocabulary in Another Language.* Cambridge University Press. Cambridge.

187. Nattinger, James; DeCarrico, Jeanette. 1992. *Lexical Phrases and Language Teaching*. Oxford University Press. Oxford.

188. Nelson, Michael. 2000a. *A corpus-based study of the Lexis of Business English and Business English teaching materials*. Doktorski rad. University of Manchester. Manchester.

189. Nelson, Michael. 2000b. *BEC positive key words (TOP 100).* http://users.utu.fi/micnel/BEC/bec3/100%20POSITIVE%20KEY%20WORDS.htm (pristupljeno 17. kolovoza 2019.).

190. Nelson, Michael. 2000c. *BEC LEMMATISED FREQUENCY LIST (TOP 100 LEMMAS).* http://users.utu.fi/micnel/BEC/bec3/Frequency%20Lemmas.htm (pristupljeno 17. kolovoza 2019.).

191. Nesselhauf, Nadja. 2004. What are collocations*? Phraseological units: Basic concepts and their application.* Ur. Allerton, D.J., Nesselhauf, Nadja; Skandera, Paul. Schwabe. Basel. 1–21.

192. Netzlaff, Marion. 2004. *La collocation adjectif – adverbe et son traitement lexicographique Français – allemand – espagnol*. Doktorski rad. Friedrich Alexander Universität Erlangen. Nürnberg.

193. OALD = Oxford University Press. 2020. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford Learner Dictionary. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com (pristupljeno 10. veljače 2020.).

194. OBED = Parkinson, Dilys; Noble, Joseph. 2005. *Oxford Business English Dictionary for Learners of English*. [CD-ROM]. Oxford University Press. Oxford.

195. OED = Oxford University Press. *Oxford English Dictionary*. https://www.oed.com/ (pristupljeno 17. ožujka 2020.).

196. O'Keeffe, Margaret i dr. 2018. *Business Partner, B1, Coursebook*. Pearson Education Limited. Harlow.

197. Olsen, Susan. 2000. Composition. *Morphologie: ein internationales Handbuch zur Flexion und Wortbildung = Morphology: an international handbook on inflection and word-formation, Volume 1*. Ur. Booij, Geert i dr. Walter De Gruyter. Berlin. 897–916.

198. Ordulj, Antonija; Žauhar, Valnea. 2018. Asocijativna snaga i čestota za 228 imenskih kolokacija u hrvatskom jeziku. *Fluminensia* 30/2. 65–90.

199. Orliac, Brigitte. 2008. Extracting specialized collocations using lexical functions. *Phraseology: An interdisciplinary perspective*. Ur. Granger, Sylviane, Meunier, Fanny. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam–Philadelphia. 377–390.

200. Oxford University Press. 2009. *Oxford Collocation Dictionary for Learners of English, 2nd edition*. Oxford.

201. Oxford University Press. 2020a. *Business Result Teacher's Site.* Teaching Resources. https://elt.oup.com/teachers/businessresult/ (pristupljeno 12. lipnja 2020.).

202. Oxford University Press. 2020b. *History of the OED*. Oxford English Dictionary. https://public.oed.com/history/ (pristupljeno 17. ožujka 2020.).

203. Palmer, Harold. 1933. *Second interim report on English collocations*. Kaitakusha. Tokyo.

204. Paltridge, Brian; Starfield, Sue. 2013. *The Handbook of English for Specific Purposes*. Wiley-Blackwell. Chichester.

205. Pavičić Takač, Višnja; Miščin, Evelina. 2013. Exploring the collocational competence of non-native users of medical English. *JAHR: Europski časopis za bioetiku* 4/1. 235–256.

206. Pawley, Andrew; Syder, Frances Hodgetts. 1983. Two puzzles for linguistic theory: nativelike selection and nativelike fluency. *Language and communication.* Ur. Richards, Jack; Schmidt, Richard. Longman. London. 191–227.

207. Pickett, Douglas. 1986. Business English: falling between two styles. *COMLON* 26. 16–21.

208. Pickett, Douglas. 1989. The sleeping giant: investigations in Business English. *Language International* 1/1. 5–11.

209. Potęga, Paulina. 2016. A linguistic account of Business English. *Studia Anglica Resoviensia* 13. 78–88.

210. Pritchard, Boris. 2002. Višečlane leksičke jedinice u općim i stručnim dvojezičnim rječnicima. *Filologija* 38–39. 169–190.

211. Radek, Izidora; Pešut, Ivana. 2016. Kolokacije u engleskom jeziku policijske struke. *Policija i sigurnost* 25/4. 370–396.

212. Read, Allen Walker. 2016. Dictionary. *Encyclopædia Britannica*. https://www.britannica.com/topic/dictionary (pristupljeno 29. lipnja 2020.).

213. Robinson, Pauline. 1991. *ESP Today: A Practitioner's Guide.* Prentice-Hall. Hemel Hempstead.

214. Rundell, Michael. 1998. Recent trends in English Pedagogical Lexicography. *International Journal of Lexicography* 11/4. 315–342.

215. Sager, Juan; Dungworth, David; McDonald, Peter. 1980. *English special languages: Principles and practice in science and technology*. Brandstetter. Wiesbaden.

216. Sager, Juan; Johnson, R. L. 1980. Standardization of Terminology in a Model of Communication. *International Journal of the Sociology of Language* 23. 81–104.

217. Sanchez-Stockhammer, Christina. 2018. *English Compounds and their Spelling*. Cambridge University Press. Cambridge.

218. Seretan, Violeta. 2011. *Syntax-based collocation extraction*. Springer. Dordrecht.

219. Sinclair, John. 1966. Beginning the Study of Lexis. *In Memory of J.R. Firth.* Ur. Bazell C. E.; Catford, J.C.; Halliday, M. A. K.; Robins, R.H. Longman. London. 410–430.

220. Sinclair, John. 1987. *Looking up: An account of the COBUILD project in lexical computing*. Collins ELT. London–Glasgow.

221. Sinclair, John. 1991. *Corpus, concordance, collocation*. Oxford University Press. Oxford.

222. Sinclair, John. 1992. The automatic analysis of corpora. *Directions in Corpus Linguistics. Proceedings of Nobel Symposium 82, Stockholm, 4–8 August 1991* Nobel Symposium 82. Ur. Svartvik, Jan. Mouton de Gruyter. Berlin–New York. 379–397.

223. Sinclair John. 1996. Corpus to Corpus: A Study of Translation Equivalence. *International Journal of Lexicography* 9/3. 171–178.

224. Sinclair, John; Jones, Susan; Daley, Robert. 2004. *English Collocation Studies: The OSTI Report* (*Corpus and Discourse. Studies in Corpus and Discourse).* Ur. Krishnamurthy, Ramesh. Continuum. London–New York.

225. Singleton, David. 1999. *Exploring the Second Language Mental Lexicon*. Cambridge University Press. Cambridge.

226. Sir James Murray. 2020. *Encyclopædia Britannica*. https://www.britannica.com/biography/James-Murray (pristupljeno 15. travnja 2020.).

227. Siyanova-Chanturia, Anna; Schmitt, Norbert. 2008. L2 Learner Production and Processing of Collocation: A Multi- Study Perspective. *The Canadian Modern Language Review/ La Revue canadienne des langues vivantes* 64/3. 429–458.

228. složenica. 2012. *Proleksis enciklopedija*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb. https://proleksis.lzmk.hr/46218/ (pristupljeno 31. ožujka 2020.).

229. složenice. 2020a. *Hrvatska enciklopedija, Mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb. https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56711 (pristupljeno 31. ožujka 2020.).

230. Stojić, Aneta. 2012. *Kolokacije, Prilog teoriji i praksi*. Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci. Rijeka.

231. Stojić, Aneta; Murica, Sanela. 2010. Kolokacije – teorijska razmatranja i primjena u praksi na primjerima iz hrvatskoga i njemačkoga jezika. *Fluminensia* 22/2. 111–125.

232. Stubbs, Michal. 1996. *Text and Corpus Analysis*. Blackwell. Oxford.

233. Svensen, Bo. 1991. *Practical Lexicography*. Oxford University Press. Oxford.

234. Szymanek, Bogdan. 1988. *Categories and Categorization in Morphology*. Katolicki Uniwersytet Lubelski. Lublin.

235. Šanski, Nikolaj. 1985 = Шанский, Николай М. 1985. Фразеология современного русского языка. Учебное пособие для вузов по спец. "Русский язык и литература". Москва: Высшая школа. Frazeologija sovremennogo russkogo literaturnogo jazyka. Moskva.

236. Šnjarić, Mirjana. 2018. *Glagolsko - imeničke općeznanstvene kolokacije u hrvatskom i njemačkom jeziku*. Doktorski rad. Filozofski fakultet. Zagreb.

237. Štefić, Lidija; Mravak-Stipetić, Marinka; Borić, Vesna. 2010. Kolokacije u jeziku stomatologije: primjeri iz oralne medicine. *Acta stomatologica Croatica* 44/3. 176–187.

238. Tafra, Branka. 2012. Što je hrvatskoj leksikografiji natuknica?. *Stručak riječima ispunjen, Zbornik radova posvećen Antici Menac o njezinu 90. rođendanu*. Ur. Fink Arsovski, Željka. FF press–Filozofski fakultet. Zagreb. 111–132.

239. TBD = Thorndike–Barnhart dictionaries. 2015. *Encyclopædia Britannica*. https://www.britannica.com/topic/Thorndike-Barnhart-dictionaries (pristupljeno 15. travnja 2020.).

240. tehnički materijali. 2020b. *Hrvatska enciklopedija, Mrežno izdanje*. https://enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=60649 (pristupljeno 31. ožujka 2020.).

241. Thoma, Dieter. 2011. *Strategic Attention in Language Testing: Metacognition in a Yes/no Business English Vocabulary Test*. Peter Lang. Frankfurt am Main

242. Thornbury, Scott. 2002. *How to Teach Vocabulary*. Longman. Harlow.

243. Trask, Robert Lawrence. 2005. *Temeljni lingvistički pojmovi*. Školska knjiga. Zagreb.

244. Turk, Marija. 2018. Od kolokacija do frazema. *Od dvojbe do razdvojbe: zbornik radova u čast profesorici Branki Tafri.* Ur. Košutar, Petra; Kovačić, Mislav. Ibis grafika. Zagreb. 225–237.

245. Urdang, Laurence. 1994. *The Oxford Thesaurus: An A-Z Dictionary of Synonyms*. Oxford University Press. Oxford.

246. VEHR = Bujas, Željko. 2011a. *Veliki englesko-hrvatski rječnik. English-Croatian Dictionary, 4.izdanje*. Nakladni zavod Globus. Zagreb

247. VHER = Bujas, Željko. 2011b. *Veliki hrvatsko-engleski rječnik. Croatian-English Dictionary, 4. izdanje*. Nakladni zavod Globus. Zagreb.

248. Viana, Vander; Zyngier, Sonia; Barnbrook, Geoff. 2011. *Perspectives on Corpus Linguistics*. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam–Philadelphia.

249. Vinogradov, Viktor Vladimirovich. 1947. Ob osnovnuikh tipakh frazeologicheskikh edinits v russkom yazuike. *Sbornik statey i materialov*. Ur. Shakhmatov, Aleksej Aleksandrovič. Nauka. Moskva. 339–364.

250. Vrgoč, Dalibor; Fink Arsovski, Željka. 2008. *Hrvatski frazeološki rječnik.* Naklada Ljevak. Zagreb.

251. Webster's Dictionary 1828. *The History of Webster's Dictionary*. American Dictionary of the English Language. http://webstersdictionary1828.com/NoahWebster (pristupljeno 30. lipnja 2020.).

252. *Webster's New World College Dictionary, 4th edition*. 2010. Houghton Mifflin Harcourt. Boston.

253. Williams, Christopher. 2014. The future of ESP studies: building on success, exploring new paths, avoiding pitfalls. *Asp* 66. 137–150.

254. Woolard, George. 2000. Collocation – encouraging learner independence. *Teaching Collocation. Further Developments in the Lexical Approach.* Ur. Lewis, Michael. Language Teaching Publications. Hove. 28–46.

255. *Word Sketch — collocations and word combinations*. SketchEngine. https://www.sketchengine.eu/guide/word-sketch-collocations-and-word-combinations/ (pristupljeno 10. kolovoza 2020.).

256. *WordSketch grammar (WSG).* SketchEngine https://www.sketchengine.eu/my_keywords/word-sketch-grammar/ (pristupljeno 10. kolovoza 2020.).

257. Wray, Alison. 2002. *Formulaic language and the lexicon*. Cambridge University Press. Cambridge.

258. Wray, Alison. 2012. *Formulaic language, Pushing the Boundaries*. Oxford University Press. Oxford.

259. Yang, Y.; Hendricks, A. 2004. Collocation Awareness in the Writing Process. *Journal of Reflections on English Language Teaching* 3. 51–78.

RJEČNIČKE NATUKNICE I PRIMJERI S MREŽE

1. *Agenda*. Longman Dictionary of Contemporary English. https://www.ldoceonline.com/dictionary/agenda. (pristupljeno 2. srpnja 2020.).
2. *Agenda*. The American Heritage Dictionary. https://ahdictionary.com/word/search.html?q=agenda (pristupljeno 13. srpnja 2020.).
3. *Bonus*. Cambridge Advanced Learner's Dictionary. https://dictionary.cambridge.org/collocation/english/bonus (pristupljeno 8. srpnja 2020.).
4. *Budget*. Collins English Dictionary. https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/budget. (pristupljeno 9. prosinca 2019.).
5. *Budget.* Oxford Advanced Learner’s Dictionary. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/budget_1?q=budget (pristupljeno 10. veljače 2020.).
6. *Collocation*. Longman Dictionary of Contemporary English. https://www.ldoceonline.com/dictionary/collocation. (pristupljeno 12. lipnja 2020.).
7. *Demand.* The American Heritage Dictionary. https://ahdictionary.com/word/search.html?q=demand. (pristupljeno 23. lipnja 2020.).
8. *Investment.* Longman Dictionary of Contemporary English. https://www.ldoceonline.com/dictionary/investment. (pristupljeno 3. srpnja 2020.).
9. *Income.* Collins English Dictionary. https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/income. (pristupljeno 3. srpnja 2020.).

10. *Income*. Merriam-Webster's Dictionary. https://www.merriam-webster.com/dictionary/invoice (pristupljeno 2. srpnja 2020.).
11. *Invoice*. Merriam-Webster's Dictionary. https://www.merriam-webster.com/dictionary/invoice (pristupljeno 2. srpnja 2020.).
12. *Invoice*. Merriam-Webster's Learner's Dictionary. https://learnersdictionary.com/definition/invoice (pristupljeno 2. srpnja 2020.).
13. *Loan*. Oxford Advanced Learner's Dictionary. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/loan_1?q=loan (pristupljeno 3. srpnja 2020.).
14. *Loan*. The American Heritage Dictionary. https://ahdictionary.com/word/search.html?q=loan. (pristupljeno 3. srpnja 2020.).
15. *Retail.* Cambridge Advanced Learner's Dictionary. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/retail (pristupljeno 16. lipnja 2020.).
16. *Salary*. Cambridge Advanced Learner's Dictionary. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/salary (pristupljeno 16. lipnja 2020.).
17. *Salary.* Cambridge Learner's Dictionary. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/salary?q=salary (pristupljeno 16. lipnja 2020).
18. *Salary.* Longman Dictionary of Contemporary English. https://www.ldoceonline.com/dictionary/salary (pristupljeno 17. lipnja 2020.).
19. *Sale.* Collins English Dictionary. https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/sale. (pristupljeno 3. srpnja 2020.).
20. *Shoulder*. Sketch Engine for Language Learning. https://skell.sketchengine.co.uk/run.cgi/wordsketch?lpos=iquery=shoulder (pristupljeno 3. lipnja 2020).
21. *Topics*. Oxford Advanced Learner's Dictionary. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/topic/ (pristupljeno 10. veljače 2020.).
22. *Work and Business*. Oxford Advanced Learner's Dictionary. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/topic/category/work-and-business (pristupljeno 19. lipnja 2020.).

7. PRILOZI

1. prilog: Abecedni popis imenica iz odabranih glosara i popis riječi u udžbenicima odabranih za analizu.

Broj pojavljivanja	Imenica
8	budget, revenue
7	contract, recruitment, subsidiary, supplier, turnover
6	brand, commission, demand, discount, incentive, investment, loan, profit, promotion, qualification, retailer, skill, strategy, target, trend, workforce
5	agenda, bonus, bureaucracy, cashflow (also cash flow), concept, consensus, consultant, consumer, customer, deadline, development, expertise, facilities, growth, income, innovation, logo, manufacturer, marketing, negotiation, policy, product, productivity, profile, range, retail, salary, share, shareholder, staff, value, warehouse
4	appraisal, asset, benefit, bill, candidate, charity, compensation, corruption, credit, delivery, department, entrepreneur, feedback, finance, flexibility, headquarters, hospitality, investor, invoice, issue, loyalty, outlet, overtime, partner, partnership, performance, perk, procedure, production, proposal, receipt, refund, relocation, sales, sector, security, segment, sponsor, standard, takeover, training, vacancy
3	accounts, achievement, acquisition, application, approach, authority, award, background, bankruptcy, bid, billboard, career, cashier, challenge, commodity, competition, competitor, concern, confidence, distribution, distributor, dividend, downturn, earnings, employer, employment, equity, etiquette, event, executive, exhibition, expansion, facilitator, fare, feature, forecast, globalisation, goods, hierarchy, impact, induction, industry, initiative, loss, manufacturing, margin, market, merger, motivation, networking, outcome, pitch, position, poverty, prediction, premises, pricing, priority, process, prototype, purchase, quality, rapport, recession, recognition, recommendation, redundancy, reputation, retirement, return, risk, role, satisfaction, savings, schedule, service, shipment, slowdown, specification, stage, stake, statement, stock, supply, survey, term, tip, transaction, venue, volume, volunteer, wholesaler, workload
2	access, account, advertisement, advertising, advice, agency, agent, aim, ambition, analyst, appeal, argument, assignment, associate, atmosphere, attitude, auction, autonomy, awareness, backer, backing, board, brainstorming, branch, bribery, campaign, catalyst, CEO, chain, chairman, chart, coach, coaching, commitment, communication, community, complaint, component, compromise, confirmation, conflict, connection, consultation, consumption, contact, cost, creativity, culture, CV, damage, deal, debt, decline, deficit, delay, dependability, deposit, depression, discrimination, distraction, diversity, draft, e-commerce, empathy, employee, empowerment, equipment, ethics, exchanges, exporter, factor, fairness, fall, favour, firm, flexitime, fraud, freelancer, funding, goal, grant, guarantee, guideline, host, image, impression, increase, independence, inflation, infrastructure, integrity,

Broj pojavljivanja	Imenica
	interest, interview, jobseeker (also job seeker), launch, level, logistics, maintenance, mentor, millennial, minutes, model, moisturizer, morale, multinational, negotiator, objective, operations, opportunity, option, order, outsourcing, participant, passion, patent, personalization, perspective, plumbing, portfolio, presentation, progress, protectionism, provider, quarter, raise, rate, recovery, reference, regulation, requirement, resources, response, review, rise, sabbatical, sale, sample, saving, scheme, secondment, setback, site, slogan, strike, structure, subsidy support, system, tariff, timeline, tool, trade, transition, update, values, visualization, wage, wealth, webinar, workshop
1	ability, absenteeism, accident, accommodation, accountability, accumulation, acquaintance, actuary, ad, adaptability, adaptation, advancement, advantage, alignment, allegation, ambition, amount, analysis, analytics, angel, anniversary, announcement, apathy, appearance, applicant, appointment, appreciation, apprehension, approval, approximation, aspect, assistance, attendance, attendee, attention, audience, audit, auditor, authenticity, autism, automation, automobile, availability, average, badge, bagel, bailout, balance, balloon, banker, banquet, battery, behaviour, benchmarking, biometrics, boardroom, bond, bondholder, booking, brainchild, branding, breach, break, breakthrough, brochure, bug, bulb, bulk, buzzword, by-product, cabinet, call, cancellation, canteen, canvas, capital, care, carpooling, carrier, caste, caterer, catering, cause, celebrity, cement, ceremony, CFO, chaos, check-in, cheer, choice, circumstances, claim, cloud, collaboration, collateral, colleague, column, commuter, commuting, company, competency, competitiveness, completion, complex, compliment, concession, concoction, conditions, conduct, confectionery, conference, confrontation, conglomerate, connectivity, consignment, consolidation, constraint, construction, container, continent, contributor, control, convention, conversion, co-operation, co-operative, corridor, cosmetics, costs, counselling, counter, counterpart, courier, courtroom, coverage, craftsman, crash, crèche, credibility, creditor, crisis, criteria, criticism, crowdfunding, currency, customization, customs, data, database, debriefing, debtor, deception, decorating, dedication, defect, defects, delegate, delicatessen, demo, demographic, departures, deployment, deregulation, derivative, design, desire, dessert, detail, determination, diagnosis, diagram, diligence, dimension, disadvantage, disaster, disconnect, dish, disposal, disruption, disruptor, distrust, donation, download, downside, dramatically, drawback, drop, dumping, dung, durability, dust, earthquake, EBIT, economy, edge, effectiveness, efficiency, electronics, elite, emission, emotion, encounter, endorsement, enemy, enquiry, enterprise, entertainment, enthusiasm, environment, equivalent establishment, e-tailer, ethos, evidence, exchange, excursion, excuse, exercise, ex-pat, expenditure, expense, expenses, expensive, experience, export, extravagance, extrovert, facilitation, facility, factory, failure, fair trade, fake, farmer, fee, fertilizer, festival, field, figure, filtering, flaw, fleet, flight, flop, flyer, fortune, forum, framework, freelance, fuel, fulfilment, function, functionality, fund, fundraiser, fundraising, funds, futures, gadget, garment, gate, generosity, gossip, graduate, graph, greed, group, guest, guests, guide, handling, handset, hazard, head, headhunting, health, hepatitis, hire, hoarding, hobby, holacracy, holding, honesty, horticulture, human, hybrid, identification, implementation, import, imports, incident, influencing, initial, ink, installation, instalment, instinct, instructions, insulation, insurance, interior, intern, internship, intranet, introvert, intuition, invention, inventor,

Broj pojavljivanja	Imenica
	inventory, investigation, invitation, invoicing, irritation, IT, itinerary, jewellery, journalist, joystick, kind, know-how, label, labelling, labourer, landline, laundering, lay-off, layout, lead, leader, leadership, leaflet, ledger, lending, liability, liberalisation, lid, lift, line, link, liquidation, liquidity, listing, literacy, livelihood, lock, locker, luggage, magnet, majority, management, man-hours, map, marketplace, markets, maximum, measure mechanism, meeting, membership, mentee, mentoring, message, methane, microscope, milestone, mindset, misconception, misgivings, mismanagement, mission, misunderstanding, mix, m-learning, motherboard, movement, muscle, need, nepotism, network, euroleadership, neutrality, nickname, nightlife, no-no, norms, novel, numeracy, nutrition, objectives, obstacle, occasion, occupancy, offer, on-the-job, opening, openness, operator, outdoors, outlook, output, overdraft, overheads, overload, oversight, overview, overwork, ownership, packaging, paddling, panel, panic, participation, partition, pass, passenger, password, pastime, patent, patience, pawnbroker, pay, payroll, peaks, penny, pension, percentage, personnel, pesticide, petition, phenomenon, picture, pie, pilot, place, plant, plastering, platform, pleasure, pollution, pop-up, portal, positioning, post, postage, potential, PR, practice, praise, precedent, preceding, predecessor, preference, prejudice, premium, pressure, prevention, principal, principles, producer, profession, professionalism, profitability, prohibition, promotion, property, prospects, public, publicity, punctuality, purchasing, purpose, query, queue, quota, rebranding, receptionist, recipient, recruit, recruiter, recycling, re-entry, referee, referral, refinery reforestation, refreshment, refrigeration, refugee, rehabilitation, reinsurer, relationship, relaunch, reliability, remark, rep, repatriation, replacement, report, request, requirements, research, reservation, resident, resignation, resistance, resourcefulness, respect, responsibility, restriction restructuring, results, retention, reunion, rival, roofing, roster, routine, rubbish safe, safety, salesperson, salmon, say, scenario, scholarship, scooter, screen, screensaver, seafood, securities, self-starter, seminar, seniority, sensor, series, session, severance, severity, shaft, shame, shipping, shortfall, shortlist, side, sight, sightseeing, signature, silk, slide, slot, SME, soda, sofapreneur, sofapreneurship, software, solicitor, solution, source, souvenir, specialisation, specialist, speciality, speculation, spidergram, sponsorship, stakeholder, standstill, start-up, stationery, statistic, status, stockbroker, strength, stunt, style, subcontractor, subordinate, suburb, success, summary, superior, surgeon, surplus, suspicion, sustainability, sweater, sweatshop, symptom, synergy, tank, task, tax, team-building, teamwork, teaser, teleworking, tension, tent, terminal, territory, tester, testing, text, textile, threat, tiling, tills, time, tissue, title, tour, track, trading, tradition, trainee, trainer, transformation, transistor, transparency, trauma, treadmill, treatment, trial, trials, trigger, triumph, trouble-shooter, trust, trustworthiness, turbines, turn, turnaround, turtle, twist, tycoon, tyre, underwear, unemployment, union, upgrade, upturn, urgency, vaccine, valuables, venture, verdict, vibration, vineyard, vision, visitor, volatility, volunteerism, voucher, wages, wannabe, waste, weakness, wheelchair, Wifi, wiki, wiring, wisdom, work load, workaholic, workplace, workspace.

2. prilog: Kolokacije u jednojezičnim poslovnim i općim američkim rječnicima. [177]

rječnici / imenice	Američki jednojezični poslovni rječnici		Američki opći jednojezični	
	ABTD	**DBT**	**MWD**	**AHD**
agenda	Ø		Ø	Ø
asset	Ø	Ø	Ø	Ø
bonus	Ø	Ø	Ø	Ø
brand	Ø	Ø	Ø	Ø
budget	Ø	Ø	Ø	Ø
commission	Ø	Ø	Ø	Ø
company	Ø	Ø	Ø	Ø
consultant	Ø	Ø	Ø	Ø
consumer	Ø	Ø	Ø	Ø
customer	Ø	Ø	Ø	Ø
contract	Ø	Ø	Ø	Ø
credit	Ø	Ø	Ø	Ø
deadline		Ø	Ø	Ø
delivery	Ø	Ø	Ø	Ø
demand	Ø	Ø	Ø	Ø
development		Ø	Ø	Ø
discount	Ø	Ø	Ø	Ø
expertise			Ø	Ø
finance	Ø		Ø	Ø
growth			Ø	Ø
incentive			Ø	Ø
income		Ø	Ø	Ø
investment	Ø	Ø	Ø	Ø
investor	Ø	Ø		
invoice	Ø	Ø	Ø	Ø

[177] Sivi kvadrat u tablicama iz 2., 3. i 4. priloga označava da analizirana imenica nije rječnička natuknica, dok oznaka Ø označava prazni skup, tj. da je imenica dio rječničke natuknice, ali da kolokacija nije dio natuknice. Ostale napomene u tablici pobliže označavaju gdje se unutar rječničke natuknice navode kolokacije.

rječnici / imenice	Američki jednojezični poslovni rječnici		Američki opći jednojezični	
	ABTD	**DBT**	**MWD**	**AHD**
loan		Ø	Ø	Ø
market	Ø	Ø	Ø	Ø
negotiation		Ø	Ø	Ø
performance		Ø	Ø	Ø
policy	Ø	Ø	Ø	Ø
product		Ø	Ø	Ø
productivity	Ø	Ø	Ø	Ø
profit	Ø	Ø	Ø	Ø
promotion	Ø	Ø	Ø	Ø
qualification			Ø	Ø
retail	Ø	Ø	Ø	Ø
revenue	Ø	Ø	Ø	Ø
salary	Ø	Ø	Ø	Ø
sales			Ø	
service	Ø	Ø	Ø	Ø
share	Ø	Ø	Ø	Ø
shareholder	Ø	Ø	Ø	Ø
skill	Ø		Ø	Ø
staff	Ø	Ø	Ø	Ø
strategy	Ø	Ø	Ø	Ø
supplier		Ø	Ø	
target			Ø	Ø
trend	Ø	Ø	Ø	Ø
turnover	Ø	Ø	Ø	Ø
value	Ø	Ø	Ø	Ø

3. prilog: Kolokacije u jednojezičnim poslovnim i općim britanskim rječnicima.

rječnici / imenice	Britanski jednojezični poslovni rječnici		Britanski jednojezični opći i poslovni rječnici		Britanski opći jednojezični	
	DB	**OBED**	**CD**	**LDOCE**	**COED**	**OALD**
agenda	Ø	dio primjera	dio definicije, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
asset	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
bonus	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”, rubrika „See also”	rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije,
brand	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
budget	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
commission	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”,	rubrika „Collocation”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
company	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
consultant	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
consumer	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
customer	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije

rječnici / imenice	Britanski jednojezični poslovni rječnici		Britanski jednojezični opći i poslovni rječnici		Britanski opći jednojezični	
	DB	**OBED**	**CD**	**LDOCE**	**COED**	**OALD**
contract	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
credit	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation” rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije krovne kolokacije
deadline	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
delivery	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation” rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
demand	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
development	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
discount	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
expertise	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
finance	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
growth	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije

rječnici / imenice	Britanski jednojezični poslovni rječnici		Britanski jednojezični opći i poslovni rječnici		Britanski opći jednojezični	
	DB	**OBED**	**CD**	**LDOCE**	**COED**	**OALD**
incentive	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika,
income	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
investment	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
investor	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”, rubrika „Collocation”	rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”,
invoice	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
loan	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
market	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
negotiation	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
performance	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
policy	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije

rječnici / imenice	Britanski jednojezični poslovni rječnici		Britanski jednojezični opći i poslovni rječnici		Britanski opći jednojezični	
	DB	**OBED**	**CD**	**LDOCE**	**COED**	**OALD**
product	Ø	rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
productivity	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
profit	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „Collocation” rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
promotion	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
qualification	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
retail	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije	dio definicije	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije
revenue	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, krovne kolokacije
salary	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
sales	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije – pod sale	dio definicije, rubrika „Collocation” (pod sale), rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije (pod sale)
service	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije

rječnici / imenice	Britanski jednojezični poslovni rječnici		Britanski jednojezični opći i poslovni rječnici		Britanski opći jednojezični	
	DB	**OBED**	**CD**	**LDOCE**	**COED**	**OALD**
share	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation”, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
shareholder	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	rubrika „Collocation” rubrika „See also”	rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”
skill	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation”, rubrika, „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
staff	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation”, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
strategy	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation”, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
supplier	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „See also”	Ø	rubrika „Collocation”,
target	podebljano otisnuto zasebno u natuknici	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation”, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
trend	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation”	dio definicije, rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije
turnover	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „Collocation” rubrika „See also”	dio definicije	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije, krovne kolokacije
value	Ø	podebljano otisnuto zasebno uz različita značenja	dio definicije, rubrika „See also”	dio definicije, rubrika „Collocation”, rubrika „See also”	rubrika „Collocation”	rubrika „Collocation”, dio definicije

4. prilog: Kolokacije u dvojezičnim poslovnim i općim rječnicima.

rječnici / imenice	Dvojezični englesko-hrvatski rječnici			Dvojezični hrvatsko-engleski rječnici		
	EHER	**EHPR**	**VEHR**	**HEER**	**HEPR**	**VHER**
agenda	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
asset	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
bonus	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
brand	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
budget	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	unutar natuknice
commission	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
company	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
consultant		Ø	Ø		Ø	Ø
consumer	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
customer	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
contract	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
credit	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
deadline	Ø	Ø	Ø		Ø	Ø
delivery	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
demand	Ø	Ø	unutar natuknice	Ø	Ø	Ø
development	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
discount	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
expertise		Ø	Ø		Ø	Ø
finance	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
growth	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
incentive		Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
income	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
investment	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø

rječnici / imenice	Dvojezični englesko-hrvatski rječnici			Dvojezični hrvatsko-engleski rječnici		
	EHER	**EHPR**	**VEHR**	**HEER**	**HEPR**	**VHER**
investor	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
invoice	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
loan	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	unutar natuknice
market	Ø	Ø	unutar natuknice	Ø	Ø	Ø
negotiation	u množini	Ø	unutar natuknice (u množini)	u množini	Ø	Ø
performance	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
policy		Ø	Ø		Ø	Ø
product	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
productivity	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
profit	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
promotion	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
qualification		Ø	Ø		Ø	Ø
retail	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
revenue	Ø	Ø	unutar natuknice	Ø	Ø	Ø
salary	Ø	Ø	unutar natuknice	Ø	Ø	unutar natuknice
sales	Ø	Ø		Ø	Ø	Ø
service	u množini	Ø	Ø	u množini	Ø	Ø
share	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
shareholder	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
skill	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
staff		Ø	unutar natuknice	Ø	Ø	Ø
strategy	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø

rječnici / imenice	Dvojezični englesko-hrvatski rječnici			Dvojezični hrvatsko-engleski rječnici		
	EHER	**EHPR**	**VEHR**	**HEER**	**HEPR**	**VHER**
supplier	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
target		Ø	unutar natuknice	Ø	Ø	Ø
trend	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
turnover	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø
value	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø

5. prilog: Korpus poslovnoga engleskog jezika

Stručni i znanstveni članci na engleskom jeziku objavljeni u stranim časopisima

1. Ahrens, Thomas; Ferry, Laurence. 2018. Institutional entrepreneurship, practice memory, and cultural memory: Choice and creativity in the pursuit of endogenous change of local authority budgeting. *Management Accounting Research* 38. 12–21.
2. Alfaro, Laura. 2017. Gains from Foreign Direct Investment: Macro and Micro Approaches. *The World Bank Economic Review* 30/Supplement 1. S2–S15.
3. Altuntas, Muhammed; Gößmann, Gerrit. 2016. The Relationship between Home Market Performance and Internationalization Decisions: Evidence from German Insurance Groups. *Risk Management and Insurance Review* 19/1. 37–71.
4. Asplund, Marcus. 2018. Did the Swedish Tobacco Monopoly Set Monopoly Prices? *Economica* 85/339. 532–557.
5. Badunenko, Oleg; Henderson, Daniel; Kumbhakar, Subal. 2012. When, where and how to perform efficiency estimation? *Journal of the Royal Statistical Society* 175/4. 863–892.
6. Baggetta, Matthew. 2015. Representative Bridging: Voluntary Associations' Potential for Creating Bridging Ties in Demographically Diverse Urban Areas. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 45/1_suppl. 72S–94S.
7. Balz, Verena Elisabeth. 2018. Regional design: Discretionary approaches to regional planning in the Netherlands. *Planning Theory* 17/3. 332–354.
8. Bamforth, Jill; Geursen, Gus. 2017. Categorising the money management behaviour of young consumers. *Young Consumer* 18/3. 205–222.
9. Basile, Roberto; Commendatore, Pasquale; De Benedictis, Luca; Kubin, Ingrid. 2018. The impact of trade costs on the European Regional Trade Network: An empirical and theoretical analysis. *Review of International Economics* 26/3. 578–609
10. Basile, Roberto; Parteka, Aleksandra; Pittiglio, Rosanna. 2018. Export diversification and economic development: A dynamic spatial data analysis. *Review of International Economics* 26/3. 634–650.
11. Basu, Kaushik; Foster, Andrew. 2015. Development Economics and Method: A Quarter Century of ABCDE. *The World Bank Economic Review* 29/Supplement 1. S2–S8.
12. Bayar, Onur; Huseynov, Fariz; Sardarli, Sabuhi. 2018. Corporate Governance, Tax Avoidance, and Financial Constraints. *Financial Management* 47/3. 651–677.
13. Benenson, Jodi; Stagg, Allison. 2015. An Asset-Based Approach to Volunteering: Exploring Benefits for Low-Income Volunteers. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 45/1_suppl. 131S–149S.
14. Berti, Katia; Falvey, Rod. 2018. Does trade weaken product standards?. *Review of International Economics* 26/4. 825–868.

15. Bikker, Jacob A. 2016. Performance of the Life Insurance Industry Under Pressure: Efficiency, Competition, and Consolidation. *Risk Management and Insurance Review* 19/1. 73–104.
16. Brennan, Michael; Kraft, Holger. 2018. Leaning Against the Wind: Debt Financing in the Face of Adversity. *Financial Management* 47/3. 485–518.
17. Brunella, Bruno; Garcia-Appendini, Emilia; Nocera, Giacomo. 2018. Experience and Brokerage in Asset Markets: Evidence from Art Auctions. *Financial Management* 47/4. 833–864.
18. Bruttel, Lisa. 2018. The Effects of Recommended Retail Prices on Consumer and Retailer Behaviour. *Economica* 85/339. 649–668.
19. Bryson, John; Ackermann, Fran; Eden, Colin. 2004. Contributions of Planning Under Pressure. *Planning Theory* 3/3. 201–210.
20. Burns, Tom. 2004. A Practical Theory of Public Planning: The Tavistock Tradition and John Friend's Strategic Choice Approach. *Planning Theory* 3/3. 211–223.
21. Can, Gülin Feryal; Kurtulmusoglu, Feride Bahar; Atalay; Kumru Didem. 2016. A case study on shopping malls attributes for young consumers. *Young Consumer* 17/3. 274–292.
22. Chan, Konan; Nayar, Nandkumar; Singh, Ajai; Yu, Wen. 2018. Information Content of Offer Date Revelations: A Fresh Look at Seasoned Equity Offerings. *Financial Management* 47/3. 519–552.
23. Cheng Yi-Ling; Tabuchi, Takatoshi. 2018. Multiproduct oligopoly and trade between asymmetric countries. *Review of International Economics* 26/3. 524–538.
24. Cobb Walgren, Cathy. 2017. Kids complain – do companies respond? *Young Consumer* 178/4. 299–320.
25. Crawford, Rowena; Disney, Richard. 2018. Wage Regulation and the Quality of Police Applicants. *Economica* 85/340. 701–734.
26. Cull, Robert; Demirgüç-Kunt, Asli; Morduch, Jonathan. 2018. The Microfinance Business Model: Enduring Subsidy and Modest Profit. *The World Bank Economic Review* 32/2. 221–244.
27. Dean, Jon. 2015. Class Diversity and Youth Volunteering in the United Kingdom: Applying Bourdieu's Habitus and Cultural Capital. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 45/1_suppl. 95S–113S.
28. de Brauw, Alan; Giles, John. 2018. Migrant Labor Markets and the Welfare of Rural Households in the Developing World: Evidence from China. *The World Bank Economic Review* 32/1. 1–18.
29. Demiris, Nikolaos; Kypraios, Theodore; Smith, Vanessa. 2014. On the epidemic of financial crises. *Journal of the Royal Statistical Society* 177/3. 697–723.
30. Disney, Richard; Gathergood, John. 2018. House Prices, Wealth Effects and Labour Supply. *Economica* 85/339. 449–478.
31. Dixit, Avinash. 2015. How Business Community Institutions Can Help Fight Corruption. *The World Bank Economic Review* 29/Supplement 1. S25–S47.

32. Duffett, Rodney Graeme. 2017. Influence of social media marketing communications on young consumers' attitudes. *Young Consumer* 18/1. 19–39.
33. Durl, James; Trischler, Jakob; Dietrich, Timo. 2017. Co-designing with young consumers – reflections, challenges and benefits. *Young Consumer* 18/4. 439–455.
34. Egger, Peter; Kunert, Sebastian; Seidel, Tobias. 2018. The Competitive Effects of Credit Constraints in the Global Economy. *Economica* 85/340. 771–792.
35. Eisdorfer, Assaf; Goyal, Amit; Zhdanov, Alexei. 2018. Distress Anomaly and Shareholder Risk: International Evidence. *Financial Management* 47/3. 553–581.
36. Englund, Hans; Gerdin, Jonas. 2018. Management accounting and the paradox of embedded agency: A framework for analyzing sources of structural change. *Management Accounting Research* 38. 1–11.
37. Essa, Samy; Dekker, Henri; Groot, Tom. 2018. Your gain my pain? The effects of accounting information in uncertain negotiations. *Management Accounting Research* 41. 20–42.
38. Faludi, Andreas. 2004. The Impact of a Planning Philosophy. *Planning Theory* 3/3. 225–236.
39. Fehrenbacher, Dennis; Schulz, Axel; Rotaru, Kristian. 2018. The moderating role of decision mode in subjective performance evaluation. *Management Accounting Research* 41. 1–10.
40. Fichet de Clairfontaine, Aurélien; Hammer, Christoph. 2018. Is the wage equation spatial enough? Evidence from a novel regional trade dataset. *Review of International Economics* 26/3. 610–633.
41. Fredette, Christopher; Bradshaw, Patricia; Krause, Heather. 2015. From Diversity to Inclusion: A Multimethod Study of Diverse Governing Groups. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 45/1_suppl. 28S–51S.
42. Frost, Jacqui; Edgell Penny.2017. Rescuing Nones From the Reference Category: Civic Engagement Among the Nonreligious in America. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 47/2. 417–438.
43. Fung, Maggie. 2017. An IMB model testing via endorser types and advertising appeals on young people's attitude towards cervical cancer prevention advertisement in Hong Kong. *Young Consumer* 18/1. 1–18.
44. Galbraith, John; van Norden, Simon. 2012. Assessing gross domestic product and inflation probability forecasts derived from Bank of England fan charts. *Journal of the Royal Statistical Society* 175/3. 713–727
45. Gervais, Antoine. 2018. Estimating the impact of country-level policy restrictions on services trade. *Review of International Economics* 26/4. 743–767
46. Ghatak, Maitreesh. 2015. Theories of Poverty Traps and Anti-Poverty Policies. *The World Bank Economic Review* 29/Supplement 1. S77–S105.

47. Giambona, Erasmo; Graham, John; Harvey, Campbell; Bodnar, Gordon. 2018. The Theory and Practice of Corporate Risk Management: Evidence from the Field. *Financial Management* 47/4. 783–832.
48. Glanville, Jennifer; Paxton, Pamela; Wang, Yan. 2016. Social Capital and Generosity: A Multilevel Analysis. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 45/3. 526–547.
49. Goodridge, Peter; Haskel, Jonathan; Wallis, Gavin. 2018. Accounting for the UK Productivity Puzzle: A Decomposition and Predictions. *Economica* 85/339. 581–605.
50. Goswami, Arti Grover. 2018. Service outsourcing: The home, the host and the provider. *Review of International Economics* 26/4. 801–825.
51. Guertzgen, Nicole. 2014. Wage insurance within German firms: do institutions matter? *Journal of the Royal Statistical Society* 177/2. 345–369.
52. Guo, Xuguang; Tao, Ran. 2015. Health Benefit Downward Rigidity: Employers' Responses to Rising Insurance Costs. *Risk Management and Insurance Review* 18/2. 217–241.
53. Hancock, Ruth; Morciano, Marcello; Pudney; Stephen; Zantomio, Francesca. 2015. Do household surveys give a coherent view of disability benefit targeting?: a multisurvey latent variable analysis for the older population in Great Britain. *Journal of the Royal Statistical Society* 178/4. 815–836.
54. Hao, Wei; Prevost, Andrew; Wongchoti. Udomsak. 2018. Are Low Equity R2 Firms More or Less Transparent? Evidence from the Corporate Bond Market. *Financial Management* 47/4. 865–909.
55. Heylen, Frederik; Fraussen, Bert; Beyers, Jan. 2018. Live to Fight Another Day? Organizational Maintenance and Mortality Anxiety of Civil Society Organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 47/6. 1249–1270.
56. Hiebl, Martin. 2018. Management accounting as a political resource for enabling embedded agency. *Management Accounting Research* 38. 22–38.
57. Horton, Kate; de Araujo Wanderley, Claudio. 2018. Identity conflict and the paradox of embedded agency in the management accounting profession: Adding a new piece to the theoretical jigsaw. *Management Accounting Research* 38. 39–50.
58. Houston, Donna; Hillier, Jean; MacCallum, Diana; Steele, Wendy; Byrne, Jason. 2018. Make kin, not cities! Multispecies entanglements and 'becoming-world' in planning theory. *Planning Theory* 17/2. 190–212.
59. Inch, Andy. 2014. Ordinary citizens and the political cultures of planning: In search of the subject of a new democratic ethos. *Planning Theory* 14/4. 404–424.
60. Johnstone, D.J. 2012. Log-optimal economic evaluation of probability forecasts. *Journal of the Royal Statistical Society* 175/3. 661–689.
61. Kamara, Avraham; Young, Lance. 2018. Yes, the Composition of the Market Portfolio Matters: The Estimated Cost of Equity. *Financial Management* 47/4. 911–929.

62. Lamantia, Fabio; Pezzino, Mario. 2018. The dynamic effects of fiscal reforms and tax competition on tax compliance and migration. *Review of International Economics* 26/3. 672–690
63. Lazar, Fred; Prisman, Eliezer. 2015. Regulator's Determination of Return on Equity in the Absence of Public Firms: The Case of Automobile Insurance in Ontario. *Risk Management and Insurance Review* 18/2. 199–216.
64. López-Vizcaíno, Esther; Lombardía, María José; Morales, Domingo. 2015. Small area estimation of labour force indicators under a multinomial model with correlated time and area effects. *Journal of the Royal Statistical Society* 178/3. 535–565.
65. Kelly, Khim; Seow, Jean Lin. 2018. Research note: Investor perceptions of comparable-to-industry versus higher-than-industry pay ratio disclosures. *Management Accounting Research* 38. 51–58.
66. Kluve, Jochen; Schneider, Hilmar; Uhlendorff, Arne; Zhao, Zhong. 2012. Evaluating continuous training programmes by using the generalized propensity score. *Journal of the Royal Statistical Society* 175/2. 587–617.
67. Knauer, Thorsten; Silge, Lisa; Sommer, Friedrich. 2018. The shareholder value effects of using value-based performance measures: Evidence from acquisitions and divestments. *Management Accounting Research* 41. 43–61.
68. Maskin, Eric. 2015. Why Haven't Global Markets Reduced Inequality in Emerging Economies?. *The World Bank Economic Review* 29/Supplement 1. S48–S52.
69. Mayer, Roger; Warr, Richard; Zhao, Jing. 2018. Do Pro-Diversity Policies Improve Corporate Innovation?. *Financial Management* 47/3. 617–650.
70. McAlister, Anna; Bargh, Danielle. 2016. Dissuasion: the Elaboration Likelihood Model and young children. *Young Consumer* 17/3. 210–225.
71. Metzger, Jonathan; Soneryd, Linda; Tamm Hallström, Kristina. 2016. 'Power' is that which remains to be explained: Dispelling the ominous dark matter of critical planning studies. *Planning Theory* 16/2. 203–222.
72. Miguélez, Ernest. 2018. Inventor Diasporas and the Internationalization of Technology. *The World Bank Economic Review* 32/1. 41–63.
73. Miles, William; Vijverberg, Chu-Ping. 2018. Did the Euro Common Currency Increase or Decrease Business Cycle Synchronization for its Member Countries? *Economica* 85/339. 558–580.
74. Mulholland, Barry; Finke, Michael; Huston, Sandra. 2015. Understanding the Shift in Demand for Cash Value Life Insurance. *Risk Management and Insurance Review* 19/1. 7–36.
75. Narayanan, Rajesh; Uzmanoglu, Cihan. 2018. Credit Insurance, Distress Resolution Costs, and Bond Spreads. *Financial Management* 47/4. 931–951.
76. Needham, Barrie. 2004. John Friend: Advising and Theorizing. *Planning Theory* 3/3. 237–247.

77. Ofem, Brandon; Arya, Bindu; Borgatti, Stephen. 2018. The Drivers of Collaborative Success Between Rural Economic Development Organizations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 47/6. 1113–1134
78. Paul, Justin. 2017. What determine shoppers' preferences for malls in an emerging market? *Young Consumer* 18/1. 70–83.
79. Pavlopoulos, Dimitris; Muffels, Ruud; Vermunt, Jeroen. 2012. How real is mobility between low pay, high pay and non-employment?. *Journalf the Royal Statistical Society* 175/3. 749–773.
80. Posner, Eric. 2017. Should Human Rights Law Play a Role in Development? *The World Bank Economic Review* 30/Supplement 1. S16–S33.
81. Power, Mark; Hobbs, Jonathan. 2015. A Comparative Analysis of Financial Professionals' Perception of the Level of Graduating Business Student Retirement Planning Familiarity, Motivation, and Preparedness. *Risk Management and Insurance Review* 18/2. 273–295.
82. Pozen, Robert; Vinjamoori, Anant. 2015. Self-Funding of Health-Care Plans by Small Firms: Risks and Reforms. *Risk Management and Insurance Review* 18/2. 243–254.
83. Reimer, Jeffrey; Zhang, Xin. 2018. An economic model of search and matching in international trade. *Review of International Economics* 26/4. 784–800.
84. Reinhart, Carmen; Reinhart, Vincent. 2015. Financial Crises, Development, and Growth: A Long-term Perspective. *The World Bank Economic Review* 29/Supplement 1. S53–S76.
85. Rydin, Yvonne. 2012. Using Actor–Network Theory to understand planning practice: Exploring relationships between actants in regulating low-carbon commercial development. *Planning Theory* 12/1. 23–45.
86. Scholl, Almuth. 2018. Debt Relief for Poor Countries: Conditionality and Effectiveness. *Economica* 85/339. 626–648
87. Schroyen, Fred; Aarbu, Karl Ove. 2018. Attitudes Towards Large Income Risk in Welfare States: An International Comparison. *Economica* 85/340. 846–872.
88. Sharma, Rishi. 2018. Optimal tariffs with inframarginal exporters. *Review of International Economics* 26/4. 768–783
89. Singh, Rashmi. 2017. Monotony of social networking among millennial and its effect on social advertisement: a challenge to digital marketers. *Young Consumer* 17/4. 376–387.
90. Smack, Lisa. 2016. Catastrophe Bonds—Regulating a Growing Asset Class. *Risk Management and Insurance Review* 19/1. 105–125.
91. Staci Kenno; Free, Clinton. 2018. Fostering and forcing uses of accounting: Labour-management negotiations in the automotive crisis in Canada 2008–2009. *Management Accounting Research* 39. 17–34.
92. Tanndal, Julia; Waldenström, Daniel. 2018. Does Financial Deregulation Boost Top Incomes? Evidence from the Big Bang. *Economica* 85/340. 232–265.
93. Thomas, Huw. 2004. What Future for British Planning Theory. *Planning Theory* 3/3. 189–198.

94. van Ingen, Erik; Wilson, John. 2017. I Volunteer, Therefore I am? Factors Affecting Volunteer Role Identity. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 46/1. 29–46
95. Washbrook, Elizabeth; Gregg, Paul; Propper, Carol. 2014. A decomposition analysis of the relationship between parental income and multiple child outcomes. *Journal of the Royal Statistical Society* 177/4. 757–782
96. Weisinger, Judith Y.; Borges-Méndez, Ramón; Milofsky, Carl. 2015. Diversity in the Nonprofit and Voluntary Sector. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly* 45/1_suppl. 3S–27S.
97. Weston, Harold; Willey, Susan. 2016. Life Insurers' Decision to Use Retained Asset Accounts for Life Insurance Payouts: A Case Study. *Risk Management and Insurance Review* 19/1. 127–145.
98. Whitman, Andrew. 2015. Is ERM Legally Required? Yes for Financial and Governmental Institutions, No for Private Enterprises. *Risk Management and Insurance Review* 18/2. 161–197.
99. Wouters, Marc; Sandholzer, Maximilian. 2018. How an industry standard may enhance the mediating capacity of calculations: Cost of ownership in the semiconductor industry. *Management Accounting Research* 39. 47–63.
100. Yazdanparast, Atefeh; Joseph, Mathew; Fernanda, Muniz. 2016. Consumer based brand equity in the 21st century: an examination of the role of social media marketing. *Young Consumer* 17/3. 243–255.

Udžbenici iz područja ekonomije i poslovanja za izvorne govornike

1. Aghion, Philippe; Howitt, Peter. 2009. *The Economics of Growth*. The MIT Press. Cambridge, Massachusetts. London, England.
2. Barringer, Bruce; Ireland, R. Duane. 2016. *Entrepreneurship: Successfully launching new ventures.* Pearson. Harlow.
3. Beams, Floyd; Anthony, Joseph; Bettinghaus, Bruce; Smith, Kenneth. 2018. *Advanced Accounting*. Pearson. Harlow.
4. Besanko, David.; Braeutigam, Ronald. 2014. *Microeconomics*. John Wiley & Sons, Inc. Chichester.
5. Blanchard, Olivier. 2017. *Macroeconomics*. Pearson Education. Boston.
6. Butler, Kirt. 2016. *Multinational Finance*. John Wiley & Sons, Inc. Hoboken.
7. Eiteman, David; Stonehill, Arthur; Moffett, Michael. 2016. *Multinational Business Finance*. Pearson. Harlow.
8. Feenstra, Robert C. 2004. *Advanced International Trade*. Princeton University Press. Princeton
9. Fight, Andrew. 2006. *Introduction to Project Finance*. Butterworth-Heinemann. Oxford.
10. Fleuriet, Michel. 2008. *Investment Banking Explained*. McGrawHill. New York.

11. Galbraith, Jay. 2014. *Designing Organizations*. Jossey-Bass. San Francisco.
12. Grabowski, Richard; Self, Sharmistha; Shields, Michael. 2007. *Economic Development, A Regional, Institutional, and Historical Approach.* M.E.Sharpe. Armonk, New York; London, England.
13. Husted, Steven; Melvin, Michael. 2013. *International Economics*. Pearson Education. Harlow.
14. Keegan, Warren; Green, Mark. 2017. *Global Marketing*. Pearson Education Limited. Harlow.
15. Kenneth, Clow; Baack, Donald. 2018. *Integrated Advertising, Promotion, and Marketing Communications*. Pearson Education. Harlow.
16. Kotler, Philip; Armstrong, Gary; Opresnik, Marc Oliver. 2018. *Principles of Marketing*. Pearson Education Limited. Harlow.
17. Kotler, Philip i dr. 2009. *Marketing Management*. Pearson education limited. Harlow.
18. Krimpmann, Andreas. 2015. *Principles of Group Accounting under IFRS*. John Wiley & Sons. Chichester.
19. Lewis, James. 2001. *Project Planning, Scheduling, and Control*. McGraw-Hill. New York.
20. Liaw, Thomas. 2012. *The Business of Investment Banking*. John Wiley & Sons, Inc. Chichester.
21. McMillan, Michael i dr. 2011. *Investments Workbook, Principles of Portfolio and Equity Analysis*. John Wiley & Sons, Inc. Hoboken.
22. Melville, Alan. 2009. *International Financial Reporting, A Practical Guide, Second Edition.* Pearson Education Limited. Harlow
23. Montier, James. 2009. *Value Investing, Tools and Techniques for Intelligent Investment*. John Wiley and Sons. Chichester.
24. Perloff, Jeffrey. 2018. *Microeconomics, Theory and Applications with Calculus*. Pearson. Harlow.
25. Pickett, Spencer. 2005. *The Essential Handbook of Internal Auditing*. John Wiley & Sons. Chichester.
26. Snowdon, Brian; Vane, Howard; Elgar, Edward. 2005. *Modern Macroeconomics. Its Origins, Development and Current State*. Cheltenham, UK. Northampton, MA, USA.
27. Soltani, Bahram. 2007. *Auditing, an International Approach*. Prentice Hill. Harlow.
28. Stiglitz, Joseph. 2006. *Making Globalization Work*. W. W. Norton & Company. New York London.
29. Terra, Cristina. 2015. *Principles of International Finance and Open Economy Macroeconomics.* Academic Press. Amsterdam et al.
30. Todaro, Michael; Smith, Stephen. 2012. *Economic Development*. Addison-Wesley. Boston.
31. Yi-chong, Xu; Weller, Patrick. 2009. *Inside the World Bank*. Palgrave Macmillan. New York.

Udžbenici za učenje poslovnoga engleskog jezika

1. Clark, Richard. Baker, David. *Oxford English for Careers, Finance 1. Student's Book.* Oxford University Press. Oxford.
2. Cotton, David; Falvey, David; Kent, Simon. 2010. *Market Leader. Intermediate, 3rd Edition.* Pearson Education Limited. Harlow.
3. Cotton, David; Falvey, David; Kent, Simon. 2011. *Market Leader. Upper Intermediate, 3rd Edition*. Pearson Education Limited. Harlow.
4. Grussendorf, Marion. 2013. *English for Logistics*. Oxford University Press. Oxford.
5. Gutjahr, Lothar. Mahoney, Sean. 2013. *English for Sales and Purchasing*. Oxford University Press. Oxford.
6. Helm, Sandra. 2010. *Market Leader, Accounting and Finance*. Pearson Education Limited. Harlow.
7. Helm, Sandra; Utteridge, Rebecca. 2010. *Market Leader, Human Resources*. Pearson Education Limited. Harlow.
8. O'Driscoll, Nina. 2010. *Market Leader, Marketing*. Pearson Education Limited. Harlow.
9. Pelbiam, Adrian. 2010. *Working across Cultures*. Pearson Education Limited. Harlow.
10. Powell, Mark. 2010. *In Company. Upper-intermediate, Student's Book, 2nd Edition*. Macmillan. Basignstoke.

Godišnja izvješća

1. Abercrombie & Fitch Co. 2019. *Annual Report 2018.* https://www.annualreports.com/Company/abercrombie-fitch (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
2. Adidas. 2019. *Annual Report 2018.* https://www.annualreports.com/Company/adidas-ag / (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
3. Amazon. 2019. *Annual Report.* https://www.annualreports.com/Company/amazoncom-inc. (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
4. British American Tobacco. 2019. *Transforming Tobacco. Annual Report and Form 20-F 2018.* https://www.annualreports.com/Company/british-american-tobacco-plc (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
5. Burberry. 2019. *Annual Report 2017/18.* https://www.annualreports.com/Company/burberry-group-plc (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
6. Colgate-Palmolive Co.2019. *Advancing global strategies to accelerate growth. Colgate-Palmolive Company 2018 Annual Report.* https://www.annualreports.com/Company/colgate-palmolive-co (pristupljeno 30. siječnja 2020.)

7. Crocs, Inc. 2019. *Annual Report on Form 10-K.* https://www.annualreports.com/Company/crocs-inc (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
8. Daimler. 2019. *Annual Report 2018.* https://www.annualreports.com/Company/daimler-ag (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
9. Eastman Kodak Company. 2019. *Eastman Kodak Company 2018 Annual Report on Form 10-K and Notice of 2019 Annual Meeting and Proxy Statement.* https://www.annualreports.com/Company/eastman-kodak (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
10. General Motors Company. 2019. *Annual Report Pursuant to Section 13 or 15/d) of the Securities Exchange Act of 1934.* https://www.annualreports.com/Company/general-motors (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
11. Hershey. 2019. *Notice of 2019 Annual Meeting and Proxy Statement. 2018 Annual Report to Stockholders.* https://www.annualreports.com/Company/hershey-co (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
12. Kellogg Company. 2019. *2018 Annual Report SEC Form 10-K and Supplemental Information.* https://www.annualreports.com/Company/kellogg-company (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
13. Natuzzi S.p.A. 2019. *Annual Report on Form 20-F.* https://www.annualreports.com/Company/natuzzi-group (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
14. Ralph Lauren Corporation. 2019. Annual Report Pursuant to Section 13 or 15/d) of the Securities Exchange Act of 1934. https://www.annualreports.com/Company/polo-ralph-lauren-corp (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
15. Revlon. 2019. *2018 Annual Report.* https://www.annualreports.com/Company/revlon-inc (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
16. Skechers. 2019. *2018 Annual Report.* https://www.annualreports.com/Company/skechers-usa-inc (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
17. Tesla, Inc. 2019. *Annual Report Pursuant to Section 13 or 15/D) of the Securities Exchange Act of 1934.* https://www.annualreports.com/Company/tesla-motors (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
18. The Coca-Cola Company. 2019. *Annual Report Pursuant to Section 13 or 15/d) of the Securities Exchange Act of 1934.* https://www.annualreports.com/Company/coca-cola (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
19. The Estée Lauder Companies inc. 2019. *Fiscal 2018 Annual Report to Stockholders.* https://www.annualreports.com/Company/estee-lauder-companies-inc (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
20. The Kraft Heinz Company. 2019. *Annual Report Pursuant to Section 13 or 15/d) of the Securities Exchange Act of 1934.* https://www.annualreports.com/Company/the-kraft-heinz-companyx (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
21. Tootsie Roll Industries, Inc. 2019. *Annual Report 2018.* https://www.annualreports.com/Company/tootsie-roll-industries-inc (pristupljeno 30. siječnja 2020.)

22. Tupperware Brands Corporation. 2019. *A New Era. Annual Report 2018.* https://www.annualreports.com/Company/tupperware-brands-corporation (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
23. Unilever. 2019. *Annual Report On Form 20-F 2018* https://www.annualreports.com/Company/unilever-plc (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
24. Xerox. 2019. *2018 Annual Report. Making a Better Future.* https://www.annualreports.com/Company/xerox-corp (pristupljeno 30. siječnja 2020.)
25. Whirpool Corporation. 2019. *2018. Annual Report.* https://www.annualreports.com/Company/whirlpool-corporation (pristupljeno 30. siječnja 2020.)

Časopisi i publikacije

1. *Bloomberg*. 2016. September 12 – September 18; August 22 – August 28; June 6 – June 12; June 27 – July 3; May 30 –June 6; May 23 – May 29; May 16 –May 22.
2. Finance and Development. 2018. *March 2018: Balancing Act: Managing the Public Purse.* International Monetary Fund. Washington.
3. Finance and Development. 2018. *June 2018: Money, Transformed: The Future of Currency in a Digital World*. International Monetary Fund. Washington.
4. Finance and Development. 2018. *September 2018: Southeast Asia: Region on the Rise.* International Monetary Fund. Washington.
5. Finance and Development. 2018. *December 2018. Age of Insecurity: Rethinking the Social Contract.* International Monetary Fund. Washington.
6. Finance and Development. 2017. *December 2017: The Middle East in Flux.* International Monetary Fund. Washington.
7. Finance and Development. 2019. *March 2019. Finance & Development. Women and Growth.* International Monetary Fund. Washington.
8. *Forbes*. 2016. August 23; July 26.
9. *Harvard Business Review*. 2016. October 2016; Summer 2016.
10. *The Economist*. 2018. August 18th – 24th; June 16th–22nd; June 9th–15th; May 12th – 18th; April 21st – 27th; March 3rd – 9th; February 10th – 16th; February 3rd – 9th; January 27th – February 2nd; January 20th – 26th; January 6th – 12th; The world in 2017.
11. *The Economist*. 2017. October 14th – 20th; September 30th – October 6th; September 16th – 22nd; September 9th – 15th; August 26th – September 1st; August 19th – 25th; July 29th – August 4th; July 8th – 14th; June 24th – 30th; May 27th – June 2nd; May 13th – 19th; May 6th – 12th; April 29th – May 5th; April 15th – 21st; April 8th – 14th; April 1st – 7th; March 25th – 31st; March 18th – 24th; March 11th – 17th; January 21st – 27th 2017; March 11th – 17th; January 21st – 27th.
12. The magazine of the ILO. 2019. *Centenary Special. Working for Peace and Social Justice*. International Labour Office. Geneva.

13. The magazine of the ILO. 2018. *Special 2018 Issue. Violence at work.* International Labour Office. Geneva.
14. The magazine of the ILO. 2017. *Special 2017 Issue. Migration should be a choice.* International Labour Office. Geneva.
15. The magazine of the ILO. 2016. *Special 2016 Issue. Working out of poverty.* International Labour Office. Geneva.
16. The magazine of the ILO. 2015. *Special 2015 Issue. The future of work. From driver to transport manager.* International Labour Office. Geneva.

Mrežne strane

1. **Poslovni portali i tjednici koji objavljuju na mreži:**
   i. *Bloomberg Businessweek*, američki poslovni tjednik, https://www.bloomberg.com/businessweek
   ii. *The Economist*, britanski ekonomski tjednik, https://www.economist.com/finance-and-economics/ i https://www.economist.com/business/
   iii. *The Guardian*, britanske dnevne novine, https://www.theguardian.com/uk/business
   iv. *The Wall Street Journal*, američki međunarodni dnevni časopis, https://www.wsj.com/news/economy i https://www.wsj.com/news/business
2. **Razno:**
   i. *The BBC Business News*, britanski televizijski kanal koji objavljuje vijesti na mreži, https://www.bbc.com/news/business
   ii. *The London Stock Exchange*, Londonska burza, https://www.londonstockexchange.com/
   iii. *Target jobs*, online platforma koje povezuju poslodavce i posloprimce, https://targetjobs.co.uk/

6. prilog: Korpus poslovnoga hrvatskog jezika

Stručni i znanstveni članci na hrvatskom jeziku objavljeni u domaćim časopisima

1. Adrić, Ivona; Stanić, Marina; Bilandžić, Ana. 2018. Uloga studijskog smjera u formiranju poduzetničkih namjera i sklonosti primjene efektualne logike. *Obrazovanje za poduzetništvo* 8/2. 9–26.
2. Alerić, Dražen. 2007. Utjecaj upravljanja odnosima s korisnicima na razinu konkurentnosti ICT usluga kod hrvatskih davatelja usluga. *Market-Tržište* 19/1. 43–58.
3. Altaras Penda, Ivor. 2017. Je li dobit kompanija dobar prediktor za kretanje cijena dionica na ZSE?. *Financije i pravo* 5/1. 29–60.
4. Altaras Penda, Ivor. 2019. Devastacija hrvatskog tržišta kapitala – što dalje?. *Financije i pravo* 7/1. 125–156.
5. Anđelinović, Mihovil; Mišević, Petar; Pavković, Ana. 2016. Determinante potražnje za životnim osiguranjem u novim zemljama članicama Europske unije: analiza panel podataka. *Notitia: Časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 2/1. 1–12.
6. Anić, Ivan Damir; Marković, Milivoj; Vouk, Rudolf. Stavovi mladih potrošača o etičnosti prodaje online maloprodavača. *Poslovna izvrsnost* 7/2. 9–21.
7. Anić, Ivan Damir; Mihić, Mirela; Jurić, Monika. 2010. Kupovna orijentacija žena na tržištu odjeće. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 20/123. 27–56.
8. Babić, Roko; Krajnović, Aleksandra; Radman Peša, Anita. 2011. Dosezi elektroničke trgovine u Hrvatskoj i svijetu. *Oeconomica Jadertina* 1/1. 48–68.
9. Bahonjić, Melisa; Dabo, Krešimir. 2020. Analiza upravljanja društvenim mrežama u poduzetništvu u kulturi, primjer Muzej prekinutih veza. *Obrazovanje za poduzetništvo* 10/1. 40–53.
10. Baldigara, Tea; Penić, Sara. 2020. Analiza utjecaja informacijsko-komunikacijskih tehnologija na inozemni turizam Republike Hrvatske. *Oeconomica Jadertina* 10/1. 31–44.
11. Balog, Antal; Leko, Donata. 2017. Moralno rasuđivanje u marketinškom oglašavanju. *Ekonomski vjesnik* XXX/1. 239–248.
12. Bandov, Goran; Herceg Kolman, Nikolina; Šlaus, Ivo. 2019. Provedba ekološke dimenzije UN Agende 2030 u EU. *Notitia: Časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 5/1. 47–54.
13. Barbić, Barbara. 2014. Novi pravni instrumenti u bankarskom sektoru. *Financije i pravo* 2/1. 61–77.
14. Barbić, Tajana. 2010. Pregled razvoja hipoteze efikasnog tržišta. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 20/124. 29–62.
15. Barković, Dražen. 2009. Otkrivanje prostorne autokorelacije pomoću lokalnih indikatora. *Ekonomski vjesnik* XXII/1. 23–32.
16. Barković, Ivana. 2009. Interdisciplinarni uspjeh prava i ekonomije: ekonomska analiza prava. *Ekonomski vjesnik* XXII/1. 77–84.

17. Basarac, Martina. 2009. Nova kejnezijanska Phillipsova krivulja na primjeru Hrvatske: VEC model. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 19/119. 27–51.
18. Basic, Lucija; Ivanišević Hernaus, Ana. 2019. Uloga burze vrijednosnica u sustavu održivih i odgovornih financijskih ulaganja: analiza poslovnog slučaja. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 17/2. 75–100.
19. Beg, Marija; Mergl, Domenika. 2017. Analiza utjecaja oblika vlasništva na zaposlenost u Hrvatskoj. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 3/1. 35–47.
20. Benazić, Dragan. 2006. Međuovisnost kvalitete i premije usluga životnog osiguranja. *Market-Tržište* 18/1–2. 67–80
21. Bilandžić, Mirko; Barun, Ivona. 2013. Poslovna znanja u funkciji razvoja: gospodarska diplomacija u Republici Hrvatskoj. *Market-Tržište* 25/1. 77–96.
22. Bilandžić, Mirko; Čulig, Benjamin; Lucić, Danijela; Putar-Novoselec, Martina; Jakšić, Jelena. 2012. Business intelligence u hrvatskom gospodarstvu. *Poslovna izvrsnost* 6/1. 9–27.
23. Bilas, Vlatka; Borovac, Nina. 2015. Model delegirane suradnje kao smjer razvoja politike razvojne suradnje Republike Hrvatske. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 1/1. 41–53.
24. Bilas, Vlatka; Bošnjak, Mile; Novak, Ivan. 2019. Inovacijska izvedba zemalja članica Europske unije. *Oeconomica Jadertina* 9/1. 34–44.
25. Bogdan, Siniša; Bareša, Suzana; Hađina, Velimir. 2019. Testiranje primjenjivosti Altmanovog Z-score modela za predviđanje stečaja u Republici Hrvatskoj. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 5/1. 31–46.
26. Bolfek, Berislav; Stanić, Milan; Tokić, Marija. 2011. Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. *Oeconomica Jadertina* 1/1. 76–87.
27. Bošnjak, Mile; Bilas, Vlatka; Novak, Ivan. 2020. Preispitivanje pariteta kupovne snage u Hrvatskoj: pristup kvantilne autoregresije. *Ekonomski pregled* 71/3. 203–214.
28. Botrić, Valerija. 2019. Struktura samozaposlenosti mladih osoba u Hrvatskoj i drugim članicama EU u razdoblju 2005.–2016. godine. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/1. 95–101.
29. Božajić, Ivan; Horvatinović, Marijana. 2019. Excel podrška malim poduzetnicima za kontrolu plaćanja pdv-a po naplaćenim računima. *Financije i pravo* 7/1. 115–124.
30. Brečić, Ružica; Bradica, Hrvoje; Anđelinović, Mihovil. 2019. Primjena društveno odgovornog marketinga u poslovanju malih i srednjih poduzeća. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 5/1. 1–20.
31. Broz, Tanja; Buturac, Goran; Pavuna, Dinko; Rašić Bakarić, Ivana; Slijepčević, Sunčana; Smilaj, Dragica. 2009. Gospodarstvo u recesiji. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 19/120. 29–48.
32. Broz, Tanja; Buturac, Goran; Pavuna, Dinko; Rašić Bakarić, Ivana; Slijepčević, Sunčana; Smilaj, Dragica. 2009. Recesija. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 19/119. 7–26.

33. Broz, Tanja; Buturac, Goran; Pavuna, Dinko; Rašić Bakarić, Ivana; Slijepčević, Sunčana; Smilaj, Dragica. 2008. Najava recesije. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 18/117. 7–26.
34. Buterin, Roko; Katavić, Ivica. 2018. Utjecaj upravljanja znanjem na konkurentsku prednost poduzeća. *Obrazovanje za poduzetništvo* 8/2. 39–55.
35. Buturac, Goran. 2017. Ekonomija u uvjetima visoke zaduženosti: slučaj Hrvatske. *Ekonomski pregled* 68/1. 3–31.
36. Buturac, Goran. 2018. Perspektive razvoja industrije hrane i pića u međunarodnom okruženju: slučaj Hrvatske. *Ekonomski pregled* 69/2. 131–162.
37. Buturac, Goran. 2019. Gospodarski rast, konvergencija i članstvo u EU: Empirijski dokazi iz Hrvatske. *Ekonomski pregled* 70/2.173–208.
38. Cini, Vladimir; Varga, Dušan. 2009. Poslovne zone - bitni elementi gospodarskog razvoja Varaždinske županije. *Ekonomski vjesnik* XXII/1. 63–76.
39. Čerfalvi, Vesna; Benceković, Željka. 2017. Pritužbe pacijenata - alat za poboljšanje kvalitete usluge u bolnicama. *Poslovna izvrsnost* 11/1. 63–69.
40. Čičin-Šain, Dijana; Krajnović, Aleksandra; Herenda, Marin. 2011. Uloga i primjena stvarnih opcija u menadžerskom odlučivanju *Oeconomica Jadertina* 1/1. 46–56.
41. Čičin-Šain, Dijana; Krajnović, Aleksandra; Predovan, Marija. 2011. Oligopol na tržištu telekomunikacijskih usluga u Republici Hrvatskoj. *Oeconomica Jadertina* 1/1. 57–75.
42. Čižmešija, Mirjana. 2017. Ocjene i očekivanja menadžera u hrvatskom uslužnom sektoru određene vlasništvom: da ili ne?. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 15/1. 1–13.
43. Čižmešija, Mirjana; Kurnoga Živadinović, Nataša. 2009. Statistička analiza odabranih financijskih varijabli zaštite okoliša u Hrvatskoj. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 7/1. 35–52.
44. Čižmešija, Mirjana; Orlović, Zrinka. 2018. Indeks pouzdanja potrošača kao navješćujući indikator promjena prometa u trgovini na malo. *Ekonomski pregled* 69/1. 3–19.
45. Ćuzović, Sreten; Ćuzović, Đorđe. 2012. Sustav upravljanja kvalitetom u trgovini - internacionalizacija marketinškog odnosa s potrošačima. *Poslovna izvrsnost* 6/1. 85–95.
46. Dabić, Stanko; Penavin, Stipan. 2009. Utjecaj obujma trgovanja na kretanje tržišnog indeksa Crobex. *Ekonomski vjesnik* XXII/1. 51–61.
47. Danić, Dražen; Mijoč, Ivo; Mahaček, Dubravka. 2008. Računalom potpomognute tehnike revizije. *Ekonomski vjesnik* XXI/1–2. 55–64.
48. Daraboš Longin, Maja. 2018. Uspjeh poduzeća u hiperkonkurenciji: Je li agresivno konkurentsko ponašanje dovoljno? *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/1. 43–58.
49. Dejanović, Paulina; Perić, Tunjo. 2019. Primjena fuzzy višekriterijskog linearnog programiranja u rješavanju problema optimizacije plana proizvodnje i tehnoloških varijanti. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 17/2. 59–74.
50. Doležal, Velimir. 2011. Efikasnost mehanizma monetarnog prijenosa u Hrvatskoj. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 21/128. 27–55.

51. Dukić, Gordana; Turkalj, Davorin; Sesar, Mate. 2008. Sustav podrške marketing-odlučivanju baziran na teoriji igara. *Ekonomski vjesnik* XXI/1–2. 75–81.
52. Dunković, Dario; Jurić, Đurđica; Cvetković, Boris. 2012. Ocjena regulatornih uvjeta u maloprodajnoj distribuciji u Hrvatskoj i nekim europskim zemljama. *Poslovna izvrsnost* 6/1. 59–79.
53. Đurkin Badurina, Jelena; Kljaić Šebrek, Jelena. 2018. Zadruge kao organizacijski oblici za održivi razvoj turizma u ruralnim područjima. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 4/1. 39–48.
54. Galović, Tomislav. 2019. Utjecaj terorističkih napada na priljev izravnih stranih ulaganja u tranzicijskim zemljama. *Poslovna izvrsnost* 13/2. 111–127.
55. Ganim Barnes, Nora; Mattson, Eric; Marušić, Mira. 2008. Društveni mediji: istraživanje američkih poduzeća iz skupine The INC. 500. *Market-Tržište* 20/1. 37–47.
56. Glavinić, Jerko; Najev Čačija, Ljiljana. 2018. Marketinške aktivnosti neprofitnih organizacija u funkciji motivacije mladih na volontiranje. *Oeconomica Jadertina* 8/2. 3–21.
57. Glavočević, Anja; Radman Peša, Anita. 2013. Društveno odgovorno poslovanje i CRM kao način integriranja društvene odgovornosti u marketinške aktivnosti. *Oeconomica Jadertina* 3/2. 28–49.
58. Globan, Tomislav; Arčabić, Vladimir. 2012. Odrednice niske volatilnosti kapitalnih priljeva u Hrvatskoj *Privredna kretanja i ekonomska politika* 20/131. 59–90.
59. Gregorić, Marina; Kovačić, Karlo; Blinova, Ekaterina. 2019. Inovativni trendovi promocije proizvoda i usluga za vrijeme Svjetskog nogometnog prvenstva**.** *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/1. 41–61.
60. Gregorić, Marina; Sečan, Melita; Fučko, Ivana; Pongrac, Valentina. 2019. Fizikalna terapija kao turistički proizvod medicinskog turizma u Međimurskoj županiji. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/1. 7–19.
61. Gregorić, Marina; Sečan, Melita; Pomper, Romana; Miklik, Mateja. 2019. Prilike za razvoj poduzetništva u okviru dentalnog turizma u Hrvatskoj. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/2. 85–100.
62. Gregorić, Marina; Somođi, Đurđa; Kovačić, Tena. 2020. Društveno odgovorno poslovanje u agroturizmu Republike Hrvatske. *Obrazovanje za poduzetništvo* 10/1. 24–37.
63. Halilović, Semina. 2015. Utjecaj kvalitete usluge na zadovoljstvo i namjeru nastavka korištenja informacijskih sustava. *Market-Tržište* 27/1. 57–74.
64. Ham, Marija. 2019. Zeleni cinizam – dimenzije i učinci na kupnju ekoloških prehrambenih proizvoda. *Oeconomica Jadertina* 9/1. 45–57.
65. Idžojtić, Ivan. 2015. Namira bez uporabe novca /obračunska namira, obračunsko plaćanje. *Financije i pravo* 3/1. 59–67.
66. Ilić, Miroslav. 2017. Odrednice rizika i povrata alternativnih investicijskih fondova. *Poslovna izvrsnost*, 11/1. 71–88

67. Iljkić, Davor. 2015. Pranje novca u domaćem i stranom zakonodavstvu. *Financije i pravo* 3/1. 37–58.
68. Ivančić, Lucija. 2018. Modeli procesne zrelosti u unapređenju procesne orijentacije: studija slučaja. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/2. 21–42.
69. Ivanjko, Šime. 2014. Osobni stečaj u Hrvatskoj i Sloveniji. *Financije i pravo* 2/1. 127–133.
70. Javorović, Marica. 2015. Novi zakon o računovodstvu - usporedni i kritički prikaz. *Financije i pravo* 3/1. 101–111.
71. Jerčinović, Silvije. 2007. Analiza primjene marketinga usluga u sustavu škola vožnje u Republici Hrvatskoj. *Market-Tržište* 19/1. 59–72
72. Jerić, Marijana. 2018. Utjecaj smještajnih jedinica na posjećenost NP Plitvička jezera. *Oeconomica Jadertina* 8/2. 0–33.
73. Jerić, Marijana. 2019. Suvremeno iseljavanje Hrvata: kakva je budućnost Republike Hrvatske?. *Oeconomica Jadertina* 9/2. 21–31.
74. Ježovita, Ana. 2018. Specifičnosti analize financijskih izvještaja proračunskih korisnika. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/2. 73–92.
75. Jošić, Hrvoje; Mezga, Petar. 2015. Važnost dolara kao svjetske valute. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 1/1. 135–146.
76. Jugović, Alen; Pilko Demirkiran, Kristina; Host, Alen. 2019. Osnovne značajke intelektualnog kapitala u procesu upravljanja i razvoja lučkih uprava Republike Hrvatske. *Poslovna izvrsnost* 13/1. 165–180.
77. Jukić, Dinko. 2018. Ekvilibrij korporativne marke: analiza identiteta. *Oeconomica Jadertina* 8/2. 34–47.
78. Jurčić, Ljubo. 2018. Quo Vadis Croatia: Nakon pet godina članstva u Europskoj uniji? *Ekonomski pregled* 69/6. 765–788.
79. Jurković Majić, Olivera. 2007. Istraživanje zadovoljstva učenika kvalitetom usluge srednjoškolskog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. *Market-Tržište* 19/2. 231–239.
80. Keček, Damira. Alternativni model izoliranja sektora u input-output sustavu: metodološki pristup i primjena na hrvatski IKT sektor. *Ekonomski pregled* 70/3. 431–450.
81. Keček, Damira; Dušak, Vesna; Žajdela Hrustek, Nikolina. 2015. Sinergijski učinci input-output modela i Markovljevih lanaca za međusektorsku analizu. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 24/2. 37–60.
82. Koški, Dražen. 2008. Izbor optimalnoga sustava deviznog tečaja za Republiku Hrvatsku. *Ekonomski vjesnik* XXI/1–2. 31–41.
83. Koški, Dražen. 2009. Analiza financiranja deficita u bilanci plaćanja Republike Hrvatske. *Ekonomski vjesnik* XXII/1. 33–49.
84. Kovač, Ivan; Palić, Mirko; Lovrić, Marko. 2016. Primjena modela optimizacije upravljanja asortimanom /OPTAS model) na maloprodajnim mjestima u Republici Hrvatskoj. *Poslovna izvrsnost* 10/1. 35–51.

85. Kovačić, Marija; Matejaš, Josip. 2018. Benfordov zakon kao kontrolni mehanizam u računovodstvu i reviziji. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/2. 1–19.
86. Krajnović, Aleksandra; Vrdoljak Raguž, Ivona; Bosna, Jurica. 2019. Ishodi učenja na području upravljanja ljudskim resursima i tržišta rada na ekonomskim fakultetima i sveučilišnim odjelima u RH – kritička analiza. *Poslovna izvrsnost* 13/1. 143–164.
87. Krnić, Branko; Radošević, Dubravko. 2014. Makroekonomske neravnoteže u hrvatskoj ekonomiji: dualitet između financijskog i realnog sektora. *Ekonomski pregled* 65/1. 3–34.
88. Kruljac, Žarko; Knežević, Danijel. 2019. Modeli digitalne zrelosti poduzeća - objašnjenje, pregled literature i analiza. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/2. 72–84.
89. Kukić, Nenad; Švaljek, Sandra. 2012. Porez na nekretnine: osnovne značajke i rasprava o uvođenju u Hrvatskoj. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 22/132. 49–91.
90. Lučić, Andrea; Jakopanec, Tamara. 2018. Istraživanje povezanosti etike vrlina i zadovoljstva organizacijom. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/1. 97–111.
91. Mandić, Miroslav. 2007. Povezanost upravljanja odnosima s klijentima i tržišne vrijednosti marke. *Market-Tržište* 19/1. 85–98.
92. Mateljak, Željko; Dulčić, Želimir; Ljoljić, Zoran. 2018. Utjecaj primijenjenih tipova organizacijskih struktura na efikasnost poduzeća u prehrambenoj industriji Splitsko-dalmatinske županije. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/1.77–95.
93. Mihanović, Zoran. 2007. Uloga korisnika u visokom obrazovanju: jesu li studenti aktivni dionici? *Market-Tržište* 19/1. 115–132.
94. Mikulić, Josip. 2007. Upravljanje kvalitetom usluga zračnih luka - analiza multifaktorske strukture zadovoljstva korisnika. *Market-Tržište* 19/1. 23–42.
95. Musulin, Monika; Gregov, Zrinka. 2019. Druga poduzetnička šansa: preživljavanje neuspjeha i novi početak poslovanja na odabranim primjerima. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/1. 63–77.
96. Landika, Mirjana; Jakupović, Sanel; Šupuković, Vedran. 2017. Modeliranje poslovno – ekonomskih strategija kao platforme investicijske politike u uvjetima rizika. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 3/1. 63–71.
97. Leško, Luka. 2019. Špijunaža i business intelligence u sportu. *Poslovna izvrsnost* 13/1. 181–195.
98. Lozančić, Tomislav. 2018. Društvene mreže i ekonomija zahvalnosti. *Financije i pravo* 6/1. 91–105.
99. Mamić Sačer, Ivana; Tušek, Boris; Žager, Sandra. 2014. Primjena elektroničkog poslovanja u računovodstvenim servisima - Studija slučaja Republike Hrvatske. *Ekonomski pregled* 65/2. 139–154.
100. Mandić, Miroslav; Sarajlić, Halida. 2017. Istraživanje kriterija pri odabiru pokretne komunikacijske mreže. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 15/2. 45–68.
101. Markuš, Ranko. 2013. Anketiranje klijenata javnih službi za zapošljavanje: očekivanja nezaposlenih u funkciji njihovog zadovoljstva. *Ekonomski vjesnik* XXVI/2. 453–469.

102. Marušić, Stanislav. 2006. Marketing podatkovnih usluga mobilne komunikacije. *Market-Tržište* 18/1–2. 41–52
103. Matas Milković, Ljilja; Mikulić, Josip. 2016. Utjecaj marke zračnog prijevoznika na lojalnost poslovnih putnika. *Poslovna izvrsnost* 10/1. 9–16.
104. Maté, Martina. 2018. Osiguranje depozita i utjecaj na financijski sustav. *Oeconomica Jadertina* 8/2. 48–64.
105. Matek, Petar-Pierre; Poljak, Domagoj. 2019. Zaštita potrošača financijskih usluga u Europskoj Uniji. *Financije i pravo* 7/1. 85–113.
106. Matić, Branko; Čulo, Ivica. 2008. Proračunski prihodi u funkciji zadovoljavanje javnih potreba samoupravnih jedinica u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski vjesnik* XXI/1–2. 43–52.
107. Mečev, Dijana; Žaja, Jelena. 2017. Inovacijske aktivnosti malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj: empirijsko istraživanje u ICT sektoru. *Obrazovanje za poduzetništvo* 7/2. 29–44.
108. Mićković, Ivana; Mićković, Vlatko; Sirovatka, Goran. 2018. Metrika učinkovitosti ekonomskih platformi. *Financije i pravo* 6/2. 53–64.
109. Miočić, Josip. 2019. Uloga i važnost obiteljskog poduzetništva u području sportskog turizma. *Oeconomica Jadertina* 9/2. 32–39.
110. Mišević, Petar. 2019. Međunarodna trgovina zemalja članica OPEC-a. *Poslovna izvrsnost* 13/2. 223–237.
111. Mišević, Petar; Lazibat, Tonći; Jurčević, Josip. 2012. Utjecaj primjene nato standarda na razvoj hrvatskog gospodarstva. *Poslovna izvrsnost* 6/1. 97–113.
112. Naletina, Dora; Zelenika, Goran; Petljak, Kristina. 2018. Empirijsko istraživanje zadovoljstva korisnika hrvatskim autocestama. *Poslovna izvrsnost* 2/1. 81–100.
113. Nestić, Danijel; Rubil, Ivica; Tomić, Iva. 2015. Analiza razlika u plaćama između javnog sektora, poduzeća u državnom vlasništvu i privatnog sektora u Hrvatskoj 2000.–2012. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 24/1. 7–51.
114. Nestić, Danijel; Tomić, Iva. 2012. Primjerenost mirovina u Hrvatskoj: što mogu očekivati budući umirovljenici? *Privredna kretanja i ekonomska politika* 22/130. 61–100.
115. Obadić, Alka. 2018. Administrativne prepreke s kojima se suočavaju mala i srednja poduzeća na području zapošljavanja. *Ekonomski pregled* 69/2. 163–187.
116. Omazić, Mislav Ante; Grilec, Alica; Šabarić, Irena. 2017. Razvoj koncepta održivog razvoja u modnoj industriji – pregled literature. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 15/2. 165–177.
117. Ozretić Došen, Đurđana; Škare, Vatroslav; Krupka, Zoran. 2007. Odrednice imidža zemlje: Imidž Kanade u Republici Hrvatskoj. *Market-Tržište* 19/2. 173–188.
118. Palić, Irena; Krizel, Barbara. 2018. Dugoročna analiza učinka plaća u javnom sektoru na ekonomsku aktivnost u Hrvatskoj. *Ekonomski pregled* 69/2. 188–199.

119. Palić, Viktor; Brekalo, Miljenko; Petričević, Nada. 2013. Tražbine vjerovnika u stečajnomu postupku - otvorena pitanja i dvojbe. *Ekonomski vjesnik* XXVI/2. 655–663.
120. Pap, Ana. 2020. Istraživanje političke apatije u Republici Hrvatskoj – smjernice za politički marketing. *Ekonomski pregled* 71/2. 109–151.
121. Penava Brekalo, Zvjezdana. 2013. Stavovi studenata glede obrazovanja o osobnom marketingu posloprimatelja. *Ekonomski vjesnik* XXVI/2. 401–408.
122. Petar, Saša; Marušić, Tajana. 2019. Kvaliteta proizvoda kao čimbenik stvaranja marke. *Poslovna izvrsnost* 13/2. 203–221.
123. Pezer, Martina; Stanić, Branko; Perić, Tunjo. 2019. Dekompozicija Ginijevog koeficijenta nejednakosti pomoću Shapleyeve vrijednosti: primjer Hrvatske. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 17/2. 19–37.
124. Ploh, Matija. 2018. Kvaliteta kreditnoga portfelja banaka u Republici Hrvatskoj. *Financije i pravo* 5/1. 75–90.
125. Podrug, Najla; Filipović, Davor; Bošnjak, Marija. 2018. Autonomija međunarodnih podružnica u inovativnoj farmaceutskoj industriji u Republici Hrvatskoj. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 4/1. 9–23.
126. Polak, Marija; Bosna, Jurica; Miletić, Josip. 2014. Pregled strukture i čimbenika menadžerskih kompenzacija. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 23/2. 7–44.
127. Poldrugač, Petra. 2014. Krivotvorenje gotovog novca u Hrvatskoj: stanje i potencijalni problemi pri uvođenju eura. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 23/1. 91–118.
128. Poljak, Tihana; Tomašević Lišanin, Marija. 2012. Problemi fluktuacije prodajnog osoblja i načini njihova rješavanja. *Market-Tržište* 24/2. 263–278.
129. Popović Petrušić, Helena. 2017. Kontroling kao instrument uspješnog upravljanja zalihama. *Financije i pravo* 5/1. 107–121.
130. Posarić, Nikolina; Kokot, Karolina; Klačmer Čalopa, Marina. 2019. Analiza zastupljenosti žena na upravljačkim pozicijama u hrvatskim poduzećima i njihov utjecaj na uspješnost poslovanja. *Ekonomski pregled* 70/2. 259–275.
131. Potočnjak, Željko; Vukorepa, Ivana. 2012. Cjeloživotno modeliranje portfelja u kapitalno financiranim mirovinskim sustavima određenih doprinosa. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 22/130. 29–60.
132. Požega, Željko; Crnković, Boris. 2008. Stope povrata od ulaganja u ljudski i fizički kapital. *Ekonomski vjesnik* XXI/1–2. 67–73.
133. Požega, Željko; Crnković, Boris; Gashi, Ljuan Marko. 2013. Analiza vrijednosnih dimenzija korporativne kulture zaposlenika poduzeća u državnom vlasništvu. *Ekonomski vjesnik* XXVI/2. 391–399.
134. Prester, Jasna; Peras, Patricija. 2018. Istraživanje utjecaja čekanja studenata na percipiranu kvalitetu usluge na primjeru studentske referade. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/2. 43–57.
135. Primorac, Marko; Golub, Lucija. 2019. Fiskalni rizici prirodnih nepogoda u Hrvatskoj. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 17/2. 39–58.

136. Prtenjača Mažer, Karmen. 2019. Investiranje u investicijske fondove rizičnog kapitala u zemljama Srednje i Istočne Europe. *Oeconomica Jadertina* 9/2. 40–51.
137. Rabar, Danijela. 2010. Ocjenjivanje efikasnosti poslovanja hrvatskih bolnica metodom analize omeđivanja podataka. *Ekonomski pregled* 61/9–10. 511–533.
138. Rašić Bakarić, Ivana; Šimović, Hrvoje; Vizek, Maruška. 2014. Ekonomska uspješnost gradova u Hrvatskoj - statistička analiza. *Ekonomski pregled* 65/2. 115–138.
139. Renić, Mijo; Mandić, Miroslav. 2018. Pretestiranje anketnog upitnika za potrebe testiranja modela percepcije pravednosti i lojalnosti klijenata poduzeća koja primjenjuju strategiju upravljanja odnosima s klijentima. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/1. 1–19.
140. Rupčić, Nataša; Gašparović, Tomislav. 2019. Analiza troškova i koristi izgradnje autoceste A1.*Oeconomica Jadertina* 9/1. 58–77.
141. Salač, Josipa; Uzelac, Jelena.2014. Zaštita potrošača u Republici Hrvatskoj u kontekstu harmonizacije s pravnom stečevinom Europske unije. *Financije i pravo* 2/1. 7–27.
142. Segetlija, Zdenko. 2009. Razvoj suvremenog menadžmenta trgovine na malo. *Ekonomski vjesnik* XXII/1. 87–92.
143. Sisek, Boris; Strahonja, Monika. 2012. Stakeholderski pristup poduzeću. *Poslovna izvrsnost* 6/1. 129–145.
144. Skendrović, Ljiljana; Hopp, Snježana. 2014. Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo produkt d.o.o. *Financije i pravo* 2/1. 91–125.
145. Slijepčević, Sunčana; Rajh, Edo; Budak, Jelena. 2018. Analiza izloženosti korupcijskim pritiscima na lokalnoj razini vlasti u Europi. *Ekonomski pregled* 69/4. 329–349.
146. Smolar, Denis; Cvrkalj, Edo. 2015. Beyond budgeting. *Financije i pravo* 3/1. 113–120.
147. Soče Kraljević, Sandra. 2007. Strategija upravljanja imidžom prodavaonice. *Market-Tržište* 19/2. 189–199.
148. Sopta, Martina. 2007. Upravljanje trgovačkim lancima strategijom privatnih maraka. *Market-Tržište* 19/1. 99–114.
149. Srhoj, Stjepan; Batarelo Kokić, Ivana; Krišto, Tomislav. 2017. U potrazi za inovacijama: Medijacijska uloga orijentacije učenju u odnosu odrednica poduzetničke klime i proizvodno-uslužnih inovacija. *Poslovna izvrsnost* 11/1. 9–36.
150. Stanić, Luka; Glavaš Jerko. 2013. Uloga i značenje menadžmenta u osiguranju. *Ekonomski vjesnik* XXVI/2. 637–654.
151. Šego, Boško; Škrinjarić, Tihana. 2018. Kvantitativna istraživanja Zagrebačke burze - pregled istraživanja od osnutka do 2018. godine. *Ekonomski pregled* 69/6. 655–743.
152. Šestanović, Aljoša; Horvat, Đuro; Tomić, Bojan. 2018. Ispitivanje teorije hijerarhije financijskih izbora na hrvatskom tržištu. *Ekonomski pregled* 69/1. 58–72.
153. Šestanović, Aljoša; Palac, Tomislav. 2018. Interdisciplinarna obilježja forenzičnog računovodstva. *Financije i pravo* 6/2. 33–51.

154. Šestić, Munira; Bičo Ćar, Mirha; Softić, Senad; Šahić, Elvir. 2019. Kontekstualizacija istraživanja iz područja poduzetništva. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/2. 63–71.
155. Šimović, Hrvoje; Matanović, Ivan. 2015. Utjecaj predizbornog razdoblja i fiskalnih ograničenja na hrvatski proračun. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 1/1. 27–40.
156. Šimunković, Mario; Milojević, Dimitrije; Katavić, Ivica. 2018. Prilike za razvoj društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj na temelju europskih iskustava dobre prakse. *Obrazovanje za poduzetništvo* 8/1. 109–124.
157. Šimunović, Vlatka; Šatović, Ana. 2019. Uloga vježbeničkih tvrtki u poboljšanju izvršnih funkcija kod srednjoškolaca. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/2. 35–46.
158. Širola, Davor; Čavlin, Natalija. 2019. Ekološki osviješteni potrošači – izvor poduzetničkih prilika u Republici Hrvatskoj. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/2. 47–62.
159. Škare, Vatroslav. 2006. Internet kao novi kanal komunikacije, prodaje i distribucije za segment mladih potrošača. *Market-Tržište,* 18/1–2. 29–40.
160. Škrinjarić, Tihana; Kojić, Vedran. Modeliranje prinosa dionica na Zagrebačkoj burzi pomoću Markovljevih lanaca. *Ekonomski pregled* 65/3. 207–221.
161. Škuflić, Lorena; Turuk, Mladen. 2013. Barijere ulaska malih i srednjih poduzeća u prerađivačku industriju u Hrvatskoj. *Poslovna izvrsnost* 7/2. 23–40.
162. Špoljarić, Danko; Javorović, Ivona. 2017. Normativna osnova financiranja lokalnih razina vlasti u Republici Hrvatskoj. *Financije i pravo* 5/1. 61–77.
163. Štulec, Ivana. 2013. Teorije utjecaja vremenskih prilika na potrošnju i prodaju u trgovini na malo. *Market-Tržište* 25/2. 199–211.
164. Šundalić, Antun. 2009. Ruralni prostor i društvena struktura - novi identitet Slavonije i Baranje. *Ekonomski vjesnik* XXII/1. 11–22.
165. Šutalo, Vera; Mihaljević, Branko. 2014. Poduzetništvo i promotivno komuniciranje u stvaranju društvene, umjetničke, gospodarske i odgojno-obrazovne vrijednosti u Republici Hrvatskoj. *Obrazovanje za poduzetništvo* 4/1. 106–113.
166. Švaljek, Sandra. 2009. Projekcija prihoda državnog proračuna u Hrvatskoj: zašto nastaju greške?. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 19/119. 53–68.
167. Švaljek, Sandra; Vizek, Maruška; Mervar, Andrea. 2009. Ciklički prilagođeni proračunski saldo: primjer Hrvatske. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 19/120. 49–82.
168. Tintor, Željko. 2019. Važnost revizije kao pokazatelja kvalitete financijskih izvještaja. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/2. 140–153.
169. Tintor, Željko. 2020. Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih poslovnih odluka. *Obrazovanje za poduzetništvo* 10/1. 84–103.
170. Tomljanović, Marko. 2017. Ulaganje u istraživanje i razvoj - čimbenik gospodarskog rasta Republike Hrvatske. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 15/1. 149–173.
171. Toš, Maja. 2019. Osnove regulatornog usklađenja. *Financije i pravo* 7/1. 157–187.

172. Tubić, Dejan; Bosnić, Irena; Blažević, Zrinka. 2013. Analiza poslovanja agroturizma na području Slavonije i Baranje. *Ekonomski vjesnik* XXVI/2. 683–694.
173. Tuškan, Branka; Andrašić, Ana. 2019. Analiza i zastupljenost primjene modela otpuštanja kapitala iz vrijednosti nekretnina među starijom populacijom u Europskoj uniji. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 17/2. 1–17.
174. Ujević, Tomislava. 2014. Rebalans državnog proračuna za 2014. godinu – pokušaj udovoljavanja „EDP" kriterijima. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 23/1. 71–90.
175. Vehovec, Maja. 2011. Financijska i mirovinska pismenost: međunarodna iskustva i prijedlozi za Hrvatsku. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 21/129. 65–85.
176. Vehovec, Maja; Rajh, Edo; Škreblin Kirbiš, Ivona. 2015. Financijska pismenost građana u Hrvatskoj. *Privredna kretanja i ekonomska politika* 24/1. 53–76.
177. Vrbaslija, Dario; Dabo, Krešimir. 2019. Uloga promocije u marketinškoj komunikaciji izvedbenih tradicijskih umjetnosti na primjeru ansambla LADO. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/1. 9–22.
178. Vrdoljak Raguž, Ivona; Hazdovac, Kate. 2014. Društveno odgovorno poslovanje i hrvatska gospodarska praksa. *Oeconomica Jadertina* 4/1. 40–58.
179. Vučković, Valentina. 2010. Političko-poslovni ciklusi: postoje li u Hrvatskoj? *Privredna kretanja i ekonomska politika* 20/125. 61–89.
180. Vukojević, Branka. 2016. Načelo proračunske ravnoteže u nacionalnom proračunskom sustavu. *Poslovna izvrsnost* 10/2. 241–258.
181. Vurnek, Dragutin; Hodak, Zlatko; Bengez, Andrea. 2019. Konkurentnost gospodarstva Republike Hrvatske. *Obrazovanje za poduzetništvo* 9/1. 79–93.
182. Zanze, Josip. 2020. Ocjena inovativnog menadžmenta organizacija male stakloplastične brodogradnje Hrvatske. *Oeconomica Jadertina* 10/1. 106–130.
183. Zmijanović, Ljiljana. 2019. Mjerenje učinkovitosti upravljanja zaštićenim područjima *Ekonomski pregled* 70/1. 62–86.
184. Zoroja, Jovana. 2018. Mjerenje razvijenosti informacijsko-komunikacijskih tehnologija: kritički osvrt. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/2. 93–108.
185. Žmuk, Berislav. 2018. Primjena statističkih metoda i poslovni rezultati poduzeća u Hrvatskoj: neiskorišteni potencijal. *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu* 16/1. 21–41.
186. Žmuk, Berislav. 2019. Najčešći problemi i izazovi u provođenju poslovnih web anketa. *Oeconomica Jadertina* 9/2. 52–60.
187. Žmuk, Berislav; Perović, Luka. 2018. Ekološka osviještenost investitora i kupaca: slučaj Volkswagen grupe i afere Dieselgate. *Oeconomica Jadertina* 8/2. 65–83.
188. Žugaj, Miroslav; Schatten, Markus. 2008. Informacijski sustav za upravljanje znanjem u hipertekst organizaciji. *Ekonomski vjesnik XXI*/1–2. 19–30.

189. Wittine, Zoran; Bedeković, Helena; Filipović, Davor. 2019. Utjecaj korporativne kulture na uspješnost spajanja i preuzimanja. *Notitia - časopis za ekonomske, poslovne i društvene teme* 5/1. 55–71.

Udžbenici i monografije uvrštene u hrvatski korpus

1. Buble, Marin. 2009. *Menadžment, drugo izdanje*. Ekonomski fakultet. Split.
2. Crnjak-Karanović, Biljana; Miočević, Dario. 2013. *Osnove međunarodnog marketinga.* Ekonomski fakultet. Split.
3. Ćorić, Bruno; Malešević Perović, Lena. 2013. *Makroekonomija: teorija i politika.* Ekonomski fakultet. Split.
4. Dropulić, Ivana; Letica, Maja; Dragija Kostić, Martina. 2019. *Upravljačko računovodstvo u teoriji i praksi.*
5. Ercegovac, Roberto. 2016. *Teorija i praksa bankovnog menadžmenta*. Ekonomski fakultet. Split.
6. Grubišić, Dragana. 2004. *Poslovna ekonomija.* Ekonomski fakultet. Split.
7. Kružić, Dean; Bulog, Ivana. 2012. *Obiteljska poduzeća*. Ekonomski fakultet. Split.
8. Mateljak, Željko; Mihanović, Damir; Veža, Ivica. 2017. *Upravljanje proizvodnjom.* Ekonomski fakultet. Split.
9. Matić, Ivan; Pavić, Ivana; Mateljak, Željko. 2009. *Menadžment: Priručnik za nastavu*/2. izmijenjeno izdanje). Ekonomski fakultet. Split.
10. Nikolić, Nikša; Pečarić, Mario. 2012. *Uvod u financije*. Ekonomski fakultet. Split.
11. Pašalić, Želimir. 2011. *Promet i gospodarstveni razvoj*. Ekonomski fakultet. Split.
12. Pavić, Ivan. 2015. *Mikroekonomija: teorija i praksa.* Ekonomski fakultet. Split.
13. Reić, Zlatan; Mihaljević, Maja; Zorić, Mile. 2007. *Ekonomija*. Drugo dopunjeno izdanje. Ekonomski fakultet. Split.
14. Rimac Smiljanić, Ana; Šimić Šarić, Marija; Visković, Josip. 2019. *Financijska kretanja - najnoviji događaji i perspektive.* Ekonomski fakultet. Split.
15. Šerić, Neven. 2009. *Razvoj i dizajn proizvoda, upravljanje markom i proizvodom*. Ekonomski fakultet. Split.
16. Višić, Josipa. 2018. *Korporacijsko restrukturiranje*. Ekonomski fakultet. Split.
17. Vujević, Ivan. 2013. *Financijsko poslovanje*. Ekonomski fakultet. Split.

Korpusi mrežnih stranica

1. **Službene stranice institucija Republike Hrvatske:**
    i. FINA, Financijska agencija, https://www.fina.hr/
    ii. HANFA, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, https://www.hanfa.hr/
    iii. HNB, Hrvatska narodna banka, osiguranje.hr

2. **Online platforme koje povezuju poslodavce i posloprimce**
    i. HZZ - Hrvatski zavod za zapošljavanje, https://www.hzz.hr/
    ii. https://www.moj-posao.net/
    iii. https://www.posao.hr/
3. **Dnevni tisak:**
    i. https://novac.jutarnji.hr/
    ii. https://slobodnadalmacija.hr/vijesti/biznis
    iii. https://www.novilist.hr/vijesti/gospodarstvo/
    iv. https://www.vecernji.hr/biznis
4. **Poslovni portali:**
    i. https://www.poslovni.hr/
    ii. www.lider.media
    iii. CEPOR, Centar za politiku razvoja malih i srednjih poduzeća i poduzetništva, http://www.cepor.hr/
    iv. CRANE, Hrvatska mreža poslovnih anđela, www.crane.hr
    v. ZICER, Zagrebački inovacijski centar, https://www.zicer.hr/

7. prilog: Korpus višerječnih sveza (imeničkih kolokacija s pridjevom, imenicom i glagolom, te višerječnih naziva) u engleskom jeziku ekonomske struke

AGENDA

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

ambitious ~	environmental ~	long-term ~	radical ~
broad ~	feminist ~	national ~	research ~
clear ~	global ~	nationalist ~	secret ~
corporate ~	hidden ~	personal ~	specific ~
conservative~	ideological ~	policy ~	trade ~
development ~	legislative ~	political ~	transformational ~
domestic ~	liberal ~	populist ~	
economic ~	long-run ~	positive ~	

Kolokacije s glagolima

agree an ~	design an ~	implement an ~	provide an ~
change the ~	establish an ~	lay out an ~	push an ~
create an ~	have an ~	promote an ~	set an ~

ASSET

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

actual ~s	financial ~s	knowledge ~s	risky ~s
capital ~s	fixed ~s	liquid ~s	tangible ~s
chargeable ~s	frozen ~s	long-lived ~s	tax ~s
circulating ~s	great ~s	monetary ~s	total ~s
corporate ~s	hard ~s	net ~s	underlying ~s
current ~s	important ~s	non-current ~s	valuable ~s
deferred ~s	intangible ~s	non-monetary ~s	wasting ~s
domestic ~s	intellectual ~s	operating ~s	

Kolokacije s glagolima

acquire ~s	have ~s	record sth as an ~	show sth as an ~
buy ~s	hold ~s	reduce ~s	transfer ~s
classify ~s	increase ~s	release ~s	unfreeze ~s
freeze ~s	own ~s	sell ~s	

BONUS

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

acceptance ~
added ~
annual ~
attendance ~
big ~
capital ~
cash ~
Christmas ~
employee ~
huge ~
large ~
loyalty ~
management ~
no-claims ~
performance ~
productivity ~
retention ~
signing ~
special ~
substantial ~
staff ~
target ~
terminal ~
unexpected ~
welcome ~
year ~

Kolokacije s glagolima

award a ~
earn a ~
get a ~
give a ~
lose your ~
offer a ~
pay a ~
provide a ~
receive a ~

BRAND

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

aspirational ~
beauty ~
beverage ~
car ~
clothing ~
commodity ~
consumer ~
core ~
dealer's ~
domestic ~
established ~
European ~
exclusive ~
family ~
fashion ~
fast food ~
flagship ~
fragrance ~
generic ~
global ~
heritage ~
house ~
iconic ~
international ~
key ~
leading ~
lifestyle ~
local ~
luxury ~
national ~
parent ~
popular ~
premium ~
prestige ~
private ~
quality ~
signature ~
standalone ~
store ~
strong ~
successful ~
top ~
top-selling ~
valuable ~
well-known ~

Kolokacije s glagolima

acquire a ~
advertise a ~
build a ~
buy a ~
create a ~
damage a ~
design a ~
differentiate a ~
discontinue a ~
distribute a ~
earn a ~
establish a ~
extend a ~
get a ~
launch a ~
manage a ~
own a ~
pay (sb) a ~
position a ~
promote a ~
reposition a ~
strengthen a ~
stretch a ~

BUDGET

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

advertising ~
annual ~
austerity ~
balanced ~
big ~
capital ~
defence ~
education ~
federal ~
financial ~
fixed ~
government ~

gross ~
household ~
large ~
low ~
limited ~
marketing ~
monthly ~
national ~
overall ~
project ~
promotion ~
research ~
sales ~
shoestring ~
small ~
tight ~
total ~
training ~
unbalanced ~
variable ~
weekly ~

Kolokacije s glagolima

adopt a ~
allocate the ~
approve the ~
balance the ~
exceed the ~
have a ~
keep within a ~
manage the ~
overspend your ~
pass a ~
propose the ~

COMMISSION

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

acceptance ~
fixed ~
minimum ~
sales ~
trade ~

Kolokacije s glagolima

charge a ~
earn a ~
offer ~
pay a ~

COMPANY

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

advertising ~
affiliated ~
associated ~
beverage ~
big ~
blue chip ~
cable ~
car ~
chemical ~
close ~
closed ~
commercial ~
consolidated ~
constituent ~
controlling ~
credit ~
daughter ~
dock ~
domestic ~
dual listed ~
energy ~
European ~
finance ~
food ~
foreign ~
giant ~
holding ~
independent ~
innovative ~
insurance ~
investment ~
joint-stock ~
large ~
limited ~
listed ~
local ~
major~
management ~
manufacturing ~
medium-sized ~
mutual ~
offshore ~
off-the-shelf ~
oil ~
online ~
overseas ~
parent ~
pharmaceutical ~
power ~
private ~
private limited ~
property ~
proprietary ~
public ~
public limited ~
quoted ~
real estate ~
red chip ~
registered ~
related ~
research ~
service ~
shelf ~
shell ~
sister ~
small ~
software ~
start-up ~
state-owned ~
statutory ~
stock ~
subsidiary ~
successful ~
target ~
tech ~
technology ~
telecommunicatio
n ~
trading ~
transnational ~
transport ~
transportation ~
trust ~
unit trust ~
unlimited ~
unlisted ~
unquoted ~
young ~

Kolokacije s glagolima

acquire a ~
buy a ~
buy out a ~
dissolve a~
establish a ~
form a ~
found a ~
join a ~
leave a ~
liquidate a ~
manage a ~
own a ~
run a ~
set up a ~
start a ~
take over a ~
work for a ~
———
a ~ expands
a ~ fails
a ~ goes bankrupt
a ~ goes bust
a ~ goes into liquidation
a ~ goes out of business
a ~ goes to the wall
a ~ grows
a ~ shrinks

CONSULTANT

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

business ~
economic ~
external ~
fashion ~
financial ~
freelance ~
image ~
independent ~
management ~
marketing ~
outside ~
political ~
PR ~
public relations ~
recruitment ~
sale ~
senior ~
tax ~
third-party ~

Kolokacije s glagolima

act as a ~
bring in a ~
employ a ~
engage a ~
hire a ~
work as a ~

CONSUMER

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

adult ~
American ~
average ~
British ~
domestic ~
end ~
European ~
female ~
final ~
foreign ~
great ~
growing ~
household~
individual ~
industrial ~
informed ~
large ~
luxury ~
mainstream ~
middle-class ~
price-sensitive ~
representative ~
target ~
typical ~
ultimate ~
urban ~
US ~

Kolokacije s glagolima

the ~ buys
the ~ demands
the ~ pays
the ~ purchases

CONTRACT

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

aleatory ~
annuity ~
bilateral ~
binding ~
building ~
business ~
commodity ~
construction ~
current ~
derivative ~
employment ~
evergreen ~
exclusive ~
executed ~
existing ~
export ~
express ~
extended ~
financial ~
firm ~

five-year ~
fixed-fee ~
fixed-period ~
formal ~
forward ~
four-year ~
future ~
futures ~
implicit ~
implied ~
insurance ~
labor ~
lease ~
lending ~
long-term ~
lucrative ~
maintenance ~
management ~
naked ~
onerous ~
one-year ~
options ~
oral ~
performance ~
permanent ~
personal ~
proposed ~
public ~
purchase ~
renewable ~
rental ~
service ~
short-term ~
signed ~
six-year ~
standard ~
unenforceable ~
unilateral ~
television ~
three-year ~
turnkey ~
two-year ~
void ~
voidable ~
wage ~
work ~
written ~

Kolokacije s glagolima

agree to a ~
award a ~
break a ~
cancel a ~
draw up a ~
end a ~
enforce a ~
enter (into) a ~
fulfil a ~
get a ~
give sb a ~
have a ~
honour a ~
land a ~
make a ~
negotiate a ~
obtain a ~
renew a ~
settle a ~
sign a ~
terminate a ~
win a ~
write up a ~

———

~ allows
~ expires
~ matures
~ specifies

CUSTOMER

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

bank ~
banking ~
big ~
business ~
corporate ~
demanding ~
dissatisfied ~
electricity ~
end ~
European ~
existing ~
external ~
final ~
foreign ~
future ~
good ~
happy ~
important ~
improved ~
individual ~
industrial ~
internal ~
international ~
key ~
large ~
local ~
loyal ~
major ~
online ~
overseas ~
paying ~
potential ~
preferred ~
price-sensitive ~
primary ~
principal ~
prospective ~
regular ~
repeat ~
residential ~
retail ~
satisfied ~
target ~
telephone ~
unhappy ~
utility ~
valuable ~
wholesale ~
young ~

Kolokacije s glagolima

acquire ~s
appeal to ~s
attract ~s
bring in ~s
charge ~s
deal with a ~
gain ~s
identify ~s
invoice ~s
keep ~s
lose a ~
reach ~s
retain ~s
serve a ~

CREDIT

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

affordable ~	consumer ~	free ~	revolving ~
bad ~	customer ~	interest-free ~	secured ~
bank ~	documentary ~	international ~	short-term ~
business ~	domestic ~	long-term ~	syndicated ~
capital ~	easy ~	medium-term ~	tax ~
carbon ~	emission ~	net ~	trade ~
cash ~	export ~	personal ~	unsecured ~
cheap ~	extended ~	poor ~	weak ~
commercial ~	financial ~	private ~	
commodity ~	foreign ~	regulatory ~	

Kolokacije s glagolima

allocate ~	extend ~	obtain ~	renew ~
claim ~	get ~	offer ~	use ~
deny sb ~	give ~	provide ~	
expand ~	grant ~	refuse sb ~	

DEADLINE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

application ~	July ~	publication ~	trade ~
artificial ~	midnight ~	statutory ~	two-year ~
client ~	Monday ~	strict ~	
final ~	original ~	submission ~	
hard ~	production ~	tight ~	

Kolokacije s glagolima

define a ~	impose a ~	set a ~
establish a ~	meet a ~	———
extend a ~	miss a ~	a ~ passed

DELIVERY

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

December ~	home ~	on-time ~	recorded ~
electronic ~	immediate ~	overnight ~	same-day ~
express ~	just-in-time ~	parcel ~	special ~
food ~	mail ~	part ~	spot ~
free ~	nearby ~	postal ~	
general ~	next-day ~	prompt ~	
grocery ~	online ~	rapid ~	

Kolokacije s glagolima

accelerate the ~	deferr the ~	do a ~	facilitate the ~
accept a ~	delay the ~	expedite the ~	make a ~

offer ~	receive a ~

DEMAND

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

aggregate ~	elastic ~	high ~	overall ~
big ~	energy ~	huge ~	primary ~
changing ~	excess ~	increased ~	rising ~
consumer ~	falling ~	increasing ~	slowing ~
current ~	final ~	inelastic ~	stable ~
cyclical ~	foreign ~	institutional ~	strong ~
declining ~	global ~	low ~	weak ~
derived ~	great ~	market ~	world ~
domestic ~	growing ~	money ~	worldwide ~

Kolokacije s glagolima

affect ~	decrease the ~	keep up with ~	_____
anticipate ~	face a ~	meet ~	~ falls
assess ~	forecast ~	reduce ~	~ increases
boost ~	fulfil the ~	satisfy ~	~ rises
cope with ~	generate ~	stimulate ~	~ weakens
create ~	increase ~	underestimate ~	

DEVELOPMENT

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

business ~	individual ~	negative ~	rapid ~
career ~	industrial ~	new-product ~	recent ~
commercial ~	institutional ~	ongoing ~	regional ~
corporate ~	long-term ~	overall ~	significant ~
economic ~	major ~	personal ~	staff ~
financial ~	management ~	positive ~	strategy ~
future ~	market ~	product ~	sustained ~
human resource ~	national ~	professional ~	web ~

Kolokacije s glagolima

accelerate the ~	finance the ~	limit the ~	spur the ~
achieve ~	foster the ~	manage the ~	support the ~
encourage the ~	fund the ~	monitor the ~	
facilitate the ~	hinder the ~	promote ~	

DISCOUNT

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

average ~	cash ~	huge ~	per annum ~
big ~	deep ~	large ~	quantity ~
bulk ~	good ~		seasonal ~

small ~
special ~
steep ~
substantial ~
trade ~
volume ~

Kolokacije s glagolima

amortize the ~
ask for a ~
be entitled to a ~
get a ~
give (sb) a ~
negotiate a ~
offer (sb) a ~
receive a ~

EXPERTISE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

academic ~
business ~
clinical ~
considerable ~
design ~
engineering ~
extensive ~
financial ~
industry ~
legal ~
local ~
management ~
managerial ~
medical ~
professional ~
relevant ~
scientific ~
significant ~
special ~
specialist ~
specialized ~
sufficient ~
technical ~
technological ~
valuable ~

Kolokacije s glagolima

acquire ~
apply ~
develop ~
gain ~
have ~
lack ~
need ~
offer ~
pick up ~
possess ~
require ~
use ~

FINANCE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

business ~
consumer ~
corporate ~
debt ~
deficit ~
equity ~
external ~
global ~
government ~s
green ~
high ~
international ~
mezzanine ~
modern ~
money ~
mortgage ~
net ~
personal ~
project ~
public ~s
sound ~
trade ~

Kolokacije s glagolima

arrange ~
control your ~s
get ~
handle your ~s
improve the ~s
manage ~s
need ~
obtain ~
offer ~
provide ~
raise ~
require ~
seek ~

GROWTH

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

annual ~
average ~
capital ~
consistent ~
continued ~
continuing ~
demographic ~
double-digit~
dramatic ~
economic ~
enormous ~
excessive ~
expected ~
explosive ~
exponential ~
external ~

fast ~
future ~
impressive ~
intellectual ~
intensive ~
long-term ~
modest ~
monetary ~
negative ~
neutral ~
output ~
overall ~
personal ~
phenomenal ~
professional ~
projected ~
rapid ~
remarkable ~
robust ~
slow ~
smart ~
solid ~
spectacular ~
steady ~
strong ~
substantial ~
sustainable ~
sustained ~
tremendous ~
unprecedented ~
unsustainable ~
weak ~
zero ~

Kolokacije s glagolima

accelerate ~
achieve ~
affect ~
boost ~
cause ~
drive ~
enable ~
encourage ~
enhance ~
facilitate ~
forecast ~
foster ~
fuel ~
fund~
generate ~
limit ~
maintain ~
maximize ~
promote ~
reduce ~
slow ~
spur ~
stimulate ~
sustain ~

———

~ occurs

INCENTIVE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

added ~
additional ~
adequate ~
appropriate ~
big ~
built-in ~
cash ~
consumer ~s
direct ~
economic ~
export ~s
extra ~
financial ~
fiscal ~
generous ~
government ~s
great ~
group ~
investment ~s
long-term ~
main ~
market ~s
monetary ~
perverse ~
powerful ~
price ~s
profit ~
proper ~
sales ~
short-term ~
significant ~
strong ~
sufficient ~
tax ~
volume-based ~s

Kolokacije s glagolima

act as an ~
create an ~
give an ~
have an ~
increase the ~s
offer an ~
provide an ~
reduce the ~

INCOME

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

accrued ~
additional ~
after-tax ~
annual ~
average ~
basic ~
combined ~
current ~
deferred ~
discretionary ~
disposable ~
dividend ~
earned ~
expendable ~
extra ~
family ~
farm ~
farmer ~
federal ~
financial ~
fixed-~
future ~
gross ~
guaranteed ~
high ~
household ~
individual ~
interest ~

investment ~
joint ~
large ~
limited ~
lost ~
low-~
marginal ~
median ~
minimum ~
moderate ~
modest ~
money ~
monthly ~
national ~
net ~
operating ~
ordinary ~
outside ~
pension ~
per capita ~
personal ~
post-tax ~
premium ~
pretax ~
private ~
quarterly ~
real ~
regular ~
rental ~
retirement ~
sales ~
small ~
steady ~
substantial ~
supplemental ~
taxable ~
tax-exempt ~
total ~
transfer ~
unearned ~
unreported ~
upper ~
yearly ~

Kolokacije s glagolima

add to your ~
earn (an) ~
have (an) ~
generate (an) ~
have an ~
increase your ~
provide an ~
receive an ~
supplement your ~
———
sb's ~ goes down
sb's ~ goes up
sb's ~ falls
sb's ~ increases
sb's ~ rises

INVESTMENT

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

additional ~
alternative ~
attractive ~
autonomous ~
bad ~
big ~
capital ~
cash ~
conservation ~
considerable ~
corporate ~
direct ~
domestic ~
encouraging ~
enormous ~
equity ~
ethical ~
financial ~
fixed ~
fixed-income ~
foreign ~
good ~
government ~
gross ~
huge ~
increased ~
increasing ~
incubation ~
industrial ~
infrastructure~
initial ~
institutional ~
inward ~
legal ~
long-term ~
major ~
massive ~
maximum ~
minimum ~
modest ~
net ~
outside ~
overseas ~
personal ~
poor ~
potential ~
private ~
productive ~
profitable ~
public ~
real ~
reciprocal ~
retail ~
risky ~
safe ~
short-term ~
significant ~
speculative ~
strategic ~
substantial ~
total ~
trade ~
wise ~
worthwhile ~

Kolokacije s glagolima

attract ~
encourage ~
finance ~
make an ~
protect your ~
recoup your ~
stimulate ~
———
~ exceeds

INVESTOR

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

angel ~	international ~	passive ~	retail ~
domestic ~	large ~	personal ~	risk-averse ~
European ~	local ~	portfolio ~	single ~
financial ~	long-term ~	potential ~	small ~
foreign ~	major ~	private ~	value ~
individual ~	outside ~	professional ~	vulture ~
institutional ~	overseas ~	public ~	wealthy ~

Kolokacije s glagolima

attract ~s	lure ~s

INVOICE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

adjusted ~	export ~	original ~	sales ~
commercial ~	factory ~	outstanding ~	tax ~
consignment ~	false ~	pro-forma ~	unpaid ~
electronic ~	final ~	purchase ~	

Kolokacije s glagolima

accrue an ~	pay an ~	send an ~	_____
generate an ~	prepare an ~	settle an ~	~ specifies
issue an ~	raise an ~	submit an ~	~ spells

LOAN

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

amortizing ~	construction ~	interest-free ~	personal ~
annuity ~	consumer ~	interest-only ~	property ~
auto ~	corporate ~	interlibrary ~	rollover ~
back-to-back ~	credit-card ~	long-term ~	secured ~
bad ~	discount ~	low-interest ~	short-term ~
balloon ~	dollar ~	medium-term ~	soft ~
bank ~	emergency ~	mortgage ~	student ~
bridge ~	equity ~	national ~	subsidized ~
bridging ~	existing ~	non-performing ~	syndicated ~
bullet ~	federal ~	non-recourse ~	term ~
business ~	fixed-rate ~	outstanding ~	underlying ~
call ~	foreign ~	overnight ~	unsecured ~
car ~	guaranteed ~	parallel ~	
commercial ~	home ~	payday ~	
commodity ~	industrial ~	performing ~	

Kolokacije s glagolima

apply for a ~	approve a ~	ask for a ~	get a ~

give (sb) a ~
grant a ~
make a ~
pay back a ~
pay off a ~
provide a ~
refinance a ~
refuse a ~
repay a ~
secure a ~
service a ~
take out a ~

MARKET

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

black ~
bond ~
booming ~
bull ~
buoyant ~
buyer's ~
capital ~
captive ~
car ~
cash ~
changing ~
coffee ~
commodity ~
competitive ~
corporate ~
credit ~
curb ~
currency ~
depressed ~
derivative ~
discount ~
domestic ~
efficient ~
equity ~
eurodollar ~
expanding ~
export ~
falling ~
financial ~
flea ~
foreign ~
foreign exchange ~
forward ~
free ~
futures ~
gilt-edged ~
global ~
graveyard ~
grey ~
growing ~
growth ~
high-yield ~
home ~
housing ~
imperfect ~
insurance ~
international ~
investment ~
job ~
kerb ~
labour ~
large ~
loan ~
local ~
luxury ~
main ~
mass ~
money ~
mortgage ~
niche ~
open ~
options ~
outside ~
overseas ~
over-the-counter ~
parallel ~
perfect ~
primary ~
rising ~
secondary ~
securities ~
seller's ~
shadow ~
single ~
spot ~
stock ~
street ~
target ~
teenage ~
terminal ~
US ~
youth ~
weak ~
world ~

Kolokacije s glagolima

break into a/the ~
buck the ~
capture the ~
create a ~
develop ~s
enter a/the ~
expand ~
find a ~
make a ~
open up a ~
penetrate a ~
play the ~
put sth on the ~
pursue ~s
———
the ~ is growing

NEGOTIATION

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

bargaining ~s
bilateral ~s
budget ~s
climate ~s
complex ~s
complicated ~s
constant ~s
contract ~s
delicate ~s
detailed ~s
difficult ~s
diplomatic ~s
direct ~s
formal ~s
future ~s
intense ~s
lengthy ~s
long ~s
meaningful ~s
multilateral ~s
peace ~s
peaceful ~s
prolonged ~s
protracted ~s
salary ~s
secret ~s
serious ~s
subsequent ~s

successful ~s	trade ~s	wage ~s
tough ~s	tricky ~s	

Kolokacije s glagolima

begin ~s (with)	conduct ~s	resume ~s	~s break down
be in ~s (with)	enter into ~s	———	~s stall
break off ~s	open ~s	~s are pending	~s start

PERFORMANCE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

actual ~	good ~	organizational ~	solid ~
bad ~	improved ~	outstanding ~	specific ~
better ~	improving ~	overall ~	strong ~
business ~	individual ~	past ~	subsequent ~
disappointing ~	institutional ~	poor ~	successful ~
economic ~	maximum ~	relative ~	superior ~
enhanced ~	operating ~	remarkable ~	trading ~
financial ~	operational ~	repeat ~	
future ~	optimal ~	ritual ~	

Kolokacije s glagolima

achieve ~	boost ~	improve ~	monitor ~
assess ~	evaluate ~	measure ~	

POLICY

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

admission ~	defence ~	formal ~	non-profit ~
aggressive ~	deliberate ~	government ~	official ~
agricultural ~	domestic ~	governmental ~	open-door ~
annuity ~	drug ~	health ~	overall ~
austerity ~	economic ~	hospital ~	paid-up ~
clear ~	energy ~	household ~	party ~
closed-door ~	educational ~	housing ~	pricing ~
coherent ~	endowment ~	immigration ~	privacy ~
collective ~	energy ~	innovative ~	profits ~
colonial ~	environmental ~	laissez-faire ~	progressive ~
company ~	existing ~	lending ~	public ~
competition ~	failed ~	liberal ~	regulation ~
comprehensive ~	federal ~	long-standing ~	retention ~
conservation ~	financial ~	macroeconomic ~	security ~
conservative ~	fire ~	manpower ~	selling ~
credit ~	fiscal ~	monetary ~	stabilization ~
current ~	foreign ~	national ~	state ~
dear-money ~	forestry ~	neoliberal ~	strict ~

tax ~
trade ~
university ~
valued ~
welfare ~
with-profits ~

Kolokacije s glagolima

adopt a ~
apply a ~
change a ~
design a ~
develop a ~
follow a ~
formulate a~
implement a ~
make a~
pursue a ~
renew a ~
reverse a ~
set a ~
support a ~
violate a ~

———
a ~ is aimed at

PRODUCT

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

agricultural ~
animal ~
augmented ~
bakery ~s
bath ~s
beauty ~s
breakdown ~
chemical ~
cleaning ~
commercial ~
commodity ~
consumer ~s
copycat ~
core ~
dairy ~
decay ~
degradation ~
derivative ~
developing ~
differentiated ~
domestic ~
electronic ~
end ~
entry-level ~
existing ~
final ~
financial ~
finished ~
fishery ~s
fission ~
flagship ~
food ~
forest ~
generic ~
grain ~s
gross ~
gross domestic ~
gross national ~
hair ~
herbal ~
high-end ~
high-tech ~
home ~
household ~
hygiene ~
imported ~
industrial ~
innovative ~
insurance ~
investment ~
low-end ~
lumber ~
manufactured ~s
marketable ~
me-too ~
multimedia ~s
natural ~
niche ~
oil ~s
over-the-counter ~
pharmaceutical ~
processed ~
proprietary ~
quality ~
refined ~
related ~
seafood ~
selling ~
software ~s
soy ~
steel ~s
styling ~s
tobacco ~
value-added ~
wood ~

Kolokacije s glagolima

adapt a ~
advertise a ~
buy a ~
consume a ~
customise a ~
design a ~
develop a ~
display a ~
distribute a ~
endorse a ~
import a ~
improve a ~
introduce a ~
invent a ~
launch a ~
make a ~
manufacture a ~
market a ~
offer a ~
order a ~
package a ~
produce a ~
purchase a ~
release a ~
return a ~
sell a ~
ship a ~
tailor a ~
test a ~
withdraw a ~

———
~ is aimed at

PRODUCTIVITY

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

agricultural ~	increased ~	lost ~	potential ~
biological ~	increasing ~	marginal ~	primary ~
future ~	labour ~	maximum ~	total ~
improving ~	long-term ~	overall ~	worker ~

Kolokacije s glagolima

boost ~	improve ~	raise ~	~ goes up
decrease ~	increase ~	reduce ~	~ improves
enhance ~	lower ~	———	~ increases

PROFIT

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

accounting ~	distributable ~	intercompany ~	reasonable ~
accumulated ~	distributed ~	joint ~	record ~s
after-tax ~	enormous ~	long-run ~	retained ~
annual ~	estimated ~	lost ~	short-term ~
attributable ~	excess ~	marginal ~	small ~s
average ~	expected ~	maximum ~	strong ~s
bank ~	fat ~	modest ~	substantial ~
big ~	future ~	monopoly ~	taxable ~
book ~	gross ~	net ~	tidy ~
business ~	handsome ~	operating ~	total ~
capital ~	healthy ~	paper ~	trading ~
cash ~	high ~	potential ~	undistributed ~
considerable ~	huge ~	pre-tax ~	unrealized ~
consolidated ~	illegal ~	pure ~	windfall ~
corporate ~	increasing ~	quick ~	

Kolokacije s glagolima

achieve ~s	increase ~s	report ~s	~s grow
allocate ~s	make a ~	retain ~	~s increase
be in ~	maximize ~s	turn a ~	~s leap
boost ~s	post a ~	yield a ~	~s plunge
come into ~	raise ~s	———	~s rise
compute the ~	realize a ~	~s are down	~s slump
earn a ~	reap ~s	~s are up	~s soar
generate ~ (s)	reduce ~s	~s fall	

PROMOTION

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

consumer ~	export ~	government~	heavy ~
cross- ~	global ~	health ~	in-store ~

internal ~	price ~	sales ~	
media ~	product ~	special ~	

Kolokacije s glagolima

get a ~	receive a ~	target a ~	———
launch a ~	tailor a ~		~ offers

QUALIFICATION

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

academic ~s	formal ~s	paper ~s	surveying ~s
accounting ~	good ~s	postgraduate ~	teaching ~s
bona fide ~	legal ~s	professional ~	vocational ~s
coaching ~s	masters-level ~	recognized ~	work ~s
educational ~s	medical ~s	specialist ~	
excellent ~s	occupational ~	specific ~	

Kolokacije s glagolima

gain a ~	have a ~	obtain a ~
get a ~	lack ~s	

RETAIL

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

food ~	organized ~	traditional ~
global ~	physical ~	travel ~

REVENUE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

ad ~	expected ~	internal ~	retail ~
additional ~	export ~	income tax ~	sales ~
adjusted ~	extra ~	lost ~	substantial ~
advertising ~	financial ~s	lottery ~	sufficient ~
annual ~	future ~	marginal ~	surplus ~s
average ~	general ~	net ~	tariff ~s
combined ~	generating ~	oil ~	tax ~
declining ~	gross ~	overall ~	toll ~
estimated ~	increased ~	potential ~	total ~
excess ~	increasing ~	projected ~	wholesale ~

Kolokacije s glagolima

boost ~(s)	generate ~(s)	report ~	~s dropped
bring in ~(s)	increase ~(s)	———	~s fell
collect ~	raise ~	~s decreased	~s grew

~s increased	~s rose

SALARY

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

actual ~	employee ~	low ~	reduced ~
annual ~	final ~	management ~	regular ~
average ~	fixed ~	maximum ~	six-figure ~
base ~	generous ~	meagre ~	staff ~
basic ~	good ~	median ~	starting ~
big ~	gross ~	minimum ~	substantial ~
competitive ~	high ~	modest ~	total ~
current ~	huge ~	monthly ~	weekly ~
decent ~	large ~	net ~	yearly ~

Kolokacije s glagolima

be on a ~	earn a ~	negotiate a ~	receive a ~
command a ~	get a ~	offer a ~	
cut sb's ~	increase sb's ~	pay sb a ~	

SALES

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

annual ~	final ~s	net ~s	spot ~s
car ~s	foreclosure ~	online ~s	store ~s
commodity ~s	gross ~s	proposed ~	ticket ~s
comparable ~	house ~s	retail ~s	trade ~s
eventual ~	internet ~s	security ~s	unit ~s

Kolokacije s glagolima

boost ~s	record ~s	~s fall	~s increase
complete a ~	———	~s go down	~s rise
generate ~s	~s decline	~s go up	
increase ~s	~s decrease	~s grow	

SERVICE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

after-sales ~	debt ~	legal ~s	slow ~
bad ~	excellent ~	marketing ~s	wire ~
business ~s	financial ~s	poor ~	
customer ~	good ~	public ~	

Kolokacije s glagolima

get a ~	improve a ~	offer a ~	purchase a ~
give a ~	launch a ~	provide a~	receive a ~

render a ~	supply a ~	———	~s include

SHARE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

additional ~	diluted ~	new ~	quoted ~
advancing ~	domestic ~	non-participating ~	red chip ~
authorised ~	equity ~	noncontrolling ~	redeemable ~
average ~	fractional ~	no par value ~	registered ~
bearer ~	fully-paid ~	ordinary ~	secondary ~
blue chip ~	fund ~	original ~	second-tier ~
bonus ~	golden ~	outstanding ~	small cap ~
common ~	growth ~	overall ~	split ~
controlling ~	heavy ~	own ~	steel ~
convertible ~	income ~	paid-up ~	underlying ~
cyclical ~	increasing ~	partly-paid ~	unit ~
declining ~	large-cap ~	penny ~	unlisted ~
defensive ~	listed ~	preference ~	voting ~
deferred ~	management ~	preferred ~	voteless ~
delta ~	mid-cap ~		

Kolokacije s glagolima

acquire ~s	hold ~s	purchase ~s	———
buy ~s	invest in ~s	quote ~s	~s fall
deal in ~s	issue ~s	receive ~s	~s go down
gain ~s	list ~s	sell ~s	~s go up
have ~s	own ~s	trade in ~s	~s rise

SHAREHOLDER

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

common ~	individual ~	major ~	single ~
controlling ~	institutional ~	minority ~	
employee ~	large ~	ordinary ~	
existing ~	main ~	outside ~	

Kolokacije s glagolima

become a ~	pay a ~	reward a ~

SKILL

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

academic ~	arithmetic ~s	cognitive ~	computer ~s
advanced ~	artistic ~	communication ~s	considerable ~
advocacy ~s	basic ~s	complex ~	coping ~s
analytical ~	business ~s		core ~

decision-making ~s
developing ~
digital ~s
engineering ~
entrepreneurial ~s
essential ~s
excellent ~s
extraordinary ~
functional ~s
fundamental ~
good ~s
great ~
intellectual ~
interpersonal ~
IT ~s
key ~s
language ~s
leadership ~
limited ~
listening ~
living ~s
management ~
managerial ~
marketable ~
marketing ~
math ~s
mental ~
negotiating ~
oral ~s
organizational ~s
parenting ~
particular ~
people ~s
practical ~s
presentation ~s
problem-solving ~s
professional ~s
reading ~s
reasoning ~s
requisite ~
social ~s
soft ~s
spatial ~s
special ~s
specialized ~
specific ~
superior ~
survival ~
teamwork ~s
technical ~s
technological ~
thinking ~s
transferable ~s
unique ~
verbal ~s
writing ~

Kolokacije s glagolima

acquire a ~
apply a ~
broaden ~s
demonstrate a ~
develop a ~
enhance a ~
gain a ~
have a ~
hone a ~
improve a ~
lack a ~
learn a ~
master a ~
possess a ~
require a ~
sharpen a ~
showcase a ~
take a ~
teach a ~
upgrade a ~
use a ~

STAFF

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

academic ~
administraive ~
bank ~
cabin ~
check-in ~
clerical ~
counter ~
engineering ~
experienced ~
field ~
friendly ~
frontline ~
full-time ~
ground ~
hospital ~
hotel ~
junior ~
kitchen ~
library ~
local ~
medical ~
office ~
part-time ~
permanent ~
professional ~
qualified ~
redundant ~
sales ~
senior ~
support ~
technical ~
temporary ~
trained ~

Kolokacije s glagolima

appoint ~
cut ~
employ ~
fire ~
furlough ~
have ~
hire ~
join the ~
keep ~
motivate ~
recruit ~
retain ~
supervise ~

STRATEGY

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

acquisition ~
adaptive ~
advertising ~
aggressive ~
alternative ~
appropriate ~
basic ~
brand ~
business ~
clear ~
coherent ~
communication ~
competitive ~
comprehensive ~
corporate ~
creative ~
current ~
defence ~
developing ~
development~
dominant ~
economic ~
effective ~
exit ~
expansion ~
extension ~
financial ~
generic ~
global ~
grand ~
growth ~
harvest ~
high-risk ~
industrial ~
industrialization ~
innovative ~
integrated ~
international ~
investment ~
key ~
legal ~
long-term ~
management ~
market-entry ~
marketing ~
mixed ~
national ~
overall ~
political ~
positioning ~
pricing ~
problem-solving ~
pull ~
push ~
recruitment ~
regional ~
risky ~
sales ~
sampling ~
selling ~
successful ~
survival ~
trading ~
viable ~
winning ~

Kolokacije s glagolima

adjust a ~
adopt a ~
choose a ~
come up with a ~
define a ~
determine a ~
design a ~
develop a ~
devise a ~
employ a ~
evolve a ~
follow a ~
implement a ~
prepare a ~
produce a ~
pursue a ~
use a ~
work on ~
work out ~
———
a ~ allows
a ~ enables
a ~ involves
a ~ is executed
a ~ works

SUPPLIER

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

alternative ~
big ~
domestic ~
efficient ~
first-tier ~
foreign ~
global ~
key ~
large ~
leading ~
local ~
main ~
major ~
potential ~
preferred ~
reliable ~
second-tier ~
third-party

Kolokacije s glagolima

pay a ~
———
~ provides
~ sells

TARGET

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

achievable ~
ambitious ~
attractive ~s
budget ~s
capital ~
challenging ~
clear ~
company ~

earnings ~s
easy ~
economic ~s
favourite ~
financial ~
fixed ~
frequent ~
growth ~
hard ~
inflation ~s
likely ~
long-term ~
modest ~
performance ~s
planned ~
prime ~
production ~
realistic ~
sales ~
selected ~
soft ~
specific ~
strategic ~
tempting ~
threshold ~
vulnerable ~

Kolokacije s glagolima

achieve a ~
adopt a ~
beat a ~
define a ~
establish a ~
exceed a ~
hit a ~
lower a ~
meet a ~
miss a ~
raise a ~
reach a ~
reduce a ~
set a ~

TREND

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

alarming ~
broad ~
business ~
consumer ~
continuing ~
current ~
dangerous ~
demographic ~
disturbing ~
dominant ~
downward ~
economic ~
emerging ~
encouraging ~
fashion ~
future ~
general ~
global ~
growing ~
historical ~
increasing ~
industry ~
international~
key ~
latest ~
linear ~
long-term ~
major ~
market ~
national ~
negative ~
new ~
overall ~
positive ~
present ~
recent ~
rising ~
secular ~
similar ~
social ~
technology ~
underlying ~
upward ~
worldwide ~
worrying ~

Kolokacije s glagolima

analyze ~s
anticipate ~s
buck the/a ~
change a ~
follow a ~
identify ~s
reverse the/a ~
set the/a ~ /for sb/sth)
start a ~
track ~s
——— ~ continues

TURNOVER

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

annual ~
asset ~
average ~
capital ~
cash ~
CEO ~
constant ~
daily ~
employee ~
fast ~
first-half ~
forced ~
full-year ~
global ~
heavy ~
high ~
inventory ~
labour ~
light ~
low ~
management ~
manpower ~
monthly ~
net ~
overall ~
rapid ~
sales ~
sales force ~

staff ~
stock ~
strong ~
total ~
voluntary ~
wide ~
world ~
worldwide ~
yearly ~

Kolokacije s glagolima

have a ~
increase~
reduce ~
———
~ fell
~ rose

VALUE

Višerječne sveze s pridjevima ili imenicama

added ~
aggregate ~
annual ~
asset ~
average ~
book ~
break-up ~
capital ~
cash ~
commodity ~
customer ~
declared ~
deprival ~
daily ~
economic ~
estimated ~
excellent ~
expected ~
extrinsic ~
face ~
fair ~
future ~
good ~
gross ~
high ~
imputed ~
intrinsic ~
land ~
large ~
lifetime ~
low ~
market ~
marketable ~
monetary ~
monthly ~
net ~
net asset ~
net book ~
net present ~
net realizable ~
nominal ~
original ~
overall ~
par ~
poor ~
present ~
real ~
replacement ~
residual ~
selling ~
shareholder ~
street ~
surplus ~
surrender ~
trade ~

Kolokacije s glagolima

determine ~
double in ~
estimate ~
give ~
go down in ~
have ~
hold (its) ~
measure ~
offer ~
provide ~
———
the ~ of sth increases/rises
the ~ of sth falls

8. POPIS SLIKA

1. slika: Vinogradovljeva podjela frazeoloških jedinica (Cowie 1998c: 216). 31
2. slika: Klasifikacija višerječnih sveza prema Cowieju (1998b:4, 6; 1998c: 216 te 2001: 2).35
3. slika: Kompoziti prema Cowieju (1981.) prikazani na kontinuumu. 36
4. slika: Meljčukova tipologija frazema prema Meljčuk (2012: 42), Meljčuk (2013: 131) te Beck i Meljčuk (2011.). 38
5. slika: Klasifikacija frazema prema Menac (2007: 17–19) i Fink (2002: 8). 45
6. slika: Tipologija višerječnih sveza prema Benson i dr. (1986: 252–254). 54
7. slika: Tipologija višerječnih sveza riječi prema Hausmannu (1984: 399, prema Netzlaff 2004: 11). 61
8. slika: Hijerarhija pogrešaka u McCretton i Rider (1993: 181) prema James (1998: 229) ... 68
9. slika: Natuknica riječi harlequin ‘harlekin’ iz 9. izdanja rječnika Merriam-Webster's Collegiate Dictionary (Read 2016). 94

9. POPIS TABLICA

1. tablica: Tipovi gramatičkih kolokacija prema Benson i dr. (2010: xix–xxx). 58
2. tablica: Tipovi leksičkih kolokacija prema Benson i dr. (2010: xxxi–xxxiv)..... 59
3. tablica: Sličnosti i razlike između kolokacija u općem jeziku i posebnih leksičkih sveza u jeziku struke (prema Laporte i L'Homme 1997., L'Homme 1998.). 75
4. tablica: Nosive riječi koje imaju iste glagolske kolokate prema Cohen (1986.) prikazano u Heid (1994: 238) 78
5. tablica: Najčešće imenice u glosarima u odabranim udžbenicima. 88
6. tablica: Primjeri natuknica u EHER-u. 125
7. tablica: Primjeri natuknica u EHPR-u. 130
8. tablica: Primjeri natuknica u HEER-u. 133
9. tablica: Primjeri nesustavnosti natuknica HEER-u. 134
10. tablica: Primjeri natuknica u HEPR-u. 135

10. SAŽETAK

U ovoj disertaciji riječ je o imenskim kolokacijama u jeziku ekonomske struke koje se promatraju unutar relevantnih aspekata frazeologije, leksikografije, korpusne lingvistike i glotodidaktike.

Kolokacije se promatraju kao višerječne sveze s cjelovitom i čvrstom strukturom unutar koje je moguća ograničena zamjenjivost sastavnica. Smatra se da se kolokacije u osnovi sastoje od dviju sastavnica, nosive riječi i kolokata, a koje su obje punoznačnice. Binarna struktura nije strogo binarna jer su sastavni dijelovi kolokacije neizostavni za njezinu jezičnu točnost i nepunoznačnice, kao primjerice članovi u engleskom jeziku. Nadalje, kolokacije su proširive spajanjem dviju ili više kolokacija pri čemu nastaju višedijelne kolokacije.

Binarna struktura praktična je s leksikografskog stajališta te se primjenjuje u kvalitativnoj i kvantitativnoj analizi dostupnih jednojezičnih engleskih i dvojezičnih rječnika jezika ekonomske struke koja je provedena kako bi se utvrdili načini prikaza kolokacija u rječnicima te njihova dostupnost korisnicima. Analizom je utvrđeno da su kolokacije zastupljene u britanskim rječnicima te da ih u američkim i hrvatskim nema. Uslijedila je analiza korpusa poslovnoga engleskog jezika i korpusa poslovnoga hrvatskog jezika kako bi se napravila mala baza imenskih kolokacija u jeziku ekonomske struke koja služi za unapređivanje postojećih i/ili izradu novih dvojezičnih rječnika navedene struke s engleskim i hrvatskim kao dvama jezicima u tim rječnicima.

Rezultat leksikografske i dvojne korpusne analize jest model izrade rječničke natuknice u stručnim rječnicima koji uključuje osnovne gramatičke informacije o natuknici, kolokacije na polaznom i prijevodima kolokacija na ciljnom jeziku te primjere upotrebe kolokacija u kontekstu.

Ključne riječi: kolokacije, komunikacijska kompetencija, neizvorni govornici, jezik struke, poslovni engleski jezik, korpus, rječnici, Sketch Engine.

11. SUMMARY

This thesis focuses on lexical collocations in the language of business and analyses them within the fields of phraseology, lexicography, corpus linguistics, and glottodidactics.

Collocations are examined as multi-word units that have a fixed structure with a limited commutability of constituent words. Collocations are considered to be binary units in which both constituents are content words. An indispensable part of collocations, which are necessary for their language accuracy, are also function words, e.g., articles in English. A collocation can also be expanded by merging two or more collocations, thus creating complex collocations.

The binary structure is considered practical from a lexicographic point of view. It is applied in the qualitative and quantitative analysis of the available monolingual English dictionaries and bilingual English-Croatian and Croatian-English dictionaries of the language of business, which was conducted to determine the methods of presenting collocations in dictionaries and the level of their accessibility to end-users. The analysis revealed that collocations are regularly a part of dictionary entries in monolingual British dictionaries, but not in monolingual American and bilingual English-Croatian and Croatian-English dictionaries. The research into dictionaries was followed by an analysis of the Business English Corpus and the Business Croatian Corpus with the aim of creating a small database of lexical collocations in the language of business that could be used to improve the existing bilingual dictionaries or to write new business English-Croatian and Croatian-English dictionaries.

The lexicographic and dual corpus analysis results in a model of a dictionary entry for bilingual LSP dictionaries, which includes basic grammatical information about the headword, collocations with the headword in the source language, translations of collocations in the target language, and examples of collocation in context.

Key words: collocations, communication competence, non-native speakers, language for specific purposes, business English, corpus, dictionaries, Sketch Engine.

12. ŽIVOTOPIS I POPIS ZNANSTVENIH I STRUČNIH RADOVA

Gorana Duplančić Rogošić rođena je 25. veljače 1977. u Splitu, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Diplomirala je 2000. godine engleski jezik i književnost te francuski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Magistarski rad pod naslovom *Obrada kolokacija u englesko-hrvatskim, hrvatsko-engleskim i englesko-engleskim rječnicima* pod mentorstvom prof. dr. sc. Maje Bratanić obranila je 2007. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zadru.

Nakon diplomiranja kratko je radila u dvjema srednjim školama, (Turističko-ugostiteljska škola Split i II. jezična gimnazija Split), a od 2001. do 2007. radila je na Veleučilištu u Splitu, koje od 2003. postaje sastavnica Sveučilišta u Splitu kao Odjel za stručne studije. Od 2007. stalno je zaposlena na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu kao predavač, a od 2010. kao viši predavač za engleski jezik. Na Ekonomskom fakultetu predaje Engleski jezik za financije i računovodstvo na diplomskom studiju, Engleski jezik u ekonomiji I i II te Poslovni engleski jezik IV na sveučilišnom studiju i Poslovni engleski jezik I i II na stručnom studiju.

Autorica je i koautorica nekoliko udžbenika poslovnoga engleskog jezika namijenjenih studentima Ekonomskog fakulteta. Članica je Hrvatske udruge profesora engleskog jezika i Udruge nastavnika jezika struke na visokoškolskim institucijama. Redovito sudjeluje na stručnim i znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu. Autorica je nekoliko članaka iz područja poučavanja jezika struke. Također prevodi i lektorira tekstove uglavnom iz raznih područja ekonomije i poslovanja.

Popis radova

1. Duplančić Rogošić, Gorana. 2019. Using Learner Corpus Evidence in Error Analysis. *The 10th International Language Conference on the Importance of Learning Professional Foreign Languages for Communication between Cultures. Conference Proceedings*. Ur. Vičič, Polona; Gajšt, Nataša; Plos, Alenka. Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta. Maribor. 81–92.
2. Duplančić Rogošić, Gorana; Koren, Sonja. 2018. Researching Plagiarism in Higher Education – Case of First-Year Students at Selected HEIs. *Contemporary Issues in Economy and Technology, Conference Proceedings* CIET 2018. Ur. Plazibat, Bože; Kosanović, Silvana. University of Split, University Department of Professional Studies. Split. 756–766.
3. Duplančić Rogošić, Gorana; Koren, Sonja. 2017. Comparing collocational competence

of selected first-year university students in Croatia. *Od teorije do prakse u jeziku struke, From Theory to Practice in Language for Specific Purposes.* Ur. Omrčen, Darija; Krakić, Ana-Marija. Udruga nastavnika jezika struke na visokoškolskim ustanovama. Zagreb. 23–33. ISSN: 1849-9279.

4. Marinov, Sanja; Duplančić Rogošić, Gorana. 2016. Return on Investment: Designing a Business English Reader. *Sitges Conference Selections, 28th Annual Conference, Sitges, Catalonia, Spain* BESIG 2016. Ur. Bicknell, Roy i dr. 38–39. ISBN: 978-1-901095-88-3.

5. Duplančić Rogošić, Gorana; Marinov, Sanja. 2016. Bringing 007 to your classroom. *Sitges Conference Selections, 28th Annual Conference, Sitges, Catalonia, Spain* BESIG 2016. Ur. Bicknell, Roy i dr. 16–18. ISBN: 978-1-901095-88-3.

6. Duplančić Rogošić, Gorana. 2016. Developing teaching material for a Business English class. *Contemporary Issues in Economy and Technology, Conference Proceedings* CIET 2016. Ur. Plazibat, Bože; Kosanović, Silvana. University of Split, University Department of Professional Studies. Split. 512–522. ISBN: 978-953-7220-25-9.

7. Marinov, Sanja; Duplančić Rogošić, Gorana**.** 2015. Obrada autentičnog videomaterijala u poučavanju jezika struke. *Od teorije do prakse u jeziku struke, From Theory to Practice in Language for Specific Purposes.* Ur. Cigan, Vesna; Omrčen, Darija. Udruga nastavnika jezika struke na visokoškolskim ustanovama. Zagreb. 43–64. ISSN: 1849-9279.

8. Bilić, Ivana; Duplančić Rogošić, Gorana. 2015. Business Communication Course Syllabi in Undergraduate Management and Technical Education in Croatia – a Comparison. *Proceedings of TEAM 2015 7th International Scientific and Expert Conference of the International TEAM Society* TEAM 2015. Ur. Sedmak, A. i dr. Faculty of Mechanical Engineering, University of Belgrade. Belgrade. 305–309. ISBN: 978-86-7083-877-2.

9. Duplančić Rogošić, Gorana**.** 2015. III. stručno-znanstveni skup Udruge nastavnika jezika struke na visokoškolskim ustanovama "Od teorije do prakse u jeziku struke". *Strani jezici: časopis za unapređenje nastave stranih jezika* 2/2014. 176–178. ISSN: 0351-0840.

10. Duplančić Rogošić, Gorana. 2014. Lexical Collocations as a Building Block in Teaching ESP. *Contemporary Issues in Economy and Technology, Conference Proceedings* CIET 2014**.** Ur. Plazibat, Bože; Kosanović, Silvana. University of Split, University Department of Professional Studies. Split. 171–180. ISBN 978-953-7220-15-0.

11. Duplančić Rogošić, Gorana. 2013. Treatment of Collocations in Selected English-Croatian Dictionaries. *The International Journal of Arts & Sciences IJAS.* 6/1. 107–124.

12. Marinov, Sanja; Duplančić Rogošić, Gorana. 2012. Using Authentic web-Based Materials to Teach Describing Graphs. *SYNERGY* 8/1. 29–39.

13. Duplančić Rogošić, Gorana. 2012. English, business, or both?. ELTA Newsletter. ELTA. Beograd. ISSN 1820-9831 /Online)

14. Duplančić Rogošić, Gorana**.** 2009. Postoji li potreba za učenjem općeg engleskog jezika na fakultetima?. *Strani jezici* 38/3. 311–319.

15. Duplančić Rogošić, Gorana**.** 2007. *Obrada kolokacija u englesko-hrvatskim, hrvatsko-*

engleskim i englesko-engleskim rječnicima. Magistarski rad. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru. Zadar. 256 str.

Objavljeni udžbenici:

1. Duplančić Rogošić, Gorana. 2016. *English for Business and Economics 2*. Ekonomski fakultet. Split. ISBN 978-953-281-070-7. - web izdanje.
2. Marinov Sanja; Duplančić Rogošić, Gorana. Pašalić, Magda; Radmilo Derado, Sanja. 2015. *Return on investment, a Business English Reader*. Ekonomski fakultet. Split. ISBN 978-953-281-068-4. Sveučilični udžbenik na CD-u.
3. Marinov Sanja; Duplančić Rogošić, Gorana. 2013. *English in Tourism 1 – Course Book*. Ekonomski fakultet. Split. ISBN 978-953-281-056-1.
4. Marinov Sanja; Duplančić Rogošić, Gorana. 2013. *English in Tourism 1 – Workbook*. Ekonomski fakultet. Split. ISBN 978-953-281-055-4.
5. Duplančić Rogošić, Gorana. 2012. *English for Business 2, Undergraduate Professional Program, Small Enterprise Management, 2nd Semester*. Ekonomski fakultet. Split. ISBN 978-953-281-041-7.
6. Duplančić Rogošić, Gorana. 2010. *English for Business 1, Undergraduate Professional Program, Small Enterprise Management, 1st Semester*. Ekonomski fakultet. Split. ISBN 978-953-281-040-0.
7. Duplančić Rogošić, Gorana. 2009. *English for Tourism 1 for Undergraduate Professional Program: Tourism Operations*. Ekonomski fakultet. Split. ISBN 978-953-281-018-9 - web izdanje.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Gorana Duplančić Rogošić, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja doktora/doktorice znanosti u znanstvenom području Humanističkih znanosti, polje Interdisciplinarne humanističke znanosti, izjavljujem da je ova doktorska disertacija rezultat isključivo mojega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio doktorske disertacije nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ove doktorske disertacije nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 11. siječnja 2022.

Potpis

Gorana Duplančić Rogošić

Izjava o pohrani doktorske disertacije u Digitalni repozitorij Filozofskog fakulteta u Splitu

Doktorand/ica: Gorana Duplančić Rogošić

Naslov disertacije: Imeničke kolokacije u engleskom jeziku ekonomske struke i model njihove leksikografske obrade

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Interdisciplinarne humanističke znanosti

Vrsta rada: Doktorska disertacija

Mentor/ica disertacije:
Goranka Blagus Bartolec, dr.sc., Znanstvena savjetnica
(ime i prezime, akad. stupanj, zvanje)

Komentor/ica disertacije:
(ime i prezime, akad. stupanj, zvanje)

Članovi povjerenstva:
Mario Brdar, dr.sc., Redoviti profesor u trajnom zvanju
(ime i prezime, akad. stupanj, zvanje)
Milica Mihaljević, dr.sc., Znanstvena savjetnica u trajnom zvanju
(ime i prezime, akad. stupanj, zvanje)
Nataša Stojan, dr.sc. Docentica
(ime i prezime, akad. stupanj, zvanje)

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predane doktorske disertacije i da sadržaj njezine elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjene i nakon obrane uređene disertacije. Slažem se da ta disertacija, koja će biti trajno pohranjena u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju,* NN br. 123/03,198/03,105/04,174/04,02/07,46/07,45/09,63/11,94/13,139/13,101/14,60/15,131/17), bude:

a) disertacija u otvorenom pristupu
b) disertacija dostupna studentima i djelatnicima FFST
c) široj javnosti, ali nakon proteka 6 / 1 2 / 2 4 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).
(zaokružite odgovarajuće)
U slučaju potrebe (dodatnog) ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Mjesto, nadnevak: Split, 11. siječnja 2022.

Potpis doktoranda/ice: